TURKISH-ENGLISH
(WITH TURKISH EXPLANATIONS)
ENCYCLOPEDIC
MARITIME DICTIONARY

BY
CAPTAIN
REFİK AKDOĞAN

ALL RIGHTS RESERVED TO THE
AUTHOR

1.
BÖLÜM
TÜRKÇE – İNGİLİZCE
TÜRKÇE AÇIKLAMALI
DENİZCİLİK SÖZCÜKLERİ
VE DEYİMLERİ

□

ÖNSÖZ

İngilizce - Türkçe Ansiklopedik Denizcilik Sözlüğü'nü 1975 yılında yayınladıktan sonra meslekdaşlarım, dostlarım, denizcilikle ilgisi olan ya da olmayanlar, deniz öğrencileri ve birçok gemi sahibi benden bir de "Türkçe - İngilizce Ansiklopedik Denizcilik Sözlüğü" yazmamı istediler. İstenilen görev kutsal olduğu kadar zevkli de olduğundan, terimiz kurumadan, şimdi elinizde bulunan bu sözlüğü, birincinin eksiklerini, yanılgılarını, olanaklar ölçüsünde düzelterek ya da tamamlayarak ve ayrıca istek ve önerileri de göz önünde bulundurarak hazırlamaya çalıştım. Bu nedenlerden ötürü bu sözlük, kanımca gelişme göstererek, birincisinden daha değişik bir yapıya sahip olduğu gibi, içeriği de daha zengin olmuştur.

Sözlüğün ana denizcilik konularında, Türkçe - İngilizce - Türkçe Açıklamalı olarak hazırlanmasından amaç, sözlüğün gerektiğinde Türkçe'den Türkçe'ye bir sözlükmüş gibi kullanılmasını sağlamak içindir. Bu nedenle iki sözlük bir arada oluşmuş bulunmaktadır.

□

Sözlük üç bölümden oluşmaktadır:

Bölüm I : Türkçe - İngilizce Ansiklopedik Denizcilik Sözlüğü

Bölüm II : Yüklet

Bölüm III: Ekler.

□

Sözlüğün, bölümler içinde, genel olarak kapsadığı konular şunlardır:

□

BÖLÜM I

Türkçe - İngilizce Ansiklopedik Denizcilik Sözlüğü

1. Gemicilik - Seamanship.
2. Gemi sevk ve idaresi - Ship management (or conning).
3. Gemi makineleri-Marine engines.
4. Gemi makineleri işletme mühendisliği - Marine engineering.
5. Gemi seyri-Navigation
6. Gemi yapımı-Shipbuilding.
7. Deniz gökbilimi - Nautical astronomy.
8. Ticaret denizciliği deyimleri - Merchant marine terms.
9. Savaş denizciliği deyimleri - Naval terms.
10. Deniz Taşımacılığı - Marine transportation.

11. Limancılık - Port administration.
12. Kiralama - Chartering.
13. Acentelik - Agency.
14. Deniz sigortaları - Marine insurance.
15. Deniz ticareti hukuku - Maritime law.
16. Yelkencilik - Sailing (Yachting).
17. Deniz meteorolojisi - Marine meteorology.
18. Kısaltmalar - Abbreviations.
19. Genel Deniz Kültürü - General Maritime culture.

□

BÖLÜM II
YÜKLER

1. Kuru Yükler - Dry cargoes.
2. Sıvı Yükler - Liquid cargoes.
3. Cevherler - Ores.
4. İstif faktörleri - Stowage factors.

□

BÖLÜM III
EKLER

1. 1972 Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü - International Regulations for Preventing Collisions at Sea, 1972.
2. İnkoterms (uluslararası mal satışları koşulları) 1953 - Incoterms (International sales conditions) 1953.
4. Lloyd Açık Sözleşmesi - Lloyd's Open Form.
3. 1974 York Anvers Kuralları - The York Antwerp Rules 1974.

□

Sözlükte kullanılan kısaltmalar şunlardır:
Bkz: Bakınız
T.T.K.: Türk Ticaret Kanunu
İ.F.: İstif faktörü

"Bkz" yöntemi ile sözcükler birbirine zincirleme olarak bağlandığından, okuyucuya ilk sözcükle birlikte gerekli yan bilgilerin de kısaca verilmesi sağlanmıştır.

"T.T.K." kısaltması ile, Deniz Ticareti yasaları ile konular arasında ilişki kurulmuş ve okuyucuya gerekli yasa bilgisi verilmesi amaçlanmıştır. Bu yöntemin ticaret gemilerinde çalışanlara büyük yarar sağlayacağı kanısındayım.

BÖLÜMLER

1.BÖLÜM TÜRKÇE-İNGİLİZCE-TÜRKÇE AÇIKLAMALI DENİZCİLİK SÖZCÜKLERİ VE DEYİMLERİ

2.BÖLÜM TÜRKÇE-İNGİLİZCE-TÜRKÇE AÇIKLAMALI YÜKLER VE ÖZELLİKLERİ

3.BÖLÜM TÜRKÇE- İNGİLİZCE EKLER

- ☐ DENİZDE ÇATIŞMAYI ÖNLEME TÜZÜĞÜ 1972
- ☐ 1974 YORK-ANVERS KURALLARI
- ☐ İNKOTERMS 1953
- ☐ LLoyd'un standart kurtarma anlaşması formu

"I.F." kısaltmasının tanımladığı "İstif faktörü", deniz taşımacılığında çok önemli bir konudur. Burada yaklaşık olarak verilen istif faktörleri, yükün bir tonunun kadem küp olarak ne kadar hacim kaplayacağını belirtmekteyse de, kesin değerlerin yük sahiplerinden, taşıtanlardan ya da yükleyenlerden alınmasında ve bu hususta ısrar edilmesinde büyük yarar vardır.

III. Bölümde, deniz taşımacılığında yaygın olarak kullanılan çok önemli bazı konuları Türkçe - İngilizce yan yana vermekle büyük yarar sağlanacağını düşündüm. Özellikle genç denizci arkadaşlarıma bu yöntemle, konuya kolayca girebilme olanağı verildiği gibi, yabancı sularda çalışan denizcilere, gerektiğinde yabancılarla kolayca anlaşma olanağı da sağlanmıştır.

Sözlüklerin kapısı hiçbir zaman kapanmadığından ve ben bir dil uzmanı olmadığımdan, bu sözlük eleştiri, düzeltme ve eklemeye daima açık bulunmaktadır. Önsözün bitiminde verilen adresim, değerli okuyucularımın bana eleştiri, düşünce ve ekleyecekleri sözcükleri bildirmeleri içindir. Hızla gelişen denizcilikte yeni yeni birçok sözcükler, deyimler türediği gibi, yerel tekne yapımcılarının ve denizcilerin geçmişte ya da şimdi kullandığı ve burada belirtilmeyen deyimleri, sözcükleri de bu sözlüğün ilerideki baskılarına koymak istiyorum. Bu nedenlerden ötürü okuyucularımdan her hususta bana yazmalarını bekliyor ve kendilerine şimdiden teşekkür ediyorum.

Sözlüğün hazırlanmasında arkadaşlarım ve meslekdaşlarım bana büyük yardımlarda bulundular. Kendilerine ne kadar teşekkür etsem azdır. Ayrıca son zamlarla basım, kâğıt, mürekkep, film, işçilik v.b. giderlerin boyumuzu aşarak, aşırı derecede artması ve devletin bu tür kitapların basımını teşvik edici hiçbir yardımda bulunmaması nedeniyle sözlüğün basılmasını gerçekleştirmek olanaksız duruma geldiği sırada, sevgili kardeşim İhsan Altınel'in, sahibi bulunduğu "Dünya Süper Veb Ofset" basımevlerinde, büyük fedakârlıklara katlanarak basımı üstlenmesi sonucu, sözlüğün Türk Denizcilik Kültürüne katkıda bulunması sağlanmıştır. Kendisine, kendim ve Türk Denizciliği adına en içten teşekkürlerimi sunarken, anılan müessesede bu sözlüğün hazırlanmasında emeği geçenlere de teşekkürü bir borç bilirim.

□

Kaptan Refik Akdoğan
Kabataş, Setüstü No: 43/3
İSTANBUL

Saygılarımla,
Kaptan Refik Akdoğan

A

A—1) Uluslararası işaret sancaklarından "A" harfi: "Denizde dalgıcım var ağır yolla iyice neta bulununuz—Alphabetical flag "A" of International code of signal means: I have a diver down. Keep well clear at slow speed" anlamına kullanılır. 2) Bkz: "A katsayısı (emsali)". 3) Bkz: "Radyo telefon usulleri".

A—Belli bir yerde ortalama su düzeyi ile harita datumu arasındaki düşey mesafeyi kadem (ayak) olarak gösteren sayı. Bkz: "Harita derinliği"—Number showing vertical difference between mean water level and chart datum at a certain place.

A 1,100—Gemilerin yapımında bir "Klâs kurumu" tarafından verilen yüksek gemi sınıfı. Diğer bir deyimle geminin o klâs kurumunun istediği en yüksek kurallara göre yapıldığını tanımlayan bir simge. —Highest classification for vessels by one of the classification society.

a.a.—"Always afloat—daima yüzer halde"nin kısa yazılışı.

a.a.r—"Against all risks—Bütün rizikolara karşı"nın kısa yazılışı.

ABAŞO—Lower—Alt ya da aşağı anlamına kullanılır.

ABAŞO BABAFİNGO—Lower topgallant—Çift babafingolardan alttaki babafingo.

ABAŞO GABYA YELKENİ—Lower topsail—Çift gabyalardan alttaki gabya üzerindeki yelken.

ABAŞO YAKASI—Bkz: "Altabaşo yakası"

A.B.C.ÇİZELGELERİ—A.B.C. tables—Bir küresel üçgendeki bitişik dört elemandan bilinen üçünün kullanılarak bilinmeyeni bulmaya yarayan çizelgeler.

ABLİ—Guy. Vang—Bumbaları, yarım serenleri iki yana (sancak ya da iskeleye) çevirmek ya da ortaya alarak bağlamak için seren cundalarından sancak ya da iskeleye alınan donanımlar.

ABLİ,DIŞ—Guy outboard—Bumbayı, sereni dışarı çevirebilen abli.

ABLİ GÜVERTE MAPASI—Guy deck eye plate—Abli donanımını güverteye bağlamak için yapılmış (kaynak edilmiş) mapa.

ABLİ, HALAT—Lazy guy—Palangasız, tek halattan oluşan bkz: "Abli".

ABLİ,İÇ—Guy inboard—Bumbayı, sereni teknenin içine doğru çevirebilen abli.

ABLİ KAMÇISI—Guy preventer-Abliye yük binmemesi için abliye bağlanmış kısa halat.

ABLİ KOÇ BOYNUZU—Guy cleat—Abli tirentisinin güverte ya da küpeştede volta edildiği koç boynuzu.

ABLİ MAKARASI,ALT—Lower guy block—Abli palangasını oluşturan makaraların aşağıda olanı.

ABLİ MAKARASI,DEMİR—Sheave(vang) block.

ABLİ MAKARASI,ÜST—Upper guy block—Abli palangasını oluşturan makaraların üstte olanı.

ABLİ,ORTA—Amidship guy—İki bumba arasındaki açıklığı ayarlayan abli.

ABLİ PALANGASI—Vang purchase. Guy purchase. Guy tackle—Palanga halinde abli.

ABLİ TİRENTİSİ—Hauling part of guy. Guy end—Bkz: "Tirenti".

ABLİ YEDEK—Lazy guy.

ABLUKA—Blockade—Düşmanın başka ülkeler ile ilişkisini kesmek için silahlı kuvvetle sarılması. Bir liman ağzını ya da kıyı açığını üstün kuvvetlerle çevirmek, dışarı ile ilişkilerini kesmek.

ABLUKA DEVLETLERARASI—Pasific blockade—Bir devletin diğer bir devlete karşı uyguladığı abluka.

ABLUKA HATTI —Line of blockade. Border of blockade.

ABLUKAYI FESHETMEK —To discontinue the blockade—Herhangi bir nedenle konulmuş olan ablukanın kaldırılması.

ABLUKAYI YARMAK—Run a blockade. To break the blockade.

ABONMAN POLİÇESİ—Floating policy—Bir yerden bir yere belirli bir süre içinde çeşitli taşıt araçları ile gönderilecek yüklerin belirli değer sınırları içinde sigortalanmasını sağlayan poliçe.

ABORDA—Alongside—Bir geminin diğer bir gemiye, bir iskeleye ya da bir rıhtıma tamamen bordasını, yan tarafını vererek yanaşması, yanaşmış bulunması.

ABORDA ETMEK (OLMAK)—To go alongside—Bkz: "Aborda".

ABOSA—Avast—Dur ya da geçici olarak tut anlamına kullanılan bir kumanda. Bu kumanda yisa edilmekte olan bir halatı, vira edilmekte olan bir zinciri durdurmak ya da zincir bosaya vurulmak istenildiği zaman verilebilir.

A BRAKETİ—A bracket. Spactacle frame—Gemilerde şaft çıkışını sağlamlaştırmak için uygulanan braket şekli. Bkz: "Gözlük posta"

ABRAMAK—To steer a ship (boat). To manage a vessel under abnormal conditions—Fırtınalı havalarda, kabarık denizlerde ya da zor durumlarda gemiyi ya da yelkenliyi değişen koşullar karşısında en doğru ve en iyi şekilde idare etmek.

ABRİLE—Clew up the main sail, clew up the fore sail—Tirinket ve mayıstra yelkenlerinin istinga edilmeleri için verilen kumanda. Bkz: "İstinga"

ABT—"About—Yaklaşık"ın kısa yazılışı.

A/C—"Account current—Cari hesap"ın kısa yazılışı.

ACEMİ GEMİCİ—Lubber. Deck boy—Bkz: "Miço".

ACENTE(ACENTA)—Agent—Belirli sınırlar içinde bir başkasına vekâlet ederek iş yürütmeye, bulmaya, kiralamaya yetkili kişi, aracı.

ACENTE, HABERCİ—Cabling agent—Yük, navlun ve gemi kiralama konusunda kendi bölgesinde bilgi toplayan ve ilgililere ileten aracı, simsar.

ACENTELİK—Agency—Gemi, yük ve iş sahiplerinin işlerini takip edebilmeleri için yetkili kıldıkları kişilerin, acentelerin yaptığı iş

ACENTELİK ÜCRETİ—Agency fee—Bkz: "Acentelik" hizmetleri için ödenen ücret.

ACİL—Prompt, urgent, emergency.

AÇEVELE—1)Brace up the yards as much as possible—Serenlerin pırasya edilebildiği kadar pırasya edilmeleri.2)Device or rigging for clearing the things from other things in order to protect or save from contact · Bir yere asılan, ya da çekilen, veya su üzerinde yüzdürülerek getirilen herhangi bir cismin bir yere çarpmaması için yapılan donanımdır. Bu donanıma "Açevele tutmak" denir.

AÇEVELE DONANIM—Sprit rigging—Bkz: "Açevele" için yapılan donanım.

AÇEVELE GÖNDERİ—Sprit boom. Boomkin. Bumkin. Whisker boom—Bumbası olmayan yelkenler kolay rüzgârla kullanıldıkları zamanlarda ya da pupasına seyirlerde iskota yakasını bordadan dışarıya açmak için kullanılan gönder.

AÇEVELE HALATI—Guide rope—Herhangi bir cismi neta tutabilmek, çarpacağı yerlerden açabilmek, tıraka tutmak için kullanılan halat

AÇEVELE PALANGASİ—Sprit tackle—Bkz: "Açevele halatı" yerine kullanılan palanga.

AÇEVELE PRUVA—Brace up. Brace up the head yards—Pırasyalarla pruva serenini çapraz olacak şekilde ayarlamak.

AÇEVELE SERENİ—Bkz: "Açevele gönderi".

AÇEVELE TUTMAK—Bkz: "Açevele".

AÇIĞA ÇIKMAK—Bkz: "Alarga". İskelede ya da sahilde yatan bir geminin bulunduğu yerden ilgisini keserek evvelki yerine göre daha uzağa gitmesi ya da mendirek içinde yatan (bulunan) bir geminin mendireğin dışına çıkması.

AÇIĞA ROTA VERMEK—Stand out—Liman ya da demir yerinden hareket etmek.

AÇIK—1) Offing—Engin. Görünen çevren (gözerimi, ufuk) ile ufuk-kıyı orta çizgisi arasında kalan deniz bölümü. 2)Open. Clear. Free. Large. Not closed—Geniş. Serbest. Kapalı olmayan

AÇIK ANLAŞMA—Open agreement—İçinde kurtarma ücreti belirtilmemiş kurtarma anlaşması. Bkz: "Kurtarma yok-Ücret yok".

AÇIK BARINAK GÜVERTE—Bkz "Barınak güverte".

AÇIK BARINAKLI GEMİ—Open shelter deck vessel—Barınak güvertenin (shelter deck) tonilato (tonaj) açıklıklarına sahip olması nedeni ile barınak güverte altında kalan hacmi tonaja (gross. net) katılmayan gemi türü.

AÇIK BULUNMAK—To be off shore. To keep clear. To keep off. To keep an offing—Kıyıdan yeterince neta olacak şekilde açık, uzaklıkta bulunmak. Bkz: "Alarga olmak".

AÇIK BULUNUNUZ—1) Keep clear off—Örneğin Bkz: "Pervaneden açık bulununuz". 2) Stand clear from—Den açık

bulununuz.

AÇIK DEMİR YERİ—Open anchorage. Open Berth. Opening roadstead—Bazı rüzgârlara açık olan demir yeri. Açık liman.

AÇIK DENİZ—Open sea. Deep water. Deep sea. High seas. Mare Liberum—Okyanus lar. Bütün ulusların eşit haklara sahip olduğu uluslararası denizler. Karasuları dışı denizler.

AÇIK DENİZ BALIKÇILIĞI—Off shore fishing. Off shore fishery.

AÇIK DENİZDE—Upon high sea.

AÇIK DENİZ GEMİSİ—Seagoing vessel. Ocean going vessel. Ocean Liner. Deep Sea vessel—Bkz: "Açık deniz"lerde çalışabilecek şekilde yapılmış ve donatılmış gemi.

AÇIK DENİZLER—Ocean waters.

AÇIK DENİZ PLATFORMU—Off shore platform—Deniz dibi petrol ve doğal gaz araştırmaları için kullanılan platform.

AÇIK DENİZ RIHTIMI—Ocean pier.

AÇIK DENİZ SEYRİ—Deep sea (water) navigation. Ocean sailing—Astronomi seyir yöntemleri uygulayarak bir geminin açıkdenizde yaptığı seyir. Küresel ve düzlem trigonometri ve de elektronik seyir yöntemleri kullanılarak yapılan seyir.

AÇIK DÜŞMEK—To fall away (from a fleet or from a shore)—Herhangi bir neden ya da etki nedeni ile bir filodan ya da arzu edilen yerden, istenilen mesafeden uzakta kalmak.

AÇIK GEÇMEK—1) To pass clear from. To get free from an obstruction. To give wide berth—Sahilden açık, neta geçmek. Bkz: "Sahilden açık geçiniz". 2) Steer off—Bir yerden geçerken oradan neta geçilmesi için dümen yardımı ile açık geçmek, seyretmek.

AÇIK GÖRÜŞ—Fair, clear visibility. Open—Sisli olmayan, iyi görüş. Bkz: "Görüş".

AÇIK HALAT LOÇASI—Open chock—Parampette bulunan ve halatın geçirilmesi için üst kısmı açık bırakılan halat loçası.

AÇIK HAVA—Clear weather. Fair weather—Bkz: "Bofort simgeleri".

AÇIK KİRA ANLAŞMASI—Open charter—İçinde ne yükün cinsi ne de varış limanı (ları) yazılı olmayan kira anlaşması.

AÇIK KÜVERTÜR—Open cover. Floating policy—Değeri belli olmayan açık, şeref poliçesi. Prim belirli sürede yapılan yüklemelerde ortaya çıkan değer üzerinden ödenir. Bkz: "Abonman poliçesi"

AÇIKLIK—1) Opening—Menfez. Giriş. 2) Clearance—İki yer, cisim arasında kalan boşluk. Klerens. 3) Span—Örneğin iki matafora başındaki açıklık ya da uçak kanatları arasındaki açıklık gibi.

AÇIK LİMAN—Open port—1) Çin'de eskiden yabancı gemilere açık olan liman. 2) Bkz: "Açık demir yeri".

AÇIK MERKEZ—Open center—Radar ekranı (P.P.I.) üzerindeki merkezin yani geminin bulunduğu yerin büyütülmüş şekli. Dar kanallardan geçerken kullanıldığında yarar sağlar.

AÇIK POLİÇE—Bkz: "Açık küvertür".

AÇIK SU PERVANE DENEYİ—Open water propeller test—Model havuzlarında, çok narin bir deney modelinin kıç tarafından çıkarılan ve su içinde yeterli uzunlukta bulunan bir şaftın ucuna bağlanan bir model pervane ile yapılan deney.

AÇIK SU PERVANE VERİMİ—Open water propeller efficiency—Bkz: "Açık pervane deneyi"nde kullanılan pervane verimi.

AÇIKTA—Off. Offshore—Bir geminin bir liman içinde ya da uğrak yer önünde kıyıdan uzakta bulunduğunu tanımlayan bir deyim. Bkz: "Alarga".

AÇIK TEMİNATLAR—Express warranties—Deniz poliçelerine ilişkin dökümanlarda açık ve etraflı şekilde belirtilen teminatlar. Bkz: "Zimni teminatlar".

AÇIK YOL—Open water. Fairway—Geçit. Dip engeli olmayan ve yeterli derinlikte seyre uygun deniz yolu. Buz arasında seyre açık bulunan yol için de bu deyim kullanılır.

AÇILI KAPLAMA—Gore—Özellikle kıç kuruzda bulunan bükülmüş levhalar.

AÇILMAK—1) Stand off—Yakın bulunan bir sahilden ya da deniz üzerinde bulunan herhangi bir yerden ayrılıp uzaklaşmak. 2) Bear off—Avara etmek, alarga etmek (olmak). Bkz: "Alarga".

AÇISAL ÇAP—Angular diameter—Ay ve güneş gibi gök cisimlerinin gerçek çap uçlarını gözlemciye birleştiren iki doğru arasındaki açı.

AÇISAL HIZ—Angular velocity—Devinen cismi duran bir noktaya birleştiren doğru parçasının (yarıçap vektörü) birim zamanda taradığı açı.

AÇISAL MESAFE—Angular distance—Gözlemciye göre iki madde arasındaki açının maddeler arası mesafe yerine kullanılması.

AÇISAL ÖLÇÜLER—Angular measures—Mesafenin açı birimleri ifadesi:
60 saniye—1 dakikalık yay uzunluğu.
60 dakika—1 derecelik yay uzunluğu.
30 derece - 1 sign. 1/12 yay uzunluğu.
90 derece—1 dördün, dörtde bir yay uzunluğu.
180 derece—1 yarım daire yay uzunluğu.
360 derece—1 daire, çevre yay uzunluğu.

AÇI SEKSTANT'I – Angle sextant – Harita, sörvey gemilerinde yatay açı ölçmek için kullanılan özel yapılmış alet. Bkz: "Sekstant".

AÇMA ŞAMANDIRASI – Hauling off buoy. Warping buoy – Gemiyi yanaştığı yerden hareketinde güvenceli olarak açmak için (özellikle kıçını) kullanılan ve açıkta bulunan şamandıra.

a/d – "After date – Bilinen tarihten sonrası"nın kısa yazılışı.

ADA – Island – Dört tarafı su ile çevrilmiş kara parçası.

ADALARDENİZİ – The Archipelago – 1) Takımada, adalarla beneklenmiş deniz, "Arşipel". 2) The Aegean sea – Ege denizi. Bkz: "Arşipe."

ADAMLA DONATMAK – To man – Gemiyi adamla donatmak, personelini tamamlamak.

ADESE – Lens – Gözlem aletlerinde ışık yönlerini değiştiren özel yapılmış camlar. Mercek.

ÂDET – Custom – Örf, âdet. Töre.

ADHARA – Star E Canis Major – Büyük Köpek'in E yıldızı.

ADİ AKINTI – Drift current.

ADİ CEREYAN – Bkz: "Baca çekmesi".

ADİ FIRTINA – Secondary.

ADİ GÜNLER – Days (Running or consecutive) – Adi ya da sıra günler. Art arda olan birbirini takip eden günler. Astarya günlerinde tatiller dahil kesiksiz ve istisnasız olarak sayılan günler.

ADİ İSKARMOZ – Tholepin, thole – Filikalarda, botlarda, patalyalarda kürekleri kayışlıkları ile bağlamak ve kullanılırken dayaklık etmek için küpeştelere konulan ağaç ya da madeni çelikler.

ADİ PALANGA – Luff tackle. Watch tackle – Tek ve çift dilli iki makaradan oluşan palanga. El palangası da denir.

ADİ PARAKETE – Hand log – Teknenin kıçından atılan parakete.

ADİ PİYAN BAĞI – Throat seizing – Arma kasaları yapmak için kullanılan piyan bağları. Bkz: "Piyanbağı".

ADİ TAN – Bkz: "Siviltan".

ADİ YEKE – Bkz: "Yeke".

ADMİRALTİ – Admiralty – 1) İngiltere'de Deniz Bakanlığı. 2) Deniz dâvâları sistemi.

ADMİRALTİ BAYRAĞI (FORSU) – Admiralty flag – Admiralti lordlarının bulunduğu gemiye çekilen ortası sarı demirli düz kırmızı bayrak.

ADMİRALTİ DEMİRİ – Admiralty pattern anchor – Kolları bedeninin devamı olan çiposu oynar ya da sabit demir çapa. Bkz: "Demir", "Çipo".

ADMİRALTİ DEMİRİ KİLİDİ – Harpoon shackle – Bedeni ağzından daha geniş olan demir kilidi.

ADMİRALTİ HAKKI – Admiralty Droits – El konulmuş düşman gemilerinin ya da terkedilmiş gemilerle, batıkların (teşlerin) satış işlemi ve elde edilen bedel.

ADMİRALTİ HARİTALARI – Admiralty charts – İngiliz Hidrografi dairesi tarafından hazırlanan deniz, seyir haritaları.

ADMİRALTİ İZNİ – Admiralty warrant – Mavi, kırmızı sancakların ya da yat kulübü forsunun çekilmesi için resmen verilen izin, yetki.

ADMİRALTİ KATSAYISI – Admiralty coefficient – Formül:

$$\frac{D^{\frac{2}{3}} V^3}{IHP}$$

D-Deplasman olarak ton.
V-Mil olarak sür'at.
İHP-İş'ari beygir gücü.

ADMİRALTİ MAHKEMESİ – Admiralty court – İngiltere'de denizcilikle ilgili hukuk ve ceza davalarına bakan mahkeme.

ADMİRALTİ SEYİR KİTAPLARI – Admiralty sailing directions, pilots – Dünyanın bütün denizleri hakkında bilgi veren deniz seyir kitapları, kılavuzları, rehberi deryalar.

ADMİRALTİ TULUMBASI – Admiralty pump – Piston ya da plenceri düşey bir roda bağlı olan tek etkili tulumba.

ADRESİ, HABER VERME – Notify Address – Haberin verileceği adres.

ADRES KOMİSYONU – Address commision – Donatan tarafından kiracıya ödenen komisyon.

ADRES KOMİSYONU YOK – Free of address – Bkz: "Adres komisyonu"nun ödenmiyeceği koşulu.

AD.VAL – "Değer üzerinden – Advalorem"in kısa yazılışı.

ADVEKSİYON – Bkz: "Hava hareketi, yatay".

ADVEKSİYON SİSİ – Advection fog – Soğuk hava üzerinde hareket eden sıcak ve rutubetli havanın oluşturduğu sis.

ADYABATİK – Adiabatic – Isı alışverişi olmaksızın hal (durum) değişikliği. Adyabatik sıkıştırma, Adyabatik genişleme gibi.

AEROGRAF – Aerograph – Basınç, sıcaklık ve nemi kaydeden alet.

Aero.R.Bn. – "Aeronautical Radio Beacon – Aeronotik Radyo bikın"ın kısa yazılışı.

A.F – Bkz: "Avans navlun"un kısa yazılışı.

AFYON – Opium – Uyuşturucu ve zehirleyicidir. Krymetli bir yüktür. Özel yerlerde taşınır.

AFYON ÇİÇEĞİ KÜSPESİ – Popy seed cake – Bkz: "Yük bölümü"

AGANTA – 1) Avast. Hold on. Taut. Hang on – Yisa ya da laçka edilmekte olan bir halatın ya da zincirin kısa bir zaman

tutularak bırakılmaması için verilen kumanda.

AGANTA BORİNA BORİNATA—Haul out the bowlines—Borina ve borinataların aganta edilmesi için verilen kumanda.

AGANTA ETMEK—To hold fast. To haul taut—Aganta kumandasını yapmaktır.

AGANTA İSKOTA—All sheets aft—Yelkenli teknede orsa alabanda manevrası yapılırken tekne istenildiği kadar döndükten sonra iskotayı laçka edildiği kadar bırakmak ve sonra tekneyi yollandırmak için bu kumanda verilir.

AGANTA PIRASYA BORİNA—Braces and bowlines—Borina ve pırasyaların aganta edilmesi için verilen kumanda.

a.g.b—"Any good brand—Herhangi iyi bir marka"nın kısa yazılışı.

Agt—"Agent or Against—Acente ya da Karşı"nın kısa yazılışı.

AĞ—Net—Savlolardan, sicimlerden örülmüş bir tür şıpkalardır. Çeşitli amaçlar için çeşitli şekillerde yapılır. Hem avlanma hem de korunma için kullanılır.

AĞAÇ—Wood. Timber. Pole—Gemi yapımında kullanılan kereste, tahta. Üç tür ağaç kullanılır. Doğru ağaçlar, omurga, kemere ve buna benzer işlerde kullanılır. Eğri ağaçlar bodoslama iskarmoz (eğri) yapımında, açılı olanlar örneğin kemereleri iskarmozlara bağlamada pıraçol olarak kullanılır.

AĞAÇ BABA—Wooden bollard. Bollard timber. Timber head—Bkz: "Baba".

AĞAÇ BASAMAK—Wooden step. Rung—Örneğin şeytan çarmığının ağaç basamağı.

AĞAÇ BOĞATA—Ram block—Dilsiz ağaç. Makara.

AĞAÇ BORDA KAPLAMASI—Bordage. Planking.

AĞAÇ BRAKET—Knee timber. Compass timber—Eğri, açılı ağaç pıraçol.

AĞAÇ ÇİVİ—Bkz: "Ağaç kavele".

AĞAÇ EĞRİLER—Frame timbers. Bends—Ağaç iskarmozları (kaburgaları, eğrileri) oluşturan parçalar.

AĞAÇ İSKELE—Timber pier. Wooden berth.

AĞAÇ KAVALE—Wooden dowel. Treenail—Ağaçtan yapılmış çiviler. Özellikle eski ağaç teknelerin yapımında su kesiminden aşağı kalan kısımlar birbirine bu tür çivilerle bağlanırdı. Şimdi pek kullanılmamaktadır.

AĞAÇ PIRAÇOL—Knee timber. Compass timber. Spur—Bkz: "Ağaç braket".

AĞAÇ SAL—Wooden raft. Spur shore—Örneğin yükleme yapabilmek için gemi ile rıhtım arasına konulan ağaç sal.

AĞAÇ ŞAMANDIRA—Wood buoy—Navigasyon amacıyla kullanılan deniz dibine bağlı ağaç yapıya sahip yüzer alamet.

AĞAÇ TOKMAK—Topping maul.

AĞAÇ USTURMAÇA—1) Spar fender-Ağaçtan yapılan yumru. 2) Bull's nose—Havuzların (dokların) girişlerine konulan ağaç usturmaça. 3) Pile fender—Özellikle rıhtım alnına konulan ağaç. 4) Hazel rod fender—Doklarda üst üste hurda gemi bordalarında kullanılan birbirlerine bağlanmış kütüklerin oluşturduğu usturmaça. 5) Scotchman—Sürtünmeyi azaltmak için halat ya da donanım arasına konulan ağaç parça. Koruma amacı ile kullanılan ağaç, tahta. Ağaçtan yapılma usturmaçalar genellikle duba, mavna, salapurya ve rıhtımlarda kullanılır.

AĞ ATMAK—To cast a net. Shooting—Ağ'ın denize atılması.

AĞ BALIKÇILIĞI—Net fishery.

AĞCIK—Reticulum—Bir takım yıldızın adı.

AĞ ÇEKEN BALIKÇI—Drifter. Trawler—Bkz: "Trol"

AĞ GÖZÜ—Mesh. Wallings.

AĞ GÖZÜ LATASI—Mesh stick—Latanın genişliği ağ gözlerinin yapımını sağladığı gibi büyüklük ya da küçüklüğünü de ayarlar.

AĞI,DİP—Demersal gear.

AĞIR AĞAÇ YÜKÜ—Heavy wood good.

AĞIR AĞIR GEL—Ease the helm—Gemi başı sancak ya da iskeleye alınırken hızla dönmeyi ağırlaştırmak için serdümene verilen emir. Bu emri alan serdümen dümeni ortaya ya da karşı tarafa basarak gemi başının gelişini ağırlaştırır. Bu emir "Ağır gel" olarak da söylenir.

AĞIR AĞIR İLERLEMEK—Dead slow proceeding. Dead slow headway. Gather way.

AĞIR AĞIR LAÇKA (LAŞKA)—Slack handsomely.

AĞIR AĞIR YOL ALMA—Fresh way. Dead slow ahead.

AĞIR RUMBA—Heavy Derrick. Heavy boom. Jumbo derrick. Master boom—Ağır yükleri yüklemek için özel yapılmış dikme.

AĞIR DENİZ—Heavy sea—Aşırı, alışılmıştan fazla dalgalı deniz.

AĞIRLIĞINDA OLDUĞU—Said to weigh—İfadeye, beyana göre ağırlık, miktar.

AĞIRLIK—1)Weight. 2) Sinker—Olta ya da ağ kurşunu. 3) Gravity.

AĞIRLIK EĞRİSİ—Curve of weights—Gemi boyunca tekne, makine ve teçhizat gibi sabit ağırlıkların parabol ya da trapez tarzında çizilmesi ve bunun üzerine konumlarına uygun olarak diğer yüklerin uygun biçimde yerleştirilmeleriyle belirli bir yükleme koşulundaki ağırlık eğrisi elde edilir.

AĞIRLIK,İÇİNDEKİ VE DEĞERİ BİLİNMEMEKTE—Weight, contents and

value unknown—Yükleme belgelerine (Yükleme ordinosu ya da konişmento) konulan bu deyimle, bilinmiyorsa, ağırlıktan, içindekinden ve değerinden sorumluluk kabul edilmez.

AĞIRLIK MERKEZİ—Center of gravity—Herhangi bir cismin ağırlık merkezi. "G" ile gösterilir. Bir cismi oluşturan parçacıkları etkiliyen çekim kuvvetleri bileşkesinin uygulandığı kuramsal nokta.

AĞIRLIK MERKEZİ DÜŞEY KONUMU—Vertical centre of Gravity. Kısaca: "V.C.G." Bkz: "KG".

AĞIRLIK STABİLİTESİ—Weight Stability—Tekne ağırlığı ile ilgili olan bir stabilite ölçüsüdür. Bkz: "KG".

AĞIRLIK TONU—Weight ton—2240 libre ya da 1016 kg. Ton. Bkz: "Ton".

AĞIR SAVAŞ GEMİSİ—Battle cruiser.

AĞIR SİS—Bkz: "Kesıt sıs".

AĞIR TAHIL—Heavy grain—Buğday, arpa, çavdar ağır tahıl (hububat) olarak kabul edilmiştir.

AĞIR TONOZ (TAKIMI)—Ground tackle—Özellikle gemi kurtarma işlerinde kullanılan ağır tonoz takımı bir ya da iki demir (örneğin 4/5 ton) üç kilit zincir, bir roda 2"luk tel halat ve yarım roda 2"luk tel halattan oluşur.

AĞIR YAĞ—Heavy oil—Ham petrol, asfalt kazan yakıtı, balina yağı, morina yağı, şeker pekmezi v.b. sıvılar ağır olarak kabul edilirler.

AĞIR YALPA—Heavy rolling. Heavily rolling—Alışılmıştan fazla olan yalpa.

AĞIR YOL GERİ—Slow astern—Makineye bu kumanda verildiğinde makine ağır yol geri çalıştırılır ve bu emir tekrar edilir.

AĞIR YOL İLERİ—Slow ahead. Slow speed ahead—Makineyi ağır yol ileri çalıştırmak için verilen ve tekrar edilen emir. Bkz: "Ağır, ağır ilerlemek".

AĞIR YOL YÜRÜT—Bkz: "Ağır yol ileri".

AĞIR YÜK—Heavy cargo. Heavy lift—1) Gemiyi hacmen doldurmayan fakat ilgili su hattına kadar batıran yük. 2) Ağır parça.

AĞIR YÜK BUMBASI—Bkz: "Ağır bumba"

AĞIR YUK GEMİSİ—Heavy lift ship—Ağır yük taşımak için özel olarak yapılmış gemi.

AĞIR YÜK PALANGASI—1)Heavy cargo purchase (tackle). 2)Hyperacme block—Bir tür Bkz: "Ceraskal".

AĞI, YÜZEY—Pelagic gear.

AĞIZ—1)Mouth—Nehir ağzı. 2) Entrance—Liman ağzı, girişi. 3) Vent—Menfez, nefeslik, havalandırma ağzı, delik. 4) Cutting edge of a knife—Bir bıçağın keskin tarafı. 5)Mouth of a hook or shackle—Bir kancanın ya da kilidin ağzı. 6)Achernar—Irmak'ın a yıldızı.

AĞIZ BAĞI—Mouse. Mousing—Kanca ağzını gırcala ya da ince ile kapamak. Bu surette kancaya takılmış olan, örneğin sapan, kancadan çıkmaz.

AĞIZÇAPI—Aperture—Açıklık. Irakgörür (teleskop), dürbün, fotoğraf makinesi gibi optik araçlarda ışığın girebildiği deliğin çapı.

AĞIZ KUŞAĞI—1)Sheer strake. Top strake—Gemilerin, teknelerin, filikaların borda kaplamalarının en üstte olanı. 2) Plank sheer—Ağaç şiyer kaplaması. Ağaç teknelerin en üstte bulunan kaplaması. Buna çapa tahtası da denir. 3)Saxboard—Ağaç filikada en üst kaplama sırası.

AĞIZ KUŞAĞI LEVHASI—Sheer strake—Şiyer saçı. Ana güverte kemerelerinin bağlandığı borda levhalarının güverte ile birleştiği yerdeki ana levha sırası.

AĞIZ KUŞAĞI TİRİZİ—Sheer rail—Ağız kuşağı ile parampet kaplamasını birbirinden ayıran tirizdir. Parampet kaplamalarının en alt sırası.

AĞIZLAMAK—To reach the entrance of a port—Bir limanın ağzına ulaşmak, girişine varmak.

AGIZ OTU—Cap explosive—Torpitonun harp başlığı içindeki cepaneyi tutuşturmak için başlık içine, bir silindir içinde konulan çabuk parlayıcı barut. Torpito gemiye çarpınca kapsul ağızotunu tutuşturur ve cepane patlar.

AĞ İĞNESİ—Netting needle—Ağ örmede kullanılan iğne.

AĞLA TARAMA—Trawling. Dredging—Trol ağında ağların deniz dibini taraması.

AĞ ORTASI—Bunt.

AĞ ÖRMEK—To make a net.

AĞ PALET—Fiber rope net—Bkz: "Palet".

AĞ PLANLAMA TEKNİĞİ—Network analysis—Bir işletmede, örneğin tersanede bir geminin yapımı sırasında olayları, bu olayın birbirleriyle olan ilişkilerini, zaman süreçlerini ve yapım ile ilgili diğer gereksinmeleri göstermeye yarayan bir tür dinamik programlama yöntemi.

AĞ SAPAN—Sling net—Özellikle adi sapana vurma olanağı olmayan, örneğin, küçük sandıklar, kutular v.b. yüklerin güvenlikle, hasarsız olarak yüklenmesini ya da boşaltılmasını sağlamak amacıyla yapılmış ağ sapanlardır.

AĞ TAKIMI—Fishing gear.

AĞ TOPLAMAK—Hauling the net.

A.H.—"Anna Hegiral—Hicri takvim"in kısa yazılışı.

A/H—"Antwerp/Hamburg—Anvers/Hamburg arası"nın kısa yazılışı.

a.h.—"After hatch—Kıç ambar"ın kısa yazılışı.

AHEN—Iron: Steel—İnşaatta kullanılan demir, çelik. Sanayide kullanılan demir ikiye ayrılır: Dökme, döğme. Dökme

demir ocaklarda eritilerek istenilen şekilde kalıplara dökülür. Dövme demir döğülerek istenilen şekle sokulur.

AHERNAR—Achernar—Eridani kümesinin a yıldızı. Parlaklık: 0,6. Bkz: "Ağız 6".

AHİZE—Receiver—Telsiz telgraf, telefon, v.b. sesin alındığı alet. Alıcı.

AHŞAP GEMİLER—Wooden vessels—Teknesinin tümü ağaçtan yapılmış gemiler.

AKAN YILDIZLAR—Meteors. Shooting stars—Göktaşları.

AKARYAKIT(LAR)—Fuel oil(s). Bunker oil(s)—Geminin kazanlarında, makinelerinde kullanılan ve petrolden elde edilen yakıtlardır. Özgül ağırlıklarına göre isimlendirilirler. Başlıcaları: Redwood No: 1 100° F'de 1500 saniyeden fazla olana "Heavy fuel oil" ya da "Bunker C" (kazan mazotu), 1500 ile 300 saniye arasında olana "Medium fuel oil", 300 ile 130 saniye arasında olana "light fuel oil", 70 ile 50 saniye arasında olana "Marine diesel oil", 32 saniye olana motorin ya da gasoil denir. Bu değerler petrol şirketlerine göre değişebilir ve başka isim altında pazarlanabilir.

AKARYAKIT ALMAK—Oiling. Bunkering Refuelling. Bunker supplying.

AKARYAKIT JURNALI—Oil record book—Tankerler ya da diğer gemiler için hazırlanmış olan bu jurnallara akaryakıt olayları, işlemleri kaydedilir.

AKARYAKIT ŞAMANDIRASI—Monobuoy—Akaryakıt yüklemek ya da boşaltmak için özel olarak yapılmış ve bir boru hattı ile sahil tesislerine bağlanmış şamandıra. Büyük tankerlerin yükleme ve boşaltmaları bu şamandıralarla büyük tesisler yapmadan sağlanmaktadır.

AKARYAKIT TANKI—Fuel storage tank. Fuel oil tank. Oil tank—Gemilerin kullanacakları akaryakıtları koydukları tank.

AKARYAKIT YAKAN—Oil burner.

A KATSAYISI (EMSALİ)—A coefficient—Pusulada, simetrik olmayan yatay, düzensiz yumuşak demirlerden, pusulanın bağlanma (tesbit) hatasından, semtlerin yanlış hesaplanmasından doğan hata.

AKDENİZ—Mediterranean. Midland sea.

AKIM—Current. Electricity. Power—Elektrik cereyanı. Bkz: "Geminin ana akımı".

AKIM DEVRESİ—Circuit.

AKIM, LAMİNAR—Laminar Flow—İlerleyen bir geminin etrafında birbirine paralel şekilde oluşan akış.

AKIM ŞİDDETİ—Current power—Bir iletkenin birim kesitinden birim zamanda geçen elektrik miktarı, birimi amper.

AKIM TÜRBÜLANSLI—Turbulent power—Akım hatlarının gelişi güzel ve düzensiz olduğu ve içinde birçok girdapların oluştuğu akım.

AKINTI—Current. Stream. Flow—Suyun deniz ve okyanus yüzeyinde yatay hareketi. Deniz diplerinde oluşan akıntılara "Dip akıntısı" denir. Akıntıların aktığı yönler haritalarda okla gösterilir ve akıntının kuvveti, saatte kaç mil olduğu yanında genellikle yazılıdır.

AKINTI BOYUNCA—Down the stream. By the current—Bkz: "Akıntı ile".

AKINTI CETVELLERİ—Current tables.

AKINTI ÇAĞANOZU—Current crab—Bir tür yüzer yengeç.

AKINTI DEMİRİ—Stream anchor. Kedge anchor—Akıntıya karşı atılan demir. Tonoz demirinin diğer adı. Kıç tarafta bulunan bu demir ıskarça limanda ya da tonoz için kullanılır. Yaklaşık olarak göz demirinin üçte bir ağırlığındadır.

AKINTI HARİTASI—Current chart—Gemi seyrinde kullanılmak üzere yapılmış olan ve okyanuslardaki akıntıların hız ve yönlerini gösteren haritalar.

AKINTI İLE—Down the stream. With the stream—Akıntı yönünde.

AKINTI İLE AKMAK—Fall down—Akıntı etkisiyle bir nehirde aşağıya ya da ağıza doğru sürüklenmek, seyretmek.

AKINTI İLE DÜŞMEK—Drifting by the current. Set—Akıntının gemi rotasında yaptığı etki. Geminin akıntı etkisiyle istediği rotada gidememesi, sancak veya iskeleye atılması, düşmesi.

AKINTI İLE YOL ALMAK—Proceeding by current. Drop away—Tekneyi akıntıya bırakmak.

AKINTI, KARIŞIK—Irregular current. Confused current—Belirli bir yönü olmayan ya da değişik yönde akan akıntıların karışmış hali.

AKINTI ORTA HATTI—Midstream.

AKINTI PARAKETESİ—Current log—Akıntının hızını ölçmek için özel yapılmış alet.

AKINTI PAYI—Leeway—Seyredilecek iki konum (mevki, yer) arasında varsa akıntı etkisi hesap edilerek akıntının gemiyi sürükleyeceği miktar kadar kullanılması gerekli olan açı farkına denir. Buna akıntı düzeltmesi (tashihi) de denir. Bkz: "Düşme".

AKINTI SEYRİ—Current Sailing—Akıntı etkisi altında kalan bir geminin akıntı etkisini (doğal ya da kabarma alçalma akıntıları) hesap ederek yapacağı seyir.

AKINTI, SÜREKLİ—Current continuous—Devamlı akıntı.

AKINTI TASHİHİ—Bkz: "Akıntı payı".

AKINTI, TERS—Counter current—Akan ana akıntıya karşı ters oluşan akıntı. Bkz: "Anafor".

AKINTIYA KARŞI—Up stream. Stream

up. Against the current.

AKINTIYA KARŞI KÜREK ÇEKMEK—Row against the current. To beat the air—Argo deyim olarak "Yararsız çaba" anlamına da kullanılır.

AKIŞ,GİRDAPSIZ—Irrotational flow—İçinde hiç girdap oluşmayan akım.

AKIŞKAN—Fluid.

AKIŞKANLAR DİNAMİĞİ—Fluid dynamics.

AKIŞKANLAR MEKANİĞİ—Fluid mechanics.

AKIŞKANLIĞI AZ—Viscous—Bkz: "Akışkanlık"

AKIŞKANLIK—Viscosity. Fluidity—Sıvının akmaya karşı gösterdiği direnç. Bir sıvı tabakasının hareketine karşı altındaki tabakanın gösterdiği iç direnç, iç sürtünme.

AKIŞKANLIK BİRİMLERİ—Viscosity units: 1)Saybolt Second Universal. 2)Saybolt Furrol. 3)Redwood No: 1 at 100° F.

AKIŞKANLIK İNDEKSİ—Viscosity index—Sıcaklık değişiminin yağ akışkanlığı üzerindeki etkisini belirten rakam.

AKIŞKAN,SIKIŞTIRILABİLİR—Compressible fluid—Dıştan uygulanan kuvvet yardımı ile kapladığı hacmi küçültülebilen akışkanlar, gazlar. Hava gibi.

AKIŞKAN, SIKIŞTIRILAMAZ—Incompressible fluid—Dıştan uygulanan kuvvet yardımı ile kapladığı hacmi küçültülemiyen akışkan. Örneğin su.

AKLİNİK ÇİZGİSİ—Acclinic line—Yerin magnetik kuvvet hatlarının birleştirilmesinden oluşan çizgi ya da pusula ibresinin yatay durumda bulunduğu, hiçbir eğiklik göstermediği noktaların birleşmesinden oluşan çizgi.

AKMA BİÇİMLİ—Stream lined—Hareket halinde iken su ya da hava basıncını azaltacak şekilde hareket etmek,yapmak.

AKMA (DAMLA) BİÇİMLİ DÜMEN—Stream lined rudder—Dümende oluşan su basıncının etkisini yararlı şekilde sonuçlandıran dümen şekli.

AKMAK—1)Drifting by the wind or current—Rüzgâr ya da akıntı ile sürüklenmek. 2)Dragging the anchor—Demirin taraması sonucu sürüklenmek.

AKMA NOKTASI—Pour point.

AKOVA—Awash—Göz demirinin asılı olduğu ve fundaya hazır bulunduğu durum olup bu zamanda demirin memesi su ile beraber bulunur.

AKREP BURCU—Scorpion—Akrep burcunun en parlak yıldızı Antares'tir. Bkz: "Akrep yüreği".

AKREP YÜREĞİ—Antares—Akrep burcunun a yıldızı.

AKSİSEĞİRDİM—Recoil—Topun seğirdiminden sonra tekrar yerine gelmesi.

AKSİYON TÜRBÜNÜ—Impulse turbine.

AKŞAM DENİZ TANI—Nautical evening twilight—Akşam deniz alacakaranlığı. Bkz: "Tan".

AKŞAM KIZILLIĞI—Sunset glow.

AKŞAM PUSU—Sea fret—Güneş batarken oluşan pus.

AKŞAM TANI—Evening twilight. Bkz: "Tan". Akşam alacakaranlığı. Gün kararması.

AKŞAM YILDIZI—Evening star—Güneş battıktan sonra görünen Merkür ya da Venüs. Çulpan.

AKTARMA—1)Prize (ship)—Yelkenle yürütülen tekneler zamanında düşmandan alınan ve ganimet olarak yedekte getirilen teknelere verilen isim. 2)Transshipment.Tranship—Limbo. Bir yükün bir araçtan diğer bir araca, yere taşınması.

AKTARMA ETMEK—1)Bkz: "Aktarma" 2)Interchange—Bir konişmento ya da benzeri bir belge ile sevkedilmekte olan bir yükü bir taşıttan, seyir hattı kısmen ya da tamamen müşterek olan bir yolda işleyen diğer bir taşıta nakletmek.

AKTARMALI YÜKLEMEK—Over stowage—Aktarma gerektirecek şekilde yüklemek.

AKTİNOMETRE—Actinometer—Radyasyon şiddetini ölçmek için kullanılan alet.

AKUSTİK İSKANDİL—Bkz: "Eko iskandili".

AKUVA—Bkz: "Akova"

AKVARYUM—Aquarium.

AKYILDIZ—Sirius—Büyük Köpek (Canis Majoris) takım yıldızının en parlak yıldızı. Şuarayi Yamani (Şi'râ-yi Yemâni) Parlaklık:-1,6.

AL—Bkz: "Al beraber".

ALABABULA—Pell mell—Birbiri ile anlaşamayan, herbiri ayrı hava çalan tayfa anlamına kullanılan bir deyim.

ALABANDA—Wing—1)Tekne borda kaplamalarının, levhalarının iç yüzleri.2)Hard—Dümeni basılabildiği kadar bir tarafa basmak. Bkz: "Alabanda etmek".

ALABANDA ASTARI—Side sheeting—Yalı kütüklerinden lumbarların alt ağızlarına kadar vurulan kaplamalardır. Lumbarı olmayan gemilerde yalı kütüğünün üzerine gelen ilk alabanda kaplamasıdır.

ALABANDA ATEŞ—Fire Broadside.

ALABANDA ÇEKMEK—To scold severely—Gemi adamını azarlamak, paylamak.

ALABANDA ETMEK—Hard. To put hard over—Dümeni basılabildiği kadar bir tarafa basmak. Bkz: "Sancak alabanda", "İskele alabanda".

ALABANDA FİDERLERİ—Wing feeders—Bkz: "Fiderler".

ALABANDA İSKELE—Hard a-port. Hard left—Dümenin basılabildiği kadar iskeleye basılması için serdümene verilen kumanda. "İskele alabanda" da denir.

ALABANDA KAPLAMASI—Sweat board. Quickwork—Gemilerde özellikle kamaralardaki postalar (iskarmozlar, eğriler) üzerine vurulan kaplamalar. Bu kaplamalarla saçın soğuk ve terleme etkileri önlendiği gibi güzel görünüş de elde edilir.

ALABANDA KÖŞKÜ—Cab—Köprüüstü alabandalarına konulan kapalı yerler.

ALABANDA KÜREK—An order to the rowers put their oar handle's top to the opposite wing of the rower—Kürek topacının karşı alabandaya konulması için kürekçilere verilen emir.

ALABANDALAR—Wings. Beam ends—Geminin sancak,iskele borda kaplamalarının iç yüzeyleri.

ALABANDA SANCAK—Hard a starboard. Hard right—Dümenin basılabildiği kadar sancağa (sağa) basılması için serdümene verilen emir. "Sancak alabanda"da denir.

ALABANDA VERMEK—Bkz: "Alabanda çekmek".

ALABANDAYA YÜK KOYMAK—Winging out—Geminin (ambarın) alabandalarına, yük tirizlerine yakın yük koymak.

ALABİLDİĞİNE—At full speed.As much as possible.

ALABİLDİĞİNE ORSA—Close hauled—Alaborina seyretmek. Borinaları iyice lâva edip doldurarak mümkün olduğu kadar rüzgâra yakın seyretmektir. Bkz: "Alaborina seyir".

ALABORA (ALABURA, ALBURA)—1)Capsize. Overturn. To keel over. Turnturtle. Upturn. Overset—Teknenin bir tarafına yatarak ters dönmesi devrilmesi. 2)Cross a yard—Bir sereni yatay durumdan dikey duruma getirmek. Babafingo yatay serenleri genellikle Alabora (albura) edilerek aşağı indirilir ve yukarı çıkarılır.

ALABORA OLMAK—Bkz: "Alabora". To be capsized.

ALABORİNA HALİNDE—Bkz: "Alaborina seyir".

ALABORİNA SEYİR—Haul the wind. Taut bowline. Hold a luff—Borinaları iyice lâva edip doldurarak mümkün olduğu kadar rüzgâra yakın seyretmektir. Böyle seyreden gemiye "Alaborina halinde" denir.

ALACA KARANLIK-Dusk-Akşam karanlığı. Bkz: "Tan".

ALACAKARANLIK IŞINLARI—Crepuscular ray—Güneş çevrenin (gözeriminin, ufkun) altında iken yaydığı ışınlar. Bkz: "Tan".

ALAİMİ CEVVİYE—Atmospherical phenomena—Havada görülen alâmetler. Örneğin havanın basıncı, sıcaklığı, rüzgârın yönü gibi.

ALAİMİ SEMA—Rainbow—Bkz: "Gökkuşağı".

ALAMANA—Alamana—Small lugger. Fishing boat—Karadeniz ve Marmara balıkçılarının kullandıkları açık güverteli balıkçı kayığı. Tek ya da iki direkli ve yelkenli olabilir.

ALAMANA YELKENİ—Small lugger—Topuğu direğin güverte iskacasına dayanarak eğik kaldırılan serenin cundasından direğe alınan vento üzerine açılan kare yelken.

ALAMANATA—Alamanata—Yalnız kıç tarafında güvertesi bulunan balıkçı kayığı.

ALAMET—Pillar. Mark. Beacon. Sign—İşaret. Deniz trafiği için konulmuş konumları belli işaretler, şamandıralar, sığlık alâmetleri, sahil fenerleri, tepeler, yarlar, burunlar ve uzaktan görülebilen yüksek noktalar olabilir. Bunların hepsinden amaç gemilerin güvenceli olarak seyirlerini sağlamaktır.

ALAN MIKNATISİYETİ—Field magnetism—Mıknatıs alanının etkisi, kuvveti.

ALAPORTEKİZ PİYAN BAĞI—Seizing. Racking seizing—İki halatı birbirine bağlamak için filadoru bir altından bir üstünden dolaştırarak oluşturulan bağdır. Bu şekilde toplanan halata da "Alâportekiz toplamak" denir.

ALARGA—Off. Push off. Shove off. Keep away. Keep clear—Genel olarak açık anlamına kullanılır. Bir filikanın ya da geminin sahile ya da bir yere yanaşmış olmayıp açıkta bulunması, durması, yatmasıdır. Bu durumda bulunan deniz araçlarına "alargada" denir. Emir olarak verildiğinde "Aç", "Açığa çık" anlamına kullanılır. Bkz: "Avara".

ALARGADA—Bkz: "Alarga". Off shore. Afloat. Keep away. Lie off—Açıkta, yüzer halde, sahilden ya da bir yerden, bir deniz aracından açıkta bulunmak ve durumu korumak.

ALARGADA TUTMAK—To hold off. To keep away.To keep off—Deniz aracını bir yerden ya da deniz aracından açıkta tutmak, eğlendirmek.

ALARGA ETMEK—Off ward. To put out to sea—Bir yerden ayrılmak, açığa çıkmak, denize açılmak. Buna "Alargaya çıkmak" da denir.

ALARGA OLMAK—To keep clear. To keep off. To push off. To shove off.

ALARM—Alarm—Çeşitli işaretlerle belirtilen tehlike durumu.

ALARM APARATLARI—Alarm apparatus—Zil, kampana, düdük v.b. cihazlar.

ALARM CİHAZI – Alarm device – Alarm vermek için kullanılan zil, kampana, düdük v.b.aygıtlar.

ALARM DONANIMI – Alarm equipment – Alarm verebilmek için merkez ile alarmın duyurulması gerekli olan yerler arasında yapılan devreler.

ALARM VE İŞARET ZİLİ – Alarm and signal bell – Bkz: "Alarm donanımı".

ALARM ZİLİ – Alarm bell.

ALAVERE – 1)Downhaul-İskopomar yelkeninin amora yakasını istinga eden selviçe. 2)Gangway for loading coal – Kömür yüklemek için yapılan iskele. 3) Rigging from one vessel to another vessel to pass human, parcels or other things – Bir gemiden diğer bir gemiye insan, eşya ya da başka şeyler taşımak için yapılan donanım.

ALAVERE PALETİ – Paunch mat. Chaffing mat – Sabit armaların gerekli yerlerine uygun biçimde yapılan ve bağlanan tüylü paletlerdir. Yelkenlerin bu donanımlara süründükçe aşınıp yıpranmaları önlenir.

ALAY SANCAKLARI – Dressing flags – Resmi günlerde gemilerin direkleri ile sancak gönderleri arasına baştan kıça kadar donatılan işaret sancakları.

ALAY SANCAKLARI İLE DONALTILMIŞ – Dressed ship. Full dressed ship. Bkz: "Alay sancakları".

ALAY SANCAKLARI İLE DONATMAK – Dress the ship – Bkz: "Alay sancakları".

ALAY SANCAKLARI SAVLOSU – Dressing line – Bkz: "Alay sancakları"nın üzerine açıldığı savlo.

ALBAY – Captain – Deniz albayı.

ALBERABER – Stroke together. Keep stroke. Up together. Give way together. Boat pulling. Lay out – Puta kürek ve alma kürek durumuna getirilen kürekelerin birden işletilmesi (çekilmesi, küreğin suya daldırılması) için verilen kumanda.

AL BİR KÜREK – Pull a stroke – Kürekelerin suya bir defa daldırılıp çekilmesi için verilen kumanda.

ALBURA – Bkz: "Alabora".

ALBURA ETMEK – Bkz: "Alabora" işini yapmak.

ALBURA OLMAK – Bkz: "Alabora olmak"

ALCOR – Name of small star close to Mizar in Ursa Major – Büyükayı takım yıldızında Mizar'a yakın olan küçük yıldız. Çıplak gözle kolayca görülür.

ALÇAK BASINÇ – Low pressure – Barometrik basıncın normalden az olması. Depresyon.

ALÇAK BASINÇ ALANI – Low. Cylonic depression – Geniş bir alan üzerindeki, nisbeten alçak bir basınç alanı için çok kullanılan bir deyim. Depresyon: Hemen hemen aynı anlamda sayılan diğer terimler: Siklon, Tropikal siklon. Ekstra tropikal siklon, Harikan v.b. alçak basınç olarak bilinir.

ALÇAK FREKANS – Low frequency – İşitilebilir sesler düzeyinde bulunan frekans.

ALÇAK STRATUS BULUTU – Fall cloud. Bkz: "Stratus bulutu".

ALÇAK SU – Low water – Bir kabarma alçalmanın vardığı en düşük, alçak su düzeyi.

ALÇAK SU İŞARETİ – Low water mark – Denizin bir yerde alçalma anındaki durumunu belirleyen işaret.

ALÇALIM AÇISI – Angle of dip – Çevrenin (ufkun) açısal olarak alçalma değeri. Bkz: "Ufuk alçalması".

ALÇALMA – 1)Ebb. Ebb tide.Low water – Suların kabarma alçalma (Med-cezir. Meddücezir.Gel-git) olayında alçalması, su düzeyinin düşmesi. 2) Bkz: Ufuk alçalması. "Alçalım açısı".

ALÇALMA AKINTISI – Ebb current – Karalardan denize doğru olan kabarma alçalma akıntısı.

ALÇALMA VE KABARMA – Low water. High water. Neap and spring.Ebb and flow. Bkz: "Kabarma Alçalma".

ALDEBARAN – Star a Tauri – Taurus (öküz) kümesinin büyük en parlak yıldızı. Parlaklık: 1,1.

ALDERAMIN – Star a Cephei – Cephus takımının bir yıldızı. Parlaklık 2,6.

ALDIĞINA ORSA – Bkz: "Alabildiğine orsa".

ALDİS İŞARET LAMBASI – Aldis signal lamp – Mors işaretleri ile haberleşme yapabilmek için, elde taşınabilir, elektrikle çalışır işaret lambası.

ALEÇ – Ullage – Tank ya da kapda boş olan, boş bırakılan kısım, hacim. Bir tankın ya da bir kabın alacağı normal yükten (sıvı) boş kalan ya da genişleme için bırakılan güvenlik payı.

ALEÇ ÖLÇÜSÜ – Ullage board – Tankda boş kalan kısmı ölçmek için kullanılan ölçü.

ALESTA – Ready. Stand by – Uyarı anlamında kullanılan bir sözcüktür. Yapılacak ya da yaptırılacak bir işin yapılmasına hazırlanması için verilen kumandadır. Hazırol.

ALESTA ÇIMARİVA – Ready to aloft. Bkz: "Çımariva".

ALESTA FERO – Stand by for the anchor – Demir mevkiine, yerine gelmek üzere iken demirin fundaya hazırlanması için verilen kumandadır. Hangi demirin hazırlanması isteniyorsa "Alesta fero sancak" ya da "Alesta fero iskele" kumandaları verilir. Şimdi pek kullanılmamaktadır.

ALESTA LİGA CAMADAN — Reef topsail — Yelkenlerin bir kat camadana vurulması için verilen kumandadır.

ALESTA TIRAMOLA — About ship. Raise tacks and sheets. Ready about — Yelkenli bir teknenin rota değiştirmesi, rüzgârın bir kuntradan diğer kuntraya alınması için verilen hazırol kumandası.

ALET HATASI — 1) Instrumental error — Bir aletin yapımından ya da sistem özelliğinden dolayı ortaya çıkan ve alete özgü olan hata. 2) Index error — Bkz: "Sekstant Uzade hatası".

ALET HATASINI DÜZELTMEK — Correction. To adjust. Calibration — Aletlerin, cihazların hatasını saptayarak düzeltmek.

ALEUTİAN AKINTISI — Aleutian current — Aleutian adalarından doğan ve Alaska akıntısına karışan okyanus akıntısı.

ALEUTIAN DEPRESYONU — Aleutian lows — Aleutian adaları üzerinde oluşan meteorolojik alçak basınç.

ALEV — Flame.

ALEV ALMAK — Flash. Burst to flame — Tutuşmak.

ALEV BORULU KAZAN — Fire tube boiler. Scotch boiler.

ALEVLENME NOKTASI — Flashing point — Bkz: "Parlama noktası".

ALEV SANDIĞI — Fire box — Bkz: "Duman sandığı".

ALGARNA — Shear legs. Sheer legs. Sheer hulk. Floating crane — Baş ya da kıç taraflarında meyilli olarak uzatılmış bastikalı ya da makaralı kısa dikme ya da makaslar taşıyan kaldırma tekneleridir.

ALGARNA BACAKLARI — Sheer mast.

ALGARNA CUNDA BAĞLANTISI — Sheer head lashing.

ALGEİBA — Star γ Leoni — Leonis yıldızı Aslan. Parlaklık: 2,3.

ALGENİB — Star γ Pagasi — Kanatlı at (Pegasüs) takım yıldızının bir yıldızı. Parlaklık: 2,9.

ALGOL — Star B Persei and also B Medusae — Parlaklığı değişen bir yıldız. Bkz: "Umacı".

ALHENA — Star gamma Geminorium — İkizler (gemini) burcunun bir yıldızı. Parlaklık: 1,9.

ALICI — Bkz: "Alıcı". Receiver — Radyo, telsiz alıcıları.

ALICI İSTASYON — Receiving of signal — Bir işaretin fiili olarak okunduğu istasyon.

ALICILIK — Gain. Volume — Örneğin radyoda sesi azaltıp çoğaltma, radarda gelen ekoları alabilmek için alıcılığı çoğaltmak.

ALICIYA BULUNDUĞU İSTASYONDA TESLİM — Carload lot. Free on rail.

ALIKONULMA — Detention — Bkz: "Tutulma", "Tedbir".

ALIKONULMADAN DOĞAN ZARAR — Damage for detention — Geminin alıkonulmasından gemi sahibinin uğramış olduğu kayıp, zarar. Örneğin çatışma sonucu gemi çalışma olanağını kaybettiğinden tamiri esnasında kârdan yoksun kaldığı gibi gemi adamlarına ücret ödemek, kumanyalarını tedarik etmek, ısınma, aydınlatma için yakıt sarfiyatını karşılamak gibi giderler ve amortisman kaybı gemi sahibinin gemisinin hareket yeteneğini kaybetmesinden dolayı uğramış olduğu zararlardandır.

ALINAN YOL — 1) Tack. Reach — Yelkenli bir teknenin bir yönde aldığı yol, mesafe. 2) Distance made good — Fiilen alınan yol.

ALIN DEMİRİ — Face bar — Düz ve dar demir çubuk olup alın köşebenti gibi aynı amaçla kullanmak için kuşaklar, kirişler iç kenarları boyunca donatılır.

ALIN KÖŞEBENTLERİ — Face angles — Sandık posta (web frame — levha posta), alabanda kenar levhalarının (stringer) iç taraflarına vurulan köşebent.

ALIN KUŞAK PARÇASI — Face strap — Gemi yapımında değişik elemanları birleştirmek için kullanılan levha parça. Baklava, yarım baklava şeklinde olur.

ALIP GÖTÜRMEK — Fetch away.

ALIŞILDIĞI ÜZERE — As customary. As usual — Örneğin limanda alışılmış olduğu üzere yükleme, boşaltma yapıldığı anlamına kullanılan bir deyim.

ALIŞILMIŞ ÇABUKLUKLA — Customary despatch. With customary despatch. As usual speed — Yapılacak işin alışılmış çabuklukla yapılacağını tanımlayan bir deyim.

ALIŞILMIŞ İNDİRİM — Customary Average. Average accustomed - Muafiyetin özel ayarya halinde uygulanacağı hususunda koşul.

ALIŞTIRMA — 1) Drill. Training — Gemi adamlarına kürek çekmek, araçları yanaşma kaldırma, motor çalıştırma, yüzme gibi yaptırılan talimler. 2) Rubbing. To make work smoothly. To make suitable face to face — Herhangi iki parçanın birbirine uygunluğunu sağlamak için yapılan çalışma.

ALIŞTIRMA MACUNU — Rubbing compound.

ALİDAT — Alidade — Harita yapımında mesaha (ölçme) işlerinde kullanılan alet. Kolay kerteriz alınmasını sağlar.

ALİZE RÜZGÂRLARI — Trades. Trade winds — Atlas Okyanusu ile Büyük Okyanusun doğu kısmında 30° Kuzey ve 30° Güney paralelleri arasında bütün yıl boyunca doğu kesiminden esen düzenli rüzgârlar. Tropikler arası bölgenin özelliği olan orta hava basıncı alanından doğar. Yükseklerde ters alizeler eser.

ALKAİD—Old name for star Benetnasch—Büyük Ayı kümesinin kuyruk yıldızı. Parlaklık: 1,9. "Benetnasch" yıldızının eski ismi.

ALKOL—Alcohol.

ALKOL ALIŞKANLIĞI—Alcoholism.

ALLAH HAYIRLI SELAMET VERSİN—All's well—Özellikle vardiya teslimlerinde söylenen, selâm anlamını da içeren iyi dilek sözleri. Bono vardiya.

ALLAHTAN GELEN—Act of God. Force majeure—Elde olmayan, mücbir sebep. Önceden karşılanması olanaksız olan olaylar ve sonuçları.

ALMA—Stop rowing. Way enough. Easy. Easy all. Lie on the oars. Boat ahoy. To lay on the oars—Kürek çekerken kürekçilere verilen emir. Bu emri alan kürekçiler kürekleri sudan çıkararak palalarını su yüzeyine paralel bulunmak üzere yatay duruma getirirler. Bazen "Alma kürek" kumandası da verilir.

ALMA KÜREK—Bkz: "Alma".

ALMANAK—Almanac—Bir yıl içinde astronomik olguların ön hesaplamalarla belli değerler şeklinde gösterilmesi sonucu düzenlenen çizelge biçimli takvim.

ALMAN LOYDU—Germanisher Lloyd—Alman gemi klas kurumu.

ALT—1) Below—Üst güvertenin altı. Ambar ağızlarının alt tarafı, aşağısı. 2) Alt—"Altitude"—"Yükseklik (irtifa)"nın kısa yazılışı.

ALTABAŞO—1) Foot of a sail—Alt yaka. Bir yelkenin alt kenarı. 2) Lower part, lower—Alt ve aşağı anlamına kullanılan bir deyim.

ALTABAŞO YAKASI—Bkz: "Altabaşo 1".

ALTAİR—Star a Aquilae—Uçan Kartalın a yıldızı. Parlaklık: 0,9.

ALTERNATİF AKIM—Alternating current—Yönü sürekli olarak değişen akım.

ALTERNATÖR—Alternator—Dalgalı (Alternatif) akım üreten jeneratör (üreteç).

ALT.F.Gp.FL. (1-2) **W.R.**—Bkz: "Fener, renk değiştiren sabit ve karma çakar"ın kısa yazılışı.

ALT.Fl.W.R.—Bkz: "Fener, renk değiştiren çakar"ın kısa yazılışı.

ALT.F.W.Fl.R.—Bkz: "Fener, renk değiştiren sabit ve çakarlı (ya da sabit çakarlı grup)—Alternating fixed white flashing red"in kısa yazılışı.

ALT GEÇİŞ—Lower culmination—Yıldızların meridiyenden en az yükseklikli geçişi.

ALT.GP.Fl(2)W.R.—Bkz: "Fener, renk değiştiren grup çakarlı—Alternating group flashing (2) white red"in kısa yazılışı.

ALT GÜVERTE—Lower deck—Ana güvertenin altında bulunan güverte.

ALTILIK—Sextant—Bir takımyıldızının adı.

ALTINCI DİREK—Pusher—Altı direkli gemide son direk.

ALTİMETRE—Altimeter—Basınç yerine yükseklik gösteren aneroid barometre.

ALT KAVUŞMA KONUMU—Inferior conjunction—Ay ya da gezegenin Dünya ve Güneş arasında aynı doğrultuda olması.

ALT MERİDİYEN—Inferior meridian—Belirli bir meridiyenden (gözlem meridiyeninden) 180° karşıt tarafta olan meridiyen.

ALT MERİDİYENDEN GEÇİŞ—Lower transit. Lower meridian passage—Göksel cismin alt meridiyeni geçişi.

ALTO—Alto—Yüksek. Bulut ismi önüne bu takı konulduğunda yüksek bulut olduğu tanımlanmış olur.

ALT.Occ.W.R.—Bkz: "Fener, renk değiştiren hüsuflu ya da grup husuflu—Alternating occulting W.R."in kısa yazılışı.

ALTOKÜMÜLÜS—Altocumulus—Düzensiz çizgiler halinde yüksek, parça, parça ve küçük bulutlar. Kenarları kale halinde mazgallar gibi şekillenmiş olana "Altocumulus castellatus" denir.

ALTOSTRATUS—Sis ya da pus'a benzeyen ve yüksekte oluşan tül biçimi bulut şekli. Su damlacıklarından oluşur. Az mavimsi renktedir. Havanın bozacağına işaret olarak kabul edilir.

ALT OTURAK—Lower thwart—Bkz: "Oturak".

ALT SIRA—Ground tier—Ambardaki yüklerin en altında olan sıra.

ALT TARET—Low turret—Bkz: "Taret".

ALT.W.G.R.—Bkz: "Fener, renk değiştiren—Alternating white green"in kısa yazılışı.

ALT YAKA—Bkz: "Altabaşo".

ALWAID—Star B Draconis—B drakonis yıldızı.

A.M.—Bkz: "Öğleden evvel"in kısa yazılışı.

AMAZON AKINTISI—Amazon current—Amazon nehrinin oluşturduğu akıntı.

AMBALAJLI—Packed.

AMBALAJSIZ—Unpacked.

AMBAR (ANBAR)—Hold—Ticaret gemilerinde yük koymak, savaş gemilerinde ise daima kullanılmayan, yedek olarak bulundurulan demirbaş eşyayı korumak için çeşitli bölmeler içinde amaca uygun olarak yapılmış olan yerlerdir.

AMBAR AĞZI—Hatch. Hatchway—Güverteden ambarlara açılan açıklık, menfez.

AMBARAĞZI ÇELİKLERİ—Hatch carling—Ambar ağzında kesikleşen kemerelerin üzerine oturduğu görder, güverte altı tulanisi.

AMBARAĞZI FAZLALIĞI—Excess of hatchway—Tonaj (tonilato) hesaplanmasında dikkate alınan ambar ağzı fazlalığı, eşiği.

AMBARAĞZI FİDERİ—Hatch feeder—

Dökme yük yükleneceği zaman, dökme yükün dip ambarlara istenilen şekilde akması için en üst güverteden ambar girişi boyunca dip ambara kadar yapılan dikey ahşap yol, yapı. Fiderler içinde dökme yük yerleştikçe dip ambarların tam dolması sağlanır.

AMBARAĞZI KAFESİ—Grating. Hatch grating. Combings—Ambar ağızlarına geçici olarak, güvence için, konulan ağaç ya da çelik kafeslerdir. Bugün pek kullanılmamaktadır.

AMBARAĞZI KEMERESİ (MEZERNASI)—1)Hatch beam—Ambar ağızlarına konulan bu demir ya da çelik kirişlerin üzerine ambar kapakları konulur. Çıkarıldığı zaman ambarağzı açılmış olur. Yerlerine konulduğu zaman gemide enine kuvvet sağlanır. Buna "sürme kemere" ya da "ambarağzı mezernası" da denir. 2)Hatch end beam—Güvertede ambar için açılan ağzın oluşturduğu zayıflamayı ortadan kaldırmak için ağzın bitimine vurulan kuvvetli kemere (ler).

AMBARAĞZI KEMERESİ PİMİ—Hatch beam bolt—Ambarağzı kemerelerinin girdiği yuvalardan çıkmaması için geçirilen pim.

AMBARAĞZI KÖŞEBENTİ—Coaming bar—Ambar ağzını güverteye bağlayan köşebent.

AMBARAĞZI KULAKLARI—Batten cleat. Hatch batten cleat. Coaming cleat—Ambar kapatılıp muşambası çekildikten sonra üzerlerine ve yanlarına vurulan tirizlerin içinden geçtiği kulaklar. Sigille sıkıştırılır.

AMBARAĞZI KUŞAĞI—Locking Bar.

AMBARAĞZI,KÜÇÜK—Boby hatch—Ambar ağzını açmadan girebilmek için, bir kişinin girebileceği büyüklükte su geçmez kapaklı menfez, açıklık.

AMBARAĞZI LAMASI—Bkz: "Ambarağzı tirizi".

AMBARAĞZI MEZERNASI—Hatch coaming—Ambarağzı etrafında yükselen duvarlar. Ambarı dış etkilere, özellikle deniz ve sulara karşı korur.

AMBARAĞZI PABUÇLARI—Bkz: "Ambarağzı kulakları".

AMBARAĞZI PAYANDALARI—Hatch rests—Ambarağzı bitimlerini destekleyen köşebentler.

AMBARAĞZI SİĞİLİ—Hatch wedge—Ambarı kapayıp muşambasını çektikden sonra tirizlere vurulan sıkıştırıcı ağaç sığıl. Bkz: "Ambarağzı kulakları".

AMBARAĞZI STİFNERİ—Coaming stiffener—Ambarağzını kuvvetlendirici.

AMBARAĞZI TİRİZİ—Hatch batten. Batten—Ambar kapakları ve muşambaları konulduktan sonra vurulan çelik tirizler, kuşaklar, ambar kilitleri.

AMBARA KUMANDA EDEN VİNÇ—Inboard winch—Ambara inen vinç telini indirip kaldıran vinç.

AMBAR AMELESİ—Hold crew—Ambarda yükleme ya da boşaltma için çalışan amele, işçi.

AMBAR ANA PUNTALI (PUNTELİ)—Samson post—Ambar ağzını kuvvetlendirmek için vurulan dikme.

AMBAR BUĞUSU—Bkz: "Terleme".

AMBARCI—One of the crew or pety officer who is responsible from stowage and quantity delivered into the hold—Ambara yüklenen yükün istifinden ve sayısından sorumlu olan tayfa ya da küçük zabit. Bkz: "Ambar memuru".

AMBAR ÇADIRI—Hood. Rain hood. Hatch tent—Ambar açıkken yağmur, kar aralıklı yağınca yükleme ya da boşaltmaya ara verip yağışın durmasına kadar ambar üzerine çekilen çadır. Bununla ambarı açıp kapamak için zaman kaybedilmediği gibi ambar içinde bulunan yükler de korunmuş olur.

AMBAR ÇADIRI ALT YAKALARI—Hatch tent bottom ridge.

AMBAR ÇADIRI GRADİN YAKALARI—Hatch tent frame rope.

AMBAR ÇADIRI KANDİLİSA HALATI—Hatch tent gantline (girtline).

AMBAR ÇADIRI KÖŞE YAKALARI—Hatch tent corners.

AMBAR ÇADIRI MATAFYONLARI—Hatch tent eyelet holes.

AMBAR ÇADIRI MATAFYON YAKALARI—Hatch tent frame.

AMBAR ÇADIRI RADANSASI—Hatch tent thimble.

AMBAR ÇADIRI VENTOLARI—Hatch tent guy line.

AMBAR FARŞ TAHTALARI—Bottom wooden covers. Tanktop ceiling. Floor ceiling. Bottom planking—Ambar diplerine diğer bir deyimle "Çift dip"in üstüne konulan bu tahtalarla çift dıp'in üstü hasara uğratılmamış olur. Bkz: "Sintine farş tahtaları" da sintine üzerine konulan yüklerin bu kısımları hasara uğratmamasını ya da yüklerin sintineye düşmemesini sağlar.

AMBARGO—Embargo—1)Bir geminin bulunduğu limandan çıkmasını geçici olarak yasaklamak. 2)Seferberlikte ya da savaş zamanı devlet otoriteleri tarafından özel şirketlere ya da kişilere ait her türlü deniz araçlarına el konulması. 3) Devletler hukukunda limanda bulunan yabancı bayraklı gemilere el konulması.

AMBARGO,DÜŞMANA—Hostile embargo—Düşman gemilerine uygulanan ambargo.

AMBARGO, SİVİL—Civil embargo—Bir devletin kendi vatandaşlarının gemilerine

uyguladığı ambargo.

AMBAR İSTİRALYALARI — Bkz: "Ambar yük tirizleri". "Ambar stringerleri".

AMBAR KAPAĞI — Hatch cover. Hatch board — Ambar ağızlarını kapamak için kullanılan kapaklardır. Tahta ambar kapaklarının üst yüzlerinde kapakları tutabilmek için tutamaklar vardır. Yerlerine konulurken karıştırılmamaları için kapakların üzerinde numaralar, markalar vardır. Çelik ambar kapakları ponton halinde olup ambar ağzını alabandadan alabandaya kaplar. Bugün genellikle otamatik olarak açılan ambar kapakları kullanılmaktadır.

AMBAR KAPAĞI TUTAMACI — Hatch cover grip. Hand grip — Bkz: "Ambar kapağı".

AMBAR KEMERESİ — Hold beam — Bkz: "Kemere". "Ambarağzı kemeresi".

AMBAR KEMERESİ DİKEY PIRAÇOLU — Hold beam vertical knee.

AMBAR KEMERESİ YATAY PIRAÇOLU — Hold beam horizantal knee.

AMBAR KİLİDİ — Bkz: "Ambar kuşağı".

AMBAR KUŞAĞI — Hatch bar — Ambar kapaklarının üstüne vurulan demir ya da çelik kuşak, kollar. Buna ambar kilidi ya da ambar lâması da denir. Bazılarında kilitleme tertibatı da vardır.

AMBAR LAMASI — Bkz: "Ambarağzı tirizi".

AMBAR MANİKASI — Wind sail — Bıranda ambar manikası, havalandırıcısı.

AMBAR MEMURU — Bkz: "Ambarcı", "İstifador". Master of the hold — Ambarın yükleme, boşaltma, havalandırma v.b. işlerle görevli, seyirle ilgisi olmayan yardımcı, küçük zabit.

AMBAR MERDİVENİ — Hold Ladder. Step stanchion — Ambara inip çıkmayı sağlayan dik ve bir kişilik dar merdiven.

AMBAR MEZERNASI — 1) Hatch coaming — Ambarağzının etrafını saran yükseltilmiş duvar. Ambarı dalgaların ve güvertedeki suların etkisinden korur. 2) Bkz: "Ambarağzı kemeresi".

AMBAR MEZARNASI YAN BRAKETİ — Hatch side bracket — Ambar mezarnalarını sağlamlaştırmak için mezarna ile güverte arasına vurulan braket, bayrak (sancak anlamında değil).

AMBAR MEZERNASI YUVASI — Hatch rest section — Ambar ağzı kenarlarına, ambar kapaklarının uçlarının oturmasını sağlamak amacı ile konulan ve özel olarak yapılmış çelik tiriz.

AMBAR MUŞAMBASI — Tarpaulin — Su geçirmez ambar muşambası, bırandası. Ambar ağzına sürme kemereler yerleştirildikten ve kapakları konulduktan sonra kapakların üstüne su geçirmez muşambalar çekilir.

AMBAR PAYI — Housing — Ana direklerin gemi içersinde kalan diğer bir deyimle direğin ıskaçasından ana güverteye kadar olan kısımıdır.

AMBAR PIRAÇOLU — Rider knee — Bkz: "Paraçol" — Ek kuvvetlendirme sağlamak amacı ile kullanılan eleman.

AMBAR PUNTELİ (PUNTALI) — Hold stanchion. Hold pillar — Ambar kemerelerini tutan dikmeler, sütunlar.

AMBAR SİĞİLİ — Hatch plug — Bkz: "Ambarağzı siğili".

AMBAR SİNTİNE KUYUSU — Bkz: "İskandil kuyusu".

AMBAR STRİNGERLERİ — Hold stringers Side stringers — Ambar alabandalarında baş kıç yönünde bulunan yatay kuvvetlendirici elemanlar. Ambar istiralyaları.

AMBAR SÜPRÜNTÜSÜ — Spillage. Sweepings — Ambarda yük boşaltıldıktan sonra kalan döküntü.

AMBAR SÜRME KEMERE PABUÇLARI — Hatch beam carrier — Ambarağzı kemereleri ya da diğer deyimle ambar sürme kemerelerini üzerinde taşıyan kemere yuvaları.

AMBAR TİRİZİ — Bkz: "Ambarağzı tirizi".

AMBAR TİRİZİ KULAKLARI — Bkz: "Ambarağzı kulakları".

AMBARÜSTÜ ÇEMBERİ — Hatch cross batten — Bkz: "Ambarağzı tirizi".

AMBARÜSTÜ YÜKÜ — Deck cargo on the hatch covers. Topping off — Ambarağzı kapaklarının üzerine konulan yük.

AMBAR VİNÇ TELİ — Hatch whip. Cargo runner. Up and down fall — Ambara yük alıp veren vinç teli. Ambara kumanda eden vinç teli.

AMBAR YÜK TİRİZLERİ — Hold battens. Cargo battens. Spar ceiling — Ambar alabandalarında postalara gemi boyunca bağlanmış tahtalar. Ambara konulan yük bu tahtalar sayesinde gemi alabandasına değmeyerek hasara uğramaz.

AMBAR YÜK TİRİZLERİ KULAKLARI — Hold batten cleats — Bkz: "Ambar yük tirizlerini" postalar üzerinde tutan çengeller.

AMELE — Worker. Workman — İşçi.

AMERİKA KUPASI — American cup — Atlantik Okyanusu Uluslararası yat yarışları olup kupa 1851'den beri Amerikalıların elindedir.

AMERİKAN BÜRO OF ŞİPİNG — American Bureau of shipping — Kısacası A.B.S. olarak bilinen bu Amerikan klas kurumu 1862 senesinde New York'da "American Shipmasters Association" olarak kurulmuş olup 1898'de bu ismi almıştır. Bkz: "Klâs".

AMERİKAN BÜRO UZUNLUĞU — American Bureau shipping lenght — Amerikan Büro Klas Kurumu'na göre

saptanmış gemi boyu.

AMERİKAN DENİZDE MAL TAŞIMA KANUNU, 1936 — American carriage of goods 1936.

AMERİKAN KOŞULU — American clause — Deniz poliçelerine konulan bu koşul ile aynı değer aynı rizikolara karşı iki defa sigorta edilmişse değer sahibi ikinci sigortacıdan hasarın karşılanması için, birinci sigorta yetmediği zaman istekde bulunabilir.

AMFİDROMİK YER — Amphidromic point — Kabarma alçalmaların aynı zamanda olduğu yerler.

AMİRAL — Admiral. Ammiral. Flag officer — Kara ve Hava ordusundaki general karşılığı olarak denizde üst subaylık rütbesi. U.S.A. deniz kuvvetlerinde fors sahibi yüksek rütbeli subayı tanımlar.

AMİRAL EMİR SUBAYI — Flag lieutenant — Amiralin hizmetinde olan subay.

AMİRAL GEMİSİ — Flag ship — Amiralin bulunduğu gemi.

AMİRAL GEMİSİ KAPTANI — Flag captain — Bir filoda en önde olan gemiye kaptanlık eden kişi.

AMİRAL YAVERİ — Bkz: "Amiral emir subayı".

AMORA (AMURA) — Let fall and set (the lower sails) — Trinket ve mayıstra serenlerinin açılmaları için verilen kumanda.

AMORA YAKASI — Jewel. Leach. Leech. Luff — Yan yelkenlerin alt baş taraf ve cunda yelkenlerin alt dış taraf yakalarına denir. Direk bedenlerine sarılı yan yelkenlerin direğe bağlanan alt köşesi.

AMORTİSMAN — Bkz: "Eskime".

AMPER — Ampere — Elektrik akımı şiddet birimi. Bu birim saniyede bir kulonluk elektrik miktarı akıtan sabit bir akımın şiddetidir.

AMPERMETRE — Amperemeter. Ammeter — Amperölçer. Bir elektrik akımının şiddetini ölçmeye yarayan ölçü aleti.

AMPER-SAAT (AMPERSAAT) — Ampere - Hour - Şiddeti bir amper olan bir elektrik akımının bir saatte akıttığı elektrik miktarı. 1 amper - saat 3600 kulondur.

AMVER — 1) "Automated mutual assitance vessel rescue system — Gemilerin gerekirse birbirine yardım etmelerini düzenliyen örgüt"ün kısa yazılışı. 2) "Atlantic Merchant vessel report system — Atlantik ticaret gemileri rapor sistemi"nin kısa yazılışı.

ANA — Main — Asıl anlamına kullanılır.

ANA AKIM DAĞITMA TABLOSU — Main switchboard — Tevzi tablosu.

ANA AMBAR — Main hold — Bkz: "Ana ambar ağzı"ndan girilen dip ambar.

ANA AMBARAĞZI — Main hatch — Genellikle ambar ağızlarının en büyüğüne denir.

ANA ANAHTAR — Master key — Aynı türden bütün kilitleri açan anahtar.

ANA ARMA — Standing rigging. Lower rigging — Sabit olan çarmık, istiralya gibi gemi donanımı.

ANA BAĞ LEVHALARI — Bkz: "Stringer levhaları".

ANA BATARYA — Main battery — Akülerin seri, paralel ve seri-paralel bağlanarak oluşturdukları batarya.

ANABATİK — Anabatic — Isınan havanın yukarı doğru hareketi.

ANABATİK RÜZGAR — Bkz: "Rüzgâr, anabatik".

ANA BOYUTLAR — Principal dimensions — Geminin ana boyutları. Bunlar: "Tam boy", "Dikmeler arası boy", "Kütük boyu", "Kütük derinliği" ve "Kütük genişliği"dir. Bkz: "Tescil boyutları".

ANA CAYRO PUSULA — Master compass — Bkz: "Cayro pusula".

ANA CIVADRA VARDAVELESİ — Ridge rope — Bkz: "Cıvadra", "Vardavele".

ANA ÇARMIK — Lower rigging — Ana direkleri yanlarından tutan sabit armalara denir. Bu armalar tel halatlarla donatılarak üzerleri façuna edilir.

ANA DALMA TANKLARI — Main ballast tank — Denizaltının dalabilmesi için kullanılan tanklar, sarnıçlar.

ANA DİKEY DAİRE — Bkz: "Asal yükseklik dairesi".

ANA DİREK — Lower mast — Direklerin alttan ilk parçaları olup diğer parçalara göre en kalınıdır.

ANA DİREK AMBAR PAYI — Lower mast housing — Bkz: "Ambar payı".

ANA DİREK ARMADORA ÇEMBERİ — Lower mast spider hoop — Bkz: "Armadora çemberi".

ANA DİREK DESTEMORASI — Lower mast cap — Bkz: "Destemora".

ANA DİREK ISKAÇA ZIVANASI — Lower mast tenon — Bkz: "Iskaça zıvanası".

ANA DİREK KOLOMBİR PAYI — Lower mast head — Bkz: "Kolombir payı".

ANA DİREK MAUNA PIRAÇOLU — Lower mast cheek hoop piece — Bkz: "Mauna praçolu".

ANA DİREK MAUNASI — Lower mast trestle tree — Bkz: "Mauna".

ANA DİŞLİ — Main gear. Main spur wheel.

ANA DONANIM — Main rigging. Outfits. Furniture — Geminin direkleri, bumbaları mataforaları, vinçleri gibi esas olan donanımlar.

ANA DÜMEN — Main rudder — Geminin manevrasında esas görevi yapan dümen.

ANAFOR — Eddy. Counter current — Ters akıntı. Ana akıntının ters yönünde akan akıntı.

ANA FORMÜL — Fundamental formula. General equation.

Cos A= Cos B. Cos C+Cos A.Sin B. Sin C. Bu formül ile enlem, yükseklik, meyil (yükselim) ve saat açısı ile ilgili problemlerin çözülmesi yapılır.

ANAFOR RÜZGARI—Eddy wind—Döner rüzgâr. Ana rüzgârın dik yamaçlara, tepelere çarpmasından oluşan ters rüzgâr

ANA GEÇİT—Main channel. Fairway—Sığ sularda, nehirlerde, kanallarda güvenceli seyir yolu.

ANA GÜVERTE—Main deck—Asıl güverte Çok güverteli gemilerde esas olan ya da tam en üst güvertenin altındaki güverte. Bkz: "Fribord güvertesi", "Tam güverte".

ANA HAVA ŞİŞESİ—Main air receiver. Air bottle—Örneğin dizel makineyi çalıştırmak için gerekli olan basınçlı havanın depo edildiği tank, ştandro, şişe.

ANAHTAR—1)Spanner. Wrench—Çeşitli amaçlar için birçok biçimlerde yapılmış, uçları yapacağı işe uygun olarak biçimlendirilmiş manivelalardır. Valfları açıp kapamada, bir somunu laçka ya da vira etmede kullanılır. Ağızları açılıp kapananlara, ayarlanabilenlere İngiliz ya da boru anahtarı denilir. 2)Key—Kapı anahtarı.

ANA İSKOTA—Bkz: "Mayıstra yelkeni iskotası".

ANA İSTİRALYA PALANGASI—Main tackle—Ana istiralyayı germek için kullanılan palanga.

ANA KEMERE—Main beam—Gemi resmi numarasının yazıldığı ambarağzı kemeresi.

ANA KOLOMBİR—Bkz:"Kolombir".

ANA KOLONALAR—Main pendants—Ana direk kapelelerinden sancak ya da iskeleye sarkan tel halatlar. Çımaları radansalı olan bu halatlara gereğinde palanga koşularak direkler istenilen duruma getirilir ve çarmıklar bunların yardımı ile doldurulur. Bugün pek kullanılmamaktadır.

ANA LİMAN—Standart port—Kabarma alçalma hareketlerinin ayrıntılı olarak verildiği liman.

ANA MAKİNE(LER)—Main engine(s). Propelling machinery. Main propulsion unit—Geminin yürütülmesini sağlayan makine(ler).

ANA MERİDİYEN—First meridian—İngiltere'de "Greenwich"den geçen "Başlangıç boylamı". Bu boylam sıfır olarak kabul edilmiş olup doğu ve batıya 180° boylam olarak devam eder.

ANA OMURGA—Main keel—Geminin temeli olmak üzere geminin en altında, ortasında baştan kıça kadar devam eden ağaçtan, çelik levhadan ya da lâma demirden yapılmış eleman. Bkz: "Omurga".

ANA PERSONEL—Skeleton crew—Örneğin bağlayan ya da iş bekleyen geminin güvenliğini sağlamak ve makinelerin bakım tutumunu yapmak için gemide bırakılan gemi adamları.

ANA PIRAÇOL—Head knee—Ağaç teknede başa doğru olan ana pıraçol (paraçol, praçol).

ANAROİT—Aneroid. Aneroid barometer—Madeni barometre.

ANA RÜZGAR—Main wind—Yıldız (kuzey) Kıble (güney), Gündoğusu ve Batı'dan esen rüzgârlara denilir.

ANA SERENLER—Lower yards—Tirinket ve mayıstra serenleri.

ANA SERENLER BASTON KİLİDİ—Lower yards arm iron—Bkz: "Baston kilidi".

ANA ŞAFT—Main shaft—Ana makineyi Bkz:"Uskur şaft"a bağlayan şaft.

ANA VALF—Master valve—Bütün devrelerin bağlandığı ana valf, vana.

ANA YELKENLER—Lower sail—Ana serenler üzerine yani mayıstra, tirinket ve foa serenleri üzerine açılan yelkenlerdir. Açıldıkları serenlerin isimlerini alarak söylenirler.

ANA YÖNLER—Cardinal points—Kuzey (Yıldız), Doğu (Gündoğusu), Güney (Kıble), Batı (Günbatısı) yönleri. Bkz: "Ara yönler".

Anch. —"Demir yeri—Anchorage"nin kısa yazılışı.

Anch.Prohib.—"Anchorage prohibited—Demirlemek yasaktır"ın kısa yazılışı.

Anct.—"Ancient—Eski"nin kısa yazılışı.

ANÇUEZ—Bkz: "Hamsi balığı".

ANDROMEDA—Andromedea—"Alpheratz", "Mirach" ve "Almak" gibi parlak yıldızlara sahip yıldız grubu.

ANELE—Ring. Eye—Oynar halka. Bir tarafı açık, yuvarlak, bakla şeklinde olan anele, harbi ile gereken yere bağlanır. İstenildiği zaman yerinden sökülür. Anele halka şeklinde harbisiz ve sabit bir mapa içinde de olabilir.

ANELE BAĞI—Anchor clinch. Fisherman's bend—Bir halatı demirin ya da şamandıranın anelesine bağlamakta kullanılır. Balıkçı bağına benzer bir bağdır.

ANELE KİLİDİ—Anchor shackle—Bkz: "Anele".

ANELELİ MAPA—Ring bolt. Eye bolt—Örneğin güverteye bağlı (kaynak ya da perçinli ya da saplamalı) mapada bulunan oynar anele, halka, bakla.

ANEMOSKOP—Wind vane—Rü[illegible]r yönünü gösteren alet.

ANENOMETRE—Air [illegible] meter Rüzgâr sür'atini ölçmek için kullanılan t[illegible]nabilir alet.

ANGARYA—Forced labour—Gemi adamlarının yapmak zorunda oldukları işlerin

dışında olan ve yaptırılan işler. Bugün pek kalmamıştır.

ANİ SAĞNAK — Sudden squall. Fall wind.

ANKA — Star a Phoenicis — a Phonicis yıldızı Parlaklık: 2,4.

ANLADIM YAPACAĞIM — Aye Aye sir (I understood and will be carried out)'un kısa deyimi.

ANLAŞMA ANLAŞMA DIŞI FİYATLAR — Contract non contract rates — Taşımada önceden anlaşma yapanlarla yapmayanlara uygulanan tarifeler.

ANLAŞMA FESHİ — Sign off.

ANLAŞMA İHTİYATI HACZİ — Contractual Lien — Anlaşmadan doğan hapis hakkı, tedbir.

ANLAŞMANIN DEĞİŞTİRİLMESİ — Alteration of the agreement. Variation of the contract — Taraflar rıza gösterince yapılmış olan anlaşma değiştirilebilir.

ANLAŞMANIN İHLALİ — Breach of contract — Anlaşmanın, koşulların yerine getirilmemesi ya da uyulmaması nedeniyle bozulması.

ANLAŞMANIN İMZASI — Sign on.

ANLAŞMA SORUMLULUĞU — Contractual liability — Anlaşmadan doğan sorumluluk.

ANLIK ENLEM — Instantaneous latitude — Bir yerin herhangi bir andaki enlemi.

ANOMAL YIL — Bkz: "Ayrıksı yıl".

ANOT — Anode — Bir elektroliz kabında akımın girdiği elektrot ya da bir alçak basınçlı elektrik boşalma tüpünde elektron akışını toplayan elektrot.

ANTARES — Star a Scorpio — Bkz: "Akrep yüreği". Scorpion takım yıldızının, Akrep'in a yıldızı. Parlaklık: 1,2.

ANTARTİK — Antarctic — 66° 33' güney enleminin güneyinde kalan Dünya parçası.

ANTARTİK DAİRESİ — Antarctic circle — 66° 33' güney enleminden geçen paralel dairesi.

ANTEN — Antenna. Aerial — Elektromanyetik dalgaların gönderilmesini ve alınmasını sağlayan verici ya da alıcıya bağlı iletken.

ANTEN DİREĞİ — Radio mast.

ANTEN TABLOSU — Antenna board — Verici ile anten arasında bağlantıyı sağlayan tablo.

ANTEN UÇURTMA — Antenna kite. Antenna baloon — Bir balona bağlı olarak uçurulan anten.

ANTEN VERİM KAYBI — Antenna resistance — Vericiden çıkan enerjinin antende uğradığı kayıp.

ANTİSİKLON — Anticyclone — Çevresinde rüzgârların saat yelkovanı yönünde (Kuzey yarım küresinde), ya da ters yönünde (Güney yarım küresinde) estiği atmosfer sistemi. Yüksek basınç alanı.

ANTİSİKLON BÖLGESİ — Anticyclone region — 30° kuzey ve 30° güney enlemler arasında kalan bölge.

ANTİSİKLONUN ZAYIFLAMASI — Anticyclolysis — Bir antisiklonun zayıflayarak kaybolması.

ANTREPO — Warehouse. Shade. Entrepot — Yüklerin sahilde, rıhtımda konulduğu kapalı yerler.

ANTREPO ALINDISI — Dock receipt. Dock warrant — Antrepoya alınan yük için verilen makbuz, alındı.

ANTREPO İŞLETİCİSİ — Wharfinger.

ANTREPO ÜCRETİ — Wharfage. Dock rent. Landing account.

ANTREPOYA KOYMAK — Wharfing. To put the cargo into warehouse — Yükü kapalı ve korunmalı yer olan depoya koymak.

ANVİL BULUTU — Anvil cloud — Üst ucu sigâ gibi ya da örs şeklinde kumulo nimbüs bulutları.

A.P — 1)"Aft (after) perpendicular — Kıç dikme (kaime)"nin kısa yazılışı. 2)"After peak — Kıç pik"in kısa yazılışı.

A/P — 1)"Additional premium — Ek pirim"in kısa yazılışı. 2)"Average payable — Avarya ödenebilir"in kısa yazılışı.

APAZLAMA — Abreast (wind). Off board — Kemere yönünden, diğer bir deyimle bordaya dik olarak esen rüzgâr ve bu rüzgârla yapılan seyir.

APIŞMIŞ — Astradled — Çift demirde yatarken iki demir arasındaki açının yeterli açıklıkta olması.

APIŞTIRILMIŞ — Open hawse. Clear hawse — Bkz: "Apıştırmak".

APIŞTIRMAK — To straddle — Çift demirde yatarken demirler arasındaki açıklığın yakın, açının az ya da çok olmaması, zincirler arasındaki acının yeterli olması.

A.P.I — "American Petroleum Institute"kısası "Enstitü" adı olmakla beraber petrolle ilgili işlerde birim olarak kullanılan bir deyim.

APİKO — 1)Apeak. A — peek. Anchör apeak — Demir kaldırılmakta iken zincir uzunluğunda denizin derinliği kadar bir pay, uzunluk kaldığı zaman gemi tamamen demir üzerine gelmiştir. Demirin deniz dibinde bu durumda yatık bir vaziyette bulunmasına "Apiko" denir. 2)Ready. Alert — Hazır durumda.

APOLET — Epaulet — Rutbelerini göstermek için subay ve zabitlerin nevresim, setr ya da kaputlarının omuzlarına koydukları işaretler.

APSE — Apse — Uydunun, etrafında döndüğüne en fazla yaklaştığı ya da uzaklaştığı yörünge noktası. Bkz: "Günöte", "Günberi", "Yeröte", "Yerberi".

APSE HATTI — Apse line — Bkz: "Günöte" ve "Günberi" noktalarını birleştiren çizgi.

APTEYK — Bkz: "Bacayolu".

A/R — "All risks — Bütün rizikolar"ın kısa yazılışı.

ARABACI — Auriga — Önemli yıldızı Capella olan bir takımyıldızı.

ARA BAKLASI — Intermediate link — Normal bakladan 1,1 kez büyük olan lokmalı bakla.

ARABA VAPURU — Auto ferry. Car ferry — Otomobil, kamyon, otobüs v.b. araçları denizde bir yerden diğer bir yere taşımak için özel yapılmış gemi.

ARA ÇİZGİSİ — Terminator — Ayın karanlık yüzü ile aydınlık yüzünü birbirinden ayıran çizgi. Bazen dünya dahil gezegenler için de kullanılır.

ARAÇLAR — 1)Means — Vasıtalar 2)Crafts — Tekneler.

ARA DİŞLİ — Intermediate gear. İçten yanmalı makinelerin valf hareket donanımlarında kullanılan dişli.

ARA HALATI — Pendant. Pennant — İki halat ya da zinciri birbirine bağlayan kısa halat.

ARA İZİN BELGESİ — Interim report — Geminin çalışma saatleri dışında limana gelmesinde derhal boşaltma yapmayı istemesi halinde gümrükçe verilen izin belgesi.

ARA LİMAN — Intermediate port — Kalkış limanı ile varış limanı arasında iş yapılan liman.

ARAMA VE KURTARMA — Search and rescue — Deniz kazalarında ilgililerin yapmış oldukları arama ve kurtarma işi.

ARAMA VE KURTARMA UÇAĞI — Search and rescue plane — Deniz kazalarında arama ve kurtarma işine katılan uçak.

ARANMAYAN YÜK — Unclaimed cargo — Sahibi ya da teslim alacak olan kimse tarafından teslim alınmamış yük.

ARA PARÇALAR — Intercostals — Gemi boyunca döşekler ya da postalar arasına vurulan çift dip'in bütün boyunca uzanan kesik tulaniler. Bunlar saç levhalar, köşebentler, yan görderler, boy kuşağı v.b. olabilir. Kesik kesik devam eden elemanlar.

ARA PARÇASI — Fore runner — Demir zincirini demire bağlayan fırdöndü kilit ve baklaların oluşturduğu takım.

ARAP BOCİSİ (BOCUSU) — Parbuckle — 1)Bidon, fıçı ve benzeri yükleri ya da ağır eşyayı araçlara koymak için kullanılan sapanlama yöntemi. Yük ya da eşya meyilli bir yüzeyden sapan üzerinde yuvarlanarak çıkarılır ya da indirilir. 2)Bordasına yatmış batık gemiyi düzeltme işlemi, yöntemi.

ARAP CEVİZİ — Mathew walker knot — Zincirler üzerine vurulan bosa halatların çımalarına yapılan ceviz. Mevlâna cevizine benzer. Gerdel cevizi de denir.

ARAP SABUNU — Soft soap — Sıcak, soğuk, tatlı, acı su ile köpürebilen, iyi kir çıkaran yumuşak, sıvı sabun.

ARA ŞAFT — Intermediate shaft — Uskur şaft ile ana şaft arasında olan şaft.

ARA SAVLOSU — Tack line — İki grup işaret sancağının arasındaki ara savlosu. Uzunluğu altı kadem kadardır.

ARA SÖRVEYİ — Intermediate survey — Genellikle iki senede bir ilgililerce gemilerde yapılan kontroller, muayeneler.

ARA YÖNLER — Intercardinal points. Semi cardinal points — Poyraz (Kuzey-Doğu) Keşişleme (Güney-Doğu), Lodos (Güney-Batı), Karayel (Kuzey-Batı) yönleri.

ARGON — Atmosferde % 1 oranında bulunan ve A ile gösterilen gaz.

ARIKOVANI — Praesepe — Yengeç takım yıldızı yöresinde bir yıldız kümesi.

ARITICI (SEPERATÖR) — Purifier — Sıvıların içinde bulunan yabancı maddeleri dışarı atan, sıvıdan ayıran aygıt, separatör.

ARİVA — Up aloft — Gabyerlerin direklere çıkması için verilen kumanda.

ARİYA — Bkz: "Arya".

ARİYET — Jurry — Geçici, işgreti olarak yapılan.

ARİYET DİREK — Jurry mast — Rüşvet direk. Kırılan ya da denize giden direk yerine geçici olarak dikilen direk.

ARİYET DÜMEN — Jurry rudder — Denizlerden ya da başka nedenle denize giden dümen yerine geçici olarak yapılan dümen.

ARİYET GÜVERTE — Spar deck. Temporary deck — Bkz: "Rüşvet güverte", "Kuntra güverte" de denir. Yarım ya da geçici olarak yapılmış pek sağlam olmayan güverte.

ARİYET KUŞAK CIVATASI — Ribband nail — Bkz: "Ariyet kuşaklar"ı eğrilere bağlamak için vurulan cıvatalar. Bunlara "Forma cıvatası" da denir.

ARİYET KUŞAK ÇIRPISI — Ribband chalk line — Eğrilerin inhina çalımını resme göre saptamak üzere tutulan çırpı. Bu çırpı ile eğriler markalanır.

ARİYET KUŞAKLAR — Ribband. Riband — Ağaç tekne yapımında kaplama tahtalar kaplanıncaya kadar eğrileri (iskarmozları, postaları) istenilen durumda tutabilmek için dış taraftan boylamasına vurulan kuşaklar. Kaplamalar vurulukça bunlar sökülür. Eğrilerin, iskarmozların kargaborinası (inhina çalımı) bu şekilde saptanır. Diğer taraftan, vurulan dayaklar da bu kuşaklar üzerine vurulur.

ARİZİ SAPMA — Bkz: "Yapay sapma".

ARK — Arc — 1)Çember ya da eğrinin bir parçası. 2) Elektrik atlaması.

ARKA—Back. Poop: Astern—Teknenin arka, kıç, geri tarafı, morfidar.

ARKADA—Abaft—Bkz: "Kemere gerisinde".

ARK LAMBASI—Cruiser arc lamp—Yaklaşık olarak 900 mum kuvvetinde elektrik arkıyle ışık veren lâmba. Işıldak olarak kullanılır.

ARKTİK—Arctic—Kuzey Kutbu ve çevresi.

ARKTİK AKINTISI—Arctic current—Davis Boğazı'ndan doğarak Labrador ve Newfoundland sahillerinden geçip "Gulfstream" ile birleşen okyanus akıntısı.

ARKTİK DAİRESİ—Arctic circle—66° 33' Kuzey enleminden geçen paralel daire.

ARKTİK HAVA—Arctic air—Kuzey Kutup bölgesinde oluşan hava kütlesi.

ARKTİK KUŞAK—Arctic zone—Kuzey Kutbu bölgesi.

ARKTÜRÜS—Arcturus—Çobanın a yıldızı. Parlaklık: 0,2. Çapı Güneşinkinden 30 kez daha büyüktür.

ARMA—Rigging—Bir geminin direk ve serenleri ile bu direk ve serenler üzerindeki halatlardan oluşan donanımdır.

ARMA AÇ—Make rigging. Open—Arma yap anlamına emir.

ARMA BUDATMAK—Carry away the rigging, yards and sails due to storm—Fırtına etkisi ile arma, seren ve yelkenlerin kopup uçması. Buna yalnız "Uçurmak" da denir.

ARMA BURANDA (BIRANDA)—Make the hammock—Hamak kur anlamına emir.

ARMA DOLDURMAK—Setting up rigging. Set up. To tauten the standing rigging—Direk ve çubukları istenilen durumda tutmak için ana armanın boşluğunu almaya denir.

ARMA DONAT—To rig—Bkz: "Arma soymak"ın tersi.

ARMADOR—1) Loft rigger. Rigger—Armayı yerli yerine koyana, bağlayana ve arma ile uğraşana denir. 2) Bkz: "Donatan", "Gemi sahibi".

ARMADORA—Pinrack. Pin rail—Direklerden aşağı gelen selviçeleri bağlamak üzere alabandalara bağlı uzun ağaç ya da demir levhalardır.

ARMADORA ÇELİĞİ—Pin. Belaying pin. Jack pin. Rack—Halatları, savloları bağlamak için armadora çemberi üzerine ağaç ya da madenden yapılmış çubuklar.

ARMADORA ÇEMBERİ—Pin rack. Spider band—Direklerin güverteye yakın kısmı üzerinde bulunan demirden ya da pirinçten yapılmış çemberlerdir. Bu çemberler üzerinde bulunan Bkz: "Armadora çeliği"ne selviçeler bağlanır.

ARMADOR MAĞAZASI—Rigging loft. Masting house—Armadorların çalıştığı armalarla donanımlara ait gereçlerin bulunduğu yer, atelye.

ARMA GRANDİ—Main bowline—Mayıstra yelkeninin borinası. Bir mantikapan ile adi palangadan oluşur.

ARMA SOYMAK—To unrig. Dismantle—Müteharrik (hareket edebilir) armayı hasara uğramaması için söküp almak.

ARMA TENTE—Open the awning—Güverte üzerine tentenin açılması için verilen emir.

ARMATÖR—Shipowner—Bkz: "Donatan". "Armador 2."

ARMATÖRLER BİRLİĞİ—Shipping Federation. Shipowners Association—Gemi sahiplerinin bir araya gelerek kurmuş oldukları birlik.

ARMAYI TEMİZLEMEK—Weeding—Bkz: "Arma soymak".

ARMOZ—Bkz: "Armuz".

ARMUDE (ARMODA) HALATI—Cat back rope to guide the tackle for catting and fishing the anchor—Eski gemilerde kullanılan gırıva, fişka palangalarına güverteden kumanda edebilmek ve bu palangaları demirin fişka anelesine bağlayabilmek için kullanılan halatlardır.

ARMUZ (ARMOZ)—Seam. Joint—Teknede levha ve kaplama sıraları ile güverte döşeme tahtalarının birleştirilmesinde aralarında oluşan boylamasına çizgidir.

ARMUZ AÇMAK—Spring. Spring a leak. Hauling—Bkz: "Armuz"un açılmasıyla teknenin su etmesi.

ARMUZ KALAFATI, İNCE—Chinse—Bir armuz (armoz) ya da çatlağı kalafat üstüpü ile doldurmak. Bkz: "Kalafat".

ARMUZ KAPLAMA—Carvel planking. Seam sheating. Carvel built. Carvel joint. Flush planking (plating)—Kaplama tahtaları ya da saç levhaların kenar kenara birleştirilerek yapılması.

ARMUZ KENARI—Landing edge—Saç levhanın diğer levha üzerine binen çıkıntılı kenarı.

ARMUZ KUŞAĞI—Seam strap—Armuz üzerine vurulan tiriz, parça.

ARMUZ TAPASI—Wooden nail to connect the parts of the ribs—İki parça ağaçtan yapılmış ıskarmozlarda ıskarmozu oluşturan parçaları birbirine bağlamakta kullanılan ağaç kavelelerdir.

ARMUZ TİRİZİ—Seam batten—Armuzlar üzerine vurulan ince tahta.

ARMUZ TUT—Keep the line—Güvertede sıra olan eratın düzenli durabilmeleri için güverte kaplamaları arasında oluşan armuz çizgisine dikkat ederek sıraya girmeleri için verilen emir.

ARŞİMET YASASI—Law of Archimed—Herhangi bir akışkan içine batırılan cisim taşırdığı akışkanın ağırlığına eşit bir kuvvetle aşağıdan yukarıya doğru kaldı-

rılır. Bu kaldırma kuvveti batan kısmın hacim (ağırlık) merkezine ve aşağıdan yukarıya doğru uygulanır.

ARŞİPEL—Archipelago—Genel anlamda takım adaların toplu şekline verilen isim. Adalar denizine de "Arşipel" denir.

ARTAN DEĞER—Excess value—Sigorta piriminden ekonomi sağlamak amacı ile gemi değerinin tam gösterilmemesi sonucu bazı rizikolara karşı açıkta kalan değer. Bu değer yalnız tam kayba karşı sigorta ettirilebilir.

ARTAN DEĞER SİGORTASI—Excess value insurance—Bkz: "Artan değer" için yaptırılan sigorta.

ARTAN YÜKLER—Appropriated goods—Tüm boşaltılan bir parti yükten artan (gemide kalan) ya da eksik çıkan bir başka yük partisinin gönderilenine eksikliğin giderilmesi için verilen yük.

ART ARDA GÜNLER—Consecutive days—Bu deyim devamlı art arda 24 saatlik günleri tanımlar.

ARTÇI GEMİ—Rear ship—Ana kuvvetin gerisinde bulunan gemi.

ARTIKLAR—Fuel oils, asphalt. Carbon residuals—Ham petrolün ayrıştırılmasından ve hafif olan ürünler alındıktan sonra petrol ayrıştırma kulesinin dibinde kalan ve ağır petrol ürünlerine "Artıklar—Residuals" denilmektedir.

ARTIK YAKITLAR—Residual fuels—Bkz: "Akaryakıtlar" içinde "Fuel oils" gibi yakıtlar.

ARTIK YIL—Bkz: "Ekliyıl".

ARYA—Down from aloft. Haul down. Get down. Break the flag. Strike—Serenlerin, yelkenlerin, aşağı indirilmesi (Arya yelken, arya seren). Arma üzerine çıkmış bir gemicinin aşağı inmesine, sancak, filandıra ya da kaldırılmış herhangi bir işaretin aşağı alınmasına da denir.

ARYA KÜREK—Boat the oars. Back the oars. Boat your oars. In oars—İşletilmeyip puta durumunda tutulan küreklerin gereğince içeri alınıp palaları başa bakmak ve alabandalara yakın bulunmak üzere oturaklar üstüne konulması için verilen kumanda.

ARYALI DİREK ISKAÇASI—Tabernacle—Filikada direğin içine geçirildiği ve oturtulduğu ıskaça, gayıtlı yuva.

ARYA SANCAK—To dip the flag. Break the flag—Gemilerin çekmiş oldukları sancakların akşamları zamanında aşağı alınması. Bkz: "Bayrak indirmek".

ARZ—1) Bkz: "Enlem". 2) Earth—Dünya. 3)Width—en. genişlik.

ARZ DAİRESİ—Parallel of latitude—Enlem dairesi.

ARZ DERECESİ—Degree of latitude—Enlem derecesi.

ARZI CENUBİ—South latitude—Güney enlem.

ARZI ŞİMALİ—North latitude—Kuzey enlem.

A/S—1)"After sight—Göründükten sonra"nın kısa yazılışı. 2) "Account sale—Satış hesabı"nın kısa yazılışı. 3)"Alongside—Bordada'nın kısa yazılışı.

ASA—"Always safely afloat—Her zaman emniyette yüzer halde"nin kısa yazılışı.

ASAL YÖNLER—Bkz: "Ana yönler".

ASAL YÜKSEKLİK DAİRESİ—Prime vertical—Gök cisminin, gözlemcinin tam doğu ya da tam batısında olduğu yükseklik dairesi.

ASFALT—Asphalt—Bkz: "Yük bölümü".

ASFALT,SIVI—Emulsified asphalt.

ASIL HANİ—Comber, Bkz: "Hani balığı".

ASILI—A Cockbill—1) Demirin gırıva mataforasında, eskiden serenin yük bumbası olarak kullanılması gibi asılı durmak. 2)Demirleneceği zaman demirin loçadan çıkarılarak deniz düzeyine kadar salya edilmesi, bırakılması, indirilmesi.

ASKERİ DENİZ TAŞIMACILIĞI—Military Sea transportation.

ASKERİ NAKLİYE (TAŞIMA) GEMİSİ—Trooper. Troop ship. Ship troop.

ASKER TABURA—Turn up—Askerin güvertede toplanması için verilen emir.

ASKIDAKİ YÜK—Standing load—Yükleme ya da boşaltmada vinç telinde düşey bulunan yük.

ASKILI (ASMA) DÜMEN—Underhung rudder—Dümen yelpazesi sonundaki topuk, dümen tabanı olmadığından boşta kalmıştır. Dümen sadece boğazındaki donanımla gemiye bağlanmıştır. Bkz: "Dümen tabanı", "Dümen topuğu".

ASKIYA ALMAK—To hang on board a sinking vessel in order to make her move - Batma tehlikesine uğramış bir geminin diğer bir gemi tarafından güvenceli bir yere kadar getirilmesi için borda bordaya bağlanması.

ASLAN BURCU—Leo—Esed burcu. Regulus, cor Leonis, Denebola, Algeiba Zorma gibi yıldızlara sahip olan bir burçtur.

ASLAN BURCU,KÜÇÜK—Leo minor.

ASLAN YAĞMURU—Leonid meteors—Leonidis—Saçılma noktası Aslan Burcu'na raslayan ve 33 yılda bir şiddetlenen akanyıldız yağmuru.

ASMA KÖPRÜ—Bkz: "Kedi köprüsü".

ASMA PUSULA—Compass tell tale—Kemerelere, asılarak, yalpa çemberi içine alınmış bu tür pusulalar kamaralarda kullanılır. Rota kontrolu için faydalıdır. Bugün pek kullanılmamaktadır.

ASTAR—1)Belly—Yelkenlere selviçeler dokundukça hasara uğramaması için fazla kat olarak dikilen bez parçalarıdır. 2)Priming. Undercoat—Birinci kat boya.

ASTARLAMAK – 1) Bkz: "Astar" 2) To guild – Temizlenmiş bir yüzeye astar boya çekmek.

ASTARYA (GÜNLERİ) – Laydays. Time allowed. Allowance – İstarya, İstalya. Starya da denir. Navlun, kira anlaşması (Charter party) altında yükleme ya da boşaltma için taraflarca kabul edilmiş günler. Aşılınca Bkz: "Sürastarya", erken bitirilince Bkz: "Dispeç"i oluşturur.

ASTARYA GÜNLERİ, BELİRSİZ – Indeterminate laydays – Bu deyim limanın alışılmış örf ve adetlerine, gereken sür'atle geminin yapabileceği yükleme/boşaltma kabiliyetine göre astarya günlerinin saptanacağını tanımlar. Çok karışık sonuçlar veren bu deyim bugün pek kullanılmamaktadır.

ASTARYA GÜNLERİ, ŞUMULLÜ – Reversible laydays – Her iki tarafta (gerek yüklemede gerekse boşaltmada) kullanılabilir ve hesabı boşaltma sonunda yapılan astarya günleri.

ASTATİK – Astatic – Manyetik bir alana girildiğinde Bkz: "Tork"u ortadan kaldırmak için iki ya da daha fazla mıknatıs ibrelerinin tek bir askı üzerinde düzenlenmesi.

ASTİGMATİSER – Bkz: "Mesafe ölçme aleti"nde kullanılan adeseler ve mekanizma grubu.

ASTRONOMİ BİRİMİ – Astronomical Unit of distance – Dünyanın güneşe olan 149.600.000 km. uzaklığının birim olarak alınması. Gök cisimlerinin uzaklıklarında kullanılır.

ASTRONOMİ İLMİ – Astronomy – Gökcisimlerini inceleyen bilim.

ASTRONOMİK SEYİR – Astronavigation. Deep water navigation. Celestial navigation – Gökcisimlerinden yararlanılarak yapılan seyir.

ASTRONOMİK TAN – Astronomical twilight – Güneş merkezinin ufkun (gözeriminin, çevrenin) altına 18° indiği zaman oluşan alacakaranlık. Güneş batması ile yıldızların görülebildiği zaman arasında kalan hava aydınlığı zamanı.

ASTRONOMİK ÜÇGEN – Astronomical triangle – PZX üçgeni. Göksel üçgen. Seyir üçgeni. Gök Kutbunu (uçlak), gözlemcinin Başucu (zenitini) ve gökcismini birbirine birleştiren üç büyük daire yayının gök küresinde oluşturduğu üçgen.

ASTSUBAY – Petty officer – Deniz kuvvetlerinde subay rütbesinin altında olan bir rütbe ve sahibi.

ASTSUBAY BAŞÇAVUŞ – P.O.1 class.

ASTSUBAY ÇAVUŞ – P.O.3 class.

ASTSUBAY KIDEMLİ BAŞÇAVUŞ – Chief petty officer.

ASTSUBAY KILIÇI – Dirk.

ASTSUBAY SALONU – Gunroom.

ASTSUBAY ÜSTÇAVUŞ – P.O.2 class

ASTSUBAY YEMEK SALONU – C.P.O. messroom.

AS YÖNLER – Quadrantal points – Poyraz (045°), Keşişleme (135°), Lodos (225°), Karayel (315°), yönleri. Bkz: "Ara yönler".

AŞAĞI ÇEKMEK – Bouse. Bowse.

AŞAĞIDA – Alow Bkz: "Yukarıda".

AŞAĞI İN – Pipe down.

AŞÇI – Cook.

AŞI – Vaccine. Vaccination.

AŞILAMAK – Vaccinate.

AŞINDIRICI – Corrosive – Paslandırıcı, kanıncalandırıcı.

AŞINMA DONANIMI – Chaffing gear – Aşınmayı önlemek için kullanılan palet, ağaç, biranda v.b.

AŞINMAK (SÜRTÜNME İLE) – Chafe.

AŞINMA PAYI – Amortization – Amortisman.

AŞINMA YIPRANMA, NORMAL – Fair wear and tear.

AŞIRI DOLDURMA – Supercharge – Ek olarak hava ya da hava yakıt karışımı vermek. Silindirin atmosfer üstü basınçtaki temiz hava ile doldurulması.

AŞIRI DONATILMIŞ – Overrigged – Gereğinden fazla donatılmış.

AŞIRI HIZ – Overspeed.

AŞIRI KIZDIRICI – Superheater – Gerek ocak gerekse baca gazlarının küçük stim borularını ısıtması için yapılan aygıt. Doymuş yaş buharı kızgın buhar haline getirir. Süperhiter, kızdırıcı.

AŞIRI KIZDIRMA – Superheat. Superheating – Basıncı değiştirmeden sıcaklığını artırmak için doymuş yaş buhara verilen sıcaklık. Doymuş yaş buharı kızgın buhar haline getirme işlemi.

AŞIRI KIZDIRMA DERECESİ – Superheating degree. Degree of superheating – Kızgın buharın sıcaklığı ile aynı basınçta tam doymuş yaş buharın sıcaklığı arasındaki fark.

AŞIRI KIZGIN BUHAR – Superheated steam – Kazandan çıkan buharın basıncı aynı kalmak üzere kızdırılmış kuru buhar, stim. Doymuş yaş buhara göre verimi daha fazladır.

AŞIRI RÜZGAR ALTINA DÜŞME – Sag to leeward.

AŞIRI YÜKLÜ – Overload. Heavily laden – Gereğinden, alabileceğinden fazla yüklenmiş, yükletilmiş.

AŞIRMA – Passed over. Conveyed over.

AŞIRMA (PIRAÇİRA) YELKEN – Dipping lug. Lug sail – Rüzgâra göre bir taraftan diğer tarafa serenleri ile beraber kavanca edilebilen (aşırılan) yelken.

AŞIRMA YELKEN, ÇİN – Chinese lug. Bkz:

"Aşırma yelken".

AŞIRMA SOKRA — Bkz: "Sokra Zigzagları".

AŞKIN SİGORTA — Over insurance — Değerinden fazla yapılan sigorta.

AŞOZ — Rabbet — Kaplama tahtalarının başlarını bindirmek için omurga ile bodoslamalara açılan yuvalar.

A/T — "American terms (grain trade) — Amerikan koşulları (tahıl ticareti)"nin kısa yazılışı.

ATALET — Inertia.

ATALET KUVVETLERİ — Inertial forces — Hareketteki bir cismin, bu hareketine karşı koyan ve cismin kütlesi ile orantılı olan kuvvetler.

ATALET MOMENTİ — Moment of inertia — Dönme hareketi yapan bir cisimde döndürme momenti ile ters yönde oluşan, cismin kütle ve şekline bağlı fiziksel bir büyüklük.

ATELYE — Workshop — Küçük işlerin yapılması için gerekli tezgahlara sahip küçük iş yeri.

ATEŞ — Fire — Ateş, yangın. (Hastada ateşe: "fever" denir).

ATEŞ AÇMAK — To fire. To open fire — Düşmana karşı ateş etmeye başlamak.

ATEŞ ÇAMURU — Fire clay — Ateşe dayanıklı çamur.

ATEŞÇİ — Fireman. Stoker — Gemilerde kazan önlerinde, ocaklarda ateş yakmakta çalıştırılan gemi adamı.

ATEŞ ET — To open fire — Ateş aç.

ATEŞ HATTI — Fire line — Silah ağzı merkezi ile nişan noktası arasında varsayılan çizgi.

ATEŞİ BASTIRMAK — Dam. Bankfire.

ATEŞİ YAYMAK — Spreading — Külhanda ateşi yaymak.

ATEŞ KES — To cease fire — Ateş etmeye son vermek.

ATEŞ KÖPRÜSÜ — Bridge wall — Külhanda bulunan ateş köprüsü.

ATEŞİ KÜLLEMEK — Bkz: "Ateşi bastırmak".

ATEŞLEME — Ignition — Benzin motorlarında buji tırnakları arasında şerare oluşturarak hava-yakıt karışımının tutuşturulması.

ATEŞLEME NOKTASI — Ignition point — Bir maddenin yanma (iştial), tutuşma noktası, sıcaklığı.

ATEŞLEME SICAKLIĞI — Ignition temperature — Bir maddenin yanabilmesi için gerekli olan ısı.

ATEŞLİ — Fevered — Ateşli hasta.

ATEŞLİ SİLAHLAR — Fire arms.

ATEŞ TUĞLASI — Fire brick — Genellikle gemi kazanlarında ocakların iç yüzlerini örtmekte kullanılan ateşe dayanıklı tuğla.

ATIŞ İDARE RADARI — Fire radar.

ATIŞ İDARESİ — Fire control.

ATIŞLA KAVRAMAK — Bkz: "Kümelemek".

ATIŞ MENZİLİ — Firing range — Torpitonun atılması anında hedef ile atış yapan gemi arasındaki mesafedir. Bu mesafe torpitonun kat edeceği nisbi mesafedir.

ATIŞ TATBİKATI — Fire practice.

ATLANTİK — Bkz: "Atlantik Okyanusu".

ATLANTİK'İN KUZEYİ — North of Atlantic Ocean. Herring pond.

ATLANTİK OKYANUSU — Atlantic Ocean — Avrupa, Afrika ve Kuzey Güney Amerika kıt'aları arasında bulunan okyanus.

ATMOSFER — Atmosphere — Yer yuvarlağını saran ve daha geniş anlamda herhangi bir gök cismini çevreleyen gaz tabakası.

ATMOSFER BASINCI — Atmospheric pressure — Atmosferin ağırlığı nedeniyle düşey yönde yaptığı basınç. Deniz seviyesinde ve 15° C'da bu basıncın değeri 1 Atmosfer olarak saptanmış olup basınç birimi olarak kullanılır.
(1 atm = 1,033 kg/cm^2 = 14.5 Ibs/ inch^2)

ATMOSFERİK — Atmospheric. Strays. Static — Şimşek, yıldırımlar v.b. oluşturduğu parazitler. Havada oluşan bu elektriksel olaylar alıcılarda parazit olarak duyulur.

ATMOSFERİK DENGE — Atmospheric stability — Hava koşullarının kararlılığını tanımlayan bir terim. Yükselen ve alçalan hava akımları fazla olduğu zaman hava kararsız, akımların azlığı ya da yokluğu kararlı bir havayı işaret eder.

ATNALI KELEPÇE — Horse shoe clamp — Ağaç teknede çene ile omurgayı bağlayan kelepçe.

ATNALI LEVHA — Horse shoe plate — Dümen rodunun tekneye girdiği yere vurulan saç levha.

ATOL — Atoll — Ortasında göl olan halka biçimindeki küçük mercan adası.

ATRİA — Star a Triang — a Triang yıldızı, Parlaklık: 1,9.

a.t.s.b.e. — "All time saved both ends — Her iki tarafta (yükleme ve boşaltma) kazanılan zaman"ın kısa yazılışı.

ATVUD FORMÜLÜ — Atwood formula — Bkz: "GZ"i bulmak için kullanılan formül:

$$GZ = \frac{\text{Sigilin Hacmi} \cdot h_1 \, h_2}{\text{Deplasman}} - BG \cdot \sin M$$

M = Meyil açısı

Sigil = Gemi meylettiği zaman batan kısım, hacim.

$h_1 h_2$ = Gemi meylettiğinde, suya giren ve sudan çıkan trapezoid şeklindeki sigillerin ağırlık merkezleri arasında kalan uzunluk.

A/V—"Advalorem—Kıymet üzerinden"in kısa yazılışı.

Av—"Average—Avarya"nın kısa yazılışı.

AVADANLIK—Tool. Set—Alet, takım.

AVANS—1)Advance—Makinede alt ya da üst ölü noktadan evvel, önce. Krank açısı ile ölçülür. 2) Ön ödeme.

AVANS NAVLUN—Advance freight—Avans olarak alınan navlun.

AVANS ÖDEME BELGESİ—Advance note—Kaptan tarafından gemi adamına verilen avans ödeme belgesi.

AVANS PARA—Advance money—Bir yükleme ya da boşaltma limanında gemi kaptanı tarafından ücretlerine mahsuben gemi adamlarına verilen para.

AVARA—1)Shove off. Breast off. Stave off. Put off. Push off—1)Ayrıl, uzaklaş, aç kumandası. 2) Deniz aracının yanaşmış olduğu yerden hareket edip ayrılması.

AVARA BAŞ—Shove off forward—Filikada baş tarafın olduğu yerden ayrılması, açması için verilen emir.

AVARA DEMİRİ—1)Outrigger—Açma demiri. 2) Clutch lever—Demir ırgatında feneri dişliden ayıran ya da bağlayan demir, donanım.

AVARA ETMEK—Bkz: "Avara".

AVARA PAYI—Stray line—Eski el paraketesinde tahta ile düğümlerin arasında kalan parça.

AVARYA—Average—Deniz kazalarında gemi ve yükün uğramış bulunduğu hasar, kayıp ve bunlarla ilgili olarak yapılan giderler.

AVARYA BİLDİRİSİ—Average statement—Her çıkarın, ilgilinin değeri oranında müşterek avaryaya katılma payını gösteren liste.

AVARYA BÖLÜŞTÜRÜLMESİ—Average adjustment—Müşterek avarya sonucu saptanan fedakârlıkların ilgililer arasında bölüştürülmesi.

AVARYA DEPOZİTOSU—Average bond—Müşterek avaryada yük alıcısının gemi sahibine verdiği depozito, teminat, avarya makbuzu. Avarya bölüştürmesi sonucu yük ilgilisi ödeme yapmazsa gemi sahibi bu depozitoya başvurur. Genellikle denizcilik çevrelerinde Bkz: "Loyd teminatı" depozito örneği olarak kullanılmaktadır.

AVARYA DİSPEÇÇİSİ—Average adjuster—Avaryayı taraflar arasında bölüştüren uzman kişi.

AVARYA FATURASI—Average bill.

AVARYA İLE—With average—Her türlü avaryayı içine alan deniz sigorta poliçesi.

AVARYA KAYBI—Average loss—Avaryada uğranılan kayıp.

AVARYALI MALLAR—Damaged goods—Hasara uğramış mal, eşya.

AVARYA ÖDEMESİ, ALIŞILMIŞ—Avarage as customary—Örf ve adetlere, mutad, alışılmış biçimde yapılan avarya ödemesi.

AVARYA RAPORU—Bkz: "Kaptan raporu", "Deniz raporu".

Avdp.—"Avoirdupois—Tartı"nın kısa yazılışı.

AV KÖPEKLERİ—Hunting dogs—Bir takım yıldızın adı.

AVLANMA YERİ—School—Belirli balık avlanma yerleri.

AVRİTA BALIĞI—Grey mullet—Bkz: "Has kefal balığı".

AVUSTRALYA AKINTISI—Australian current—Güney Ekvator akıntısının kolu olan bu akıntı Fiji adalarından doğup Güneybatı doğrultusunda Avustralya Kıt'asının doğu kıyılarına kadar akar.

AY—1)Moon—Yerin etrafında dönen ve Güneş'ten aldığı ışığı Yere yansıtan gök cismi. Bkz: "Yıldızıl ay", "Dönencel ay", "Kavuşum ayı", "Düğüm ayı". 2)Month—Yılın onikidebiri.

AYAK—Bkz: "Kadem".

AYAK KARE—Foot square—Kadem kare. Bir kenarı 30.48 cm. olan bir kare.

AYAKLI TEKNE—Hydrofoil—Hızlanınca özel kızakları üstüne kalkarak daha fazla hız yapan tekne.

AYAK TORNO—Leading block. Lead block. Snatch block. Viol block. Notch block—Donatılacak bir halatı doğrudan doğruya bedeninin istenilen noktasından geçirilmek üzere üst tablası kanal hizasından kesilmiş ve kesik kısmı menteşelenmiş, bir mandalla güvenceye alınmış demir sapanlı makara.

AYAKUCU—Nadir—Bkz: "Başucu"nun karşısı. Düşey doğrultunun gökküresini deldiği noktalardan çevrenin (gözerimi) altında olanı.

AYANDON FIRTINASI—St. Anthony storm—Kış ortasında esen bir fırtına.

AYAR CİHAZI—Adjusting apparatus—Ayarlama için kullanılan alet.

AYAR ETMEK—Adjusting. Regulating Setting. Correcting. Trimming. Calibration.

AYARLAMA—Bkz: "Ayar etmek".

AYARLANABİLİR HATVELİ PERVANE—Controllable pitch propeller. Adjustable pitch propeller—Bkz: "Piç"i ayarlanabilen pervane.

AYAR LEVHALARI—Liners—Bindirme levha yönteminde üst levha altındaki boşluk, ayar levhası (dar şerit levha) ile doldurularak bağlantısı yapılır. "Ayar şerit levha" da denir.

AYARLI KANAT ÇARK—Feathering float. Feathering paddle wheel—Padılları mekanik olarak yöneten ve suya dik olarak girmesini ve burada dik olarak kalmasını sağlayan donanıma sahip padıl dolabı.

AYAR VİDASI—Adjusting screw—Sağa sola döndürüldükçe üzerinde bulunduğu aygıtı ayarlayan vida.

AYAR YILDIZI—Standard star—Gökyüzünün çeşitli bölgelerinde parlaklıkları kesin olarak saptanmış yıldızlar. Parlaklıkları bilinmeyen yıldızların parlaklıklarının saptanmasında kullanılır.

AY AYI—Lunar month—Ortalama olarak 29 gün 12 saat 44.05 dakikadır. Ay'ın güneşe göre yer çevresindeki devri. Buna "Kavuşum ayı", "Dönencel Ay", "Sinodik Ay" da denir.

AYAZ—Frost on a cold winter's night—Kuru soğuk. Don.

AYBERİ—Perigee—Ay'ın yörüngesinde Yer'e en çok yaklaştığı nokta.

AYBOCU—Heave aback—Irgatı geri çalıştırarak zinciri boşaltmaktır.

AYÇA—Crescent—Ay'ın yarım daireden daha küçük görünüşü.

AY ÇEVRİMİ—Metonic cycle. Lunar cycle. Meton cycle—18,6 yıl Saros devri.Ay yörüngesinin tutulma düzlemi ile kesim noktaları olan düğüm noktalarının, her devirde 1° 30' kadar geriliyerek 18,6 yılda tutulma düzlemini dolaşma süresi.

AY ÇİZELGELERİ—Lunar tables—Ay'ın göksel bir cisimden olan uzaklığını bulurken kırılma, paralaks ve görünen mesafeye yapılacak düzeltmeler için hazırlanmış çizelgeler.

AY DEVRİ—Bkz: "Ay çevrimi".

AYDINLATMA MERMİSİ—Star shell. Illuminating shell. Flare—Aydınlatma amacıyla kullanılan cepane.

AY GÖZLEMİ—Lunar observation—Konum (mevki) bulurken Ay'dan alınan yükseklik. Ay yüksekliği.

AY GÜNÜ—1)Lunar day—Bir Ay gününde Ay'ın yer üzerinde belirli bir meridiyenden art arda geçişi. Ortalama değer 24 saat, 54 dakika ortalama güneş zamanıdır. 2) Tide day—Günde bir defa olan kabarma alçalmada iki yüksek su arası zaman.

AYIBACAĞI—Wing and wing—Çifte yan yelkenlerinin iskotalarının birini sancak diğerini iskeleden kullanarak pupadan alınan rüzgârla yapılan seyir.

AYIBALIĞI—Seal. Phoca—Fok balığı.

AYIBALIĞI YAĞI—Seal oil—Fok balığı yağı.

A YILDIZLARI—A Stars—Hidrojen hattının açık olarak görüldüğü yıldızların spektruma göre sınıflandırılması.

AY'IN EVRELERİ—Phases of the moon—Görünen Ay tekerinin aydınlık parçasının aldığı biçimler. Yeniay. İlkdördün v.b.

AYIRMA BEZİ—Separation cloth—Tahıl gibi dökme yüklerin değişik partilerini birbirinden ayırmak için kullanılan bez gereç.

AYIRMA GEREÇLERİ—Separations—Gemiye yüklenen yükleri birbirinden ayırmak için kullanılan gereçler. Örneğin tahta, kâğıt, hasır v.b.

AYIRMA HATASI—Separation error—Sekstant ya da optik alet ayırma hatası.

AYIRMA LEVHALARI—Diaphram plates—Üst güverte ile üzerine yapılan yükseltilmiş güverte arasına konulan saç levha.

AYIRMA TANKI—1)Settling tank—Akaryakıtı dinlendirip yabancı maddeleri ayırma için kullanılan tank. 2)Slope tank—Sulu akaryakıtı dinlendirip içindeki suyu ayıran tank.

AY İLE İLGİLİ—Lunar.

AY İLMİ—Selenology.

AY KENARI—Limb of the moon—Görünen Ay tekerini sınırlayan dairesel çizgi.

AYKIRI—Cross.Crossing. Athwart—1)Bir geminin pruvasından (önünden) geçen rotada seyreden gemi. 2)Demirli bir geminin demir zinciri yönüne göre aykırılaması, ters salması. 3)Ters,çapraz.

AYKIRI AKINTI—Cross stream, current.

AYKIRI DENİZ(LER)—Cross sea(s)—Rüzgârın estiği yöne ters giden dalgalar.

AYKIRI GEÇİŞ—Crossing.

AYKIRI GEÇİŞ KURALLARI—Crossing rules—Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü'nün aykırı geçen gemilerle ilgili kuralları.

AYKIRILAMAK—To be in a athwart position—Ters durumda olmak.

AYKIRI RÜZGAR—Cross wind—Gemi rotasına ya da denizlere aykırı esen rüzgâr.

AYLA—Halo—Hale.

AYNA—1)The surface of a whirlpool—Akıntı karışımlarında oluşan girdap ve çevrinti yüzeyi. 2)Binocular—Dürbün. 3)End plates—Silindirik kazanın ön ve arka yüzeyleri, aynaları. 4)Face plate—Torna tezgâhında işin bağlandığı yüzey.

AYNA KIÇ—Square,stern.Transom stern—Düz kıç şekli.

AYNALIK—Backboard. Transom—Filikaların ve yelkenlilerin kıç bodoslamaları üzerine bağlanan tahta olup, dümenin üst iğneciği bu tahtanın altına bağlanır.

AYNALIK POSTASI—Transom frame—Geminin kıçını oluşturan tırhandil postalar.

AYNALIK TAHTASI—Backboard. Backrail—Filikalarda kıç döşemesi üzerinde bulunan bu tahta aynalıktan içerde ve dik durumda olup istenildiği zaman çıkarılır ya da tekrar yerine konulabilir. Kıç tarafta oturanlar buna yaslandığı gibi serdümenle aralarında bir ayırıcı olarak da görev yapar.

AYNI ZAMANDA KABARMA ALÇALMA—Co tidal—Kabarma alçalmaların aynı zamanda olduğu yerler.

AYNI ZAMANDA KABARMA ALÇALMA ÇİZGİLERİ—Co tidal lines—Kabarma alçalmaların aynı zamanda olduğu yerlerin haritada birleştirilmesinden oluşan çizgi.

AYRIK ÇİFT YILDIZ—Detached binary—Birbirine değmeyen çift yıldız.

AYRIKSI AY—Anomalistic month—27 gün 13 saat, 18 dakika, 37,4 saniye. Ay'ın yörüngesindeki ayberi (Ay'ın yörüngesinde Yer'e en çok yaklaştığı nokta. Perigee) noktasından art arda iki geçişi arasındaki zaman farkı.

AYRIKSI YIL—Anomalistic year—Yerin kendi yörüngesindeki günberi noktasından art arda iki geçişi arasındaki fark. 365 gün 6 saat, 13 dakika, 53 saniyedir.

AYRILMAZLIK KOŞULU—Non separation clause—Müşterek avaryada gemi, yük ve navlunun birbirine olan bağlılığı.

AYRI TEMİNATLAR—Split guarantees Split securities—Gemi kurtarma sonunda gemi, yük ve navlun için ayrı ayrı verilen teminatlar.

AY SALLANTISI—Bkz: "Salınım". "Enlem Salınımı". "Boylam Salınımı".

AY TEDİRGİNLİĞİ—Evection—Ay'ın yörünge deviminde görülen dönümlü düzensizlik.

AY TUTULMASI—Lunar eclipse—Ay'ın yer gölgesine girerek kararması.

AY YILI—Lunar year. Lunation of Lunar month—354 ya da 355 gün. Ay'ın Yer ile birlikte Güneş etrafındaki bir devri 12 Ay ayı. Ay'ın oniki kez yeni aydan yeni aya gelmesi için geçen süre. 354 gün 8 saat 49 dakika.

AY YÜZEYİNİ ÇİZME—Selenography.

AZALAN ENLEM—Descending latitude—Bir gezegen ya da Ay'ın azalan göksel enlemi.

AZAMİ HIZ—Maximum speed.

AZAMİ YÜKSEKLİK—Maximum altitude—Çevren (gözerimi, ufuk) üzerinde en büyük açısal mesafe, yükseklik.

AZİMUT—Bkz: "Güney açısı". "Semt".

AZ LAÇKA (LAŞKA)—Try back—Örneğin halatı az kaçırmak, boş koymak, gevşetmek.

AZOR ANTİSİKLONU—Azores anticyclone—Atlantik'te 30° Kuzey enlem kuşağında oluşan hemen hemen devamlı yüksek basınçlı, genellikle iyi hava.

B

B — 1)Uluslararası işaret sancaklarından "B" harfi — Tehlikeli yük alıyorum veya çıkarıyorum veya taşıyorum" — Alphabetical flag "B" of international code of signal means "I am taking in or discharging or carrying dangerous goods" anlamına kullanılır. 2)"Center of buoyancy — Geminin deniz altında kalan kısmının geometrik simgesi.Bkz: "Yüzdürme merkezi". 3)"Bay — Körfez"in kısa yazılışı.4)"Black — Siyah'ın kısa yazılışı. 5)Bkz: "B katsayısı". 6)Bkz: "Radyo telefon usulleri".

B/ — "Bag,bale — Çuval, balya"nın kısa yazılışı.

BAAK — Rain cloud — Yoğun, kenarları saçaklı, boz renkli yağmur bulutu.

BABA — Bollard. Bitt — İskele, rıhtım ya da gemilerde halatları (yomaları, palamar halatlarını) bağlamak için çelik, dökme, demir ya da ağaçtan yapılan silindirik cisimlerdir.

BABADALYA — Gallow bitts. Gallow stanchions. Upwright — Güverteye yüklenen kereste yükünün denize gitmemesi için parampetlere vurulan dikmeler.

BABAFİNGO — Topgallant — Yelkenli gemilerde direklerin en üstteki üçüncü parçası.

BABAFİNGO ÇUBUĞU — Topgallant mast — Bkz: "Babafingo" üçüncü parçası olan çubuk. Gabye çubuğu üzerine kapele edilir ve bulunduğu direğin ismi ile beraber anılır.

BABAFİNGO ÇUBUĞU KAŞKAVAL DELİĞİ — Topgallant mast fid hole — Bkz: "Kaşkaval deliği".

BABAFİNGO GRANDİ — Main topgallant — Grandi direğindeki babafingo çubuğu.

BABAFİNGO GURCATASI — Jack crosstree — Bkz: "Gurcata".

BABAFİNGO İSTİRALYASI — Topgallant mast stay — Babafingo çubuklarını baş taraflarından tutan halatlara (sabit armalara) denir.

BABAFİNGO KOLOMBİRİ — Bkz: "Kolombir."

BABAFİNGOLU DİREK — Brig mast — Babafingo çubuğu olan direk.

BABAFİNGO SERENİ — Topgallant yard — Babafingo çubuklarına bağlı bulunan yatay serenler. Bunlar bulundukları direklerin ismi ile beraber anılır.

BABAFİNGO YELKENİ — Topgallant sail — Babafingo serenleri üzerine açılan yelkenlere denir.

BABIL SEKSTANT — Bubble sextant — Çevren (gözerimi, ufuk) olmadan yükseklik (irtifa) alabilen sekstant.

BACA — Funnel. Smoke stack — Gemilerin kazanlarında, makinelerinde yanan yakıtların çıkardığı gazların, dumanın gemiden dışarı atıldığı ve hava akımını sağlayan saçtan yapılma silindir ya da beyzi şekilde olan kulelerdir.

BACA ÇEKMESİ — Draught. Natural draught — Doğal baca çekmesi. Adi cereyan. Kazan külhanında yanan ateşin baca dahilinde oluşturduğu boşluk (halâ) yardımı ile oluşan ve draft denilen doğal hava dolasımı.

BACA ÇEKMESİ,ZORLA — Forced draught — Kazan külhanında yanan ateşin altına körüklerle hava verilmesi sonucu gazların bacadan zorla atılması. Zorla havalandırma. Bkz: "Cebri ceryan".

BACA FİSTANI — Funnel casing. Case of funnel. Casing — Bacayı ve bacanın alt kısmında bulunan duman sandığını içine alan koruyucu. Bacadan etrafa yayılacak sıcaklığı önlediği gibi bacanın etrafında hava dolaştırarak soğumayı da sağlar.

BACA KAPAĞI — Damper. Funnel draught cover.

BACA SICAKLIĞI — Funnel temperature — Genel olarak en az 200-220° C arasında-

ki sıcaklıktır. Bu sıcaklık çıkış gazlarının sıcaklığıdır.

BACA ŞAPKASI—Umbrella—Bacaların içine (kazanlar fayrap edilmemiş olduğu zamanlarda) yağmur ve kar girmemesi için üzerlerine konulan ince saçtan yapılmış kapaklardır.

BACA VENTOSU—Funnel shroud. Funnel stay—Bacayı tepesinde bulunan yerlerden güverteye bağlayan tel halatlar. Bacanın devrilmesini önler.

BACA YOLU—Uptake—Kazanlarda gazları bacaya yönelten kısım. Duman sandığını baca tabanına bağlayan geçit.

BACA ZARFI—Funnel cape—Bacanın dışında bulunan ve baca biçiminde olan zarf. Sıcaklığın etrafa yayılmasını önlediği gibi çekmeye de yararlı olur. Buna Bkz: "Baca fistanı" da denir.

BADANA—Whitewash. Limewash—Tank içlerine yapılan çimento badanasına "Cementwash" denilmektedir.

BADARNA ETMEK—Parcelling. Keckling—Bir halatın temastan ötürü zedelenmesini, hasara uğramasını önlemek için bıranda ya da benzeri gereçlerle sarılması. Uzun müddet bağlı olarak yatacak gemilerde halatın kurtağızlarından geçen kısımlarını badarna etmekte büyük yarar vardır.

BAGAJ—1)Luggage: Baggage—Yolcuların gemiye beraberinde getirdikleri eşyaları. 2)Baggage room—Bagajın konulduğu yer.

BAĞ—1)Knot. Bend. Lace—Sağlam ve kolaylıkla bağlanıp çözülmek üzere gemilerde halat üzerine yapılan düğümler. 2)Bundle—Demet.

BAĞ ÇAPALARI—Bkz: "Çapa tahtaları". Eski ağaç savaş gemilerinde top lumbarlarının alt kenarları ile tavlon kemerelerine kadar olan kalın iç kaplama tahtalarıdır.

BAĞIL NEM—Relative humidity—Doymuş havaya göre tanımlanan atmosfer nemi, rutubeti. Nisbi rutubet. Diğer bir deyimle bir metreküp hava içindeki su buharı niceliğinin (salt nem niceliği) aynı sıcaklıkta bu hacmin en çok yüklenebileceği (doymuş haldeki) su buharı niceliğine oranı.

BAĞIŞIKLIK—Franchise—Sigorta poliçelerinde kabul edilen muafiyet koşulu.

BAĞIŞIKLIK KOŞULU—Bkz: "Jansen Koşulu".

BAĞLAMA—1)Mooring. Securing—Bir geminin rıhtıma, şamandıraya, iskele v.b. yerlere bağlanması. 2)Bend—Halatla bir şeyi bağlamak. 3)Lashing—Güvenlik amacı ile bir parçanın yerinden oynamaması için bağlanması.

BAĞLAMA ÇIMASI—Lanyard—Bir şeyi bağlamak ya da iliştirmek için kullanılan çıma, ip, gircala, sicim, savlo.

BAĞLAMAK—1)To moore. To secure—Bir geminin bir deniz uçağının, bir mayının (akıntı, rüzgâr ya da başka etkenlerle yerinden hareket etmemesi için) bir yere, şamandıraya, iskeleye, rıhtıma yatmak, iş görmek, kalmak ya da güvence için halat ya da zincirle tutunması, bağlanması. 2)To bend—İki halatın birbirine ya da bir halatın örneğin bir aneleye, mapaya bağlanması. 3)To seize—Bir halatın iki çımasını ya da bir halatı bir yere ya da iki ayrı halatı başka bir halatla bağlamak. Başlıcaları: "Çeşitli bağlar", "Düz, yuvarlak" ya da "Kasa piyanı" gibi.

BAĞLAMA KAZIĞI—Pile moorings. Dolphin—Kısaca "Dol". Deniz araçlarının liman açıklarında nehirlerde bağlanabilmesi için deniz dibine çakılarak konulmuş kazıklar kümesi.

BAĞLAMAK, BAŞTAN KIÇTAN—Bkz: "Baştan kıçtan bağlamak".

BAĞLAMA KELEPÇESİ—Dog—Posta bükmede kullanılan tesbit mandalı.

BAĞLAMAK, KIÇTAN KARA—Astern moor—Örneğin baştan demirleyerek geminin kıçtan kara olması ve kıçının halatlarla, yomalarla bağlanması.

BAĞLAMA KİLİDİ—Span shackle—Güvertede bağlama işlerinde kullanılan mapalı kilit.

BAĞLAMA KOŞULU—Lying up clause. Returns clause—Poliçe iptal edildiğinde ya da gemi limanda bağlı kaldığı zaman ne miktar pirim iadesi yapılacağı hususundaki koşul.

BAĞLAMA LİMANI—Port of Registery. Home port—Geminin sicilde (kütükte) kayıtlı olduğu liman. T.T.K: 819.

BAĞLAMA PARÇASI—Hook—Gemi elemanlarını birbirine bağlayan parça. Bkz: "Bağlantı levhaları".

BAĞLAMA YERİ—Mooring. Mooring station. Pier. Slip—Gemilerin, teknelerin bağlanabileceği yer.

BAĞLAMA YERİ ANLAŞMASI—Berth charter—Bir gemi "On the berth—Yanaşma yerinde yükleme" üzerinden kiralanmış ise yapılan navlun anlaşmasına "Berth charter—Bağlama yeri anlaşması" denir. Bu durumda kiralayan (kiracı) gemiyi tamamen yükleyemezse kalan boş yerler için ölü navlun ödemek zorundadır.

BAĞLAMA ZİNCİRİ—Mooring chain—Palamar halatlarının zayıf kaldığı, yetersiz olduğu durumlarda gemiler zincirle bağlanır.

BAĞLAMIŞ(GEMİ)—Laid up—Adamları dağıtılmış, güvenlik nöbetçileri gözetiminde, güvenceli bir yerde demirli ya da bir rıhtıma bağlamış bekleyen gemi. Genellikle navlun krizlerinde ya da

hurdaya çıkarılan, verimliliğini yitirmiş gemilere uygulanır.

BAĞLANMA—Fixture. Engagement—Kiralama ya da işe alma, başlama.

BAĞLANTI—Bkz: "Bağlanma".

BAĞLANTI LEVHALARI—Tie plates—Gemi yapımında kısımlar, parçalar, elemanlar birbirine doğrudan doğruya bağlanamadıkları zaman bu tür levhalar elemanları birbirine bağlamak, birleştirmek için kullanılır. Bkz: "Bağlama parçası".

BAĞLANTI MEKTUBU—Fixing letter—Gemi kiralama simsarı koşulları saptadığında düzenlediği ve koşulların özetini ve esaslarını gösteren yazı.

BAĞLARINI ÇÖZMEK—Unlashing—Bosuları, bağlama halatlarını v.b. çözmek, fora etmek.

BAĞLI OLMAYAN GEMİ—1)Unfixed vessel—Bir işe tahsis edilmemiş gemi. 2)Unmoored vessel—Bir yere halat ya da başka bağlama araçları ile bağlanmamış gemi.

BAHAR AÇISI—Right ascension—Metali (matali) mustakime. Dik çıkım. Gökcisminden geçen öğlenin (meridiyenin) ilkbahar noktasından (Aries) geçen öğlene (meridiyene) göre açısal uzaklığı. Saat olarak değerlendirilir ve her saat 15 dereceye eşittir. Bunlar "İlkbahar (Aries) meridiyeninden doğuya doğru 000° den 360° ye kadar ya da 24 saate kadar ölçülür.

BAHAR NOKTASI—Bkz: "Ilım".

BAHRİAHMER—Red Sea—Kızıldeniz.

BAHRİYE ASKERİ—Naval forces (sailors, mariners).

BAHRİYE BAKANI—Secretary of the navy.

BAHRİYE BAKANI FORSU—Secretary of the Navy's flag.

BAHRİYE BAKANLIĞI—Department of the Navy. Navy Department.

BAHRİYE SİLAH ENDAZLARI—The Mariners.

BAHRİYE SUBAYI—Naval officer—Deniz subayı. Savaş gemilerinde ve Bahriyenin kara hizmetlerinde görevli subaylar.

BAKALARYA—Counter timber—Teknenin kıç kepçesini oluşturmak üzere konulan yarım postalar (İskarmozlar). Kıç omuzluklarda bulunanlara "Yan bakalaryası" denir.

BAKALARYA BALIĞI—Couch whiting.

BAKALARYA ORTA—Horn timber—Teknenin kıç kepçesini oluşturmak üzere ortaya konulan yarım postalar (iskarmozlar), eğriler.

BAKIM—Up keep. Care. Attention.

BAKIM TUTUM—Maintenance. Overhaul—Makinelerin, aygıtların, aletlerin bakım kitaplarına göre hizmetlerinin dikkatle yapılması. Örneğin yağlanması, çalıştırılması, yeteneklerini koruyup korumadıklarının saptanması.

BAKIR ÇİVİ—Copper nail—Pas yapmadığından ağaç tekne yapımında kullanılır.

BAKIR KAPLAMA—Sheating. Sheated—Ağaç teknelerin su kesiminden aşağı yapılan bakır kaplama.

BAKİRE—Bkz: "Başak burcu".

BAKLA—Link (of a chain)—Zinciri oluşturan değirmi ve yassı halkalar. Ortasında parça bulunuyorsa buna "lokma" denir.

BAKLALI RADANSA—Thimble and link—Halkalı radansa.

BAKLAVA LEVHA—Diamond plate—Gemi yapımında elemanların bağlanmasında kullanılan baklava şeklinde saç.

BAKMAK—Tend. Grow—Gemi başının ya da demir zincirinin geminin yönüne göre bulunduğu yön; kumanda ettiği, saldığı yön. Bkz: "Kumanda 2".

BAKRAÇ—Bucket—Kömür pasaklülünde ya da tarak dubalarında deniz dibini kazmak için kullanılan bakraçlar.

BAL—"Balance—Bakiye"nin kısa yazılışı.

BALEN—Baleen—Gerçek balinanın ağzından elde edilen balina kemiği.

BALGARİSE—1)Paddle walks. Sponsom—Yandan çarklı gemilerde davlumbazların baş ve kıç taraflarındaki çıkmalar. Bkz: "Davlumbaz". 2)Gangway—Örneğin şehirhatları gemilerinde olduğu gibi yolcuların girip çıktığı yerler.

BALIK—Fish.

BALIKADAM—Scuba diver. Frogman. Skin diver—Yüzüne taktığı özel bir maske ile, sırtına yüklediği tüplerden hava ya da yararlı gaz alan ya da dışarıdan bir hortumla kendisine hava verilen genellikle yaş ya da kuru elbise giyen (elbisesiz de olabilir) dalgıç.

BALIKADAM TÜPÜ—Aqualang. Air bottle—Balık adamın dalışta kullandığı ve içinde basınçlı hava ya da gerekli gaz bulunan tüp, şişe.

BALIK AĞI—Fishing net.

BALIKAĞZI—Fomalhaut—Güneybalığı'nın a yıldızı.

BALIK AVLAMA—Fishing.

BALIK AVLAMA ALANI—Fishing ground. School.

BALIK AVLAMA HAKKI—Right of fishing.

BALIK AVLAMAK—To fish. To angle—Balık tutmak.

BALIK AVLAMA TAKIMI—Fish tackle.

BALIK BIÇAĞI—Fish slice.

BALIK(LAR) BURCU—Pisces. Pisces Australis—Bir takım yıldız ve burcun adı.

BALIKÇI—Fish monger—Balık satan esnaf.

BALIKÇIBAĞI—Fisherman's bend—Bkz:

"Anele bağı"nın değişik bir şeklidir.

BALIKÇI DİK IRGATI — Line hauler.

BALIKÇI FABRİKA GEMİSİ — Fish process (factory) vessel — Balık tutan, işleyen, konserve yapan gemi.

BALIKÇI KADIN — Fish wife — Balık satan kadın.

BALIK ÇIKARMA TORBASI — Landing net — Balık ağında tutulan balıkları çıkarmak için kullanılan torba.

BALIKÇILIK — Fishery. Fishing.

BALIKÇI SEYİR FENERLERİ — Fishing lights — Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü'ne göre balıkçı teknelerinin gece göstermek zorunda oldukları seyir fenerleri.

BALIKÇI TEKNESİ — Fishing boat — Özel olarak balık avlamak için yapılmış ve balık avlama işinde kullanılan tekne.

BALIKÇI ZIPKINI — Gaff — Zıpkınlanarak tutulan balıklara uzman balıkçı tarafından atılan zıpkın.

BALIK ÇORBASI — Fish soup.

BALIK DONDURMA İŞLEMİ — Freezing. Glazing — Tutulan balıkların dondurulması.

BALIK ETİ — Flesh of fish.

BALIK EZMESİ — Fish paste.

BALIK GÜBRESİ — Fish manure — Bkz: "Yük bölümü".

BALIK KANADI — Fin.

BALIK KUYRUĞU — Fish tail.

BALIK OLTASI — Fishing line.

BALIK ÖLÇÜSÜ — Fish measure.

BALIK PASTIRMASI — Dried fish. Smoked fish.

BALIK PAZARI — Fish market.

BALIK PULU — Fish scale. Argentum.

BALIK SEPETİ — Fish basket.

BALIK SIRTI — Camber. Ridge. Ridged. Hogbacked — Güverte ve benzer döşemelerin kambur, dışbükey yapılmış şekli.

BALIK SÜRÜSÜ — School. School of fish.

BALIK SÜRÜSÜ SAPTAYAN — Searcher. Fish finder — Balık sürülerini saptayan elektronik aletler.

BALIK TUTKALI — Fish glue. Isınglas.

BALIK UNU — Fish meal.

BALIK YAĞI — Fish oil. Cod liver oil.

BALIK YUMURTASI — Fish roe.

BALİNA — 1)Whale. Fin. Humpbacked whale. 2)Cetus. Ceti-Bir takım yıldızın adı.

BALİNA AVCILIĞI — Whale fishery.

BALİNA AVCISI — Whaler. Whaleman.

BALİNA,ERKEK — Blunt headed Cacholat.

BALİNA FABRİKA GEMİSİ — Whale factory.

BALİNA GEMİSİ — Whaleboat. Whale chaser.

BALİNA KEMİĞİ (ÇUBUĞU) — Whalebone.

BALİNA,SU FIŞKIRTAN — Spouter.

BALİNA VAHŞİ — Killer whale.

BALİNA YAĞI — Whale oil.

BALİNA,YUNUSBALIĞI TÜRÜ — Cetacea.

BALİSAJ — Buoyage — Şamandıralamak yöntemi. Bkz: "Şamandıralamak".

BALONLAMAK — To balloon out. To swell — Yelkenlerin aşırı derecede şişmesi. Bu durum genellikle rüzgâra karşı gereği şekilde hareket etmemekten doğabilir.

BALON USTURMAÇA — Round fender — Kavun biçiminde olan usturmaça. Dışı eski halatlardan örme, içi mantar parçası ya da eski halat olabilir.

BALP — Bulb — Geminin su içinde ilerlemesi sırasında baş tarafta oluşan baş dalgasını söndürmek, dolayısı ile dalga direnci ve böylece enerji kaybını azaltmak için yapılan ek yapı. Gemilerin tip ve çalışma koşullarına göre değişik tip (silindirik ve küresel v.b.) ve büyüklükte olurlar.

BALPLI BAŞ — Bulbous bow — Bkz: "Balp" yapısına sahip baş bodoslama tipi.

BALTA BALYOZ — Bkz: "Kalafatçı kalemi" — Ağaç teknede derin armuzları açmak için kullanılan alet.

BALTA BAŞ(LI) BODOSLAMA — Straight stemmed — Baş bodoslamaları su yüzeyine, omurgasına dikey olan gemi.

BALTIK BİRLİĞİ — Baltic Exchange — Gemi sahiplerinin, simsarların üye oldukları Londra Denizcilik Birliği.

BALTIK DENİZİ — Baltic Sea — Riga ve Danzig körfezleri hariç olmak üzere 59 3/4° Kuzey enleminin Güneyi ile 12 1/2° Doğu boylamına kadar İsveç' ile Avrupa Kıt'ası arasında kalan deniz.

BALTIK KOSTERİ — Baltic Sea Coaster. Jeep.

BALTİMOR TAHIL NAVLUN ANLAŞMASI — Baltimore Berth Grain Charter Party (form C) — Bu tip taşıma anlaşması A.B.D. ve Kanada'dan yapılan tahıl yüklemesi için kullanılır.

BALYA — Bale — Yüklerin eşyaların bastırılarak çemberle kuşatıp denk haline getirilişi.

BALYACI — Baler.

BALYA ÇEMBERİ — Bale band.

BALYA KAPASİTE — Bale space. Bale capacity — Bir geminin balya, çuvallı yük olarak alabileceği yük kapasitesi (hacmi). Bu kapasite ambarın döşemesinden (ya da fraş tahtalarının üstünden, kemerenin alt kenarına ve karşılıklı postaların (ya da yük tirizlerinin) iç kenarları arasındaki mesafelerin çarpımı ile bulunur. Dökme kapasiteden yaklaşık olarak % 9 azdır.

BALYOZ — Sledge hammer.

BANAVELE DELİĞİ — Bkz: "Bonavele".

BANDIRA — Flag. Colors — Gemilerin milliyetini gösteren ulusal sancakları.

BANDO (ET) — 1)Let go. Let fly — Tutulmakta ve sağılmakta olan bir halatı bir

yükü birdenbire koyvermek, bırakmak kumandası. 2) Bkz: "Bando Mızıka".

BANDO MIZIKA—Brass band.

BANGİZ—Heavy ice floe.

BANK—Bank—Çevresine göre sığ olan deniz dibi, sığlık.

BANK FAYR—Bank fire—Ocak basılı bekleme. Bkz: "Ateşi bastırmak".

BAR—1)Bar—45° Kuzey enleminde 0° C sıcaklıkta 29.53 pus ya da 750.076 mm. cıvaya eşit olan 1 Bar. Barometrik bir birim olarak kullanılır. 2)"Barrel—Varil"in kısa yazılışı.

BARAÇOL—Bkz: "Pıraçol".

BARATARYA—Barratry—Gemi sahibinin bilgisi olmadan kaptan ya da gemi adamları tarafından gemiye, eşyaya, yüke bilerek yapılan zarar, ziyan, hasar.

BARBARİŞKA—Rolling hitch. Stopper—Bağlanmak üzere bulunan bir halatın tutulması için üzerine bosalık halatla mezo volta alınıp halatın gemi tarafında olan bedeninden dolaştırılarak yapılan bosa. Halat bosa.

BARBARİŞKA TUTMAK—Make rolling hitch. Make stoppering—Bkz: "Barbarişka".

BARBAROS—Barbarossa—Kanuni Sultan Süleyman zamanında yaşamış büyük Türk amirali Barbaros Hayrettin Paşa.

BARBET—Barbette—Topları siperlerin üstünden atılan mazgalsız zırhlı kuleler.

BARBUNYA BALIĞI—Striped Mullet. Red Mullet.

BARÇ—Bkz: "Layter".

BARÇA—Ancient troop (warship) vessel—Eskiden asker taşımasında kullanılan savaş gemisi.

BARINAK—Shelter. Port—Barınma olanağı olan küçük liman. Özellikle kıyı taşımacılığı yapan küçük teknelerin barınabilmeleri için küçük bir mendirekle barınılabilir duruma getirilmiş küçük limanlar.

BARINAK GÜVERTE—Shelter deck—Ana güverte üzerinde bulunan ve ana güverte gibi havaya (yağmur, rüzgâr, kar v.b.) karşı devamlı kapalı olmayan güverte. (Kapalı olmayan geyimi tonaj (tonilato) açıklıklarını tanımlamaktadır). Bu nedenle tonaj hesaplamalarına dahil edilmez.(Açık barınak güverte). Bu hacmin tonaj hesaplamasına girmesi için tonaj açıklıklarının kapatılması gereklidir. Bu durumda Bkz: "Kapalı Barınak Güverte" oluşur ve bu hacim tonaj hesaplarına katılır.

BARINAK GÜVERTELİ GEMİ— Shelter deck type— Bkz: "Barınak Güverte" si olan gemi tipi.

BARINILABİLİR LİMAN— Sheltered harbour.Harbourage.

BARINMAK— To be sheltered. To be in refuge— Baş edilemeyecek derecede büyük denizlere ve sert fırtınalara yakalanan ve buna karşı koyamayan bir geminin en yakın limana yada güvenceli gördüğü bir kıyının barınılabilir yerinde fırtına geçinceye kadar beklemesi.

BARINMA LİMANI— Port of refuge. Port of emergency—Zor durumda kaldığında girilen barınılan liman. Durum elverişli olunca liman terkedilir.

BARKO— Barque— Bark. Pruva ve gırandi direkleri kabasorta, mizena direği sübye donanımlı üç direkli yelkenli tekne. Eskiden genel anlamda bütün yelkenli tekneler için bu deyim kullanılırdı.

BARKO GEMİSİ,BEŞ DİREKLİ— Five masted barque— Baştan dört direği kabasorta, beşinci direği sübye donanımlı yelkenli tekne.

BARMODA ARMALI— Bkz:"Bermuda Yelkenli".

BAROGRAF— Barograph— Hava basıncındaki değişiklikleri otomatik olarak kaydeden barometre. Denizde "Aneroidgraf" denilmektedir.

BAROMETRE—Barometer. Glass. Weather glass— Hava basıncını ölçen alet. Barometrede okunan hava basıncı değişiklikleri diğer verilerle birleştirilince havanın nasıl olacağı hakkında yaklaşık kararlar verebiliriz. Barometreden yararlanarak yükseklik ölçmeleri de yapılabilir.

BAROMETRE CIVA KABI— Cistern.

BAROMETRE DEGİŞMIYOR— Barometer is steady.

BAROMETRENİN GÜNLÜK DEĞİŞİMİ Diurnal variation of barometer— Barometrik basıncın sabah 04.00 ile 10.00 arasında hafif yükselmesi,sonra öğleden sonra 16.00 ya kadar düşmesi ve 22.00 ye kadar yükselmesi,sabah 04.00'e kadar düşmesi olayı.

BAROMETRENİN HIZLA DEĞİŞMESİ— Gradient steep.

BAROMETRENİN YAVAŞ DEĞİŞMESİ Gradient low.

BAROMETRE SÜTUNU— Barometric column.

BAROMETRİK GRADYAN— Barometric gradient— Basınçların düşme nisbetlerini gösteren bir deyim.Bkz "Gradyan."

BAROMETRİK IŞIK— Barometric light-cıvası sallandığında barometre boşluğunda oluşan parlak aydınlık.

BARUT— Gun powder. Powder.

BARUT ASANSÖRÜ— Powder hoist.

BARUT HAKKI—Powder charge.

BAS— 1) Pump out— Örneğin suyun bir yerden boşaltılması için verilen emir.

Pompala. 2) Lift. Hoist - Örneğin filikanın yerine alınması için verilen emir.

BASADORA__Footrope— Yelken gemicilerinin, serenlerin altında bir çıması cunbaya diğer çıması hamaylıya bağlanmış doblin halatlara verdikleri isim. Gemiciler bunların üzerlerine basarak yelken sararlar ve camadan bağlarlar. Bkz: "Marsipet".

BASAMAK__ Bkz: "Yarım oturak".

BASARNA__Lift .Jack. To lift with lever— Bir cismi manivela ile kaldırmak.

BASIK KÜRE__ Oblate spheroid— Kutup kısımları basık olan küre.

BASIKLIK__ Flattening Oblateness. Ellipticity— Dünya eksen basıklığının diğer adı. Yer yuvarlağı gibi basıklaşmış cisimlerin basıklığı.

BASINÇ__ Pressure.

BASINÇ BOYNU__ Saddle— İki antisiklon arasındaki alçak basınç.

BASINÇ DEĞİŞİKLİĞİ,AYNİ__ İsollabar- Meteorolojik bir haritada belirli bir zaman içinde basınç değişiklikleri ayni olan yerlerin birleştirilmesinden oluşan çizgi.

BASINÇ DENEYİ__ Pressure test. Press— Tankları doldurarak sızmazlığının kontrol edilmesi. Pres etmek.

BASINÇ DÜŞÜRÜCÜ VALF,- Reducing valve.

BASINÇ GRADYANI__ Pressure gradient- Bir sinoptik haritada barometrik basıncın değişme değeri.

BASINÇLAMA ODASI__ Decompression chamber— Bkz: "Basınçlanma 2" işleminin yapılabilmesi için özel yapılmış oda ya da tüp.

BASINÇLANMA__ Decompression— 1) Dalgıç ya da balıkadamların dipden yukarı çıkarken vurgun yememeleri için uymak zorunda bıdukları çıkış zamanı. 2) Vurgun yiyen bir dalgıcı iyileştirmek için, içine konulduğu basınçlama odasında, yapay olarak, daldığı derinliğe indirmek ve uymak zorunda olduğu çıkış zamanını basınçlama odasında yapay olarak uygulamak.

BASINÇLI HAVA__ Compressed air— Tazyikli hava. Bir kompresör tarafından bir yere, tanka, şişeye basılmış hava.

BASKI__ Caulking hammer for plating- Saç levhaların kalafatlanmasında kullanılan ağızları yuvarlak saplı çelik keskisi". Bkz:"Kalafat keski"

BASKILI ÇEKİŞ__ İnduced draught— Baca gazları ile elde edilen yapay draft, çekiş.

BASMA__ Pumping. To empty. Dewatering.Evacuate— Bkz: "Bas 1" Tulumbalama. Sıvıyı basmak, boşaltmak.

BASTA__ Avast— Abosa anlamında kullanılan bir deyim. Dur anlamına kullanılır.

BASTIRMAK__ 1) Scuttling— Oturan bir geminin dalgalardan etkilenmemesi için uygun yerlerinin su ile doldurularak geminin bastırılması, ağırlaştırılması, dibe iyice oturtulması.2) To splice. Sinking a strand— İki halatın kollarını birbirinin arasına gömerek birleştirilmesi, dikilmesi. 3) Sudden wind and waves— Beklenilmeyen bir anda rüzgar ve dalgaların başlaması Örneğin "Hava bastırdı" gibi.

BASTİKA__ 1)Bkz:"Ayak tornç". 2) Block— Örneğin cunda bastıkası, topuk bastikası gibi makara sözcüğü yerine de kullanılır.

BASTİKA,TEK YANAKLI__ Clamp.

BASTON__ Flying jib boom. Studding sail boom— Ana cıvadranın üzerinden ileriye doğru sürülmüş olan çubuklarla cunda yelkenlerini açmak üzere ana ve gabya serenleri cundalarında bulunan çubuklar.

BASTON KİLİDİ__ 1) Arm iron— Kontra baston ve cunda yelkenlerinin bastonlarını tutmak ve gereğinde dışarıya sürülmelerini kolaylaştırmak için ana ve gabya serenlerinin üzerine konulmuş demir çemberler. 2) End ring— Seren cundasının çatlamaması için seren ucuna yapılan çember.

BAŞ__ Stem. Head. Bow. Fore part of e vessel. Prow-Genel anlamda bir geminin, filikanın, teknenin ön tarafına denir. Bu kısımda teknenin baş bodoslaması ,baş üstü(kasara) ve omuzlukları vardır.

BAŞA DOĞRU HAREKET__ Shoot ahead. Move ahead. Proceeding ahead.

BAŞAK BURCU__ Virgo— Sümbüle burcu. Spica ve a Virginis gibi parlak yıldızlara sahiptir. Başak takımyıldızı.

BAŞA KUMANDA__ A stay. Leading ahead— Demir zincirinin pruva istiralyası ile aynı doğrultuda olması. Zincirin başın ilerisine doğru kumanda etmesi.

BAŞALTI__Deck head. Compartment under the forecastle— Baş kasara altı. Eskiden güverte tayfasının yaşadığı yerlerdi. Bugün modern gemilerde tayfa da gemi ortasında yaşadığından bugün başaltı, mağaza, fenerlik olarak kullanılmaktadır.

BAŞ AMBAR__ Forward hold— Bir yük gemisinde en baştaki ambar.

BAŞA TİRİMLİ__ Trimmed by the head-Başı kıçından daha fazla batmış, su çekiyor, başlı. Bkz:"Başlı gemi".

BAŞ BOCU POSTALARI-Fore cant

timbers. Head timbers— Ağaç teknede geminin baş tarafında bulunan eğriler (İskarmozlar, postalar).

BAŞ BODOSLAMA ASTARI—Apron— Özellikle ağaç teknelerde baş bodoslamasını kuvvetlendirmek için iç tarafta cıvatalarla bağlanan parça.

BAŞ BODOSLAMA AŞOZU— Stem Rabbet— Borda kaplamalarının başlarının bağlanması için ağaç bodoslama üzerine açılan yuvalar. Bkz: "Aşoz".

BAŞ BODOSLAMA DÜMENİ— Bow rudder— Özellikle araba vapurlarında kullanılan bu tip dümenlerle teknenin dar ve akıntılı sularda manevra olanağı ,güvencesi sağlanmış olur.

BAŞ BODOSLAMA LEVHASI— Stem band. Keel band— Omurganın gemi başında yükselerek bodoslamada saç levha halinde olması.

BAŞ BODOSLAMASI— Stem. Stempost. Fore stem— Omurganın baş tarafta yükselmesi, kalkması ile oluşturduğu dikey ya da eğik kısım. Borda levhaları, kaplamaları baş tarafta bu kısıma bağlanır. Baş bodoslaması ağaç teknelerde ağaçtan, çelik teknelerde lama demirinden ya da bükülmüş saç levhadan yapılır. Bkz:"Bodoslama."

BAŞ BODOSLAMA TOPUĞU—Forefoot— Baş bodoslama ile omurganın birleştiği kısım. Buna "Çene" ya da "Çarık" da denir. Bu kısım omurganın bir devamı olup bodoslama bunun üzerine kurulur.

BAŞ DEMİR FENERİ— Forward anchor light— Bkz:"Demir fenerleri".

BAŞ DENİZLERİ— Head seas— Geminin duruşuna, rotasına göre baştan gelen denizler.

BAŞ FARŞLAR — Head sheets. Bow sheets— Filikada baş tarafta eğriler üzerinde bulunan farş tahtaları, çıtaları, kafesleri.

BAŞ GÜVERTE HAVUZU— Bkz: "Loça teknesi".

BAŞI AÇ— Bkz: "Avara baş".

BAŞI KICI DÜŞMEK— Hog. Hogged. Broken backed. Cambered ship—Çeşitli nedenlerle geminin baş ve kıçının güverte düzeyinden aşağı düşmesi, kamburlaşması.

BAŞI KIÇI DÜŞÜK GEMİ— Cambered ship. Hogged.

BAŞI MAHMUZLU— Rambarge.

BAŞI RÜZGARA VERMEK—Round to— Bkz: "Rüzgar ve ilişkili sözcükler".

BAŞ KAMAROT— Chief steward— Gemide kamarotların başı.

BAŞ KASARA(SI)— Forecastle—Gemilerin tam baş taraflarında ana güverteden yüksek olarak yapılmış bina. Genellikle burada ırgat ve baş bağlama araçları bulunur. Denizlerin gemiye baştan girmemesini sağlar.

BAŞ KIÇ DÜŞME POSTALARI— Hog frame— Ahşap teknede baş kıç düşmesini önlemek için baş ve kıç taraflara vurulan sağlam postalar.

BAŞ KIÇ (HATTI)—Fore and aft(line)— Baş bodoslamadan kıç bodoslamaya gemi boyunca aynı yönde olmak.

BAŞ KIÇ VURMAK— Pitching— Geminin dalgalar etkisiyle baş ve kıçının sırasıyla kalkıp kalkıp vurması, denize gömülmesi. Diğer bir deyimle geminin altı yalın hareketinden biri olup geminin dönme merkezinden geçen enine eksen etrafında baş ve kıç taraflarının sırasıyla suya girip çıkarak yaptığı dönme hareketi.

BAŞ KOLTUK HALATI— Forward breast rope. Bow breast— Baş taraftan, omuzluktan gemi baş kıç hattına dikey olarak verilen halat.

BAŞ KUMANDAN— Commander in chief.

BAŞ KURUZ— Entrance— Geminin baş tarafta su altında kalan kısmı. Gemi talimarı.

BAŞLA İŞARETLERİ— Starting signals— Yelken yarışlarında yarış komitesinin a) Uyarma. b) Hazırol. c) Başla, çık için verdiği işaretler.

BAŞLANGIÇ BOYLAMI—Prime meridian Greenwich'den geçen ve boylam başlangıcı olan meridiyen. Bkz:"Başlangıç meridiyeni".

BAŞLANGIÇ DEĞER PROBLEMİ— İnitial Value problem.

BAŞLANGIÇ MERİDYENİ— Zero meridian. Prime meridian— Bkz:"Başlangıç boylamı".

BAŞLANGIÇ NOKTALARI— Point of definitions— Bkz: "İlkbahar noktası", "Sonbahar noktası".

BAŞLANGIÇ ROTASI— İnitial course— Büyük daire seyrinde ilk rota.

BAŞLATMA DONANIMI—Starting gear.

BAŞLI GEMİ— By the head .Down by the head.Bowed— Başı kıçından fazla su çeken, daha fazla batan gemi, tekne. Bkz:"Başa tirimli".

BAŞLIK_ÇAP— Torpitoların baş tarafında barut hakkile çatışma(müsademe) tapasını içeren(ihtiva eden) su geçmez kısım

BAŞ MOLA(FORA)— Let go forward— Baş halatların bağlandığı yerden bırakılması alınması için verilen kumanda.

BAŞ MÜHENDİS— Chief engine — Gemi makine bölümünün başı, sorumlu amiri.Mühendis olmayanlara"Baş Makinist" denir.

BAŞ OMUZLUK— Bow. Shoulder—Borda kaplamalarının, levhalarının baş bodos-

lamasına doğru eğilmeye başladığı nokta ile bodoslama arasında kalan kısım. Bkz:"Sancak baş omuzluk","İskele baş omuzluk".

BAŞ OMUZLUK HALAT LOÇASI— Shoulder pipe.

BAŞ OMUZLUK HATTI—Bkz:"Omuzluk hattı"— Filo halinde seyirde gemilerin birbirini omuzluklarında görerek seyretmesi.

BAŞ OMUZLUK KURTAĞZI— Shoulder fairlead— Baş omuzluklarda bulunan Bkz"Kurtağzı".

BAŞ OYMASI— Figurehead— Gemi başında bulunan (konulan) süs oyma.

BAŞ PALAMAR HALATI— Bow rope. Head fast. Head line. Bow fast— Gemi başından, omuzluklarından ileri verilen bağlama halatları.

BAŞ PARİMACI—Bow painterman— Filikada baş parimayı kullanan gemici Bkz:"Parimacı"

BAŞ PARİMASI— Bows painter. Bow fast- Filikaların başında bulunan halat. Bir ucu filikanın başında bulunan mapa ya da aneleye bağlı olup diğer ucu kullanılmadığı zaman baş tarafta roda edilir. Kullanılacağı zaman baş tarafı bağlamada kullanılır.

BAŞ PİK— Fore peak— Geminin başında bulunan tank. Buna "Fore peak tank" da denir. Tankın önü baş bodoslama, arkası çatışma perdesi olarak yapılır. Genellikle tatlı su ya da safra tankı olarak kullanılır.

BAŞ PİK TULUMBASI— Head pump— Baş pik'e yapılacak doldurma ve boşaltma işlerini yapan pompa, tulumba.

BAŞ PÜRMEÇE—Bkz:"Baş pürmeçe halatı."

BAŞ PÜRMEÇE HALATI— Fore head spring— Baş omuzluktan geriye doğru verilen halat. Rıhtımda bağlı bir geminin ileri gitmesini önler.

BAŞ SPRİNG—Bkz: "Baş pürmeçe halatı".

BAŞ SULARI— Wash. Feather spray— Yol alan geminin başında oluşan sular.

BAŞ SÜSLEMESİ—Figure head. Scroll. Scroll head— Teknenin başına yapılan oymalar, süslemeler.

BAŞTA—Bkz:"Önde","Pruvada","Baş taraf".

BAŞTAN BAĞLAMA—Head fast.

BAŞTAN BATMAK—To sink by the head.

BAŞTAN KARA ETMEK—Ashore stem on- Gemiyi baştan sahile oturtmak, bindirmek.

BAŞTAN KIÇA KADAR—From head to stern.

BAŞTAN KIÇTAN BAĞLAMAK—Secure fore and aft. Moore head and stern— Geminin baştan ve kıçtan rıhtım, iskele ya da şamandıraya bağlanması.

BAŞ TARAF— Forward part of the vessel. — Geminin baştarafı. Boyun üçte biri olarak denilebilir.

BAŞTARİDE—Small war galley—Kürekli eski bir savaş gemisi.

BAŞTARET— Forward turret.

BAŞTOPU— Forward gun. Bow chaser.

BAŞ TUT—Steady so. Steady— Bkz: "Kaçma".

BAŞ TUTMAK— Steady proceeding on the course— Rotada kaçmadan gitmek.

BAŞUCU— Zenith— Yeryüzünde bir gözlem noktasından geçen düşey doğrunun gök-yüzünü deldiği iki noktadan çevrenin (gözeriminin, ufkun) üstünde olanı.

BAŞUCU MESAFESİ— Bkz: "Başucu uzaklığı".

BAŞUCU PARALELİ— Zenith parallel— Başucu noktasına eşit uzaklıkta olan noktalardan geçen çevren (gözlerimi, ufuk) paralel daireler.

BAŞUCU UZAKLIĞI— Zenith distance— Gökyüzünde gözlemcinin başucu (zenith) noktasından, bir yıldızın açısal uzaklığı. Kısaca ZD simgesi ile gösterilir.

BAŞUCU YÜKSEKLİK DAİRESİ— Principal vertical circle— Gök çevreninin Kuzey ve Güney noktalarından geçen yükseklik dairesi.

BAŞ USTURMAÇASI— Stem fender— Özellikle romorkörlerin başına konulan bu usturmaça ile bodolosmaya olacak hasarlar önlenir.

BAŞ ÜSTÜ—Forecastle deck. Deck of the forecastle—Baş kasara güvertesi.

BAŞ ÜSTÜ MERDİVENİ— Forecastle head ladder-Baş kasaraya güverteden olan merdiven.

BAŞ VENTO— Forward guy-Filika mataforalarından baş tarafta olana kumanda eden, diğer bir deyimle mataforayı (baş) içeri dışarı saldıran, hareket ettiren halat kamçı.

BAŞ VERMEK— Stem. Stemmming— geminin başını, göğsünü denizlere vererek ilerlemeye çalışması. Geminin başını (pruvasını) istenilen yöne çevirmek.

BAŞ VURMAK— Slamming. Pile driving. Watter impact— Gemi başının dalgalı denizde çenesi görülünceye kadar kalkarak çok ağır şekilde denize vurması.

BAŞ YATIRMASI— Knee. Deck hook— Teknenin filikanın baş tarafını kuvvetlendirmek için bocu postalarının içerden baş bodoslamasına bağlayan ağaç ya da çelik piraçol.

BAŞ YELPAZESİ— Kinght heads— Ağaç teknelerin baş taraflarını kuvvetlendirmek ve cıvardan üzerine binecek kuvvete dayanabilmesi için baş bodoslamanın yukarı bölümüne konulan sağlam ağaç.

kütük.

BAŞ YÜZDÜRÜCÜ TANK— Bow buoyancy tank. Can filikalarında baş tankı.

BATAKLIK— Marsh.

BATAKLIK GAZI— Marsh gas— Kömürün çıkardığı tehlikeli gaz. Bkz: "Yük bölümü", "Kömür".

BATAKLIK KUM— Quick sand— Üzerinde durulamayan sulu kum.

BATARYA— Battery— 1) Yan yana borda topları 2) Pil ya da akülerin gruplanması 3) Savaş gemilerinde birlikler için ayrılmış yerler.

BATARYA MAĞAZASI— Bettery room— Gemilerde bataryaların (akülerin) bulunduğu yer.

BATI— West— Gök cisimlerinin battığı, ufkun altında kaybolduğu yön. Gerçek Kuzey'e göre 270 derecelik yön. Diğer bir deyimle 22 Mart ve 23 Eylül'de yani Güneş Eşlekte (Ekvator) iken Çevren'de güneşin battığı yan.

BATIK— Sunken, Wreck— Leş, gemi Enkazı.

BATIRMA TONU— Bkz: "Bir pus batırma tonu", "Batma".

BATI RÜZGARLARI— 1) Westerlies— Kuzey 40°-60° enlemler arasında esen rüzgarlar. Bkz: "Ters ticaret rüzgarları". 2) Brave west winds— Ilımlı enlemlerde esen kuvvetli batı rüzgarları.

BATISAL SİA— West amplitude— Bkz: "Sİu".

BATI TİCARET RÜZGÂRLARI— Passage winds.

BATIYA GİDİŞ— Westing.

BATI YARIM KÜRESİ— Western hemisphere.

BATİ ETMEK— End for end— Bir şeyin altını üstünü çevirmek. Örneğin rigavoları eskimiş palangaları ispasa ederek tirentileri rigavo, rigavosunu tirenti yaparak donatmak.

BATMA— 1) Immersion. Bir maddenin suda batışı. Bir pus batırma için formül:

a) $$T.P.I. = \frac{L.B.C_B}{420}$$

veya

$$T.P.I. = \frac{I_L \cdot L}{100}$$

b) Tuzlu su, tatlı su batış farkı :

$$Batma = \frac{\Delta \cdot d}{T \cdot 1000}$$

I_L : Su hattından geçen enine eksene göre su alan atalet momenti

L : Boy

B : Genişlik

C_B : Blok katsayısı

Δ : Sigorta yük dairesi merkezinde tuzlu sudaki maimahreç

d : Yükleme yerinde su yoğunluğu ile tuzlu su yoğunluğu arasındaki fark

T : Sigorta dairesi merkezinde birim pus batırma tonu.

2) Setting— Bir gök cisminin çevrenin altına inmesi. Bkz: "Batı"

BATMA ÇİZELGESİ— Immersion scale— Geminin yük, ağırlık durumuna göre çekeceği suyu veren, gösteren çizelge.

BATMAK - 1) To sink. To founder - Denizin dibini boylamak, kaynamak. 2) To set— Ufkun altında batmak.

BATMAYAN YILDIZ— Circumpolar— Kutup yöresi yıldızı. Günlük deviminde çevren altına inmeyen yıldız.

BATMIŞ—Submerged. Sunken— Denizin altına gitmiş, inmiş. Bkz: "Batık".

BATOK—Buttock— Teknenin kıç tarafı. Kıç kuruz.

BATOK HATLARI—Buttock lines— Gemi boyunca orta düşey düzlemine paralel düşey düzlemlerle kesilmesiyle elde edilen hatlar.

BAYILMA - Alist. List. Listing. Loll. Heeling— Geminin yana yatması ve bu durumda kalması.

BAYILMA AÇISI—Angle of heel. Heeling angle —Bayılmış bir yana yatmış geminin simetri düzleminin düşey düzlemle yaptığı açı.

BAYILMIŞ GEMİ- Listed. Bayılmış, yana yatmış ve öyle kalmış gemi. Genellikle kereste yüklenmiş gemilerde görülür.

BAYPAS— By-pass— Gaz ya da akışkanların normal yol dışından geçmesini sağlayan donanım.

BAYRAĞIN UÇKURLUĞU—Head of the flag. Bkz: "Uçkurluk".

BAYRAK—1) Flag. Banner. Jack. Colors— 2) Bracket— Parçaları birbirine dikey olarak birleştiren gemi yapım elemanı. Örneğin parampetleri güverte stringer levhasına birleştiren eleman. Parampet piraçolu.

BAYRAK AÇMAK— To unfurl a flag.

BAYRAK ÇEKMEK—Hoist a flag. To

display a flag.

BAYRAK GÖNDERİ—Flag pole. Flag staff— Bayrak direği.

BAYRAK GÖSTER— To show the colors. Bkz:"Bayrak çekmek".

BAYRAK GÖSTEREREK ATEŞ ETMEK Coup d'assurance.

BAYRAK İNDİRMEK— To dip the flag. To lower the flag. To haul down the flag. To strike the color— Bkz: "Arya sancak".

BAYRAK KOŞULU— Flag clause— Kiralanan geminin yasalarının geçerli olduğuna dair kloz.

BAYRAKLI ŞAMANDIRA—Ormonde beacon— Sörvey gemileri tarafından kullanılan, varillerden yapma, ağırlıklı, direkli bayraklı şamandıra.

BAYRAK ŞAHADETNAMESİ—Flag certificate—T.T.K:828

BAYRAK(TİCARET GEMİSİ)—Commerce flag.

B.B.—"Below bridge— Köprüüstü altı" nın kısa yazılışı.

bbls.—Bkz: "Varil"in kısa yazılışı.

B.C.— "Bristol channel— Bristol kanalı" nın kısa yazılışı.

B/C— "Bales of cotton— Pamuk balyalarının kısa yazılışı.

B.D.—"Bar draught— Sığlık su çekimi"nin kısa yazılışı.

b.d.i.— "Both dates inclusive – Her iki tarih dahil"in kısa yazılışı.

Bdles—"Bundles-Bağlar"in kısa yazılışı.

Bds—"Boards— Kalınlığı 2.5"dan daha az ve genişliği 4"den daha fazla olan biçilmiş kereste"nin kısa yazılışı.

B/E— "Bill of exchange—Poliçe, tahvil", "Bill of entry- gümrük beyannamesi"nin kısa yazılışı.

BEDELSİZ—Free of charge—Bedeli ödenmeyecektir, ücretsiz.

BEDEN—1) Bight—Halatın ortası. 2) Bkz: "Demir bedeni". 3) Drum—Irgat bedeni. Dik ırgatta, vinçde halatı vira eden tambur ,kütük.

BEDEN BAĞI—Rolling hitch— Küçük bir halatı büyük bir halatın bedenine bağlamak, kamçıyı patrisa ya da patrisa gibi şeyler üzerine vurmak için kullanılan bağ.

BEDEN KUŞAKLARI—Whelps— Irgat bedeninde bulunan dikey kuşaklar. Halatın kaymadan vira edilmesinde yardımcı olur.

BEDİR—Full moon— Dolunay.Ayın ondördü.

BEDPİLEYT— Bedplate— Bkz:"Faundeyşın"a oturan makinenin en alt kısmı.

BEHER PUS GATSI—Bkz:"Bir pus batırma tonu."

BEKLEME—1) Standing by. —Hazır olarak (Alesta) bekleme.2)Attendance—Nezaret ederek bekleme. Görev almak üzere bekleme. 3) Lie to— Faça edip beklemek. Bkz:"Eylendirmek". 4) Await— Emre hazır olarak beklemek.

BEKLEME ÜCRETİ—Attendance fee— Görev almak üzere beklendiğinde, beklетildiğinde ödenen ücret.

BEL—Midship body— Geminin orta kısmı, beli. Bkz:"Mastori kesit","Mastori posta".

BELİRLİ POLİÇE—Named Policy—Bkz: Açık küvertür"ün karşıtı.Bu poliçede geminin adı ve yüklenen yüklerin özellikleri yazılır.

BELLATRİKS—Bellatrix. Star Orionis.—Parlaklık:1.7

BELLETME KİTABI—Instruction book—Makine,alet ve aygıtların çalıştırılma, bakım, tutum v.b. kitapları. Talimat kitabı.

BELLİ ASTARYA GÜNLERİ—Fixed laydays— Adet olarak saptanmış Bkz: "Astarya günleri."

BELLİ DEĞİL KOŞULU—Unknown clause— İçindeki belli değil.

BELVERME—Sag. Sagging— Geminin ortasından bel vermesi, çökmesi. Bkz: "Sagin".

BENDER— Trading port. Roadstead. Anchorage-Ticaret Limanı. Demirleme yeri.

BENDS—"Both ends—Her iki taraf (yükleme boşaltma)"nın kısa yazılışı.

BENEKLİ KIRLANGIÇ BALIĞI—Streaked gurnard. Gray gurnard.

BENETNASCH— Star n Ursae majoris-Ursa Major yıldızı. Parlaklık :1.9

BENTINCK YELKENİ—Bentinck sail—Kaptan "Bentinck" tarafından ortaya atılan ve Amerikan gemilerinde kullanılan üçgen biçimli fırtına yelkeni. Sonraları sportif amaçlarda kullanılmıştır.

BENZER GÜNLER GİBİ—Per like day—Özellikle navlun anlaşmalarında süratarya için kullanılan bir deyim.

BENZER HASARLAR—Ejusdem Generis-Aynı türden(sigorta) hasarları için kullanılan bir deyim.

BENZİN— Gasoline. Benzine—Bkz: Yük Bölümü"Benzin".

BENZİN,BEYAZ— White sprit.

BENZİN DEPOSU— Gasoline tank.

BENZİN MOTORU—Gasoline. engine, motor.

BENZOL—Benzole— Kömür katranından damıtma yolu ile elde edilen sıvı. Bkz:Yük Bölümü"Benzol".

BERBER BALIĞI— Holve basse.

BERG—"İceberg— Buzdağı"nın kısa yazılışı.

BERK— Flash of Lightening - Fırtınalı ve yağmurlu havalarda görülen ve şimşek denilen elektrik olayı.

BERMUDA DONANIM— Mudian— Bkz:

"Bermuda yelkenli".

BERMUDA YELKENLİ— Bermuda rig— Direk ve çördeği kotra(cutter)dan daha yüksek ve üçgen(pena) biçiminde serensiz yelkenleri olan yat.Direğin yüksek olması nedeni ile çarmıkları seyrenden geçirilmiştir.

BERRAK HAVA—Pure air— Güzel hava.

BESEL'İN DÜNYA RAKAMLARI— Bessel's figure of Earth— Dünyanın ekvatorda çapı 6.377.397 mil, kutuplarda çapı 6.356.079 mil olarak hesaplanmıştır. Buna göre basıklık 1/2992 dir.

BESLEME SUYU— Feed. Feed water— Kazandaki suyun düzeyini, miktarını korumak için kazana basılan su.

BESLEME SUYU POMPASI— Feed water pump.

BESLEME TANKI— Feed tank— Besleme işi yapan tank. Özellikle Bkz:"Besleme suyu" görevini yapan tank.

BESSEL YIL—Fictitious year— Ortalama güneşin bahar açısı boyunca bir dönüş yapması için geçen zaman olup Dönencel Yıldan 0.148 T kadar(T=1900 yılından başlayarak yüzyıl sayısı) kısadır.

BEŞ ÇİFTE— Boat with five tiers of rowers— Beş oturaklı,kürekle yürütülen deniz aracı.

BEŞİK— 1)Gun carriage— Topun gövdesine geçirilmiş zıvana. Moylular buna bağlı olup top seyirdimini ve aksi seyirdimini bu zıvana içinde yapar.2) Ships cradle— Gemi yapımında baş ve kıç için kullanılan kızak. çatma.Bkz:"Çifita."

BEŞİK OMURGA—Rockered keel. Drag keel— Küçük deniz araçlarında ya da yatlarda görülen(baştan kıça doğru büyüyen) omurga şekli.

BEŞİK PARÇASI—Poppet—Bkz:"Çifita"

BEŞ SEKİZ BİR KURALI—Five eight rule— Bir tarafı eğri olan iki ordinat arasındaki alanı bulmak için uygulanan formül:

BEŞ SEKİZ BİR KURALI :

x,y arası olan: $\frac{h}{12}(5x + 8y - z)$	h = Ordinatlar arası
y,z arası olan: $\frac{h}{12}(5z + 8y - x)$	x = 1. ordinat y = 2. ordinat z = 3. ordinat

BETELGUESE—Star a Orionis.Orion-Avcı takımyıldızında parlaklığı değişen yıldız.

BEYAZGÖZ BALIĞI—Mendole.

BEYAZ MERCAN BALIĞI— Silver fish.

BEYAZ ÜNİFORMA— White uniform.

BEYAZ ÜSTÜBEÇ— White lead.

BEYGİRGÜCÜ— Horse power. Kısaca H.P. simgesi ile gösterilir. Güç birimi. 75.0 kgm/s(0.7457 KWh). 33.000 Ibs-ft/ dakika iş yapan güç.

BEYGİRGÜCÜ,FREN—Brake horse power Kısaca "B.H.P" simgesi ile gösterilir. Dizel motorlarında volanın arkasına takılan ve "prony freni" denilen bir düzengeç ile ölçülen güç.

BEYGİRGÜCÜ,GERÇEK— Effective horse power— Kısaca "E.H.P" simgesi ile gösterilir. Bkz:"Beygirgücü,İş'ari"nin uğramış olduğu kayıplar sonunda geriye kalan gerçek beygir gücü.Bkz:"Efektif beygir gücü".

BEYGİR GÜCÜ İŞ'ARİ— İndicated horse power— Kısaca "I.H.P." simgesi ile gösterilir. Bu beygir gücü makinenin silindir içinde piston üzerine etkili basıncın bir dakikada yaptığı işin miktarıdır. Makine silindiri içinde geliştirilen güç. Endike beygir gücü. Basit formüller:

$$= \frac{\text{Kilogram metre olarak bir dakikada piston üzerindeki yapılan iş}}{\text{Bir beygir gücü sayılan kilogram-metrelik iş(75 kgm/s)}}$$

$$= \frac{\text{Kilo olarak piston üzerine etkili yük X dakikada metre olarak piston hızı}}{4500}$$

BEYGİR GÜCÜ,İTME—Bkz:"Sırast Beygir Gücü".

BEYGİR GÜCÜ,LÂFZI—Bkz:"lâfzı Beygir Gücü"

BEYGİR GÜCÜ,SERBEST— Delivery Horse Power(D.H.P). Pervanenin tam dibinde yani başlangıcındaki güç.

BEYGİR GÜCÜ,ŞAFT— Shaft Horse Power—Türbin makinalarının şaftlarından ölçülen güç. Kısaca "S.H.P" simgesi ile gösterilir. Dönen şaftın burulma açısı"Bridge Gauge" tabir edilen bir düzengeç ile ölçüldükten sonra saptanır.

BEYZİ KİLİT— D Shackle— Bkz:"Kilit".

BEZ FAÇUNA (FAÇUNE)— Serving a rope with tarpaulin— Bitkisel halatın özel durumlarda hasara uğramaması için katranlı muşamba ile sarılması.

BEZİRYAĞI— Linseed oil.

BEZ'İN BOYU ENİ— Warping and wheft—"Warping" dokumanın(şalbezi, kumaş) boyunu."Wheft" enini tanımlar.

BEZ MANİKA—1) Chute. Wind sail— Ambarların ya da bölmelerin havalandırılması için özel bir biçimde bırandadan yapılmış havalandırıcı. Rüzgarın yönüne göre ayarlanarak havalandırmanın hızla yapılmasını sağlayabilir. 2) Hose—Bez hortum. Özellikle yangın söndürme işlerinde kullanılan bez hortumlar.Bkz:"Manika". Güverte yıkama işlerinde bez hortumun yerini bugün

lastik hortumlar almıştır.

B/G__ "Bonded goods— Transit yükler" in kısa yazılışı.

B/g__ "Bag— Çuval'ın kısa yazılışı.

B/H__ "Bill of Health" or "Hamburg/ Bordeux"—"Patente" ya da "Hamburg/ Borda arası"nın kısa yazılışı.

B.H.P.__ "Brake horse power— Fren beygir gücü'nün kısa yazılışı.

BIRAKMA__Bkz:"Terk".

BIRAKMA KOŞULU__1) Waiver clause— Deniz sigorta poliçelerine konulan bu koşul ile sigortalanmış değeri elde etme ,kurtarma ya da koruma hareketlerinin "Bırakmadan vazgeçme" olarak anlaşılamayacağı kabul edilmiştir.2) Bkz "Terk koşulu".

BİÇİLMİŞ KERESTE__Boards— Kalınlığı 2.5"dan daha az ve genişliği 4"dan daha fazla olan biçilmiş keresteler.

BİDON__Bkz:"Varil".

BİKIN__Beacon— İşaret, alamet—Kıyılara ya da sığlıklara seyre yardımcı olması için görülebilir biçimde dikilen işaret, alamet. Bu işaretlere ışık, ışıklar ya da radyo vericisi, radar yansıtıcısı konulabilir. Tanınabilmesi için ayrı ayrı karakterler gösterirler.

BİL__Bill __ Varaka. Kılavuzluk hizmeti nin yapıldığını bildiren belge. Hizmet sonunda hizmetin yapıldığı, geminin kaptanı tarafından "Bill" imzalanarak kılavuza verilir.

BİLAR__ Blare— Filika armuzlarını kalafatlamak için katran ve kıldan yapılan macun.

BİLAST BORUSU__Blast pipe— Bkz: "Stim üfürme borusu".

BİLDİRİ__1) Notice. Caution. Warning— Uyarı.Dikkat edilmesi gerekli olan olay, yer, tehlike için yapılan uyarma. 2)Declaration— Örneğin gümrüğe kişisel eşyalar için yapılan bildiri,deklere.

BİLDİRİLMEMİŞ YÜK - Undeclared cargo —Kaçak yük, eşya, mal.

BİLE__ Bkz:"Bilye" 2) To sharpen—İnceltmek, keskinleştirmek.

BİLEME TEZGÂHI - Tool and cutter grinder.

BİLEREK OTURTMA__Voluntary stranding— Kaptanın gemisini bilerek, isteyerek, iradesi ile oturtması. Bkz: "Müşterek avarya".

BİLET__Ticket.

BİLET ALMAK__ Booking—"Booking" sözcüğü denizcilikte daha ziyade yük bağlantısı, yük için yer ayırtmak anlamına kullanılır.

BİLET ÜCRETİ__ Passage fee,fare.Ticket charge.

BİLEZİK__ Metal ring around a column, gun.

BİLEZİKLİ SALMASTRA__ Labyrinth packing—Boğumlu salmastra. Sir Charles Parsons tarafından bulunmuştur.

BİLEZİK MAKİNASI__ Tube expander— Bkz:"Boru makinası".

BİLGİ SAKLAMAK__ Concealment— Bilerek ya da bilmeyerek sigortalının normal olarak elde edebileceği bilgiyi saklamak,vermemek.

BİLYALI YATAK__ Ball bearing.

BİLYE(BİLYA)__ Ball of ball bearing— Sürtünmeyi azaltmak için parçalar arasına konulan çelik küçük toplar, gülleler.

BİN__ Bin— Dökme tahılda üst gladoralara yapılan küçük bölmeler.Bkz: "Fider"den beslenir.

BİNBAŞI(Deniz)__ Lieutenant commander.

BİNDİRME__ 1) Embarkation— Karaya çıkarılacak birliklerin teçhizat ve ikmalleri ile çıkarma gemilerine konulması. 2) Overlap.Landing.Lands.Lap— Bindirme kaplamada kaplamaların birbiri üzerine konulması, bindirilmesi.

BİNDİRME BAĞLANTI__Joint lap— Birbiri üzerine bindirilerek yapılan bağlantı.

BİNDİRMEK__ Strike—Çarpmak.Vurmak. Karaya bindirmek.

BİNDİRME KANCA BAĞI__ Midshipman hitch—Bkz:"Kavalya bağı".

BİNDİRME KAPLAMA__ Clincher built. Clinker built. Clench built. Lapstrake built. Weather board— Ağaç tekne yapımında ,üstteki kaplamanın alt kenarını alttaki kaplamanın üst kenarına bindirerek, üstüne konularak yapılan kaplama biçimi.

BİNEN KENAR__ Sight edge—Bkz:"Cumbalı levha" kaplamada dış levhanın iç levha üzerine binen kenarı.

BİN KULAÇ__Naut— Kablo döşeme işlerinde kullanılan 1000 kulaçlık ölçü.

BİNMİŞ CEPHE__Occluded front— Birbiri üzerine binmiş iki cephe.Bkz: "Cephe."

BİR ARKADAKİ GEMİ__ Ship next astern—Bkz:"Bir öndeki gemi."

BİRAZ BOCALAT__ Keep her away— Biraz aç. Rüzgâra yaklaşan yelkenli teknenin başının daha fazla rüzgâra gelmemesi için verilen emir, uyarı.

BİRİKEN SAATLER__ Hours accumulative—Bazı navlun anlaşmalarında gemi, belirtilen hazırlık gününde yüklemeye hazır olmaması halinde kiracıların biriken saatlere hakkı olacağı hususunda koşul.

BİRİNCİ GÜVERTE ZABİTİ__ Bkz: "Birinci zabit"

BİRİNCİ KAT BOYA__ Primer. Anti corrosive paint. First coat.— Birinci kat karine boyası çelik teknelerin su altı kısımlarına(karinalarına) birinci kat ola-

rak sürülen ve oksitlenmeyi önleyen boya.Bkz:"Zehirli boya."

BİRİNCİ VARDİYA - First watch - Saat 20.00 - 24.00 arası tutulan vardiya.

BİRİNCİ VARDİYA MÜHENDİSİ__ First assistant engineer— Mühendis diploması olmayanlara ikinci çarkçı denilir. Baş mühendisden sonra makine bölümünün amiridir.

BİRİNCİ ZABİT__First officer. Chief officer Chief mate.—2. Kaptan karşılığında kullanılan bu deyim gemide güverte sınıfında Kaptan'dan sonra gelen en büyük rütbeyi tanımlar. Gemilerde 2. Kaptan, kaptanın yokluğunda onu temsil eder ve genel olarak vardiyasından, yük işlerinden, disiplinden sorumlu olarak kabul edilir.

BİRLEŞİK SEYİR__Bkz: "Mürekkep seyir"

BİRLEŞİK TAŞIMA__ Combined transport. Bir yükün kara, deniz ve havada taşınması sonucu yapılan taşımacılık.

BİRLİK BAŞKANI__ Commodore—Bkz:" "Komodor".

BİRLİK TEMİNATLARI__. Institute warranties— Altı adet olan teminat dışı durumlar. Dünyanın belirli bölgelerinde seyir(özellikle Kuzeyde) ve bebirli aylarda Hindistan kömürü taşındığı durumlarda teminatın devam edemeyeceği açık olarak belirtilmiştir.

BİR ÖNDEKİ GEMİ__Ship next ahead— Bkz:"Bir arkadaki gemi".

BİR PUS BATIRMA TONU__Tons per inch—Bkz:"Batma".

BİR YERDE VE BURADAN__At and from— Deniz sigorta poliçelerinde kullanılan bu deyim. sigortanın(rizikonun) geminin limana varması ve yüklemenin başlaması ile başlayacağı anlamına gelir. Gerek limanda gerekse yolda sigortalı.

BİTA__ 1) Bitt—Halatları selviçeleri, ince halatları bağlamak için teknede bulunan küçük babalar. Uygulamada büyük babalara da bita denildiği görülmektedir. 2) Pawl bitt— Eski ırgatlarda zincirin akmasını kontrol etmek için demir loçası ile güverte loçası arasında bulunan demir silindirler.

BİTKİSEL HALAT__ Fiber rope— Manila, kenevir, pamuk gibi bitki liflerinden yapılma halatlar.

BİTME KLOZU__ Expiration clause— Zaman sigorta poliçelerinin içerdiği bu kloz anlaşmanın bitiminde geminin anlaşmaya göre bir süre daha sigorta edilebileceği anlamına gelmektedir.Bkz: "Devam koşulu 2"

BİTUM__ Bitumen— Kömür ve kömür artıklarından elde edilen asfalt, zift ve katran gibi maddeler.

Bk(Bks)__ "Bank, banks-bank, sığlık"ın kısa yazılışı.

"B" KATSAYISI__"B" Coefficient— Mıknatısı pusulada "P" bileşke kuvveti ile "C" dikey yumuşak çubuğunun neden olduğu yapay sapma.

B/L__ "Bill of lading— Konşimento'nun kısa yazılışı.Çoğulu:"Bs/L"

BLOK__Block— 1) Örneğin mendirek, rıhtım yapmak için betondan küp şeklinde yapılan taşlar. Bunlara "Kason" da denir. 2) Makine gövdesi

BLOK KATSAYISI—Block coefficient— Geminin su altında kalan hacminin; boyu, eni ve derinliği, gemi boyu, eni ve draftına eşit olan dikdörtgenler prizmasının hacmine oranıdır.

$$C_B = \frac{\nabla}{L.B.d}$$

∇ : Deplasman Hacmi(çektiği suda)
L : Gemi Boyu (Dikmeler arası)
B : Gemi Genişliği (Orta kesit)
d : Draft.

BLÖF__ Blow off— Boşaltmak, blöf etmek. Kazanda yoğunlaşan suyu dışarı atmak.

BLÖF VALF__ Blow off valve— Kazanda yoğunlaşan suyu dışarı atmak için kullanılan musluk.

BLS__"Bales - Balyalar"ın kısa yazılışı.

B.m.__"Board measurement— Tahta ölçüsü"nün kısa yazılışı.1.1.1. luk hacim ölçüsü.

Bn.(Bns)__Bkz:"Bikın".

B.O. __"Buyer's option— Alıcının opsiyonunda'nın kısa yazılışı.

BOCA/BOCİ,POCİ,POCA/__ 1) Up with helm.Down with the helm— Yekeyi rüzgâr altına basıp dümen yelpazesini rüzgâr üstüne doğru çevirince teknenin rüzgâra yaklaşması için verilmiş emir anlamına kullanılır. Ters komuta ile yekeyi rüzgâr üstüne basıp dümen yelpazesi rüzgâr altına döndürülünce tekne rüzgâr altına dönmeye başlar. Bkz: "Bocalamak"

BOCA ALABANDA - Wear. Veer ship— Yelkenli tekneyi rüzgâr altına döndürmek.tıramola etmek.

BOCALAMA__ Nothing off— Yelkenli tekne başının rüzgâra yakın bulundurulması rüzgâr altına düşürülmemesi için verilen emir.

BOCALAMAK__ To wear.Pay round. Wearing.Put back. Bear away— 1) Dümen yekesi rüzgâr üstüne basarak tekneyi rüzgâr altına döndürmek. 2) Yelken bumbası kavança oluncaya kadar rotanın rüzgâr altına doğru değiştirilmesi.3) Sert ve kabarık denizler karşısında ilerlemek güçleştiği ya da elverişli durumu kollayarak tekneyi gereğince ters rotaya ya da teknenin rahat edeceği rotaya döndürüp rüzgâr ve denizleri tekneye uygun gelen durumdan almak.

BOCİ SEYRİ__ Bkz:"Serbest seyir."
BOCU__ Cant—Köşe,açı.
BOCU DÖŞEKLERİ__ Cant floors. Deep floors— Bkz:"Bocu postalarını omurgaya bağlayan döşeklerdir. Bunlara derin döşekler de denir.
BOCU POSTALARI__ Cant frames. Cant timbers— Teknenin baş ve kıç kuruzlarını oluşturmak üzere konan dar ve açılı postalar,eğriler.
BOCU POSTASI,EN KIÇ__ Fashion piece. Fashion timber.
BOCURGAT__ Capstan— Dik ırgat. Kepstın. Küçük tekneleri karaya çekmek ya da gemilerde halat ve demir viralarında kullanılan dit ırgatlar.
BOCURGAT MANİVELASI__ Norman— Bocurgata sarılmış bulunan halatı vira etmek için ırgat bedeninde bulunan yuvalara sokulan kol, lövye.
BOCURGAT TABLASI__ Trundle head— Dik ırgat bedeninin üstündeki tabla olup manivela yuvalarını taşır.
BOCURUM — Jigger. Spanker. Driver. Driver spanker— Kıç aynalığı üzerine dikilen direklere açılan dört köşe yelken.
BOCURUM BUMBASI__Jigger boom. Driver boom— Bkz: "Bocurum" yelkeninin üzerine açıldığı bumba, seren.
BOCURUM DİREĞİ__ Trysail mast— Bocurum yelkeninin üzerine açıldığı direk.
BOCURUM GİZİ__Jigger gaff— Bocurum yelkeninin gizi.
BOCURUM YELKENİ__Bkz:"Bocurum".
BODOSLAMA__Stem.Bow.Post.— Her türlü teknede omurganın baş ve kıç tarafta ağaç, demir sütun ya da çelik levha halinde yükselmesi.Bkz: "Baş bodoslama","Kıç bodoslama"
BODOSLAMA ASTARI__Bkz:"Astar".
BODOSLAMA AŞOZU__Bkz:"Aşoz".
BODOSLAMA BAŞI,BAŞ__Stemhead— Baş bodoslamanın en yukarı kısmı.
BODOSLAMA ÇEMBERİ__ Stem band— Ağaç filika bodoslamasına yapılan metal kaplama.
BODOSLAMA DAMLABAŞ__Bulbous bow_ Bkz:"Balplı baş"
BODOSLAMA DEMİRİ,BAŞ__Stem post. Stem bar— Omurgadan başa yükselen lama,çubuk demir.
BODOSLAMA DİP PIRAÇOLU— Stem knee— Ağaç teknede baş bodoslama ile omurgayı birleştiren piraçol.
BODOSLAMA(BAŞ)KURTAĞZI__ Bow chock.Bull ring.Bow fairlead.
BODOSLAMA PERVANESİ__ Bow thruster— Bodoslama çenesine takılan ve manevrelarda büyük kolaylık sağlayanbaş pervanesi.
BODOSLAMA PIRAÇOLU—Breast hook. Breast plate. Hawse hook— Geminin baş tarafında üçgen şeklinde yatay levha. Bu levha stringerlerin sonuna bağlanarak iki tarafı birbirine bağladığı gibi tekne başının biçimini de oluşturur.Ayrıca baş bodoslamayı da sağlamlaştırır. Ağaç teknelerde yatay piraçol aynı amacı sağlar. Buna göğüs yatırması da denir.
BODOSLAMA SİĞİLİ__ 1) Stem piece— Cıvadrayı desteklemek için bodoslamaya vurulan piraçol 2) Bodoslamanın her iki tarafında yelpaze ile bodoslama arasında bulunan açılı postalar.
BOFORT RÜZGAR ÇİZELGESİ__Beaufort scale of wind force— rüzgâr hızının rakamlarla ifadesi: 0-Calm-Sakin. 1-Light air—hafif esinti.Rüzgar hızı 1/3 deniz mili arası.;2-Light breeze-Çok hafif rüzgar.Rüzgar hızı 4/6 deniz mili arası. 3-Gentle breeze-Hafif rüzgar, Rüzgar hızı 7/10 deniz mili arası. 4—Moderate breeze- Mutedil rüzgar. Rüzgâr hızı 11/16 deniz mili arası. 5-Fresh breeze-Rüzgar.Rüzgar hızı 17/21 deniz mili arası.6- Strong breeze-Kuvvetli rüzgar. Rüzgar hızı 22/27 deniz mili arası. 7- Near gale- Fırtınaya yakın rüzgar.Rüzgar hızı 28/33 deniz mili arası. 8- Gale- Fırtına. Rüzgar hızı 34/40 deniz mili arası.9- Strong Gale-Şiddetli fırtına. Rüzgar hızı 41/47 deniz mili arası. 10- storm Çok şiddetli fırtına.Rüzgar hızı 48/55 deniz mili arası. 11- Violent strom- Aşırı şiddetli fırtına rüzgar hızı 56/63 deniz mili arası. 12- Hurricane- Kasırga, tayfun. Rüzgâr hızı 64 deniz mili veya daha fazla.
BOFORT SİMGELERİ: Beaufort notations. Havanın durumunu belirtmek için kullanılan simgeler. Uluslararası olarak kabul edilmiştir.
b: Blue sky (0—2/8 clouded): Mavi gök (0—2/8'i bulutlarla kapalı)
bc:Sky partly clouded (3—5/8 clouded) Kısmen bulutlu (3—5/8'u bulutlarla kapalı)
c:Cloudy (6—6/8 clouded): Bulutlu gök (6—6/8'i bulutlarla kapalı)
d: Drizzle or fine rain: Çisenti.
e:Wet air without rain falling: Yağışsız rutubetli hava
f:Fog:Sis
g:Gloom: Kasvetli hava
h:Hail: Dolu
l:Lightning: Şimşek
m:Mist: Dumanlı
O:Overcast sky (the sky completely covered with a uniform layer of thick or heavy cloud): Tamamile bulutlarla kapalı gök
p:Passing showers: Geçici sağnak
q:Squalls: Bora

r:Rain: Yağmur
rs:Sleet (rain and snow together): Sulusepken (yağmur ve kar beraber)
s:Snow: Kar
t:Thunder: Gök gürlemesi
U.Ugly threatening sky: Korkunç gök
v:Unusual visibility: Olağanüstü görüş
w: Wet: Nemli, yağmurlu nava
×:Dry air:Kuru hava, Nem oranının %60'ı geçmediği hava
z:Dust haze: Tozlu puslu hava.
0, 1, 2 sözcüğün sonuna eklendiğinde şiddetli tanımlar. 0: hafif. 2: ağır.

BOĞA BURCU__ Taurus.Tauri.Bull.—Aldebaran ve hath gibi parlak yıldızlara sahip öküz(sevir) burcu, takımyıldızı.

BOĞATA__Deadeye.Comb cleat— Ağaçtan yapılmış yuvarlak, delikli makara. Bildiğimiz adi makaradan farklı dil yerine delikler vardır ve halatlar bu deliklerden işler.

BOĞAZ__ Strait— 1) İki denizi,gölü, birbirine ya da bir denizle bir körfezi birbirine birleştiren iki kenarındaki kıyıları arasında sıkışmış deniz yolu. 2) Bosphorus—İstanbul boğazı. Boğaziçi.

BOĞAZLAR__The straits.The Bosphorus and the Dardanelles— İstanbul ve Çanakkale Boğazları.

BOĞMAK__Bkz:"Söndürmek"

BOĞULMAK,SUDA__ Drown.

BOKS__ Cradle.Box— Hayvan yüklerken kullanılan sandık.

BOMBELİ PROFİL__ Convex İron— Bir yüzü düz. bir yüzü bombeli profil lâma.

BOMBELİ SAÇ__Dished plate.

BOMBİRES(BOMBURES)__Bkz:Civadra

BONAÇE__ Calm weather—Sakin,limanlık hava.

BONAVELE__Lubber hole— Çanaklık geçiş yeri,açıklığı,deliği.

BONCUK__ Deadeye with one hole—Tek delikli boğata.

BONCUK TORNO__Jevel block.Bead—Tek dilli küçük torno. Kanalın alt kısmında bulunan deliklerden geçirilen halatla tornonun tumba olmaması sağlanır.

BONJEAN EĞRİLERİ__Bonjean Curves—Gemi enine kesintilerinin alan ve statik momentlerini veren iki tür eğridir. 1) Bonjen alan eğrileri. 2) Bonjen moment eğrileri.

BONO VARDİYA__Bkz:"Allah hayırlı selâmet versin."

BOOTES__ Arcturus parlak yıldızına sahip olan takımyıldız.

BORA__ Weather squally.Squal.Flaw. Line squal.Bora— Çabuk gelip geçen fakat şiddetli esen sağanaklı rüzgar. Genellikle yağmurla beraber gelir. Adriyatik denizinde esen Poyraz rüzgarına da "Bora" denilmektedir.

BORAZAN__Trumpet.

BORÇ__ Debit.Debt.

BORÇ BİLDİRİSİ__ Debit note.

BORÇ KARŞILIĞI HACİZ__Distraint—Borç karşılığı gemi ya da eşyanın yasal haczi.

BORÇ NAVLUN__Freight forward— Peşin navlunun tersi.Navlun alıcı tarafından varış limanında ödenir.Bkz:"Havale navlun."

BORDA__Side(of the vessel).Outside face of the shell platings(plankings) above water line.Board— Teknenin yanı, duvarları(kaplamaları,levhaları) dış tarafının su kesimi üstünde kalan kısmı. İç kısmına Bkz:"Alabanda" denir.

BORDA AĞI__Scramble net—Eski savaş gemilerinin korunmak amacı ile bordalarında bulundurdukları ağ.

BORDA ATIŞI__Fire broadside.— Bir hedef üzerine ateşin toplanmasını sağlamak amacıyla bir savaş gemisinin bir tarafında bulunan bütün topları ile bir anda ateş etmesi.

BORDA BORDA__ Board on board. Side by side.—İki geminin yan yana gelmesi.Borda bordaya.

BORDA BORDAYA DÜŞMEK__ Fall aboard— Dış etkenlerle(akıntı,rüzgar gibi) iki geminin borda bordaya düşmesi,yaslaması.

BORDA BOTU—Service boat for the side of the vessel for cleaning, painting—Borda temizlenmesinde, boyanmasında v.b. işlerde kullanılmak üzere yapılmış hizmet filikâsı, patalye.

BORDA ÇALIMI__Sheer— Geminin ortasından başa ve kıça doğru olan yükselmesi.

BORDA ÇALIMI ÇİZGİSİ__ Sheer line—Gemi bordası ile ana güvertenin birleştiği yerde oluşan hat.

BORDA ÇAPASI__Bkz:"Çapa tahtaları".

BORDADA - 1) At abeam: On the beam - Geminin kemere yönünde. Omurga hattına dik açıda bulunan. 2) By the board. At alongside - Gemi bordasına bitişik ya da hemen yanında. Bkz:"Borda yönü".

BORDADAN__From abeam— Borda yönünden.

BORDADAN DENİZE İNDİRMEK__Side launching—Yeni yapılan bir tekneyi bordasından kaydırarak denize indirmek.

BORDADAN YAKLAŞMAK__Lay broadside—Geminin borda vererek bir yere yaklaşması.

BORDADAN YANAŞMAK__To be alongside.Lay aboard— Geminin bordasından bir yere aborda olması,yanaşması.

BORDADA TESLİM__ Free overside. Over-

side delivery. alongside (Kısaca F.A.S. bir U.S.A. deyimi) Souspalan clause. Ex ship—Yükün gemi bordasında rıhtımda ya da bordadaki araca gemiden teslim edileceği koşulu. "Overside delivery—Souspalan" teslimde yük alıcının aracına teslim edilir. Gemi palanga (kanca) sı altında teslim. Bkz: "F.O.B. Satış".

BORDADA YATMAK— Lie by—Başka bir geminin bordasında devamlı kalmak, yatmak.

BORDA FENERLERİ— Side lights— Gemilerin "Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü"negöre bordalarında göstermek zorunda oldukları fenerler. Sancakta yeşil, iskelede kırmızı borda fenerleri bulundurulur.

BORDA FENERLERİ SİPERLİKLERİ— Side lights screens— Borda fenerlerinin ters taraftan görülmemesi için yapılmış siperlikler.

BORDA GÖSTEREN— Broadside- Yanını, bordasını gösteren gemi.

BORDA GÖSTEREREK YATMAK— Lay broadside— Demirde geminin tam yan tarafını göstererek görülmesi.

BORDA GRUBU—Side party— Gemi bordasının bakım tutumundan sorumlu grup

BORDA HATTI—Line abreast— Nazım gemi sancak ya da iskelede bulunmak ve her gemi birbirini kemeresi yönünde kerteriz etmek üzere oluşturulan seyir düzeni.

BORDA İNHİNASI(EĞİKLİĞİ)— Tumble home—Gemi bordasının aşağıdan küpeşteye içe doğru oluşturduğu eğiklik (mukaarriyet) Bkz: "İçe volta", "Dışa volta."

BORDA İSKELESİ— Side ladder. Accommodation ladder— Bordadan indirilen iskele. Gemiye girip çıkmayı sağlayan ana iskele(merdiven) olabileceği gibi yolcu gemilerinde olduğu gibi kamara ve güverte yolcuları için birden fazla da olabilir.

BORDA KAPLAMASI— Outside planking. Shell plating. Side piece— Su kesimi üzerinde kalan kaplamalar(levhalar). Ağaç teknelerde bunlara "Çapa" da denilirdi. Tahta kaplamalara (planking) çelik saç levha kaplamalara(plating) denir.

BORDA KAPLAMASI, İKİNCİ— Landing stage.

BORDA KIZAĞI— Boat's skate Life boat skate— Meyletmiş gemiden filikayı kolay mayna edebilmek için, filikanın gemi bordası tarafına takılan kızak biçiminde araç.

BORDALAMA—To be at abeam— Örneğin bir deniz fenerinin geminin tam kemere yönünde bulunması. Diğer bir deyimle geminin baş-kıç(Omurga) hattına dikey bir hat üzerinde bulunması. (Örnek:".....feneri bordalandı....light was at abeam" denilebilir.)

BORDA LUMBUZU—Side scuttle— Gemilerin bordalarında bulunan genellikle yuvarlak pencereler.

BORDA MAPASI— Board eyebolt— Bordada bulunan Bkz: "Mapa".

BORDA MATAFORASI— Bkz: "Yan matarası" Genellikle savaş gemilerinin her iki bordalarında dikey olarak bulunan ve gereğinde içeri ve dışarı alabora edilebilecek biçimde yapılmış olan serenlerdir. Limanda denize indirilmiş araçlar bunlara bağlanır ve üzerlerine gemicilerin çıkmaları için şeytan çarmıkları donatılır.

BORDANIN İÇERİ ÇÖKMESİ— Set in— Hasar sonucu borda sacının içeri çökmesi.

BORDA REFLEKTÖRÜ— Side reflector— Gemilerin bordasını gereğinde aydınlatmak için kullanılan ışık grubu.

BORDA SAÇ LEVHASI— Side shell plating— Postalar üzerine vurulan ve bordaları oluşturan saç levha kaplamalar.

BORDA SEYİR FENERLERİ - Bkz: "Borda Fenerleri".

BORDA SEYRİ— 1) Sailing free— Yelkenle seyirde orsa seyri ile pupa seyri arasında yapılan seyir. Bkz: "Apazlama" 2) Bkz: "Borda hattı".

BORDASINA YANAŞMAK— To come alongside. Range alongside.

BORDASINDA— At her alongside— Bir geminin bordasına yanaşmış olma durumu.

BORDA ŞEYTAN ÇARMIĞI— Side ladder. Pilot ladder— Bordadan aşağı bırakılan halat merdiven. Basamakları tahtadır. Bkz: "Şeytan çarmığı"

BORDA ŞIPKASI— Bkz: "Borda ağı".

BORDA TAHTASI— Stage— Gemi adamlarının bordada çalışabilmesi için kullanılan tahta. Bkz: "Kandilisa tahtası", "İzbarço tahtası".

BORDA TİRİZİ— Boottop— Deniz araçlarının bordalarına ince tahtadan yapılan kuşak. Bkz: "Ağız kuşağı tirizi" ile güverte hizasını gösteren çizgi. Bkz: "Tiriz", "Tiriz hattı".

BORDAYA GEL(MEK)— Come alongside.

BORDA YÖNÜ— Thwartship. Broad on the beam. Athwartship. Abeam. Abreast—Kemere yönü. Gemi omurga hattına va da baş kıç yönüne dik açıda (90°) olan yön. Kemere yönünde.

BORDA YÖNÜNDE—At abeam— Bkz: "Bordalama"

BORDA ZIRHI -Side armour— Savaş gemilerinin bordalarına uygulanan Bkz: "Zırh".

BORİNA(BURİNA)— Bowline— Borine halatı.Seren yelkenlerin gradin yakalarının iskota yakasına yakın yerlerinde borina patalarının çeliğine oynar kasa ile bağlanan halat. Orsasına seyirlerde alabildiği kadar rüzgâra yaklaşmak için yelkenin rüzgarüstü gradin yakasını açıp tutmaga yarar. Bu şekilde seyretmekte olan gemilere "Alaborina halinde" sevir denir.

BORİNA İZBORÇO—Bkz: "Borina" halatı.

BORİNA PATASI— Bowline bridle— Dört köşe yelkenlerin gradin yakalarındaki matafyonlara halattan yapılan kazayağı sapanlar. Bunların üzerlerindeki çeliklere borinaların kasaları geçirilir.

BORİNA SEYRETMEK— To be on the bowline— Bkz:"Borina".

BORİNA SEYRİ— On a bowline— Bkz: "Alabildiğine orsa"."Borina".

BORNO— Bkz:"Perno."

BORU— Pipe. Tube— Bakırdan, demirden, çelikten,plastikten ve sarıdan yapılan içi boş çubuklar.

BORU ANAHTARI— Pipe wrench. Bkz: "Anahtar".

BORU DİRSEĞİ— Elbow— Açılı boru.

BORU DONANIMI—Piping system— Gemide bulunan çeşitli amaçlar için donatılmış boruların oluşturduğu sistem.

BORU DONANIMI TESTİ—Pressure testing. Hose testing— Boru, hortum donanımının su sızdırmazlığı ve dayanıklılığı için yapılan deney.

BORU ET KALINLIĞI— Tube thickness— Borunun iç ve dış çapları arasındaki fark.

BORU HATTI— Pipe line— Karada akaryakıt(ham ya da işlenmiş) taşımada kullanılan boru hattı.

BORU ISKANCASI—Tube brush.

BORU MAKİNESİ— Tube expander— Kazanlara konulan boruların başlarını açıp aynalıklara sıkıştırmak için kullanılan alet. Buna Bkz:"Bilezik makinesi" de denir.

BOSA— Stopper. Stoppage. Holdfast— Gemilerde özellikle hareket halinde olan halatları zincirleri durdurmak, tutmak, güvenlik altına almak için yapılan işlem. Bu ameliye çeşitli takım, zincir ya da halatlarla yapılır ki bunlara da bosa denir. Bkz:"Halat bosa","Zincir bosa".

BOSA CEVİZİ— Stopper knot— Halat boşalarının çımalarına yapılan ceviz.

BOSA ÇEMBERİ— Sling hoop— Ana serenlerin hamaylısını kuşatan demir çember olup bosa zinciri bu çemberin anelesine kilitlenir.

BOSALAMAK— To Stop— Hareket halinde olan halat, zincir v.b.ni halat bosa, zincir ya da takım kullanarak durdurmak.

BOSA TUTMAK— Stoppering— Bir halat ya da zincirin bedenleri üzerine bosa vurarak tutmak.

BOSA ZİNCİRLERİ—Drag chain— Gemi kıyıdan kayarken denize hızla inmemesi için kullanılan tutma zincirleri.

BOŞ— 1) Slack(rope). 2) Light. Unloaded— Yüklenmemiş.

BOŞ AĞIRLIK— Bkz:"Maimahreç,boş".

BOŞ ALMAK— To take in the slack. To tauten— Gerilmiş ve sonradan boşalmış bir halatın gevşeyen, yisa ya da salya edilmiş bir palanganın fazla görülen payını çekip almak.

BOŞALTMA— Unloading. Discharge— Tahliye etmek. T.T.K.: 1050. Bu işlem yük boşaltma olabileceği gibi, örneğin su boşaltmak da olabilir.

BOŞALTMA EMRİ— Landing order— Yükün gemiden çıkarılması için verilen emir ya da izin belgesi.

BOŞALTMA GÜNLERİ— Discharging days—Yükün boşaltılması için saptanmış günler. Bkz: "Astarya günleri".

BOŞALTMA HARİÇ— Free discharge. Free out— Boşaltma giderlerinin tümünün gönderilene ait olacağı ya da gemi sahibi ,taşıyan ile bir ilişkisi olmadığı, taşıtanı ilgilendirdiği hususunda koşul. Kısaca Bkz:"F.O.","Boşaltma masrafları hariç."

BOŞALTMA İZNİ— Release— Yükün gemiden çıkmasına izin vermek.

BOŞALTMAK—1) Bkz: "Boşaltma". 2) To drain— Örneğin silindirler içinde yoğunlaşan buharı dışarı çıkarmak için silindirin tabanına bağlanmış musluktan suyu dışarı atmak. 3) To evacuate— Su dolan yerden suyun boşaltılması(discharge).

BOŞALTMA KAPAĞI— Freeing port. Freeing scuttle — Gemi güvertesine dolan deniz ve yağmur sularının denize boşalması için parampetlere dikdörtgen ya da oval biçimde açılan lumbarlar, kapaklar, çalparalar.

BOŞALTMA MASRAFLARI HARİÇ— Free out — Boşaltma masraflarının gemi, taşıyan ile bir ilişkisi olmayacağı hakkında koşul. Bkz: "Boşaltma hariç".

BOŞALTMA SİSTEMİ— Drain system— Gemi güvertesinde biriken suların yalı kütüğü, sintinede biriken suların sintine tulumbası ile denize basılması.

BOŞALTMAYA BAŞLAMAK— To commence discharge (unloading). Unstowing. To break the bulk (dökme yükde).

BOŞ DÖŞEK— Bracket floor— Bkz: "Dolu döşek", "Döşek".

BOŞ GEMİ— Ship in ballast. Light ship. Flying light— Yüksüz gemi.

BOŞ HAREKET BİLDİRİSİ— Ballast decleration— Yüksüz, boş olarak li-

mandan hareket edecek olan bir geminin gümrük idaresine vereceği bildiri.

BOŞ KOYMAK— To slack away. To release. To loose. Paying— Laçka(Laşka) kaloma.

BOŞLUK— 1) Clearence— Parçalar arasında bulunması gerekli olan açıklık, aralık ya da bu aralığın fazlalaşması 2) Packet—Am bar alabandalarında yük trizleri ya da istiralyalarla (stringerlerle) postalar arasında kalan boşluk. Kazan ile alabandalar arasında kalan boşluk.

BOŞLUK ALMAK— To adjust the clearence.

BOŞ MAİMAHREÇ— Bkz: "Maimahreç, boş".

BOŞ SU ÇEKİMİ— Light draught (Draft)— Boş geminin çektiği su. Yakıtı, suyu, gereçleri (Lazime, teçhizat) tamam olan varsa kazanları çalışabilecek kadar su ile dolu olan geminin çektiği su.

BOŞUNU ALIP BİNDİRMEK— To take the weight— Örneğin boşalmış bir halatın boşunu alarak tize edilmesi. Bkz: "Aganta".

B.O.T.— "Board of Trade— Ticaret Şurası"nın kısa yazılışı.

BOT— Boat— Iskarmoz kürekli, güvertesiz, aynalıklı küçük filika.

BOY— Length— Bir teknenin başından kıçına kadar olan boyu. Genellikle baş bodoslamadan kıç bodoslamaya kadar yaz yük hattı üzerinden ölçülür. Bkz: "Tescil boyutları", "Tam boy", "Dikmeler arası boy."

BOYA— Paint— Gemilerin teknelerin demir ve ağaç kısımlarını dış etkilerden korumak için yapılmış kimyasal maddeler.

BOYA ÇIKARICI— Paint remover-Eski boyayı çıkarabilen kimyasal madde.

BOYA FIRÇASI— Paint brush.

BOYA FIRÇASI, UZUN SAPLI— Man helper.

BOYAHANE— Paint room. Paint store. Paint locker. — Nakkaşhane. Boyaların yapıldığı ve korunduğu yerler.

BOYA İNCELTİCİ— Paint thinner— Tiner. Boyalar sürülürken fırçanın kolay çalışması için kalın olan boyalara katılan inceltici.

BOYAMA YETENEĞİ— Paint capacity. Power of covering— Belirli miktar boyanın alan kaplama niteliği.

BOYA PATLAĞI— Paint bucket— Boyaların içine konulduğu kap. Genel olarak 5 galonluk kaplardır.

BOYA ZEHİRLENMESİ— Painter colic.

BOY, DİKMELER ARASI— Bkz: "Dikmeler arası boy."

BOY, GENİŞLİK ORANI— Length/Beam ratio. L/B.

BOYLAM— Longitude— Tûl. Belirli yerden (Greenwich) geçen meridiyen (Başlangıç Meridiyeni) ile bir yerin meridiyeni arasında kutupta oluşan ya da ekvator (eşlek) üzerindeki yay (derece cinsinden). Açısal uzaklık.

BOYLAM FARKI— Difference of longitude — Bkz: "Boylam."

BOYLAMLA İLGİLİ— Longitudinal— Boylamsal.

BOYLAM LİBRASYONU— Libration in longitude— Bkz: "Eylem librasyonu."

BOYLAM ÖLÇEĞİ— Scale of longitude— Deniz haritalarında boylam bulmak için verilen ölçek.

BOYLAM ÖLÇÜSÜ— Graduated parallel— Markator haritasındaki boylamın ölçülebilmesi için haritanın alt ve üst kenarlarında bulunan ölçülü enlem çizgisi.

BOYLAM YILDIZI— Longitude star— Boylam bulunmasında kullanılan konumu tam belirli yıldız.

BOYNA KÜREĞİ— Scull: Euole. Sweep. Oar propeller. Steering oar— (Scull, Euleo)— Kaşık palalı kısa kürek. (Sweep) Teknenin her iki tarafından çekilerek kullanılan kürek. (Oar propeller) Tekneyi yürütmek için küreği kıç küpeşte üzerinden denize sokarak hareket ettirmek. (Steering oar)— Dümen görevi yapan boyna küreği.

BOY SU ÇEKİM ORANI— Length/draught ratio. L/d.

BOY, TAM— Length overall— Geminin en uzun boyu. Bkz: "Tam boy".

BOYU, LOYD— Lloyd's length— Baş bodoslamanın önünden, kıç bodoslamanın arkasına kadar yaz yüz hattındaki gemi boyu.

BOYUNA—Longitudinal— Tûlâni. Gemi yapımında baştan kıça kadar olan elemanlar, parçalar için söylenen genel tanımlama.

BOYUNA GERİLME— Longitudinal stress — Gemiyi ya da bir elemanı boyuna olarak şekil değiştirmeye zorlayan gerilme, zorlama.

BOYUNA KABURGA— Longeron— Bkz: "Kaburga".

BOYUNA KESİT— İnboard profile. Profile. —Geminin omurga hattı üzerinden boylamasına kesiti. Bu kesitte geminin en üst yapısından omurgasına, başından kıçına kadar bütün yapılarının durumu görülür.

BOYUNA METASENTIR— Longitudinal metacenter— Geminin boyuna yapmış olduğu eğilme (batma) üzerine ortaya çıkan metasentır. Bkz: "Metasentır".

BOYUNA PERDE— Longitudinal bulk head—Tûlâni perde Baştan kıça doğru olan, yapılan perde.

BOYUNA POSTA DÜZENİ— Longitudinal framing— Tûlâni posta düzeni. Enine posta düzeni yerine boyuna posta düzeni ile gemi yapımı. Postalar gemi boyuna paralel olarak konulur. Bkz: "Posta".

BOYUNDURUK YEKE— Yoke. Whip staff— Dümen başına geçen özel biçimli tahta parçası. Tahtanın iki ucundan donatılan incelerle dümen yelpazesinin hareketi sağlanmış olur.

BOZMA KOŞULU— Fraustration clause— Bkz: "Anlaşmanın bozulması"ndan, geminin Kral, Prensler ya da Halk tarafından alıkonulmasından, durdurulmasından, savaştan ya da sonucundan sorumlu olmaması için kabul edilen koşul:

BOZULABİLİR YÜK— Perishable cargo— Kokuşabilir yük.

BOZULMA— 1) Deteriorate— Havanın, yükün bozulması, fenalaşması. 2) Breakdown — Geminin makine dümen arızası v.b. nedenleriyle kumandadan, hareketten aciz kalması. Bkz: ""Kumandadan aciz."

BOZULMA KOŞULU— Breakdown clause "Charter party" ya da deniz sigorta poliçesine geminin bozulması halinde uygulanacak durum için konulan koşul. Bkz: "Bozulma".

BÖCEK— Crawfish, Crayfish— Istakozdan küçük kabuklu deniz hayvanı.

BÖLGE ACENTESİ— Agent district— Acentelik işlerini bir bölge için yürüten acente.

BÖLGELER HARİTASI— Zone chart— Dünyadaki değişik bölgeleri gösteren harita.

BÖLGE ZAMANI—Zone time— Bir ülkede kullanılan ortak "ortalama güneş zamanı." Greenwich'in doğusunda olan ülkeler eksi, batısında olan ülkeler artı değer alırlar. Türkiye içindeki bütün kentler "Greenwich" zamanına göre 2 saat ileri olan ortak bir zaman kullanırlar. Artı 12 ve eksi 12. Bkz: "Tarih hattında" birleşirler. Bkz:"Evrensel zaman".

BÖLME KAPILARI— Bkz: "Su geçmez kapı".

BÖLME(LER)— Subdivision(s)— Geminin sağlamlığını ve güvenliğini artırmak ve gemi hacmini çeşitli amaçlar için yararlı şekilde kullanabilmek için teknenin boyuna ve enine su geçirmeyecek biçimde bölünmesinden oluşan kompartıman(lar), hacim(ler).

BÖLME PERDELERİ— Bulkheads— Bölmeleri enine ve boyuna birbirinden ayıran su geçmez perdeler. Bkz: "Perdeler."

BÖLÜK EMİNİ— Quartermaster. Paymaster.

BÖLÜNEBİLİR ANLAŞMA KOŞULU— Divisible contract clause. Poliçe koşullarının taraflardan biri tarafından bozulması halinde poliçenin diğer sigortalılar için hükümsüz kalmamasını sağlayan koşul.

B/P— "Bills payable— Ödenecek faturalar"ın kısa yazılışı.

BRAKET— 1) Bkz: "paraçol" 2) Bracket— Dayanaklık ya da sağlamlaştırma görevi yapan paraçol. Örneğin şaft "A braketi" gibi.

BRAKİL— Heel chain of the jib boom— Bastonu civadraya bağlayan zincir.

BRANDA BEZİ— Tarpaulin. Canvas. Paulin — Bkz: "Ambar muşambası." Bkz: "Buranda."

BRAYN ETMEK— To brine— Alev borulu kazanlarda su yüzeyindeki köpük, yağ v.b.nin kazan dışına atılması.

BRAYN VALF— Brine valve— Köpük, yağ, v.b.nin kazan dışına denize atılmasını sağlayan valf, vana.

BREZİLYA AKINTISI— Brazil current— Ekvator akıntısının güney kolu. San Roque burnundan Güneye doğru akarak yaklaşık olarak Plate nehri enlemine varır ve oradan Güney Okyanus akıntısına karışır.

BRONZ— Bronze— Bakır, kalay karışımı olup az miktarda fosfor, manganez, çinko ve kurşun karıştırılarak elde edilen alaşım.

BRÜKSEL KONVANSİYONU— Brussel Convention— 1922 senesinde Brüksel'de yapılan Uluslararası toplantıda konşimento ile ilgili hususlar görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

B/S— 1) "Bill of sale—Temlik senedi"nin kısa yazılışı. 2) "Bales, Bags — Balyalar, çuvallar"ın kısa yazılışı. Bkz: "B/-"

B.S.T.— "British Summer Time— Britanya Yaz Saati"nin kısa yazılışı.

B/ST— "Bill of sight— Muayene senedi"nin kısa yazılışı.

B.T.U.— "British Thermal Unit"in kısa yazılışı. Bir libre suyu 62°F'den 63°F'a yükseltebilmek için gerekli olan 0.252 kalori.

BUDU (BUUDU) TEMAMİ— Departure— Herhangi bir rotada gidilirken (iki konumu birleştiren kerte hattı) Doğu ya da Batıya yapılan seyir sonucu mil cinsinden oluşan yol, uzaklık, kat edilen mesafe.

BUĞU— 1) Vapor. Steam. Fog— Su buharı. Gaz haline gelmiş su. 2) Bkz: "Ambar, buğusu."

BUHAR— Steam vapor— Isı etkisiyle sıvıların gaz haline gelmesi.

BUHARLAŞMA— Evaporation.

BUHARLAŞMA ÇIKIŞI— Vent head. Venting line— Tankerlerde buharlaşmanın çıkışı için yapılmış devre ve bunun çıkışı.

BUHARLAŞMA HIZI— Velocity of evaporation.

BUHARLAŞTIRMAK— To evaporate.

BUKALEMUN— Chamaelon. Cha — Bir takım yıldızı.

BULAŞARAK HASAR— Taint damage— Yüklerin birbirine bulaşarak temas ederek

verdikleri hasar.

BULAŞIK PATENTA— Foul bill of health. Suspected bill of health— Gemide hastalık olunca verilen Bkz: "Patenta".

BULMAK— 1) Touching to the ground— Geminin suyu suyuna deniz dibine değmesi, oturması. 2) Arriving— Geminin gideceği yere varması.

BULUT— Cloud— Yoğunlaşmış su buharının gökde görünüşü.

BULUTLU— Cloudy. Acloud.— Meteorolojide gökyüzünün bulutla kaplı olduğu zaman kullanılan bir deyim. Bkz: "Bofort simgeleri."

BULUTSU— Nebula— Gaz ve tozdan oluşmuş evren bulutu.

BUMBA— 1) Boom. Derrick. Gib— Özellikle ticaret gemilerinde yük alıp verme işlerinde kullanılan dikmeler. 2) Yelkenin (yan) altabaşo (alt) yakalarını gerip açmak için yatay olarak kullanılan serenler.

BUMBA ABLİSİ — Boom guy · Bumbaları istenilen tarafa döndürebilmek (saldırabilmek) için kullanılan ve bumbaların cundalarına bağlı palangalar.

BUMBA, AĞIR— Heavy boom. Heavy derrick. Masterboom. Jumbo boom— Ağır yükleri alıp vermek için yapılmış sağlam ve ağır donanımla donatılmış bumbalar.

BUMBA ASKI KELEPÇESİ— Boom clamp. Spider band— Bumba askıya alındığı zaman güvenlik amacıyla vurulan kelepçe

BUMBA BAŞI ABLİ MAPASI— Guy boom head eye plate— Bumbanın cundasına abli palangasını bağlayabilmek için yapılmış mapa.

BUMBA CUNDA BASTİKASI— Derrick gin block— Bumbanın cundasında bulunan tek dilli bastika.

BUMBA ÇATALI— Bkz: "Çatal."

BUMBA ÇEMBERİ— Spider hoop. Spider band— Bumba başında palangaların bağlanabilmesi için bumba üstüne geçirilmiş birden fazla mapası bulunan çember.

BUMBA, ÇİFT— Bkz: "Çift bumba."

BUMBA, DIŞARI— Outward boom. Shore boom. Yard boom— Yükleme ya da boşaltmada dışarı kumanda eden, dışarı uzanan bumba.

BUMBA FİŞEKLİĞİ: Gooseneck box. Derrick gooseneck box. Snaffle— Bumba kaz boynunun geçtiği ve direğe bağlı olan ıskaça.

BUMBA HOPLAMASI— Jackknifing— Bumbanın zorlama ile yukarı hareketi.

BUMBA ISKAÇASI— Boom heel— Bumbanın Bkz: "Iskaça"sı. Bumba topuğu.

BUMBA ISKAÇASI PLATFORMU— Boom table— Bumba ıskaçasının bağlandığı yer.

BUMBA, İÇERİ— Inboard boom— Yüklemede ya da boşaltmada çift çalışan bumbaların ambara kumanda edeni.

BUMBA KAMÇISI— Boom guy pendant. Preventer— Bumba ablilerle istenilen duruma getirildikten sonra istenilen yerde tutulabilmesi için bumbayı cundasından genellikle küpeşte üstünde bir mapaya bağlayan halat. Ayrıca bumbaya binecek yükün abliye binmemesi de sağlanmış olur.

BUMBA KAPELE ÇEMBERİ— Bkz: "Bumba çemberi".

BUMBA KAZBOYNU— Gooseneck— Bumba topuğunun biçimi. Özellikle ağır bumbalar bu tip topuk ile daha kolay saldırılabilir.

BUMBALI AŞIRMA PIRAÇIRA YELKEN — Balanced lug— Bkz: "Pıraçıre yelken"

BUMBALI KREYN— Jib crane— Yükleme boşaltma yapan bumbalı kreyn.

BUMBA MENTEŞESİ—Bkz: "Bumba fişekliği".

BUMBARTA— Bomb ketch— Ayna kıçlı sübye donanımlı küçük yelkenli tekne.

BUMBA, SALDIRMALI— Topping and sleewing derrik. Derrick crane.

BUMBA, TEK— Jib crane— Yükleme ya da boşaltmanın yapıldığı tek bumba.

BUMBA TOPUĞU FİŞEKLİĞİ— Bkz: "Bumba fişekliği".

BUMBA YARIM AYI— Gaff cleat— Bkz: "Giz çatalı."

BUMBA YASTIĞI— Boom craddle. Crutch. Crotch. Mitchboard,Split breast— 1) Yük Bumbası çalışmadığı zamanlarda ya da uzun seyirlerde güvenlik amacıyla bumbalar yastıklar üzerine oturtulur ve bağlanır. 2) Randa yelken bumbasının üzerine oturduğu yastık.

BUNKER— Bunker— 1) Güverte altlarında ya da dip tanklarda yakıt konulan bölmeler, tanklar. 2) Kömürlük. 3) Yakıt anlamına da kullanılır.

BURADAN SAPANLAYINIZ— Sling here- Özellikle sapanın vurulmasında dikkat istendiğinde, örneğin sandığın nereden sapanlanması gerektiğinin gösterilmesinde bu uyarı sandığın üzerine yazılır.

BURANDA (BIRANDA, BRANDA)— 1) Tarpaulin. Canvas— Genel anlamda, buranda/ambar muşambası benzeri olup gemilerde ambar kapaklarının üzerine çekildiği gibi, filika v.b. örtmekte de kullanılır. 2) Sailor's hammock— Savaş gemilerinde "Buranda" deyimi burandadan yapılmış hamak'ı tanımlar ki yatmak ve şilte sarmak için kullanılır.

BURANDA BAĞI— Marling. Marline hitch. Burandaları, yelkenleri ve bu gibi eşyayı sarmakta kullanılan bağdır.

BURANDA BOT— Canvas boat— Çerçevesi ağaç eğriler, kaplaması buranda olan küçük sandal, bot.

BURANDA KANCASI— Hammock hook— Savaş gemilerinde hamakları takmak için kemerelere konulmuş kancalar.

BURANDA KASEVELESİ— Girthline hammock — Yıkanmış burandaları, çamaşırları, kurutmak için baştan çanaklık ortalarına ya da direklerle serenlerin uygun yerlerine gerilen halatlar. Çamaşır ipi.

BURANDA KENAR DİKİŞİ— Flat seam— Burandalara uygulanan dikiş.

BURANDA KILIFI— Hammock bag— Burandaları kirletmemek için kullanılan torbalar.

BURANDA KULAĞI— Hammock clue— Burandalar asılı durumda iken köşelerini açmak için köşe matafyonlarından tutulan lentiyeler.

BURANDALIK— Stowing place for hammocks— Burandaları istif etmek üzere gemilerin küpeştelerinde ya da uygun olan başka yerlerde yapılmış yerler.

BURANDA NUMARASI— Hammock number— Burandaların armasına yazılan numara.

BURANDA PALET— Canvas sling— Örneğin çimento gibi yükler için kullanılan buranda bezinden yapılma palet. Bu tür paletler torbaların hasara uğramasını geniş ölçüde önler.

BURANDA ŞIPKALARI— Bkz: "Şıpka".

BURANDA TİRİZİ—Canvas batten— Burandaları(hamakları) bağlamak için kemereler boyunca konulmuş delikli tiriz-ler.

BURANDA VARDASİLO— Weather cloth. Bkz: "Vardasilo".

BURÇ(BÜRÇ)— Constellation of the Zodiac. Sign of the Zodiac - Takımyıldız. Bkz: "Burçlar kuşağı takımyıldızları", "Takımyıldız".

BURÇLAR DIŞI GEZEGEN— Extra zodiacal planet— Yörüngesi burçlar(Zodyak) kuşağını aşan gezegen. Bir Astreoid.

BURÇLAR IŞIĞI—Zodiacal light— Güneş battıktan ya da doğmadan evvel "Burçlar Kuşağı" boyunca görülen sönük, uzun, ince ışık.

BURÇLAR KUŞAĞI— Zodiac—Tutulma dairesi(Ecliptic) in her iki tarafında bulunan ve onikiye bölünen kuşak. Her bölüme "Signs of Zodiac" denir. Bkz: "Burçlar topluluğu".

BURÇLAR KUŞAĞI TAKIMYILDIZLARI— Zodiacal constellations— Tutulma dairesinin her iki tarafında bulunan oniki takımyıldızları .Bunlar:" Aries-Koç" "Taurus-Öküz,boğa","Gemini-İkizler", "Cancer-Yengeç","Leo-Aslan","Virgo— Başak","Libra-Terazi","Scorpios-Akrep","Sagittarius-Yay","Capricornus-Oğlak","Aquarius-Kova","Pisces-Balık" olarak adlandırılmışlardır.

BURÇLAR TOPLULUĞU— Sign—Burçlar kuşağı onikiye bölünmüş olup otuz derecelik bir bölüme "Sign" denilmiştir.

BURDON MANOMETRESİ—Bourdon gauge-Stim basıncını ölçmek için kullanılan geyç.

BURDWOOD ÇİZELGELERİ— Burdwood tables— Güneşin gerçek(hakiki) semt (güneyaçısı) ve siası için Komodor John Burdwood tarafından yapılmış çizelgeler.

BURGATA— 1) Inch—Bitkisel ve çelik tel halatların pus olarak çevresini bildiren birim. Çevre birimi. Bir burgata 2.54 cm. (25.4mm) ye eşittir. 2) Sounding rod—Bir inceye(sicim) bağlanmış iskandil çubuğu.Çubuğun üzerinde bulunan ölçülerin sıvının ıslatılması ile iskandil edilen yerde(tank,sintine v.b. yerlerde) sıvının yüksekliği saptanır. İskandil edilen yerin önceden hazırlanmış çizelgesinde saptanan yüksekliğin karşılığı olan sıvı miktarı bu yöntemle bulunmuş olur.

BURGU— Corkscrew— Ağaç delmede ve yuva açmada kullanılan âlet.

BURGUCU— Worker who makes hole by a screw into the planks— Ağaç işlerinde burgu ile yuva açan işçi.

BURLUTA(BURLOTA)— Fire ship— Eskiden deniz savaşlarında kullanılan ve "Frogra Cuvara" olarak da bilinen ateş gemisi.

BURMA KAPLAMA— Garboard strake. Sand strake. Ground strake— Omurgaya bitişik levha, kaplama sırası.

BURMALI KANCA BAĞI— Catspaw. Double catspaw— Herhangi bir halatın bedeninde palanganın kancasına bağlamak için yapılan bağ.

BURMA TAHTASI— Garboard— Ağaç teknelerin küpeşteden itibaren altıncı sıra kaplaması.

BURTON ÇİZELGELERİ— Burton's Tables— 5 rakamlı, seyirde kullanılan logaritma çizelgeleri.

BURULMA— Torsion.

BURULMA AÇISI— Torsional angle. Angle of torsion.

BURULMA MOMENTİ— Torsional moment— Bkz: "Moment", "Torquee".

BURUN— 1) Cape. Headland— Karaların denizlere olan çıkıntıları 2) Bkz: "Baş-bodoslama" 3) Toe-Köşebent, dirsek, piraçol bürnu.

BUŞ— Bushing— Bilezik. Tek parçadan yapılmış yatak.

BUYS BALLOT YASASI— Buys Ballot Law— Basınç dağılımı ile rüzgar yönündeki ilişkiyi gösteren bir tablodur. Arkası

rüzgâra dönük olan bir kişinin sol eli yönündeki basınç sağ tarafındakinden daha düşüktür. Kuzey yarım küresinde böyle olan kural güney yarım küresinde tersinedir.

BUZ— Ice— Tatlısu 0° C da, tuzlu su —3° C da donar. 11 kadem küp buz 10 kadem küp suyun karşılığıdır.

BUZ ADASI— Iceberg— Kuzey ve Güney buz denizlerinde görülen yüzer buz adaları.

BUZ AKINTISI— Ice stream— Buz parçalarının birleşmelerinden oluşan çeşitli biçimlerdeki buz toplanmaların akması.

BUZ ALANI— Icefield— Buzlarla kaplı alan.

BUZ BÜLTENİ— Ice bulletin— Buzların hareketi hakkında verilen radyo bülteni.

BUZ CAM GİBİ— Glaze.

BUZDAĞI— Bkz: "Buz adası".

BUZDAĞI BELİRTİLERİ— Ice Indications— Buzdağlarının varlığını daha önceden anlamaya yarayan belirtiler. Örneğin Bkz: "Buz ışığı", sıcaklık v.b. belirtiler.

BUZDAĞLARI, KÜÇÜK— Growler— Büyük buzdağlarından (buzadalarından) kopan küçük buz dağları.

BUZDA SIKIŞMIŞ— Nipped. Beset. İcebound. Frost. Freeze in— Her iki bordasında buz basıncı altında olan gemi. Etrafı buzlarla çevrilmiş gemi.

BUZ DEMİRİ— Ice anchor— Buz çatlağı arasına tekneyi bağlamak için takılan ve bedeninde tek gaga bulunan demir.

BUZ DEVRİYE GEMİSİ— Ice patrol vessel— Buzların oluşlarını, buzdağlarının seyirlerini takip eden ve bunları yayınlayan gemiler.

BUZ DEVRİYE HİZMETİ— Ice patrol service— Kuzey Atlantikte buzların oluşu ve seyrini takiple görevli gemiler ve personeli.1929 da Uluslararası Güvenlik Komisyonu ile kurulmuştur.

BUZ FIRTINASI— Ice storm.. Glazed frost— Yağmuru yağar yağmaz donduran fırtına.

BUZ GÖZETİMİ— Ice observation— U.S.A tarafından idare edilen uluslararası buzların durum ve seyrini gözetleme hizmeti.

BUZ HARİTASI— Ice chart— Buzların hareketi hakkında bilgi veren harita.

BUZ IŞIĞI— 1) Ice blink— Buzdağı (Buzadası) görünmeden evvel buzlu yerden gelen ve çevrene (ufka) yansıyan ışık. 2) Land blink— Buzla kaplı kara parçasının üzerinde uzaktan görülen ışık.

BUZ İÇİNDE KALMAK— Freeze in— Bkz: "Buzda sıkışmış".

BUZ KAPTANI— Ice master— Buzlu bölgede geminin seyrini üzerine alan kılavuz kaptan.

BUZ KAYIĞI— Ice boat— Donmuş nehir ve göl üstünde seyredebilen kızaklı ve yelkenli tekne.

BUZ KEMERESİ— Ice beam— Buzlu yerlerde çalışan gemilerin sıkışmaya karşı sağlamlığını artırmak için konulan ek kemere.

BUZ KESİLMİŞ— Frozen— Donmuş.

BUZKIRAN— Ice breaker— Bodoslaması buz kırmak için özel olarak yapılmış gemi.

BUZ KIRICI— Ice breaker. De icer.

BUZ KODU— Ice code— Buzların oluş, seyir ve diğer durumlarının rakamla tanımlanması (ifadesi).

BUZ KOŞULU— Ice clause— Gemi kira anlaşmalarına konulan buz koşulu. Limanın Bkz: "Buzlamış" olması ya da olabileceği olasılığında doğabilecek anlaşmazlıkları ortadan kaldırmak için kullanılan koşul.

BUZLA ÇEVRİLİ GEMİ— Beset— Bkz: "Buzda sıkışmış".

BUZLAMA İŞARETİ— Frost signal— Don olacağı hususunda verilen işaret.

BUZLAMIŞ— Icebound. Frost bound— 1) Etrafı buzla kaplanmasından ötürü hareket edemeyen gemi. Bkz: "Buzda sıkışmış". 2) Her tarafı donmuş liman.

BUZLAMIŞ ALANDA GEÇİT— Icelead— Buzlu denizde açılmış seyre elverişli yol, kanal.

BUZLANMA— Ice accreation.

BUZLU BÖLGE— Zone frigid.

BUZLU DUMAN— Frost smoke. Frost fog. Ice fog— Arktik suları üstünde oluşan donmuş sis. Düşük sıcaklık, yüksek nisbi rutubet ve sakin havada oluşur.

BUZLUK— Refrigerating chamber. Cold store (chamber)— Soğuk ambar bölme.

BUZ MAKİNESİ— Refrigerating machine— Buz yapan makine.

BUZ ODASI— Ice pound— Balıkçı teknelerinde buzluk. Bkz: "Buzluk".

BUZ PARÇALARI— Sludge— Seyre engel olmayan küçük, kırık buz parçaları.

BUZ RAPORU— Ice report— Buzu gören kaptanların kıyı ve gemilere yapmak zorunda oldukları rapor. Bu raporu yapmayanlar cezalandırılır.

BUZ SERABI— Bkz: "Buz ışığı".

BUZ SINIRLARI— Ice limits— Okyanuslarda buzların sınırları. Kuzey Atlantik Okyanusunda 40° kuzey enlemin batısı. Güney Atlantik Okyanusu 40° Güney enlemi, Güney Pasifik Okyanusu 40° Güney enlemi, Güney Hint Okyanusu 43° Güney enlemi olarak saptanmıştır.

BUZ SİSİ— Steaming fog. Arctic sea smoke.

BUZ TOPLANMASI— Packing.

BUZ TUTMAK— Freeze. Icing— Bkz: "Donmak".

BUZ TUTMA KOŞULLARI— Icing conditions— Buz tutması için gerekli olan koşullar.

BUZ TUTMAK, YÜZÜ— Freeze over.
BUZUL— Glacier— Yer yuvarlağının yüzeyi üzerinde yer değiştiren atmosfer kaynaklı buz kütlesi.
BUZUL PARÇASI— Berg bitts— Buzullardan ya da tümsek buzullardan kopma buzul parçaları.
BUZUL RÜZGÂRI— Glacier wind.
BUZ USTURMAÇASI— Ice beam. Ice fender— Gemi bodoslama ve bordalarına buza karşı korunmak için konulan ağaçlar.
BÜFE— Pantry. Canteen— Gemide lokanta hizmetlerinin görüldüğü ya da küçük satışların yapıldığı yer.
BÜFECİ— Shop steward— Gemide büfe, yemek servisi hizmetlerini gören görevli.
BÜKME (BÜKMEK)— 1) Bent. Bend. Bending— Bir rodu ya da levhayı v.b. bükmek, eğmek. 2) Bkz: "Büküm".
BÜKME KUVVETİ— Bending force— Bir rodu, levhayı ya da benzerlerini bükmek için etkileyen kuvvet.
BÜKME MASASI— Bending slab— Postaları bükmek için kullanılan delikli demir tezgah.
BÜKÜCÜ— Squeezer— Posta v.b. elemanları büken, şekillendiren.
BÜKÜLMÜŞ LEVHA— Twisted plate.
BÜKÜM— Laid— Bir halatın kollarının sağ ya da sola bükülmesidir. Bkz: "Yoma bükümü", "İzbarço bükümü", "Gomena bükümü".
BÜLBÜL— Bkz: "Makara bülbülü". Palangaların rigavolarının bağlanması için makaraların altlarına konulan radansa ya da yapılan kasalar.
BÜRÇ— Bkz: "Burç".
BÜTOMASTİK BOYA— Bitumastic paint. Bituminous paint— Fazla miktarda zift ihtiva eden boyalar. Madenler üzerinde etkisi olmayıp su geçirmez, elastik ve dayanıklıdır.
BÜTÜN GİDERLERİ DAHİL NAVLUN— Freight in full of all port charges— Bütün liman ve benzeri masrafların navlunun içinde olduğunu belirten bir deyim.
BÜTÜN MUHATARALAR— All other perils— Deniz sigorta poliçelerinde bu deyim belirtilmiş muhataralara benzeyen bütün muhataraları tanımlar. Bkz: "Deniz muhataraları", "Deniz üzerindeki muhataralar".
BÜTÜN RİZİKOLAR— All risks— Bütün tehlikeler. Hariç tutulanlar dışında bütün nedenlerden doğacak kayıplara karşı sigorta şekli.
BÜTÜN TAYFA— All hands. All crew— Bkz: "Tayfa".
BÜTÜN YELKENLER FORA— Unfurl all sails. Bütün yelkenleri açmak.
BÜYÜK AMİRAL— Admiral of the fleet. (U.S.A.). Fleet Admiral (Büyük Britanya).
BÜYÜK AYI— Great bear. Bear. Ursa Majoris. Septentrional. Charles Wain. Plough— Yedi parlak yıldızı olan Büyük Ayı takımyıldızı. Bunlar: "Dubhe, Merak, Phecda, Megrez, Alioth, Mizar ve Benetnasch"dır. İlk iki yıldız Kutup Yıldızını gösterir.
BÜYÜK AYNA— Index glass. Index mirror. Sekstant'da yayın merkezi üstüne, Sekstant ve uzade koluna dik olarak yerleştirilmiş, bir çerçeve içinde ve uzade koluna bağlı olan ayna. Açısal yüksekliğini alacağımız cisimden gelen ışını yansıtır.
BÜYÜK BASTON— Jib boom— Ana civadra üzerine sürülen bastondur.
BÜYÜK BASTON KÖSTEĞİ— Jib boom stay— Bastonun cundasının yukarı kalkmaması için bir çıması sakalın cundasına kapele edilen sabit arma.
BÜYÜK BASTON KÖSTEĞİ PALANGA TİRENTİSİ— Bobstay purchase— Bkz: "Büyük Baston Kösteği" ni doldurmak için kullanılan palanga tirentisi.
BÜYÜK BASTON VENTOSU— Jib guy. Martingale guy. Back rope. Bastonu yanlarından tutmak için bir çıması bastonun cundasına diğer çıması bıyığın cundasına kapele olunmuş sabit iki armadır.
BÜYÜK DAİRE— Great circle. Diametral plane— Bir kürenin büyük dairesi. Düzlemi kürenin merkezinden geçen daire.
BÜYÜK DAİRE ROTASI (SEYRİ)— Great circle sailing. Great circle track. Circular sailing. Orthodrome— Belirli iki yer arasındaki en kısa mesafe olan büyük daire yayı. Bkz: "Büyük daire".
BÜYÜK DALGA— Surge. Sea horse. Running high— Atmosferik ya da sismik nedenlerle oluşan olağanüstü dalga.
BÜYÜK DENİZ UÇAĞI— Flying boat.
BÜYÜK FLOK— Main jib. İnner jib.— Pruva gabya kapelesinden büyük bastonun cundasına gelen halatın üzerine açılan üç köşe yelkendir.
BÜYÜK FLOK İSKOTASI— Inner jib sheet. Bkz: "Büyük flok", "İskota".
BÜYÜK FLOK LARMOSU— İnner jib stay— Üzerine Bkz: "Büyük flok" açılan, pruva gabya kapelesinden büyük bastonun cundasına gelen halattır.
BÜYÜK GEZEGENLER— Major planets— Merkür, Venüs, Yer, Mars, Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün ve Plüton'dan oluşan dokuz gezegenin ortak adı.
BÜYÜK KÖPEK— Canis Major Greater Dog. "Orion"un keşişlemesinde r takımyıldızı olup en parlak yıldızı Akyıldız-Sirius"dur. Parlaklık: 1-6
BÜYÜK KÖRFEZ— Gulf.
BÜYÜK KREYN— Gantry. Gantry crane. Bkz: "Kreyn".

BÜYÜK USKUMRU BALIĞI— King fish.

BÜYÜK ÜNİFORMA— Full dress. Full dress uniform.

BÜYÜK TON— Long ton— Bkz: "Ton".

BÜYÜK TONOZ— Stream anchor. Heavy kedge anchor— Gemi kıçını istenilen yere çevirdikten sonra orada tutmak, otufan bir gemiyi yüzdürmede kullanılan göz demirine yakın ağırlıkta demirler. Bkz: "Ağır tonoz" da kurtarma amacıyla kullanılan ağır demirler 3-6 ton arasında olabilir.

BÜYÜTEÇ— Magnifying glass— Pertavsız.

B.V.— "Bureau Veritas— Büro Veritas"ın kısa yazılışı. Fransız Klas Kurumu. Bkz: "Klas".

bxs.— "Boxes— Sandıklar"ın kısa yazılışı.

C

C__ 1) Uluslararası işaret sancaklarından "C" harfi: "Evet (olumlu ya da evvelki grubun anlamı olumlu olarak okunmalıdır)— Alphabetical flag "C" of International code of signal means: Yes(affirmative)"or the significance of the previous group should be read in affirmative" anlamına kullanılır. 2) "Cape-Burun" un kısa yazılışı. 3) C/ "Case-Sandık"ın kısa yazılışı. 4) "Coefficient of compass— Pusulada Bkz:"C emsali" 5) Bkz: "Radyo telefon usulleri."

C.A.__"Commercial agent— Ticari ateşe" nin kısa yazılışı.

Ca__"Calcerous— Kalker'in kısa yazılışı.

CAKET__ Jacket— Stim makinelerinde silindirin iç ve dış duvarları arasında kalan boşluk. Dizel makinelerde silindirin soğutma suyunun dolaştığı boşluk.

CAMADAN— Reef. Point— Seren((dört köşe) yelkenlerin üst yakalarından boğarak yüzeylerini küçültmek.

CAMADAN ASTARI__ Reef band— Yelkenlerin üzerindeki her kat camadana özgü halatlar için açılan matafyonlar sırasına dikilen iki kat bezdir.

CAMADANA VUR__ Bkz: "liga". Take a reef— Bkz:"Camadan bağla"

CAMADANA VURAN__ Reefer.

CAMADANA VURMAK__ To reef. Reefing. Make point. Shorten the sail. Snug down. Bkz: "Liga camadan."

CAMADAN BAĞI__ Reef knot. Right knot— Randa ve filika yelkenleri gibi adi camadan halatları ile donatılmış yelkenleri camadana vurmak için kullanılan bir tür bağdır.

CAMADAN BAĞLA__ To reef. To take in a reef — Bkz: "Camadan".

CAMADAN HALATI__ Reef line. Nettles. Reef point— Camadan yakalarında camadan astarı üzerinde açılmış matafyonlara bağlanmış ve yelkenin bir gradin yakasından diğerine kadar uzatılmış ince ve katransız halat.

CAMADANI FORA ETMEK__ Shake out a reef.— Bkz:"Camadan vurmak"ın tersi.

CAMADAN KAMÇISI__ Bkz:"Camadan halatı".

CAMADAN MATAFYONU__ Reef cringle. Reef hole — Yelkenin camadan halatlarını yelkene bağlamak için camadan astarı üzerine bir taraftan diğer tarafa kadar eşit aralıklarla açılmış delikler.

CAMADAN SERENİ SAVLOSU__ Reefing halyard.

CAMADANSIZ YELKEN__ Plain sail.

CAM ELYAFI__ Fiber glass.

CAMGÖZ BALIĞI__ Gallodo. Barking shark. School shark. Tope shark. Liver oil shark.

CANAVAR BALIĞI__ Maneater — Bkz: "Karkarias balığı."

CANAVAR DÜDÜĞÜ__ Siren— Hava ya da buhar (stim) vasıtasıyla pes ya da tiz ses veren düdük. Genellikle acil durumlarda ya da dikkat çekmek için kullanılır.

C AND D__ "Collection and delivery— Tahsil ve teslim'in kısa yazılışı.

C AND F__ "Cost and freight— Mal bedeli ve navlun"un kısa yazılışı. Bkz: "Ekler bölümü".

C AND I__ "Cost and insurance— Mal bedeli ve sigorta"nın kısa yazılışı.

CAN FİLİKALARI,ÜST ÜSTE__Lifeboat; super imposed— Gemilerde bulundurulması zorunlu olan can filikalarını koymak için yeterli yer bulunmadığında can filikaları üst üste konulur.

CAN FİLİKASI__ Life boat— 1) Batmak

üzere olan bir gemiden, ya da karaya gittiği sırada içindeki gemiadamlarını ya da yolcuları kurtarmak için geminin taşımaya zorunlu olduğu, özel yapılmış ve donatılmış filika. 2) Sahillere bindiren, karaya giden deniz araçlarından gemiadamlarını ve yolcuları kıyıdan kurtarmak için özel olarak yapılmış, batma olasılığı çok az olan can kurtarma deniz araçları. Bugün bunlara uygulamada makinesizlere "Tahlisiye sandalı" makinelilere "Tahlisiye motoru" denilmektedir.

CAN FİLİKASI ÇARMIGI__ Side ladder— Can filikalarına girip çıkabilmek için kullanılan ip merdiven. Şeytan çarmığı.

CAN FİLİKASI İSTASYONU__ Lifeboat station— 1) Gemide tehlike anında gemiadamlarının ve yolcuların can filikalarına bineceği yer.
2) Karaya giden gemilerin, gemiadamlarının ve yolcuların kurtarılması için karada belirli yerlerde üslenmiş tam teşkilatlı can kurtarma istasyonları. Bunlara bugün dilimizde Tahlisiye istasyonları denilmektedir. Bkz:"Can filikası 2".

CAN FİLİKASI PALANGASI__ Lifeboat tackle— Can filikalarını mayna eden ya da yerine basan,yisa eden palangalar. Can filikasının bulunduğu yerde bir başta, bir de kıçta olmak üzere iki tanedir.

CAN FİLİKASI TALİMİ__ Lifeboat drill— Gemilerde, bir tehlike anında can filikalarının nasıl denize indirileceği ve nasıl kullanılacağı hususunda yapılan alıştırmalar, talimler.

CAN HALATI__ Life line— 1) Güvenlik ve kurtarma amacıyla donatılan halat. 2) Bordada çalışan bir gemiadamına güvenlik amacıyla bağlanan halat. 3) Can filikaları içinde çalışanlar için mataforalar arasında bulunan falakadan can filikaları içine indirilen halat(lar). 4) Denizli havalarda güvenlik amacıyla güvertelere çekilen halat. Gemiadamları bu halata tutunarak güvertede güvenceli olarak yürümek olanağını elde ederler. 5) Denize düşene atılan can simidine bağlı halat. 6) Denizde yüzme alıştırması yapan adama bağlanan halat. 7) Can filikalarının küpeştelerinden, tutunmak amacıyla sarkan halat(lar). 8)Can filikalarının karinalarından dolaştırılan halat.

CAN KURTARAN CEKETİ__ Bkz:"Can yeleği."

CAN KURTARAN SİMİDİ__ Bkz:"Can simidi".

CAN KURTARICI__Lifeboatman— Tehlike içinde bulunan geminin adamlarını kurtarmak için, sahilden hareket eden kurtarma (tahlisiye) aracı(filikası, sandalı,motoru) nın adamı, gemicisi. Tahlisiye personeli.

CAN KURTARMA ARAÇLARI__ Life saving appliances(apparatuses)— Gemide bulunan can kurtarma araç ve gereçlerinin tümü. Can filikaları, sallar, can simidleri,can yelekleri, roketler v.b.

CAN KURTARMA GEMİSİ__ Survival craft— Can kurtarma hizmeti yapan tekne.

CAN KURTARMA HİZMETİ__ Lifeboat service— Bkz:"Can filikası 2" de yapılan hizmet.

CAN KURTARMA ROKETİ__ Life saving rocket— Karaya oturan gemiden can kurtarmak amacıyla kullanılacak halatı sahilden gemiye bir mermi ile gönderen top.

CAN KURTARMA TAKIMI__ Life saving apparatus— Karaya oturan, sahile vuran teknelerdeki insanları kurtarmak için sahilde önemli yerlere daha evvelden yetkili örgüt tarafından donatılan sabit donanım.

CAN KURTARMA VARAGELESİ Breeches buoy— Kıyıya yakın olarak oturmuş gemiden insan kurtarmak için kullanılan can simidinin içine dikilmiş pantolon. Bu simid gemi ile sahil istasyonu arasına çekilen halat üzerinde gidip gelebilecek donanıma sahiptir.

CANLI GÜÇ__ Kinetic energy— Hareketten doğan enerji, hareket enerjisi.

CANLI KABARMA ALÇALMA__ Spring, Spring tide— Yeni ve tam dolunayda (Ay, Dünya, Güneş aynı doğrultuda) ortalama yüksek su seviyesinin en fazlasına varan kabarma ve en fazla alçalmalar.

CANLI KABARMA ALÇALMA FARKI— Spring range— Canlı yüksek su kabarma, alçalmalarında yüksek su ile alçak su arasındaki fark.

CANOPUS__ Star a Argus— Kanapus yıldızı. Parlaklık: 0,9.

CAN SALI__ Life raft. Life float— Gemilerde tehlike anında denize atılan ve üzerinde belirli miktarda insan tutabilen yüzer sal.

CANSIZ GAZ__ Inert gas— Tesirsiz, durgun, eylemsiz gaz.

CAN SİMİDİ__ Life buoy. Life saving grommet. Life ring. Safety buoy— Gemilerde, deniz araçlarında can kurtarmak için simid şeklinde, hafif malzemeden yapılmış kurtarma aracı.

CAN SİMİDİ,AT NALI__ Horse shoe life buoy— At nalı şeklinde can simidi.

CAN SİMİDİ IŞIĞI__ Life signal. Calcium light— Can simidi denize atıldığında yanan ışık. Kazazede, özellikle görüşün az olduğu zamanlarda can simidinin yerini bu ışıkla ko-

layca sentayel."ir.

CAN SİMİDİ, MANTAR__ Cork buoy— BKZ: "Can simidi"nin mantardan yapılmış olanı.

CAN YELEĞİ__ Life belt. Life jacket. Life vest— Üzeri bezle kaplanmış, mantardan ya da plastik köpükten yapılmış yelek biçiminde can kurtarma aracı.

CAN YELEĞİ. MANTAR__ Cork jacket— Mantardan yapılma Bkz:"Can yeleği."

CAPELLA__ Arabacı takım yıldızının Kapelle yıldızı. Parlaklık 0.2 Caph—B Cassiopeiae yıldızı. Parlaklık:2.5

CARİ GÜNLER__ Running days— Yirmidört saat aralıksız devam eden gün (ler). Genellikle takvim günlerinden farklı gece yarısından itibaren değil anlaşmada gösterilen saatten itibaren başlar.

Cas.— "Castle—Şato"nun kısa yazılışı.

Cath.— Cathedral— Katedral'ın kısa yazılışı.

CAYRASKAL__Bkz:"Ceraskal".

CAYRO__Bkz:"Cayro pusula".

CAYRO CIVA DONANIMI__ Mercury balistic— Cayro pusulada cayronun meridiyen dışına kaçmasını önleyen cıva donanımı.

CAYRO HATASI__Gyro error— Herhangi bir rotada cayro pusulanın gerçek rota ile arasındaki farkı, hatası. Cayro sapması. Kısaca "G.E" ile gösterilir.

CAYRO PİLOT__. Gyro pilot— Cayro pusula ile dümeni birbirine bağlayan ve geminin serdümensiz gitmesini sağlayan otomatik dümen donanımı.

CAYRO PUSULA__ Gyro compass— Cayro pusulanın çalışma teorisi şöyledir: Ağır bir tekerlek, mihveri etrafında yön itibariyle her tarafa eğilip bükülerek dönebilecek şekilde yapılır ve donatılırsa ve çok yüksek hızla döndürülürse, tekerleğin mihveri uzayda belirli bir yönü korur. İki yasası vardır: 1) Serbest asılmış bir cayro belirli bir devirden sonra eksenini korur. 2) Bir cayronun eksenine herhangi bir yönde uygulanan bir kuvvete karşı, cayro ekseni bu kuvvete dik bir doğrultu olacak şekilde hareket kazanır.

CAYROSKOP— Gyroscope— 1) Torpitoların istenilen seyir yönlerini koruyabilmeleri için kullanılan hassas alet. 2) Bkz:"Cayro pusula". 3) Yer'in ekseni etrafında döndüğünü kanıtlamak için "Foucalt'ın 1852 de bulduğu cihaz

CAYROSKOP PUSULA__Bkz:"Cayro pusula".

CAYRO YAVRUSU__ Gyro repeater—Ana cayro pusulanın elektronik bağlantılarla geminin çeşitli yerlerine konulan tekrarları, yavruları.

CEBELİTARIK__ Gibraltar— Cebelitarık şehiri.

CEBELİTARIK BOĞAZI__ Gibraltar strait.

CEBRİ CERYAN__ Forced draught— Külhanlara verilen havanın, bir körük ile zorla daha hızla verilmesi ya da egzos gazlarının hızla dışarı atılması

CEDİ BURCU__ Capricornus. Cap. Capricorni— Bkz:"Oğlak burcu".

CEHENNEMLİK__ Combustion chamber— Alev borulu kazanlarda yanmanın tamamlandığı ve ocaktan(külhandan) sonraki en sıcak yer.

CEKET__ Jacket— Silindir layneri çevresinde bulunan boşluk. İçinde Bkz: "Soğutma suyu" dolaştırılır.

ÇEK VALF__ Check valve— Bkz:"Çek valf".

"C" EMSALİ__ C coefficient— Pusuladaki Q bileşke kuvvetinin neden olduğu yapay sapma.

CENDERE__ Wring bolt. Press. Screw— Makasların başlarına vurulan bağ. Sıkıştırma işlemlerinde kullanılan makine ya da alet. Bkz: "Makas".

CENDERE BAĞI__ Bkz: "Cendere".

CENNET KUŞU. Apus— Bir takımyıldızın adı.

CENOVA__ Genoa gib—Altabaşo (alt) yakası çok büyütülmüş flok.

CENTROCON__ Centrocon charter party— Centrocon kira anlaşması. Genellikle bu tip anlaşmalar "La Plata" nehrinden yapılan tahıl yüklemesinde kullanılan taşıma anlaşmasıdır.

CENTUM KOŞULU__ Centum clause— Zaman kira anlaşmalarında savaş rizikosu pirimi için gemi sahibi ile kiralayanlar arasındaki ilişkileri düzenleyen koşul.

CENUBİ__ Southern— Güneyde. Ekvatorun güneyinde olan.

CENUP__ South—Güney 180° yönü.

CENUP ENLEMİ__South latitude.

CENUP RÜZGARI__ South, Southern wind— Güneyden esen rüzgar.

CEPANE (CEPHANE)__Ammunition. Munitions— Top, tüfek için gerekli olan mermiler.

CEPANELİK— Powder magazine. Magazine—Gemilerde ve karada cephane koymak ve korumak için özel olarak yapılmış ve ayrılmış yerler. Gemilerde barutlu jarjların konulduğu yerler.

CEPHE__ Front— Bu terim meteorolojide kullanılmakta olup, soğuk ve sıcak hava sınırlarını, diğer bir deyimle yapılışları farklı iki hava kütlesinin arasındaki sınırı belirtmek için kullanılır. Bkz:"Soğuk cephe","Sıcak cephe".

CEPHENİN DOĞUŞU__ Frontogennis— Meteorolojik cephenin oluşması. Yeni cephe doğması.

CEPHENİN ERİMESİ__ Frontolysis— Bkz "Cephe" nin ortadan kalkması.

CEPHEUS— Sefe. "Cossiopea" ile "Andromeda" arasında olan kuzey takımyıldızı.

CERASKAL—Chain hoist. Differential block-Zincirler ve makaralardan oluşan kaldırma donanımı. Kullanılması ve taşınması kolay olduğundan ve ağır yükler bu donanımla, el kuvvetile kaldırılabildiğinden, gemilerde geniş kullanma yerleri vardır. Tefazuli palanga.

CERASKAL ZİNCİRİ— Sprocket chain— Bkz: "Ceraskal"ı hareket ettiren zincir.

CEREYAN—Current— 1) Elektrik cereyanı 2) Su akıntısı. Bkz: "Baca çekmesi". "Cebri ceryan".

CEVAP FLÂMASI(İŞARETİ)— Answering pendant. Signal pendant. Answering sign— Uluslararası işaret sancaklarında cevap işaretiyle hisa edilmek üzere kullanılan flâma, işaret. Simafor ile işaretlemede "C" harf flâması.

CEVHER GEMİSİ— Ore carrier— Madenci. Maden cevheri taşımak üzere özel olarak yapılmış gemi.

CEVİZ— Knot— Birçok yöntem ve kurala göre, halatların çımalarına *kendi kollarından ya da bedenleri üzerine gırcaladan, ince savlolarla yapılan düğümler.

CEVZA BURCU—Gemini—İkizler burcu.

CEZA— Fine— Örneğin: "Master was fined 100 ₺ due to oil pollution—Kaptan denize yakıt kaçırdığından(denizi kirlettiğinden) 100 ₺ cezalandırıldı" gibi.

CEZA KOŞULU— Penalty clause— Anlaşma-yerine getirilmediği ya da uygulanmadığı zaman verilecek ceza için konulan kloz.

CEZİR—Bkz: "Alçalma".

C.G.A.— "Cargoes proportion of general average— Müşterek avaryada yükün hissesine düşen'in kısa yazılışı.

Cheq—"Chequered— **Satrançlı şamandıra**" nın kısa yazılışı.

Chs—"**Charterers-Kiracılar**"ın kısa yazılışı

CIDAR— Wall— İç duvar,kenar.

CIDAR ET KALINLIĞI— Wall thickness.

CIDARI,KARTER— Wall of casing.

CIDARI ,MEME— Wall of nozzle.

CIDAR SAÇI—Shell plate.

CIRGINA(CIRGANA)— To fish. Woolding-Kırılan bir kürek ya da sereni çiviledikten sonra halatla sarıp bağlamak, sağlamlaştırmak.

CIVA— Mercury— Bkz: "Yük bölümü".

CIVADRA— Bowsprit— Özellikle yelkenli teknelerde baştan (baş bodoslamanın hemen üstünden) eğik olarak dışarıya doğru uzatılan, pruva direği ile çubukların istiralyaları bağlanan, üzerine flok yelkenleri açılan bumba, seren, çubuk. "Ana cıvadra", "Baston" ve "Kontra Baston"dan oluşan parçaların tümüne cıvadra denir.

CIVADRA AÇISI— Steeving— Baştan uzatılan cıvadranın yatay düzeyle yaptığı açı.

CIVADRA BASTONU— Jib boom— Bkz: "Cıvadra".

CIVADRA ÇANAKLIĞI—Bee- Cıvadranın sancak ve iskelesinde destemora ile arma arasına yerleştirilmiş ağaçlar.

CIVADRA DESTEMORASI— Bowsprit cap Ana cıvadranın baş tarafına kapele olunan ağaç ya da demir destemoradır. İçinden büyük baston sürülür.

CIVADRA DÖŞEĞİ—Bed and bedding— Cıvadranın baş bodoslamada ya da cıvadra yerinde oturduğu yer.

CIVADRA ISKAÇA PAYI—Bowsprit hounding— Cıvadranın içerde kalma payı.

CIVADRA ISKAÇASI— Bowsprit partner. Pillow— Cıvadra iç kısmının üzerine oturduğu ağaç

CIVADRA ISKAÇA ZIVANASI— Bowsprit heel tenon— Cıvadra ıskaçasının Bkz: "Zıvana" sı.

CIVADRA KELEPÇESİ—Gammon iron— Cıvadrayı talimara bağlayan demir kelepçe. Bkz: "Cıvadra destemorası".

CIVADRA KİLİDİ— Gammon shackle— Cıvadranın talimara bağlanmasını sağlayan kilit.

CIVADRA MEYLİ—Bkz: "Cıvadra açısı".

CIVADRA SAKALI— Bkz: "Sakal".

CIVADRA SANCAĞI— Jack— Cıvadra gönderine çekilen sancak.

CIVADRA SERENİ— Whisker boom. Spritsail yard— Büyük baston ve kontra baston ventolarını bu bastonlardan açık bulundurmak için her iki tarafına, kemerelere paralel olarak konulan seren.

CIVADRA SEREN VENTOSU— Bowsprit shrouds— Cıvadra serenlerinin cundalarından baş omuzluklarına alınan halatlar

CIVADRA SEREN YELKENİ—Spritsail— Cıvadraya dik, kemerelere paralel olmak üzere cıvadraya açılan velken.

CIVADRA TİRİNGA PAYI—Bkz: "Tiringa".

CIVADRA YATAĞI— Bkz: "Cıvadra döşeği".

CIVALI BAROMETRE—Mercurial barometer.

CIVALI YALPAMETRE—Mercurial clinometer— Cıvalı yalpa ölçer.

CIVALI YAPAY ÇEVREN—Mercury trough. Amalgameted trough—Cıvalı yapay (sun'i) ufuk (çevren). Karada yapılan gök cismi gözlemlerinde, ya da ufuk (çevren) olmadığı zamanlarda yükseklik almalarda bir kabın içine konulan cıva ile yapay çevren elde edilir.

CIVANIN YÜKSELMESİ— Rising glass.

CIVATA— Bolt. Screw.

CIVATA ANAHTARI—Spanner. Wrench.

CIVATALAMA__ Bolting.
CIVATA,PİMLİ__ Stud bolt.
CIVATASI,ÇEKTİRME__ Stay bolt.
CIVATASI,FLANŞ__ Flange bolt.
CIVATASI, KAVRAMA—Coupling bolt.
CIVATA SOMUNU__ Screw nut.
C.İ.F.__ Bkz: "Ekler Bölümü".
CİRİM__ Body. Heavenly body— Bkz: "Gökcismi"/Göksel cisim.
CİRO__ Endorsement. Assignment— Emre yazılı bir senedin başkasına devredilmesi.
CİRO,AÇIK__ **Blank endorsement**— Buna beyaz ciro da denilir. Lehine ciro edilen gösterilmemiş, sadece imza edilmiştir. Hamiline.
CİRO HAKKI__ Assignment clause— Ciro etmek hakkını veren koşul, kloz.
CİRO,TAM__ Endorsement in full—Ciro edilenin gösterilerek senedin, poliçenin, anlaşmanın altının imzalanması. Emre.
Ck.__ "Chalk— Tebeşir"in kısa yazılışı.
C.L.__ "Carload— Vagon yükü"nün kısa yazılışı. Bir vagonla taşınacak yük miktarı.
Cl.__ 1) "Clay—Lüleci çamuru"nun kısa yazılışı. 2) "Clause- koşul, kloz, sözleşme maddesi"nin kısa yazılışı.
Cn.—"Cinder—Curuf"un kısa yazılışı.
Co__"Coral-Mercan"ın kısa yazılışı.
C/O__ "Certificate of origin-Menşe şahadetnamesi"nin kısa yazılışı.
CO_2— "Carbondioxide—Karbondioksit "in kısa yazılışı.
C.O.D.__ "Cash on delivery— Teslimde ödemeli"nin kısa yazılışı.
COĞRAFİ İŞARETLER__ Geographical signals.
COĞRAFİ KONSAYILAR__ Geographical coordinates— Yer yuvarlağı üzerindeki noktaların enlem ve boylam değerlerini belirten dizge.
COĞRAFİ MESAFE__ Geographic range— Fenerlerin görülebileceği mesafe için kullanılan bir deyim.
COĞRAFİ MİL__ Geographical mile— Bkz: Ekvator kavsinin 1 dakikasının uzunluğu,6087.2 kadem. Bkz:"Mil".
COĞRAFİ SIRA İLE__ In geographical rotation— Navlun anlaşmalarına konulan bu hüküm ile gemi, kiracılar tarafından yükleme ya da boşaltma limanlarına sıra ile gönderilir.
COĞRAFYA BOYLAMI__ Geographical longitude— Yer yuvarlağı üzerinde bir noktadan geçen öğlenin(meridiyenin) başlangıç boylamı(Greenwich öğlenı)na olan açısal uzaklığı.
COĞRAFYA ENLEMİ— Geographical latitude— Yer yuvarlağı üzerinde bulunan bir noktanın Eşlekten (Ekvatordan) olan açısal uzaklığı.
Conspic__"Conspicious—Belirli"nin kısa yazılışı.
Cont.__ "Continent— Kontinant"ın kısa yazılışı.
CONTA__ Packing.Washer. Joint. Gasket— Geçirmezliği ya da sızdırmazlığı sağlamak amacı ile iki parça arasına konulan ince parça.
CONTA,AMYANTLI__ Asbestos packing.
CONTA,BAKIR__ Copper packing.Copper washer.
CONTA,ESNEK__ Expansion joint.
CONTA ,KARTON__ Cardbord joint.
CONTA,KAUÇUK__ Rubber joint.
CONTA,KURŞUNLU__Lead joint.
CONTA,LASTİK__ Rubber joint.
CONTA ,MADENİ__ Metallic joint.
CONTA,METALİK__ Bkz:"Conta,madeni".
CONTASI,SALMASTIRA__ Gland packing.
CONTA,SU GEÇMEZ__ Watertight joint.
CONTA,SÜLYENLİ__ Red lead joint.
CONTA,TELLİ__ Metalwire joint. Wire woven joint.
CONTA, YİVLİ— Splined joint.
C.O.S.__ "Cash on shipment— Yüklemede ödemeli"nin kısa yazılışı.
C/P__ 1) "Charter party— Kira(navlun) sözleşmesi"nin kısa yazılışı. 2) "Custom of the port— Liman örf âdet ve töresi"nin kısa yazılışı.
Cr.__"Creck-Nehir ağzı"nın kısa yazılışı.
CRL—"Coral—Mercan"ın kısa yazılışı.
C/S__ Cases-Sandıklar'ın kısa yazılışı.
C.T.L.__ "Construtcive total loss— Hükmi tam ziya"nın kısa yazılışı.
Cu__"Cumulus — Kümülüs"ün kısa yazılışı.
Cu.ft__"Cubic feet— Ayak(kadem) küp"ün kısa yazılışı.
Cu.m__Cubic meter— Metre küp"ün kısa yazılışı.
CUMBA__ Strap.Cover joint— Örten parça. çıkıntı parça.
CUMBALI LEVHA__Joggled plating— Dış levha sırasının, iç levha sırası üstüne bindirilmesi.Joğullu levha.
CUMBALI POSTA__Joggled frame— Üst üste binen saç levhaların biçimine uymak için yapılan posta düzeni.
CUNDA__ Peak. Arm end of a yard— Yatay serenlerin her iki başı, ucu. Direk, gönder, bumba gibi çubukların serbest olan ucu (uçları).
CUNDA BASTİKASI__ 1) Peak snatch. Cleat— Serenlerin cundaları yakınına açılan yuvalara konan dillerden oluşturulan bastikalar. Bunlara"Seren cunda bastikası" da denir.2)Bkz:"Cunda makarası","Bumba cunda bastikası".
CUNDA MAKARASI__ Gin block. Top block.Head block— Yük bumba cundasında olan makara.
CUNDA MARSİPETİ__ Flemish horse— Tirinket,Mayıstıra ve Gabya yelkenlerinin cundalarına ayrıca yapılan ayaksız marsipetler.

CUNDA YELKENİ__ Studding sail. Ringtail— Yatay serenlerin cundalarından sürülen ve ayrı serenlere açılan geçici yelkenlerdir.

CUNDA YELKENİ İSKOTASI__ Deck sheet.

CUNDA YELKENİ SERENİ__ Lower boom.

CUNTA__ Joint strap. Butt strap— Bkz: "Sokra kuşağı parçası". Birbiri üzerine binmeyip, başbaşa gelen iki saç levhasını birbirine bağlamak için ek olarak kullanılan saç parça. Bu parça her iki levhaya kaynak ya da perçinle bağlanabilir.

Cus.Ho__ "Custom house—Gümrük dairesi binası"nın kısa yazılışı.

CÜCE YILDIZLAR__ Dwarf stars— Parlaklıkları zayıf olan yıldızlar.

C.W.__ Commercial weight— Ticari ağırlık"ın kısa yazılışı.

C.W.T.__ Hundredweight'in kısa yazılışı. İngiltere'de 112 libre, Amerika ve Kanada'da 100 librelik ağırlık ölçüsü. Uygulamada 50.80 kg. karşılığıdır.

C.Z.__ Canal zone— Kanal bölgesi'nin kısa yazılışı.

Ç

ÇABUK— Quick. Fast. Speedily. Quickly.

ÇABUK KURUYAN BOYA— Quick drying paint.

ÇABUKLUK— Despatch— İşte çabukluk, sür'at.

ÇAÇA BALIĞI— Sprat.

ÇAĞIRMA İŞARETİ— Call sign— Haberleşmede kullanılan tanınma işareti.

ÇAĞIRMAK— To call. To hail.

ÇAKAR— Flashing— Deniz fenerinin ışık, ziya ,şimşek göstermesi.

ÇAKAR FENER— Bkz:"Şimşekli fener".

ÇAKI CEVİZİ— Moving whistle knot. Moving pipe knot— Oynar(müteharrik) düdük cevizi.

ÇAKIL— Gravel.

ÇAKMAK— Flash— Deniz fenerinin ışık, ziya göstermesi, çakması.

ÇAKMAK TAŞI— Flint.

ÇALGI— Lyra— Draco ve Cygnus'un güneyinde olan burç. Seyre elverişli bir yıldızı vardır: "Vega".

ÇALIK BODOSLAMA— Bkz:"Kemane baş".

ÇALIM— 1)Rake. Ribband line— Baş bodoslamanın omurga ile, direk, baca gibi gemi parçalarının yatay düzlemle yaptıkları açı. Öne, arkaya doğru olan eğiklik. 2) Geminin su kesiminden aşağı kalan kısmının baş ve kıç bodoslamasına göre darlaşması. Başa doğru olan darlaşmaya çalım, kıça doğru olan darlaşmaya kuruz denir. Bkz:"Borda çalımı".

ÇALIMI,DİREK— Rim— Direğin aşağıdan yukarı doğru darlaşması.

ÇALIMLI— Rakish— Başı yüksek ve yapısı dar olan tekneler.

ÇALIŞAN AMBAR— Working hatch— Kira anlaşmalarında bu deyim ambarın boşaltmada bitmediği, yüklenmede ise tam yüklenmediğini, işinin devam ettiğini tanımlar.

ÇALIŞAN GEMİADAMI— Workaway.

ÇALIŞILABİLİR HAVA İŞ GÜNÜ— Weather working day.— Bkz:"Hava müsaadeli iş günü".

ÇALIŞMA— Working. Run.

ÇALIŞMA ANLAŞMASI— Articles— İş akdi. İşveren ya da kaptan ile tayfa arasında yapılan iş akdi ve koşullarının kısa deyimi.

ÇALIŞMA,BOŞTA— No load.

ÇALIŞMA,GERİ— Backward run.

ÇALIŞMA,İLERİ— Forward run.

ÇALIŞMAYA BAŞLAMAK— Start working. To prime.

ÇALIŞTIRMA— Starting.

ÇALIŞTIRMA,DEVAMLI— Continuous operation.

ÇALIŞTIRMA,EL İLE— Manual operation. Manual starting.

ÇALIŞTIRMA KOŞULU— Employment clause— Navlun, kira anlaşmalarında kaptanın gerek yüklemede gerekse boşaltmada kiracının emirlerine uyacağı hususunda kloz, koşul.

ÇALKANTI— Sloashing— Hareketli bir kap içindeki bir sıvının çalkalanması olayı.

ÇALKANTI SAÇI— Wash plate. Swash plate— Tank içindeki sıvının hareketini ağırlaştıran perde. Bkz:"Öksüz perde".

ÇALPARA— Castanet. Disc acting as a valve. Foot valve. Storm flap. Rigol. Wriggle— Esas anlamı "Tulumba içinde aşağı yukarı hareket eden piston" ise de bu gün yalnız bir tarafa açılabilen kapak anlamına kullanılmaktadır. Örneğin: Gemi bordalarında bulunan çalparalar yalnız dışarı açılarak pis suları boşaltırlar, fakat içeri açılmayarak deniz suyunun içeri girmesini önlerler. Tulumbaların alıcılarında bulunan "Çalpara-foot valve"lar alıcı hortuma doldurulan suyun dışarı kaçmasını önlediklerinden tulumbanın çalışmasını ,kapmasını sağlarlar.

ÇALPARALI TULUMBA__ Chain pump— Bkz: "Çalpara".

ÇAM(AĞACI)__ Pine(tree)—_ Ağaç tekne yapımında geniş kullanma alanı olan ağaç türü. Başlıca türleri: Sarı çam. Çıralı çam. Kırmızı çam. Beyaz çam dır.

ÇAMAŞIR MASTALYASI__ Wash tub— Çamaşır teknesi.

ÇAMÇAK—Dipper. Water dipper. Can. Piggin—Filikaların, sandalların, sintinelerin farş altlarında biriken suları dışarı atmak için kullanılan maşraba. Eskiden ağaçtan özel olarak yapılan çamçakların yerini şimdi plastik ya da teneke kaplar almıştır.

ÇAMÇAK BALIĞI__ Roach.

ÇAMUR__ Mud.

ÇAMUR DELİĞİ__ Mudhole. Sludge hole— İçinde curuf, çamur biriken kazan ya da karter gibi yerleri temizleyebilmek için gerekli yerlerde yapılan delikler, menfezler, açıklıklar, girişler.

ÇAMUR DUBASI__ Sludge barge. Hopper barge. Hopper— Tarak gemilerinin deniz dibinden taradıklarını içine koydukları dubalar.

ÇAMURLU DİP__ Muddy bottom— Deniz dibinin çamurlu olması.

ÇAN_ Bkz: "Kampana".

ÇANAKKALE BOĞAZI__ Dardanelles.

ÇANAKLIK__ Crow's nest. Round top— Direk çanaklığı. Kargalık. Baş direkte kapalı gözcü yeri. Eski gemilerde ana gurcata üzerindeki ağaç döşemeye denilirdi.

ÇANAKLIK KORKULUĞU__Toprail— Çanaklık etrafında korunma amacıyla yapılmış vardavele,puntel.

ÇANLI ŞAMANDIRA__ Bell buoy— Şamandıranın yerini sisli havalarda belirtmek için kampana çalan şamandıra.

ÇAP__ Diameter. Caliber— Dairenin merkezinden geçen doğru. Top, tüfek namlusunun setten sed'e olan mesafesi.

ÇAPA__ Bkz: "Demir".

ÇAPAK__ Rag-Açılan perçin deliği etrafında oluşan çentikler, küçük parçalar. Zımba ile delinen delikler etrafında oluşan pürüzler.

ÇAPAK RAYMASI__ Rimer— Bkz: "Çapak" pürüzlerini ortadan kaldırmak için kullanılan kalem.

ÇAPAR__ Rowing cargo barge having about 25/30 gross tons capacity which had been used at Black sea coast of Turkey— Bir zamanlar Karadeniz'de, Türkiye sahillerinde kullanılan kürekli, yaklaşık 25/30 gros ton kapasiteli deniz yük taşıt aracı.

ÇAPARİZ__ 1) Athwarthawse— Yapılmakta olan bir manevra ya da işin engellenmesi 2) Hamper—Engellemek. 3) Elbow—Demir zincirlerinin birbirine dolaşması, karışması. Bkz: "Demirin çapariz alması".

ÇAPARİZLİ DEMİR__ Foul anchor— Kendi üzerine dolaşan ya da dipde bir cisme takılan demir zinciri. Bkz: "Demirin çapariz alması".

ÇAPARİZ VERMEK__ To make foul— Bkz: "Çapariz".

ÇAPA TAHTALARI__ Wales. Walin. Topsides. Bends — Ağaç teknede en kalın ve en kuvvetli borda kaplamaları. Birinci "bend" su hattında ikinci ve üçüncü "bendler" bunun üstüne vurulurdu. Eski ağaç savaş teknelerinde su kesiminin biraz altından başlayarak top ambarı lumbarına kadar vurulan en kalın borda kaplamaları. Bkz: "Ağız kuşağı".

ÇAPI,ARALIK__ Clearance diameter.

ÇAPI,BORU İÇİ__Internal pipe diameter.

ÇAPRAZ__ Athwart. Crosswise— Bir yandan bir yana. Alabandadan alabandaya. Enine. Aykırı.

ÇAPRAZ BAĞLANTI LEVHALARI__ Cross tie plates— 1) Kıç pervane şaft kovanını(stern tube) kuvvetlendirmek için vurulan sağlamlaştırıcı levhalar 2) Güverte kemerelerine aykırı olarak konup uçları alabandalara bağlanan lâmalar.

ÇAPRAZ EĞRİLER__ Cross curves— Çeşitli deplasmanlarda ve değişik yalpa açılarında(örneğin: 15°, 30°, 45°, 60°,75°) gemilerin enine stabilitesinin bir ölçüsü olan doğrultma moment kollarını veren eğriler. Bkz: "Gz".

ÇAPRAZ İSTİF__ Cross stack— Sağlam istif yapabilmek için sıraların birbirine dik açılı olarak yapılması.

ÇAPRAZ KERTERİZ__ Cross bearing— Birbirine yeterince aykırı olan ve bir anda alınan kerterizler.

ÇARIK__ Forefoot. Bearding— Teknede omurga ile baş bodoslamanın birleştiği yer. Baş bodoslama topuğu. Çene.

ÇARK__1) Propulsion. Paddle wheel— Gemiyi yürüten makineler için halk deyimi. Yandan çarklı davlumbaz pervaneliyi, kıçtan çarklı uskur pervaneli tekneleri tanımlardı.2) Turning on the same point when navigating in tandem— Art arda giden gemilerin aynı noktadan dönerek yön değiştirmesi.

ÇARKÇI__ 1) Mechanic— Gemi makinisti çarkçısı.Mühendis diploması olmayan makine zabiti.

ÇARKÇIBAŞI__Bkz: "Baş mühendis".

ÇARK DAVLUMBAZI—Paddle box— Yandan çarklı(davlumbaz pervaneli) gemilerin üzerini kaplayan yarım daire biçiminde siperlikler.

ÇARK DOLABI__Bkz: "Çark davlumbazı".

ÇARK KANADI__ Paddle board. Paddly— Yandan çarklı gemide çark kanadı.

ÇARK KILICI__ Paddle rim— Çark kanatlarının bağlandığı parça.

ÇARK ŞAFTI__ Paddle shaft— Yandan çarklı(davlumbaz pervaneli) gemilerde çarkı makineye bağlayan şaft.

ÇARMIK—Shroud—Ana direkleri ve gabya çubuklarını yandan tutan kalın halatlar. Ana direklerin kapelesinden küpeşteye, güverteye, ya da eskiden olduğu gibi palasertelere, gabya çubuklarınınki kapelesinden çanaklığın her iki tarafına alınır. Birbirinden ana çarmık, gabya diye ayrılır. Bkz: "Ana çarmık".

ÇARMIK BASAMAĞI__ Bkz:"İskalarya".

ÇARMIK BASTİKASI__ Bkz:"İkiz bastika."

ÇARMIK BÜKÜMÜ__ Shroud laid— Çarmık bükümü halat. Bir fitil etrafında dört kolun sağa bükülmesi ile elde edilen büküm.

ÇARMIK CEVİZİ__ Shroud knot— Kopan çarmıkları birbirine bağlamak için yapılan ceviz.

ÇARMIK ÇEMBERİ(KAPELESİ)__ Shroud hoop—Bkz:"Kapele".

ÇARMIK KASASI__ Collar—Bkz:"Çarmık"ları direk kapelesine ve güvertedeki yerine bağlamak için yapılan kasalar.

ÇARMIK KÖSTEĞİ__ Shroud bridle— Selviçeleri çarmıklara bağlamak için kullanılan köstek.

ÇARMIK LİFTİN USKURU__ Warwick screw.Lifting screw— Çarmıkları doldurmak için çarmıklara bağlanmış döngerler.

ÇARMIK PALANGASI__ Bkz:"Top palangası".

ÇARMIK PALETİ__ Chaffing mat. Paunch mat— Serenler pirasya oldukları zaman, serenlere değen kısımların hasara uğramaması için serenlerin gereken yerlerine bağlanan paletlerdir. Bkz:"Palet", "Alavere paleti."

ÇARPAN BALIĞI__ Greater weever. Rabbit fish. Weever.

ÇARPIŞMAK__ To collide. Collision. To be collided— Bkz:"Çatışma","Çatışmak".

ÇARTER PARTİ__ Charter party— Navlun. taşıma anlaşması.Kira anlaşması. Belirli bir zaman ya da sefer üzerine kira anlaşması olarak yapılır. Başlıca tip çarter partiler şunlardır: 1) East coast coal charter party. Kısaca: Medcon. 2) River plate charter Party. 1914. Kısaca: Centrocon. Tahıl taşımalarında kullanılır. 3) Australian Grain Charter Party. Kısaca:Austral. 4) Uniform Time Charter Party. Kısaca: Baltime. 5) Uniform General Charter Party. Kısaca: Gencon.

ÇATAL__ Jaw. Throat. Clip— 1) Yarım serenlerin ya da randa yelkeninde olduğu gibi, yarım serenlerin puruva taraflarına gelen uçlarına yapılmış yarımay. Serenler ya da randa yelkeni bumbası bu yarım yuvarlakla direk üzerindeki iğneye bağlanır. 2) Dört köşe yan yelkenlerin çatala bağlanan ön üst köşe yakası.

ÇATAL DİREK__ Bipod mast— Çarmıksız birbirine çatılan iki çelik direkten oluşan çatma direk.

ÇATAL FLAMA— Broad pendant— Uçkuru çımasından enli ve karşı kenarı çatal olarak yapılmış işaret sancağı.

ÇATAL GARGARİ HALATI__ Throat dawnhaul— Yelkenin çatal yakasını arya edip toplayan selviçe.

ÇATAL HALAT__ Jaw rope— Yelken bumbası ya da giz yarımayını direğe bağlayan halat. Buna turosa da denir.

ÇATAL KALDIRAÇ__ Fork lift— Kendikendine hareket edebilen ve önündeki çatal kaldıraçla özel hazırlanmış yükleri kaldırıp taşıyabilen ve gerekirse istif eden araç. Forklift.

ÇATAL KASA__Bkz:"Çatal halat".

ÇATAL KOLU__ Horn— Bkz:"Çatal"ın kolu.

ÇATAL KUYRUK__ Swallow tail— Kırlangıç kuyruğu biçiminde flândıra.

ÇATAL PALANGASI__ Throat halliard— Giz çatalını kaldıran palanga.

ÇATAL PARAÇOL__ Split knee— Kemere sonu kesilerek aşağı bükülmüş kemere pıraçolu.

ÇATAL PİM__ Forelock. Split pin— Ucu ayrılıp bükülerek güvence sağlayan pim.

ÇATAL POSTA__ Split frame - Sintinede bir yanı tank üstüne diğer yanı saç levhaya bağlanmak üzere ayrılan saç profil.

ÇATAL PUNTAL__Bkz:"Bumba yastığı","Çatal yastık".

ÇATAL YASTIK__ Boom crutch.Crotch— Bumba ya da sereni yerinde tutan, güvence altına alan yastık,yatak.

ÇATANA__ Small motorboat or steamboat Makineli küçük deniz aracı.

ÇATIŞMA__ Collision— Çarpışma.Çatma. Bir deniz aracının diğer bir deniz aracı .cismi ile çarpışması.

ÇATIŞMAK__ To be collided. Run into. Run down. Running down—Bkz: "Çatışma".

ÇATIŞMA KLOZU__ Collision or running down clause— Enstitü(Londra Sigorta Birliği) zaman koşulu. Sigortacının çatışmada sorumluluğunun sigortalı geminin değerinden fazla olmayacağı koşulu altında sigortalıya ve diğer deniz aracına verilen hasarın ödenmesi sağlanır. Bu mali sorumluluk(mesuliyet) koşulu 3/4 ya da 4/4 şeklinde olabilir.

ÇATIŞMA KOŞULU— Contact clause— Bkz:"Çatışma klozu" gibi bu koşul da deniz sigorta poliçelerinde, çatışmadan doğacak hasarların ödenmesini sağlar.

ÇATIŞMALI ATEŞLEME— Contact exploder— Bir mayın türü olup çatışma ile patlar.

ÇATIŞMA PALETİ— Collision mat— Müsademe paleti. Çatışma ya da başka nedenle alınan yaranın üzerine vurulan burandadan özel olarak yapılmış palet.

ÇATIŞMA PALETİNİ DONATMAK— To place the collision mat— Yara alınınca çatışma paletinin yara üzerine getirilerek içeri giren suyun durdurulması. Paletin donatılması.

ÇATIŞMA PERDESİ— Collision bulkhead. Peak bulkhead— Baştan çatışan gemilerin batmamaları için baş bodoslama ve zincirlikten sonra enine yapılan, gemi boyuna dikey perde. Baştan yara alan gemi bu perde ile batmaktan kurtulabilir.

ÇATIŞMA RİZİKOSU— Risk of collision— Çatışma tehlikesi. Çatışmadan doğabilecek riziko. Bkz:"Riziko".

ÇATIŞMA TEDBİRİ— Damage lien— Çatışma olduğunda tarafların çıkarlarını korumak için, diğer bir deyimle çatışmanın olduğu yerde kusurların, hakların saptanması için çatışmayı yapan gemilerin hareketini engellemek için tarafların yasal yollardan aldıkları hareketi önleme tedbiri.

ÇATIŞMAYI ÖNLEME— Anti collision— Çatışmayı önlemek için alınan tedbirler, bulunan çareler.

ÇATIŞMAYI ÖNLEME TÜZÜĞÜ—Regulation For Preventing Collisions at Sea— Bkz: "Ekler Bölümü"

ÇATLAK— 1) Surf. Breaking of the waves on the coast— Dalgaların kıyıda çatlaması. Kalaş denizler. 2) Fracture, crack— Gemi hasarlarında çatlak, yarık. 3) Spring— Direk ya da serendeki çatlak.

ÇATLAKLI DALGA— Breaker. Waves with surf.

ÇATLAKLI GÜNLER—Surf days— Kıyıda olan dalga catlakları nedeniyle demirde olan gemiye yükleme ya da boşaltma yapılamayan ya da çok zor yapılan günler. Bu günlerin nasıl sayılacağı aradaki anlaşmalarda belirtilir.

ÇATLAMA DURDURUCULARI— Crack arresters— Kaynak levha kaplamalarda olan çatlamaların bitişik levhalara geçmemesi için karşısına konulan perçinli dikiş kenarı.

ÇATMA— Bkz: Çatışma". T.T.K: 1216.

ÇATMA DİREK— Made mast. Built mast. Armed mast— Tek ağaçtan olmayıp birkaç ağaçtan, parçadan yapılan direk.

ÇATMAK— To be collided. To fall aboard—Bkz:"Çatışmak".

ÇAVALYE(ÇAVALYA)— 1)Coal basket. Sack of coal— Gemilere kömür alınırken kömür işçisinin kullandığı sepet. 2) Fish basket— Balık koymak için kullanılan sepet.

ÇAVUŞ— 1) Seargent— Onbaşıdan üst rütbe. 2) Foreman— İşçi başı.

ÇAY—Stream. — Dere.

ÇEKEK YERİ— Slip. Beach— Kıyıda teknelerin çekilebilmesi için kapalı ya da açık yer.

ÇEKİÇ— Hammer.

ÇEKİÇ BALIĞI— Hammerhead shark. Zygaene— Çekiç başlı köpek balığı.

ÇEKME— Towing. Traction— Bkz:"Yedekleme."

ÇEKME DEMİR— Rolled iron.

ÇEKMEK— Haul— Vira, hisa, lâva. Bkz: "vira","Hisa","Lâva".

ÇEKME KUVVETİ— Tractive force— 1) Ay'ın deniz suyunu yatay olarak hareket ettirmesi. 2) Kurtarma gemisi ya da romorkörün çekme kuvveti.

ÇEKME SAÇ— Rolled plate.

ÇEKTİĞİ SU— Draught. Draft—Bir deniz aracının su kesiminden omurgasına kadar olan su derinliği. Kadem, pus ya da metre, santimetre olarak ifade edilir. Bkz:"Kanalar".

ÇEKTİRME— About 30/50 gross tons wooden sailing or motor vessel using for cargo transportation—Yaklaşık olarak 30/50 gros tonluk yelkenli ya da motorlu ağaç, yük taşıma deniz aracı.

ÇEKTİRME KÖŞEBENDİ— Clip— Gemi yapımında iki parçayı birleştiren parça.

ÇEK VALF— Check valve— Gaz, buhar ve yakıtlara sadece tek yönde geçit veren valf. Ters akıma engel olur.

ÇELİK— 1) Steel— Bileşiminde % 1.8 den daha az karbon bulunan demir. 2) Small steel or wood piece— Küçük çelik ya da ağaç parça. Örneğin Bkz: "Kavalya","Armadora çeliği" 3) Bkz: "Çelikler","Kısa kemerler".

ÇELİK, ALAŞIMLI—Alloy steel.

ÇELİK BAŞI—Throat of a sail—Yan yelkenlerinin seren yakalarının pruva tarafına gelen köşeleri.

ÇELİK BOSA—Bkz: "Marangoz bosası".

ÇELİK CIVATA—Steel bolt.

ÇELİK DİREK—Steel mast.

ÇELİK, DÖKME—Cast steel.

ÇELİK, DÖVME—Forged steel.

ÇELİK IZGARA—Steel grating—Bkz: "Izgara farş"

ÇELİKKALEM-CaelumBir takımyıldızın'adı.

ÇELİKLEME—Fixing with pin or spike—

Birbirine geçirilen iki kasanın birinden geçirilen çelikle kasaların birbirini tutması. Çelik çıkarılınca kasalar da birbirinden ayrılır.

ÇELİKLER—Carlings—Bkz: "Kısa kemereler".

ÇELİK POTA—Crucible steel.

ÇELİK, SU VERİLMİŞ—Tempered steel.

ÇELİK TEL HALAT—Steel wire rope—Tel halatlar, çelik tellerin oluşturduğu kolların (demetlerin) bükülmesi ile elde edilir. Kolların ortasında genellikle fitil vardır. Kollar 7, 9, 19, 22, 24, 37, 61 telden oluşabilirler. Tel halatı oluşturan kol adedi ise genellikle altı adet olarak yapılmaktadır.

ÇELİK TEL HALAT,ÇOK ESNEK—Extra flexible wire rope — Bir fitil etrafında altı kollu, beher kolda 24 çelik tel bulunan, çok esnek (bükülebilir) tel halat.

ÇEMBER—Hoop. Ring. Rim—Direk, fıçı, mastalya, gerdel, seren gibi sağlamlaştırılması ya da dağılmaması istenen cisimlerin çevrelerine sarılan metal ya da ağaç kuşak.

ÇEMBER ANTEN—Loop antenna—Bkz: "Telsiz kerteriz aleti". (Direction finder)in anteni.

ÇENE—Fore foot—Baş bodoslamanın omurga ile birleştiği yer. Bkz: "Çarık". "Baş bodoslama topuğu" olarak da isimlendirilir. Modern gemilerde "Çene"balplı olarak yapılmaktadır.

ÇENE HATTI—Chine line—Düz ya da düze yakın bir eğrilikte sualtı formuna sahip olan "Vee" kesili kayıcı teknelerde, sualtı kaplaması düzlemi ile borda kaplaması düzleminin birleştiği, gemi boyunca uzanan arakesit doğrusu (eğrisi). Güvertenin ıslanmaması,direnç ve dolayısıyla güç açısından önemlidir.

ÇENELİ MAKARA—Shoulder block—Tablaları kanalın bir tarafından çıkıntılı olarak yapılan mantilya makaraları.

ÇENEYE TAKILMA—Underfoot—Demirin bodoslama başlangıcına, çeneye takılması.

ÇENGEL İZBİRO—Crampoons—Çifte kancalı izbiro.

ÇENTİK—Indent. Notched—Kertik. Diş diş hasara uğramak.

ÇERÇEVE—Frame—Genellikle ağaç ya da demir kuşak anlamına kullanılır.

ÇERNİKEF PARAKETESİ—Chernikeef log—Gemi karinasından salınan elektrikli parakete. Paraketenin kaydettiği değer elektriki devrelerle köprüüstünde okunabilir.

ÇEVİRME SAPAN—Grommet—Dikişsiz olarak yapılan makara sapanı. Buna "çevirme kasa" ya da "Simit sapan" da denir.

ÇEVRE—Limb—Güneş, Ay ya da gezegenin çevresi.

ÇEVRE,ALT—Lower limb— Bkz: "Çevrenin"alt yayı.

ÇEVREN—Horizon—Ufuk. Gözerimi. Bkz: "Ufuk".

ÇEVREN,DUYSAL—Sensible horizon. Feeling horizon—Gözlem noktasından yere teğet çizilen düzlemle Gök küresinin ara kesiti.

ÇEVREN,GÖRÜNEN—Visible horizon. Apparent horizon—Gökle denizin birleştiği çizgi.

ÇEVRENİ,GÖK—Celestial horizon. Rational horizon—Yer merkezinden Başucu ve Ayakucu doğrultusuna dik geçen düzlemle gök küresinin ara kesiti.

ÇEVREN,KURAMSAL—Theoretical horizon—Gözlemcinin gözünden geçen düzlemin yere teğet olduğu noktaların oluşturduğu daire.

ÇEVRE,ÜST—Upper limb—Bkz: "Çevre" nin üst yayı.

ÇEVRİM—Cycle—Yeni, devamlı, art arda ve düzenli bir biçimde olan değişme. Bir başlangıç durumundan sonra değişmelere uğradıktan sonra yeniden ilk durumuna dönen olay.

ÇEVRİNTİ—Whirlpool. Whirlwind—Girdap.

ÇIKARILABİLİR YERLER—Deductible spaces—Ölçmelerde tonilâtolara girmekle beraber taşımaya uygun olmayan yerler.

ÇIKARIP DÜZELTMEK—Crop and fair. Off and fair—Gemide hasara uğrayan bir parçayı, örneğin borda levhasını yerinden çıkararak düzeltmek ve sonra yerine monte etmek.

ÇIKARMA BOTU—Landing boat—Çıkarma hareketinde kullanılan ve çıkarma yerine kadar gemide götürülen özel yapılmış çıkarma teknesi.

ÇIKARMA GEMİSİ—Landing vessel. Landing craft. Landing boat—Uzun sefer yapabilme olanağı olan ve özel çıkarma işi yapabilen gemi.

ÇIKARMA KIYISI—Landing beach.

ÇIKARMA TEKNESİ—Landing barge.

ÇIKARMA YERİ—Landing place—Çıkarılacak ya da çıkarmanın yapılacağı yer.

ÇIKAR POLİÇESİ— Interest policy— Özel çıkarları ya da bir kısım yükü içine alan sigorta anlaşması. "No interest" ve "Kumar" poliçelerinden ayırmak için de kullanılır.

ÇIKIM—Ascension—Bkz: "Bahar açısı".

ÇIKIM FARKI—Ascensional difference—Bkz: "Bahar açısı" ile "Eğik çıkım" arasındaki fark.

ÇIKIŞ—Discharge.Outlet—1)Örneğin makine soğutma suyunun gemiden çıkışı. Dışarç 2) Ascending - Dalgıcın dipden yukarı çıkışı.

ÇIKIŞA HAZIR OLMAK—To rig for surface—Yukarı çıkılması için yapılan hazırlanma, donatma.

ÇIKIŞ (ÇIKMA) DÜĞÜMÜ—Ascending node—Ay'ın yer çevresinde çizdiği yörüngenin tutulma düzlemini güneyden kuzeye geçerken kestiği nokta.

ÇIKIŞ KILAVUZU—Outward pilot—Limandan çıkılırken alınan kılavuz.

ÇIKIŞ MANEVRASI—Starting manoeuvering. Jockeying-Yelken yarışlarında çıkışta iyi bir durum elde edebilmek için tekneyi başlama çizgisi civarında manevra ettirmek.

ÇIKIŞ SEFER İZNİ—Outward clearance-İlgili memurun gemi belgelerini tetkik ettikten sonra yeterli bulduğunda verilen sefer izni.

ÇIKIŞ ZAMANI—Bkz: "Menşe zamanı".

ÇIKMA—Sponson—Üst güvertede top, projektör v.b için yapılan çıkmalar, platformlar.

ÇIKMAK—To call—Gemiye çıkmak. Örneğin: "Called on board—Gemiye çıkıldı" gibi.

ÇIKMA PIRAÇOL—Supporters—Eski gemilerde griva mataforası altına vurulan sağlam piraçol.

ÇIMA—Rope's end. End—Halat ucu. Genel anlamda halat sözcüğü ve küçük halat parçaları için de kullanılır.

ÇIMA AT—To let a rope overboard—Yanaşırken "Halat ver" emri.

ÇIMACI—Quayside hand—İskele ya da rıhtımda yanaşan, kalkan gemilerin halatlarını alıp volta ya da, mola eden, çıkaran gemici.

ÇIMA ÇIMAYA—No more rope in hand when paying out or slacking—Kaloma edilen ya da boş koyulan halatın kaloma ya da boş koyulması için elde halat kalmaması.

ÇIMA DİKİŞİ—Bkz: "Kolbastı dikişi".

ÇIMA EKLEME—Connecting additional rope—Bkz: "Çıma çımaya" durumunda ek halat bağlamak.

ÇIMA KAVELESİ—Tapered end of hawser-Halatların çımalarının kollarının açılmaması ve geçirileceği herhangi bir kanaldan kolaylıkla geçirebilmesi için kendi elyaflarından kavele şeklinde bükülerek sivri uç yapılması.

ÇIMA PİYANI—Hawser seizing. Whipping End seizing. Common whipping. Plain whipping. Ordinary whipping. Cap a rope—Halat çımalarına kol ve elyafları açılıp dağılmaması için bağlanan bağdır. "Cap a rope" deyiminde Halat çımasını katranlı buranda ile façuna edip piyanlamak, bağlamak işlemi ifade edilir.

ÇIMARİVA—Away aloft. Aloft. Man ship. Man yards—Eskiden, gemicilerin, eratın armaya çıkması için verilen kumanda. Şimdi savaş gemilerinde eratın merasim için küpeşte boyunca düzenli aralıklarla dizilmesi ve yayılması.

ÇIPLAK GEMİ KİRALANMASI—Bareboat charter. Charter party by demise. Demise charter—Bu tür gemi kiralanmasında kiracının gemiyi kendi gemisiymiş gibi kullanmak üzere kiralaması. Gemi sahibi geminin hiçbir giderine katılmaz.

ÇIRALI ÇAM—Pitch pine.

ÇIRÇIL—Can hooks. Barrel hooks—Fıçı izbirosu. Fıçı, varil v.b. yükleri yüklemek ya da boşaltmak için yapılmış iki tarafı kancalı sapan.

ÇIRÇIR—Bkz: "Cereskal".

ÇIRÇIR BALIĞI—Gilt head. Cork wing. Gold siny.

ÇIRNIK—Sailing vessel about 100 gross tonnage—Yaklaşık 100 gros tonilatoluk yelkenli tekne.

ÇIRPI—Dyed cord using like a chalk line—Yünden yapılmış boyalı savlo. Yapı işlerinde çizgi çekmek için kullanılır.

ÇIRPINTI—Ripple—Küçük kıvrımlı dalga. Deniz yüzeyinde olan karışıklık.

ÇITA—Long narrow strip of wood—İnce, uzun biçilmiş tiriz.

ÇİFİTA—Poppets—Gemi yapım kızaklarında gemi dengesini sağlamak amacıyla özellikle geminin baş ve kıçlarına konulan payanda yapılar.

ÇİFİTA PUNTALI—Stanchions of poppets-Kızaktaki gemilerin baş ve kıçlarına dikine olarak konulan puntallar.

ÇİFT BUMBA—Union gear. Union purchase. Burton. Married fall—Çift bumba tek kanca yöntemi. Çift bumbanın tek kancaya bağlanarak yükleme, boşaltma yapılması.

ÇİFT DEĞERLİ POLİÇE—Dual value policy. Dual valuation—Tekne poliçelerine konulan bu kloz ile Bkz: "Tam kayıp" için piyasa değer üzerinden (ya da düşük) geminin kıymeti kabul edilir. Diğer istekler (claims) için, yüksek olarak kabul edilen gemi değeri üzerinden işlem yapılır.

ÇİFT DİP—Double bottom. Water bottom—Teknenin altında, dibinde iç ve dış sıra saç levhaları arasında, kalan boşluk, tank. Dilimizde "dabıl batım" deyimi de kullanılmaktadır.

ÇİFT DİP ÜSTÜ—Tanktop—Bkz: "Çift dip"in tavanı. Ambara rastlayan kısımda ambar döşemesini oluşturan farşların altı. Tenktap.

ÇİFTE DEMİR—Mooring anchores. Anchored or anchoring with two anchors—Bir geminin sert ve denizli havalarda demir konumunda (mevkiinde) güvenceli yatması, dar ve ıskarça limanlarda rüzgâr ve akıntı etkisiyle çeşitli

yönlere salarak çok yer tutmaması ya da başka deniz araçları için tehlikeli olmaması için her iki göz demirini atarak gezme, salma alanını küçültmesi.

ÇİFTE DÜDÜK CEVİZİ—Bkz: "Patrisa cevizi".

ÇİFTE İSKOTA BAĞI—Bkz: "Çifte sancak bağı".

ÇİFTE IZBARÇO BAĞI—Double bowline. Bowline on the bight—Bkz: "İzbarço bağı"nın kullanıldığı yerlerde kullanılan izbarço bağından daha kuvvetli olan bağdır. Buna "doblin izbarço" da denir.

ÇİFTE KANCA—Sister hook. Ramshorn hook—Özellikle yüzer vinçlerde, maçulalarda ağır yük sapanlarının vurulmasında kullanılan tek bedende çift kanca. Tel sapanın iki kasası bir kanca yerine iki kancaya takılma olanağı elde edilir. 2)Kapanınca tek kanca olan çift kanca.

ÇİFTE KANCA BAĞI—Double blackwall hitch—Palangaların kancalarını bir halata bağlamak için kullanılan bağ.

ÇİFTE KANCALI İZBİRO—Bkz: "Çengel izbiro".

ÇİFTE KANDİLİSA BAĞI—Topsail halliard bend—Bazı yatların gabya yelkenleri kandilisa halatlarına yapılan bu bağ kandilisa bağının üç voltalısıdır.

ÇİFTE KAZIK BAĞI—Roband hitch—Kazık bağının iki ya da daha fazla voltalısıdır. Bu bağ yelkenleri matafyonlarından serenlere, çarmık iskalaryalarını çarmıklara ve tenteleri de matafyonlarından vardaveleye bağlamak için kullanılır. Bkz: "Matafyon bağı".

ÇİFTELEMEK—Dropping second anchor when riding at single anchor—Tek demirde yatarken gerektiğinde ikinci demiri atmak ve her iki demirin zincir kalomasını eşitlemek.

ÇİFTE MAKARA—Double block—Aynı pim üzerinde iki dilli palanga makarası.

ÇİFTE PATRİSA CEVİZİ—Bkz: "Çarmık cevizi".

ÇİFTE PIRAÇOL—Staple knee—Buna rampa pıraçolu da denir. Çift dirsekli pıraçol.

ÇİFTE SANCAK BAĞI—Double sheet bend. Double bend—Sancak bağının iki voltalısı olup, fırtınalı havalarda sancak savlolarını birbirine daha sağlam bağlamak için kullanılır.

ÇİFTE SİGORTA—Double insurance—1) Gemi ve yük üzerine yapılan sigortalar. 2)Bir değer, riziko için birden fazla poliçe yaptırılması. T.T.K 1286-1346.

ÇİFTE TIRFIL PALANGA—Runner tackle. Runner and tackle—İki tür olan bu palanganın birisi üç tornodan, diğeri ise iki torno bir makaradan oluşur ve beş kez kuvvet elde edilir.

ÇİFTE YÜKSEKLİK—Double altitude—Bir ya da iki gök cisminden konum(mevki) saptamak için art arda alınan iki yükseklik (irtifa).

ÇİFT KAPLAMALI TEKNE—Double hull. Sewn boat—İç kaplama omurgaya dik, dış kaplama yataydır. Bu iki kaplama bakır tel ile birbirine bağlanır.

ÇİFT KOMPAUND MAKİNE—Double compound engine—İki H.P. (High pressure) ve iki L.P (Low pressure) dört silindirden oluşan makine.

ÇİFT PERVANE—Twin screws. Twin propellers.

ÇİFT PERVANEDEN AÇIK BULUNUNUZ—Keep clear off twin propellers. Clear off twin propellers. Beware off twin propellers—Çift pervaneden neta bulununuz.

ÇİFT SEKİZ VURUŞ—Sixteen bells—Kampana ile çift sekiz vuruş. Yeni seneye girerken yapılan bu vuruşun birinci sekizi eski seneyi, ikinci sekizi ise yeni seneyi tanımlar. Bizde uygulanmaz.

ÇİFT TESİRLİ—Double acting.

ÇİFT USKURLU—Twin screws—İki uskur pervaneli.

ÇİĞ—Dew—**Geceleri** hava yuvarındaki su buğusunun yoğunlaşması sonucu yerde ya da bitkiler üzerinde oluşan su damlaları.

ÇİMENTO BADANASI—Cement wash.

ÇİMENTO, ÇABUK DONAN—Quick setting cement.

ÇİMENTO, YAVAŞ DONAN—Slow setting cement.

ÇİN VERNİĞİ—Ningpo varnish—Beyaz işlerde kullanılan vernik. Kuruyuncaya kadar Güneşten korunmalıdır.

ÇİPA—Bkz: "Demir". "Çapa".

ÇİPO—Anchor stock. Stock—Martin ve Admiralti demirlerinde demir bedeninin üst kısmında, anelenin altında bulunan bir delikten bedene dik olarak geçirilmiş sabit ya da oynar ağaç ya da demir kol. Bu tip demirler çipoları sayesinde gaganın deniz dibine iyice batmasını sağladığından demir iyi tutar.

ÇİPO ÇEMBERİ—Anchor hoop. Stock band of an anchor—Ağaç çipoların bedenine vurulan çemberler. Bkz: "Çipo".

ÇİPO DELİĞİ—Bossing—Admiralti tipi demirde oynar çiponun, bedenden geçtiği delik.

ÇİPOLU DEMİR—Stocked anchor. Admiralty pattern anchor—Bkz: "Çipo". su olan demir.

ÇİPO SİĞİLİ—Forelock of the anchor—Çipoyu yuvasında sabit tutabilmek için çipoya yakın çipo bedeni üzerinde açılmış deliğe geçirilen çatal pim. Bu pim geçirildikten sonra uçları iki tarafa bükülür.

ÇİPOSUZ DEMİR—Stockless anchor. Patent anchor—Alafranga demir. Bedeninde çipo bulunmayan ve kolları bedeni üzerinde hareket eden demir. Modern gemilerde bu tip demir kullanılır. Çipolu demire göre tutuculuğu daha az ise de kullanma kolaylığı nedeniyle yaygın olarak kullanılmaktadır.

ÇİPURA BALIĞI—Gilt head bream. Red bream.

ÇİSENTİ YAĞMUR—Drizzle.

ÇİTARİ BALIĞI—Salema. Bamboo fish. Goldline. Streepie. Sasa. Striped. Karanteen—Sarpa. Sarpan balığı.

ÇİVİ—Nail.

ÇİVİ BAŞI—Nail head.

ÇİVİ GENİŞ BAŞLI—Clamp nail.

ÇİVİLEME NOKTASI—Pivoting point-Gemi kızaktan denize indirilirken yüzme kuvveti momenti ile gemi ağırlık momenti, geminin baş tarafındaki bir noktaya göre eşit hale gelirler. Bu noktaya çivileme noktası denir ve bundan sonra geminin kıçı yükselir.

ÇİVİLİ KÖPEK BALIĞI—Prickle shark. Spinny shark.

ÇİY (NEM)—Bkz: "Çiğ".

ÇİY NOKTASI—Dew point—Yoğuşma noktası, çiğleşme noktası.

ÇİZELGE TONLARI—Scale tons—Bazı yükler için bazı yerlerde 20 CWT ağırlık için 40 c.ft. hacim yerine, örneğin çay ve jüt için 20 CWT ağırlık karşılığı 50 c.ft. kahve, çeltik, karabiber için 18, 16, 14 CWT. ağırlığa karşılık 50 c. ft. navlun çizelgeleri uygulanmaktadır.

ÇİZELGE DEĞERLERİ—Tabular.

ÇİZELGEYE GÖRE BOŞALTMA—Scaling discharge.

ÇİZGİLİ MERCAN BALIĞI—Striped bream.

ÇOĞALMA—Augmentation—Büyüme. Artma. Ay'ın yere olan uzaklığı ve gözerimi (ufuk, çevren) den olan yüksekliği ile Ay yarıçapında oluşan değişim. Optik yanılmadan doğar.

ÇOK DEĞERLENDİRME—Multiple valuations—Sigorta yaparken gemiyi kısım kısım değerlendirme. Büyük değerlerde Bkz: "Muafiyet"in etkisini azaltmak için deniz sigorta poliçelerinde yapılan uygulama.

ÇOK GİZLİ—Top secret.

ÇOK HAFİF RÜZGAR-Light breeze. Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi".

ÇOK SAKİN HAVA—Dead calm—Tam durgun. Karıncalar su içiyor.

ÇOK SALLANAN—Heavily rolling and pitching vessel. Labour—Büyük ve ağır baş, kıç yapan ve yalpaya düşen gemi. Oynak gemi.

ÇOK ŞİDDETLİ FIRTINA—Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi"nde kuvveti 10 civarında olan rüzgârlar.

ÇOK YAĞMURLU—Cloudburst.

ÇOK YAKIN—Close aboard.

ÇOK YÜKSEK DALGA—Very high sea-Dalga yüksekliği yaklaşık olarak 30 kadem olan dalgalı 7/8 deniz. Bkz: "Deniz durumu kodu".

ÇOK YÜKSEK FREKANS—Ultra high frequency—Kısa olarak UHF. Aşırı yüksek frekanslar.

ÇÖKME—Set down—Örneğin güverte levhalarının aşağı doğru, içeri çökmesi. "Set up"—Örneğin dip saçlarının yukarı doğru, içeri çökmesi. "Set in"—Örneğin borda saçlarının yana doğru içeri çökmesi.

ÇÖP—Garbage. Rubbish.

ÇÖP DUBASI—Rubbish barge—Limanda bulunan gemilerden çöp toplayan duba.

ÇÖP KOVASI—Garbage container.

ÇÖP ÖĞÜTME MAKİNESİ—Garbage disposer.

ÇÖP TORBASI—Garbage chute.

ÇÖRDEK (HALATI)—Peak halyard. Halyard. Tye of a topsail—Giz cundasını kaldırmak için kullanılan halat donanım. Giz yan yelken gargarisi. Gabya mantileri üzerine bağlanıp eklenen palangalara da denir.

ÇÖRDEK MAKARASİ (TORNOSU)—Tye block.

ÇÖRDEK PATASI—Head cringle—Bkz: "Çördek", "Pata".

ÇÖRDEK YAKASI—Peak. Head—Randa, veleistrilya ve pokruva yelkenlerinin seren yakalarının kıça kalan köşelerine, flok ve velena gibi istiralya yelkenlerinin yukarı köşelerine denir.

ÇUBUK—Spar. Uppermast—Ana direkler üzerine sürülen ikinci ve üçüncü parça direklere denir. Ana direklerin üzerinde bulunan çubuklara "Gabya çubuğu", gabya üzerinde bulunana "Babafingo çubuğu", bunların üzerinde bulunana "Kontra babafingo çubuğu" denir.

ÇULLANMAK—Breaking of waves—Demirde yatan ya da seyreden bir gemiye dalgaların girmesi, üstünde yarması. Bkz: "Deniz yemek".

ÇULPAN—Bkz: "Venüs".

ÇUVAL—Bag. Sack.

ÇUVAL AÇMAK—Bleeding—Çuvalın ağzını açıp yükü ambara akıtmak.

ÇUVAL BEZİ—Hessian.

ÇUVALCI—Sacker. Çuvalla ilgili işleri yapan işçi.

ÇUVALDIZ—Packing needle.

ÇUVALLI (YÜK)—Bagged cargo. Sacked-Çuval içinde olan yük.

ÇUVAL SAPANI—Bale sling—İki ucu birbirine dikilmiş sapanlık halatın oluşturduğu sapan. Denk izbirosu.

ÇÜRÜK SU – Dead water – Seyir halinde dümene yakın oluşan su. Pervane üst kanadının içinde çalıştığı su.

ÇÜTRE BALIĞI – File fish.

D

D—1) Uluslararası işaret sancaklarından "D" harfi: "Benden açık bulununuz, güçlükle manevra yapıyorum—Alphabetical flag "D" of International code of signal means: "Keep clear of me, I am manouvering difficulty" anlamına kullanılır. 2) "Doubtful—Şüpheli"nin kısa yazılışı. 3) Bkz: "D katsayısı". 4) Bkz: "Radyo telefon usülleri".

DABİL BATIM—Bkz: "Çift dip".

DABLİN—Doubling. Doubling plate. Dutchman—Ek dayanıklılık, sağlamlık istenilen yere, ya da kusurlu yapı üzerine vurulan yama.

DABLİN SAÇI—Bkz: "Dablin".

DAĞITIM TABLOSU—Switchboard—Tevzi tablosu. Akım kaynağı ile, dağılım arasında bulunan bağlantı, tablo. Bu tablo ile akımın (elektrik ceryanının) dağılımı ve kontrolu yapılır.

DAİMA GÜVENCELİ (EMNİYETLİ) YÜZER HALDE— Always safely afloat—Anlaşmalara konulan bu deyim ile kiralanan geminin daima güvenceli, yüzer halde kullanılacağına dikkat edileceği kabul edilmiş olunur.

DAİMA YÜZER HALDE—Always afloat—Bkz: "Daima güvenceli yüzer halde".

DAİMİ BÖLGELER— Permanent zones—Yük hattı kurallarına göre tropik bölge ve yaz bölgesi diye ikiye ayrılır.

DAKİKA—Minute—Bir saatlik zaman süresinin altmışta biri.

DALGA—Wave. Sea—Deniz, göl v.b. yerlerde rüzgâr, kabarma—alçalma, ya da deprem etkisiyle oluşan su hareketi.

DALGA BOYU—Wave length. Length of wave—Art arda iki dalga tepesi arasındaki mesafe.

DALGA ÇATLAĞI—Surf. White cap. White horse. Break—Dalgaların kıyıdaki sığlıklarda ya da derin sularda rüzgâr etkisiyle kırılmasından oluşan beyazlık.

DALGA ÇUKURU—Trough—İki dalga arasında kalan çukur.

DALGA DEVİMİ—Wave motion—Deniz yüzeyindeki dalgaların inip çıkması. Sesin havada, ışığın boşlukta yayılması.

DALGA DİRENCİ—Wave resistance—Geminin su içindeki varlığı ve hareketleri dolayısıyle su yüzeyinde oluşan basınç değişmelerinin doğurduğu dalgalar ile, gemiden ortama geçen enerji. Bu bir kayıp olduğundan gemi inşaatında, en az dalga direncine sahip teknelerin dizaynı arzu edilir.

DALGA DİRENCİ KATSAYISI—Wave resistance coefficient.

DALGA ENERJİSİ—Wave energy—Her dalganın taşıdığı enerji.

DALGA FREKANSI—Wave frequency—İlerleyen bir dalga katarı içinde belirli bir noktadan bir saniyede geçen dalga tepesi sayısı. Saniyede oluşan dalga sayısı.

DALGA HIZI—Wave velocity. Speed of wave—Dalga tepesinin belirli bir zaman içinde aldığı mesafe. Bkz: "Dalga ilerleme hızı". Formül:

1) $V = \lambda . f = \lambda / T$.

λ : Dalga boyu (m) veya (sn)

2) Her büyüklükteki derin su dalgaları için

$V = 12.5(\lambda+3/\lambda)^{1/2}$

λ : Dalga boyu (cm).

3) $V = (g\lambda/2\pi)^{1/2}$

λ : Dalga Boyu

g : Yerçekimi İvmesi

T : Dalga Periyodu

DALGA İLERLEME HIZI—Celerity—Dalganın birim zamanda hareket doğrultusunda kat ettiği yol.

DALGA KATARI—Wave train—Aynı yönde ilerliyen düzenli dalga grubu.

DALGA KILAVUZU—Wave guide—Radarda vericiden çıkan yayını antene ulaştıran boru.

DALGAKIRAN—Breakwater. Pier. Wave breaker—Limanları, barınakları, kıyı tesislerini dalgaların etkisinden korumak için dalgaların etkili olabileceği taraftaki denize yapılan duvar.

DALGALANMA—Undulation.

DALGALANMAK—1) To fly—Bayrağın dalgalanması. 2) To become rough sea—Denizde kaba dalgaların oluşması. 3) To be corrugated—Örneğin saç levhanın dalgalanması. Ondüle olması.

DALGALI (DENİZ)—1) Rough sea. Nasty sea. 2) Corrugated (plate)—Ondüle olmuş levha saç.

DALGALIK—Wash strake. Wave subduer. Breakwater—Başüstüne çullanan dalganın denize akması için, açık V şeklinde yapılmış saç levha.

DALGALI SİGORTA POLİÇESİ-Floating policy—Bkz: "Açık kûvertür". "Abonman poliçesi".

DALGA MÜDDETİ (PERİYODU)—Wave period—İlerleyen bir dalga katarı (treni) içinde belli bir noktadan ard arda iki dalga tepesinin geçişi arasında kalan süre. Formül: $T = 1/f$
f = Dalga frekansı (Bkz: "Dalga frekansı").

DALGA SÜR'ATİ-Bkz:"Dalga hızı".

DALGA UZUNLUĞU—1) Bkz: "Dalga boyu". 2) Bir dalga yayınının ya da alternatif akımın tamamlanmış bir devresi.

DALGA ÜZERİNE BİNME—Ride—Teknenin dalga tepesi üzerinde olması hali.

DALGA YÜKSEKLİĞİ—Height of wave. Wave amplitude—Dalga çukuru ile tepesi arasında kalan mesafe.

DALGA YÜKSEKLİĞİ KODU—Sea disturbance scale—Bkz: "Deniz durumu kodu".

DALGIÇ—Diver—Özel elbisesiyle ve dışardan verilen hava ile deniz dibinde iş gören kişi. Bkz: "Balıkadam". Dalgıçlar "forma" denilen elbise ile dalarlar ve verilen hava başlıkla beraber elbiseyede dolar ve dalgıç deniz dibindeki yüksekliğini elbisesine dolan havayı ayarlayarak sağlar. Balık adımlardan farkı bu noktadadır ve balıkadam sırtındaki tüpten ya da dışardan nargile yöntemi ile aldığı havayı doğrudan doğruya ağız yolu ile solunum yapar.

DALGIÇ BAŞLIĞI— Diver's helmet. Helmet— Bkz: "Dalgıç"ın formasına takılan metal başlık. Başlıkta bulunan camlarla dalgıç etrafını görebildiği gibi kendisine dışarıdan verilen havayı da başlıkta bulunan valfa dokunmakla ayarlayabilir.

DALGIÇ ELBİSESİ— Diver dress. Diving suit— Bkz: "Dalgıç".

DALGIÇ İNİŞİ—Descend— Dalgıç'ın dibe doğru inişi.

DALGIÇ KUŞU— Dabchik.

DALGIÇ ODASI— Diving bell— Dalgıçların deniz dibine inmelerini kolaylaştırmak için özel olarak yapılmış oda.

DALGIÇ POMPASI— Diving machine— Dalgıçların su altında gereksinme duydukları havayı basan tulumba.

DALGIÇ TEÇHİZATI— Diving apparatus— Dalgıç'ın üzerindeki elbise, ağırlıkları, âletleri dalgıç'a hava basan pompa v.b.

DALGIÇ TULUMBA— Submersible pump— Su içine daldırılarak çalışan tulumba. Özellikle basma yüksekliği fazla olan yerlerde faydalıdır.

DALGIÇ TULUMBASI— Bkz: "Dalgıç pompası".

DALIŞ— Diving.

DALIŞA HAZIR OLMAK— To rig for diving.

DALMA ÇANI— Bkz: "Dalgıç odası".

DALMAK— 1) To dive. 2) Pitching— Gemi başının denizlere batıp, çıkması.

DALMA PİSTON— Plunger.

DALYAN— 1) Fishery. Fishing station. Stake net: Veir. Grawl— Kıyıya yakın, balıkların geçtiği alanlarda balık tutabilmek için çakılan kazıklara donatılan ağlar. 2) Bar. Shallow— Kıyıya yakın sığlıklar, kıyı ile dalyan arasında dalyan derinliğinden biraz fazla derinlik vardır.

DALYANCI— Fisherman who works at fishing station— Bkz: "Dalyan sahibi".

DALYAN NÖBETÇİSİ—Guard (Watchman lookout) fisherman of fishery— Dalyanlarda balık akımını gözetlemek için nöbet bekliyen balıkçı. Gözetleme işinin iyi yapılabilmesi için dalyan içinde yapılmış yüksek kazıkların çanaklıklarında gözetleme işini yaparlar.

DALYAN SAHİBİ—Owner of a fishing station.

DALYAN TARLASI— Bkz: "Dalyan".

DANFORD DEMİRİ— Danford anchor— Çiposuz, kol ve gagası yassı ince uzun demir. Danford çapası.

DARA— Tare. Package weight— Malın, yükün ambalajının ağırlığı.

DAR AĞIZ— Firth— Haliç, nehir ağzı gibi uzun dar körfez.

DARALI— Gross. Gross weight— Darası, ambalajı ile birlikte yükün ağırlığı.

DAR APAZ— Broad reach. By the large— Serbest, apazlama seyirde rüzgârın az kemere önünden kullanılması.

DARASIZ AĞIRLIK— Net weight— Safi ağırlık. Yükün, malın, eşyanın ambalajı çıkarıldıktan sonra kalan ağırlığı.

DAR DENİZLER— Narrow seas— Fazla geniş olmayan denizler. Bkz: "Geçit".
DAR GEÇİT— Narrow passage, fairway.
DAR GEÇİT KURALI— Narrow channel rule— Bir "Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü" kuralı.
DAR GİRİŞ— Inlet— Denizlerin kara içlerine dar bir şekilde girişi.
DAR KANAL— Norrow channel— Bkz: "Dar geçit".
DATUM— Datum— Verilen seviye, derinlik. Bkz: "Harita derinliği".
DÂVA— Lawsuit. Suit.
DÂVACI— Claimant. Plaintiff.
DÂVALI— Respondent. Defendant.
DÂVA VE SAY KOŞULU— Sue and labour clause— Bir kaza olduğunda sigorta, özellikle kaptan, geminin ve yükün ziyanını ya da hasarını önlemek ya da en aza indirmek için makul olan masrafları yapmak zorundadır. Bu masraflar bu koşul altında sigortacıdan geri alınabilir.
DAVLUMBAZ— 1) Paddlebox— Yandan çarklı gemide çarkları (davlumbaz pervaneyi) örten koruyucunun üst kısmı. 2) Bkz: "Köprüüstü".
DAVLUMBAZ KEMERESİ— Paddle beam. Sponson beam— Yandan çarklı gemide padıl dolabının önüne ve arkasına, geminin enine konulan kuvvetli kemere.
DAVLUMBAZ PERVANE— Paddle propeller— Yandan çarklı gemide padıl tahtalarını taşıyan çark dolabı. Bkz: "Uskur pervane". "Pervane".
DAYANMA— Endurance— 1) Bkz: "Seyir sıası". 2) Proof— Dayanıklılık.
DAYREKŞIN FAYNDER— Bkz: "Telsiz kerteriz aleti".
D.B.— "Double bottom-Çiftdip"in kısa yazılışı.
D/C— "Deviation clause— Sapma (yol değiştirme) koşulu"nun kısa yazılışı.
DEDEKTÖR— Dedector-Yangın, duman, gaz gibi olayları belirten âletlerin tümüne verilen genel isim. Örneğin "Smoke dedector".
DEDVEYT— Deadweight. Deadweight capasity— Yükleme, kaldırma, taşıma tonu. Tuzlu suda yaz yük hattına kadar geminin 2.240 liberlik ton. (Bkz: "Ton") olarak kaldırabileceği ağırlıkların tümü. Bkz: "Yükleme tonu".
DEDVEYT, BÜTÜN— All deadweight. All told. Whole deadweight— Geminin tüm taşıma kapasitesini büyük ton olarak belirtmek üzere navlun sözleşmelerinde kullanılan bu deyim ile beraber belirtilen rakam geminin tüm taşıma kapasitesini, yani su, yakıt, istif tahtaları, gereçler v.b. yük olarak geminin alabileceği ağırlıkların tümünü belirtir.
DEDVEYT DEPLASMAN ORANI— Deadweight displacement ratio— Bir geminin büyüklüğüne göre yük taşıyabilme kapasitesini gösterir. Bkz: "Teknik verim".
DEDVEYT KAPASİTESİ— Bkz: "Dedveyt, bütün".
DEFLEKTÖR— Deflector— Çelik teknelere monte edilen pusulanın yöneltici kuvvetini ölçmek için Lord Kelvin tarafından bulunmuş âlet.
DEĞERİ BELLİ OLMAYAN POLİÇE— Unvalued policy— Takselenmemiş poliçe. T.T.K: 1350.
DEĞERİ BELLİ POLİÇE— Valued policy-Takselenmiş poliçe. T.T.K: 1350.
DEĞERLENDİRME KOŞULU— Valuation clause— Bkz: "Hükmi tam ziya" halinde sigortalı değerin, tamir edilmiş gemi değeri olarak alınacağı hususunda, deniz sigorta poliçelerine konulan koşul.
DEĞER SİNİRİ TAYİNİ— Limit per bottom— Bkz: "Açık küvertür" değer sınırı tayini.
DEĞER ÜZERİNDEN— Advalorem.
DEĞER ÜZERİNDEN RÜSUM— Advalorem duty— Gümrük rüsumunun değer üzerinden alınması.
DEĞİŞEN RÜZGÂR— Variable wind. Baffling wind— Durmadan değişen rüzgâr.
DEĞİŞEN YILDIZ— Variable star. Cepheids— Parlaklığı zamana bağlı olarak değişen yıldız. Örneğin: "Rigel", "Canapus" gibi.
DEĞİŞMEYEN DEĞER— Constant— Sabit faktör.
DEĞİŞMEYEN KERTERİZ— Constant bearing— Gemi hareket ettiği halde değişmeyen kerteriz. Tehlikeli bir durumu belirtebilir.
DEĞİŞMEZ SAPMA— Constant deviation- Pusulanın baş kıç hattı üzerinde olmaması ya da geminin sancak ya da iskele parçalarının eşit olmaması nedeniyle mıknatısı pusulada oluşan değişmez hata. Düzeltilmesinde olanak olmadığından olduğu gibi kabul edilir. Bkz: "A katsayısı".
DEKKA SEYİR ÂLETİ— Decca navigator- Kıyıdaki istasyonların yayımladıkları radyo dalgalarının, gemide bulunan ve "Decca navigator" denilen özel bir alıcı ile alınması sonunda elde edilen değerlerin, özel yapılmış haritalara uygulanmasıyla gemi konumu bulunur.
DELİK AÇMAK— To make hole. To stave.
DELİNDİ— Stove in. Bilged— Çatışmada, karaya oturmada teknenin yara alması, delinmesi, sintinelerin su yapması.
DELİP BATIRMAK— Scuttle. Scuttling— Bir tekneyi delerek batırmak.
DELK— Friction— Sürtünme.
DELTA— Delta— Nehir ağızlarında oluşan üçgen biçiminde karasal birikme.
dely.— "Delivery-Teslim"in kısa yazılışı.
DEMİR— 1) Anchor— Teknelerin denizde yüzer halde gereken yerde durabilmeleri

için zincir ya da halata bağlı olarak, genellikle teknenin başından denize atılan ve deniz dibinde tutunabilecek biçimde, demir madeninden yapılmış olan ağırlıklardır. Çapa da denir. 2) İron— Demir madeni. Bkz: "Yük bölümü".

DEMİR, ADMİRALTİ— Admiralty anchor. Stocked anchor— Bkz: "Çipolu demir".

DEMİR ALMAK— To weigh the anchor. Heave up anchor. To heave the anchor— Demirlenmiş, denize bırakılmış demirin gemiye alınması.

DEMİR ANELESİ— Eye of anchor. Anchor ring— Demirin zincire bağlanması için demirin başında bulunan anele, halka, bakla.

DEMİR APİKO— Bkz: "Apiko 1".

DEMİR ATMAK— Bkz: "Demirlemek".

DEMİR BASTİKA— Gin block— Tamamen demirden yapılmış makara, bastika.

DEMİRBAŞ— Fixtures and equipment— Geminin çalışabilmesi için gerekli olan âlet ve diğerleri. Bu cins âletler ve gereksinmeler eskiyinceye kadar gemide bulundurulması zorunlu olup kaybından sorumluluk doğar. Eskiyen demirbaş hurdaya çıkarılmak istenirse yerine yenisi verilir.

DEMİR BAŞA GEÇTİ Mİ?— Is the anchor leading ahead?— Bkz: "Başa kumanda".

DEMİRBAŞI YERLERİ— Anchor stations- Demir atılırken ve alınırken gemiadamlarının bulunmak zorunda oldukları yerler.

DEMİR BAYRAĞI— Anchor flag— Hangi demirin demirleneceğini belirten küçük bayrak. Bugün hemen, hemen hiç kullanılmamaktadır.

DEMİR BEDENİ— Anchor shank— Demirin ana kısmı. Kollar buradan çıkar.

DEMİR BIRAKMAK— Cast off the anchor- Demirin deniz dibine takılması ya da dış etkenler nedeniyle demiri alacak zaman olmadığında, demir zincirinin uygun bir kilidinden fora edilmesi ya da zincirin kesilerek demir ve zincirin denize bırakılması. Bu durumda ilerde yapılacak çıkarma ameliyesini kolaylaştırmak için demirin bırakıldığı yer bir şamandıra ile markalanır ve konumu saptanır. Bkz: "Demiri fundo etmek".

DEMİR, ÇEKME— Milled iron.

DEMİR ÇİPOSU— Bkz: "Çipo".

DEMİRDE— Anchored— Demirli olarak bulunmak, yatmak.

DEMİRDE BAŞ KIÇ VURMAK— To surge. Surging.

DEMİRDE FIRTINA GEÇİRMEK— To ride out a storm.

DEMİRDE YATMAK—To be anchored. Riding at anchor. To lie at anchor. Moored—Geminin demirli halde bulunması.

DEMİRDE YATMAK, TEK—To ride at a single anchor.

DEMİR, DÖKME— Cast iron.

DEMİRE BİNDİRMEDEN YATMAK— To ride easy— Gemi ağırlığının demir ve zinciri germemesi, üzerine bir kuvvet uygulanmaması.

DEMİRE BİNDİRMEK— To ride. Riding. Come to— Dış etkenlerle ya da gemi makinesiyle yapılan manevralarla geminin ağırlığı ile demire binmesi.

DEMİRE PÜRMEÇE TUTMAK—Anchor with a spring—Demirde yatan bir geminin rüzgâraltı yapması (nisbeten dalgasız) için kıçından, demirlenmiş demire halat verilmesi.

DEMİR FENER(LER)İ—Anchor light(s). Riding light (s) — Güneşin batışından doğuşuna kadar demirli olan bir geminin göstermek zorunda olduğu fener(ler).

DEMİR, GALVANİZLİ—Galvanized iron.

DEMİR GÖZE OTURDU—Anchor is in place.

DEMİR GRIVA MATAFORASI—Anchor davit—Su yüzeyine kadar vira edilen demiri güverteye kadar alan matafora. Şimdi pek kullanılmamaktadır.

DEMİR GÜVERTESİ—Anchor deck—Baş tarafta demirlerin konulduğu, ırgat ve yardımcılarının bulunduğu güverte.

DEMİR HALATI—Anchor line—Demiri elle atılan küçük teknelerde ya da kıçtan atılan ya da kurtarma işlerinde olduğu gibi demirin yerini belli etmek için demire bağlı olarak kullanılan halat ya da ince.

DEMİR, HURDA—Scrap iron.

DEMİRİ BOSALAMAK—To stow the anchor—Güvence amacıyla demiri denize, dalgalara karşı uygun biçimde bağlamak.

DEMİRİ FİŞKAYA VURMAK—To fish the anchor—Demiri fişka palangasıyla kaldırmak.

DEMİRİ FUNDO ETMEK—To drop the anchor—Demiri ve bağlı olduğu zincirin bosaları fora edilerek, kendi ağırlığı ile bırakmak, demirlemek. Bkz: "Fundo".

DEMİRİ FUNDOYA HAZIRLAMAK—Clear away the anchor—Demir zincirinin üzerindeki bosaları fora ederek, demirin ağırlığını zincirle yalnız kastanyola üzerinde bırakmak.

DEMİRİ GIRIVAYA VURMAK—To cat the anchor—Demiri gırıva donanımı ile kaldırıp mataforasına toka etmek.

DEMİRİN ÇAPARİZ ALMASI—Anchor foul—Çift demir ve zincirlerinin birbirine dolaşması ya da dipde bir cisme takılması. Bkz: "Çapariz", "Voltalı".

DEMİRİN ÇİPOSU—Anchor stock—Bkz: "Çipo".

DEMİRİN DİPTEN KOPMASI—Anchor is up. Anchor aweigh—Bkz: "Salpa".

DEMİRİN GAGASI—Bill. Pea—Demir kolunun en uç noktası.

DEMİRİN GÖRÜNMESİ—Anchor's in

sight.

DEMİRİN KALKMASI—Bkz: "Demirin dipten kopması".

DEMİRİN KOLU—Arm of anchor—Demirin memesinden tırnağına kadar olan kısmı.

DEMİRİN MEMESİ—Anchor crown—Demirin bedeni ile kollarının birleştiği yer.

DEMİRİN NETA GÖRÜNMESİ—Anchor is clear—Demirin çapariz, gamba almadan denizden görünüp gelmesi.

DEMİRİN TARAMAMASI—Anchor holds. Bite—Demirin deniz dibinde iyi yerleşmesi tutunması ve yeterli zincir kalması sonunda geminin üzerine binen ağırlığına rağmen deniz dibinde yerini değiştirmemesi.

DEMİRİN TARAMASI—Anchor dragging. Drag. Dredging—Bkz: "Demirin taramaması" durumunun tersi.

DEMİRİN TARATILMASI—Dragging the anchor. To drag the anchor—Demirin, dipten kopmadan yapılan manevra ile zorlayarak, deniz dibindeki yerinin değiştirilmesi.

DEMİRİN TIRNAĞI—Anchor fluke. Anchor palm—Demir kollarının ucunda yassı parçalar.

DEMİRİN TIRNAK UCU—Anchor palm. Anchor peak—Bkz: "Demirin tırnağı"nın en uç kısmı.

DEMİRİ VİRA ETMEK—To heave up the anchor—Demiri ırgatla yerine almak.

DEMİR KALDIRMA—To weigh. Underweigh—Demirin vira edilerek içeri alınması. Demiri dipten keserek teknenin yol almaya hazır hale getirilmesi.

DEMİR KALOMA—Slack away the anchor—Demir zincirinin kaloma edilmesi için verilen emir. Bkz: "Kaloma".

DEMİR KAMPANASI—Anchor bell—Genellikle teknenin baş tarafında bulunan, pirinçten yapılmış çan. Demirleme işlerinde, siste, saat bildirmede ve diğer gemicilik işlerinde uyarı için kullanılır.

DEMİR KAPONU PİMİ—Tumbler—Bkz: "Kapon".

DEMİR KAZIK—Bkz: "Kutup yıldızı".

DEMİR KESTİRMEK—Bkz: "Demir bırakmak".

DEMİR KİLİDİ—Anchor shackle—Demiri zincire bağlayan kilit.

DEMİR KOLU AÇISI—Throat—Demirin bedeni ile kolu arasında oluşan açı.

DEMİR KÜRESİ—Anchor ball—Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü'ne göre gemiler demirli bulunduklarında güneşin doğuşundan batışına kadar baş taraflarında göstermek zorunda oldukları küre.

DEMİRLEMEK—To let go the anchor. To drop the anchor. Let go. Drop anchor—Bkz: "Fundo etmek" de denir.

DEMİRLEMEK, ÇİFT DEMİRLE—Let go both anchors. To moor—Bkz: "Çiftelemek".

DEMİRLEME LEVHASI—Mooring board.

DEMİRLEME TAKIMI—Ground tackle—Geminin demir, zincir ve ırgatından oluşan donanım.

DEMİRLENEN DEMİR—Flood anchor. Anchor been let—Geminin demirlediği ve üzerinde yattığı, durduğu demir.

DEMİRLERİ BAĞLAMAK—To secure anchors for sea—Bkz: "Demiri bosalamak".

DEMİRLİ—Bkz: "Demirde".

DEMİR LOÇASI—Hawsepipe—Göz demirlerinin gemide baş bodoslamada içine alındığı geniş boru. Demir, demirlenmediği zamanlarda bu borular içinde güvence ile durur.

DEMİR NEREYE KUMANDA EDİYOR?—How is the chain leading?—Demirin zinciri başa göre ne tarafta.

DEMİR NÖBETİ—Ahchor watch—Liman nöbeti. Demirli bulunan bir gemide zabitlerin ve tayfanın tutmak zorunda oldukları vardiya.

DEMİR PABUCU—Anchor shoe—Ağaç teknede vira ya da mayna edilen demirin kaplama tahtalarına zarar vermemesi için loça altına vurulan ağaç.

DEMİR PALANGASI—Anchor tackle—Eski gemilerde demirin alınması için kullanılan palanga.

DEMİR RESMİ—Bkz: "Demir yeri ücreti".

DEMİR, SABİT ÇİPOLU—Close stowing anchor—Çiposu bedenine bağlı olan, diğer bir deyimle çiposu oynamayan demir.

DEMİR SALPA—Anchor atrip. Anchor aweigh. Anchor off ground—Demir vira edilirken deniz dibinden kurtulup doğrulması ve ağırlığının demir zinciri üzerine binmesidir. Bu olaya "demir koptu" da denir. Bu durum demir kampanasının sık sık "dan, dan, dan...." vurulması ile başüstünden, ilgililer tarafından, köprüüstüne bildirilir.

DEMİR SAPANLI TORNO—Iron bound block—Sapanları demirden yapılmış birer tarafları kancalı tornolar.

DEMİR ŞAMANDIRASI—Anchor buoy. Cable buoy—Demirin yerini markalamak için demire bağlanan şamandıra.

DEMİR ŞAMANDIRASI ATMAK—Stream a buoy.

DEMİR TAKIMI—Bkz: "Demirleme takımı". Demir, zincir, loça, bosalar, ırgat, zincirlik v.b. toplamı.

DEMİR TARAMIYOR—Bkz: "Demir tutuyor".

DEMİR TARIYOR—The anchor is dragging. The anchor is coming home—Bkz: "Demir tutuyor". Demirlenen demirin çeşitli nedenlerle demirlendiği yerde tutunamaması.

DEMİR TUTMAZ—Foul ground—İyi demir tutmayan deniz dibi.

DEMİR TUTUYOR—Anchor holds—Bkz: "Demirin taramaması".

DEMİR ÜZERİNDE—Anchored—Demirli bir geminin duruşu, görünüşü.

DEMİR ÜZERİNDE SALDIRMAK—Clubhaul. Clubbing. Casting—Gemiyi demirleyerek demir üzerinde gemi başını istenilen yöne çevirmek. Bu işlem geminin demirini alırken de yapılabilir.

DEMİR ÜZERİNDE YÜRÜTMEK—Kedging—Demir deniz dibinde iken makine çalıştırarak gemiyi yürütmek. Buna tonozlamak, taratmak da denir.

DEMİR VARDİYASI—Bkz: "Demir nöbeti".

DEMİR VE ZİNCİR KOŞULU—Anchor and chain clause—Deniz sigorta poliçelerine konulan bu koşul ile sigortacılar gemi yüzer halde iken hava nedeni ile kopan ve denize giden demir ve zincirin bulunması için gerekli olan masraflardan sorumlu olmayacakları kabul edilmiştir.

DEMİR VİNCİ—Anchor crane—Irgatla vira edilen demiri güverteye alan vinç.

DEMİR VOLTALI—Bkz: "Demirin çapariz alması".

DEMİR YATAĞI—Anchor plate. Bill board. Anchor bed—Çipolu demiri yatırmak için baş tarafta yapılmış sağlam yer.

DEMİR YATIRMA—Crutch—Ağaç tekne de başta ve kıçta kullanılan bu çelik parça buradaki kaplamaları birbirine bağlar.

DEMİR YERİ—Anchorage. Roadstead. Anchoring berth—Teknelerin demirleyebilmeleri ve güvenlik içinde durabilmelerine elverişli olan ve haritalarda küçük bir çapa ile gösterilen yerler.

DEMİR YERİ, İYİ—Holding ground. Safe anchorage—Demirlendiği zaman demir taratmayan, iyi tutan deniz dibi. Bkz: "Demir tutuyor".

DEMİR YERİNE ÇEKMEK—Towing to anchorage—Demir yerine gitme olanağı olmayan bir geminin başka bir gemi tarafından demir yerine yedekte çekilmesi.

DEMİR YERİNE İNMEK (GELMEK)—To come to anchor. Stand toward the anchorage. Approaching to anchorage.

DEMİR YERİ (RÜSUMU) ÜCRETİ—Anchorage due.

DEMİRYOLU İSKELESİ—Rail berth—Demiryolu ile bağlantısı olan iskele, rıhtım.

DEMİRYOLUNDA TESLİM—Free on rail-Adı söylenen demiryolu istasyonunda teslim. Franko vagon. Bkz: "Ekler bölümü".

DEMİR, YUMUŞAK—Mild iron.

DEMİR YUVASI—Anchor pocket—Çiposuz, alafranga demirin tam vira edilmesi durumunda, tırnak ve gaga bu kısma yerleşir.

DEMİR ZİNCİRİ—Chain cable. Anchor chain—Gomina da denir. Gemilerin demirleme takımlarından olan zincirlerin büyüklük ve kalınlıkları kurallara göre saptanmıştır. Bkz: "Zincir".

DEMİR ZİNCİRİ BOSASI—Anchor bow stopper. Housing stopper—Demir ağırlığının ırgat üzerine binmemesi için zincir üzerine vurulan bosa. Ayrıca demirin güvencesini de sağlar. Bkz: "Kaplumbağa".

DEMİR ZİNCİRİNİ YAYMAK—Ranging the cable—Demir zincirinin örneğin kontrolu ya da parçalarını değiştirmek için güverteye, havuzda ise havuz dibine yayılması.

DEMİR ZİNCİRLERİ ÇİFT VOLTALI—Elbow hawse—İki demirin zincirlerinin birbirine iki defa sarılması, volta alması.

DEMİR ZİNCİRLERİ NETA—Clear hawse—Demirler vira edilirken birbirlerine ya da başka blir cisime takılmadan düzgün bir şekilde içeri alınması.

DEMİR ZİNCİRLERİNİN VOLTASINI AÇMAK—To clear the hawse.

DEMİR ZİNCİRLERİ TEK VOLTALI—Cross hawse—Demirler vira edilirken zincirlerinin birbirine bir defa sarılması. Volta alması.

DEMİR ZİNCİRLERİ ÜÇ VOLTALI—Hawse turn round—Demirler vira edilirken, zincirlerin birbirine üç defa sarılmış olarak görülmesi.

DEMİS KİRALAMA—Demise charter—Bkz: "Çıplak gemi kiralanması".

DEMURAJ—Bkz: "Sürastarya".

DENEB—Star a Cygni—Kuğunun a yıldızı. "Deneb" sözcüğü birçok yıldızlara uygulanırsa da en çok "a Cygni" için kullanılır.

DENEBOLA—Star B Leonis—Aslanın B yıldızı. Parlaklık: 2,2.

DENENMİŞ—Proved—Demir ve zincir test edildikten (denendikten) sonra istenilen kalite ve sağlamlıkta bulunması.

DENEY HAVUZU—Trial tank. Model tank—Gemi yapılmadan evvel yapılan modeli bu havuzda çeşitli koşullar altında denenerek sonuçları saptanır ve geminin durumu bu deneylere göre açıklık kazanır.

DENEY SU SÜTUNU—Test head—Bir bölmenin su sızdırmazlığını denemek için uygulanan su sütunu yüksekliği.

DENEY TANKI—Bkz: "Deney havuzu".

DENEY YÜKLENMESİ—Test Load. Trial load. Proof load—Örneğin bir makineye deneyde uygulanan yük. Taşıyacağı yükten % 10 ile % 100 arası fazla olabilir.

DENGE—Equilibrium—Gemiyi etkileyen iç ve dış kuvvetlerle, atalet kuvvetleri ve sönüm kuvvetlerinin denk olması hali. Bkz: "GM", "Denge, kararlı", "Denge, kararsız", "Denge, tarafsız" ve "Sönüm"

DENGE EĞRİLERİ— Bkz: "Çapraz eğriler", "Denge eğrisi, durgun".

DENGE EĞRİSİ— Stability curve— Denizde seyreden gemilerin değişik yükleme koşullarındaki denge durumunu gösteren eğri.

DENGE EĞRİSİ, DURGUN— Curve of statical stability— Statik, durgun denge eğrisi. Gemilerin belirli bir deplasmanda ve çeşitli meyil açılarındaki durgun dengelerini gösterir. Yatay eksende meyil açıları, düşey eksende doğrultucu moment kolları alınarak çizilir.

DENGE, FARKSIZ— Indifferent equilibrium— Basınç ve sıcaklık gradyanları arasında fark olmaması.

DENGE, KARARLI— Stable equilibrium— Bu durumda denge konumundan dış etken yüzünden ayrılan gemi, tekrar eski durumuna dönebilir. Geminin ağırlık merkezi "G", Merkez ötesi "M"nin altındadır.

DENGE, KARARSIZ— Unstable equilibrium. Bu durumda gemiyi etkiliyen küçük bir dış etki nedeniyle gemi bulunduğu denge konumundan ayrılarak devrilmeye başlar. Bu durumda geminin ağırlık merkezi "G", merkezötesi "M"nin üstündedir.

DENGE KONUMU— Equilibrium position- Denge halindeki bir cismin bulunduğu konum.

DENGELEME—Balancing.

DENGELİ DÜMEN—Balanced rudder— Dümen anasının ön ve arka olmak üzere yelpazeyi ikiye böldüğü dümen biçimi. Bu tip dümende yelpazenin önünde oluşan basınç, gerisinde oluşan basınca eşit olduğundan dümeni çevirmek için fazla bir kuvvete gerek yoktur.

DENGELİ KABARMA ALÇALMA—Equilibrium tide—Tamamiyle teorik bir kavram olup, dünyayı düz ve delik, temassız varsayıp sıvının kabarma alçalma kuvvetine derhal cevap vereceği düşünülmektedir.

DENGE SINIRI—Range of stability—Geminin alabora olabileceği, devrilebileceği meyil açısına kadar olan denge.

DENGESİZ—Unstable. Instable. Out of balance.

DENGESİ ZAYIF—Poor stability—Yapılış ya da yük istifi nedeni ile, dengesi zayıf olan gemi. Diğer bir deyimle "G" noktası "M" noktasına yakın, az "GM" li tekne.

DENGESİZ HAL—Negative stability—Bkz: "GM"nin eksi değer taşıması.

DENGEŞİK PALANGA—Relieving tackle—Mütevazin palanga. Eski gemilerde sert havalarda, denizlerin dümene vurması ile dümen donanımının hasara uğramasını önlemek için yekeye vurulan donanım.

DENGE, TARAFSIZ—Neutral equilibrium—Bu durumda gemi, etkileyen dış etkenler altında bulunduğu denge konumundan ayrılarak yeni bir denge konumuna girer. Ancak hiçbir zaman eski konumuna dönmez. Eski konumuna dönebilmesi için geminin ağırlık merkezinde değişiklik yapmak gerekir. Geminin ağırlık merkezi "G" merkezötesi (metasantır) "M" ile çakışıktır. Diğer bir deyimle GM = O.

DENİZ— 1) Sea. Ocean. Large lake— Büyük alanları kaplayan tuzlu su. Dünya yüzeyinin beşte üçünü kaplar. 2) Wave— Dalga. Deniz hareketi.

DENİZ AHTAPOTU— Sea polyp.

DENİZ ALASI BALIĞI— Salmon trout. Black sea trout.

DENİZ ALBAYI— Captain— A.B.D. deniz kuvvetlerinde rütbesi yarbaydan yukarı ve tuğamiralden aşağı olan subay. Kara kuvvetlerindeki "Colonel" e eşit bir rütbe.

DENİZ ALMANAĞI—Nautical almanac—Bkz: "Almanak".

DENİZ ALMASI—Wash overboard—Denizin alıp götürmesi. Örneğin dalgaların güvertede bulunan filikayı alıp götürmesi gibi.

DENİZALTI— 1) Submarine. U boat— Denizin altında seyir olanağı olan savaş gemisi. 2) Underwater. Submarine. Submerge. Deep sea— Denizin altı, derinlikleri. 3) Leeshore—Deniz altı sahil. Dalgalardan etkilenen kıyı.

DENİZALTI AVCISI— Submarine chaser— Özellikle denizaltı savaş gemilerini avlamak için özel olarak yapılmış savaş gemisi.

DENİZALTI AVLAMA GRUBU— Antisubmarine group— Düşman denizaltılarını avlamak üzere teşkilâtlandırılmış gemiler ve uçaklar grubu.

DENİZALTI AVLAMA KARAKOLU—Antisubmarine patrol—Düşman denizaltılarını arayıp bulmakta görevli gemiler ve uçaklar grubu.

DENİZALTI AVLAMA KUMANDANLIĞI-Anstisubmarine command—Düşman denizaltılarına karşı harekât da bulunmak üzere emrinde gemiler ve uçaklar bulunan kumandanlık.

DENİZALTI BÖLÜMÜ—Submarine division.

DENİZALTI ÇANI—Submarine bell—Denizaltında ses ya da işaret veren çan ya da osilatör.

DENİZALTI FİLOSU—Fleet submarine.

DENİZALTI KABLO GEMİSİ—Telegraph ship—Denizaltı kablosu döşeyen gemi. Bkz: "Kablo gemisi".

DENİZALTI KABLOSU—Submarine cable—Kıyılar arasında elektrik akımı, tele-

fon, telgraf için çekilen kablo.

DENİZALTI KURTARMA GEMİSİ — Submarine rescue vessel — Batan denizaltıyı kurtarmak için özel yapılmış gemi.

DENİZALTI KURTARMA YELEĞİ — Lung — Denizaltı kurtarmalarında personelin kurtarılması için özel yapılmış solunum yeleği.

DENİZALTI KUVVETİ — Submarine force.

DENİZALTI, KÜÇÜK — Midget submarine.

DENİZALTI MANİA AĞI — Antisubmarine. Submarine net — Denizaltıların limanlara girmemesi ya da dar geçitlerden geçmemesi için ağızlara çekilen çelik ağ.

DENİZALTINDA — Submerged.

DENİZALTI SAVAŞ GEMİSİ — Bkz: "Denizaltı".

DENİZALTI SERİ DALMA SARNICI — Negative buoyancy tank.

DENİZALTI SES İŞARETİ — Submarine sound signal — Fener gemileri tarafından denizaltında yapılan seyir için uyarma yayınları. Denizaltı çan ve osilatörlerinin 15/20 mil yayın alanı vardır.

DENİZ ANASI — Jelly fish. Sea blubber. Nettle.

DENİZ AŞIRI — Overseas — Denizlerin ötesinde bulunan.

DENİZAŞIRI BÜYÜK LİMAN — Major port (overseas).

DENİZ ATEŞESİ — Naval attache — Yabancı ülkelerdeki elçiliklere dahil yüksek rütbeli deniz subayı.

DENİZ ATI — Sea horse — 1) Denizlerde bulunan 10/15 cm uzunluğunda, dik yüzen deniz iğnesigillerden deniz canlısı. 2) Yüksek Denizcilik Okulu Mezunları Derneği'nin simgesi.

DENİZ AYGIRI — Walrus — 10/12 kadem boyunda olan ve genellikle Kuzey Kutbu civarında yaşayan deniz aygırı.

DENİZ AYISI — Sea cow.

DENİZ BAKANI — First Lord of Admiralty. Ministery of Maritime Affairs.

DENİZ BAKKALI — Ship chandler — Gemiye gereç, kumanya, yedek parça, v.b. maddeleri sağlayan, satan kişi.

DENİZ BAROMETRESİ — Marine barometer — Civalı Kew modeli, yalpaklıklara oturtulmuş barometre.

DENİZ BİNBAŞISI — Commander.

DENİZ BUZULU — Iceberg.

DENİZ BÜTÇESİ — Naval appropriation bill.

DENİZ CANAVARI — Sea monster.

DENİZ CELPLİ ERAT — Conscript (naval).

DENİZCİ — 1) Seaman. Sailor. Mariner — Denizciliği meslek edinmiş ya da denizde devamlı gezen, denizi tanıyan kişi. 2) Seaworthy — Denize dayanıklı, denizler karşısında iyi uyum gösteren tekne. Bkz: "Denizci tekne".

DENİZCİLERE İLÂN — Notices to mariners — Denizcilere yapılan duyurular. Hidrografi daireleri tarafından şamandıralar, fenerler, seyir yardımcıları, haritadaki değişiklikler ve seyir için tehlikeli olan hususlar hakkında derhal ya da periyodik olarak yapılan yayınlar, ilânlar.

DENİZCİLİK — 1) Maritime. Shipping — Denizciliğin bütün kesimlerini içeren bir sözcük. 2) Seakindliness — Gemi hareketleri ve hidrodinomiği ile ilgili bir deyim olup, geminin denizde ılımlı hareketler yapması anlamındadır.

DENİZCİLİK BİRLİĞİ — Shipping pool — Gemi işleticilerinin kurmuş olduğu kartel biçimli birlik. Üyelerine kazanılan navlunun bir kısmını anlaşma gereğince öder.

DENİZCİLİK GÖKBİLİMİ — Nautical astronomy — Konum ve yer saptanması için denizcilerin yararlandığı bir gökbilim dalı. Bahri hey'et.

DENİZCİ TEKNE — Seaworthy vessel — Kötü havaya dayanıklı tekne.

DENİZ ÇİZELGELERİ — Nautical tables — Seyirle ilgili olarak aritmetik, astronomik ve coğrafi çizelgeler. Denizle ilgili matematiksel, logaritmik tablolar, cetveller.

DENİZDE — At sea — 1) Denize açılmış bağlı olmayan. 2) Liman sınırları, karasuları dışında.

DENİZDE ÇATIŞMAYI ÖNLEME TÜZÜĞÜ — Regulations for Preventing Collisions at Sea. Rules of the road. Articles. Bkz: "Ekler bölümü" — Denizde çatışmayı önlemek, deniz trafiğini düzenlemek amacıyla uluslararası kabul edilmiş kurallar.

DENİZDE MARKALAMA — Sea marker. Marking — Denizde seyir güvenliğini sağlamak amacıyla yapılan işaret koymalar.

DENİZ DEMİRİ — Sea anchor. Drift anchor. Floating anchor. Drag sheet. Water anchor. Drogue — Dalgalı havalarda küçük teknelerin güvenliğini sağlamak için, denize bırakılan buranda, seren ya da zincirlerden oluşan, üçgen biçimli torba. Özellikle çatlaklı sahillerde kıyıya yaklaşırken kıç taraftan bırakıldığında, teknenin denizlere aykırılamamasını sağlaması bakımından yararlı olur.

DENİZ DEMİRİ BURANDASI — Drift sail — Bkz: "Deniz demiri"nde kullanılan buranda.

DENİZDEN — From seaward.

DENİZDEN ABLUKA — Maritime blockade.

DENİZDEN KURTARMA — Sea rescue.

DENİZ DESTEK ARACI — Support craft. Bir harekâtı denizden destekleyen deniz aracı.

DENİZ DESTEK BÖLGESİ — Naval support area — Bir çıkarmayı desteklemek için görevlendirilmiş deniz araçlarına ayrılmış deniz bölgesi.

DENİZDE YÜKSELMEK — Overrisen — De-

nizde dalgaların etkisiyle teknenin yükselmesi.

DENİZ DİBİ—Sea bottom. Sea bed. Ground—Ka'rı bahir.

DENİZ DİBİ CİNSİ—Quality of the sea bottom. Nature of the sea bottom—Deniz dibinin nelerden oluştuğu. Örneğin kumluk, çamur ya da kayalık gibi.

DENİZ DİBİNE DEĞMEK—Touch. Touch the ground—Teknenin deniz dibine değmesi, oturması, bulması.

DENİZ DONATIM BAŞKANLIĞI—Bureau of Ordinance.

DENİZ DURUMU KODU—Sea disturbance scale - Sıfırdan dokuza kadar rakamlarla dalga yükseklikleri ifade edilir. 0) Sakin (cam gibi). Dalga yüksekliği: 0.1) Sakin (çırpıntılı). Dalga yüksekliği: 0-1/3 kadem arası. 2) Düz (küçük dalgalı). Dalga yüksekliği: 1/3 - 1 2/3 kadem arası. 3) Hafif dalga. Dalga yüksekliği: 1 2/3-4 kadem arası. 4) Mutedil dalga. Dalga yüksekliği: 4-8 kadem arası. 5) Kaba dalga. Dalga yüksekliği: 8 - 13 kadem arası. 6) Çok kaba dalga. Dalga yüksekliği: 13 - 20 kadem arası. 7) Yüksek dalga. Dalga yüksekliği: 20 - 30 kadem arası. 8) Çok yüksek dalga. Dalga yüksekliği: 30- 45 kadem arası. 9) Olağanüstü dalga. Dalga yüksekliği: 45 kademden yukarı.

DENİZ DÜZEYİ—Sea level—Teorik olarak kabarma alçalmasız, ölü dalgasız deniz seviyesi, düzeyi.

DENİZE AÇILMAK—1) Start sailing due to adverse weather conditions—Uygun olmayan hava koşulları nedeniyle açığa çıkmak. 2) Start voyage, sailing—Sefere başlamak. 3) Seafaring. Seagoing—Denizde çalışmak. Denize çıkmak.

DENİZE ADAM DÜŞTÜ—Man overboard. By the board—Gemiden denize adam düştüğünde uyarı anlamında bağırma.

DENİZE ATILAN MAL—Jettisoned cargo. Jetsam—İsteyerek denize mal, yük atmak.

DENİZE ATLAMAK—Leap into sea. Jump into sea.

DENİZE ÇIKMA—Bkz: "Denize açılmak 3".

DENİZE DOĞRU—Seaward.

DENİZE ELVERİŞLİ—Seaworthy—Denizde yük ve yolcu taşımak ya da denize açılmak, denizin tehlikesine karşı gelebilecek gemi. Geminin denize, yola, sefere elverişli olması. Bkz: "Denize elverişlilik". T.T.K: 817.

DENİZE ELVERİŞLİ GEMİ—Seaworthy vessel. Good ship—Bkz: "Denize elverişli".

DENİZE ELVERİŞLİLİK—Seaworthiness—Bkz: "Denize elverişli". Geminin sefere elverişliği. Geminin yapacağı sefer için tekne, makine, teçhizat, donanım, personel bakımından yasalar, yönetmeliklere, tüzüklere uygunluğu için yapılan kontrollar sonucu bulunan denize elverişlilik durumu.

DENİZE ELVERİŞLİLİK BELGESİ—Seaworthiness certificate. Seaworthy certificate. Admission of seaworthiness—Bkz: "Denize elverişlilik" sonucu yetkililer tarafından verilen belge.

DENİZE ELVERİŞLİLİK TEMİNATI—Warranty of seaworthiness—Deniz sigortalarında. Bkz: "Zımni teminatlar"dan.

DENİZE ELVERİŞLİ OLMAYAN TEKNE—Unseaworthy vessel. Coffin ship—Bkz:"Denize elverişlilik" koşullarını yerine getirmeyen tekne, gemi.

DENİZE ELVERİŞLİ TRİM KOŞULU—Seaworthy trim clause—Eğer kiracılar gemiyi birkaç limanda boşaltacaklarsa ara seyri için, bu koşul altında, trim yönünden geminin denize elverişli olmasını sağlamak zorundadırlar.

DENİZE ELVERİŞSİZLİK—Unseaworthiness—Bkz: "Denize elverişlilik" durumunu alamamış ya da kaybetmiş olma durumu.

DENİZE GİTMEK—To go by the board. Carry away—Denize yükün ya da gemi parçalarının dış etkenlerle gitmesi, sürüklenmesi. Bkz: "Arma budatmak".

DENİZE İNDİRMEK—Launch. Launching—Teknenin karadan denize indirilmesi.

DENİZE MAL ATMAK—Jettison. Ditch—Gemiyi içinde bulunduğu deniz güçlüğünden (muhataradan) korumak ya da kurtarmak için yük ya da gemi takımlarından bazılarını denize atmak, pasa etmek.

DENİZ FENERİ ÖZELLİĞİ—Characteristic—Deniz fenerinin rengi, çakması ve diğer özellikleri.

DENİZ GÖKBİLİMİ—Bkz: "Denizcilik gökbilimi".

DENİZ GÖZLEMEVİ—Naval observatory.

DENİZ GÜLÜ—Anemone.

DENİZ HABER ALMA BAŞKANLIĞI—Director of Naval Intelligence.

DENİZ HARİTACISI—Hydrographer.

DENİZ HARİTALARI—Chart. Nautical chart. Sea chart—Denizde seyiri kolaylaştırmak amacıyla denizin özelliklerini, örneğin derinlikleri, deniz dibi doğasını, akıntıları, deniz fenerlerini ve özelliklerini, tehlikeli yerleri, sualtı, su üstü kayaları, sığlıkları, fenerlerden gerekli kerterizleri, kıyıyı ve kıyıda seyre yardımcıları ve özelliklerini, limanları, rıhtımları, iskeleleri, alâmetleri v.b. yerleri gösteren haritalardır.

DENİZ HARİTALARI KISALTMALARI—

Hydrographic abbreviations—Deniz haritacılığında ve sörveylerinde kullanılan kısaltmalar. Murahamat.

DENİZ HARP OKULU—Naval Academy.

DENİZ HARP OKULU ÖĞRENCİSİ—Cadet—Bkz: "Deniz subayı adayı".

DENİZ HASARI—Sea damage—Denizin yaptığı hasar.

DENİZ HAVA AKIMI—Maritime air—Deniz üzerinde seyreden hava akımı.

DENİZ HAVACILIK DAİRESİ—Bureau of Aeronautics.

DENİZ HAYATI—Sea life—Denizde geçen zaman.

DENİZ HAYDUTLUĞU—Piracy—Korsanlık.

DENİZ HÖRTUMU—Waterspout—Havanın hızla yükselmesi sonucu kümülonimbüs altında oluşan bulutsu hortum. Bu hortum denizden yükselen bir su sütunu görünüşündedir.

DENİZ HUKUKU—Maritime law—Devletler hukukunda denizin hukuki durumunu düzenleyen ve devletlerin bölümler üzerindeki haklarını belirten antlaşma ve törelerin tümü.

DENİZ İĞNESİ BALIĞI—Snake pipe fish. Pipe fish. Worm pipe fish.

DENİZ İHTİYATİ HACZİ—Maritime lien—Denizde olan olaylardan ötürü tarafların uğramış oldukları kaybın teminat altına alınabilmesi, tesbit yaptırılması için, tarafların birbirine karşı uyguladıkları geminin hareketini önleme, tedbir. Bkz: "Hasar ihtiyati haczi", "Anlaşma ihtiyati haczi".

DENİZ İLMİ—Hydrography—Deniz Hidrografi ilmi. Deniz ve ögelerini inceleyen bilim dalı.

DENİZİN DALGALANMASI—Disturbance—Bkz: "Deniz durumu kodu".

DENİZ İŞARETİ—Sea mark—Denizde seyir güvenliği ya da bir şeyi belirtmek için konulmuş işaret, alâmet.

DENİZ İŞLERİ—Naval affairs.

DENİZ KABARIYOR—The sea is becomming rough—Denizde dalgaların büyümesi.

DENİZ KABUKLUSU—Barnacle—Gemi dibine, karinasına yapışan midye benzeri deniz kabuklusu.

DENİZ KARAKOLU—Patrol vessel (ship). Guard ship—Savaşta tarafsız gemileri durdurarak kontrol eden gemi.

DENİZ KAYIPLARI—Losses marine—Bkz: "Tam kayıp (ziya)", "Kısmi ziya".

DENİZ KAZASI—Accident at sea. Casualty—Denizde olan çeşitli kazalar. Örneğin karaya gitmek, oturmak, bulmak, enkaz, leş olmak, yangın, çatışma, delinme, su etme v.b. olaylar deniz kazalarının başlıcalarındandır.

DENİZ KENARI—Water front. Seashore. Coast. Maritime. Seäside—Bkz: "Kıyı", "Yalı", "Sahil".

DENİZ KESTANESİ—Sea urchin.

DENİZ KILAVUZU—Bkz: "Seyir kılavuz kitabı". "Kılavuz".

DENİZ KIRIŞIKLIĞI—Wind lipper. Cat's paw—Yeni çıkan rüzgârın deniz yüzeyinde oluşturduğu karışıklık.

DENİZ KIT'A HİZMETİ—On sea duty.

DENİZ KIYISI—Sea board—Bkz: "Deniz kenarı".

DENİZ KIZI—Mermaid—Belinden aşağısı balık, üst tarafı kız görünümünde olan hayali yaratık.

DENİZ KİRLENMESİ—Pollution—Denizin, örneğin petrol, kimyasal maddeler, çöpler, kanalizasyon suları ile kirletilmesi.

DENİZ KOLEJİ—Naval college.

DENİZ KURDU—1) Old salt. Old tar—Denizde senelerini geçirmiş, tecrübeli denizci. 2) Worm—Denizde yaşayan ve ağaç yapıları kemiren böcek.

DENİZ KUŞLARI—Sea birds. Gull. Sea fowl.

DENİZ KUVVETLERİ—Navy. Naval forces—Bir memleketin toplam deniz gücü. Toplam savaş gemileri ve personeli. Donanma.

DENİZ KUVVETLERİ KUMANDANI—Chief of naval operations.

DENİZ KUVVETLERİ MÜFETTİŞİ—Naval inspector general.

DENİZ KUVVETLERİ ÜSSÜ—Naval base—Deniz kuvvetlerine ait gemilerin devamlı kaldıkları, bakım tutumlarının, tamirlerinin ve her türlü ikmallerinin yapıldığı liman, bağlama yeri.

DENİZ KUVVETLERİ YÖNETMELİĞİ—Naval force regulation.

DENİZLE ÇEVRİLİ—Sea bound. Seagirt—Etrafı denizle çevrili.

DENİZLE İLGİLİ—Nautical—Denizsel.

DENİZLERİ KARŞILA—Meet the seas—Dalgaya baş verilmesi için serdümene verilen emir.

DENİZLERİ KOLLA—Ease the ship—Gemiyi denizlere karşı rahatlatmak için sürdümene verilen emir.

DENİZLERİN DÖĞMESİ—Heave of the sea—Denizlerin gemi ya da başka bir cisme çarpması.

DENİZ LOJİSTİK BAŞKANLIĞI—Bureau of Supplies and Accounts.

DENİZ MAHKEMESİ—Admiralty court—İngiltere'de deniz dâvâlarına bakan mahkeme.

DENİZ MAKİNESİ—Marine engine—Gemilerde, deniz araçlarında kullanılmak üzere yapılmış makineler.

DENİZ MANEVRASI—Naval manoeuver.

DENİZ MERASİMİ—Render honour.

DENİZ METEOROLOJİSİ—Marine meteorology. Sea weather—Okyanuslarla, de-

nizlerle ilgili hava analizi.

DENİZ MEVKİ KUMANDANLIĞI—Naval station.

DENİZ MİLİ—Sea mile. Nautical mile—15.5.1964 tarihli 476 sayılı yasa ile karasuları için deniz mili 1852 metre olarak kabul edilmiştir. Ancak uluslararası deniz mili 6080 kadem eşiti olan 1853 metre olarak kullanılmaktadır. Bkz: "Mil".

DENİZ MİLİ,STANDARD—Standard nautical mile—Sür'at ve mesafe hesaplarında kullanılan değişmez uzunluk. 6080 kadem (1853 metre) olup 48° 05' enleminde 1 dakikalık meridiyen yayına eşittir. Bkz: "Deniz mili". "Mil".

DENİZ MUHATARALARI(RİZİKOLARI)-Marine risks. Sea risks. Perils of the sea—Bir deniz seferinde gemi, yük, eşya ya da insanların karşılaşabilecekleri deniz tehlikeleri. Bkz: "Deniz tehlikeleri".

DENİZ MÜŞTEŞARI—Undersecretary of State for the Navy.

DENİZ MÜŞTEŞARLIĞI—Navy Department.

DENİZ MÜZESİ— Naval museum.

DENİZ OTU— Seaweed. Kelp.

DENİZ ÖDÜNCÜ—1) Respondentia—Seferi tamamlamak için gemide bulunan yük için alınan borç, deniz ödüncü. 2) Bottomry. Groşs adventure—Gemi ya da navlun ya da her ikisini karşılık gösterip, seferi tamamlamak için deniz ödüncü almak. Gemi ipoteği yaptırmak. T.T.K: 1159.

DENİZ ÖDÜNCÜ FAİZİ—Marine interest—Bkz: "Deniz ödüncü" için ödenmesi gereken faiz.

DENİZ ÖDÜNCÜ İPOTEĞİ—Maritime hypothecation. Bkz: "Deniz ödüncü işinde yapılacak ipotek.

DENİZ ÖDÜNCÜ SENEDİ—Respondentia bond—Bkz: "Deniz ödüncü"nde yapılan senet.

DENİZ PERSONEL DAİRESİ BAŞKANLIĞI—Bureau of Naval Personnel.

DENİZ PİYADESİ—Marine corps.

DENİZ PİYADE SUBAYI—Marine officer.

DENİZ RAPORU—Sea protest. Protest. Ship's protest. Note of protest—Kaptan tarafından deniz olayını, kazasını bildiren ve yasalara, törelere (örf ve âdetlere) göre mahkemeye, liman başkanlığına ya da noţere verilen ve olayın saptanmasını isteyen rapor, yazı. Deniz raporu şahitler dinlendikten ve bir sakınca görülmediğinde kesinleşen bir belge durumuna girer ve olay buna göre değerlendirilir. Ticaret Kanunumuzun 982. maddesine göre Kaptan yolculuk esnasında gemisinde olan kazaları, hasarları, barınma limanına girişi,v.b. olaylar için deniz raporu almak diğer bir deyimle olayı yasal yollardan saptaması gereklidir.

DENİZ SAĞLIK GRUP BAŞKANLIĞI—Brueau of Medicine and Survey.

DENİZ SALNAMESİ—Navy register—Deniz yıllığı.

DENİZ SATHI—Sea level. Sea surface—Deniz yüzeyi.

DENİZ SAVAŞI—Sea war. Naumacy.

DENİZ SEFERİ—Marine adventure.

DENİZSEL—Maritime—Deniz, seyir, deniz ulaştırması ve deniz ticareti ile ilgili.

DENİZSEL SICAK—Maritime tropical.

DENİZSEL SOĞUK—Maritime polar.

DENİZSEL SOĞUK HAVA AKIMI—Maritime polar air.

DENİZ SEVİYESİ—Bkz: "Deniz düzeyi".

DENİZ SİGORTA BİRLİĞİ—Marine insurance corporation—Deniz tehlikelerine karşı birlikte sigorta yapan sigorta şirketleri, reasürörler birliği.

DENİZ SİGORTASI—Marine insurance—Denizde, gemide ya da seferde olacak kayıplara karşı yapılan sigorta.

DENİZ SİSİ—Sea fog. Sea smoke—Sıcak ve rutubetli havanın soğuk denizin üzerinden geçerken oluşturduğu sis.

DENİZ SÖRVEYÖRÜ—Marine surveyor—1) Gemi sahibi ya da sigortacılar adına gemi, yük ve personelin güvenliği için gereken işlemlerin yapıldığını denetleyen uzman kişi. 2) Deniz ve bitişiğindeki suları inceleyen denetleyen uzman kişi.

DENİZ SUBAYI—Naval officer.

DENİZ SUBAYI ADAYI—Cadet. Midshipman (A.B.D.)

DENİZ SUBAYI STAJYERİ—Naval cadet.

DENİZ SUYU—Sea water. Salt water. Raw water—Özgül ağırlığı 1.000 ile 1,031 arasında değişir.Ortalama 1.025 alınır. 35 kadem küp deniz suyunun ağırlığı 1 ton olarak kabul edilmiştir.

DENİZ TANI—Nautical twilight—Deniz alacakaranlığı. Güneşin görünen çevren'in (ufkun) 12° altında olduğu sıralarda olan alacakaranlık. Bu sırada gözerimi (çevren, ufuk) parlak yıldızlardan gözlem yapmaya elverişlidir. Diğer bir deyimle açık denizlerde Güneş battıktan sonra yıldızlar görülünceye kadar geçen zaman aralığı. Bkz: "Notik tan".

DENİZ TARAĞI—Clam—İstiridyeye benzeyen deniz kabuklusu.

DENİZ TEĞMENİ—Ensign—Deniz kuvvetlerinde en küçük subay rütbesi.

DENİZ TEHLİKELERİ—1) Perils of the sea. Sea risks. Maritime perils—Bkz: "Deniz muhataraları". Deniz seferinin doğal sonucu olan ve ona bağlı bulunan deniz tehlikeleri. Örneğin yangın, savaş rizikoları (muhatara),korsanlar, iğtinam, gasbetme, alıkoyma, denize yük atma, baratarya v.b. 2) Perils of the Sea—Deniz muhataraları, tehlikeleri. Deniz si-

gorta poliçelerinde ve konişmentolarda bu deyim, denizin basiret ve özenle önlenemiyecek tehlike, kaza ve hasarlarını tanımlar. Rüzgâr ve denizin yapmış olduğu normal etkileri, malın kendi kusuru (zati ayıbı), dikkatsizlik, ambalaj kusurlarını içine almaz. 3) Perils on the sea—Deniz üzerindeki tehlikeler.

DENİZ TİCARETİ—Mercantile marine. Merchant marine. Shipping—Çok geniş anlamı ile denizcilik ve bunlarla ilgili tüm kesimler. Çalışanlar dahil deniz ticareti, ticaret filosu, ticaret hizmeti. Deniz ticareti endüstrisi.

DENİZ TİCARETİ BAYRAĞI—Merchant marine flag—Bazı devletlerin ticaret gemilerinin ulusal bayraktan ayrı olarak taşıdıkları bayrak.

DENİZ TİCARETİ FİLOSU—Merchant navy—Gemiler ve çalışanların oluşturduğu filo.

DENİZ TİCARETİ HUKUKU—Maritime law.

DENİZ TİCARET KANUNU—Maritime law. Navigation law. Merchant Marine Act. Law Maritime. Maritime Code.

DENİZ TOPÇU ATEŞİ—Naval gun fire—Deniz araçları tarafından kara hedeflerine yapılan topçu ateşi.

DENİZ TUTMASI—Seasick. Nausea.

DENİZ UÇAĞI—Seaplane. Hydroplane. Flying boat.

DENİZ UÇAĞI KANATLARI ARASI—Span of the seaplane.

DENİZ UÇURUMU—Abyss.

DENİZ ÜRÜNLERİ—Sea food—Denizden çıkan ve yenebilir her türlü deniz ürünleri.

DENİZ ÜSSÜ—Sea base. Naval base—Deniz kuvvetlerinin ikmal, tamir, onarım, bakım v.b. işlerinin yapıldığı yer, tesis. Deniz kuvvetlerinin üslendiği, hazır duruma getirildiği merkez.

DENİZ ÜZERİNDEKİ TEHLİKELER—Perils on the sea—Bkz: "Deniz tehlikeleri".

DENİZ VALFI—Sea cock—Deniz suyunun gemi devresine girmesini sağlayan valf, vana.

DENİZ VARDİYASI—Sea watch—Denizde tutulan nöbetler.

DENİZ YARATIKLARI—Marine growth—özellikle geminin su ile temas eden kesiminde büyüyen deniz canlılarını tanımlar. Örneğin: midye, istiridye, yosun gibi. Bkz: "Deniz kabuklusu".

DENİZ YARATIKLARINA KARŞI BOYA—Antifouling paint—Midye, yosun gibi cisimlerin gemi karinasına tutunamaması için özel olarak yapılmış boyalar.

DENİZ YEMEK—Ship a sea. To ship—Denizlerin gemiye çullanması.

DENİZ YILANI—Sea serpent.

DENİZ YÜKSEKLİĞİ—Level of the sea.

DENK İZBİROSU—Bkz: "Çuval sapanı".

DENKLEME TEZGÂHI—Balancing machine—Dengeleme makinesi.

DEPLASMAN—Displacement—Maimahreç. Belirli bir durumda yüzen bir geminin, teknenin taşırdığı suyun hacmi. Ton olarak ya da kübik kadem olarak ifade edilir. Ton, geminin ve içindekilerin ağırlığıdır. Hacim ise geminin batan kısmını tanımlar. Bkz: "Maimahreç".

DEPLASMAN BOY ORANI—Displacement-length ratio.

$$\frac{L}{\nabla^{1/3}}$$

∇ : Deplasman

L : Gemi Boyu

DEPLASMAN BOY KATSAYISI—Displacement - length coefficient.

$$\frac{\nabla}{(L/100)^3}$$

DEPLASMAN EĞRİSİ—Curve of buoyancy—Buna sephiye eğrisi de denir. Arşimet prensibine göre bir sıvı içerisine batmış bir cisim, bu sıvı tarafından, sıvı içerisine batmış kısmının hacmine eşit hacimdeki sıvının ağırlığına eşit bir kuvvetle aşağıdan yukarıya doğru itilir. Sephiye kuvveti dediğimiz bu kuvvet, denge şartı dolayısiyle geminin ağırlığına eşittir. Su kesimine karşılık çizilmiş deplasman eğrilerinden, çeşitli su çekimlerinde gemi deplasmanı bulunur. Bkz: "Maimahreç".

DEPO—Store. Warehouse. Wharf—Yüklerin eşyaların güvenceli olarak konulduğu yer.

DEPODAN DEPOYA—From warehouse to warehouse—Deniz sigorta poliçelerinde ambardan ambara, depodan depoya taşıma koşulu.

DEPO GEMİSİ—Store ship—Bir filonun gereçlerini taşıyan ve ikmal yapan gemi.

DEPOLAMA—Storage. Wharfage.

DEPO ÜCRETİ—Wharfage.

DEPOZİTO ALINDISI (MAKBUZU)—Deposit receipt—Müşterek avarya istemine (talebine) karşı yükün alıcısından alınan para için verilen teminat akçesi makbuzu.

DEPRESYON—Depression—Çöküntü. 1) Meteorolojide alçak basınç alanı. 2) Görünen çevren (gözeremi ufuk) ile gerçek çevren arasındaki fark. Genellikle buna "Dip" denir. Bkz: "Ufuk alçalması".

DERECE—1) Degree—Açı birimi. Bir daire çevresinin 360'da biri. Diğer bir deyimle bir çemberin 360 eşit parçasından birini gören merkez açı. 2) Rating - Subay ve astsubayların elde ettikleri uzmanlık de-

recesi. 3) Sıcaklık birimi.

.....DERECE DÜMENİ İSKELE YAP—... degree come left— İskele (left), sancak (right) sözcükleri A.B.D. de kullanılır. İngilizler, iskele (port), sancak (starboard) sözcüklerini kullanırlar. Dümene bu şekilde verilen iskele ya da sancak emirleri gemi başının sol (iskele) ya da sağ (sancak) tarafa, istenilen derece ile döndürülmesini emreder.

DERECE İLE SEYRETMEK—Steer to by degrees—Serdümene söylenen rota derecesi üzerinden geminin seyrettirilmesi.

DERE PİSİSİ BALIĞI—Fluke flounder. Flounder.

DERİN—Deep—Sığ olmayan derinlikleri tanımlayan bir sözcük.

DERİN DÖŞEKLER—Bkz: "Bocu döşekleri".

DERİNLEŞTİRMEK—Deepen.

DERİNLİK—Depth—1) Deniz derinliği. 2) Teknenin derinliği. 3) Filikada, omurgadan küpeşteye kadar olan yükseklik. (4) Gemide, ortada omurga üstünden güverte üstüne kadar olan yükseklik. 5) Ambarda, kemere altı ile iç omurga üstü arasındaki dikey mesafe. 6) Bayrakta dikey yükseklik. Buna genişlik de denir. 7) Denizde, alçalmada (cezir-git) deniz düzeyinden deniz dibine kadar olan derinlik. 8) Yelkende (seren yelken, kabasorta) seren ya da matafyon yakasından altabaşo yakasına olan mesafe.

DERİNLİK KAYDEDİCİ—Depth recorder—Derinliği elektronik düzenle bir kağıt üzerine kaydeden alet. Bkz: "Eko iskandili".

DERİNLİK REGÜLATÖRÜ—Depth regulator—İstenilen derinlikte tutan düzenleyici.

DERİN POSTA—Deep frame—Normal postadan % 50 daha kalın olan posta. Bkz: "Posta".

DERİN POSTALAMA—Deep framing. Heavy framing—Çatışma perdesi gibi ek kuvvetlenme isteyen yerlerde postalar normal postalardan daha kalın yapılır ki buna derin postalama denilir.

DERİN SU İSKANDİLİ—Deep sea sounding machine. Sea gauge—Derin sularda iskandil yapabilmek için özel olarak yapılmış alet.

DERİN SU İSKANDİL HALATI—Deep sea lead line—100 kulaç uzunluğunda, çevresi 1 pus olan gomina bükümlü bitkisel halat.

DERİN SU İSKANDİL TÜPÜ—Deep sea sounding tube—Kimyasal bir maddeyi içeren (ihtiva eden) bir tüp olup deniz dibine indirilince derinliğin etkisiyle tüp içindeki kimyasal madde renk değiştirir. Tüp özel ölçüsüyle ölçüldüğünde renk değiştirme durumu derinliği gösterir.

DERİN TANK—Deep tank—Güverteden dibe ve alabandadan alabandaya kadar uzanan su, yük ve gerekirse safra için kullanılan tank.

DERYA—Sea. Ocean—Açık deniz.

DESTA (DESTE)—Bar taut—Bir yere verilen halatın gerilmesi, düz halde gergin bulunması. Demir zincirinin gerilmesi.

DESTEK KUVVETİ—Support force. Support echelon—Bir elemanı, kuvveti destekleyen kuvvet.

DESTEK PAYANDASI—Ribband shore—Ağaç tekne yapımında kızaktan tekneye vurulan payanda.

DESTEMORA—Cap. Mast cap. Collar—Bir direğin üzerine ya da cıvadra ilerisine sürülen çubuk ya da bastonu yerinde tutmak için direk ya da cıvadra zıvanasına geçirilen iki delikli bir kütük ya da demirden yapılmış cember.

DESTEMORA ÇEMBERİ—Withe. Wythe—Direğe ya da ana bumbaya ikinci bir seren ya da çubuk ekleyebilmek için kullanılan demir çember.

DESTEMORA ZIVANASI—Masthead tenon—Bkz: "Zıvana".

DESTERE BALIĞI—Sawfish.

DEVAM KOŞULU—1) Bkz: "Müddet koşulu". 2)Continuation clause—Deniz sigorta poliçelerine konulan bu kloz ile, geminin sigortalandığı zamanın bitiminde belirli bir zaman daha sigortasının devamı sağlanır.

DEVAMLI GÜNLER—Bkz: "Art arda günler".

DEVAMLI GÜVERTE—Continuous deck—Ambar ağızları, makina kaportaları gibi açıklıklar hariç olmak üzere, gemi boyunca sürekli olarak devam eden güverteler.

DEVAMLI LEVHA—Through plate—Kesikleşmeyen, kesilmeyen Bkz: "Ara parçalar"ın tersine devamlı levhalar.

DEVAMLI RÜZGÂR—Permanent wind—Aynı yönde devamlı olarak esen rüzgâr. Yaklaşık olarak 20°-40° Kuzey enlemlerinde görülür.

DEVAMLI SÖRVEY—Continuous survey—Gemi klas kurumlarının dört senelik özel sörveyleri için uyguladıkları yöntem. Örneğin her sene %25 makine sörveyi gibi. Bu yöntemle, dört sene sonra yapılacak makine sörveyi için makine tamamen sörvey edilmiş olur ve zaman kaybetmenin önüne geçilir.

DEVEBÖYNU—Elbow shaped tube. Generally 90 degrees—Genellikle 90 derecelik dirsek boru.

DEVEBOYNU MANİKA—Cowl—Geminin alt bölümlerini havalandırmak için, bağlı olduğu yerin tavanından yükselerek doksan derece bükülen ve geniş bir ağızla havalandırmayı sağlayan ağız, manika.

DEVE BURADAN – At and from.

DEVİNME OLAYI – Precession – Yer'in dönme ekseninin ortalama kutup çevresinde ağır, ağır dönmesi. Bu olayın sonucu olarak "İlkbahar noktası" her yıl 50", 20 (saniye) geriye kayar.

DEVİR – Cycle. Revolution – Dönme, dolaşma.

DEVİR DAİRESİ – Turning circle – Gemi tam yol giderek dümenin sancak (sağ) ya da iskele (sol) ye tam basılması, alabanda yapılmasında 360° dönerek çizdiği dairedir. Tek uskurlu yük gemilerinde dairenin çapı, yaklaşık olarak gemi boyunun altı ya da yedi, çift uskurlu gemilerde yaklaşık olarak dört katı olarak kabul edilebilir. Diğer bir deyimle bir geminin çeşitli sür'at ve dümen açılarında yapmış olduğu dairelerin en küçüğü. Bu dairenin çapına manevra çapı denir.

DEVİR DÜŞÜRME – Reduction. Ease. Easy.

DEVİR DÜŞÜRME DONANIMI – Reduction. Reduction gear – Redüksiyon dişli donanım kutusu. Fazla olan devir hızını pervaneye uygun devire düşüren donanım.

DEVİR DÜŞÜRMEK – Bkz: "Devir düşürme donanımı". Ease. Easy – Makine devrini, hızını azaltmak.

DEVİR GÖSTERGESİ – Revolution indicator. Revolution counter. Speed tachometer. Tachometer – Makinenin ya da dönen bir cismin belirli bir sürede ne kadar devir yaptığını gösteren âlet.

DEVİR, KRİTİK – Critical speed – Burulma titreşimlerinin, malzemenin doğal titreşim frekansına erişmesi sonucu oluşan tehlikeli bir rezonans olayı.

DEVİRLİ, YÜKSEK – At high revolution.

DEVİR MERKEZİ – Turning center – Dümen basıldığı zaman geminin üzerinde döndüğü kabul edilen nokta. Trime bağlı olmakla beraber, bu nokta gemi boyunun baştan 0,3/0,4 gerisindedir.

DEVİR ORANI – Transmission ratio.

DEVİR SAYISI – Revolution per minute. Speed of rotation.

DEVİR YÖNÜ – Direction of rotation.

DEVİR YÜKSELTME – Speed set-up.

DEVLETLERARASI DENİZ HUKUKU – Law of the sea.

DEVN – "Deviation – Yapay sapma"nın kısa yazılışı.

DEVRE – Circuit – Elektrik devresi.

DEVREDEN ÇIKMA – Disconnection from circuit.

DEVRE DİRENCİ – Impedance – Alternatif bir akımda oluşan devre direnci, görünen (zahiri) direnç.

DEVRE KESİCİ, BİRDEN – Panic button.

DEVREN BORDALAMAK – Round. Rounding – Bir şamandırayı, burnu, feneri v.b. yerleri uzaklığı aynen koruyarak dönmek.

DEVREN KİRALAMA – Subletting.

DEVREYE ALIŞ – Starting.

DEVRİDAİM – Circulating – Devamlı devretmek, dönmek.

DEVRİDAİM TULUMBASI – Circulating pump.

DEVRİYE TEKNESİ – Patrol boat. Coast guard cutter – Kıyı güvenliği için devriye gezen tekne, gemi. Bkz: "Karakol gemisi".

DEVRİYE UCAĞI – Patrol plane.

DEVVAR CAM – Clear view screen – Köprüüstünde yağışlı havalarda iyi görüşü sağlamak için bir motorla döndürülen pencere, lumbuz cam. Hızlı dönüş nedeniyle cam üzerinde kar, yağmur v.b. tutunamadığından vardiya tutanlar önlerini ve uzağı iyi görmek olanağını elde ederler.

DEVVAR FIRTINA – Cyclon. Revolving storm – Sayklon fırtına. Bu tip fırtınalara Kuzeybatı Atlantik, Kuzeydoğu Pasifik, Güney Pasifikde Harikan, Kuzeybatı Pasifik'te Tayfun, Hint Okyanusu, Bengal Körfezi, Arap denizinde Sayklon, Kuzeybatı Avustralya'da Willy-Willies denir.

DEZENFEKTE YAPMAK – Disinfect.

d.f. – Dead freight – Ölü navlun"un kısa yazılışı.

D.G. – "Dangerous goods – Tehlikeli yük"ün kısa yazılışı.

DİRAVEÇE BEZİ – Table. Tabling – Yelken ve tentelerin kenarlarını sağlamlaştırmak için dikilen ensiz bezlere denir.

DİRAVEÇE DEMİRİ – Bkz: "Diraveçe demiri".

DİRAVERSE – Bkz: "Traverse".

DIŞ – 1) Out – Teknenin dışı. 2) Foreign – Yabancı ülke.

DIŞARI DOĞRU – Outward bound – Limandan dışarı çıkarak sefere başlamak. Bkz: "İçeri doğru"nun tersi.

DIŞARI RÜZGÂR – Bkz: "İmbat".

DIŞARI SALYA – Haul out – Örneğin halatı dışarı bırakmak, kaçırmak.

DIŞARIYA SEFER – Outward bound ship – Dış limanlara sefer yapan, sefere çıkan gemi.

DIŞA VOLTA – Flare. Fall out – Kaplamaların, levhaların dipten yukarıya doğru çıktıkça dışa kayıklığı, çalımı. Bkz: "İçe volta".

DIŞ BUMBA – Shore boom – Çift bumba yönteminde sahile, rıhtıma, gemi dışına saldırılmış bumba.

DIŞ BUMBA TELİ – Dock fall. Burton fall. Yard fall.

DIŞ BÜYÜK FLOK – Outer jib.

DIŞ BÜYÜK FLOK LARMOSU – Outer stay.

DIŞ CIDAR – Jacket. Shell.

DIŞ GEZEGEN - Superior planet - Yörüngesi Yer yörüngesi dışında kalan, yörüngesi Güneş etrafında olan gezegen. Mars, Jupiter ve diğerleri.

DIŞ KAMARA — Outside cabin — Gemi bordasında olan kamaralar.

DIŞ KAPLAMA — Shell. Skin. Outer planking — Teknenin dış kaplaması.

DIŞ LİMAN — Outer harbour. Roadstead — Ana liman dışında kalan liman, demir yeri.

DIŞ SEFER — Outward bound — Limandan hareket ederek sefere başlamak, yabancı sulara sefer yapmak.

DIŞ SEFER GEMİSİ — Foreign going vessel — Yurt dışına sefer yapan gemi.

DIŞ SIRA — Outer strake — Tekne kaplamalarında diğerlerinin üstüne binen dış sıra. Posta ile aralarında kalan boşluk ayar şerit levha ile doldurulur.

DIŞTAN TAKMA — Outboard — Teknenin dışına (kıçının dışına) takılan makine ve böyle makine kullanan tekne.

DIŞ TEKNE — Outer hull — Bu deyim Bkz: "Kutrani kaplama" da dış kaplamayı tanımlar.

DIŞ TİCARET — Foreign trade.

DIŞ VE İÇ KOMPAS — Caliper — Deiresel cisimlerin iç ve dış çaplarını ölçmek için kullanılan âlet.

DIŞ YATAKLAR — Outboard bearings — Makine dışında bulunan ve krankşaftın uzantılarını taşıyan yataklar.

DİAGONAL KAPLAMA — Bkz: "Kutrani kaplama".

DİAMAGNETİK — Diamagnetic — 1) Mıknatıs geçirme özelliği bir üniteden az olan cisimlere verilen isim. 2)Mıknatıslandırılan bir cismin manyetik kuvvet hattına ters durması.

DİBE OTURMAK — To lie on the bottom. To be grounded — Geminin dibe, deniz dibine oturması.

DİGAVZİN — Degaussing — Gemiyi elektrik kabloları ile donatarak, manyetik etkisini tarafsız, nötr yapmak. Gemi bu yöntemle manyetik mayınlara karşı korunmuş olur.

DİKBURUN BALIĞI — Grey shark.

DİKBURUN KARKARİAS — Porbeagle shark. Porbeagle.

DİKENLİ ÖKÜZ BALIĞI — Mailed gounard.

DİKEY — Right. Vertical. Perpendicular.

DİKEY BORDALI — Wall sided — Duvar gibi düz, dikey bordaları olan gemi.

DİKEY DAİRE — Vertical circle — Alanı gözerimine (ufka, çevrene) dikey olan herhangi bir Dünya büyük dairesi.

DİKEY TORNA TEZGÂHI — Vertical boring mill.

DİK IRGAT — Capstan. Anchor capstan. Gypsy capstan — Yerine ve gemisine göre hem halat, hem de demir virası için kullanılan, makinesi güverte altında olan dikey ırgat.

DİKİLMEK — To approach directly — Demir yerine, limana, bir gemi üzerine hemen hemen dik bir açı ile yaklaşmak.

DİKİŞ — Splice — 1)Halat çımasını kendi bedenine ya da başka halata dikmek. Bu işlem halatın açılmış kollarının, kavalya ile bedenindeki kollar arası açılarak, sırasıyle sıkıştırılması, bastırılması ile yapılır. 2)Seam — Örneğin borudaki, boruyu oluşturma dikişi. Borda levhalarının birbiri üzerine bindirilerek bağlanması. Bkz: "Armuz".

DİKİŞ,KAYNAK — Welded seam.

DİKİŞ,LEHİM — Brased seam.

DİKİŞLİ KASA — Spliced eye — Halat çımasına dikişle yapılan kasa.

DİKİŞ,PERÇİN — Riveted seam.

DİKİŞSİZ — Seamless.

DİKİŞSİZ BORU — Seamless tube.

DİKİŞ TOKMAĞI — Splicing hammer — Yapılan dikişlerin (halat dikişi) düzeltilmesi için kullanılan tokmak. Bir ucu düz, bir ucu sivridir.

DİKKAT İŞARETİ — Attention sign — Simofor ile işaretleşmede iki flâmayı yanda açarak aşağı yukarı sallamak.

DİKKAT SUKUT — Splash — Top atışlarında vuruştan evvel söylenen uyarı.

DİKME — 1)King post. Samson post. Post. Boom. Derrick. Derrick post — Bumbaların dik ventolarının, mantilyalarının bağlandığı çarmıksız direk. 2)Boom. Derrick — Yük kaldırmak için kullanılan seren, bumba.

DİKMELER ARASI BOY — Length between perpendiculars — Dikeyler (kaimeler arası) gemi boyu. Yaz yük hattının baş bodoslamayı kestiği yerin önünden, kıç bodaslamayı kestiği yerin gerisinden ölçülen gemi boyu.

DİKME VALF — Poppet valve — Stim makinelerde slayt valf yerine kullanılan, kem ile çalışan valf.

DİK VENTO — Topping lift — Bkz: "Mantilya".

DİK VENTO TELİ — Topping lift span.

DİL — 1)Sheave — Makaraların ve bastikaların kanallarıiçinde ve perno (mil) üzerinde dönen çevreleri oluklu, tekerleklerdir. Bunlar demirden, pirinçten, ağaçtan yapılırlar. Halatlar bunların olukları üzerinden işlerler. 2)Pawl — Mandal. 3) Spit — Yarımadaların kıyı ile birleşen dar parçaları.

DİL BALIĞI — Sole. Common sole. Flounder. Scald fish. Scald. Thick bartared sole. Little sole. Dab.

DİLİ KAPALI MAKARA — Secret block.

DİLLİ MAKARA — Pulley. Purchase block — Bir halatın yönünü ya da mekanik

kuvveti arttırmak için kullanılır. Donatıldığı zaman palanga olur.

DİLME—Deal. Deal ends—7 ile 11 pus genişliğinde, 2 ile 4 pus kalınlığında olan tahta, kereste.

DİN—Dyne—C.G.S kuvvet ünitesi. 1 saniyede 1gram ağırlığı 1 cm. ye hareket ettirmek için gerekli olan kuvvet.

DİNAMİK DENGE—Dynamical stability—Tekneyi belirli bir açıya kadar meylettirebilmek için gerekli olan iş. Kadem ton olarak ifade edilir. Diğer bir deyimle gemi belli bir açıya kadar meylettiğinde oluşan potansiyel enerji ile ilk durumdaki potansiyel enerjinin farkına eşittir.

DİNAMO—Dynamo—Mekanik enerjiyi elektrik akımına çeviren makine.

DİNAMOMETRE—Dynamometer—Kuvvet, fren beygir gücü ölçmek için kullanılan âlet.

DİNGİ—Dingy—10/14 kadem boyunda iki kürekli bir ya da iki yelkenli tekne.

DİNLENDİRME TANKI—Settling tank—Yakıtın kullanılmadan evvel dinlendirildiği tank.

DİP—1)Bottom—Bkz: "Karina". 2)Bkz: "Ufuk alçalması".

DİP AMBAR—Lower hold—Ambarın en altı, dibi. Tank üstü.

DİPARÇIR—Bkz: "Budü tamami".

DİP İBRESİ (ÇUBUĞU)—Dip needle—Pusula ibresinin dip açısını, diğer bir deyimle yataydan ayrılma açısını düzeltmek için ve bazen bakraç içinde birden çok sayıda kullanılan manyetik çubuklar veya manyetik çubuk.

DİP MAYIN—Ground mine—Denizin dibinde duran sualtı mayını.

DİP TARAMASI—1)Trawling bottom—Dip tarama. Ağ, ığrıp ile balıkçılık. 2)Orepesa—Mayın taraması.

DİRAVEÇE DEMİRİ—Sheer pole—Çarmıkların bitişmemesi ve basamaklık yapmak için, palangaların dönmemesi için kullanılan demir çubuk.

DİRAVESE DEMİRİ—Bkz: "Diraveçe demiri".

DİRECTİON FİNDER—Bkz: "Telsiz kerteriz âleti".

DİREĞE ÇIK—Way aloft—Direğe çıkılması için verilen emir.

DİREĞİ ÇIKARMAK—Dismast—Direği yerinden çıkarmak.

DİREĞİ DİKMEK—To step—Direği ıskaçasına dikmek.

DİREĞİN (KIRILARAK) DENİZE GİTMESİ—Go by the board. Dismast.

DİREK—Mast. Spar—Gemilerin güvertelerinden yukarı doğru dikilen ve topukları omurga ya da güvertedeki ıskaçalarına bindirilen, eğilmemesi ve yerinde durabilmeleri için çarmık ve istiralyalarla sağlamlaştırılan serenlerdir.

DİREK ASTARI—Mast lining. Cheak of a mast—Gabya yelkenlerini destemora ve gabya çubuğuna değerek zedelenmemesi için kuşaktan üçüncü kat camadana kadar iki parça hamaylı yapraklarına vurulan astar.

DİREKBAŞI—Masthead—Direk şapkası. Direklerin tepesi. Bkz: "Kolombir".

DİREKBAŞI AÇISI—Masthead angle—Bir gemi direğinin şapkası ile uzakta bulunan bir gözlemcinin bulunduğu yer arasındaki yatay mesafeyi bulmak için kullanılan açı. Bkz: "Dikey tehlike açısı".

DİREKBAŞI TİRİZLERİ—Masthead battens—Direkbaşındaki donanımın direkbaşına zarar vermemesi için, dikey konulan ağaç ya da madeni parçalar.

DİREK BEDENİ—Verge.

DİREK ÇANAKLIĞI—Top—Bkz: "Çanaklık".

DİREK ÇEMBERİ—Mast hoop—Ana direkler üzerinde bulunan demir çemberler.

DİREK ÇIKARMAK—Dismast—Direği yerinden çıkarıp almak.

DİREK DİBİ—Mast base—Bkz: "Direk ıskaçası".

DİREKDİBİ MAYMUNCUKLARI—Fiverail. Fiferail—Güvertedeki direk diplerinde etrafında selviçelerin donatılıp bağlanabilmesi için kullanılan bastikalı bitalar.

DİREK DİBİ PAYANDALARI—Tabernacles—Direkdibi fistanı. Direklerin güverteye bağladıkları yerlerde direkleri sağlamlaştırabilmek için vurulan dirsekler.

DİREK, EĞİLMİŞ—Wrung.

DİREK FİSTANİ—Bkz: "Direk dili payandaları".

DİREK ISKAÇA ÇELİĞİ—Mast carling (s). Mast partner(s)—Bkz: "Kısa kemereler", "Çelikler".

DİREK ISKAÇASI—Step. Mast socket. Mast step—Direklerin alt sonlarının topuklarının oturduğu yuvalar.

DİREK, İÇİ BOŞ—Hallow mast.

DİREK KAPELE ÇEMBERİ—Mast link. Spider band. Hound band—Bkz: "Kapele".

DİREK KESTİRMEK—Bkz: "Direğin (kırılarak) denize gitmesi".

DİREK KOLOMBİRİ—Masthead—Bkz: "Kolombir".

DİREK MERDİVENİ—Mast ladder—Direklerin üst kısımlarına çıkmak için direklerin üzerine yapılmış merdivenler.

DİREK ÖNÜ—Before the mast—Direğin önünde.

DİREK RASPASI—Mast scraper—Ağaç direğin biçimine uygun olarak apılmış. Bkz: "Raspa".

DİREK SAPANI—Mast sling—Direklere palanga vurmak için yapılan sapan.

DİREKSİZ—Mastless.
DİREK SOYMAK—Strip a mast—Direğin arma ve donanımlarını çıkarmak.
DİREK SOKMEK—Unmast. Dismast—Direği aşağı almak.
DİREK ŞAPKASI—Truck—Direk tepesine konulan yuvarlak parça.
DİREK TABLASI—Mast table.
DİREK, UZUN—Taunt. Taunto.
DİREK YASTIĞI—Bolster—Loça. Direk v.b. üzerindeki aşınmayı önlemek için konulan ağaç ya da çelik yastık.
DİREK ZİFOZU—Pole—Kuntra kapelesinden şapkaya kadar olan kısım.
DİRENCİ, SÜRTÜNME (VİSKOZ)—Frictional (Viscous) resistance—Bir akışkan içinde ilerliyen bir cismin yüzeyine teğet olan viskoz kuvvetlerin, hareketin tersi yönünde ve aynı doğrultusundaki bileşkeleri.
DİRENÇ—Resistance—Kısmen hava ve kısmen de su ortamları içinde ilerleyen bir cisme, su hava, rüzgâr v.b. tarafından hareketin ters yönünde uygulanan kuvvet.
DİRENÇ, ARTIK—Residual resistance—Su içinde ilerleyen bir geminin toplam direncinden geminin sürtünme direncinin çıkarılmasıyla elde edilen kısım. Bu direnç bileşeninin içinde geminin form direnci, dalga direnci, girdap direnci v.b. kısımlar bulunur.
DİRENÇ EĞRİSİ—Curve of resistance—Gemilerin değişik sür'atlerde seyretmesi halinde sudan görecekleri dirençler de değişik olacaktır. Genellikle sürtünme direnci ve artık direnç olarak iki kısımdan hesaplanan bu dirençlerin toplamının hıza karşıçizilmesiyle direnç eğrisi saptanır.
DİRENÇ, EŞİT—Uniform resistance.
DİREVESE AĞACI—Sheer batten—Çarmık, palanga gibi donanımların dönmemesi için kullanılan ağaç.
DİREVESE DEMİRİ—Bkz: "Diraveçe demiri".
DİREYN—Bkz: "Dreyn".
DİRİ GEMİ—Stiff—Çabuk yatmayan ya da çabuk kalkınan tekne. Gemiyi meylettiren kuvvetlere karşı koyan ve doğrulması sert olan, iyi düzelen, dengesini koruyan gemi.
DİRİSA (DİRİSE)—1) Shift. Shifting. Change—Bir taraftan bir tarafa dönmek. Yön değiştirmek. 2) Training—Topun yönünü değiştiren, tevcih ettiren (donanım). 3) Veer—Rüzgâr yönünün değişmesi.
DİRİSA KERTERİZİ—Relative bearing according to fore and aft line of a vessel—Geminin baş kıç hattına göre nisbi kerteriz.
DİRSEK—1) Elbow. Pipe bend—Doksan derecelik boru fitingi, dirsek. 2) Knee of a timber—Pıraçol ağacın dirsek biçimi. Bkz: "Pıraçol".
DİRSEKBAŞI OMURGASI—Bilge keelson—Çift dip tankı olmayan gemilerde yalpa omurgası hizasında, içeriden boyuna olarak yapılan sağlamlaştırıcı. Buna sintine iç omurgası, İstiralya da denir. Modern gemilerde bu görev tankın Bkz: "Kenar levhası" tarafından yapılır.
DİSCOL—"Dicoloured—Rengi dönük, bulanık'ın kısa yazılışı.
DİSÇARÇ—Discharge—Boşaltma. Örneğin makine soğutma suyunun bordadan çıktığı ağız.
DİSPAÇÖR—Adjuster—Dispeççi. Bir avaryadan, hasardan gemi ve yük sahiplerine ne kadar ödeme düştüğünü, olayı inceliyerek, belgeleri toplayarak hesaplayan bölüştüren kişi.
DİSPEÇ—Despatch—1) Bkz: "Dispaçör'ün yaptığı iş, sonuç, T.T.K: 1207. 2) Yükleme ya da boşaltmada yükleyenin, kiracının (kiralayanın) kazandığı zaman. Dispeç. Bkz: "Sürastarya"nın karşıtı.
DİSPEÇÇİ—Bkz: "Dispaçör".
DİSPEÇ, İKİ TARAFLI—All time saved both ends—Her iki, yani yükleme ya da boşaltmada kazanılan dispeç zamanı için kullanılan zaman. Bkz: "Dispeç", "Dispeç ücreti".
DİSPET ÜCRETİ—Despatch money—Bkz: "Dispeç 1 ve 2" durumlarında elde edilen kazanç, ücret, para.
DİSPEÇ YOK—Free despatch—Gerek yüklemede, gerekse boşaltmada dispeç için ücret ödenmiyeceği koşulu. Diğer bir deyimle yükleme ya da boşaltma, zamanından evvel bitirilse bile, dispeç'e hak kazanılmayacağı kesindir.
DİST—"Distant-Uzak, uzakta"nın kısa yazılışı.
DİŞ—Tooth. Toothing—Dişli çark üzerindeki çıkıntılardan herbiri.
DİŞ BASINCI—Tooth pressure.
DİŞ BİLEME TEZGÂHI—Cutting machine gear.
DİŞ FORMU—Tooth profile.
DİŞİ İĞNECİK—Brace—Ana dümen üzerinde bulunan dişi menteşe. Erkek iğnecik buna geçer.
DİŞ, İNCE—Fine thread.
DİŞİ ZIVANA—Mortice—Bkz: "Zıvana".
DİŞ, KILAVUZ—Thread.
DİŞLİ—Toothed wheel—Bkz: "Dişli çark".
DİŞLİ ALIN—Spurgear wheel.
DİŞLİ, BÜYÜK—Main spur wheel.
DİŞLİ ÇARK—Gear—Bkz: "Devir düşürme". "Devir düşürme donanımı".
DİŞLİ DAMAĞI—Pawl.
DİŞLİ, DÜZ—Spur wpeel.
DİŞLİ DÜZEN—Bkz: "Devir düşürme donanımı". Dişli takım.
DİŞLİ KOL—Rack.
DİŞLİ, KONİK—Bever gear wheel.

DİŞLİ KUTUSU — Gear box. Gear case — Bkz: "Devir düşürme donanımı"nı içine alan kutu.

DİŞLİ,KÜÇÜK — Scroll wheel. Pinion gear.

DİŞLİ SAZANCIK BALIĞI — Desert pupfish.

DİŞLİSİ,NİHAYETSİZ VİDA — Worm wheel.

DİŞLİSİ,PİNYON — Pinion.

DİŞLİSİ,SALYANGOZ — Worm wheel..

DİŞLİSİ,VORM - Worm.

DİŞLİ TAKIM — Bkz: "Devir düşürme donanımı".

DİŞLİ TEKERLEK — Toothed wheel.

DİYAFRAMLI SİS DÜDÜĞÜ — Diaphram horn.

DİYAGONAL — Diagonal — Köşegen. Bkz: "Kutrani kaplama".

DİZAYN — Design — Bkz: "Gemi dizaynı".

DİZAYN DEVİR ADEDİ — R.P.M. rated - Hesapla bulunan devir adedi.

DİZEL (MAKİNE) — Diesel engine. Oil engine — İçten yanmalı motor. Silindir içine sıkıştırılarak sıcaklığı yükseltilen havaya püskürtülen yakıtı (Bkz: "Dizel yakıtı") yakan ve bundan hareket doğuran makine.

DİZEL MOTORU — Bkz: "Dizel (makine)".

DİZEL YAKITI — Diesel oil — Dizel motorlarında yakılması uygun olan yakıt. Eskiden yalnız motorin (gas oil) ve dizel yakıtı (diesel oil) denilen ve yaklaşık olarak %85 motorin ve %15 kalın yakıt harmanından (Blended) oluşan ya da doğrudan doğruya rafineriden elde edilen dizel yakıtı kullanılırdı. Bugün dizel motorlarında kalın akaryakıtlar (yaklaşık) 1500 Redwood No: 1 100° F saniyelik incelikte akaryakıtlar da başarılı olarak kullanılmaktadır.

D KATMANI — D layer — Iyonosferde 27-50 Km. arasında uzanan bir katman.

D KATSAYISI — D coefficient — a,e yumuşak yatay çubukların pusulada neden olduğu 1/4 dairesel sapma.

D/O — "Delivery order — Teslim talimatı"nın kısa yazılışı.

DOBLİN — Loop. Bight. Slack — İki çımasından tutulan ya da bir yere bağlanmış olan bir halatın çımaları arasında sarkık kalan kısım.

DOBLİN HALAT — Slip rope. Slip wire - Deniz aracı bir yerden, rıhtımdan, iskeleden yardım almadan hareket edeceği zaman gemiden verilen ve sahildeki babadan ya da aneleden dolaştırılıp diğer ucu gemide bulundurulan halat. Avara edileceği zaman gemide bulunan uç bırakıldığında tekne kolayca bağlı bulunduğu yerden açılabilir. Bkz: "Doblin vermek".

DOBLİN İZBORÇO — Bkz: "Çifte izbarço bağı".

DOBLİN TEL — Bkz: "Doblin halat".

DOBLİN ÜZERİNDEN AŞIRMAK — Bkz: "Arap bocisi".

DOBLİN VERMEK — Double up — "Doblin almak", "Doblin tutmak" da denir. Halatı çiftlemek. Örneğin bağlama için gemiden bağlanacak yere verilen halatı bir kez volta ederek babadan gemiye vermek. Bu yöntemle, örneğin palamar halatı gemi ile bağlama yeri arasında iki kat edilmiş olur.

DOĞAL ÇEKİM — Natural draught — Bkz: "Baca çekmesi".

DOĞAL LİMAN — Natural harbour.

DOĞAL OLAYLAR — Act of God.

DOĞAL ÖLÇEK — Natural scale — Harita üzerine izdüşüm yapan boyların, Yeryüzü üzerinde gösterdikleri boylara oranı. Buna "Harita ölçeği" de denir. Merkator haritalarında her kısım enlemin sekant'ı oranında büyüdüğü için her enlemde doğal (tabii) ölçek değişir.

DOĞAL SAPMA — Variation. Magnetic declination — Yer'in mıknatisi kutupları gerçek (coğrafi) kutuplarından farklı konumlarda (mevkilerde) olduğundan manyetik meridiyenlerle coğrafi meridyenler aynı değildir. Bu nedenle herhangi bir mevkide manyetik meridyenle coğrafi (gerçek) meridyen arasındaki açıya doğal sapma (inhirafi tabii, tabii inhiraf — variation) denir ve kısaca "Var" olarak gösterilir.

DOĞAL SAPMADA YILLIK DEĞİŞİM — Annual variation — Doğal sapmanın yıllık toplam değişimi. Deniz haritalarında bu değer rüzgâr gülünün ortasında artma (increasing), ya da eksilme (decreasing) olarak verilir.

DOĞAL SAPMA HARİTASI — Variation chart — Aynı doğal sapmalara sahip yerlerin birleştirilmesinden oluşan eğrileri gösteren harita.

DOĞAL SAPMASIZ ÇİZGİ — Agonic line — Doğal sapmasız yerlerin birleştirilmesinden oluşan çizgi, hat.

DOĞMA — Rising — Gök cisimlerinin çevren üzerine çıkması.

DOĞMAK — To rise. Rising — Ufuk (gözerimi, çevren) üzerine çıkmak.

DOĞRU AKIM — Direct current — Bir yönde akan elektrik akımı.

DOĞRU DEVİNME — Direct motion — Yer'in ve Güneş'in görünen hareketi. Bütün gezegenler bu şekilde hareket ederler.

DOĞRU KABARMA ALÇALMA — Direct tide — Bir yerde Ay'ın transiti ile uygun kabarma alçalma oluşu.

DOĞRULAMAK Confirm — Teyid etmek.

DOĞRULTMA — Righting of vessel. Adjustment of trim — Geminin bozulmuş dengesini, trimini düzeltmek, gemiyi doğrultmak.

DOĞRULTMA KOLLARI EĞRİSİ—Curve of righting arms—Statik stabilite (durgun denge) eğrisi içinde, düşey eksende, doğrultucu moment kolları alınarak çizilir.

DOĞRULTMA KOLU—Righting arm. Righting lever—Meyleden bir gemide, yüzücülük merkezinin gemiyi doğrultmak için yaptığı hareket, zorlama. Kısaca Bkz: "GZ".

DOĞRULTUCU MERCEK—Erecting eyepiece—Optik bir âletde görüntüyü doğru gösteren mercek (ler).

DOĞRULTUCU PRİZMA—Erecting prism—Bkz: "Doğrultucu mercek" de prizma.

DOĞRULTU HATASI—Collimation error—Sekstant'da teleskop optikal eksenin sekstant düzlemine paralel olmamasından doğan hata.

DOĞRU ROTA—True course—Haritada bir yerden bir yere çizilen rota. Bulunan rota derecesi, meridiyenle, çizilen rota arasındaki açıdır. Pusulaya (mıknatısi) uygularken yapay ve doğal sapmaların haritadan alınan bu değere yeniden uygulaması gereklidir.

DOĞU—East. Eastern—Gündoğusu. Güneşin doğduğu yön. Pusulada ve yön tanımlarında 090° lik yön. Diğer bir deyimle 21 Mart ve 23 Eylül'de Güneş'in çevrende doğduğu yan.

DOĞUDAN—Easterly.

DOĞULU—Eastern.

DOĞUSAL SİA—East amplitude—Bkz: "Sia".

DOĞUSAL YARIMKÜRE—East (eastern) hemisphere.

DOĞUYA ALINAN YOL—Easting—Doğuya doğru gemi ile alınan yol. Doğuya gidilen rotada kat edilen mesafe.

DOĞUYA DOĞRU—Eastward.

DOĞUYA GİDEN—East bound.

DOK—Dock—Rıhtım. Gemilerin yapımı, tamiri, yükleme, boşaltılması, donatılması ve havuzlanması için insanlar tarafında deniz, nehir, göl kenarlarına yapılan yapılar.

DOK'A YANAŞTIRMA—Dokage—Dok'a sokma, yanaştırma.

DOK EŞİĞİ—Apron: Sill—Havuz kapağının oturduğu eşik.

DOK KOŞULU—Dock clause—Geminin rıhtıma yanaşmasına, havuza girmesine izin veren koşul.

DOKUNAN RÜZGÂR—Strong wind which affects.

DOKUNMAK—Under influence. To be affected—Örneğin bir rüzgârın bir kıyı ya da limanda hissedilmesi, iş görmeyi engellemesi. (Bu limana karayel dokunur, lodos dokunmaz denildiği gibi.)

DOKUZ OTURAK OTURMAK—Stranding hard and fast. Hard up. Heavily aground—Gemi boyunca ve fazla kalkarak kızaklanmış gibi karaya oturmak.

DOK ÜCRETİ—Dockage—Rıhtım resmi.

DOLAP—Reel. Drum—1)Halatların kullanılmaya hazır olabilmeleri için üzerlerine sarılan yatay makara, tambur. 2)Parakete savlosunun üzerine sarıldığı makara, dolap. 3)Cupboard—Tabak, fincan v.b. dolabı.

DOLAPTAN SAĞMAK—Unreel—Halat dolabı üzerinde sarılı olan halatı dışarı koyvermek.

DOLAŞMAK—To foul. To be fouled—Bkz: "Çapariz vermek".

DOLDIRAMLAR—Doldrums—Ekvatorun alçak basınç bölgesi. İki yarı küre Alizelerini ayıran durgun, rüzgârsız bölge.

DOLDURMA—Reclamation—Denizin doldurulması ile elde edilen kara parçası. Dolma.

DOLDURMA, AŞIRI—Supercharge—Dizel motor silindirlerinde daha iyi bir yanma sağlamak ve böylece daha yüksek güç elde etmek amacıyla normalden fazla hava verme işlemi.

DOLDURMAK—1)To fill—Yelkeni rüzgârla doldurmak. 2)To tauten—Boş olan palanga, çarmık ya da halatı gergin hale getirmek. Boşuna almak. 3)Charge—Barut hakkı. 4)Topping off—Tank doldurmak.

DOLDURMA TULUMBASI—Topping off pump.

DOLDURMA VALFI—Flood valve—İmla valfı.

DOLDURUCU, AŞIRI—Supercharger—Bkz: "Doldurma, aşırı".

DOLGUN GEMİ—Full ship—Deplasman katsayısı büyük olan gemi. Örneğin 0,80 den büyük gemi.

DOLGUNLUK EMSALİ—Block coefficient—Maimahreç emsali. Geminin fiilen suya batan kısmının boyuna, enine ve çektiği suya göre oluşturduğu şekle olan oranıdır. Ticaret gemilerinde bu emsal yaklaşık olarak 0,6 ile 0,8 arasındadır. Bkz: "Blok katsayısı".

DOLMUŞ YELKEN—Taut leech.

DOLU—Hail—Soğuk etkisiyle üst katlarda donan yağmur damlaları.

DOLU DÖŞEK—Solid floors. Plate floors—Levhalardan oluşan döşek.

DOLU FIRTINASI—Hail storm.

DOLUNAY—Full moon—Bedir. Tam Ay. Ay'ın yere dönük olan yüzünün daire halinde tam aydınlık görüldüğü evre, safha.

DOLUNAYLA İLGİLİ—Plenilunar.

DOLU POSTA—Solid frame—L köşebent, balplı köşebent, U profillerden yapılan posta.

DOLU TANESİ—Hail stone.

DOMUZ DAMI—Pig roof—Geçici çatı, yapı. 1)İskaçası çürüyen bir direğin sağlamlaştırılması için etrafına yapılan yapı, fistan. 2)Havuza alınan bir geminin kıç kepçesi altına yapılan payanda ya da geçici küçük çatı.

DOMUZ TIRNAĞI—Devil's clew. Chain stopper clew. Cable hook—Bir tarafı zincirin baklası üzerine geçecek şekilde çatal olarak iki tırnaklı, diğer tarafı bağlamak için, halkalı yapılmış demir kanca. Demir zinciri üzerine vurulan tırnaklı zincir bosa.

DON AĞACI—Bulwark stanchion—Ağaç teknelerde parampeti sağlamlaştırmak için, içten vurulan ağaç puntel, kütük. Bkz: "Küpeşte don ağacı".

DONANIM—Rigging—Direklerin, serenlerin, bumbaların, yelkenle ilgili selviçelerin can filikaları ve makaralarının tümü.

DONANMA—1) Navy. Naval force. Armada—Bkz: "Deniz kuvvetleri". Savaş gemileri filolarının bir kumanda altında toplanması. 2) İllumination—Bayramlarda yapılan aydınlatma. Bkz: "Donanma yapmak".

DONANMA DEMİR YERİ-Naval anchorage.

DONANMA FİŞEKLERİ—Fire wood.

DONANMA İLE İLGİLİ—Naval.

DONANMA MANEVRALARI—Fleet manoeuvers. Manoevre (maneuver (s)).

DONANMA ÜSSÜ—Homeport. Naval base-Deniz kuvvetleri üssü.

DONANMA YAPMAK—Illuminate—Önemli günlerde gemiyi ışıklarla donatmak, aydınlatmak.

DONANMIŞ—Armed. Fitted—Bkz: "Donanım"ları tamamlanmış tekne.

DONANMIŞ DİREK—Armed mast—Çarmıkları, istiralyaları çekilmiş direk.

DONATAN—Shipowner— Gemi sahibi. Bkz: "Donatma iştiraki". Gemisini deniz ticaretinde kullanan kişi, ortaklık. T.T.K: 946.

DONATILMAMIŞ—Out of gear. Unrigged. Gearless.

DONATILMIŞ TİCARET GEMİSİ—Armed merchant cruiser—Savaşa katılmak amacıyla silahlarla donatılmış ticaret gemisi. 2)Fitted. Rigged—Ticaret gemisini ticarî işler için sefere hazırlamak, donatmak.

DONATMA— 1)Outfitting. Fitting.Rigging-Geminin denize, yola, yapacağı sefere elverişli olarak donatılması, 2) To install—Bir tesisin çalışır hale getirilmesi.

DONATMA İŞTİRAKİ—Collective shipownership—Birden fazla kişilerin aralarında yapmış oldukları anlaşma ile ticaret gemisine sahip olarak çalıştırmaları.

DONATMAK—To rig. Rigging. Deck out—Teknenin direk, yelken, arma, selviçe ve makaralarla donatılması. Sefere hazırlanması. Bkz: "Donatma".

DONATMA RIHTIMI—Outfitting quay (pier). Fitting out quay—Tersanede yapılan bir geminin denize elverişli olarak donatılması için çekildiği rıhtım, yer.

DONKİ (MAKİNE)—Donkey (engine)—Gemilerde küçük işler yapan makineler. Örneğin kazana su basan, sintine basan makineler.

DONMAK—Freeze—Buz kesilmek. Buz tutmak.

DONMA NOKTASİ—Freezing point.

DOYMA—Saturation—Havanın taşıyabileceği azami nem. İşba haline gelmek.

DOYMA BASINCI—Pressure of saturation.

DOYMA DERECESİ—Degree of saturation.

DOYMA LİMİTİ—Limit of saturation.

DOYMA NOKTASI—Saturation point.Bkz: "Doyma".

DOYMUŞ NEMLİ HAVA—Saturated air.

DÖĞÜNMEK—Heave and set—Geminin dalgalar üzerinde kalkıp, kalkıp vurması.

DÖKME—1)Bulk—Dökme yükler. Bir kap, ambalaj, çuval, sandık v.b. içinde olmayan yük. 2) Cast—Maden döküm.

DÖKME ÇELİK—Cast steel.

DÖKME DEMİR—Cast iron. Pig iron—Ham demir. Demir külçesi.

DÖKME HACMİ—Bulk space—Gemilerin dökme yük için kullanacağı hacim. Borda kaplamaları içinden, güverte altı ve tank üstü (farşlar) arasında kalan hacimdir.

DÖKMEYİ BOŞALTMAK—Break the bulk—Dökme yükün boşaltılmasına, tahliyesine başlamak.

DÖKME YÜK—Bulk cargo—Bkz: "Dökme".

DÖKME YÜK AÇISI—Angle of repose-Bkz: "Kayma açısı"—Dökme yük olarak örneğin, tahıl, kömür, cevherler gibi yüklerin ambarlarda durumlarını koruyabildiği açı.

DÖKME YÜK BÖLMESİ—Shifting board-Dökme yüklerin kayarak tehlike yaratmamaları için kurallara göre ambarlarda yapılan bölmeler.

DÖKME YÜK GEMİSİ—Bulk carrier—Özellikle dökme yük taşımak için özel olarak yapılmış tekneler.

DÖKÜM—Cast—Bir madeni eriterek istenilen şekle göre kaplara dökmek.

DÖKÜM,KIZIL—Red brass—Bakır ve kalay alaşımı.

DÖKÜM,SARI—Brass—Bakır ve çinko alaşımı.

DÖKÜNTÜ—1)Ledge. Ridge—Kıyıya ya da deniz yüzeyine yakın küçük kayalardan oluşan kümeler. 2)Oddments—Boşaltma sonunda ambarlarda kalan süprüntü, kalıntı.

DÖNEMEÇ—Reach. Ox bow. Özellikle nehirlerdeki dönemeçler. Dönüm yerleri.

DÖNENCE—Tropic—Medâr. Ay ya da Gü-

neşin görünen deviniminde gelip geri döndüğü yer ya da daire. Bkz: "Yaz dönencesi", "Kış dönencesi" gibi.

DÖNENCEL AY—Tropical month. Periodic month—Tropikal ay. Ay'ın tutulma dairesi üstünde aynı noktadan ya da İlkbahar noktasından geçen saat dairesinden art arda iki geçişi arasındaki süre. 27 gün 7 saat 43 dakika 5 saniye (27.321582) gün.

DÖNENCELER—Bkz: "Oğlak dönencesi", (23 derece 27 dakika Güney), "Yengeç dönencesi (23 derece 27 dakika Kuzey)". Yaz ve Kış dönüm noktaları enlemleri.

DÖNENCELER ARASI YAŞAYANLAR—Ascians.

DÖNENCEL YIL—Tropical year-Yer'in İlkbahar noktasından iki geçişi arasındaki süre olup 365 gün, 05 saat, 48 dakika, 46 saniyedir. Mevsimler yılı. Tropikal yıl.

DÖNENGEÇ AKINTI—Rotary stream—Bir devrinde yönünü 360 derece değiştiren kabarma alçalma akıntısı.

DÖNER RÜZGÂR—Bkz: "Anafor rüzgârı".

DÖNGER—Turnbuckle Bottle screw. Screw stretcher. Lifting screw—Özellikle sabit armalar üzerinde bulunan, yük bağlamalarda kullanılan, döndürüldükçe geren donanım parçası. Liftin uskuru.

DÖNME—Rotation. Gyration—Bir eksen etrafında bir cismin her noktası bir çember ya da kapalı bir eğri çizecek biçimde devinmesi.

DÖNMEK—To turn round—Bir geminin belirli bir dümen açısiyle dönüş yapması.

DÖNME MERKEZİ—Center of gyration: Turning center.

DÖNME NOKTASI—Central Sun—Evrenin etrafında döndüğü kabul edilen nokta. Bir zamanlar Taurus burcu kabul edilmişti.

DÖNME YÖNÜ—Direction of rotation.

DÖNÜMLÜ KAYAN YILDIZ—Periodical meteor—Belirli zaman aralıklarında görünen meteor yağmuru.

DÖNÜMLÜ DEĞİŞEN YILDIZ—Periodical comet—Yörüngesi Güneş etrafında olan ve belirli zaman aralıklarında görünen kuyruklu yıldız.

DÖNÜMLÜ SÖRVEY—Periodical survey—Klas kuruluşları ya da devletin yetkilileri tarafından her gemiye belirli zamanlarda, örneğin senede bir yapılan sörvey.

DÖNÜŞ—Bkz: "Dönme".

DÖNÜŞ AÇISI—Drift angle—Bkz: "Dönme"de uygulanan açı.

DÖNÜŞ NAVLUNU—Back freight—Kaptan ve gemi sahiplerinin kusuru olmadan boşaltma limanında boşaltılmıyan ve yükleme limanına geri getirilen yük için talep edilen navlun.

DÖNÜŞ YÖNÜ DEĞİŞEBİLEN—Direct reversible.

DÖRDÜN—Quarter—Ay evre'si, safhası. Ay ya da benzeri gökcisimlerinin tekerlerinin yarısının aydınlık olduğu evre. İlk dördün yeni Ay ile başlayarak Ay'ın aydınlık yüzünün yarılandığı, ikinci dördün Ay'ın aydınlık yüzünün 1/2 olmasına kadar, son dördün üçüncü dördünün bitiminden yeni Ay'a kadar olan zamandır.

DÖRDÜNCÜ ÇARKÇI—Bkz: "Üçüncü vardiya mühendisi".

DÖRDÜNCÜ KAPTAN—Third mate. Third officer—3. güverte zabiti. Suvari (master, captain, master mariner) birinci kaptan sırası ile İngilizce'de "third mate" dördüncü kaptan karşılığı olmaktadır.

DÖRT DİREKLİ TEKNE—Four masted—Dört direkli gemilerde direklerin isimleri pruvadan kıça doğru sırasıyla, pruva, grandi, mizana, bocurum olarak isimlendirilir.

DÖRT GENİŞLEMELİ—Quadropod engine Quadruple expansion engine—Dördüncü genişlemeyi da yapan stim makinesi. Bkz: "Üç genişlemeli".

DÖRT KOLLU HALAT—Four strands. Four cants—Dört kolun bükülmesiyle oluşan halat.

DÖRT KÖŞE EĞE—Square file.

DÖRT KÖŞE YELKEN—Bkz: "Seren yelken".

DÖRTLÜK—Quadrature—Birbirine dik iki çap boyunca dörde bölünmüş dairenin herbir dilimi.

DÖRT OMUZLUKTAN BAĞLAMA—All four moorings—Gemiyi dört omuzluğundan bağlama. Bkz: "Omuzluk".

DÖRTTEBİR—Quadrant.

DÖRTTEBİR DAİRE MATAFORA—Quadrant davit—Matafora başını 90° dikey düzlem üzerinde hareket ettiren matafora.

DÖRTTEBİR DAİRESEL PUSULA—Quadrantal compass—360° pusula kartı, 90° lik dört parçaya bölünmüştür.

DÖRTTEBİR YAPAY SAPMA—Quadrantal deviation—Yatay yumuşak demirin mıknatıslanmasınedeniyleoluşan pusula hatası. Bkz: "D katsayısı".

DÖRT ZAMANLI MAKİNE—Four cycle engine. Four stroke engine—Dört zamanlı (stroklu) makinelerde birinci zaman emme, ikinci zaman sıkıştırma, üçüncü zaman genişleme, dördüncü zaman yanma ve (egzost)tur. İş çevrimini krankşaftın iki devrinde tamamlayan makine.

DÖŞEK—1) Floor—Gemi dibinde, tekne alt bandalarında bulunan postaları birbirine bağlayan, omurgaya dikey saç levhalar, ya da profiller. Ağaç teknelerde omurga üzerinde bulunan iskarmozun (eğrinin, kaburganın) ilk parçaları. Bkz: "Döşek,

ağaç", "Döşek, dolu". 2)Foundation. Seating. Support—Makinelerin oturduğu yatak, yer, temel.

DÖŞEK,AĞAÇ—Futtock timbers. Cross timber. Flooring. Rung—Ağaç teknelerin döşekleri.Bkz: "Döşek I".

DÖŞEKBAŞI—Floor head. Hook—Ağaç teknelerde döşeklerin sintine dönümünde bulunan kısımları. Düz döşeklerin bordaya döndüğü yerlerdeki döşekler.

DÖŞEK,BOŞ—Bracket floor—Bkz: "Döşek".

DÖŞEK,DOLU—Bkz: "Dolu döşek".

DÖŞEK İÇBÜKEY—Floor hallow.

DÖŞEK KALKIMI—Rise of floor—Döşeklerin alt kenarlarının omurgadan sintineye doğru yapmış olduğu yükselme.

DÖŞEKLERİN KALKMASI—Tripping of floors—Oturmadan ötürü döşeklerin yukarı kalkması.

DÖŞEK ORTA PARÇASI—Futtock timbers—Ağaç teknelerde eğrilerin omurga üstüne gelen orta parçası. Kaburga.

DÖŞEK SAÇI—Floor plate—Döşeği oluşturan saç levha.

DÖŞEK TAHTALARI—Bkz: "Farş".

DÖVİZ—Foreign exchange. Foreign currency—Yabancı para.

DÖVİZ HESABI—Currency account.

DÖVME—Forge—Örneğin dövme demir. Kızdırılarak yapılan dövmede gözenekler giderilir.

DÖVME DEMİR—Wrought iron.

DÖVÜNME—Pounding. Slamming—Geminin dalgalarla kalkıp kalkıp düşmesi, dövünmesi. Bkz: "Baş vurmak".

D.R.—"Dock receipt—Yük teslim ordinosu (Rıhtım alındısı)"nın kısa yazılışı.

DRAFT—Bkz: "Su çekimi".

DRAFT GÖSTERGESİ—Draught gauge—Geminin başında ve kıçında çektiği suyu gösteren alet, gösterge.

DREYN—Drain—Boşaltmak.

DREYN MUSLUĞU—Drain cock—Yoğunlaşan suyu boşaltan musluk.

DREYN TANK—Drain tank—Ana ve yardımcı makine dreynlerinin toplandığı tank.

DUBA—Lighter. Pontoon. Scow. Dumb barge. Dumb lighter. Breasting float. Camel—Genellikle yüzdürücülük (sephiye) özelliğinden yararlanarak yük taşıma, bağlama, kaldırıcı olarak kullanılır. Saçtan ve ağaçtan yapılır. Makineli ve makinesiz olarak kullanılır. Şat, layter ya da mavna olarak da isimlendirilir.

DUBHE—Bkz: "Büyükayı"nın a yıldızı.

DUMAN—1)Misty—Yaş pus. Sis pusu. Duman, dumanlı. Bu durumda görüş iki milin altına düşer. Meteorolojistler dumanlı havada görüşü bir milin altında kabul etmişlerse de, denizciler iki milin altını gemi seyir fenerlerinin görünmemesi olarak tanımlarlar.2)Smoke-Duman. Yanan cisimden çıkan gazlar topluluğu.

DUMAN BAŞLIĞI—Smoke helmet—Dumanlı yerlere girebilmek için kullanılan başlık.

DUMAN GAZI—Flue gas.

DUMANLI HAVA—Hazy—Görüşün bir mile kadar düştüğü hava durumu.

DUMAN PERDESİ—Smoke screen—Savaşta gizlenmek için yapılan yapay duman perdesi.

DUMAN SANDIĞI—Fire box. Ash box—Smoke box—Alev borulu kazanlarda alev borularının ön uçlarının toplandığı kısım. Kazan ön kısmında olup, kapaklıdır. Zaman zaman bu kapaklar açılarak içeride biriken kül ve kurum alınır.

DURA IRGAT—Avast heaving—Irgatı vira etme kumandası.

DURAN YILDIZ—Fixed star—Yöresindeki yıldızlara göre yer değiştirmeyen yıldız.

DURDURMA—Stopping. Closing down. Shut down.

DURDURMA TERTİBATI—Locking device—Kilitleme donanımı.

DURGUN—Slack. Stand. Calm.

DURGUN CEPHE—Stationary front—Meterolojide hareket etmeyen cephe. Bkz: "Sıcak cephe", "Soğuk cephe".

DURGUN DENGE—Statical stability—Geminin herhangi bir durumunda olan dengesi.

DURGUN GAZ—İnert gas—Atıl gaz.

DURGUN SU—Slack water. Calm water—Sakin, akıntısız su, deniz.

DUYSAL ÇEVREN—Bkz: "Çevren, duysal".

DÜDÜK—1)Blast—Örneğin: "Four long blast—Dört uzun düdük" gibi. 2)Whistle-Düdük. Gemilerde sesle işaret vermek için kullanılan, buhar ya da basınçlı hava ile çalışan aygıt. İyi bir düdüğün sesinin iki milden net olarak duyulabilmesi gereklidir. Düdük, yapılan manevraları, sisde yer belirtmek, selâmlamak, tehlikeli durumlarda yardım istemek, tehlikeli durumları belirtmek için kullanılır. Örneğin, tek kısa düdük sancak, çift kısa düdük iskele, üç kısa düdük geriye (tornistan) olan manevraları belirtir. Törelere göre üç uzun düdük selâm anlamına kullanılır.

DÜDÜK CEVİZİ—Bkz: "Patrisa cevizi", "Çakı cevizi".

DÜDÜK ÇEKMEK—To blow a whistle-Düdük öttürmek.

DÜDÜK KOLU (ANAHTAR)—Düdüğü öttürmek için kullanılan anahtar, lövye, kol.

DÜDÜKLÜ ŞAMANDIRA—Whistle buoy.

DÜDÜK SAVLOSU (TELİ)—Whistle lanyard—Düdüğe kumanda eden, çekilince düdükten ses çıkartan ince tel.

DÜĞME—Button.

DÜĞMELİ KONTROL—Push button.

DÜĞÜM—Knot. Overhand knot. Thumb knot—Halat çıması, bedeni üzerinde bir kroz kırıldıktan sonra çıma, krozun içerisinden geçirilerek yapılır.

DÜĞÜM AYI—Draconic month. Nodical month—27 gün, 5 saat, 5 dakika, 35.8 saniye (27.212220) gün. Ay'ın aynı düğüm noktasından art arda iki geçişi arasındaki süre.

DÜĞÜM (LER) ÇİZGİSİ (DOĞRUSU)—Line of node (s)—İniş ve çıkış düğüm noktalarını birleştiren çizgi. Bkz: "Düğüm noktaları".

DÜĞÜM NOKTALARI—Nodes—Ay'ın ya da gezegen yörüngesinin tutulma dairesini kestiği noktalar. Bkz: "Çıkış düğümü", "İniş düğümü".

DÜLGER BAĞI—Half hitch—Bir halatın çımasını ya da filika parmasını kolona, seren gibi yerlere bağlamak için kullanılan bağdır. Bu bağın bağlanıp çözülmesi kolay olduğundan gemiciler tarafından çok kullanılır.

DÜLGER BAĞI, MEZE VOLTALI—Half hitch and timber hitch—Denizde bir sereni çekmek ya da sürüklemek için seren üzerine yapılan bir dülger bağı ile bir voltadan oluşur.

DÜLGER BAĞI, SERİ— Palm and needle hitch—İspavlodan yelken iğnesi ve yüksüğü ile yapılan seri dülger bağı.

DÜLGER BALIĞI—John dorry.

DÜMEN—Rudder—Teknenin kıç bodaslamasına iğnecikler üzerine takılan ya da askıda olan, teknenin istenilen yönde gitmesini, manevra yapabilmesini sağlayan saç ya da ağaçtan yapılan levhalardır. Bkz: "Tek levha dümen".

DÜMEN ANASI—1)Rudder stock—Yelpazeden yukarı doğru çıkan rod. Yeke ile diğer döndürücü kuvvete bağlı olan bu rod yelpazeyi hareket ettirir.2)Main piece of rudder—Dümen yelpazesinin bağlandığı ana dikey çerçeve.

DÜMEN ANASI BAŞI—Rudder head—Yekenin bağlandığı dümen anası, rodun yekeye bağlandığı kısım.

DÜMEN BEDENİ—Shank of the rudder—Dümen boğazını oluşturan parça.

DÜMEN BODOSLAMASI—Rudder post. Back post. Stern post—Dümenin asıldığı bodoslama olup omurganın kıç sonundan dikine olarak çıkan demir ya da ağaç parça. Bkz: "Kıç bodoslaması". Tırhandil postalar bu parçaya bağlanırlar.

DÜMEN BOĞAZI—Rudder neck—Bkz: "Dümen anası'nın yelpazeden sonra gelen ilk kısmı.

DÜMEN BOĞAZLIĞI—Helm post—Dümen boğazının gemi içinde kalan kısmının geçtiği oluğa denir. Buna "Dümen kovanı" da denir.

DÜMENCİ—Helmsman—Bkz: "Serdümen".

DÜMENCİ PUSULASI—Steering compass. Mariner's compass—Geminin seyri için kullanılan dümenci pusulası. Serdümenler bu pusulaya bakarak verilen rotaya gitmeye çalışır.

DÜMENCİ, UZMAN—Quartermaster—Önemli yerlerde dümen tutan tecrübeli serdümen.

DÜMEN ÇIKARMAK—To unship the rudder—Dümeni yerinden çıkarıp almak.

DÜMEN DENEYİ—Steering gear test. Emergency steering gear test—Gemi tam yol giderken dümene değişik koşullar altında uygulanan manevralar. Bkz: "İleri yolda dümen deneyi".

DÜMEN DİNLEME HIZI—Steerage way—Geminin dümenle idare edilebilmesi, dümen dinleyebilmesi için üzerinde bulunması gerekli olan yol. Geminin üzerinde yol bulunmazsa dümen dinlemesi, baş tutması zor olur.

DÜMEN DİNLEMEK—To steer. Steerage. Answer (the helm). Navigability—Geminin dümen dinlemesi, dümeni ile kontrol altında tutulabilmesi. Dümenin en küçük hareketine geminin cevap vermesi. Teknenin dümen yelpazesinin hareketine uygun olarak baş tutmasını, sancağa ya da iskeleye hareket etmesini dümene uyduğunu anlatmak için kullanılan bir deyim.

DÜMEN DİŞİ İĞNECİĞİ—Brace. Rudder braces. Gudgeon—Dümeni dümen bodoslamasına bağlayabilmek için, dümen bodoslaması üzerinde bulunan yuvalar.

DÜMEN DOLABI—Steering wheel. The wheel—Dümene doğrudan doğruya ya da donanımlarla kumanda eden, serdümen tarafından hareket ettirilince dümene açı verdiren tekerlek, dolap. Modern gemilerde dümen dolapları çok küçülmüş olup, bir parmak hareketiyle çalışabilir. Dümen dolabının üzerinde tutamaklar (kaveletalar) vardır.

DÜMEN DOLABI KAVELETASI-Spoke-Bkz: "Dümen dolabı".

DÜMEN DONANIMI—Steering gear—Dümen yelpazesi ile, dümen dolabı arasındaki bütün makineler, bağlantılar v.b.nin tümü.

DÜMEN DONANIMI ZİNCİRİ—Chain steering—Dümen donanımında kullanılan zincir.

DÜMENE BAKMAK—Bkz: "Dümen dinlemek".

DÜMENE DİKKAT—Mind the helm—Serdümene sancak ya da iskeleye kaçmaması için yapılan uyarı.

DÜMENE İYİ BAKIYOR—The ship steers well.

DÜMEN EL DONANIMI— Auxilary

rudder. Rudder brake—Ana dümen hasara uğradığı zaman el dümenine geçen mekanizma.

DÜMEN EMİRLERİ—Helm orders.

DÜMEN ERKEK İĞNECİĞİ—Rudder pintle—Bkz: "Dümen dişi iğneciği"ne geçen pim (ler). Dümen üzerinde bulunan ve kıç bodoslamada bulunan dişi iğneciklere geçen erkek iğnecikler.

DÜMEN EVİ—1) Bkz: "Dümen boğazlığı". 2) Wheel house. Pilot house—Dümen tutulan yer.

DÜMEN GÖSTERGESİ—Helm indicator—Dümen yelpazesinin nerede olduğunu diğer bir deyimle omurga, baş kıç hattına göre oluşturduğu açının ne olduğunu (sancak ya da iskelede) gösteren gösterge, müş'ir.

DÜMEN HALATLARI—Wheel ropes—Dümen dolabının dümeni hareket ettiren halatları.

DÜMENİ AL—Take the helm—Dümencinin değiştirilmesi, dümen nöbetinin alınması için verilen emir.

DÜMENİ BASMAK—Shift the helm—Dümeni kırmak, istenilen tarafa döndürmek, çevirmek. Bkz: "Dümen kaldırmak" da denir.

DÜMEN İĞNECİKLERİ—Rudder irons—Dümeni kıç bodoslamaya bağlayan dişi ve erkek iğnecikler.

DÜMENİ ORTALA—Helm amidship. Right the helm. Rudder amidship—Dümen yelpazesinin baş kıç hattı üzerinde olmasını sağlamak amacıyla dümenciye (serdümene) verilen emir. Bu emri alan serdümen emri tekrar ederek önündeki göstergeye göre dümeni ortalar. Bu durumda dümen yelpazesi yüzeyi baş kıç hattı, diğer bir deyimle omurga hattı ile aynı doğrultudadır.

DÜMENİ ORTAYA ALMAK—Bkz: "Dümeni ortala".

DÜMEN İSKELE—Left rudder. Helm port. Port your helm—Bu emri alan serdümen emri tekrarlarken gemi başının sola, iskeleye gelmesi için dümeni sola, iskeleye basar, kırar.

DÜMEN İSKELETİ—Rudder frame—Dümen yelpazesini oluşturan iskelet, çerçeve.

DÜMENİ VİYALA—Steady the helm—Geminin başı bir yöne çevrildikten ve istenilen yönde tamamen baş tuttuktan sonra, o yola devam edilmesi için serdümene verilen emir. Viya böyle.

DÜMEN KALDIRMAK—Shift the helm—Bkz: "Dümeni basmak".

DÜMEN KAPELESİ—Rudder coat—Dümen rodu üstüne, su girmesini önlemek için vurulan muşamba.

DÜMEN KOVANI—Rudder trunk. Rudder case. Rudder hole—Dümen boğazının çıktığı ve yekenin üzerine oturduğu kısım.

DÜMEN KULLANMAK—To steer—Geminin sevk ve idaresini dümenle yapmak.

DÜMEN KUŞAĞI—Rudder stay—Dümen yelpazesinin her iki yüzünde bulunan bu kuşaklar bir yandan yelpazeyi sağlamlaştırdığı gibi, diğer taraftan da iğnecikleri dümene bağlar. Bunlara iğnecik kuşakları da denir.

DÜMEN LÂLE ZİNCİRİ—Rudder chains—Eskiden dümen kopunca denize gitmemesi için tekneye ve yelpazeye bağlanan zincir. Ayrıca dümen zinciri kopunca donanım yaparak dümenin çalışması da bu zincirle sağlanırdı. Bugün pek kullanılmamaktadır.

DÜMEN LÂLE ZİNCİRİ KAMÇILARI—Rudder pendants—Emercensi (acil) durumda dümen zincirlerini palangalara bağlamak için bulundurulan bitkisel ya da tel halat.

DÜMENLE GİTMEK—Bkz: "Dümen kullanmak".

DÜMEN MAKİNESİ—Steering engine—Gemilerin büyümesi ile dümenler ve donanımları çok büyüdüğünden elle çevrilmesi olanaksızlaşmış ve dümen makineleri yapılmıştır. Bugün stim, elektrik ya da hidrolik dümen makineleri kullanılmaktadır.

DÜMEN MÜŞ'İRİ—Rudder angle indicator. Telltale—Dümenin ne durumda olduğunu gösteren gösterge. Bkz: "Dümen göstergesi".

DÜMEN PALANGALARI—Rudder tackles—Eski tip dümen donanımlarında gereğinde kullanmak üzere, dümen donanımları zincirlerine ya da dümen lâle zincirine, yelpazesine bağlanan palangalar.

DÜMEN PUSULASI—Steering compass—Serdümenin önünde bulunan pusula. Serdümen kendisine, rota için ya da viya denilen yöne bu pusulaya bakarak gider.

DÜMEN RODU—Bkz: "Dümen anası".

DÜMEN RÜZGÂRALTI—Helm down—Eskiden yelken seyrinde rüzgâraltı dönüşü yapılacağı zaman verilen emir.

DÜMEN SANCAK—Right rudder. Helm starboard. Starboard your helm—Bkz: "Dümen iskele'nin tersi.

DÜMEN SEYİR DENEYLERİ—Manoeuvering trials—Dümen durumunu saptayabilmek için denizde yapılan deneyler. Bkz: "Dümen deneyi".

DÜMENSİZ—Helmless—Dümen arızası, hasarı halinde durum.

DÜMEN SUYU—Wake, wake current. The wake of the ship. Back water—Hareket halinde olan bir teknenin gerisinde bıraktığı iz, karışık su.

DÜMEN SUYUNDA—In the wake of— Pe-

şinde gitmek, takip etmek.

DÜMEN ŞAFTI—Rudder shaft—Bütün dümeni sökmeden yelpazenin tamirini sağlamak amacıyla yapılmış ikiye bölünmüş rod.

DÜMEN TABANI—Rudder skeg. Sole piece. Sole—Dümenin alt sonunda dümen anasına dikey olan ve omurgaya bağlanan parçadır. Geminin bu kısmı deniz dibine değdiği zaman dümen hasara uğramaz. Buna dümen topuğu, öksüz omurga denir.

DÜMEN TAKMAK—To ship the rudder—Dümeni yerine takmak.

DÜMEN TAKOZLARI—1) Rudder stops. Stop cleats. Rudder brackets—Dümenin belirli bir açıdan daha fazla dönmemesi için konulan durdurucular. 2) Rudder chocks—Havuza giren geminin altına destek olarak konulan iskemle.

DÜMEN TAMPONU—Buffer—Dümen zincir donanımına binecek ani yüklerin etkisini ortadan kaldırmak için araya konulan yay.

DÜMEN TASI—Bkz: "Dümen başlığı".

DÜMEN TOPUĞU—Heel of rudder. Rudder heel—Dümenin, topuk, iğnecik ya da mesnedi üzerine oturduğu ucu. Bkz: "Dümen tabanı".

DÜMEN TOPUĞU İĞNECİĞİ—Rudder heel pintle. Heel gudgeon—Dümen topuğunda bulunan ve kıç bodoslama topuğuna geçen iğne.

DÜMEN TUTMAK—To steer. Action of steering—Gemiyi dümenle seyrettirmek. Manevra yaptırmak.

DÜMEN VARDİYASI—Steering watch—Serdümenler tarafından tutulan ve genellikle iki saat olan dümen tutma dümencilik hizmeti.

DÜMEN VİYA GÖSTERGESİ—King post. King spoke—Dümenin viyada, diğer bir deyimle yelpaze yüzeyinin baş, kıç hattı yönünde olduğunu gösteren gösterge.

DÜMEN YEKESİ—Tiller. Helmstock. Rudder tiller—Dümen başlarına takılan ve dümeni istenilen tarafa döndürmeye, basmaya yarayan demir, ağaç ya da parçalardan oluşan mekanizma. Bkz: "Yeke".

DÜMEN YELKENİ—Steering sail—Dümene yardım etmek üzere ve teknenin durumunu koruması için açılan yelken.

DÜMEN YELPAZESİ—Bow of the rudder. Rudder blade. Back piece of rudder—Dümenin boğazından aşağı olan kısmı.

DÜMEN ZİNCİRİ—Wheel chain. Tiller chain. Steering chain—Dümen donanımı üzerinde bulunan zincir. Dümen makinesi ile yeke arasında bulunan zincir. Yekeyi çeviren zincir.

DÜNYA—World. Earth—Güneş sisteminin üçüncü gezegeni. Güneşten olan uzaklığı 94,5 ve 91,5 milyon mil arasında değişmektedir. Kendi ekseni etrafında 23 saat, 56 dakika ve 04 saniyede bir devir yapar. Kutuplararası yarıçapı 7.899.7 mil, Ekvator yarıçapı 7.926.5 mildir.

DÜNYA'NIN EKSENİ—Axis of earth—Dünyanın etrafında döndüğü eksen, çap.

DÜNYA PARLAMASI—Earth light. Earth shine—Dünya'dan Ay'a akseden Güneş ışığı.

DÜNYA RAKAMLARI—Everest figures of Earth—Hidrografik söryevlerde kullanılan değerler. Kutuplararası yarıçap 20, 853,375 kadem, Ekvatorda 20,922,932 kademdir. Kompresyon (basıklık) 1/300'dür.

DÜNYA SEFERİ—Round trip—Dünya'nın etrafını dönerek yapılan sefer.

DÜRBÜN—1) Binoculars. Glasses—Çift gözlü dürbün. 2) Telescopium—Bir takımyıldızın adı.

DÜŞE TAHTASI—Bkz: "Sürme iskele".

DÜŞEYLER ARASI BOY—Bkz: "Dikmeler arası boy".

DÜŞEY YÜZDÜRME MERKEZİ—Vertical center of buoyancy—Yüzdürme merkezinin düşey doğrultudaki konumu (mevkii) olup, genellikle "KB" simgesi ile gösterilir. Diğer bir deyişle yüzdürme (sephiye) merkezinin omurgadan olan yüksekliğidir.

DÜŞME—1) Drift. Set. Leeway—Hareket halinde bulunan bir geminin akıntı, rüzgâr ya da iyi dümen tutulmaması nedeniyle gitmek istediği rotadan sancak ya da iskeleye sürüklenmesi. Bkz: "Akıntı ile düşmek". 2) Bkz: "Düşme 1"deki nedenlerden gidilecek rota ile gittiği rota arasındaki açı. Akıntı, rüzgâr gözönüne alınarak gidilmesi istenilen yere gidebilmek için fiili rotaya uygulanan fark açısı. Bkz: "Düşme açısı", "Akıntı payı". 3) Demirin dipten kopması ile teknenin akıntı nedeniyle hareket etmesi, düşmesi.

DÜŞME AÇISI—Drift angle—Gidilmesi düşünülen rota ile, akıntı ve rüzgâr etkisi altında gidilen rota arasındaki açı.

DÜŞMEDEN YARARLANMA—Rebate system—Bu deyim layner çalışmalarda (Bkz: "Düzenli hat") ihracatçıya önceden saptanmış navlunda bir düşme olduğu takdirde yararlandırılacağı anlamına kullanılır.

DÜŞME DERECESİ—Lapse rate—1) Atmosferde, yükseklikte sıcaklığın düşme derecesi. Her 100 metrede 0,6°C'dir. 2) Bkz: "Düşme açısı".

DÜŞME OMURGASI—Bkz: "Yalpa omurgası".

DÜŞME ZAMANI—Falling time—Barometrenin duyarlığını ölçmek için yapılmış deneyde civanın dikey olduğu zaman.

DÜŞÜK NAVLUNLU YÜK—Berth cargo—Düzenli sefer yapan (layner) gemilerin boş kalan yerlerini doldurmak için düşük nav-

lunla aldıkları yük.

DÜŞÜK SİGORTA—Underinsured—Eksik değerle yapılan sigorta.

DÜŞÜŞ—Fall. Drop.

DÜŞÜŞ RÜZGÂRI—Fall wind—Dağ yamaçlarından aşağı doğru esen rüzgâr.

DÜŞÜŞÜ, BASINÇ—Drop of pressure.

DÜŞÜŞÜ, FREKANS—Drop of frequency

DÜŞÜŞÜ, HIZ—Drop of velocity.

DÜZ—Flush—Bir düzeyde olan. Bkz: "Silme güverte".

DÜZ DİKİŞ—Bkz: "Çıma piyanı".

DÜZ DİŞLİ—Spur gear. Spur wheel.

DÜZ DÖŞEK—Flat floor-Bkz: "Düşek".

DÜZ EGE—Smooth file. Flat file.

DÜZELTMEK—Make fair. Correction—Örneğin hasar görmüş bir parçayı düzeltmek. Ayarı bozulmuş âletin hatasını düzeltmek, ayarlamak.

DÜZENLİ HAT—Line. Regular line—Düzenli, tarifeli gemi çalıştırılan hat.

DÜZENLİ HAT ANLAŞMASI—Liner conference—Belirli bir hatta düzenli gemi çalıştıran gemi sahiplerinin navlun ve yolcu hususunda karşılıklı çıkarlarını korumak için birleşmeleri.

DÜZENLİ HAT İHMAL KOŞULU—Liner negligence clause—Bkz: "İhmal koşulu"ndan daha değişik olarak gemi sahibinin çıkarlarını korumak amacıyla "tekne sigorta"'anlaşmalarına konulur.

DÜZENLİ HAT KOŞULLARI—Liner terms—Yükleme ve boşaltma masrafları gemiye ait. Belirli limanlar ya da ülkeler arasında düzenli sefer yapan gemi kumpanyaları, yükleme, boşaltma masraflarını üzerlerine almışlardır. Ancak bazı limanlarda yönetmeliklere göre değişik uygulamalar da yapılmaktadır.

DÜZENLİ HAT TİCARETİ—Berth terms. Liner terms—Bkz: "Düzenli hat koşulları". Düzenli seferler uygulayan gemi sahipleri bu hatlara uygun olan koşulları saptayarak çalışmalarını buna göre yürütürler.

DÜZENLİ SEFER—Bkz: "Düzenli hat".

DÜZENLİ SEFER GEMİSİ—Liner—Belirli limanlar arasında düzenli seferler yapan gemi.

DÜZENLİ SIRA İLE—Regular turn. In regular turn—Geminin yükleme boşaltma yerini limanda bekleyen gemi sırasına göre alacağı anlamına kullanılan bir kiralama deyimi.

DÜZENSİZ—Fracto—Meteorolojide bozulmuş, yırtık pırtık, paçavra biçiminde anlamına kullanılır.

DÜZENSİZ ARMUZ—Fash—Bkz: "Armuz"ların düzenli olmaması.

DÜZENSİZ NİMBÜS BULUTLARI—Fracto nimbus. Scud—Küçük ve düzensiz nimbüs bulutları.

DÜZENTEKER—Bkz: "Volan".

DÜZEY GÖSTERGESİ—Level gauge—Seviye müş'iri. Örneğin bir tankda bulunan sıvının yüksekliğinin ne olduğunu gösteren gösterge, müş'ir.

DÜZ GÜVERTELİ—Flush ship—Üst güvertesi boylu boyunca uzanan gemi. Güvertesi üzerinde yapı olmayan gemi. Bkz: "Silme güverteli" gemi.

DÜZ KAPLAMA—Bkz: "Armuz kaplama".

DÜZ KARİNALI GEMİ—Bottomed ship.

DÜZ KAYNAK—Butt welding.

DÜZLEM SEYİR—Plane sailing. Sailing plane—Seyir edilen Dünya parçası düz kabul edilerek yapılan seyir.

DÜZ PİYAN BAĞI—Flat seizing—Adi piyan bağı. İstrangilo, gurcala ya da ispavlo gibi iplerle halatın çımasını bedeni üzerinde dikmek ya da iki halatı birbirine bağlamak için yapılan bağ.

DÜZ RASPA, SAPLI—Flat scraper.

DÜZ SIĞLIK—Table shore—Üzeri düz olan sığlık.

DÜZ SU—Clear and clean coast having same depths—Hemen hemen aynı derinlikte devam eden bank, döküntü ve benzeri engel bulunmayan güvenceli ve temiz kıyı boyu.

D.W.—"Deadweight—Yükleme tonu"nun kısa yazılışı. Bkz: "Detveyt".

E

E 1)Uluslararası işaret sancaklarından "E" harfi: "Rotamı sancağa değiştiriyorum" anlamına kullanılır.—Aphabetical flag "E" of International code of singal means: "I am directing my course to storboard". 2)Ortalama zamanın tayin edildiği yerden itibaren gök cisminin batı saat açısını temsil eden zaman değeri. "E" ye yerel ortalama zaman eklendiğinde gök cisminin saat açısı bulunur—Time that represents the westerly hour angle of a heavenly body from the point of definition of mean time. Local mean time added to "E" is hour angle of body concerned. 3)"East—Doğu'nun kısa yazılışı. Bkz: "E katsayısı"(emsali).5)Bkz: "Radyo telefon usulleri".

EB'AT—Bkz: "Boyut".

EBEM KUŞAĞI—Bkz: "Gökkuşağı".

E.E—"Errors excepted—Yanlışlıklar hariç" in kısa yazılışı.

EFEKTİF BEYGİR GÜCÜ—Effective horse power—Bkz: "Güç". Gemi model deneyinden ve diğer hesap metodlarıyla elde edilen ve dümen, takıntılar ve pervane olmaksızın teknenin su içinde ilerleyebilmesi için gerekli güç. Bkz: "Beygir gücü".

$$EHF = \frac{R.v}{75}$$

R : Toplam Direnç

v : Hız

EFENDİ KAPTAN—Mr. Mate— Kaptan dışında, güverte zabitleri için kullanılan, genel bir deyim.

EGE—Aegean Sea — Ege Denizi.

EGZOST—Exhaust.—İş yaptıktan sonra, yakıt gazının ya da buharın silindir dışına atılması.

EGZOST ARALIĞI—Exhaust port—Bkz: "Egzost" gazının silindirden çıktığı açıklık.

EGZOST BORUSU—Exhaust pipe. Blast pipe. Exhaust manifold—Egzost gazlarının makineden atmosfere atılmasını sağlayan boru donanımı.

EGZOST DEVRESİ (STROKU)—Exhaust stroke—İş görmüş gazların ya da buharın dışarı atıldığı strok.

EGZOST KEM—Exhaust cam—Egzost valflarını, çalışmasını kontrol eden kem.

EGZOST KUTUSU—Exhaust chamber.

EGZOST MANİFOLDU—Exhaust manifold—Silindirden atılan yanma gazlarının tutulduğu yer.

EGZOST SUSTURUCU—Exhaust silencer. Exhaust muffler—Makineden çıkan egzost gazlarının gürültüsünü azaltan kısım.

EGZOST TÜRBİNİ—Exhaust turbine—Egzost stiminin çalıştırdığı türbin.

EGZOST VALFI—Exhaust valve—Egzost gazlarının silindirden manifold'a geçmesini sağlayan ve silindir kaveri üzerinde bulunan valflar.

EĞE—File—Yüzeyler üzerindeki pürtükleri almak için kullanılan törpüler.

EĞE,BALIK SIRTI—Half round file.

EĞE DÖRTKÖŞE—Square file.

EĞE,DÜZ—Flat file.

EĞE GÖVE—Futtock fourth—Eski ağaç gemi yapımında eğrilerin (kaburgaların) omurgadan itibaren dördüncüsü.

EĞE,KIL—Round file.

EĞELEMEK—To file—Bkz: "Eğe" ile yüzey düzeltmek, istenilen biçimi vermek

EĞE,YUVARLAK—Round file.

EĞİK ÇIKIM—Oblate ascension—Bkz: "Dik çıkım".

EĞİK SEYİR—Oblate sailing—Enlem ve boylamın değişeceği şekilde seyir. Enlem

daireleri ve meridyenlerin dışındaki yönlerde yapılan seyir.

EĞİLİM—Tendency—Tandans. Değişmeye meyilli. Bu deyim özellikle barometrik basıncın değişmesi halinde kullanılır.

EĞİLME—Bending. Deflection—Bükülme, çökme.

EĞİLME BASINCI—Bending pressure.

EĞİLME MOMENTİ—Bending moment.

EĞİLME MUKAVEMETİ—Bending strength.

EĞİLME TECRÜBESİ (DENEYİ)—Bending test.

EĞİM—Inclination—1)Eğilmek, yatmak, meyletmek. İki alan ya da çizginin birbirine göre eğikliği. 2)İki düzlem arasındaki eğiklik açısı. İki yörünge düzlemi arasındaki açı. 3)Bir düzlem üzerinde (yörünge düzlemi) devinen bir gök cisminin tutulma ya da bakış doğrultusuna göre yaptığı açı.

EĞİM ÂLETİ—Dipping needle—Pusula ibresinin yatay durumda durması için gerekli düzeltmeyi sağlayan âlet. Bkz: "Dip ibresi".

EĞİTİM MAYINI—Submine—İçinde patlayıcı madde olmayan fakat ateşleme tertibatı olan ve kıyıdan ateşlenen mayın.

EĞİTİM YERLERİ—Mustering station: Emergency station—Eğitim, talim yapmak için toplanma yerleri.

EĞLENDİRMEK (EĞLENMEK)—Bkz: "Eylendirmek".

EĞME—Bkz: "Eğilme".

EĞRİ—1)Rib. Timber—Ağaç teknede posta, ıskarmoz. Teknenin kaburgaları. Teknenin şeklini oluşturur ve kaplamalar bunların üzerine vurulur. 2) Curve—Münhani.

EĞRİ AĞAÇ—Bkz: "Ağaç braket".

EJDER AY'I—Nodical month—Ay'ın yörüngesinde herhangi bir düğümden art arda iki geçişi arasında kalan zaman. Bkz: "Düğüm noktaları". "Düğüm Ayı".

EJDERHA—Dragon—Bir takımyıldızın adı

E KATMANI—E Layer — Atmosferde bir katman (tabaka) olup gece radyo dalgalarını yansıtır. 50/90 km. arasında uzanır.

E KATSAYISI—"E"Coefficient—Mıknatısı pusulada ana yönlerde en çok olan bir katsayı. Yatay yumuşak demirlerin simetrik olmayan etkilerinden oluşur.

EK HAVA—Additional air—Motor silindirlerine ve kazanlara, daha iyi bir yanmayı sağlamak amacıyla gerekenden fazla olarak verilen hava.

EK HAVA KATSAYISI—Additional air coefficient.

EKİNOKS—Equinox—Gece gündüz eşitliği. Bkz: "Ilım".

EKİNOKSA AİT—Equinoctial—Gece ile gündüzün eşit olduğu zamana ait.

EKİNOKS FIRTINASI—Equinox storm—Bkz: "Ekinoks".

EKİNOKS NOKTALARI—Equinoctial points—Tutulma dairesi (ekliptik) ile gök ekvator'un keşistiği noktalar. Bu noktalarda güneş'in meyli (yükselimi) yoktur. Gündüz ile gece eşittir. Bkz: "Ilım".

EKİNOKS SEKİNMESİ—Precession of equinoxes—Tutulma dairesi ile göksel ekvatorun kesim noktaları olan "Aries" ve "Libra" noktalarının göksel ekvator üzerinde geri hareketi.

EKİP—Team—Grup çalışma yapan kişilerin oluşturduğu topluluk.

EK İSTİRALYA—Swifter. Spring stays—Savaşta eskiden direk istiralyalarına çekilen ek istiralya. Ana istiralyalara ek dayanıklık sağlamak amacını güderdi.

EKLEME PARÇALARI—Fittings—Donanım (boru v.b) ara parçaları. Birleştirme parçaları.

EKLİPTİK—Bkz: "Tutulma dairesi".

EKLİ YIL—Leap year—Seneikebise. Artık yıl. Dört yılda bir gelen 366 günlük sene.

EKMAN SÜRÜKLENME TEORİSİ—Ekman theory of drift—Bu teoriye göre Kuzey Yarım Küresinde rüzgârın esmesi sonucu oluşan denizin yüzey hareketi rüzgâr yönüne göre 45 derecedir.

EKO—Echo—Yankı. Aksiseda. Gidip gelen ses ya da radarda olduğu gibi gönderilen radyo dalgalarının ekranda görüntüsü. Bkz: "Eko iskandili".

EKO İSKANDİLİ—Echo sounder—Gemi dibinden (karina) gönderilen dalganın deniz dibine çarparak geri dönmesinin alınması arasında geçen zamanın ölçülmesi sonucunda gemi karinasından deniz dibine kadar olan derinliği gösteren, kaydeden aygıt.

EKO KARIŞIKLIĞI—Sea clutter—Radar ekranında olusan eko karışıklığı.

EKONOMAYZER—Economizer—Baca gazlarının ısısından yararlanarak kazan besleme suyunu önceden ısıtmaya yarayan aygıt.

EKONOMİK HIZ (SÜR'AT)—Economic speed. Cruising speed—Geminin en iyi kazanç getiren makul hızı, sür'ati.

EKO PARILDAMASI—Brilliance—Alınan ekonun radar ekranında gösterdiği beyazlık.

EK POSTA—Rider—Ağaç teknede ambar içinde bulunan ek eğri.

EK RİZİKO—Extra risk—Savaş rizikosu (tehlikesi) gibi.

EKSANTRİK—Eccentric—Merkezi etrafında olmayan fakat ekseni etrafında dönen daire ya da makara mili. Düzgün dairesel hareketi doğrusal gidip gelme hareketine çeviren mekanizma.

EKSANTRİK MİLİ—Camshaft—Eccentric rod—Kemşaft. Üzerinde kemleri taşıyan

şaft.

EKSANTRİK RODU — Eccentric rod — Bkz: "Eksantrik"e bağlı bulunan rot.

EKSANTRİK VALFİ — Eccentric valve - Silindir içinde stimin hacmini artırmaya ait zamanı saptamaya özgü valf. Buna göre stimin giriş zamanı ve kesme, kapama zamanı saptanır ve sınırlandırılır.

EKSENEL — Axial — Şaft ya da silindir eksenine paralel.

EKSİ GM — Negative GM — Gemi dengesinde Bkz: "M" noktasının Bkz: "G" noktasının altına düştüğü zaman GM negatif olur.

EKSİK — Short. Lacking. Missing Absent.

EKSİK ADAM — Bkz: "Eksik adamlı gemi".

EKSİK ADAMLI GEMİ — Undermanned. Short handed — Tüzüklere göre gemi adamı bakımından tam olarak donatılmamış gemi.

EKSİK TESLİM — Short delivery. Short landed — Konişmentoda belirtilen miktardan eksik olan teslim.

EKSİK YÜKLEME — Short loading. Short shipped — Yükün gelmemesinden ya da yer bulunmamasından ötürü yüklenemiyen yük.

EKSİ SLİP — Negative slip — Geminin gerisinden gelen akıntı, dalga nedeniyle pervane itici kuvvetinden daha fazla ilerlemesi. Bkz: "Slip"in azalması.

EKSPER — Surveyor. Expert — Bkz: "Expertiz" yapan kişi.

EKSPERTİZ — Survey. Expert knowledge — Örneğin bir hasarı, kaliteyi, adedi, durumu saptamak için kontrol, muayene etmek.

EKSPERTİZ RAPORU — Loss survey report. Survey report.

EK SU KÜTLESİ — Added mass — Geminin yapabileceği 3 değişik öteme hareketinde (dalıp — çıkma, boy ekseni boyunca ötelememe, yanal ötelemeli gemi ile birlikte hareket ettiği teorik olarak kabul edilen su kütlesi.

EK SU KÜTLESİ ATALET MOMENTİ - Added mass moment of Inertia — Geminin yapabileceği 3 değişik dönme hareketi sırasında (yalpa, baş-kıç vurma, sekizleme) gemi ile birlikte hareket ettiği teorik olarak kabul edilen su kütlesinin dönme eksenine nazaran atalet momenti.

EKŞİ BALIĞI — Slipmouth.

EKVATOR — Equator — Yerkürenin büyük çemberi. Eşlek. Bu çemberin düzlemi kutupları birleştiren çizgiye dikeydir.

EKVATOR AKINTISI — Equatorial current - Atlantik Okyanusundan 10° güney ve 2° kuzey enlemler arasında batıya akan, ortalama sürati 1 1/4 mil, azami 3 mil olan bir akıntıdır. Bu akıntı San Roque burnu açığında ikiye ayrılarak bir kolu doğu sahilinden Güney Amerikaya (Brezilya akıntısı) ve diğeri ise Karayel yönünden Karaib denizine doğru gider.

EKVATORAL İZDÜŞÜM — Equatorial projection — Ekvatora (Eşleğe) dik ve teğet bir silindir üzerine düşürülerek elde edilen harita. Bu izdüşümde meridyenler ve paraleller düz doğrular ve birbirine dik olup, meridiyenler paralelleri eşit olarak böler.

EKVATOR KABARMA ALÇALMASI — Equatorial tide — Ay, Ekvator (Eşlek) üzerinde iken olan kabarma alçalma.

EKVOTORU GEÇİŞ — Crossing the line.

EKZOST — Bkz: "Egzost".

EL ARABASI — Hand truck — Hafif yükleri taşımak için kullanılan tekerlekli araba.

ELCEBBAR — Bkz: "Orion takımyıldızı".

ELÇİLİK — Embassy.

ELDEBARAN - Bkz: "Aldebaran".

ELDEN GEÇİRME — Overhaul. Maintenance — Bakım, tutum.

EL DONANIMI — Hand gear — Bir makineyi hareket ettirmek için kullanılan donanım.

EL DÜMEN DONANIMI - Hand steering gear Tümü el ile çalıştırılan dümen dolabı ve bunun dümene olan bağlantıları.

EL DÜRBÜNÜ - Binoculars.

ELEKTRİK AKIMI — Electric current — Bir kondaktör (götürücü) boyunca negatif yüklü elektronların geçişi.

ELEKTRİK BALIĞI — Electric ray fish. Torpedo fish — Dokunulduğu zaman galvanik (kimyasal) elektrik etkisi veren balık.

ELEKTRİKÇİ — Bkz: "Elektrik memuru".

ELEKTRİK DEVRESİ — Electric circuit - Elektrik akımı doğuran kaynak ile kullanılacak yer arasında çekilmiş devre.

ELEKTRİK ENERJİSİ — Bkz: "Enerji".

ELEKTRİK GEÇİRMEZ — Dielectric. Non conductive. Insulated.

ELEKTRİK KABLOSU — Power cable — Deniz altından geçen ve elektrik akımı taşıyan kablo.

ELEKTRİK KAYNAĞI — Arc welding. Electric welding.

ELEKTRİKLİ FIRTINA — Elephantà — 1) Hindistan'da yağmur mevsiminin ve Madras monsonlarının başlaması ile ilgili elektrikli fırtına. 2) Malabar sahillerinde Eylül, Ekim aylarında esen Kıble ya da Keşişleme rüzgârı.

ELEKTRİKLİ İSKANDİL — Depth recorder. Sonic sounder — Bkz "Eko iskandili".

ELEKTRİKLİ PARAKETE — Electric log. Deniz suyunun geçiş hızına göre gemi hızını elektriksel olarak köprüüstüne ileten parakete çeşidi.

ELEKTRİK MEMURU — Electrician — Gemide elektrik işlerine bakan küçük zabit.

ELEKTRİK MOTORU — Electric motor — Elektriği işe çeviren motor.

ELEKTRİK ŞEMASI — Wiring — Gemide elektrik devresini gösteren plân.

ELEKTRİK TEVZİ TABLOSU — Switchboard — Üretilen elektriğin dağıtılmasını sağlayan merkez.

ELEKTRİK YÜRÜTÜCÜ — Electric propulsion. Electric drive — Gemide üretilen elektrikle döndürülen pervanenin sağladığı hareket, yürütme.

ELEKTROD — Galvanik bir bataryanın iki kutbundan biri.

ELEKTRO MANYETİK ISI — Radiant heat.

ELEKTROMANYETİK KAVRAMA — Electromagnetic coupling — Makina şaftı ile pervane şaftı arasındaki bağlantıyı elektriksel olarak gerçekleştiren bir kavrama tipi.

ELEKTRONİK SEYİR — Radio navigation — Radyo seyir yardımcıları, telsiz kerterizi, radar, hiperbolik seyir aletleri ile yapılan seyir.

ELEKTRON TÜBÜ — Electron tube — Elektron lambası.

ELEV — "Elevation Yükseklik"in kısa yazılışı.

EL FLAMASI — Hand flag — Bkz: "Simafor". Haberleşmeyi sağlamak amacıyla kullanılan kare şeklindeki küçük sancaklar.

EL GÖNDERİ — Boat hook. Hand spar — İnce, düz ve uzun ağaç çabuk. Bkz: "Filika kancası".

EL İNCESİ — Heaving line. Hand line. Hauling line — Gemiden gemiye ya da gemiden sahile, sahilden gemiye verilecek halatların gönderilmesinde kullanılan, ağırlık için ucuna ceviz yapılan ince, savlo, halat. Bu ince halat istenilen yere atıldıktan sonra gönderilecek halat bu ince ile gönderilir. El inceleri genellikle bir burgata olur.

EL İSKANDİLİ — Hand lead — 10/14 libre ağırlığında olan iskandil kurşunu ve üzerinde kadem, kulaç işaretleri bulunan bir ince halattan oluşan iskandil. Limanlara girip, çıkarken derinliğin ölçülmesinde faydalıdır.

EL KANCASI — Bkz: "Kanca 2".

ELLEÇLEME — Handling — Yükün yüklenmesi, boşaltılması, istif edilmesi.

ELLERKEN DİKKAT EDİNİZ — Handle with care. Handling with care — Yükü ellerken, yüklerken, boşaltırken, aktarırken dikkat ediniz anlamında bir uyarı. Dikkatle elleçleyiniz.

ELMA KIÇ — Apple stern — Dışbükey (muhaddep, konveks) kesitli kıç.

EL MENGENESİ — Hand vice.

EL (ADİ) PALANGASI — Watch tackle. Luff tackle. One single and one double block purchase — Bir tek dilli ve bir iki dilli iki makaradan oluşan palanga. Buna adi palanga da denir.

EL TORNAGİRİ — Hand turning gear — El ile makineleri çevirmek için yapılmış mekanik donanım. Çevirme işlemine de "tornaçark" denir.

EL TULUMBASI — Priming pump. Handy billy — Bir kol ve insan gücü ile çalıştırılan pompa.

EL TUTAMAKLARI — Hand grab — Tutunmak için yapılan ağaç ya da halat parçalar.

ELVAN CAM — Shades — Sekstant ve benzeri gözlem âletlerinde ışığın kuvvetini azaltmak için kullanılan renkli camlar. Bkz: "Sekstant renkli camları".

EL VİDASI — Thumb nut. Thumb screw.

ELYAF — Yarn. Fiber. Fibre — Tel. lif.

ELYAFLI TAHTA — Fiber board — Pres edilmiş liflerden yapılmış tahta.

EMANETÇİ KOŞULU — Bailee clause — Sigortalının taşıyan ya da başka bir emanetçiye karşı rücu için gerekli tedbirleri almayı taahhüt edeceğini şart koşan kloz.

EMERCENSİ — Emergency — Acil, acele. Zor. Güç durum.

EMERCENSİ ALICI — Emergency receiver — Ana telsiz alıcısı çalışmadığı zaman bataryalardan akım alarak çalışan telsiz alıcısı.

EMERCENSİ ÇIKIŞ — Emergency exit — Tehlikeli, güç durumlarda kaçış yolu.

EMERCENSİ JENERATÖR — Emergency generator — Acil, güç, zor durumlarda kullanılan ve genellikle geminin en üst güvertesine konulan ve elektrik akımı sağlayan makine.

EMİCİ — Intake.

EMİCİ FAN — Aspirator.

EMİR — Order.

EMİR DİNLEMEMEK — Disobey.

EMİR ERİ — Orderly — Emirber.

EMME — Suction.

EMME BASMA TULUMBA — Sucking and forcing pump.

EMME BORUSU — Intake manifold. Manifold. Suction pipe.

EMME DELİĞİ — Intake port.

EMME SİASI — Intake stroke.

EMME SUPABI — Intake valve - Emme valfi.

EMME TARAK GEMİSİ — Suction dredger — Emme ile deniz dibini tarayan tarak gemisi.

EMME YÜKSEKLİĞİ — Lift of pump — Tulumbanın emme yüksekliği. Teorik olarak bu yükseklik 34 kadem ise de pratikte 26 kadem kadardır.

EMNİYET — Safety — Güvence.

EMNİYET BELGESİ — Safety certificate — Donanım, malzeme v.b. için yetkililerce verilen güvence belgesi.

EMNİYET DERECESİ — Degree of safety.

EMNİYET EMSALİ — Safety factor.

EMNİYET KANCASI — Safety hook — Kilitli kanca. Kancaya takılan halat ve benzeri cisimlerin kancadan çıkmaması

için kanca ağzında bulunan ve kancayı kapayan dilli kanca.

EMNİYET KİLİDİ—Safety lock—Güvenceyi sağlamak amacıyla kullanılan mandal, damak v.b.

EMNİYETLİ ÇALIŞMA YÜKÜ—Safety working load—Bumba, halat, zincir v.b. gemi takımlarının güvenceli, tehlike yaratmadan çalışabilecekleri, kaldırabilecekleri ağırlık.

EMNİYET TERTİBATI—Safety device.

EMNİYET VALFI—Safety valve.

EMRE KONİŞMENTO—Order bill of lading. Ocean bill of lading—Bkz: "Konişmento".

EMRİNE GÖNDERİLEN—Bkz: "Yükün gönderileni".

EMRİ PASA PAROLA ET—Pass the word along.

EMTİA—Bkz: "Yük 1". "Eşya".

EMYAL CETVELİ—Bkz: "Mesafe çizelgesi".

EMYALİ BAHRİ—Bkz: "Deniz mili".

EMZİRME KASA—Cut splice—Bkz: "Muni kasa". İki halatın, birinin çımasını diğerinin bedenine ve ikincinin çıması birincinin bedenine kasa dikişi ile dikilerek yapılan kasadır.

EN—Width. Breadth—Genişlik, arz.

ENAZ YÜKSEKLİK—Minumum altitude—Bir gök cisiminin artmaya başlayan son en az yüksekliği, irtifaı.

ENDAZE—Drawing lines. Line drawing. Measures—Ölçü ve hesap anlamına kullanılan bir deyim. Eskiden gemi yapımında kullanılan 26pus (60 cm) karşılığı kullanılan bir ölçüyü de tanımlardı. Bkz: "Gemi endazesi".

ENDAZECİ—Loftsman—Gemi endazesi yapan, çıkaran uzman kişi.

ENDAZE ÇIKARMAK—To make a mold—Kurulacak bir teknenin postalarını yapmak için endazehane güvertesinde çizilen posta resmi üzerinde ince tahtalarla kalıp çıkarmak.

ENDAZEDEN ÇIKMIŞ—1) Frames (ribs), beams stem and stern posts were prepared properly—Postaları (kaburgaları, eğrileri, ıskarmozları), kemereleri, bodoslamaları hazırlanmış. 2) Bkz: "Endazesiz".

ENDAZE GÜVERTESİ—Floor of the mold loft—Yapılacak teknenin resimlerini çizip bu resimlere göre üzerinde endaze çıkarılan büyük, düz döşeme.

ENDAZEHANE—Mold loft—Yapılacak teknelerin endazelerinin çıkarıldığı kapalı yerler.

ENDAZESİZ—Out of order. Irregular—Hesapsız, düzensiz.

ENDAZE TAHTASI—Scrieve board—Gemi planından kalıp çıkarmak için kullanılan çok geniş yüzeyli tahta levha.

ENDİKEYTER—Indicator—Makine silindiri içindeki basınç değişimlerini araştırmak için kullanılan âlet.

ENDİKEYTER DİYAGRAMI—Indicator diagram—Bkz: "Endikeyter". âleti ile elde edilen diyagram. Makine içindeki basınç değişikliklerini gösterir.

ENDİREKT ATEŞ—Indirect firing—Görmeden yapılan, aşırma ateş.

ENERJİ—Energy—İş yapabilmek için kapasite. İş yapabilme yeteneği. Etkin güç. Kudret.

ENERJİ, ISI—Heat energy.

ENERJİ KAYBI—Loss of energy.

ENERJİ, MEKANİK—Mechanical energy.

ENERJİ, RADYOAKTİF—Radioactive energy.

ENERJİSİ, ELEKTRİK—Electrical energy.

EN GENİŞ—Breadth extreme—Teknenin en geniş yeri. Bkz: "Mastori posta".

EN GERİDEKİ—Sternmost.

ENGİN DENİZ—Open sea. Offing. The high seas—Büyük ve geniş, gözün görmeyeceği kadar açıklar, denizler.

ENGİNDEN SEYRETMEK—To keep off shore—Sahile yaklaşmadan açıktan seyretmek, gitmek.

ENGİNE ÇIKMAK—To make offing—Bulunduğu yerden ayrılarak açık denizlere çıkmak.

ENGİNE DOĞRU—Off ward—Açığa, sahilden uzağa doğru.

ENGLER (50°)—Engler (50°C)—Sıvı yakıtlar için kullanılan akışkanlık (viskozite) ölçüsü. Saniye olarak söylenir.

ENİF-Pegasi yıldızı. Parlaklık: 2.6.

ENİNE (ENLEMESİNE)—In width. Transversally. Athwart—Gemi kıç hattına dikey doğrultuda, aykırı, çapraz.

ENİNE DERİN POSTALAR—Transverse deep frames—Bir tür gemi yapım yöntemi olan "Isherwood" biçiminde derin postalar. Devamlı olup döşeklerde ara parçaların (intercostals) geçişine elverişli olarak yapılır.

ENİNE ELEMAN—Transverse member—Kemere, iki posta, döşek ve varsa puntellerin oluşturduğu elemanlar grubu.

ENİNE ELEMANLAR ARASI—Spacing transverses—Gemi yapımında enine (enlemesine) konulan elemanlar arası.

ENİNE İTME—Transverse thrust—Normale dikey olan kuvvet. Pervanenin sağa ya da sola devrine göre geminin kıçını sağa ya da sola çeken kuvvet.

ENİNE METASENTİR—Transverse metacenter—Geminin enine (enlemesine) kesitinde oluşan. Bkz: "Metasentir".

ENİNE ORTA KESİT—Midship section—Geminin baş kıç hattına dikey olan bir düşey düzlemle geminin ortasında elde edilen kesit. Bkz: "Mastori Kesit".

ENİNE PERDE—Transverse framing—Bir

birine yakın mesafede yapılan aynı ölçüde postalarla sağlanan gemi yapı biçimi. Bkz: "Posta".

ENİNE SAĞLAMLAŞTIRICI—Transverse stiffeners—Sağlamlaştırılmasına gerek duyulan yerlere enine vurulan stifnerler.

ENİNE ZORLAMA—Transverse stress—Geminin ya da bir elemanın enine yapısını bozmaya zorlayan kuvvet, gerilme.

ENJEKTÖR—Injector. Fuel valve--Bir akışkanı, ya da toz halindeki bir maddeyi, hız verilmiş bir madde yardımı ile bir kaba veya boşluğa akıtmak için kullanılan aygıt, cihaz.

ENKAZ—Wreck. Wreckage—Kazaya uğramış, karaya vurmuş, çarpışarak batmış vb. durumlarda geminin aldığı durum. Deniz altında bulunanlara "Leş" denilir. Bkz: "Leş".

ENKAZI REMİME—Rotten wreckage—Üzerinde durulmayacak, aşırı derecede kazaya uğramış ve adamları tarafından terkedilmiş gemi.

ENKAZ ŞAMANDIRASI—Wreck buoy—Leş şamandırası. Kazazede, batık geminin yerini belirtmek üzere konulan şamandıra.

EN KUZEY—Northernmost.

ENLEM (DAİRELERİ)—Latitude—Düzlemleri yer eksenine dik ve Ekvator'a paralel olan küçük daireler. Ekvator düzlemine paralel yani Yer'in dönüş eksenine dik düzlemlerin, Yer ile ara kesiti olan küçük daireler. Bir konumun (mevkiin) enlemi, o mevki ile ekvator arasında kalan meridiyen yayına (derece cinsinden) denir. Kısaca "Lat" ile gösterilir.

ENLEM DÜZELTİCİ—Latitude rider—Cayro pusulada enlem hatasını düzelten ayar.

ENLEM FARKI—Difference of latitude—İki ayrı yerlerin paralellerinin kestiği meridiyen yayının açısal değeri, farkı.

ENLEM LİBRASYONU—Libration in latitude—Ay, gerek dönme gerekse Yer çevresinde dolanma hareketlerinin sürece ve yönce hemen hemen aynı olması (27 gün, 7 saat, 43 dakika, 11,5 saniye) yüzünden Yer'e hep aynı yüzünü gösterir. Ay yüzeyinin % 59'unu içine alan bu hareket Ay dönme ekseninin dolanma eksenine göre 6,5° eğik olmasından ötürü enlem librasyonunu (sallantı), dönme hızının sabit oluşuna karşı dolanma hızının Kepler yasası uyarınca değişmesi yüzünden de boylam librasyonunu (sallantı) oluşturur. Bkz: "Günlük sallantı".

ENLEM LİMİT DAİRESİ—Limiting parallel circle—Büyük daire seyrinde en çok çıkılabilen daire.

ENLEM PARELELİ—Parallel of latitude—Enlemleri aynı olan noktaların oluşturduğu ve Ekvator'a (Eşleğe) paralel daire.

ENLEM SEYRİ—Parallel sailing—Enlem daireleri üzerinde (rota değiştirmeden doğu ya da batıya) yapılan seyir.

ENLEM TAMAMI—Co latitude—Enlem değerinin 90° den olan farkı. (90°-enlem).

ENSPEKTÖR—Superintendent—Gemiyi sefere hazırlayan ve her zaman hazır tutmakla görevli olan.

ENSTİTÜ KOŞULLARI—Institute clauses—Enstitü klozları. Deniz sigorta poliçesinin kavramını genişletmek ya da daraltmak için (Institute of London Underwriters-Londra Sigortacılar Enstitüsü" tarafından hazırlanmış belirli koşullar, hükümler.

ENSTİTÜ TEMİNATLARI—Institute warranties—Enstitü Birlik teminatları. Altı adet olan bu teminatlara göre dünyanın belirli bölgeleri seyir dışı bırakılmışlardır.

EN YAKIN—So near as.

EN YAKIN NEDEN—Proximate cause—Deniz sigorta poliçesinde bulunan bu deyim kayıp ya da hasarın doğmasına neden olan en yakın nedeni tanımlar.

E.O.E.—"Errors and ommissions excepted—Hatalar ve unutmalar hariç"in kısa yazılışı.

ERAT YEMEK SALONU—Crew's mess room—Gemi adamlarının, askerlerin yemek yedikleri salon.

ERBOĞA—Centaurus—Güney yarı kürede bulunan bir takımyıldızının adı.

ER (HAVA) EJEKTER—Air Ejector—Küçük bir koruyucu içine yerleştirilmiş bir ya da birkaç nozuldan oluşur. Bu nozullarda hızı artan buhar, çevresinde bulunan hava, buğu gibi maddeleri de beraberinde götürür.

ERG—Erg—Enerji iş birimi. Uygulama noktasını kuvvetin yönünde 1 cm. hareket ettiren bir din'lik kuvvetin yaptığı işe eşit olan iş birimi. Bkz: "Din". "Dyn".

ERİME NOKTASI—Melting point. Softening point.

ERİTME STİMİ—Melting steam—Özellikle tankerlerde kalan malı eritmek için valf dibine verilen direk stim.

ERKEK İĞNECİK—Pintle of rudder—Dümeni bodoslamaya bağlayan erkek menteşe.

ERPAMP—Air pump—1) Bkz: "Hava tulumbası". 2) Hava basan, veren tulumba.

ESASLI ONARIM—Permanent repair.

ESED BURCU—Bkz: "Aslan burcu"—On iki burçtan beşinci. Bkz: "Burçlar kuşağı takımyıldızları".

ESFARİ BAİDE—Foreign trade (voyages). Navigation at oceans—Gözlemle konum saptanan yabancı sulara yapılan seferler.

Bkz: "Astronomik seyir".

ESFARİ KARİBE—Home trade. Coastal navigation—Kıyı, içi denizlerde yapılan, diğer bir deyimle parekete ve sahil kerterizleri ile konumu saptanan seyir.

ESKİME—Depreciation—Değerden düşme. Amortisman.

ESKİ YENİ FARKI—New for old—Hasara uğrayan eski parça yerine konulan yeni parça için yapılan indirim. Eskime indirimi.

ESMEK—To blow—Rüzgârın esmesi.

ESNEK—Flexible—Bükülebilir, yumuşak.

ESNEK KAVRAMA—Flexible coupling. Elastic coupling—1) Makinelerin oluşturduğu titreşimlerin veya ısıl genleşmelerin devir düşürücü dişli donanıma aktarılmasını önleyen kaplin. 2) Aynı dizide olmak için belirli bir toleransa sahip makine bağlantısı.

ESNEKLİK FAKTÖRÜ (SABİTİ)—Modulus of elasticity—Mukavemette adı geçen ve malzemenin cinsine bağlı olan bir sabit.

ESNEKLİK SINIRI—Elastic limit. Limit of flexibility—Zorlama altındaki bir elemanın (malzemenin) sürekli (kalıcı) olarak şekil değişimine uğramaya başladığı gerilme değeri. Bu noktadan sonra malzeme, etkiyen kuvvet kalkınca eski haline dönemez. Elastik şekil değişiminin sınırı.

ESNEK PERVANE—Elastic propeller—Elastik kanatlara sahip deney pervanesi. Basınç arttıkça pervaneler disk şeklini alır.

ESNEK ŞEKİL DEĞİŞTİRME—Bkz: "Şekil değişimi". Zorlama altındaki bir elemanın, kuvvet kaldırıldığında ilk durumuna dönebileceği deformasyon.

ESNEK TESBİT—Spring mount.

ESRAR—Hashish.

ESTAB.—"Established—Kurulmuş"un kısa yazılışı.

EŞANJÖR—Exchanger—Sıcaklık değiştiren, azaltan, çoğaltan aygıt.

EŞANJÖRÜ, ISI—Heat exchanger—İki akışkanın birbirine karışmadan ısı alıp verdiği aygıt.

EŞ BASINÇ ÇİZGİSİ (EĞRİSİ)—Isobar—Meteorolojik bir haritada barometrik basınçların aynı olduğu yerlerin birleştirilmesinden oluşan hat, çizgi.

EŞ BASINÇ RÜZGÂRI—Isollabaric wind—Basın gradyanına göre değişen bileşke rüzgârı.

EŞ BULUTLAR ÇİZGİSİ (EĞRİSİ) Isonephe—Meteorolojik bir haritada aynı bulutlara sahip yerlerin birleştirilmesinden oluşan hat.

EŞ DERİNLİK ÇİZGİSİ (EĞRİSİ)-Isobath—Bir haritada aynı derinliklerin birleştirilmesinden oluşan çizgi.

EŞ DOĞAL SAPMALAR ÇİZGİSİ (EĞRİSİ)—Isogonic—Bkz: "Doğal sapma"ları aynı olan yerlerin birleştirilmesinden oluşan çizgi.

EŞ GÜNEŞ IŞIK PERYOTLARI—Isohel—Meteorolojik bir dünya haritasında aynı güneş ışık peryotlarına sahip olan yerlerin birleştirilmesinden oluşan çizgi.

EŞ GÜNEY AÇISI (SEMTİ)—Iso azimuth—Benzer güney açıları (semtleri).

EŞİTLİK—Equation. Equality—İki miktarın ya da miktarlar gruplarının cebirsel ya da aritmetik olarak eşit olması. Denklem.

EŞİTLİK EKSENİ—Axis of symmetry—Bir düzlemi eşit olarak ikiye bölen düz çizgi.

EŞİT YÜKSEKLİK DAİRESİ—Equal altitudes circle—Gök cisminin aynı yüksekliği ölçülen noktaların oluşturduğu daire.

EŞİT YÜKSEKLİKLER—Equal altitudes—Meridiyenin iki tarafında aynı gök cisminden iki kez alınan eşit yükseklikler.

EŞİT YÜKSEKLİKLER ORTALAMASI—Equation of equal altitudes—Bir gök cisminin meridiyenden geçiş zamanını bulmak için meridiyenin her iki tarafında gök cisminden alınan eşit yükseklik zamanlarının ortalaması.

EŞKİNA (İŞKİNE) BALIĞI—Croaker.

EŞLEK—Equator. Line—Bkz: "Ekvator". "Eşlek çemberi".

EŞLEK ÇEMBERİ—Equator—Hattı üstüva. Büyük kuşak. Ekseni ve kutupları arzın ekseni ve kutupları olan dunya'nın en büyük dairesi. Diğer bir deyimle, Yer merkezinde dönme eksenine dik olan düzlemin yer yuvarlağı ile arakesiti. Enlemlemler bu dairenin güney ve kuzeyinde olmak üzere söylenir (ölçülür).

EŞ MANYETİK DİP ÇİZGİSİ—Isoclinic line. Isoclinal. Line of equal magnetic latitude.—Dünyada manyetik dip'i aynı olan yerlerin birleştirilmesinden oluşan çizgi, hat. Bkz: "Manyetik dip".

EŞ MANYETİK KUVVETLER ÇİZGİSİ—Isodynamic line—Yer yüzünde değişmez aynı manyetik etkiye, kutupsal çekim şiddetine sahip olan noktalardan geçen çizgi.

EŞ SICAKLIK ÇİZGİSİ—Isotherm. Isothermal line—Meteorolojik bir haritada aynı ortalama sıcaklıklara sahip yerlerin birleştirilmesinden oluşan hat.

EŞYA—Goods. Ware—Emtia, mal, yük.

EŞ YAĞMUR ÇİZGİSİ—Isohyet—Meteolojik bir haritada aynı miktarda yağmur düşen yerlerin birleştirilmesinden oluşan çizgi.

EŞYA (YÜK) TAŞIYAN—Carrier of goods. Carrier.

EŞYAYA KARŞI DAVA—In rem.

E.T.A.—Bkz: "Yaklaşık varış zamanı"nın kısa yazılışı.

E.T.D.—"Estimated time of departure—Yaklaşık kalkış zamanı"nın kısa yazılışı.

ETEK İSTİNGASI—Foot brail—Randa yel-

keninin en alt istingası. Bkz: "İstinga".

ETİKET KOŞULU—Label clause—Şişeli yükler için deniz sigorta poliçelerine konulan bir koşul. Hasara uğramış ya da rengi bozulmuş etiketler için hasar talebi yapılamayacağı ya da sadece bağışıklık (muafiyet) sınırları içinde etiketinin yenileneceği koşulu.

ETİKET LEVHASI—Label plate—Kamaraların, valfların v.b. yerlerin, aygıtların üstüne ya da yanına konulan bu plakalarla isim, görev ve tahsis edildikleri işler belirtilir.

E.T.S.—"Estimated time of sailing-Yaklaşık kalkış zamanı"nın kısa yazılışı.

ET TAŞIYAN GEMİ—Meat ship. Reefer. Frozen meat carrier—Dondurulmuş et taşıyan gemi.

EVAPORATÖR—Evaporator—Deniz suyunu tatlı suya çeviren aygıt.

EVC—Bkz: "Günöte".

EVKAT CETVELİ—Bkz: "Zaman çizelgesi".

EVRE—Phase—Safha. Tekrarlı olaylarda bir dönüm içindeki her hangi bir nokta, konum (mevki) ya da durum. Örneğin Ay'ın evreleri: ilk dördün, dolunay gibi.

EVREN—Universe.

EVREN BULUTU—Nebula—Bulutsu, samanyolu gibi yıldızlar grubu. Gaz ve tozdan oluşur.

EVRENSEL ZAMAN—Time zones—Greniç (Greenwich) den geçen meridiyenin 7,5° batı ve doğusu sıfır zaman olmak üzere her 15°'lik dilimler 1 saat kabul edilmiştir. Türkiye—2 saat diliminde bulunmaktadır. Greniç'in doğusu eksi, batısı artı dilimlerini oluşturur. Bazı ülkeler yaz ve kış, saat dilimlerini değiştirirler.

EVRE ŞAŞMASI—Phase lag—Kabarma, alçalmayı doğuran kuvvet ile etkenin görünüşü arasındaki gecikme.

EVRİM—Evolution—Gelişme.

EVVELİ HAMEL—Bkz: "İlkbahar noktası".

EVVELİ MİZAN—First point of libra—Harfi itidal. Gök ekvatoru ile tutulma dairesinin (ekliptik'in) kesiştiği nokta olup Güneş yaklaşık olarak 21 Eylül'de kuzeyden güneye geçer. Bkz: "Ekinoks" "Ilım".

EX-Ex—Teslim edilecek yeri gösteren bir ön takı. Örneğin: "Ex works—İş yerlerinde teslim", "Ex warehouse—Ardiyede Antrepoda teslim" gibi. Bkz: "Ekler bölümü", "Inkoterms".

EXPER—"Experimental—Deney halinde"nin kısa yazılışı.

EXPLOS—"Explosive—Patlayıcı madde"nin kısa yazılışı.

EXTİNG—"Extinguish—Söndürme"nin kısa yazılışı.

EYLENDİRMEK—Heaving to. Heave to. Lying to—Rüzgârı, denizleri başa alarak yelken ya da makine ile gemiyi aynı yerde durdurmaya çalışmak.

EYLENMEK—Heave to—Bkz: "Eylendirmek".

EYYAM—Favorable wind—Uygun rüzgâr.

EYYAMI MUATTALA—Idle (Idling) days. Lying up. Detention.—Geminin çalışmadığı, durduğu günler. Bu duruş iş, yük beklerken, bağlamada, kaza sonucu beklemeden doğabilir.

EZDİK—Asdic—"Allied Submarine Devices Investigation Committee" sözcüklerinin baş harfleri alınarak oluşturulan kelime. Denizaltı, bulma, arama aygıtı.

EZİMİS TEYBİL—Bkz: "Semt çizelgeleri".

F

F—Ulusararası işaret sancaklarından "F" harfi: "Hareketten . sakıtım benimle irtibatta bulununuz" anlamına kullanılır. Alphabetical flag "F" of international code of signal means: "I am disabled communicate with me". 1)Yaz yük çizgisinde (hattında) tatlı su yükleme çizgisini gösterir.—"F" indicates fresh water line at summer load line. 3)"Fixed—Sabit"in kısa yazılışı. Sürekli ziya, ışık gösteren sabit fener

F.A.A.—"Free of all averages—Her türlü avaryalar hariç"in kıza yazılışı.

FABRİKA GEMİSİ—Canning factory ship-Tutulan balıkları işleyip konserve yapan fabrika gemisi.

F.A.C.—"Fast as can—Mümkün olduğu kadar çabuk"un kısa yazılışı.

FAÇA—1)Aback—Seren yelkenlerin bir taraftan pırasya olduğu halde kapatılışı. Yelkeni ters kuntradan doldurmak. 2) Boot top. Geminin yüklü su hattı ile, boş su hattı arasında kalan borda yüzeyi.

FAÇA BOYASI-Boot topping-Bkz: "Faça 2"ye sürülmek üzere özel olarak yapılmış boya.

FAÇA EDİP YATMAK—Bkz: "Eylendirmek".

FAÇA ETMEK—To be taken aback—Seren yelkenleri bir taraftan pırasya olduğu halde kapatmak.

FAÇUNA—Percel. Parcelling. Service. Serving. To serve a rope. Coach whipping. Lash—Halatların hasara uğramaması için kanallarını (kollarının arasını) mürnel ya da gırcala doldurup kanal yürüterek (worming), üzerlerine muşamba halat ya da gırcala sarmak. Sarılan muşambaların yerlerinde durması için gırcala ile bağlanır (Serving) Böylece façuna işlemi tamamlanmış olur.

FAÇUNA İNCE—To mend—Halatı ince bir halatla sararak korumak.

FAÇUNA MAÇUNASI—Bkz: "Façuna tokmağı".

FAÇUNA TAHTASI—Serving board—Bkz: "Façuna" işleminde kullanılan tahta.

FAÇUNA TOKMAĞI—Serving mallet—Halatları façuna etmekte kullanılan, bir tarak, halat çevresine uyacak şekilde ortasından boydan boya oyuk diğer tarafı saplı, ağaçtan yapılmış âlet. Halat üzerine sarılarak façunayı sıkmağa yarar.

FADİNG—Fading—Radyo dalgalarının atmosferde kuvvetinin azalması.

fah.—"Fahrenheit - Bkz: "Fahrenayt"ın kısa yazılışı.

FAHRENAYT-Fahrenheit Kaynama noktası 212°, donma noktası 32° olarak G.O. Fahrenheit tarafından yapılmış derece.

FALAKA—Span—1)Matafora açıklığını saptayabilmek için cundaları arasına çekilen halat. 2)Dikine tutulması ya da gereken durumda kalması istenen halat ya da serenlerin üzerlerine kasa ile bağlanan halat ayaklar.

FALAKALI KASA—Horseshoe splice—Doblin bir halatın iki taraf bedeni üzerine kısa bir halat dikilerek oluşturulan kasa. Buna "Nal" ya da "Parçalı kasa" da denir.

FALSO ETTİ, RÜZGÂR—Suddenly stopping of the wind—Rüzgârın birden bire kalması, mayna etmesi.

FALSO PATRİSASI—Jury backstay—Olağanüstü durumlarda çekilen ek patrisa.

FAN—Fan. Blower. Genellikle hava körüklerine denilmektedir. Hava basan, sağlayan, gönderen.

F.and D.—"Freight and demurrage—Navlun ve sürastarya"nın kısa yazılışı.

FANYA—Wide meshed part of fishnet—Balık ağının geniş girişi, gözü.

FAREDAN—Rat guard—Fare hunisi. Gemilerin bağlama halatlarına (palamarlarına) konulan yuvarlak ve huni benzeri saçlarla farelerin gemilere girmeleri önlenir.

FAREDEN ARINMA BELGESİ—Deratization certificate—Yapılan işlem sonunda gemi fareden temizlenince, arınınca yetkililerce verilen belge.

FARE HUNİSİ—Bkz: "Faredan".

FARE ÖLDÜRME—Rat proofing. Deratting. Fumigation—İtlâfı far.

FARİL—Border rope for furling a net—Balık ağlarının alt ve üst yakalarındaki halatlar. Ağı toplamakta kullanılır.

FARŞ (LAR)—Floor board (s). Ceiling (s). Sheets (filikalarda). Dumping boards (tank üstü). Bottom boards. Bottom plankings—Gemi ambarlarında tank ve sintine üstlerinde, filikalarda eğrilerin üzerinde, eğrilerin hasara uğramaması için konulan tahta, kafes şeklinde kaplamalar.

F.A.S.—"Free alongside ship—Gemi bordasında teslim"in kısa yazılışı. Bkz: "Ekler bölümü Inkoter.

FATURA—Invoice. 1)Yükleyici tarafından gümrüğe verilen ve yükün miktarını, cinsini, değerini bildiren belge. 2)Mal değerini bildiren belge.

FATURA,TEKLİF—Proforma invoice—Ön fatura. Mal'ın değeri, cinsi ve teslim koşulları hakkında bilgi veren fatura.

FAUNDEYŞIN—Foundation—Gemi makinelerinin oturtulup bağlandıkları yerler, tabanlar, döşekler, temeller.

FAYRAP—Fire up—Stim sağlayabilmek için, ocaklara atılan yakıtın yanma durumuna getirilmesi.

FAYRAP ET—To get up. Raise the steam—Stim elde etmek için verilen kumanda.

FAZ—Phase—Sinuzoidal bir fonksiyonu belirliyen büyüklüklerden biri.

FAZLA BOŞALTMA— Overlanded—Manifesto fazlası boşaltılan yük.

FAZLA ÇALIŞMA—Overtime—Yasa ve toplu sözleşmelerle düzenlenmiş normal çalışma saatleri dışında yapılan çalışmalar.

FAZLA SİGORTA—Excess insurence—Sigortalıyı sadece belirli bir meblağı aşan hasar ve ziyanlara karşı koruyan poliçe Bkz: "Artan değer sigortası."

FAZLA YÜKLEME(K)— 1)Overload. Overburden. Overladen—Alabileceğinden, izin verilenden fazla yüklemek. 2)Overload—Makineye normal gücünden fazla yüklemek.

FAZLA YÜKLÜ GEMİ—Overloaded vessel (ship)—Alacağından aşırı, fazla yüklenmiş gemi. Mevsimine, seyrettiği, bulunduğu denizlere, sulara göre izin verilmiş yüklemesinden fazla yükleme yapmış gemi. Hem tehlikeli hem de yasalara aykırıdır.

FAZLUDDAİR ZAVİYESİ—Bkz: "Saat açısı".

F.C.and S CLAUSE—"Free of capture and seizure clause—İğtinam ve el koyma haric"in kısa yazılışı.

Fd.—"Fjord—Fiyor"un kısa yazılışı.

FECİR—Dawn. Day of spring. Aurora—Tulû. Seher. Tan. Sabaha karşı ortalığın ağarmağa başladığı zaman. Doğan güneş. Şafak.

FELEK—Bkz:"Felenk"

FELEKİYAT—Astronomy. Astrology—Gök cisimlerinin hareketinden bahseden ilim. Bkz: "Gökbilim".

FELEMENK KASASI—Bkz: "Piyan kasa"

FELENK—Craddle. Boat chock. Sliding baulk—Sahile çekilen ve sahilden denize indirilen küçük deniz araçlarının,omurgalarının ve kaplamalarının hasara uğramaması için,omurga altlarını konulan, özel biçimlendirilmiş ağaç ya da kızak. Yağlanırsa, araçların çekilmeleri ya da denize atılmalarında büyük kolaylık sağlanır.

FEM—Muzzle of a gun—Top, tüfek ağzı.

FEM BAŞLIĞI—Muzzle cover—Top namlusuna yağmur, kar gibi yabancı maddelerin girmemesi için namlu ağzına geçirilin başlık.

FENA HAVA—Bad weather.

FENA HAVA KOŞULLARI—Bad weather conditions.

FENER—Light—1)Deniz feneri. Özellikle geceleri denizde seyrin güvenceli olarak yapılması, konum saptanması için gösterilen ziya, ışık. Özel binalarında yada yapılarında, şamandıralarda, teknelerde, gemilerde v.b. yerlerde bulunan deniz fenerlerinin ışıklarının çok uzaklardan görülmesi için büyük aşamalar kaydedilmiştir. Çeşitli renkleri, uyarı anlamına kullanılır. Örneğin kırmızı tehlikeyi, yeşil leşleri işaretleyebilir. Bkz: "Seyir feneri" 2)Bkz: "Palamar babası". 3)Lantern—Gemici feneri. 4)Bkz: "Fener cevizi".

FENER BALIĞI—Frog fish. Angler. Angler fish. Monk.

FENER BİNASI—Light house—Deniz feneri binası. Bkz: "Fener 1"de fener için yapılan bina, yapı. Bkz: "Fener kulesi".

FENER CEVİZİ—Crown. Crown knot—Gerdel ya da piyan cevizinin ilerde fora olmaması için üzerine yapılan düğüm. Cevizin üzerinden yukarıya doğru uzanan kollar aşağı doğru bükülerek kollar, arasında bastırılır.

FENERCİ—Lamp trimmer—1)Eskiden ticaret gemilerinde fenerlerin bakımından sorumlu kişi. Şimdi fenerci deyimi gemilerde fenerlerin, boyahane (nakkaşhane) sorumlusu anlamına kullanılmaktadır. 2)Lighthouseman. Lighthouse

keeper — Deniz fenerlerinin bakımından sorumlu olan zamanı gelince feneri yakan, söndüren, bakımını yapan görevli kişi.

FENER,DEĞİŞEN — Light alternating — Bkz: "Fener, renk değiştiren".

FENER,DEĞİŞEN VE ÇAKAR — Light alternating and flashing. Bkz: "Fener, renk değiştiren çakar".

FENER DİŞLİ — Pinion. Truncated conical cogwheel — Konik şeklinde cisimler üzerine açılmış dişli.

FENER DUBASI — Light vessel. Floating light — Deniz feneri taşıyan makinesiz tekne.

FENER DUBASI,BEKÇİSİZ — Light boat — Belirli yerlere demirlenen bu tekneler, gemilerin o bölgelerde seyir güvenliğini sağlarlar. Işık, ses, radyo dalgaları verirler.

FENER GEMİSİ — Light ship — Tehlikeli bir bölgeyi belirtmek için belirli bir yerde demirli fener gemisi. Işık, ses v.b. işaretler verir, gösterir. "Light ship" makineli, "Light vessel" makinesiz teknelerdir.

FENER GEMİSİ KAREKTERİSTİĞİ — Day mark — Fener gemisinin, dubasının gündüz tanınması için saptanmış özellikleri.

FENER İDARESİ — Lighthouse board — Fenerlerin bakım, tutumundan sorumlu olan, gerekli olan yerlere yeni fenerler koyan kurum. Fenerlerden yararlananlardan,fener rüsumunu da bu idare alır.

FENER(LER)KİTABI (RİSALESİ) — Lights list — Yeryüzündeki deniz fenerlerinin ya da seyre yardımcı olan diğer hususları gösterenkitap.

FENER KULESİ — Light house. Light tower. Pharos — Fenerin üzerine oturduğu, konulduğu yapı. Fenerin uzaktan iyi görülebilmesinde,fener kulesinin yüksekliği önemli etkendir. Bkz: "Fener binası".

FENER LAMBASI — Fanal — Fener ışığının iyi korunması, görünmesi için özel olarak yapılmış lâmba ve makanizması.

FENERLER VE ALAMETLERİ — Lights anda shapes — Fenerlerin tanınabilmesi ya da birbirinden ayırt edilebilmesi için saptanmış özellikleri. Gemi seyrinde fenerlerin özelliklerini saptamak çok önemlidir. Birçok deniz kazası fenerlerin birbirine karıştırılmasından doğmaktadır.

FENERLİ GERDEL CEVİZİ — Wall and Crown knot — Bkz: "Gerdel cevizi", "Fener cevizi".

FENERLİK — 1) Lamp room. Gemilerde fenerler ve gereçlerin konulduğu yer. 2)Wild cat. Cable holder — Irgatta zincirin vira ve kaloma (hayboci) edilmesini sağlayan ve zincir baklalarına uygun biçimde yapılmış yuva. Buna "kaveleta" da denir.

FENERLİ PİYAN CEVİZİ — Bkz: "Marsipet cevizi".

FENER,RENK DEĞİŞTİREN — Light alternating white (green), red — Aynı kerterizde renk değişikliği gösteren fener.

FENER, RENK DEĞİŞTİREN ÇAKAR — Light Alternating flashing white,red — Aynı kerterizde renk değişikliği gösteren, düzenli aralıklarla tekrarlanan çakar fener.

FENER,RENK DEĞİŞTİREN GRUP-ÇAKARLI — Light alternating group flashing (2) white red — Ayni kerterizde renk değişikliği gösteren, düzenli aralıklarla iki ya da daha çok çakar gruplar.

FENER,RENK DEĞİŞTİREN HÜSUFLU YA DA GRUP HÜSUFLU — Light Alternating occulting W.R — Ayni kerterizde renk değişikliği gösteren, düzenli aralıklarla tekrarlanan, hüsuflu ya da grup husuflu fener.

FENER,RENK DEĞİŞTİREN SABİT VE ÇAKARLI YA DA SABİT GRUP — Light Alternating fixed white flashing red — Ayni kerterizde renk değişikliği gösteren ve düzenli aralıklarla bir ya da daha fazla çakar.

FENER,RENK DEĞİŞTİREN SABİT VE KARMA ÇAKAR — Light alternating fixed group flashing — Ayni kerterizde renk değişikliği gösteren çeşitli sayıda çakar gruplar.

FENER RESMİ (RÜSUMU) — Light dues — Fenerler, fener gemileri ve seyre yardımcılar için alınan ücret.

FENER RÜSUMU ALINDISI — Light bill — Ödenen fener rüsumu için verilen makbuz.

FENER ŞAMANDIRASI — Light buoy — Bir deniz feneri ile donatılmış, şamandıra. Bir tehlikeyi, sığlığı, leşi, geçiti v.b. yerleri markalamada kullanılır.

FERİBOT — Ferryboat. Car ferry. Train ferry — Araba vapuru. Yüklediği arabaları,tren vagonlarını taşıyan gemi. Genellikle karşı karşıya bulunan sahiller arasında yük ve yolcu taşır.

FERİBOT HİZMETİ Ferryboat service — Bkz: "Feribot". Araba vapurunun yaptığı iş.

FERSAH — League — Uç deniz mili. Liga. Bir enlem derecesinin 1/20 si, diğer bir deyimle 5,56 Km.

FES BAŞLI PERÇİN — Pan head rivet — Başı fese benzeyen perçin.

F.F.A. — "Free fatty acidity — Serbest asit yüzdesi"nin kısa yazılışı

F.FL — "Fixed flashing — Sabit çakarlı fener" in kısa yazılışı. Düzenli aralıklarla bir çakar gösteren fener.

F.Gp.FL — "Fixed group flashing — Sabit çakarlı fener"in kısa yazılışı. Düzenli aralıklarla bir ya da daha fazla çakar gösteren sabit fener.

FIÇI — Cask. Barrel — İnce tahtaların çem-

berle tutturulmasından oluşan kap. Bazen varil için de bu sözcük kullanılır.

FIÇI ARASI — Cantline. Gemi ambarında alabandadan alabandaya, yan yana istif edildiğinde fıçı, varil gibi yüklerin arasında kalan boşluk.

FIÇI BAĞI — Bkz: "Fıçı İzbirosu".

FIÇI BAŞI — Headings — Fıçı kaplamalarının birleştiği kısım.

FIÇI ÇEMBERİ — Chime hoop. Quarter hoop — Bkz: "Fıçı" yapımında tahtaları birbirine tutturan çelik çember.

FIÇI İSTİFİ — Bung up and bilge free — Fıçı tapaları yukarıda olmak üzere yapılan doğru fıçı yüklemesi.

FIÇI İZBİROSU — Cask sling. Butten sling - Buna "Fıçı bağı"da denir. Ağzı açık ya da tapalı bulunan fıçı, varil gibi yükleri kaldırmak için fıçının alt ve yanlarından yapılan sapan. Bkz: "Kasalı izbiro".

FIÇI KENARI — Chime. Chine — Fıçıların alt ve üst kenarlarının çıkıntısı.

FIÇI ŞAMANDIRA — Barrel buoy.

FIÇI (VARİL) TAPASI — Bung — Fıçıya sıvı konulduktan sonra deliğine vurulan ya da vira edilen tapa.

FIRÇA — Brush.

FIRÇALAMAK — To brush.

FIRÇA.TARAK — Flat brush.

FIRÇA.TEL — Wire brush.

FIRDÖNDÜ — Swivel — İki yarım bakladan oluşan dönen kilit. Örneğin demir zincirlerinde, yük kancalarında bulunan fırdöndüler, dönmeden oluşacak gamba almaları önlerler.

FIRDÖNDÜ BASTİKA — Roller chock. Chock roller — Kurtağızlarında bulunan ve bir eksen etrafında dönen yüzeyleri içbükey olan madeni silindirler. Buralardan geçen halatların, döndükçe sürtünmelerini azaltması bakımından yararlı olurlar. Bunlara "tamburata"da denir.

FIRDÖNDÜLÜ KANCA — Swivel hook - Kancanın dönmemesi için başına fırdöndü konulmuştur.

FIRDÖNDÜLÜ MAKARA — Swivel block - Makaraların döndükçe olumsuz olmamaları için başlarına fırdöndü konulmuştur. Bununla, makaralar özellikle, yükleme boşaltmada durumlarını korumuş olurlar.

FIRIŞKA — Light breeze — Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi".

FIRKATEYN — Frigate — Eskiden, yelkenli ve kürekli olan bu savaş gemilerine, sonraları refaket ve devriye görevleri verilmiştir.

FIRKATEYN YAPISI — Frigate bulit — Baş ve kıçı kaldırılarak yapılan tekneye verilen isim.

FIRTINA — Storm. Gale. Tempest — Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi".

FIRTINA BEKLEYEN — Storm bound. Weather bound — Fırtına nedenile limanda kalmış gemi. Fırtınanın kalmasını bekleyen gemi.

FIRTINA BELİRTİSİ GÜNEŞ BATMASI - Stormy sunset — Fırtına çıkacağını belirten güneş batması.

FIRTINA BİLDİRİ İŞARETİ — Gale warning signal. Storm signal — Fırtına çıkacağı zaman verilen işaret. Bkz: "Fırtına ihbarı", "Fırtına işaretleri".

FIRTINA BİLDİRİ KONİSİ — Storm cone - Fırtına çıkacağı zaman kıyıda belirli yerlere çekilen koniler.

FIRTINA BULUTU — Thunder cloud — Siyah nimbüs bulutu.

FIRTINA ÇIKTI — A storm came up. Storm broke out — Fırtına başladı, patladı.

FIRTINA,ÇOK ŞİDDETLİ — Whole gale — Saatte 45/55 deniz mili hızında esen, rüzgâr. Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi".

FIRTINA DALGASI — Storm wave — Çevrede olan fırtınadan doğan ve gelen dalga.

FIRTINA FENERİ — Hurricane lamp. Storm lamp — Fırtınalı havalarda kullanılmaya elverişli fener.

FIRTINA GEÇİTİ — Path — Sayklonik (devvar) deprasyonun geçeceği hesaplanan yol, iz, yer. Bkz: "Fırtına yolu".

FIRTINA GÖZÜ — Eye of storm. Bull's eye - Tropikal siklon fırtınalarda sakin alanın merkezi. Bir alçak basınç merkezinin ortası. Fırtına merkezinde gökde görülen yuvarlakımsı parça, mavi gök, durgun bölge.

FIRTINA İHBARI — Gale warning. Storm warning — Gelen, gelecek olan fırtına, hava için yapılan uyarılar, bildiriler.

FIRTINA İŞARET(LERİ) — Gale warning signal (s). Storm signal(s) — Fırtına bildirisi (ihbarı) için sahillere çekilen ve özel anlamları olan sancak, ışık ve şekil halinde olan işaretler. Bkz: "Fırtına bildiri işareti."

FIRTINA KALDI — Bkz: "Fırtına yatıştı".

FIRTINA KAPAĞI — Storm plate — Fırtınalı havalarda, havalandırma gibi ağızlara, açıklıklara vurulan kapaklar.

FIRTINA,KISA SÜRELİ — Blow — Çok kısa süren fırtına. Havanın kaçak yapması.

FIRTINALI HAVA — Heavy weather. Rough weather. Stormy weather.

FIRTINA MERKEZİ — Storm center. Storm vortex.

FIRTINA PATLADI — Bkz: "Fırtına çıktı".

FIRTINA VARDAVELESİ — Storm rail - Fırtınalı havalarda, özellikle güvertelerde tutunarak yürüyebilmek için gerilen halat.

FIRTINA YASASI — Law of storm — Siklonik fırtınanın doğuşu ve değişmesi hakkında ana kurallar.

FIRTINA YATIŞTI — Storm calm down - Fırtınanın kalması, durması, hafiflemesi.

FIRTINAYA TUTULMUŞ — Storm beaten.

Weather beaten.

FIRTINA YELKENİ—Storm sail. Storm canvas. Riding sail. Spitfire—Fırtınalı havalarda kullanılan ve diğer yelkenlerden daha kalın olan yelkenler. Aynı zamanda yan yelkenlere de fırtına yelkeni denildiği gibi, balıkçı teknelerinin baş tutmaları için çektikleri yelkenlere de fırtına yelkeni denilmiştir.

FIRTINA YEMİŞ—Weather beaten. Tempest beaten—Rüzgâr yemiş, fırtınaya tutularak etkilenmiş tekne. Bkz: "Fırtınaya tutulmuş".

FIRTINA YOLU—Storm path.—Storm track. Storm trajectory—Fırtınanın izlediği yol. Bkz: "Fırtına geçiti".

FIŞKA (FİŞKA)ANELESİ—Fish shackle. Balancing band—Üstündeki zincir dahil, demir, bedeninden kaldırıldığı zaman tam dengeli bir şekilde durmasını sağlayan, demir bedenindeki çelik kelepçe ve kilidi. Eski tip Admiralti demirlerinde bulunan bu kelepçe, bugünün modern gemilerdeki demirlerde bulunmamaktadır.

FIŞKA DONANIMI—Fish tackle—Fişka mataforasında bulunan palanga ve diğerleri.

FIŞKA ETMEK—To fish the anchor—Demiri fişka palangasile kaldırmak.

FIŞKA KAPONU—Anchor shank painter-Demir fişka edildikten sonra tırnağından bağlamak üzere demirin bedeninden dolaştırılarak içeri alınan ve kapon tetiği memesine takılan zincir. Bugünün modern gemilerinde böyle bir donanım yoktur.

FIŞKA MAKARASI—Fish block—Fışka palangasının alt makarası.

FIŞKA MATAFORA PALANGASI—Fish tackle—Bkz: "Fışka etmek" için kullanılan makara.

FIŞKA MATAFORASI—Fish davit—Eski tip gemilerde demir kaldırmak ve yerine almak için kullanılan matafora. Bkz: "Giriva mataforası".

FIŞKA PALANGASI TİRENTİSİ—Fish fall.

F.İ.—"Free in—Yükleme masrafları ile taşıyanın bir ilgisi yok"un kısa yazılışı. Bu koşul altında yükleme giderleri taşıtana, yükletene aittir.

F.İ.B.—1)"Free into bunkers—Kömürlüğe (yakıt yerine) teslim"in kısa yazılışı. 2)"Free into barge—Mavnaya (layter'e, barç'a) teslim"in kısa yazılışı.

FİDER—Feeder. Trunkway—Dökme tahıl yükü taşıyan gemilerin ambarlarına yükün akmasını ya da yerleşmesini sağlamak amacı ile yapılan geçici ahşap yapı.

FİDPAMP—Feed pump—Besleme tulumbası. Kazana su basan tulumba. Bkz: "Besleme suyu".

FİDSUYU—Feedwater—Bkz: "Fidpamp"ın bastığı su.

FİİLEN ALINAN MESAFE—Distance made good.

FİİLEN YAPILAN SÜR'AT—Speed made good—Geminin dış etkenler dahil fiilen yaptığı sür'at. Belirli mesafeler arasında yapılan ölçmeler sonucu bulunur.

FİİLİ FRİBORD—Actual freeboard—Güvertenin üst kenarı ile, ilgili yük çizgisinin üst kenarı arasında kalan düşey mesafe. Bkz. "Fribord markası".

FİLÂDOR—Lanyard—Çarmıkları doldurmak ve istenilen durumda bulundurmak için boğataların gözlerinden donatılan halatlardır.

FİLÂDOR BAĞI—Rose lashing—Buna Bkz: "Marsipet bağı" da denir. Arma kasalarını birbirine ya da gabya ve babafingo marsipetlerinin hamaylı tarafındaki çımasını ya da bir ucu kasalı herhangi bir halatı serene bağlamakta kullanılan bağdır.

FİLÂDOR CEVİZİ—Double wall knot. Mathew walker knot—Çarmık filadorlarının çımalarına kolları açılarak yapılan bağ

FİLÂDORLU KASA—Bkz: "Çatal halat".

FİLÂSA—Bkz: "Flâsa".

FİLENÇ—Bkz: "Flanş".

FİLENDİR ÇUBUĞU—Bkz: "Flender çubuğu".

FİLER—Feeler—İki parça arasındaki açıklığı ölçmek için kullanılan ve çeşitli kalınlıklara sahip ölçü âleti.

FİLİKA—Boat. Ship's boat—Genellikle gemilerde bulunan küçük, güvertesiz, kürekle yürütülen araçlar. Geminin gündelik işlerinde kullandıldığı gibi, can kurtarma (tahlisiye) işlerinde de kullanılır. Buna can filikası denir. Modern gemilerde kürek yerine motorla yürütülenler vardır.

FİLİKA ALÂMETİ (İŞARETİ)—Boat badge—Değişik savaş gemilerinin birbirine benzeyen filikalarını ayırt etmek için filikaların başlarına konulan işaretler.

FİLİKA BORDA TİRİZİ—Batten—Filikanın ağız kuşağı hizasına çekilen ince, uzun tahta.

FİLİKA BOSASI—Boat brake. Gripe gear. Boat lashing—Filika paleti, filika bravlesi. Kalastraları üzerine oturtulan filikaların yerlerinden oynamamaları için yapılan bosa donanımıdır. Bu bosaların zincirli olanına "Filika brakil zinciri" denir.

FİLİKA BRAKİL ZİNCİRİ—Bkz: "Filika bosası".

FİLİKA BRAVLESİ—Bkz: "Filika paleti".

FİLİKACILAR FİLİKAYA—Man the boat—Filikanın donatılması için verilen emir.

FİLİKA ÇAĞIRMAK—Hail a boat.

FİLİKA ÇİVİSİ—Boat nail—Filika yapımında kullanılan bakır ya da galvaniz çivi.

FİLİKA DEMİRİ—Boat anchor. Grapnel. Creeper. Creep—Filikada kullanılan dört kollu,20 kg. ağırlığında demir.

FİLİKA DEMİRİ İLE TARAMAK—To creep—Denize düşen bir yükü, eşyayı ya da başka bir şeyi aramak.

FİLİKA GÜVERTESİ—Boat deck—Gemilerde can filikalarının bulunduğu güverte.

FİLİKA HALATI (PARİMASI)—Boat painter—Filikaların baş ve kıçında bulunan ve bağlama işlerinde kullanılan halatlar.

FİLİKA ISKARMOZU—Thole. Tholepin—Filikalarda kürek çekmek için küpeştelere geçirilmiş çelikler. Kürek kayışı, bu çeliklere geçirilerek çekme hareketi yapılır. Bkz: "Iskarmoz".

FİLİKA İLE GİDİLEBİLİR—Boatable.

FİLİKA İSKANDİLİ VE SAVLOSU—Boat lead and line—Yaklaşık olarak yedi libre ağırlığında iskandili olan ve 5/6 kulaç derinliğe kadar ölçebilen, kulaç yerine kadem olarak savlosu işaretlenmiş bulunan filika el iskandili. Ölçüler arada sırada kontrol edilmelidir.

FİLİKA İSTASYONU—Boat station—Gemiyi terkde indirilecek (mayna edilecek) filikalara binilecek yer, mevki.

FİLİKA İŞARETİ—Boat's recall—Filika ya da filikaları çağırmak için gemi tarafından çekilen işaret, sancak ya da sancaklar.

FİLİKA KANCA KURTARMA DONANIMI—Disengaging, releasing gear—Özellikle denize indirilen can filikasını, mataffora palangasından derhal kurtarılması çok önemli olduğundan, çeşitli filika kanca kurtarma donanımları yapılmıştır. Derhal fora edilmiyen kancalar, can filikasını güç duruma sokabilir.

FİLİKA KANCASI—Boat hook. Hook. Bidhook—Filikaların yanaşma, kalkma, açma manevralarında kullanılan kancalı gönder. Yanaşırken kancalı, avara ederken (açarken) gönderin kancasız ağaç ucu kullanılır.

FİLİKA KIÇ FARŞLARI—Sternsheets—Filikaların, sandalların kıç tarafında bulunan eğrilerin üzerine konulan kafesli çıtalar. Eğrileri koruduğu gibi,filikada su varsa ayakların ıslanmamasını da sağlar.

FİLİKA KIÇ OTURAĞI—Sternsheet—Filikanın kıç tarafında bulunan ve oturmaya elverişli olan tahta.

FİLİKA KÜPEŞTESİ—Gunwale—Filika kaplamalarının en üstü. Kürek iskarmozları buralara geçirilir.

FİLİKA (KÜREK, YELKEN) ALIŞTIRMALARI—Boat drill. Boating—Filikalarda, sandallarda, yelkenlilerde çalışacak olanlara, her durumda aracı kullanma tekniğini öğretmek. Bkz: "Filika talimi".

FİLİKA LAVRA DELİĞİ—Boat plug. Boat drain—Özellikle askıda bulunan filika içinde biriken suları (yağmur ya da deniz nedeni ile), dışarı akıtmak için, filika omurgası yanında kıç tarafa doğru bulunan delik.

FİLİKA MATAFORA PALANGASI—Boat fall—Filikaları denize indirmek, mayna etmek ve yerine almak, yisa etmek için kullanılan palangalar.

FİLİKA MATAFORASI—Boat Davit—Filikaların denize indirilmesinde, yerine alınmasında kullanılan ve gemilerin genellikle bordalarında bulunan,el kuvveti ya da motorla hareket edebilen, özel olarak yapılmış dikmeler.

FİLİKA MAYNA (EMRİ)—Lower the boat. Lower away—Filika mayna edileceği zaman verilen emir.

FİLİKA MÜRETTEBATI—Boat crew—Bir filikada genellikle serdümen, baş ve kıçta kancacılar ve kürek çekenler bulunur. Serdümen filikanın amiridir.

FİLİKA OTURAĞI—Bkz: "Kalastra".

FİLİKA ÖN FARŞLARI—Foresheets—Filikanın baş tarafındaki eğrilerin üzerine konulan kafes çıtalar. Eğrileri koruduğu gibi ayakların ıslanmasını da önler.

FİLİKA ÖRTÜSÜ—Boat canvas cover—Filikayı dış etkenlere karşı korumak için, üzerine çekilen burandadan yapılma örtü.

FİLİKA ÖRTÜSÜ ÇATISI—Strongback—Filika örtülerinin konulması için filikanın başından kıçına doğru çekilmiş bulunan ağaç.

FİLİKA PALETİ—Boat gripe. Sword matting—Filika yerine alındıktan sonra güvence için vurulan palet bosa. Buna "Bravle" de denir.

FİLİKA PUSULASI—Boat compass—Filikalar için özel olarak yapılmış pusula.

FİLİKA SEHPASI—Bkz: "Kalastra".

FİLİKA SERDÜMENİ—Coxwain. Cockswain—Filikanın idaresinden ve manevralarından sorumlu olan kişi. Yeri dümenin önüdür.

FİLİKA TALİMİ—Boat drill. Boating—Can filikalarının denize açılmak zurunda kaldığı zamanlarda, herkesin görevini kusursuz olarak yapmalarını sağlamak amacıyla,can filika istasyonlarında ve denizde yapılan alıştırmalar.

FİLİKA USTURMAÇASI—Pudding fender—Filikalar bir yere yanaşıp kalkarken bordalarının hasara uğramaması için küpeştelerinden sarkıtılan üstü buranda, içi mantar kırpıntısı ya da eski halat dolu olan balonlar. Halatlar örülerek filika usturmaçası da yapılır.

FİLİKA VİNCİ—Boat winch—Filikanın mayna ve hisası için kullanılan vinç.

FİLİKAYA—Man the boat—Bkz: "Filikacı-

lar filikaya".

FİLİKAYI ALABORA ETMEK – Swing out the boat – Palangaları ile filikayı kalastraları üzerinden kaldırarak, mayna etmek üzere mataforaları ile borda dışına atmak, bu duruma getirmek.

FİLİKAYI ASMAK – Hoist to – Filikayı yerine kaldırmak, basmak yerleştirmek.

FİLİKAYI HİSA ETMEK – Hosit a boat – Bkz: "Filikayı asmak".

FİLİKAYI MAYNA ETMEK – To lower a boat – Bkz: "Mayna", "Filika mayna".

FİLİM – Film. 1) Sinema filmi yüksek yanıcı bir maddedir. Güvertede taşınır. 2) Yağlama yağının yağlanacak parçalar arasında oluşturduğu çok ince kat, tabaka.

FİLİTRE – Filter. Sieve. Strainer – Süzgeç. Yabancı, istenmiyen maddeleri ayıran aygıt.

FİLİTRE, BAŞINÇLİ – Filter press.

FİLİTRE KAĞIDI – Filter paper.

FİLİTRESİ, BUHAR – Steam sieve.

FİLİTRESİ, YAĞ – Oil strainer, oil filter.

FİLO – Fleet – 1) Toplu olarak aynı hizmetle görevlendirilen ve bir kumanda altında bulundurulan savaş gemileri topluluğu. Genellikle bir tuğamiral yada koramiral kumandası altında bulunan gemiler topluluğudur. 2) Ticaret gemilerinde aynı sahiplik altında bulunan gemiler.

FİLO ETMEK – Round in – Rüzgârı yakaya alıp yelkenleri boşaltmak, işletmek.

FİLO POLİÇESİ – Fleet policy – Bir donatanın bütün gemilerini bir poliçe altında toplayan deniz sigorta poliçesi.

FİLOTİLLA – Filotilla – Dörtten fazla muhrip ya da daha küçük savaş gemileriyle, deniz altılardan kurulu savaş gemileri topluluğu.

FİLOTİLLA KOMODORU – Flotilla leader – Bir filotillayı yöneten kumandan ya da komodorun bulunduğu muhrip.

F.İ.O. – "Free in and out – Taşıyıcının geminin yükleme ve boşaltma masrafları ile bir ilişiği olmayacağı"nın kısa yazılışı. Diğer bir deyimle yükleme, boşaltma giderleri taşıtana, yüke aittir.

F.İ.O.S. – "Free in and out stow – Taşıyıcının, yükün istifi dahil yükleme ve boşaltma masrafları ile ilişiği olmayacağı"nın kısa yazılışı. Diğer bir deyimle istif dahil yükleme, boşaltma giderleri taşıtana, yüke aittir.

F.İ.O.S.T. – "Free in and out stow trim – Taşıyanın, istif ve hap dahil, yükleme ve boşaltma masrafları ile bir ilişiği olmayacağı"nın kısa yazılışı. Diğer bir deyimle istif, hap dahil yükleme, boşaltma giderleri taşıtana, yüke aittir.

FİRAR KAPORTASI – Escape hatch. Escape door – Scuttle – Bkz: "Kaçış kaportası".

FİRENGİ – Scupper – Denizlerden (dalgalar) içeri giren ya da temizlik için, güverteye basılan suların dışarı akıtılması için yalı kütüklerinden ya da güvertenin borda saçları ile birleştiği yerlerde ya da güverteden borda saçlarının çeşitli yerlerine çekilen borularla borda saçlarında açılan ağızlar.

FİRENGİ AĞZI – Scupper hole – Bkz: "Firengi"ler için açılmış bulunan ağızlar, açıklıklar, menfezler.

FİRENGİ AĞZI DUDAĞI – Scupper hole lip – Firengiden çıkan suların borda saçlarını kirletmemesi, diğer bir deyimle bordanın açığına akması için firengi ağzına konulan saç parça.

FİRENGİ ÇALPARASI – Storm valve – Bkz: "firengi" ağzına konulan bu çalparalar içerden çeleni dışarı akıtırsa da dışardan gelecek suyu içeri bırakmayan valflardır.

FRENGİ, KURŞUN – Lead scupper – Ağaç teknelerde kullanılan frengi borusu.

FİRENGİ LUMBARLARI – Freeing ports. Ports. Wash ports – Fırtınalı havalarda güverteye çullanan suların denize sürʼatle akabilmesi için parampetlere açılan dikdörtgen biçiminde kapaklardır.

FİRENGİ MANİKASI – Scupper pipe. Scupper hose – Firengi ağızlarının kirlettiği borda saçlarının çirkin görünmemesi için firengi ağzından su kesimine kadar çekilen kapaklardır. Bunlara "Firengi oluğu" da denir.

FİRENGİ MORİLESİ – Scupper plug – Firengi ağzına vurulan tapa.

FİRENGİ OLUĞU – Bkz: "Firengi manikası".

FİREYM – Frame – Bkz: "Çerçeve".

FİRKETE BORULU – Coiled tube.

FİSTAN – Bkz: "Direk dibi payandaları". "Baca fistanı".

FİTİL – Core. Heart – Tel halatların kolları arasına konulan ip, sicim. Çarmık bükümü bir halatın ortasında kalan halat.

FİTİNG – Bkz: "Ekleme parçaları".

FİTPAMP – Bkz: "Fidpump".

FİTSUYU – Bkz: "Fidsuyu".

FİYAT – Price. Cost. Rate – Bedel. Bir malın, eşyanın, yükün değeri.

FİYAT ANLAŞMASI – Rate agreement – Navlun anlaşması.

FİYAT SİGORTA NAVLUN – Cost insurance freight – Malın C.İ.F. bedeli. Diğer bir deyimle malı satın alanın istediği yere, malı sigorta ettirerek ve taşıyarak satmak. Bkz: "Ekler bölümü. Inkoterms cif".

FİYORD – Fjord. Fiord – Özellikle Norveç'te denizlerin kara içlerine doğru sokulmasından oluşan, dar, uzun, kıvrımlı körfezler.

Denizin bir buzul vadisini doldurmasiyle oluşmuştur.

F KATMANI—F layer—Yeryüzünden 200 Km. yukarıdan başlayan, 100 km. kalınlığında olan katman (tabaka).

FL.—1)"Flashing—Çakar (şimşek)"in kısa yazılışı. Işık süresi karanlık süresinden az olup düzenli aralıklarla çakar. 2) "Flood—Tufan, sel"in kısa yazılışı.

FLÂMA—Signal flag. Pendant. Pennant—Gemilerde işaret için kullanılan dört köşe ya da uçkurlukları enli, çımaları (rüzgâr yakaları) sivri sancaklar. Bkz: "El Flaması".

FLÂMA, KARELİ—Chequered.

FLÂNDIRA—Streamer.Pennant. Pendant. Commission pennant. Broad pennant—Savaş gemilerinin (yardımcılar dahil) grandi direklerine çekilen ensiz ve uzun şerit sancaklardır. Savaş gemilerini (özellikle yardımcıları) ticaret gemilerinden ayıran bir işaret olarak kabul edilebilir.

FLÂNDIRA BALIĞI—Red snake fish—Bkz: "Kordela balığı".

FLÂNŞ—Flange—Filenç. İki boruyu birbirine bağlamakta kullanılan çember.

FLÂRİ—Several loops at the end of a rope—Bir halatın çımasının ucuna yapılan bir kaç doblin.

FLÂSA—Rope yarn. Filament—Halat lifi. İplik. Halatı oluşturan ince tellere, ipliklere denilir.

FLÂSA BAĞI—Rope yarn knot—Mürnel, ligadora bükmek için birbirine bağlanacak kısa halat tellerini düzgün olarak eklemekte kullanılan bağdır.

FLÂSALANMA—Fag end. Fag out—Halat kollarının, liflerinin açılması, flâsalanması.

FLAYVIL—Flywheel—Bkz: "Nazım tekerleği". Volan.

FLENDER (FLİNDER) ÇUBUĞU—Flinders bar—Pusula düzeltmesinde (tashihinde) dikey etkenleri (Bkz: "C" emsali) ortadan kaldırmak için kullanılan ve pusula sehpasının önüne ya da arkasına dikey olarak konulan yumuşak demir.

FLOK—Jib.Jibsail—Civadraya sürülen çubukların sonlarından pruva direği kapelelerine alınan larmolar üzerine açılan üçgen yelkenlerdir. Bunların en dıştakine Bkz: "Kontra flok", içerdekine "Büyük flok" denir.

FLOK ÇÖRDEK HALATI—Jib halyard—Bkz: "Çördek (halatı)". Flok çördek yakasını kaldıran halat.

FLOK, DIŞ BÜYÜK—Jib outer.

FLOK GARGARİ HALATI—Jib downhaul—Bkz: "Gargari halatı".

FLOK, İÇ BÜYÜK—Jib inner—Bkz:"Flok".

FLOK İÇERİ HALATI—Jib inhaul.

FLOK İSKOTASI—Jib sheet—Flok'un iskota yakasını kontrol altında tutmak için (Laçka ya da lava etmek) kullanılan halat ya da palanga.

FLOK KARULASI—Jib Tack—Flok karula yakasını direğe ya da direğe yakın uygun bir yere bağlamak üzere kullanılan kamçı.

FLOK, KONTRA—Flying jib—Bkz:"Flok". "Kontra flok".

FLOK LÂRMOSU—Jib stay—Üzerlerine flokları açılan istiralya.

Fm.—"Fathom—Kulaç"ın kısa yazılışı.

Fn.—"Fine—İnce"nin kısa yazılışı.

F.O.—"Free out—Boşaltmada masrafların gemiye, taşıyana ait olmayacağı"nın kısa yazılışı. Diğer bir deyimle boşaltma giderleri taşıtana, gönderilene, yüke aittir.

FOA SERENİ—Middle yard—Üç direkli yelken gemilerinin mizana direklerindeki serenlerin en altta bulunanıdır. Cundalarına mizana, gabya iskotaları alınır ve muhabere sancakları çekilir. Buna yalnız "FOA" da denir.

FOA YELKENİ—Mizzen staysail. Sail Mizzen—Yelkenli gemilerin mizana direklerindeki seren yelkenlerinin en altta bulunanıdır.

F.O.B. (SATIŞ)—F.O.B. (Selling)—Bkz: "Ekler bölümü İnkoterms FOB", "T.T. K:1138".

F.O.B. YÜKLEMELİ—F.O.B. Stowed—Bkz: "F.O.B. satış"ta istif giderleri de satış fiatına dahildir.

F.O.C.—"Free of charge—Bedelsiz ödeme"nin kısa yazılışı.

FOGA—Fire—Topu ateş etmek. Eskiden topun ateş edilmesi için bu emir verilirdi.

FOK BALIĞI—Seal. Sea calf.

FOK BALIĞI AVCISI—Sealer.

FOLKON—Frame liner. Timber band for a wooden vessel—Özellikle ağaç teknelerin postalarını kuvvetlendirmek için içerden ve dışardan birbirine aykırı olarak vurulan çelik ya da demir lamalar. Aykırı olmadan omurgaya paralel olarak vurulanlara "İstiralya" ya da "Forma" denir.

FOLYA—Folia—1)Haritaları takım haline getirmek. 2) Harita kabı.

FOMALHAUT—Star a Pisces Australis—a Pisces Australis yıldızı. Parlaklık: 1,3. İsim Arapça olup Güney balığının a yıldızıdır.

FORA (ETMEK)—1)Let go. Let fall. Unbend. Unship—Bir yere bağlanmış, konulmuş ya da kasalı olarak geçirilmiş koltukların ya da palamarların bağlı oldukları yerden bırakılması için verilen emir. (Unbend—Çözmek, Unship—Sökmek, yerinden çıkarmak): 2) Bkz: "Fora yelken".

FORA DIŞARI—Lay out.

FORA KÜREK—Ship oars—Bkz: "Puta kürek".

FORA YELKEN—Unfurl sails—Yelken açıp yola çıkmak. Yelken yapmak, basmak.

FORKLİFT—Bkz: "Çatal kaldıraç".

FORMA—Bkz: "Folkon", "Ariyet kuşaklar".

FORMA CİVATASI—Bkz: "Ariyet kuşak civatası".

FORMEN—Foreman—Baş işçi, postabaşı, amele çavuşu. Bir grup işçinin başı.

FORM STABİLİTESİ—Form stability—Geminin su altı formu ve boyutlarının bir bağlısı olup, kısaca; metasentır noktasının omurgadan yüksekliğidir.

$$KM = KG + GM$$

Bkz: "KG" ve "Ağırlık stabilitesi", "GM".

FORS—Pennant—Sancak sahibi kişilerin ya da buna eşit kumandanların, grandi direklerine ya da araçların baş taraflarına çekilen işaretlerdir. Bkz: "Fors sahibi amiral".

FORSA—Galley slave—Kürek çeken ve bir yere bağlı bulunan esirler.

FORSMAJÖR—Forcemajeure—Mücbir sebep. Önlenemeyen hal.

FORS SAHİBİ AMİRAL—Flag officer.

F.O.S.—"Free on ship—Gemide teslim"in kısa yazılışı.

FOSFORESAN OLAYI—Sea fire. Phosphorescent—Fosforışı. Bazı cisimlerin ya da canlı varlıkların normal sıcaklığında bir değişme olmadan karanlıkta ışık verme özelliği.

F.O.T.—1)"Free on truck—Araçta teslim"in kısa yazılışı. Bkz: "Ekler bölümü Inkoterms FOT" 2)"Fuel oil trentment—Yakıt katığı"nın kısa yazılışı. 3) "Fuel oil tank—Yakıt tankı"nın kısa yazılışı.

F.O.W.—"Free on wagon—Vagonda teslim" in kısa yazılışı. Bkz: "Ekler bölümü Inkoterms FOW".

F.P.—"Flag Pole—Bayrak gönderi"nin kısa yazılışı.

F.P.A.—"Free of particular average—Hususi avarya hariç"in kısa yazılışı. Bkz: "Hususi avarya Franko".

FRANKO—Franco—Hariç. Bu kelime önceden ödenmiş ya da bütün giderlerin hariç olduğu, diğer bir deyimle anılan fiat içinde yapılmış olanlar ve alıcıya teslime kadar yapılacak bütün masraflar vardır anlamına kullanılır. Bkz: "F.O.T1", "F.O.W."

FRANSIZ ÇARMIK CEVİZİ—French shroud knot—Üç kollu iki halat birbirine dikildikten sonra bir tarafı gerdel, diğer tarafına da fener cevizi yapılır.

FRANSIZ İZBARÇO BAĞI—French bowline—Bkz: "Izbarço bağı" bitirilmeden tek yerine çift kroz atılır.

FRANSIZ KLAS KURUMU—Bureau Veritas—Bkz: "Klas".

FRANSIZ RODASI—Flake—Bir zincir ya da halatın güverte üzerinde omurga yönünde boylamasına istif edilişi.

FRAŞKON PALANGA—Three fold purchase—Üç dilli iki makaradan oluşan bir palangadır. Tirenti makarası hareket ederse (Faydalı donatılırsa) yedi kat, diğer makara hareket ederse altı kat kuvvet kazanılır.

F.R.C.C—"Free of riot and civil commotion—İsyan ve kargaşalık hariç"in kısa yazılışı.

FREKANS—Frequency—Devirli bir olayın devir, titreşim yapan bir cismin saniyedeki titreşim sayısı. Elektrikte, alternatif akımda saniyedeki tam devir, saniyedeki çevrim ya da Herts sayısı. Titreşim sayısı.

FREKANS, DAİRESEL—Circular. (Angular) Frequency—Dönen bir vektörün saniyedeki 360 derecelik tam dönme sayısı.

$$\omega = 2\pi f$$

f : Frekans

FREKANS KARIŞIMI—Beat frequency—Radarda iki frekansın birbirine karışımı.

FREKANS, KRİTİK—Critical frequency—Dönen bir makinanın veya titreşim yapan bir cismin, makina veya cisim için tehlikeli olabilecek devir ve titreşim sayısı.

FREKANS MODÜLASYONU—Frequency modulation—Taşıyıcı dalga frekansını, taşıyıcının genliklerini değiştirmemek üzere, modülatör işaretlerinin değişmesine uygun olarak değiştiren modülasyon sistemi.

FREKANS ÜRETİCİ—Local oscilator—Gelen frekansları karıştırmak üzere radar içinde bulunan frekans üretici.

FREN—Brake—Durduran alet, donanım ya da mekanizma.

FREN BEYGİR GÜCÜ—Brake horse power—Bkz:"Gücü, fren beygir".

FREZE—Teeth cutting machine. Milling machine. Broaching machine—Bir eksen etrafında düzenli bir şekilde sıralanmış kesici ağızları olan dönel kesici takım.

FREZE MAKİNESİ—Bkz: "Freze".

FREZE TEZGÂHI—Bkz: "Freze".

FRİBORD—Freeboard—Özgür borda (yüksekliği). Yüklü gemi bordasının ortasında su yüzeyinden ana güvertenin (fribord güvertesi) üst çizgisine kadar olan yükseklik. Gemiyi güvenlikle yüzdürebilen yüzücülük. Sudan, yüklü su kesiminden yukarı kalması gerekli olan borda yüksekliği. Diğer bir deyimle, gemi boyunun tam ortasında, bordada güverte çizgisinin üst kenarından ilgili fribord markası çizgisinin üst kenarına kadar ölçülen düşey uzunluk. Bkz. "Fribord markası".

FRİBORD BELGESİ—Certificate of freeboard—Kabul edilmiş bir kurum tarafından gemilere verilen bu belge geminin değişik koşullar altında yükleme durum-

larını gösterir. Buna "Load Line Certificate" de denir.

FRİBORD GÜVERTE ÇİZGİSİ—Freeboard deck line. Statutory deck line—Bkz: "Fribord güvertesi"ni belirten çizgi.

FRİBORD GÜVERTESİ—Freeboard deck—Dış etkilere karşı bütün açıklıkları kapatılmış en üst güverte. Bkz: "Tam güverte."

FRİBORDLU—With freeboard—Tam kasaralı teknelere uygulanan fribord. Tonaj açıklığı yoksa fribord kasara güvertesinden, varsa ikinci güverteden hesaplanır.

FRİBORD MARKASI—Freeboard marks. Loadlines. Plimsoll mark—Gemilerin bordalarında bulunan disk, çizgiler ve harfler. "Sigorta markası" da denir. Gemi uluslararası konvansiyona göre bu işaretlere, sınırlara göre yüklenir. Harflerin anlamları şöyledir:

S=Dairenin merkezinden geçen çizginin üst kenarı ve aynı zamanda S ile işaretlenen çizginin üst kenarı ile gösterilen Yaz Yükleme Sınırı.

W=W ile işaretlenen bir çizginin üst kenarı ile gösterilen Kış Yükleme Sınırı.

WNA=WNA ile markalanan bir çizginin üst kenarı tarafından gösterilen Kış Kuzey Atlantik Yükleme Sınırı. Bu çizgi tanker olmayan, 330 kadem uzunluğun üstünde bir vapurda gösterilmeyecektir.

T=T ile markalanan bir çizginin üst kenarı tarafından gösterilen Tropikal Yükleme Sınırı.

F=F ile işaretli bir çizginin üst kenarı tarafından gösterilen yazın Tatlı Su Yükleme Sınırı.

TF=TF işaretli bir çizginin üst tarafından gösterilen Tropikal Tatlı Su Yükleme Sınırı.

FERİBORD VERMEK—Assignment of freeboard—Bkz:"Fribord".

FROGRA CUVARA—Bkz: "Burluta".

FROUDE SAYISI—Froude number—Teknenin hızı ile boyu arasındaki boyutsuz bir bağıntı.

$$F_n = \frac{v}{\sqrt{gL}}$$

v : Gemi Hızı

L : Gemi Boyu

g : Yerçekimi İvmesi

Frt.—"Freight—Navlun"un kısa yazılışı.

F.S.—"Flag staff-Sancak gönderi"nin kısa yazılışı.

Fsh. stks—"Fishing stakes—Kamış dalyan"ın kısa yazılışı.

Ft.—"Foot—Kadem, (Ayak=30,48 cm.)"in kısa yazılışı.

FULA—Long glass—28 saniyelik kum saati. Bkz: "Kum saati".

FULYA (FOLYA) BALIĞI—Cow nosed ray.

FUNDALIK ZİNCİR—Range of cable—Demirlenecek demirin zincirinin bir kısmını güverte üzerine çıkarılarak Bkz: "Fransız rodası"biçiminde istif etmek.

FUNDO (FUNDA)—Bkz: "Demirlemek" Let go. Let go the anchor.

FURLONG—Furlong—Bir milin sekizde biri 220 yarda=201,17 metre.

FUTA—Skiff—1)Kapalı, sakin sularda kullanılabilen küçük tekne. 2)Sportif amaçlar için kullanılan ince, uzun, kürek iskarmozları dışarda, kayar oturaklı yarış teknesi.

FUTA ISKARMOZU—Outrigger—Bkz: "Futa".

FUTVALF—Footvalve—Bkz: "Çalpara".

FÜME BALIK—Smoked fish.

FÜNYE—Primer—Kapsül.

G

G—1) Uluslararası işaret sancaklarından "G" harfi: "Kılavuz istiyorum" anlamına kullanılır.—Alphabetical flag "G" of International code of signal means: "I require a pilot". 2) Gemi dengesinde geminin, yükün ya da tümünün ağırlık merkezi simgesi—"G" indicates the center of gravity of a ship, or cargo or all of them in ship's stability. 3) "Gravel-Çakıl"ın kısa yazılışı. 4) "Green-Yeşil"in kısa yazılışı. 5) "Gulf-Büyük körfez"in kısa yazılışı. 6) Bkz: "Telsiz telefon usülleri".

G/A—"General average—Müşterek avarya" nın kısa yazılışı. Bkz: "Müşterek avarya".

GABYA—Top. Topmast—Ana direklerin üzerine sürülen çubuklar.

GABYA ÇARMIĞI—Topmast rigging—Gabya çubuklarının kapelelerinden çanaklığa çekileri çarmıklardır. Bkz: "Çarmık".

GABYA ÇUBUĞU—Topmast—Ana direklerin üzerine sürülen çubuklar.

GABYA ÇUBUĞU FİSTANI—Mast coat—Ağaç direk takozlarını korumak için kullanılan konik şeklinde buranda kapela.

GABYA ÇUBUĞU, SÜRME—Gunter.

GABYA ÇUBUĞU TOPUĞU—Topmast heel.

GABYA DESTEMORASI—Topmast cap—Bkz: "Destemora".

GABYA GRANDI—Main topmast—Grandi direği gabya çubuğu ya da bununla ilgili.

GABYAGURCATASI—Topmast crosstree—Bkz: "Gurcata".

GABYA İSTİRALYASI—Topmast stay—Gabya çubuğunu baş tarafından tutan sabit armaya denir.

GABYA KOLOMBİRİ—Bkz: "Kolombir".

GABYALI USKUNA—Topsail schooner—Puruva direği gabya çubuğu seren yelkenli, grandi direği ve diğer kısımlar yan yelkenli uskuna.

GABYA MANTILYASI—Topsail lifts—Bkz: "Mantilya".

GABYA MANTİSİ—Topsail tye. Top tackle—Gabya çubuğunu kısa etmekte kullanılan sübye palanga.

GABYA PATRİSASI—Topmast backstay—"Patrisa".

GABYA PURUVA (PROVA)—Fore topsail—Pruva gabya yelkeni.

GABYAR—Topman—Eski yelkenlilerde yelkenlerin, serenlerin bakım, tutumundan sorumlu olan usta gemici.

GABYA SERENİ—Topsail yard—Gabya çubuklarının üzerine kaldırılan serenler.

GABYA SERENİ BASTON KİLİDİ—Topsail yard arm irons.

GABYA SERENİ KİLİTBAŞI—Quarter irons.

GABYA SERENİ TUROSASI—Topsail parrel.

GABYA YELKENİ—Topsail—Gabya serenleri üzerine açılan yelkenler.

GABYA YELKENİ DÖRDÜNCÜ CAMADAN—Bag reef.

GABYA YELKENİ GARGAFUNDOLARI—Bollacks—Bkz: Gargafundo".

GABYA YELKENİ İLE SELAMLAMAK—Vailing topsail.

GABYA YELKENİ SERENİ—Topsail yard.

GACIN PİM—Gudgeon—Pistonlu buhar makinelerinde ve kroshedli dizel motorlarında "Konnektin rod"u "Kroshed"e bağlayan pim.

GACRUX—Star Y Crucis—"Crucis" Güney Haçı Y yıldızı. Parlaklık: 1.6.

GADEROS—Beam ends at port and starboard side of a small wooden vessel just after the end of the forecastle, using to pull the vessel onto shore—Küçük ağaç tekneleri sahile çekmek için kullanılan ve başüstü bitiminde dışarı çıkmış kemere ucları.

GAGA—Anchor's bill, peak—Demirin gagası.

GALERYA—Gallery—Eski yelkenli teknelerin kıç tarafındaki geniş yer.

GALİ—Galiot—Onaltı oturaklı yelken ve kürekle yürütülen eski bir Akdeniz teknesi.

GALİLE DÜRBÜNÜ—Galilean glasses—İki tüpten oluşan ve beherinde çift konkav ve çift konveks aynalar bulunan optik alet.

GALON, AMERİKAN—U.S.A. Gallon—3,7853 litrelik hacim ölçüsü. 231.00 pus küp ya da 0,1337 kadem küp'e eşittir.

GALON, İNGİLİZ—Imperial gallon—4,546 litrelik hacim ölçüsü. 277,274 pus küp ya da 0,164 kadem küp'e eşittir.

GALON, ZAHİRE—Gallon corn—4,6 litre karşılığı hacim ölçüsü.

GALVANİK—Galvanic—Elektrik çarpmasına benzeyen.

GALVANİK EKŞİN—Galvanic action—Biri artı, biri eksi elektrikli iki maddenin arasında artı elektriklinin yok olması olayı. Bakır ya da pirinçle demirin ya da çinko ile bakırın asitli bir sıvı ya da deniz suyu içinde birbirine yakın bulunmasından doğabilir.

GALVANİZ—Galvanise—1) Galvanik pil ile elektriklenmek; 2) Çinko eriği ile kaplama yapmak.

GALVANİZ BOYA—Aluminium paint.

GALVANİZ BOYA YAĞI—Aluminium oil.

GALVANİZLİ—Galvanised—Eritilmiş çinkoya daldırılarak kaplanmış madenler.

GALVANİZLİ SAÇ—Galvanised plate—Çinko ile kaplanmış saç levha.

GALVANİZLİ TEL HALAT—Galvanised wire rope—Çinko ile kaplanmlış tel halat.

GALVANİZ TOZU—Aluminium powder—Galvaniz boya yapmak için kullanılan alüminyum tozu.

GALVANOMETRE—Galvonometer—Elektrik akımını ölçen alet.

GAM—Bkz: "Gamba", "Gambalı".

GAMBA—Kink; Squirom. Nip—1) Halatların bükümlerine ters olarak bükülmesi ya da bükümlerinin bozulması. 2) Zincir baklalarının birbiri üstüne yığılması, binmesi, dolaşması. Bkz: "Gambalı".

GAMBA ALMAK—Bkz: "Gamba", "Gambalı".

GAMBALI—Fouled—Gamba almış halat ya da zincir. Dolaşmış, birbiri üzerine binmiş, bükümleri bozulmuş.

GAMBOT—Gunbot—Kıyı korumasında ve karakol görevinde kullanılan küçük savaş gemisi.

GANİMET—Prize.

GANİMET MAHKEMESİ—Prize court.

GARAME—1) Thing that have to be paid—Ödenmesi gereken şey. 2) Contributory—Ödemeye katılma.

GARAME DEĞERİ—Contributory value—Müşterek avaryada garameye katılan değer, Bkz: "Müşterek avarya".

GARAME DEĞERİ, TAM—Full contributory value—Müşterek avaryada garameye katılan tam değer.

GARANTİ—Guarantee. Security. Guaranty—Teminat.

GARANTİ LİMANI—Guarantee port—Kazazede geminin kurtarılması sonucunda, kurtarma ücretine karşılık istenilen teminat verilinceye kadar kurtarılan geminin ve varsa içindeki yükün, anlaşmaya göre beklemek zorunda olduğu liman.

GARANTİ MÜDDETİ—Guarantee (guaranty) period—1) Örneğin yeni alınan bir makinenin anlaşmaya göre görülecek arızalarının belirli bir süre içinde satıcı tarafından giderilmesi teminatı. Bu süreye garanti müddeti denir. 2) Kurtarılan geminin, kürtarma ücretine karşılık yatırılacak teminat için beklediği zaman.

GARANTİ NAVLUN—Guaranteed freight—Gemi sahibinin kusuru yoksa, yük anlaşma koşullarına göre teslim edilemese bile navlun garanti edilmiştir, ödenir.

GARDİYANSIZ FENER—Unwatched light—Bekçisi olmayan fener. Kısaca haritada "U" ile gösterilir.

GARGA—To turn upside down. To reverse—Başaşağı etmek.

GARGABAŞO—In haul—Yan yelkenlerin iskota yakasını kaldıran istinga.

GARGA CUNDA—Top. Topping—Bir serenin mantiyasının bir taraftan basılarak yatay durumunu kaybedişidir.

GARGAFUNDO—Buntline. Buntline whip—Gabya ve babafingo yelkenlerinin altabaşo yakalarını kaldırmak ve sarılmalarını sağlamak için donatılmış selviçelerdir.

GARGAFUNDO KALÇETESİ—Breast gasket—Bkz: "Garga fundo", "Kalçete".

GARGARİ—Dawnhaul. Fancy line—1) Yan yelkenleri arya edip toplayan selviçe olup indirip kaldırdıkları yelkenin isimlerine göre isimlendirilir. 2) Hoops. Travellers. Hank—Gargari halkası. Yan yelkenlerin direkleri ve flokların larmo ve istiralyalarını kuşatmak üzere orsa ya da amora yakalarına dikilen ve indirip, kaldırmaları kolaylaştıran demir ya da ağaç çemberlere denir. Bunlara "gargari çemberi" ya da "gargari halkası" denilmektedir.

GARGARİ ÇEMBERİ—Bkz: "Gargari 2".

GARGARİ HALATI—Fancy line—Yan yelkenleri arya edip toplayan selviçelerdir. Bkz: "Gargari 1".

GARP—Bkz: "Batı".

GASET SAÇI—Bkz: "Koltukaltı levhası".

GATS—Diving—Suya dalış, batış.

GATSİYE—Immersion—Suya daldırma, batırma, batış.

GATSİYE SARNICI—Immersion tank—

Denizaltı gemilerini dalacakları zaman geminin yüzdürücülüğünü ortadan kaldırmak için içerlerine su aldıkları tanklar, sarnıçlardır.

GATSİYE VALFI — Immersion valve — Düşmana karşı atılan torpitolar hedeflerine varmadıkları zaman, belirli bir mesafeden sonra batmaları için torpito üzerine konulmuş valftır.

GATSİYE VİDASI — Immersion screw — Bkz: "Gatsiye valfı"na kumanda eden ayar vidası.

GAVERNER — Governor — Gerektiğinde makine devrine kumanda eden mekanizma.

GAYRİ SAFİ — Gross — Daralı. Net değil.

GAYT — Guide — Gayit. Rotların hareketleri sırasında yataklık eden yuva.

GAYT BRAKETLERİ — Guide brackets — Denizaltı gemisinde tüyüplerle atılan torpitoların yanlarındaki gayt parçalarıdır.

GAYT MOTORU — Guide motor — Denizaltı gemilerinde tüyüplerle atılan torpitoların gayıt silindirini dışarı süren makinelerdir.

GAYT SİLİNDİRİ — Guide cylinder — Denizaltı gemilerinde torpito atılmazdan evvel tüyübün baş tarafından ve yandan dışarı sürülen silindirlerdir.

GAZ — 1) Gas — Maddenin üç halinden biri. Örneğin hava. 2) Kerosine — Gazyağı.

GAZ BULUCU AYGIT — Gas dedector — Bir yerde tehlikeli gaz olup olmadığını anlamak için kullanılan aygıt.

GAZ, ÇÜRÜK — Exhaust gas.

GAZDAN ARINMA — Gas free — Örneğin akaryakıt taşımış tankların temizlenmesi, arınması, tehlikesiz duruma getirilmesi, gasfri edilmesi.

GAZDAN ARINMIŞ BELGESİ — Gas free certificate — Akaryakıt taşımış tankların temiz olduğunu, diğer bir deyimle tehlikeli olmadıklarına dair verilen belge.

GAZ JENERATÖRÜ — Gas generator.

GAZ KAÇIRMA (FİRARI) — Blown by — Piston ringlerinin (segmanların) çalışmaması ya da aşınması nedeniyle egzost gazlarının piston ile layner arasından krankkeys'e kaçması.

GAZ KOLU — Fuel handle — Verilecek yakıt miktarını ayarlayan kol, lövye.

GAZ MASKESİ — Gas mask — Tehlikeli gaz olan yerlere girmek için kullanılan maske.

GAZ MERMİSİ — Shell gas.

GAZNOFİSKİ — Christmass three — Miyar güvertede, üzerinde çeşitli fenerleri taşıyan direk.

GAZ SIZDIRMAZ — Gas tight.

GAZ TÜRBİNİ — Gas turbine.

GAZYAĞI — Kerosine.

GAZ YUVARI — Atmosphere — Dünyayı saran gaz tabakası, katmanı. % 78 azot, % 21 bksijen, % 1 argon, karbondioksit ve hidrojenden oluşur.

GECE — Night — Gün kararmasından gün ağarmasına dek geçen zaman aralığı.

GECE DÜRBÜNÜ — Night glasses — Gece daha iyi gören dürbün.

GECE ETKİSİ — Night effect — Radyo dalgalarına gecenin etkisi.

GECE İLE İLGİLİ — Nocturnal.

GECE RADYASYONU — Nocturnal radiation — Gece dünyamızdan boşluğa yayılan radyasyon.

GECE RADRASYONU ÖLÇER — Pygeometer.

GECE SEYRI NİZAMI — Night cruising disposition.

GECEYARISI — Midnight — Saat 24.00 ya da 00.00. Güneşin alt meridiyenden geçtiği an. Güneşin batması ile doğması arasındaki zamanın ortası.

GECEYARISI GÜNEŞİ — Midnight sun — Kuzey enlemlerde güneşin bütün gece görülmesi.

GECEYARISI VARDİYASI — Middle watch. Graveyard watch — Gece yarısından sabahın dördüne kadar olan vardiya.

GECE YAYI — Nocturnal arc — Güneşin gök küresinde bir gün boyunca çizdiği çemberin çevren altında kalan parçası.

GECİKME — Delay. Retardation. Overdue lagging — Geminin zamanında varamaması.

GECİKME CEZASI — Time penalty clause — Gecikmeden doğacak zararlardan sigortacıyı kurtarmak için deniz sigorta poliçelerine konulan kloz, koşul.

GECİKMİŞ GEMİ — Overdue vessel.

GEÇEN GEMİ — Passing ship.

GEÇERLİLİK ÖLÇÜSÜ — Rating — Tekne, yelken alanı ve diğer gerekli özelliklerinin ölçülmesi ile boy olarak anlatılan ölçü. Reyting. Yelkenli yarış teknelerinin sınıflandırılması.

GEÇİCİ BELGE — Interim certificate — Denize elverişlilik ya da klasını kaybeden bir gemiye tamir limanına kadar verilen geçici, ara belge.

GEÇİCİ LİMAN — Roadstead — Ana limana girinceye kadar beklenilen demir yeri.

GEÇİCİ ONARIM — Temporary repair.

GEÇİCİ PERÇİN — Tack rivet.

GEÇİRGENLİK — Permeability — 1) Gemide bir bölmeye girecek su miktarının yüzde olarak tanımı. Diğer bir deyimle yaralanan bölmeye o yerde bulunan örneğin yük, makine vb. hacimler nedeniyle girebilecek su yüzdesi. Kabaca, yükle dolu bir ambara % 60, makine dairesine %80, kamaralara %95 su girebilir. Bölmede bulunan maddenin cinsine göre o bölmeye girecek su miktarını aşağıdaki formülle bulabiliriz:

$$\text{Geçirgenlik} = \frac{\text{İstif faktörü} - (35.8 * \text{Bağıl yoğunluk})}{\text{İstif faktörü}}$$

(Bağıl yoğunluk = Katı maddenin ağırlığının aynı hacimde tatlı su ağırlığı arasındaki orandır).
2) Yumuşak demirin mıknatısiyet alabilmesi, mıknatıslık geçmesi.

GEÇİRMEZ – Tight – Sızdırmaz.

GEÇİRMEZ, HAVA – Air tight.

GEÇİRMEZ, SU – Water tight – Su sızdırmaz.

GEÇİŞ – Passage.

GEÇİŞ HAKKI – Right of way – Bir gemi yanından geçerken, geçen ve geçilenin yasal rota, sür'at ve yol hakkı.

GEÇİŞ HATTI – Leading line – Harita üzerinde bulunan belirli işaretlerin birleştirilmesinden doğan güvenceli geçiş yolu.

GEÇİŞ HAVUZU – Lock – Lok. Gemiyi bir limanda ya da kanallarda, bir düzeyden (seviyede) diğer bir düzeye (seviyeye) çıkarmak için kullanılan özel havuz. Örneğin Panama Kanalı'nda ve kabarma alçalma etkisi altında bulunan limanlarda geçiş (yükseltme) havuzlar gibi.

GEÇİŞ HAVUZU KAPILARI – Lock gates – Bkz: "Geçiş havuzu"nun açılan, kapanan kapıları.

GEÇİŞ HAVUZU ÜCRETİ – Lockage – Bkz: "Geçiş havuzu" için verilen ücret.

GEÇİŞ İZİN BELGESİ – Navicert – Savaşta abluka sırasında verilen ve manifestoya eklenen geçiş izin belgesi.

GEÇİŞ İZNİ – Passport – Savaşta tarafsız gemiye verilen geçiş izni.

GEÇİT – 1) Fairway. Passage. Narrows. Fairwater. Sound. Gat – Bir kanal, liman, nehir ya da sığlıklar arasında seyre elverişli geçiş yolu, su, derinlik. 2) Sally port – Top ateşlendikten sonra eratın kaçabilmesi için bataryada bulunan menfez.

GEÇİT, DAR – Bkz: "Dar geçit", "Dar denizler."

GEÇİT SEYRİ – Channel navigation. Canal navigation – Doğal ya da yapay boğazlarda, kanallarda yapılan seyir.

GEÇ KALMAK – Bkz: "Gecikme".

GEÇME KİLİT – Bkz: "Kenter kilidi".

GEDİK – Bkz: "Rahne".

GEDİKLİ SUBAY – Warrant officer – Subay, astsubay arası bir rütbe.

GEE – Gee – Kıyıdaki özel istasyonlardan yayınlanan radyo dalgalarının aynı zamanda alınması ile denizde konum (mevki) bulma yöntemi.

GELBERİ – Slice bar – Süngü. Ateşçilerin külhandaki ateşi karıştırmak için kullandıkları uzun demir çubuklar. Bunların ateş tarafında kalan uçları eğri, palalı, tutulan uçları halkalıdır.

GELGİT – Bkz: "Kabarma – Alçalma".

GELİNCİK BALIĞI – Bearded rockling. Sea loche.

GELİŞ AÇISI – Angle of incidence.

GEMİ – Ship. Vessel. Boat. Steamer. Carrier – Su üstünde insan ya da yük taşımaya ya da savaşmaya yarayan (kürekle yürütülenler hariç) deniz aracı. T.T.K:816

GEMİ ACENTESİ – Ship's agent – Gemi sahibi ya da kiracının acentesi.

GEMİ ADAMI – Seaman. Merchant seaman. Sailor – Kaptan, zabitler, tayfalar ve gemide çalıştırılan varsa diğer kimseler. T.T.K:821.

GEMİADAMI CÜZDANI – Seaman certificate. Seaman book – Gemiadamlarının gemilerde görev yapabilmeleri için yetkili devlet kuruluşları tarafından meslekleri ile ilgili olarak verilen yeterlik belgesi.

GEMİADAMI HİZMET DEFTERİ – Discharge book – Sicil defteri.

GEMİADAMI TEDBİRİ – Mariner's lien. Seaman's lien – Gemiadamının ücreti için gemi üzerine konulan ihtiyati haciz, tedbir.

GEMİADAMLARI YERİ – Crew's accommodation. Crew's quarter – Gemiadamlarının yatma, dinlenme, yemek salonu v.b. yerleri.

GEMİADAMLARI YETERLİĞİ ÇİZELGESİ – Manning scale – Belirli tonajdaki gemilerde bulundurulması gerekli olan gemi adamları yeterliği, sayısı için saptanmış çizelge.

GEMİ ARAMA YETKİSİ – Right of search – Gemiyi kontrol etme yetkisi.

GEMİ BACASI – Funnel. Smoke stack – Bkz: "Baca".

GEMİ BAĞLAMA YERİ – 1) Lay by – Dar kanallarda geçişi sağlamak için yapılmış bağlama yerleri. 2) Bkz: "Bağlama yeri".

GEMİ BAĞLANTISI – Fixture – Geminin çalışması için kiralayan (kiracı) tarafından bağlanması, kiralanması.

GEMİ BAŞI – Bkz: "Baş".

GEMİ BELGELERİ – Ship's papers – Gemi tasdiknamesi, sefere elverişlilik belgesi, Klas, Fribord, Teçhizat v.b. belgeler. Bu belgeler olmadan gemi sefere çıkamadığı gibi sürelerinin de geçmemiş, aşılmamış olması gereklidir.

GEMİ BİLEŞİK HAREKETLERİ – Ship's coupled motions – Gemi hareketleri cümlesinden, 6 yalın hareketten 2 veya daha fazlasının birlikte olması hali. Örneğin, dalıp çıkma ve baş sıkış vurma gibi. Bkz: "Geminin yalın hareketleri".

GEMİ BORDASI – Side. Ship's side – Bkz: "Borda".

GEMİ BORDASINDA TESLİM – Bkz: "F.A.S.".

GEMİ BOZMA – Ship breaking – Çalıştırılması ekonomik olmayan, gideri gelirinden fazla olan geminin sökülmesi, hurdaya gitmesi.

GEMİCİ – Seaman. Sailor. Mariner. Ordinary seaman – Gemicilik işlerinde usta

olmayan kişi. Bkz: "Usta gemici".

GEMİCİ ÇAKISI — Purser dirk. Dirk. Jack knife — Çeşitli gemicilik işlerinde kullanmak üzere çeşitli ağızları olan çakı.

GEMİCİ FENERİ — Lantern. Jack lantern. Storm lamp.

GEMİCİLİĞE UYGUN — Seamanlike.

GEMİCİLİĞE UYGUN OLMAYAN — Unseamanlike — Gemiciliğe yakışmaz iş, hareket.

GEMİCİ MUŞAMBASI — Oilskin — Gemicilerin yağmurlu, denizli havalarda giydikleri su geçirmez giysiler.

GEMİCİ NURU — Corpasant. Elmo's fire — Edvarı bahriye. Fırtınalı havalarda ve karanlık gecelerde direk şapkalarında ve seren cundalarında oluşan ışık. Bir elektrik olayı.

GEMİCİ SANDIĞI — Ditty box — Eskiden gemicilerin kullandıkları küçük sandık.

GEMİCİ TORBASI — Kit bag.

GEMİDE — Onboard. On shipboard. On board ship. Shipborne. Aboard — Geminin içinde.

GEMİDEN ÇIKARMAK — Bkz: "Boşaltmak".

GEMİDEN ÇIKMA — Debarkation — Gemiden dışarı çıkmak. Gemiyi terketmek.

GEMİDEN DENİZE DÜŞMEK — Overboard — Bkz: "Denize adam düştü".

GEMİDEN GİTMİŞ — Cutting away wreck — Gemiden kırılıp gitmiş, işe yaramaz eşya.

GEMİ DİRENCİ — Ship resistance — Su içinde ilerleyen bir gemiye sıvı tarafından uygulanan zıt yöndeki kuvvetler. Bkz: "Direnç".

GEMİ DİZAYNI — Ship design — Donatan tarafından verilen siparişle başlayarak, gemi inşaatı safhasına kadar süren ve gemi mühendisi tarafından yapılan hesapların tümü, boyutların ve formun hesaplanması. Bkz: "Dizayn".

GEMİ, DOKTA — Docked. 1) Tamir için doka yanaşmış, havuza girmiş gemi. 2) Yükleme, boşaltma için rıhtıma yanaşmış gemi.

GEMİ DONANIMI — Rigging — Geminin görevini yapabilmesi için gerekli olan donanım.

GEMİ, DURUR DURUMDA — Dead in the water.

GEMİ ENDAZESİ — Form plan. Body plan — Geminin su hatları, batok hatları, enine postaları, diyagonellerinden oluşan ve geminin geometrisini belirleyen eğriler grubuna verilen isim.

GEMİ ENKAZI — Wreck. Ship wreck — Bkz: "Leş", "Enkaz".

GEMİ ENSTİTÜSÜ — Ship Institude — Türkiye'de gemi inşaatı ile ilgili, her türlü araştırma faaliyeti ile diğer bilimsel çalışmaların yürütüldüğü İ.T.Ü. Gemi İnşaatı Fakültesi'ne bağlı bir araştırma kuruluşu.

GEMİ EVRAKI — Ship's paper — Bkz: "Gemi belgeleri".

GEMİ FİLİKASI — Ship's boat — Gemide hizmet görevini yapan kürekli sandal. Bkz: "Can filikası".

GEMİ GALERYASI — Balcony — Eski gemilerde kıç tarafta bulunan kısım, bölüm. Eski gemilerin kıç tarafı.

GEMİ GENİŞLİĞİ — Breadth. Beam — Bkz: "Genişlik". Geminin en geniş yeri. Bkz: "Tescil Boyutları".

GEMİ GENİŞLİK PLÂNI — Half breadth plân — Geminin merkez hattından sancak (sağ) ya da iskelesine (sol) doğru olan plân. Bu plân geminin çeşitli batok hatlarını, omuzluk hatlarını, su hatlarını gösterir.

GEMİ GEREÇLERİ — Outfits. Stores — Gemide sefer esnasında kullanılan gereçler.

GEMİ GÖREVİ — Duty on board — Gemide alınan görev, görülen görev.

GEMİ GÖREV YERLERİ — Ship's article role. Role stations.

GEMİ GÜNLÜK HİZMET ÇİZELGESİ — Ship's routine.

GEMİ HAPİSHANESİ — Sweatbox.

GEMİ HAREKETLERİ — Ship motions — Geminin su içinde 3 öteleme ve 3 dönmeden ibaret olan 6 yalın hareketi ile bunların iki veya daha fazlasının birlikte olma halleri. Bkz: "Geminin yalın hareketleri".

GEMİ HAVUZU — Repair dock. Bkz: "Yüzer havuz", "Kuru havuz".

GEMİ HİDRODİNAMİĞİ — Ship hydrodynamics - Başlıca, sakin, dalgalı ve akıntılı sularda duran, ilerleyen ve her türlü hareket edebilen bir gemi etrafındaki su kütlesinin gemi üzerinde oluşturduğu hız ve basınç alanları ve hidrodinamik kuvvetlerin saptanması ile uğraşan bilim dalı.

GEMİ HİDROSTATİĞİ — Ship hydrostatics — Başlıca, gemilerin hidrostatik yaralanma, stabilite ve denize indirme konuları ile uğraşan bilim dalı.

GEMİ İDARESİ — 1) Con. Cönn. Conning — Dümenciye verilen emirle ve kullanılan sür'at ile gemiyi idare etmek, kılavuzlamak. 2) Ship management — Geminin çalıştırılması, verim elde edilmesi, kâr sağlaması. 3) Bkz: "Kaptan".

GEMİ İMAMI — Ship's imam. Sky pilot — Gemide din işlerini yöneten görevli.

GEMİ İNŞAAT DAİRESİ — Bureau of ships.

GEMİ İNŞAATI — Naval architecture — Deniz inşaiyeciliği. Gemi yapım mühendisliği, inşaiyeciliği.

GEMİ İNŞAATI (İNŞA) MÜHENDİSİ — Naval architect.

GEMİ İNŞAATI (İNŞA) SUBAYI — Naval constructor.

GEMİ İPOTEĞİ — Mortgage - T.K.K:874.

GEMİ İPOTEK SENEDİ — Bottomry bond

—Deniz ödüncü veren kimseye verilen yasal belge.

GEMİ İŞLETME MÜTEAHHİDİ—Disponent owner—Kendisinin olmayan bir gemiyi kendi adına ya da kaptan marifetiyle işleten kimse. T.T.K:980,981.

GEMİ JURNALİ—Log book—Bkz: "Seyir Jurnali", "Jurnal".

GEMİ KAFASI—Bkz: "Baş".

GEMİ KAPTANI—Sea captain. Ship master. Master—Bir ticaret gemisine kumandanlık yapan, sevk ve idaresini üstüne alan kişi. Tüccar kaptan, süvari. Bkz: "Kaptan".

GEMİ KÂTİBİ—Purser—Geminin muamelelerine bakan kişi.

GEMİ KIZAĞI—Bkz: "Kızak"—Ship's craddle.

GEMİ KİRA KONTRATI—Charter party—Gemilerin bugün kiralanması için çok değişik kira anlaşmaları kullanılmaktadır. Ayrıca tip anlaşmalar üzerinde taraflar istediği şekilde değişiklik yapmaktadırlar, buna navlun mukavelesi, carter parti de denilmektedir. Bkz: "Carter parti".

GEMİ KİRALAMAK—To charter a vessel. Affreightment.

GEMİ LEŞİ—Shipwreck—Bkz:"Enkaz".

GEMİ MAKİNELERİ İŞLETME MÜHENDİSİ—Marine engineer.

GEMİ MARANGOZU—Ship's carpenter. Shipwright.

GEMİ MODELİ—Model. Ship Model—Gemi araştırma ve deney laboratuarlarında incelenmek üzere, geminin belli bir oranda küçültülerek, tahta, fiberglass veya parafinden yapılan modeli.

GEMİ MUKAVEMETİ—Ship strength—Başlıca, yükleme, dalga, rüzgâr v.b. gibi etkileyen iç ve dış kuvvetler altında ve geminin yaptığı değişik hareketler sırasında gemi yapı elemanlarına, bünyeye gelen gerilmelerin saptanması ve elemanların boyutlandırılması ile uğraşan bilim dalı.

GEMİ MÜDÜRÜ—Ship's husband. Husband—Ücreti karşılığında geminin donatılmasını, yola, denize elverişli olmasını sağlayan, kira, navlun işlerini düzenleyen kişi.T.T.K: 954.

GEMİ MÜRETTEBATI—Crew. Ship's crew. Ship's company. Complement—Gemi personeli. Gemide çalışanların tümü.

GEMİNİN ADI—Name of ship—Gemi tasdiknamesinde yazılı olan ve geminin baş omuzluklarına ve kıçına (ya da kıç omuzluklarına) yazılan isim.

GEMİNİN ANA AKIMI—Ship's main. Main power—Gemide kullanılan ana cereyanın voltu, amperi v.b. özellikleri.

GEMİNİN BAŞ GEZDİRMESİ—Bkz: "Geminin gezmesi".

GEMİNİN BAŞ TARAFI—Forward. Forward part of vessel—Çok kaba olarak gemiyi baştan itibaren üçe böldüğümüzü düşünürsek, bölümleri "Baş taraf", "Orta kesim" ve "Kıç taraf" olarak tanımlayabiliriz.

GEMİNİN BAŞ VURMASI—Pitching. Slamming. Pounding. Chopping—Gemi başının dalgaların etkisi ile kalkıp kalkıp düşmesi.

GEMİNİN BOYUTLARI (EB'ADI)—Dimensions—Geminin boyu, eni ve derinliği. Bkz: "Tescil Boyutları".

GEMİNİN ÇIKIŞI—Clearing—Gerekli işlemler yapıldıktan sonra geminin limanı terketmesi.

GEMİNİN DEMİR YERİNE İNMESİ—Bring to.

GEMİNİN DONATILMASI—Outfitting—Geminin seferini yapabilmesi için yetkili otoritelerin ve varsa klas kurumunun sefer için istediği hususların yerine getirilmesi, donatılması.

GEMİNİN DÖVÜNMESİ—Pounding.Bumping—Geminin oturduğu yerde ya da rıhtımda dalgaların etkisi ile dövünmesi, vurması.

GEMİNİN EN DERİN YERİ—Depth extreme—Bkz:"Kalıp derinliği", "Kütük derinliği".

GEMİNİN FİZİKİ GÜVENLİĞİ—Good safety.

GEMİNİN GEZMESİ—Yaw—Geminin rotasında dış etkenler nedeni ile gidemeyip sancak ya da iskeleye kaçması. Baş tutturulamaması. Bkz: "Geminin yalın hareketleri".

GEMİNİN GÖRÜLMESİ—Fall in with. Heave in sight—Geminin görüş içine girmesi.

GEMİNİN HAFİFLETİLMESİ—Lightening of the vessel—Gemi yükünün ya da ağırlıklarının dışarı çıkarılması.

GEMİNİN HURDA OLMASI—Break up. To be scrap.

GEMİNİN İÇİNDE—Aboard. Inboard. On board.

GEMİNİN İLERLEMESİ—Ship's headway. Way. Proceeding of vessel—Geminin ileri yol alması.

GEMİNİN İLERLEMESİNİ ÖLDÜRMEK—Deaden ship's headway—Geminin üzerinde bulunan ileri yolu azaltmak, durdurmak. Slow down.

GEMİNİN İŞE BAŞLAMASI—Commission. Commissioned. Put in commission.

GEMİNİN İŞTEN ÇEKİLMESİ—Out of commission. Laying up.

GEMİNİN KALKIŞ ZAMANI—Departure time. Closing date.

GEMİNİN KLASI—Class of the vessel. Character of ship. Bkz: "Klas".

GEMİNİN ORTA KESİMİ—Midship body.

GEMİNİN ORTA KESİTİ—Mid section. Midship section.

GEMİNİN ORTA KESİTİ NARİNLİK EMSALİ—Coefficient of fineness of midship section. Bkz: "Narinlik emsali".

GEMİNİN ORTASI—Waist. Midship—Geminin beli.

GEMİNİN ÖLÇÜLERİ—Measurements of ship—Geminin deplasman (maimahreç), gros, net, güverte altı tonajları (tonilâtoları), kanalar (draftlar), fribord uzunluğu, genişliği ve derinliğinin saptanması.

GEMİNİN ÖNÜ—Fore part of the vessel. Fore. Eyes of the vessel—Bkz: "Baş", "Bodoslama".

GEMİNİN ROTASI—Course of the vessel. Heading—Bkz: "Rota".

GEMİNİN SÜRÜKLENMESİ—Adrift—Geminin kumandadan aciz, başıboş olarak sürüklenmesi.

GEMİNİN TANINMA İŞARETİ—Call sign. Identification signals of vessel. Ship's letter. Ship's number—Gemilerin tanınması için verilmiş işaretler. Bkz: "Tanınma işaretleri".

GEMİNİN TÜM ÖZELLİKLERİ—Specification of vessel—Geminin en ince ayrıntısına kadar belirtilen, saptanan özellikleri (hususiyetleri), nitelikleri.

GEMİNİN VARIŞI—Arrival. Due.

GEMİNİN YALIN HAREKETLERİ—Ship's free motions—Geminin ağırlık merkezinden geçtiği varsayılan ve eksenleri geminin simetri eksenleri olan sabit bir eksen takımına göre bir geminin yaptığı hareketler.

1- Boyuna eksen boyunca öteleme: SURGE.

2- Enine eksen boyunca öteleme (yanal öteleme): SWAY.

3- Düşey eksen boyunca öteleme (Dalıp çıkma: HEAVE.

4- Boyuna eksen etrafında dönme (yalpa): ROLL.

5- Enine eksen etrafında dönme (Baş kıç vurma): PİTCH.

6- Düşey eksen etrafında dönme (sekizleme): YAW.

GEMİ ORTAKLARI—Part owners. Partners—Bkz: "Donatma iştiraki".

GEMİ ÖN DİZAYNI—Preliminary ship design—Donatanın siparişi ile esas dizayn safhası arasındaki dizayn safhası. Geminin olabilirlik (fizibilite) etüdünün yapıldığı ve ilk kaba boyutlarının ve formunun saptandığı safha.

GEMİ PERSONELİ—Bkz: "Gemi mürettebatı", "Gemiadamı".

GEMİ POLİS ASTSUBAY—Master at arms—Savaş gemilerinde düzen ya da disiplini koruyan, tutuklulara bakmakla görevli olan deniz astsubayı.

GEMİ ROTASINI DEĞİŞTİRMEK—Alter the course. Change the course.

GEMİ SAHİBİ—Shipowner. Shipowners—Geminin tescilli sahip ya da sahipleri.

GEMİ SEVKİ—Ship propulsion—Gemilerin su içindeki ilerleme yöntemleri ve bunları sağlayan pervane, dümen v.b gibi elemanları inceleyen bilim dalı. Bkz: "Sevk".

GEMİ SEYRİ—Navigate. Navigation—Geminin bir yerden bir yere götürülebilmesi için gerekli olan teknik, sevk ve idare ilmi, sanatı.

GEMİ SİCİLİ—Ship's register—Gemi kütüğü.

GEMİ SİCİL NUMARASI—Official number—Bkz: "Ana kemere".

GEMİSİ, EĞİTİM—Training ship. School ship—Okul gemisi.

GEMİSİ, LİKİD GAZ—L.P.G.Carrier—Sıvılaştırılmış petrol gazı taşıyan gemi.

GEMİSİ, MADEN CEVHERİ—Ore carrier—Maden cevheri taşımak üzere dizayn ve inşa edilen ve bu maksatla kullanılan, özel konstrüksiyonu olan bir gemi tipi.

GEMİ SİMSARI—Ship's broker—Gemi sahibi ile yük sahibi ya da gemi satan ile alan arasındaki ilişkileri düzenleyen kişi, aracı.

GEMİ,SOĞUK AMBARLI—Frigorific ship. Refrigerated cargo ship. Reefer—Yaş meyve ve et taşımacılığı için kullanılan ambarları soğutulmuş bir gemi tipi.

GEMİ TAKIMI—Gears and tackles. Tackles. Appurtenance—Geminin işini görebilmesi için gereken donatım malzemesi. Takım ve teçhizat.

GEMİ TALİMARI—Bkz: "Talimar".

GEMİ TAMİRCİSİ—Ship repairer. Shipwright.

GEMİ TAYFASI—Bkz: "Gemi mürettebatı".

GEMİ YAPAN—Shipbuilder—Gemi inşa eden. Gemi inşaatçısı.

GEMİ YAPIMI—Shipbuilding—Gemi inşaatı. Gemi inşaiye.

GEMİ YARIM MODELİ—Half block model. Half model—Geminin plânlarından yapılan ve gemiyi profilden gösteren ağaç model.

GEMİYE BİNMEK—Embark. Embarkation—Bkz: "Gemiye çıkmak". Gemiye, tekneye çıkmak.

GEMİYE ÇIKMAK—To call on board. To board.

GEMİYE, HERKES—All aboard.

GEMİYE (İŞE) DÖNMEMEK—Failure to join—Gemiye belirli bir zaman içinde katılmamak.

GEMİ YERİNİ DEĞİŞTİRMEK—Shifting of vessel—Geminin bulunduğu yerden başka bir yere alınması.

GEMİYE SALDIRANLAR—Boarders.

GEMİYE SALDIRMAK—To board a ship.

GEMİYE YAKLAŞMAK—Fall in with—

Bkz: "Yakın düşmek".

GEMİYİ ARMADAN SOYMAK—Lay up—Gemiyi hizmetten alıkoymak, bağlamak.

GEMİYİ BÜYÜTMEK—Junboising—Gemiyi yaklaşık olarak ortadan kesip, araya parça koyarak, geminin hacmini, boyunu artırmak, uzatmak.

GEMİYİ ÇEVİRMEK—To swing. To turn. To wind. To bring her about. Winding—Gemiyi sancağından ya da iskelesinden dümen ve makine kullanarak döndürmek.

GEMİYİ DENİZ TERTİBİ BAĞLAMAK—Securing for sea—Seyir esnasında dış etkilerle yerinden oynayabilecek parçaları bağlamak. İyi bir gemicilik olarak bilinen bu yöntem ile hasar olasılığı en aza indirilmiş olur.

GEMİYİ DONATMAK—Fitting out—Gemiyi sefere, yola elverişli bir şekilde gereçler (teçhizat, takım v.b. malzeme) ile donatmak.

GEMİYİ DÖNDÜRMEK—Turn the ship round—Bkz: "Gemiyi çevirmek". "Tumba 2".

GEMİYİ DÜZELTMEK—Right a ship—Gemiyi doğrultmak.

GEMİYİ İLERLETMEK—1)Heave a head—Gemiyi halat ya da demir virası ile ilerletmek, sıkmak. Bkz: "Şifting 1". 2) Headway—Geminin ileri doğru üzerinde yol alması.

GEMİYİ KIZAĞA ÇEKMEK—Haul a ship.

GEMİYİ NETAYA ALMAK—Haul clear—Gemiyi güvence içinde bulunabileceği yere almak, getirmek.

GEMİYİ ROTASINA KOYMAK—Steering. Setting. To put her on course—Gemiyi gideceği rota çizgisi üzerine pusula ile getirmek. Haritadaki rota çizgisi ile pusulanın (düzeltmeleri yapıldıktan sonra) aynı olması.

GEMİYİ SALDIRMAK—Bkz:"Saldırmak", "Gemiyi döndürmek", "Gemiyi çevirmek".

GEMİYİ TERKETMEK—Abandon the vessel. Abandonment. Evacuate—Gemiyi boşaltmak. Gemiden çıkmak.

GEMİYİ TUTMAK—1) Lay out—Gemiyi belirli bir yerde, belirli bir zaman atıl (çalışmadan) tutmak. 2)Bkz:"Alıkonulma".

GEMİYİ YATIRMAK—1)Heave down—Geminin direğinden (küçük gemilerde) sahile donanım yaparak yan yatırmak. Bu işlem eskiden geminin altını temizlemek için yapılırdı. 2) Bkz: "Meyletmek".

GEMİ ZAMANI—Ship time—Gemide uygulanan zaman. Bu yerel (mahalli, lokal) bölge ya da ortalama yerel saatler olabilir.

GENCON—Gencon—Baltık ve Uluslararası Denizcilik Konferansı'nda kabul edilmiş bulunan "Uniform charter"in kod adı.

GENÇ GEMİCİ—Light hand. Young seaman.

GENÇ YILDIZ—Young star—Evrimini yarılamamış yıldız. Bkz: "Evrim".

GENEL ACENTE—General agent—Bir gemi sahibinin özellikle yük bulma, kiralama hususunda tek yetkili olarak acenteliğini yapan acente. Gemi sahibinin aralarındaki anlaşmaya göre her limanda acentelik işlemlerini yürüten acente.

GENEL BUZ KOŞULU—General ice clause—Bu koşul altında geminin hareketinin buzla sınırlanması halinde tarafların nasıl hareket edecekleri saptanmış olur.

GENEL ÇAĞIRI—Public address—Hoparlör, mikrofonla gemi adamlarına, varsa yolculara yapılan konuşma, seslenme.

GENEL HİZMET TULUMBASI—General service pump—Gemide sıvıların basılması için kullanılan tulumba.

GENELKURMAY—General staff.

GENEL PLÂN—General arrangement plan—Geminin genel plânı. Bu plânda geminin profil ve güverte görünüşleri ve gemi hakkında genel bilgi verilir.

GENEL TEHLİKE DURUMU—General emergency.

GENİŞ APAZ—Bkz: "Serbest seyir".

GENİŞ KALOMA—Bkz: "Tam kaloma".

GENİŞLEME—Expansion—İmbisat.Enerji ya da kuvvet uygulayarak hacim artırmak ya da basınç düşürmek.

GENİŞLEME, ADYABATİK—Adiabatic expansion—Bkz: "Adyabatik".

GENİŞLEME, AZAMİ—Highest expansion.

GENİŞLEME EMSALİ—Expansion coefficient.

GENİŞLEME İŞİ—Ductibility.

GENİŞLEMELİ BUHAR MAKİNESİ—Expansion steam engine.

GENİŞLEME TANKI—Expansion trunk—Tankerlerde mal taşındığında sıcaklık nedeniyle hacimde olacak değişikliği önlemek için yedek mal taşıyan bölüm, tank. Altındaki ana tankla bağlantısı vardır. 2) Expansion tank—Hidrolik devrelerde bulunan yağın genişleme durumunda güvenceyi ve verimli çalışmayı sağlamak amacı ile kullanılan tank.

GENİŞLEME VALFI—Expansion valve.

GENİŞLETİLMİŞ SİGORTA KOŞULU—Extended cover clause—Bu koşul (kloz) ile sigortalı sapma, gecikme, zorla boşaltma, tekrar yükleme ya da aktarma v.b. durumlarda da devamlı teminat altında olur.

GENİŞLİK—1)Breadth. Beam. Width—Teknenin genişliği. 2) Bayrağın dikey genişliği, yaprak genişliği.

GENİŞLİK ARALIĞI—Width clearance.

GENİŞLİK, EN BÜYÜK—Main breadth. Main breadth line—Geminin en geniş yerinde karşılıklı iki posta arasındaki açıklık, mesafe.

GENİŞLİK(KANAL)—Width of passage—Seyre elverişli, geçit'in kanalın genişliği.

GENİŞLİK (KANAT)—Width of blade—Pervane kanadı genişliği.

GENİŞ YAR—Bluff—Denize doğru uzanan sarp, yüksek, geniş yar.

GENİŞ YASSI BUZ—Ice island.

GENLİK—Amplitude—1)Vûs'at. Değişen yıldızlarda en fazla parlaklık ile, en az parlaklık arasındaki fark. 2) Salınım ya da titreşim hareketi yapan bir cismin denge (ilk) konumundan en çok uzaklaşabildiği mesafe.

GERÇEK AĞIRLIK MERKEZİ—Virtual center of gravity—Bumba ile kaldırılan bir yükün ağırlık merkezinin bumba cundasında olması gibi hareket halinde olan cisimlerin yarattığı yeni ağırlık merkezi, noktası.

GERÇEK BALİNA—Balaennidae—Diş yerine balenleri vardır. Sırtında kanadı yoktur. Örneğin Avustralya ve Grönland balinaları gibi.

GERÇEK BEYGİR GÜCÜ—Bkz:"Efektif beygir gücü".

GERÇEK GÜNEŞ—True sun—Görünen güneş. Zaman tanımlarında sözü edilen gözlediğimiz güneş.

GERÇEK GÜNEŞ GÜNÜ—Apparent solar day—Gerçek güneş merkezinin meridiyenimizden art arda iki geçişi arasındaki zaman farkı.

GERÇEK GÜNEŞ ZAMANI—Apparent solar time—Gerçek güneş'e göre belirlenen zaman.

GERÇEK GÜNEY AÇISI—True azimuth—Bir gök cisminin gözlemcinin meridiyeninden olan açısal uzaklığı.

GERÇEK KASARA—Effective superstructure—Geminin ortasında bütün genişliğini kaplayan ve gemi boyunun % 15'ini geçmeyen kasara, üst yapı.

GERÇEK KERTERİZ—True bearing—Bkz: "Kerteriz","Hakiki kerteriz".

GERÇEK KONUM—True position—Konumları bilinen cisimlerden bulunan gemi konumu.

GERÇEK KUTUP—True pole—Yer dönme ekseninin küreyi deldiği iki noktadan her biri.

GERÇEK ÖĞLE—Apparent noon—Gerçek güneş merkezinin meridiyenden geçtiği, üzerine geldiği an.

GERÇEK ROTA—True course—Meridiyenle (Kuzey - Güney hattı), gemi yönü arasında kalan açı.

GERÇEK RÜZGÂR—True wind—Gözlemevinden gözlenen rüzgâr.

GERÇEK YILDIZ ZAMANI—Apparent sideral time—Gözlenen ilkbahar noktasına ilişkin günlük devinmeye göre belirlenmiş zaman.

GERÇEK YÜKSEKLİK—True altitude—1) Alınan yükseklikten (irtifada) Bkz:"İ.E.", "Kırılma (refraction)", "Palallax" ve "Dip" çıkarıldıktan sonra elde edilen yükseklik. 2) Yer merkezindeki gözlemciye göre gök cisminin yüksekliği.

GERDEL—Pail. Wooden bucket. Kid—Geride, içinde su taşımak için kullanılan tahtadan yapılmış ve çemberle tutturulmuş kova.

GERDEL CEVİZİ—Wall knot—Bkz:"Gerdel"lerde saplık yapan halatların çımalarına yapılan ceviz. Buna piyan cevizi de denir. Halatın kolları gereği kadar açılarak bedeni üzerine yatırılır. Her kol yanındaki kolun altından yukarıya doğru geçirilip, suga edildiği zaman gerdel ya da piyan cevizi yapılmış olur.

GERDELLİK—Circular place for pails—Gerdeller kullanılmadıkları zaman düzenli durmaları ve devrilmemeleri için yapılmış dairesel yuvalar, yerler.

GERDER—Bkz:"Görder".

GEREÇLER—Stores. Sea stores—Geminin seferini ya da bakım tutumunu yapabilmesi için gerekli olan malzeme, kumanya v.b.

GEREKEN ÖZEN—Due diligence—Gerekli ihtimam. Özellikle gemi sahibinin gemisini denize, yola elverişli bulundurmak için göstereceği özen (itina).

GERİ—1)Back. Backward. Aft. After part. Rear. Astern—Geminin gerisi, arkası, orta kesiminden geriye kalan kısmı. Kıçından geriye kalan kısım. 2) Slow—Kronometrenin ayar edilen, alınan saate göre geri kalması.

GERİ BASINÇ—Back pressure—1)Tankerlerde, sahil tanklarındaki malın gemideki boşaltma tulumbası üzerinde olan etkisi. Tulumbanın yenmek zorunda olduğu toplam direnç. 2) Mütenavip stimli makinede dönüş strokunda pistona olan etki. 3) Gaz ya da akışkanların normal akışlarına direnç.

GERİDE BIRAKMAK—Leave astern—Diğer gemiyi geride bırakmak, geçmek.

GERİDE KALMAK—Fall astern—Bir teknenin gerisinde kalmak.

GERİ DEVİNME—Retrograde motion—Göksel cismin Dünya dönüşü ve Güneş'in senelik devrine ters hareketi. Geriye doğru görünen hareket.

GERİ DÖNDÜRMEZ VALF—Check valve. Non return valve.

GERİ İŞLET—Turn astern—Makineyi geri, tornistan çalıştır kumandası.

GERİLEME—Regression—Ay'ın düğüm noktalarının ekliptik (tutulma dairesi) üzerinde gerileme hareketi. Her sene yaklaşık olarak 19° 21' olup, 18,6 senede bir tekrar eder.

GERİLEMEK—Way astern—Geminin geriye doğru olan hareketi.

GERİLİM—Voltage—Voltaj. Bir iletkenin uçları arasındaki potansiyel farkı.

GERİLİM, ALÇAK—Low voltage—Alçak voltaj.

GERİLİM, YÜKSEK—High voltage—Yüksek voltaj.

GERİLME— 1) Bkz: "Aganta". 2) Stress. Tensile—Dış kuvvetlerin etkisi altında bulunan bir cismin içinde oluşan iç kuvvetlerin birim alana gelen miktarı, şiddet.

GERİLME DERECESİ—Intensity of stress.

GERİLME KUVVETİ—1) Breaking load—Halatın kopmadan dayanabileceği kuvvet. 2) Tensile strength—Hasara uğramadan kopmaya dayanıklılık.

GERİLME LİMİTİ—Stress limit.

GERİLMESİ, BASMA—Compression stress—Örneğin basmaya maruz bir çubuğun kesitindeki birim alana dik yönde gelen ve çubuğun kısalmasına engel olmaya çalışan iç kuvvet.

$$\sigma = \frac{P}{A}$$

P : Basma Kuvveti
A : Alan

GERİLMESİ, ÇEKME—Tensile stress—Örneğin çekmeye maruz bir çubuğun kesitindeki, birim alana dik istikamette gelen ve çubuğun uzamasına engel olmaya çalışan iç kuvvet.

$$\sigma = \frac{P}{A}$$

P: Çekme kuvveti
A: Alan

GERİLMESİ, EĞİLME—Bending stress.

GERİLMESİ, EMNİYET—Safety stress—Malzemenin emniyette çalışabileceği gerilme, müsaade edilen çalışma gerilmesi.

GERİLMESİ, KAYMA (KESME)—Shearing stress—Örneğin bir çubuğun kesitindeki bir alana paralel istikamette gelen ve çubuğun kesilmesine engel olmaya çalışan iç kuvvet.

$$\tau = \frac{P}{A}$$

P : Kesme Kuvveti
A : Alan

GERİLME, YÜKSEK—High tensile—Fazla gerilmeye dayanıklı.

GERİLME ZORLAMALARI—Tensile stresses—Bu zorlamalar gemide olan ve hasar yapabilecek Bkz: "Hogin" ve "Sagin" zorlamalarıdır.

GERİ NAVLUN—Back freight—Yük gönderilen limana boşaltılmadığı ve yükleme limanına geri getirildiğinde ödenecek navlun.

GERİ SEYİR—Stern board—Volta seyrinde geriye gidiş.

GERİ TEPME—Recoil—Seyirdim. Top ateşlendiği zaman yaptığı geriye hareket, tepme.

GERİ TEPME MEKANİZMASI—Recoil mechanism—Seyirdim mekanizması. Topta geri tepme kuvvetini emen donanım.

GERİYE—Astern—Teknenin gerisinde, kıç yönünde, arkaya doğru, geminin kıçında.

GERİYE HAREKET ETMEK—Way astern. Move astern. Heave astern.

GERİYE HAREKET ETTİRMEK—Bkz: "Geriye hareket etmek".

GERİYE SARKMAK—Drop astern—Manevra sırasında geminin kıç yönüne, tarafına doğru düşmesi, hareket etmesi.

GERME DENEYİ—Proof of stress—Metallerin kuvvetini belirtmek için kullanılan bir deyim.

GEVŞEK BÜKÜMLÜ—Soft laid—Halata esneklik verilebilmesi için bükümü gevşek olan halat.

GEVŞEK KUM—Shifting sand—Batak kum. Kolayca yer değiştiren kum.

GEVŞETMEK—Loose, soft. Ease—Fazla sıkılmış bir parçayı gevşetmek.

GEYÇ—Gauge. Gage—Müş'ir. Gösterge. Her türlü ölçü âleti gösterge.

GEZDİRMEK—Bkz: "Geminin gezmesi".

GEZEGEN—Planet—Seyyare. Güneşin çevresinde dönen ve aldığı ışığı yansıtan gök cismi. Duran yıldızlara göre sürekli yer değiştirirler.

GEZEGEN KÜÇÜK—Planetoid.

GEZEN KREYN—Travelling crane—Bir ray üstünde hareket edebilen rıhtım ya da gemi vinci.

GEZİNTİ GEMİSİ—Pleasure boat—Tenezzüh gemisi.

GEZİNTİ GÜVERTESİ—Promenade deck. Sun deck—Gemilerde yolcuların gezebilmesi için geniş ve uzun yapılmış güverte.

GEZİNTİ SEFERİ—Pleasure trip—Gezip eğlenmek için düzenlenmiş gemi seferi.

GILADORA—Bkz: "Glâdora".

GINDAZO—Mast rope—Gabya ve babafingo çubuklarını yerine sürmek ya da aşağı almakta kullanılan selviçeler.

GINDAZO BASTİKASI—Top block—Çubukların topuk tarafında, biri kaşkaval deliği üzerinde, diğeri altında bulunan ve gındazolara donatılan iki bastika olup yukardakine "Gındazo dili", alttakine "Patakülye dili" denir.

GINDAZO DİLİ—Bkz: "Gındazo bastikası".

GINDAZO MAKARASI—Jack block—Babafingo çubuğunu kaldırıp indirmede kullanılan makara.

GIRANDİ—Bkz: "Grandi direği".

GIRCALA—Marline. Hambroline. Hemp. Nettles—İki ya da dört kollu katranlı kendirden yapılmış ip, mürnel.

GIRGIR—Fishing boat with large bag shaped fishing net or such kind fishing net—Geniş büyük torba ağlı balıkçı teknesi ya da bu tür ağ.

GIRIVA—Cat—Eskiden gemilerde göz demirlerini akova durumuna almak ya da yatağına oturmak için kullanılan ve teknenin bodoslamasında bulunan matafora. Gırıva mataforası.

GİRIVA BABASI—Cat head—Çok eski gemilerde. Bkz: "Gırıva mataforası" yerine kullanılan dikme.

GIRIVA ÇENGELİ—Cat hook—Bkz: "Gırıva" işinde kullanılan çengel.

GIRIVA KAPONU—Anchor stopper—Eskiden demir gırıva olduktan sonra anelesinden, yatağında tutmak için kullanılan parça zincir. Bugün artık kullanılmamaktadır.

GIRIVA MATAFORASI—Cat davit—Bkz: "Gırıva" yapmak için kullanılan matafora. Modern gemilerde yoktur.

GIRIVA PALANGASI—Cat fall— Bkz: "Gırıva" yapmak için kullanılan palanga.

GİDER—Expenditure. Expense. Charge—Masraf.

GİDER KOŞULU—Charge clause—Navlun anlaşmalarına kılavuz, liman, rıhtım v.b. masrafların kimin tarafından ödeneceği hususunda konulan koşul.

GİDİP GELME POLİÇESİ—Round policy—Seferin, geminin kalkış yerine dönüşü ile biteceği kabul edilerek yapılan deniz sigorta poliçesi.

GİDON—Burgee. Broad pennant-Çıması çatal olan sancak.

GİENAH—Star Y corvi—Corvi takım yıldızının a yıldızı. Parlaklık: 2,8.

GİRASYON YARIÇAPI—Bkz: "Jirasyon—yarıçapı".

GİRDAP—Whirlpool. Eddying. Broken sea. Turbulance. Overfall—Su ya da hava çevrintisi. Yönleri birbirine ters iki akıntının ya da anafor suyunun birbirine karışmasından oluşan karışıklık.

GİRİŞ—1) Admission. Inlet—Örneğin makine girişleri. 2) Inward. Entering—Limana giriş.

GİRİŞ KILAVUZLAMA—Inward pilotage—Limana gelen geminin kılavuzlanması.

GİRİŞ KILAVUZLAMA BİLDİRİSİ—Inward pilotage card—Kılavuzlamada geminin çektiği azami suyu gösteren belge.

GİRİŞ LİMANI—Port of entry—İş yapılmasına izin verilen liman.

GİRİŞ SÜRECİ—Admission period—İçten yanmalı makinelerde hava yakıt karışı-

ken yapımda kolaylık sağlamak amacıyla bırakılan açıklık. Genellikle bordada görülebilir.

GİYSİ DOLABI—Slop chest—Tayfa giysilerinin konulduğu dolap.

GİYSİ MAĞAZASI—Slop room—Tayfa giysilerinin konulduğu depo.

GİZ—Gaff. Spanker gaff—Yan yelkenlerin üst yakalarını bağlamak için direkler üzerine kaldırılan yarım serenler. Grandi (kıç) direğinde sancağın basıldığı yarım serenlere de "Giz" denir.

GİZ CUNDASI GARGARİ HALATI—Peak dawnhaul—Giz cundasında bulunan makaradan geçen bu halatla giz mayna edilirken düzgünlük sağlanır.

GİZ ÇATALI-Gaff jaw. Jaw of gaff—Bkz: "giz"in direğe basılabilmesi için direğe gelen kısmındaki çatal. Buna "giz yarımayı" da denir.

GİZ DİK VENTOSU—Gaff topping lift—Bkz: "Dik vento".

GİZİN CUNDASI—Peak. Peak of gaff-Bkz: "Cunda".

GİZ İŞARET SAVLOSU—Gaff flag haliard-Gizlere çekilecek sancak ya da işaret flâmalarının kullanılabilmesi için donatılan selviçe, ince, halat.

GİZ KORDELENASI—Peak purchase—Palanga halinde giz cunda halatı.

GİZLEME SİSİ—Screening fog—Düşmanı engellemek için kullanılan yapay sis.

GİZLİ ISI—Latent heat—Katılıktan sıvılığa ya da sıvılıktan gaz haline geçerken maddenin aldığı ısı.

GİZLİ KUSUR—Latent defect—Gereken özen gösterildiği halde farkına varılamayan kusur. Bkz: "Inchmare koşulu".

GİZ SÜRME KİLİDİ—Gaff slide block.

GİZ SÜRME TİRİZİ—Gaff jackstay.

GİZ YELKENİ—Gaff sail—Veleistiralya, pokruva, randa gibi gize bağlı yan yelkenler.

GLAC—"Glacial-Buzul artığı"nın kısa yazılışı

GLASİAL—Glacial—Buzuldan arta kalan kum, çakıl v.b.

GLADORA (GİLADORA,GILADORA) Tweendeck. Betweendeck—Güverteler arası. Özellikle kuru yük gemilerinin ambarlarındaki katlar ve katlar arası oluşan hacim. Buralarda yük, hayvan taşındığı gibi kamaralar yapıp insan da taşınabilir.

GLADORA,ALT—Lower tweendeck—En alttaki glâdora.

GLADORALI—Tweendecker—Bkz: "Glâdora"sı olan gemi.

GLADORA TANKI—Tweendeck tank—İki glâdora arasında kalan tank.

GLADORA,ÜST—Upper tweendeck.

GM—Bkz: "Metasentır".

G.M.T.—"Greenwich mean time—Grinic

Gn.—"Green—Yeşil"in kısa yazılışı.

GOBENE BALIĞI—Plain bonito. Frigate mackerel.

Go.Ho.—"Government House—Vilâyet konağı"nın kısa yazılışı.

GOMALAK—Shellac. Lac.

GOMENA (GOMİNA)—Cable—1)Bir deniz milinin onda biri. 185,2 (185,3) metre. Bkz: "Deniz mili". 2)10 burgatadan büyük bitkisel halat. Bkz: "Yoma". 3)Bkz: "Demir zinciri".

GOMENA BÜKÜM—Cable laid—İzbarçina bükümlü bitkisel halat. Sağa bükülmüş üç adet yoma bükümü halatın hep birden sola bükülmesiyle yapılan halat.

GOMENA IRGATI—Main capstan—Demir zincirini ya da yomaları vira etmekte kullanılan dik ırgat.

GOMENA KAPAN—Bkz: "Kaveleta".

GOMENA LUMBARI—Bridle port—Halat loçası. Gemiden halatın özellikle parampetlerden çıktığı açıklık, menfez, lumbar.

GONDOL—Gondola—Venedik sandalı.

GONKLU ŞAMANDIRA—Gonk buoys—Gonk sesi veren şamandıra.

GONYOMETRE—Gonimeter—Yön bulucu anten ile alınan bir sinyalin (işaretin) açısını saptamakla yön bulmada kullanılan elektrikli aygıt. Buna "Rodyogonyometre" de denir. Bkz: "Telsiz kerteriz aleti".

GÖBEĞİ,TEKERLEK—Wheel hub.

GÖBEK—Hub—Bkz: "Pervane göbeği".

GÖÇMEN—Immigrant. Emmigrant—Muhacir.

GÖÇMEN GEMİSİ—Emigrant ship—Muhacir taşıyan gemi.

GÖÇMEN OFİSİ—Emigration office—Göçmen işlemi yapan ve ayrıca gemi adamları ve yolcuya karaya çıkış izni veren yetkili devlet dairesi.

GÖÇMEN YETKİLİSİ (MEMURU. SUBAYI)—Emmigration officer. Immigration officer—Gemi adamları ve yolcu listesini denetleyerek karaya çıkış izni veren kişi.

GÖÇMEN YÖNETMELİĞİ—Emigration regulations—Göçmen olarak bir memlekete girebilmek için uygulanan yasa ya da yönetmelikler.

GÖĞÜS—Breast. Flange bows. Flare—Gemi bodoslamasının yukarı doğru genişleyen kısmı. Geminin baş tarafı. Öne doğru uzanan biçiminde olana "raked—voltalı" denir.

GÖĞÜSLEMEK—To breast—Dalgaların geldiği yöne doğru gitmek. Dalgaları kafadan yemek.

GÖĞÜSLÜ TEKNE—Bluff headed. Bluff bowed—Geniş bodoslamalı, göğüslü tekne.

GÖĞÜS PALETİ—Horse—İskandilcinin iskandil yaptığı zaman, yastıklık etmek üzere göğsüne bağladığı palet. Bugün limanlara inerken başta, gemiadamları tarafından iskandil etmek yöntemi hemen hemen unutulduğundan bu palet de artık kullanılmamaktadır.

GÖĞÜS PIRAÇOLU—Forehook. Breast hook—Gemi başında yatay bir levha olup, stringerlere bağlanarak, geminin baştan iki tarafını birleştirme görevini yapar ve gemi başını oluşturur. Bkz: "Baş yatırmaları", "Bodoslama piraçolu".

GÖĞÜS YATIRMASI—Bkz: "Bodoslama piraçolu", "Göğüs piraçolu".

GÖĞÜS YATIRMA CIVATASI—Breast hook bolt—Ağaç teknede baş yatırmasını, baş yatırması astarına bağlayan cıvata.

GÖKADA—Galaxy—Milyonlarca yıldızdan, yıldız kümelerinden, gaz bulutlarından oluşur.

GÖKBİLİM—Astronomy—Astronomi ilmi. Gökcisimlerini inceleyen bilim.

GÖKBİLİM GÜNÜ—Astronomical day—Ortalama güneşin (mean sun) belirli bir meridiyenden art arda iki kez geçişi arasında kalan zaman.

GÖKBİLİM SAPMASI—Astronomical refraction—Işının asıl ve gözlemciye gelen doğrultuları arasındaki fark, kırılma. Yer atmosferinden geçerken gök cisminden gelen ışınların gösterdiği sapma.

GÖKBİLİM ZAMANI—Astronomical time—Öğle 00.00 olmak üzere ortalama Güneş'in saat açısına göre ifade edilen zaman. Yıldızlara göre belirlenen zaman.

GÖK CİSMİ—Heavenly body—Uzaydaki cisimlerden her biri. Güneş, Ay, gezegenler, yıldızlar v.b.

GÖK CİSMİNİN MEYLİ—Bkz: "Yükselim".

GÖK EKVATORU—Celestial equator. Equinoctial—Gök eksenine yer merkezinde dik olan düzlemin, gök küresiyle olan ara kesiti. Gök eşleği. Diğer bir deyimle, gök küresi büyük dairesi. Düzlemi gök eksenine dikey olup her noktası gök kutuplarına eşit uzaklıktadır.

GÖK GÜNLÜĞÜ—Ephemeris—Gök cisimlerinin yerlerini, parlaklıklarını, yılın günlerine göre veren çizelge.

GÖK GÜRÜLTÜSÜ—Thunder—Gök gürlemesi.

GÖK HARİTACILIĞI—Uranography.

GÖK HARİTASI—Celestial map.

GÖK KARTI—Planisphere—Bir sene içinde, herhangi bir günün istenilen saatinde gemi seyrine elverişli yıldızları seçmek için yapılan kart.

GÖKKUŞAĞI—Rainbow—Yağmurdan sonra gökyüzünü bir yaydan bir

GÖK KUTBU – Celestial pole.

GÖK KÜRESİ – Celestial sphere. Celestial globe – Yarıçapı sonsuza uzanmış, yer-merkezli küre.

GÖK OĞLENİ (MERİDİYENİ) – Celestial meridian – Gök kutuplarından ve gözlemcinin başucundan geçen daire.

GÖK RADYOSUNU ÖLÇER – Pyranometer.

GÖKSEL – Heavenly. Celestial – Gök ile ilgili. Gök küresi ile ilgili.

GÖKSEL BOYLAM – Celestial longitude – İlkbahar noktasından (Evveli hamel) tutulma dairesi boyunca açısal uzaklık.

GÖKSEL ÇAP – Axis of heavens – Gök cisimlerinin etrafında döner olarak göründüğü göksel daire.

GÖKSEL EKVATOR – Equinoctial line – Gök küresine doğru uzatılmış ekvator, gök (eşlek) düzlemi. Güneşin ekinokslarda bulunmasından ötürü bu deyim kullanılmıştır. Ekvator üstünden güneşin geçtiği daire.

GÖKSEL ENLEM – Celestial latitude – Tutulma dairesi üzerinde ya da altındaki açısal mesafe.

GÖKSEL KUTUP – Celestial pole. Colure – Göksel uçlak. Yer ekseninin göksel kürede deldiği karşılıklı iki nokta.

GÖKSEL KÜRE – Celestial concave

GÖKSEL KÜRE BÜYÜK DAİRESİ Rational horizon – Bu dairenin kutupları gözlemcinin Başucu (Zenith) ve Ayakucu (Nadir) olup görülen, hissi (duygusal) ufuklara (gözerimi, çevren) paraleldir.

GÖKSEL UÇLAK – Bkz: "Göksel kutup".

GÖKTAŞI – Meteorite – Haceri semâvî. Gökyüzünden yere düşen her tür taş.

GÖK ÜÇGENİ – Astronomical triangle – Bir gözlemcinin Başucundan, gök kutbundan ve gözlenen yıldızdan geçen küresel üçgen.

GÖKYÜZÜ – Sky – Çevren üzerine kapanan sonsuz yarıçaplı mavi kubbenin iç yüzü.

GÖLGEDEN ÇIKMA – Emersion – Gizlenen cismin gizleyen cisimden kurtulması, ortaya çıkması anı. (Ay ya da Güneş tutulmalarında olduğu gibi)

GÖLGELİ ALAN – Umber – Konik gölge.

GÖLGEYE GİRME – Immersion – Bir gökcisminin başka bir gökcisminin gölgesine girmesi.

GÖL MELTEMİ – Lake breeze. Bkz: "Meltem".

GÖMLEK – Liner – Mekanik bir parçanın aşınmasını önlemek için içten ya da dışardan geçirilen parça. Bu parça aşındıkça değiştirme olanağı olduğundan ana parça korunmuş olur. Örneğin silindir gömleği gibi. 2) Sail cover. Skinning a sail – Yelken sarıldığı zaman üstüne geçirilen kılıf.

GÖMME – Deadman – Toprağa gömülen demir, kütük v.b. Halat bağlamada kullanı-

GÖMÜLME – Embed – Demirin demirlenince deniz dibine gömülmesi. Oturan bir geminin deniz dibine gömülmesi, yerleşmesi gibi.

GÖNDER – 1) Flag staff – Üzerine bayrak çekilen küçük ağaç çubuk. Geminin başında, kıçında ya da civadra üzerinde olan küçük çubuklar. 2) Pole. Stick. Spar – Örneğin filikayı yürütmek için kullanılan uzun sırık. Bkz: "Kanca gönderi".

GÖNDEREN MAKAM – Originator – Bir işaretin gönderilmesi için emir veren makam.

GÖNDERİLEN İSTASYON – Station of destination – İşaretin alındığı son istasyon.

GÖNDERİLMEYEN YÜK – Frustrated cargo. Frustrated freight.

GÖNDERLİ ŞAMANDIRA – Spar buoy. Pillar buoy – Üzerinde gönder olan şamandıra. Seyre yardımcı olarak kullanılır.

GÖNDERME ACENTESİ – Forwarding agent – İhracatçı yükünün gönderilmesinde uzman olan ya da başkaları adına yük toplayan ve gönderen acente.

GÖNDERME BELGESİ – Shipping document – Yükün gönderilmesi, yurt dışına çıkabilmesi, ihraç edilebilmesi için gerekli olan belgelerin tümü.

GÖNDERMEK – Despatch. To ship. Transmit – Sevketmek. Nakletmek.

GÖNDER PUSULASI – Pole compass – Gemi etkisinden kurtarmak için güvertede direk başına konulan pusula.

GÖNYE – Bevel – Birbirine dikey iki koldan oluşan çatal biçiminde açı ölçer.

GÖNYE AÇIK – Open bevel – Gönyede iki kol arasında olan açının 90°. den fazla olması. Geniş gönye.

GÖNYE KAPALI – Closed bevel – Gönyede iki kol arasındaki açının 90°. den az olması. Dar gönye.

GÖNYE POSTASI – Bkz: "Mastori posta".

GÖRDER – Girder. Cantilever beam – Güverte altı tulânisi. Güverte kaplamalarının bağlandığı putrel, döşeme tabanı.

GÖRDERİ AMBAR AĞZI – Above deck girder – Ambar ağızları arasında baş, kıç yönüne paralel konulan tulâni. putrel.

GÖREV – Duty. Service. Commission.

GÖREV DIŞI – Out of commission – Hizmetten çıkarılmış.

GÖREVİNDEN AYRILMAK – To be detached from.

GÖREV RAPORU – Report for duty – Görev için rapor etmek.

GÖREV YERLERİ – Stations. Station bill – Acil durumda (emergency) gemiadamlarına verilecek görevlerin yerine getirilişinde bulunacakları yerler.

GÖRGÜ TANIĞI – Eye witness.

Visible horizon. Apparent horizon—Zahiri ufuk. Bir gözlemci için gökle denizin kavuşmuş olarak göründüğü sınır, çizgi. Gözlemcinin yerinden yer alanının görülen sınırı.

GÖRÜNEN GÜNEŞ—Apparent sun—Gözlemciye dünyadan görünen güneş. Gerçek güneş.

GÖRÜNEN GÜNEŞ GÜNÜ—Apparent solar time—Görünen Güneşin bir meridiyenden art arda iki geçişi arasındaki zaman.

GÖRÜNEN HAREKET—Apparent motion—Dünyadan gök cisminin görünen hareketi.

GÖRÜNEN MEYİL—Apparent declination—Işığın sapması sonucu gözlemciye görünen gök cisminin yükselimi (meyli).

GÖRÜNEN RÜZGÂR—Apparent wind—Gerçek rüzgârla gemi hareketinden doğan rüzgârın bileşkesi olan ve gemideki gözlemcinin gözleyebildiği rüzgâr.

GÖRÜNEN YÜKSEKLİK—Apparent altitude—Zahiri irtifa. Görünen gök cisminin, görünen ufuktan (gözeriminden, çevrenden) ölçülen yüksekliği.

GÖRÜNÜŞTE İYİ DÜZEN VE DURUM Apparent good order and condition—Yükün dış görünüşü iyi ve düzenli ise kullanılan bir deyim.

GÖRÜŞ—Visibility—Ruyet. Rakamlarla tanımlanan görüş (ruyet) çizelgesi şöyledir:

0—Dense fog—Kesif, kalın sis.
1—Thick fog—Kalın sis.
2—Fog—sis.
3—Moderate fog—Mutedil sis.
4—Thin fog or mist—Dumansız ya da hafif dumanlı.
5—Visibility poor—Zayıf görüş.
6—Visibility moderate—Orta görüş.
7—Visibility good—İyi görüş.
8—Visibility very good—Çok iyi görüş.
9—Visibility exceptional—Çok çok iyi görüş. Olağanüstü görüş.

GÖRÜŞ ALANI—Field of view—Optik bir âletin görüş alanı.

GÖRÜŞ İÇİNDE—In sight. Loom.

GÖRÜŞÜ NETA ETMEK—Clear the visibility. Ducking (a sail)—Yelkenli bir teknede dümen tutan serdümenin görüşünü neta etmek. Görüşü engelleyenleri kaldırmak.

GÖSTERİCİ—Indicator—Müş'ir.

GÖTÜRÜ KİRALAMA—Lumpsum charter—Bir geminin belirli bir süre için belirli bir ücret karşılığında kiralanması.

GÖTÜRÜ NAVLUN—Lumpsum. Freight lumpsum.

GÖTÜRÜ NAVLUN ANLAŞMASI—Bkz: "Götürü kiralama". Zaman kira anlaşmasının aynı olup, aylık istihkak yerine götürü ücret ödenir.

GÖZCÜ—Watchman. Lookout.

GÖZ DEMİRİ—Bower anchor—Geminin ana demiri olup, demirleme işlerinde kullanılır. Sancak ve iskele başomuzluklarda bulunur ve "Loça" denilen yuvalarında bulunurlar. Ağırlıkları gemi büyüklüğüne ve kurallara göre saptanır.

GÖZ DEMİRİ ADİ—Common bower. Bower anchor. Best bower—Bkz: "Göz demiri".

GÖZERİMİ—Bkz: "Çevren".

GÖZERİMİ IRAKLIK AÇISI—Horizontal parallax.

GÖZETLEME—Supervising. Attending. Standing by—Nezaret etme. Emrinde hazır bekleme.

GÖZETLEME AYNASI—Sight glass.

GÖZLEM—1) Observation—Bir gök cisminden alınan yükseklik, rasat. 2) Olayları inceleme. 3) Sighting—Gözle görmek.

GÖZLEM BALONU—Observation balloon—Gözlemlerde bulunmak üzere uçurulan balonlar.

GÖZLEMCİ—Observer—Gözlem yapan kişi rasıt.

GÖZLEMCİNİN ÇEVRENİ—Observer's horizon—Rasıtın ufku. Gözlem yapanın gördüğü ufuk.

GÖZLEMEVİ—Observatory—Gök gözlemleri yapan, gök cisimlerini ve olaylarını inceleyen kurum.

GÖZLEM KONUMU—Observed position—Gözlem yapılan yer (mevki).

GÖZLEMLER-Simultaneous sights—Bir anda birden fazla alınan gözlemler, yükseklik, rasatlar.

GÖZLEM MESAFESİ—Observed distance-Bkz: "Uzade hatası" düzeltilmiş açısal mesafe.

GÖZLEM UÇAĞI—Observation plane—Görevi gözlem yapmak olan uçak.

GÖZLEM YÜKSEKLİĞİ—Observed altitude-Bkz: "Uzade hatası" düzeltilmiş gök cismi yüksekliği.

GÖZLÜ CIVATA—Eyebolt—Başı mapalı olan burgulu saplama.

GÖZLÜK MAPALAR—Spectacle eyes—Örneğin matafora başına vento, falaka ve palanga makaralarının bağlanması için konulan mapa gurubu.

GÖZLÜK POSTA—Spectacle frame—Çift pervaneli bir geminin şaft sonlarına, çıkışlarına desteklik eden tek parça döküm. Buna "A" braketi de denir.

Gp.—"Group—grup"un kısa yazılışı.

Gp.Fl (3)—"Group flashing (3)—Grup çakarlı (3)"ün kısa yazılışı. Düzenli aralıklarla 3 kez çakan grup şimşekli fener.

Gp.Fl (3,2)—"Group flashing (3,2)—Düzenli belirli aralıklarla 3 ya da 2 kez çakan grup şimşekli fener"in kısa yazılışı.

Gp.int.Qk.Fl. (2)—"Group interval quick

Gp.Occ(2)—"Group occulting (2)—Grup (2) husuflu fener"in kısa yazılışı.
Gp.S.Fl.—"Group short flashing—Grup kısa şimşekli fener"in kısa yazılışı.
GRADİN HALATI—Boltrope. Leech rope-Yelken ve tentelerin kenarlarına, yakalarına dikilen halat. Yakaları sağlamlaştırdığı gibi matafyon, pata radansaları ve iskotaları da taşır ya da bağlanır.
GRADİN HALATI DİKMEK—Roping.
GRADİN YAKASI—Leech. Leach—Dört köşe (seren) yelkende yan, flok ve yan yelkende rüzgâraltı yakaları.
GRADYAN—Gradient—1)Barometrenin düşme ya da yükselmesi. 2)Sıcaklık değişmesi.
GRADYAN RÜZGÂRI—Gradient wind-Yer'in dönüşünden ve merkezkaç kuvvetinden doğan rüzgâr.
GRANDİ—Mainmast—Bkz: "Grandi direği".
GRANDİ ANA İSTİRALYASI—Main stay-
GRANDİ BABAFİNGO ÇUBUĞU—Main topgallant mast.
GRANDİ BABAFİNGO GARGAFUNDOSU—Main topgallant buntline.
GRANDİ BABAFİNGO İSTİRALYASI—Main topgallant stay.
GRANDİ BABAFİNGO PRASYASI—Main topgallant brace.
GRANDİ BABAFİNGOSALABURUNU—Main topgallant leechline.
GRANDİ BABAFİNGO SERENİ—Main topgallant yard.
GRANDİ BABAFİNGO YELKENİ—Main topgallant sail. Main topsail.
GRANDİ ÇANAKLIĞI—Maintop.
GRANDİ DİREĞİ—Mainmast—Ana direk. Mayıstra direği. İki ya da daha fazla direkli gemilerde baştan ikinci direktir. İkinci direk küçük olduğu takdirde, ön direk ana direk sonraki mizena ismini alır.
GRANDİ GABYA ÇUBUĞU—Main topmast.
GRANDİ GABYA ÇUBUĞU İSTİRALYASI—Main topmast stay.
GRANDİ GABYA ÇUBUĞU PATRİSASI—Main topmast backstay.
GRANDİ GABYA GARGAFUNDOSU—Main topsail buntline.
GRANDİ GABYA SERENİ—Upper main topsail yard.
GRANDİ GABYA YELKENİ—Upper main topsail.
GRANDİ KUNTRA ÇUBUĞU—Main royal mast.
GRANDİ KUNTRA GARGAFUNDOSU—Main royal buntline.
GRANDİ KUNTRA İSTİRAYLASI—Main royal stay.
GRANDİ KUNTRA PRASYASI—Main royal brace.
GRANDİKUNTRASERENİ-Mainroyalvard.
GRANDİ KUNTRATA İSTİRALYASI-Main skysail stay.
GRANDİ KUNTRATA SERENİ—Main skysail yard.
GRANDİ KUNTRATA YELKENİ—Main skysail.
GRANDİ PALASERTESİ—Main chain.
GRANDİ SILYON FENERİ—After masthead light. Range light.
Grd.—"Ground—Deniz dibi"nin kısa yazılışı.
GREGOR TAKVİMİ-Gregorion calendar-Papa Gregor tarafından yapılan takvim.
GRES—Grease—Çeşitli akışkanlıkta (viskozitede) mineral yağlara kalsiyum, lityum, alüminyum tuzları karıştırılarak elde edelen katı yağlar. Yağlama yağının kullanılmasında yarar sağlanamayan yerlerde kullanılır. Örneğin sızıntının önlenemediği, deniz suyuna açık olan, toz gibi maddelerin girme olanağı olan yerlerin yağlanması gibi.
GRES BAŞLIĞI—Grease nipple.
GRES TABANCASI—Pressure grease gun-Gresi en dip yerlere kadar ulaştıran basınçlı gres âleti.
GRES YAĞDANLIĞI—Greaser cup—Gresi istenilen yerlere kadar basabilen âlet. İçerisine gres doldurulan yağdanlık.
GREV—Strike- İşçilerin haklarını almak için toplu olarak başvurdukları işi bırakma olayı.
GREV KOŞULU—Strike clause—Taşıma anlaşmalarında, savaş rizikosu poliçesinde grev halinde ne şekilde hareket edileceğini belirtir.
GRİNİÇ—Greenwich—İngilterede Lodra'ya yakın bir kasaba. Boylam ve saat başlangıçı olarak kabul edilmiştir.
GRİNİÇ MERİDİYENİ—Greenwich meridian-Meridiyenlerin (öğlenlerin) başlangıcı. Diğer bir deyimle Grıniç'ten geçen ve sıfır olarakkabul edilen boylamı tanımlar.
GRİNİÇ ORTALAMA ZAMANI—Greenwich mean time—Kısaca G.M.T. olarak gösterilen bir zaman birimi. Grıniç meridiyenine göre düzenlenen ortalama güneş zamanı.
GRİNİÇ SAAT AÇISI—Greenwich hour angle—Grıniçteki saat dairesi ile gök cisminden geçen saat dairesinin göksel ekvator üzerinde oluşturduğu yay. Diğer bir deyimle Grıniç meridiyeninden başlayarak görünen güneşin batıya doğru ölçülen saat açısı.
GRİNİÇ TARİHİ—Greenwich date—İngilterede Londra yakınında Grıniç kasabasındaki zaman ve tarih. Bkz: "Grıniç".
GROS—Gross—1)Darası çıkarılmamış ağırlık. Gayrisafi siklet. 2)Masraflar dahil.
GROS KOŞULLAR(KİRA)—Gross terms (charter)—Geminin bütün işletme giderlerine ilaveten liman, yükleme, boşaltma,

puvantaj v.b. masrafların da gemi sahibine ait olacağına dair yapılan kira anlaşması.

GROS RECİSTER—Gross register—Bkz: "Gros tonilâto"nun gemi kütüğüne,sicilıne kaydedilmesi.

GROS TONİLÂTO—Gross tonnage—Gros ton, tonaj. İstisnalar hariç geminin bütün yerlerinin kadem küp olarak hacminin 100'e bölünmesiyle elde edilen hacim ölçüsü (2,83 mküp). tonilâto. İstisnalar başlıca, tuvaletler, banyolar, döşek altları gibi yerler bu hacime katılmazlar.
8 Nisan 1966 tarihli 12260 sayılı resmi gazeteye göre gros tonilâto:
a)Tonilâto güvertesi altındaki hacmin,
b)Tonilâto güvertesi üzerindeki güverteler arasındaki hacmin,
c)Üst güvertede bulunan ve yük yahut malzeme koymaya, yolcu yahut mürettebatın yatmasına veya oturmasına elverişli sabit kapalı mahallerin hacimlerinin,
d)Ambar eşikleri fazlalığının, toplamına denir.

GRÖNLAND BALİNASI—Right whale—Kıymetli bir balina türü.

GRS—"Grass—Saz, yosun"un kısa yazılışı.

GRUP—Group—Bir arada bir işareti oluşturan birden fazla devamlı harf ya da rakamlar.

GRUP HÜSUFLU FENER—Group occulting light—Bkz: "Hüsuflu fener". Husuflu grupları olan fener.

GRUP SİGORTASI—Group insurance—Grup sigortalamanın bir poliçede toplanması.

GRUP ŞİMŞEKLİ FENER—Light group flashing—Bkz: "Şimşekli fener". Belirli zaman aralığında gruplar halinde şimşek gösteren fenerler. Kısaca: Gp.Fl.

G.T.—"Gross tonnage—Gros tonilâto"nun kısa yazılışı.

Gty.—"Gretty—Kumlu"nun kısa yazılışı.

GULET—Brigantine—İlk önceleri korsanlar (Brigands) tarafından kullanılan yelkenli tekne tipi. İki direkli olup pruva direği tam armalı, grandi direği randa ve pik (sübye) yelkenli olup iki direk arasına yan yelkenleri (velena) açılan yelkenli tekne tipi.

GULET,ÜÇ DİREKLİ—Barkantine—Pruvası kabasorta, diğerleri sübye olan üç direkli gulet.

GURCATA (GURCETA,GORCATA) Cross tree. Trestletrees. Lower cross tree. Spreaders—Ana direk üzerindeki çubuğun armasını yapmak ve üzerlerine çanaklık kurmak üzere mauna kolları üstüne omurgaya aykırı olarak konan ağaçlardır. Modern gemilerde çelikten yapılmış gurcatalar çelik direklere omurgaya aykırı olarak bağlanmış olup, donanımların bağlanmasında kullanılırlar.

GURCATA KOLU— Outrigger(s)— Gurcata'nın her iki tarafından çıkan kollar.

GURCATA RİLİSİ— Topgallant futtock—Bkz:"Rili".

GURCATA SAPORTU— Cheecks— Gurcataların üzerine oturduğu maunalar.

GURUP— 1) Sunset— Güneşin batıda batışı.2) Bkz:"Grup".

GUZİNE— Bkz:"Kuzine".

GÜÇ— Power. Output— Makineden elde edilen takat.Saniyede(kg.m) cinsinden yapılan iş.Bkz:"Beygir gücü".

GÜDÜK TORNO— Clump block.Mortice block— Ana yelkenlerin iskota ve kuntra tornoları gibi kısa ve kalın makaradır. Dil kuturları diğer makaralarınkinden biraz daha küçüktür.

GÜMRÜĞE TABİ— Dutiable.

GÜMRÜĞÜ ÖDENİR— Customable—Gümrük resmi(vergi) ödenir.

GÜMRÜĞÜÖDENMİŞ— Duty paid—Gümrük resmi ödenmiş.

GÜMRÜK— Custom house. Custom— 1) Bir ülkede içerden dışarıya çıkarılan ya da dışarıdan içeriye sokulan eşya ve yükten alınan ve özel yasalarla saptanmış olan rüsum, vergi, işlem ve diğer hususların görüldüğü devlet dairesi. 2) Custom duty— Gümrük rüsumu, vergisi.

GÜMRÜK AMBARI— Bonded warehouse—Yabancı ülkelerden gelen yüklerin, eşyaların konulduğu ambar.

GÜMRÜK ANLAŞMASI— Custom treaty.

GÜMRÜK ANTREPOSU—Bkz:"Gümrük ambarı".

GÜMRÜK ARAMA KAĞIDI— Searching note.

GÜMRÜK ARAMASI—Jerque.Searching. Rummage— Gümrük yetkililerinin gemide yapmış oldukları arama.

GÜMRÜK BEYANNAMESİ— 1) Bill of entry— İthalatçılar ya da ihracatçılar tarafından yüklenen ya da boşaltılan yüklerin cinsi, geldiği yer(orijin, menşe) miktar ve değeri için gümrüğe verilen belge, beyanname.2) Shipping bill—Gemi acentasının ya da satıcının gemiye girecek gemi gereçleri(stor), kumanya ve malzeme için gümrüğe verdiği belge. 3) Custom declaration— İhraç edilen mal için ihracatçının gümrüğe verdiği belge.

GÜMRÜK BİLDİRİSİ,GİRİŞ— Clearance inward.Entering in— Kaptanın gümrüğe gemisi limana girdiği zaman verdiği bildiri.

GÜMRÜK BİLDİRİSİ,YÜKLEME— Entering out— Yük gemiye alınmadan evvel gümrüğe verilen bildiri.

GÜMRÜK BİNASI— Custom house— Bkz: "Gümrük" işlerinin yapıldığı bina.

GÜMRÜK BOŞ ARAMASI— Inward clearing bill. Jerque note—Yük boşaltmasından sonra aranan gemi için gümrük tarafından tutulan tutanak, belge.

GÜMRÜKÇÜ— Bkz:"Gümrük memuru".

GÜMRÜK DAİRESİ—Bkz:"Gümrük binası".

GÜMRÜK DEPOSU—Bkz:"Gümrük ambarı".

GÜMRÜK GİRİŞ BEYANNAMESİ— 1) Bill of entry—Bkz:"Gümrük beyannamesi. 2)Prime entry— Kaptan tarafından gümrüğe getirdiği yükler için verilen bilgi.Bkz:"Gümrük bildirisi, giriş".

GÜMRÜK GÖZETİMİNDE— Custom custody— Gümrük nezaretinde, muhafazasında.

GÜMRÜK İADESİ— Custom debendure—Gümrüğü ödenen ve ihraç edilen malın geri alacağı gümrük rüsumunun ödenmesi.

GÜMRÜK İLMÜHABERİ— Bill of clearance— Gümrük resimleri alınmış olan eşya ve yüklerin sahiplerine, gümrük resminin alınmış olduğuna dair verilen alındı, makbuz, belge.

GÜMRÜK İŞLEMİ— Clear a ship. Ship clearance.Port clearance— Yabancı limanlardan gelen ya da giden bir gemi için yapılan gümrük işlemi.

GÜMRÜK İŞLEMİ,ÇIKIŞ— Outward clearance— Yabancı bir limana giden geminin yapılan gümrük işlemi.

GÜMRÜK İŞLEMİ, GİRİŞ—Inward clearance—Yabancı bir limandan gelen bir geminin yapılan gümrük işlemi.

GÜMRÜK KAÇAĞI—Smuggled. Contraband—Bkz: "Gümrük" yasalarına aykırı olan eşya ya da yükün gördüğü işlem.

GÜMRÜK KOLCUSU—Custom house watchman. Land waiter—Gümrük rüsumuna bağlı bir malın boşaltılmasını ya da yüklenmesini gözeten gümrük memuru.

GÜMRÜK KONTROL MEMURU—Searcher—Bkz: "Gümrük muayene memuru".

GÜMRÜK KONTROLU—Clearance—Geminin gümrük kontrolunun tamamlanması. Gümrükten temiz kâğıdı alınması.

GÜMRÜK KORUMA TEKNESİ—Revenue cutter—Kaçakçılığa karşı kullanılan süratli gümrük muhafaza teknesi.

GÜMRÜKLEME—Clearing at the custom house. Payment of custom duty—Gümrük rüsumu ödeyerek yükün, eşyanın gümrük ambarından yurda alınması, ithal edilmesi.

GÜMRÜK LİSTESİ—Contents bill—Gümrük tarafından gemiye verilen bu belgede yük, stor (gereçler-lazime) tayfa ve yolcu adedi gösterilir.

GÜMRÜKLÜ ANTREPO—Sufference wharf—Bkz: "Gümrük ambarı".

GÜMRÜK MEMURU—Custom officer. Water bailiff. Custom official—Bkz: "Gümrük" işlerini yapan görevli.

GÜMRÜK MUAMELESİ—Custom house formalites.

GÜMRÜK MUAYENE MEMURU—Jerquing officer—Arama yapan gümrük memuru.

GÜMRÜK MUAYENESİ—Custom examination.

GÜMRÜKTEN MUAF—Duty free—Gümrük rüsumu ödenmez.

GÜMÜŞ BALIĞI—Whitebait. Caspian sand. Smelt. Silverfish. Silverside. Smelt. Silverside. Argen.

GÜN—Day. Daytime—Güneşin bir meridiyenden (öğleden) art arda iki geçişi arasındaki zaman süresi ya da ortalığın aydınlık olduğu zaman süresi.

GÜN AĞARMASI—Morning twilight. Dawn—Gün doğmadan ortalığın bir süre aydınlanması. Bkz: "Tan". Şafak sökmesi.

GÜN AYDINLIĞI—Day airglow—Güneş ışınlarının yer hava yuvarında dağılmasından ileri gelen gündüz aydınlığı.

GÜN BATISI—West—270°lik yön. Batı, garp.

GÜN BATMASI—Sunset. Sundown—Güneşin çevren (gözlerimi, ufuk) altına inmesi.

GÜNBERİ—Perihelion—Yer yörüngesinin güneşe en yakın noktası. Hadidi şems.

GÜNBERİ GEÇİŞİ—Perihelion passage—Yer'in günberi noktasından geçişi.

GÜNBERİ UZAKLIĞI—Perihelion distance—Günberi noktasının güneşe olan uzaklığı.

GÜNDE—Per diem—Günlük olarak yapılan kiralamalarda geçen bir deyim.

GÜNDEGİŞME ÇİZGİSİ—Bkz: "Tarih hattı".

GÜNDELİK—Per diem. Daily—Günlük.

GÜNDOĞUSU—Bkz:"Doğu". 90°lik yön. Doğu. Şark.

GÜNDOĞUSUNA SEYRETMEK—Steer to eastward.

GÜNDOĞUSU RÜZGÂRI—East wind. Easterly wind—Doğu yönünden esen rüzgâr.

GÜNDÖNÜMÜ—Solstice—Güneşin 22 Haziran ve 22 Aralık'ta dönüm noktalarından geçişi. İnkılabeyn. Tahavvülü Şems.

GÜNDÖNÜMÜ KABARMA ALÇALMASI—Solstitial tides—Güneşin gündönümü noktalarında iken oluşan kabarma, alçalma.

GÜNDÖNÜMÜ NOKTALARI—Solstitial points-BKz: "Gündönümü". Göksel ekvatordan en uzak olan, tutulma dairesinde iki nokta. Güneşin yükselimi bu noktalarda yaklaşık olarak iki üç gün aynıdır.

GÜNDÖNÜMÜ SAAT AÇISI—Solstitial colure—Güneşin gündönümü zamanların-

dan geçişte oluşturduğu saat açısı.

GÜNDÜZ GECE EŞİTLİĞİ—Equidiurnal.

GÜNDÜZ İŞARETLERİ—Day marks—Gemilerin uluslararası kurallara göre gündüz gösterdikleri işaretler.

GÜNEŞ—Sun—Her gün doğup battığını gördüğümüz en parlak gök cismi. Dünyamızın içinde bulunduğu sistemin merkezi kabul edilen ve çevresinde gezegenlerin dolaştığı ışıklı gök cismi. Güneş yerden ortalama 149.500.000 km. uzaktadır. Yarıçapı 695.000 km. kütlesi Yer'in 332.432 katıdır.

GÜNEŞ ALDATMASI—Anthelion—Gerçek güneş'in karşıt yönünde görülen yalancı güneş. Güneş ışınlarının buz kristallerinde kırılmasiyle oluştuğu sanılmaktadır.

GÜNEŞ AYI—Solar month—Güneşin oniki burç'un birinden geçiş zamanı.

GÜNEŞ BALIĞI—Rainbow wrasse.

GÜNEŞ BATMASI—Bkz: "Gün batması".

GÜNEŞ ÇARPMASI—Sun stroke.

GÜNEŞ ÇEKİCİLİĞİ—Solar constituent—Kabarma alçalmada Güneş'in etkisi.

GÜNEŞ DEĞİŞMEZİ—Solar constant—Dünya atmosferi üst sınırında Güneş radyasyonu değeri. Saniyede beher santimetrekareye 1.94 kaloridir.

GÜNEŞ DEVRİ—Solar cycle—Güneş'in 28 senelik devri.

GÜNEŞ DİZGESİ SİSTEMİ—Solar system—Güneş, dokuz gezegen ve uyduları, asteroid, periyodik kuyruklu yıldızlar, kayan yıldızlar, göktaşları ve meteorlardan oluşan aile.

GÜNEŞ DOĞMASI—Sunrise—Güneşin gözerimi (ufuk, çevren) üstüne çıkması.

GÜNEŞ GÖZLEMLERİ—Sun sights—Konum (mevki) bulmak için Güneş'ten alınan yükseklikler.

GÜNEŞ GÜNÜ—Solar day—Belirli bir meridyenden (öğlenden) Güneş'in art arda iki kez geçmesi arasında geçen zaman.

GÜNEŞ IŞINLARI TOPLAMI—Sun pillar—Küçük kar kristallerinin güneş ışığını kırmaları sonucu oluşan dikey ışınlar toplamı.

GÜNEŞİ MERKEZ ALMAK—Heliocenter.

GÜNEŞİN COĞRAFİ KONUMU—Subsolar point.

GÜNEŞLE İLGİLİ—Solar.

GÜNEŞ LEKESİ—Sun spot. Solar spot—Güneş üzerinde görülen lekeler.

GÜNEŞ RADYASYONLARI—Insolation—Dünya yüzünde alınan güneş radrasyonları.

GÜNEŞ YILI—Solar year. Astronomical year. Tropical year. Solar time—365 gün 5 saat 48 dakika 48 saniyede tamamlanan güneşin yer çevresindeki görünür hareketini tamamladığı zaman. Dönencel yıl.

GÜNEY—South—Kıble. 180°'lik yön.

GÜNEY AÇISI—Azimuth—Çevren konsayı dizgesinde bir yıldızın güney doğrultusuna göre açısal uzaklığı.

GÜNEY BALIĞI—Pisces austrinus—Bir takımyıldızı.

GÜNEYDE—Austral.

GÜNEYDOĞU—Southeast—Keşişleme, 135°'lik yön.

GÜNEYE ALINAN YOL—Southing—Güneye inişte enlemler arasında oluşan fark ya da mesafe.

GÜNEYE GİDEN—South bound—Güney yönlerden birine giden gemi.

GÜNEY HAÇ'I—Crux—Küçük fakat önemli bir takım yıldızı. En parlak yıldızı "Cruci"dir. Parlaklık: 1,1.

GÜNEY KUTBU—South pole—Yer'in dönme ekseninin, Yer'i ya da göğü deldiği noktalardan Kutup Yıldızı'na karşı olanı.

GÜNEY KUTBU FECRİ—Aurora Australis.

GÜNEY KUTUP DAİRESİ—Antarctic circle—Ekvatorun güneyinde 66°30' enlem dairesi.

GÜNEY MIKNATISI KUTUP—South magnetic pole—Yer mıknatısiyetinin güney yarım küredeki kutbu.

GÜNEY PASİFİK—South seas.

GÜNEY RÜZGÂRI—Auster—Sıcak güney rüzgârı.

GÜNEYSEL—Soutward—Güneye, kubleye doğru.

GÜNEY TACI—Coronae Australis—Güney yarım küresinde bir takımyıldızı.

GÜNEY ÜÇGENİ—Triangulum Australe—Scorpion'ile Güney Kutbu arasındaki yarı yolu gösteren yıldız üçgeni.

GÜN IŞIĞI—Day light.

GÜNLÜK—Daily. Diurnal—Günde bir defa olan. Her gün tekrarlanan ya da bir güne ilişkin olan.

GÜNLÜK DAİRE—Diurnal circle—Dünyadan bakıldığı zaman gök cisminin hareket halinde olduğu kanısı ile göksel dışbükeyde çizdiği daire.

GÜNLÜK DEĞİŞİM—Diurnal variation—Bir gün içinde olan herhangi bir değişme.

GÜNLÜK DEVİNME—Diurnal motion—Bir gün içinde olan ya da her gün tekrarlanan devinme.

GÜNLÜK IRAKLIK AÇISI—Diurnal parallax—Güneş sistemine, dizgesine ilişkin herhangi bir gök cisminden Yer'in merkezine ve yer yüzündeki bir gözlemciye bakan iki doğrultu arasındaki açı.

GÜNLÜK İŞLETME MASRAFLARI—Daily operating (running) cost—Bir gemi işletmesinin bir günde yapmak zorunda olduğu giderler.

GÜNLÜK KABARMA ALÇALMA—Diurnal tide. Single day tide—Bir kabarma alçalma gününde bir kez yüksek su ve bir

kez alçak su olması.

GÜNLÜK KRONOMETRE HATASI—Daily rate—Kronometrenin bir günde, belirli bir saate göre geri kaldığı ya da ileri gittiği miktar.

GÜNLÜK RAPOR—Daily report.

GÜNLÜK RÜZGÂR—Diurnal breeze—Gündüz ve gece esen yerel(mahalli, lokal) rüzgâr, imbat.

GÜNLÜK SALLANTI—Diurnal libration—Ay'ın bize gösterdiği yüzeyde bir günlük cephe değişmesi. Bkz: "Enlem librasyonu".

GÜNLÜK SAPINÇ—Diurnal aberration—Yer'in dönme hareketinden, devinimden ileri gelen ışık sapması nedeniyle gök cisminin konumunda (mevkiinde) olan görünen (zahiri) yanlışlık, yer değiştirmesi. Eşlekteki (ekvatordaki) bir gözlemci için bu sapma0.32'dir.

GÜNLÜK TAN—Civil twilight—Güneş, çevrenin (gözerimin, ufkun) 6 altında iken gözlenen gün ağarması ya6°'a kararması. Bkz: "Tan".

GÜNLÜK YOL—Daily run—Bir günde alınan yol, mesafe.

GÜNLÜK ZAMAN—Civil day—Standard ortalama zamanda gece yarısından gece yarısına kadar olan zaman.

GÜNÖTE—Aphelion—Yer'in Güneş'e en uzak olduğu nokta. Bu mesafe 152 milyon km'dir.

GÜN TUTULMASI—Solar eclipse—Küsuf. Güneş'in karanlık, tutulma zamanı. Ay'ın Yer'le Güneş arasına girerek bir süre Güneş'i örtmesi.

GÜN UZUNLUĞU—Length of the day—Gün doğması ile batması arasında geçen zaman.

GÜNÜ GEÇMİŞ—Overdue.

GÜN YAYI—Diurnal arc—Dünyanın günlük hareketi nedeniyle gök cisminin gökte çizmiş olduğu görünen yay. Güneş'in gök küresinde bir gün boyunca çizdiği çemberin çevren üstünde kalan parçası.

GÜRLEYEN KIRKLAR—Roaring forties—Kuvvetli batı rüzgârlarının estiği 40° güney enlemi ve civarı.

GÜVENCELİ KANCA—Bkz: "Kilitli kanca".

GÜVENCELİ ROTA—Pilot line—Bir geminin güven içinde seyredebileceği rota, yol, geçit.

GÜVENİLİR YER—Safe berth—Güven içinde bağlama yeri, rıhtımı, demir yeri.

GÜVENLİK DONANIMI—Safety device—Güvenlik tertibatı. Güvenliği sağlamak amacıyla yapılan donanım, tertibat, devre.

GÜVENLİK FAKTÖRÜ—Bkz: "Kırılma kuvveti".

GÜVENLİK PAYI—Margin line—Perde güvertesinin 3 pus altında düşünülen bir çizgi olup gemi bu çizgiye kadar batsa bile geminin iyi havada seyredebileceği kabul edilmiştir.

GÜVENLİK PİMİ—Safety pin—Güvenlik sağlamak amacıyla bir deliğe geçirilen çivi.

GÜVENLİK VALFI—Safety valve. Priming valve.

GÜVERCİNLİK—After part of the poop deck—Kıç üstünün en sonu.

GÜVERTE—Deck—Tekne boyunca, yatay olarak devamlı ya da kesik olarak, saç levha ya da tahtadan yapılan yük ve yaşama yerlerinin tabanını oluşturan veya üstünü örten döşeme, kat, yüzey (satıh). Bkz: "Ana güverte", "Barınak Güverte", "Miyar pusula güvertesi", "Gezinti güvertesi", "Havuz güverte", "Tam Güverte".

GÜVERTE ADAMI—Deck hand—Güverte zabitlerinden ayrı, güverte bölümünden çalışan güverte lostromosu, usta gemici, gemici, miço'dan oluşan gemi adamları.

GÜVERTE ALABANDA LEVHASI—Deck stringer—Güverte stringer'i. Ağız kuşağı levhası (sheer strake) ve postalarla güvertede birleşen ve güverte saçlarından daha kalın saç levhalar, boyuna levha kirişler.

GÜVERTE ALTI—Under deck. Deck below—Bkz: "Güverte" altında kalan yer, hacim.

GÜVERTE ALTI TONİLÂTOSU—Underdeck tonnage—Bkz: "Tonilâto güvertesi".

GÜVERTE ALTI TULÂNİSİ—Bkz: "Görder".

GÜVERTE BOSASI—Deck stopper—Güvertede bulunan Bkz: "Bosa"lar.

GÜVERTE BÖLÜMÜ—Deck department—Güverte personelinin oluşturduğu bölüm.

GÜVERTE ÇALIMI—Sheer. Sheer Line. Deck sheer—Gemi güvertesinin baş kıç doğrultusunda olan kalkımı, yükselmesi.

GÜVERTE ÇİVİSİ—Bkz:"Güverte kaplama civatası", "Güverte kaplama tapaları".

GÜVERTE ÇİZGİSİ—Deck line—Bkz:"Fribord güvertesi"ni belirten çizgi.

GÜVERTE DONANIMI—Deck gear—Bu deyim genellikle yükleme boşaltma yapan güverte vinçlerini, bumbalarını, tellerini, kancalarını v.b. takımları içine alır.

GÜVERTE ENSPEKTÖRÜ—Marine superintendent. Port superintendent. Port captain—Denizcilik şirketinin güverte işlerine bakan, diğer bir deyimle gemilerin sefere çıkabilmeleri, seferlerini kusursuz ve verimli çevirebilmeleri için güvertede gerekenleri yapan, geminin güverte bakımından kusursuz olmasını sağlayan uzman kişi.

GÜVERTE EVİ—Deck house—Güverte üstündeki kapalı yapılar.

GÜVERTE FIRÇASI—Deck brush. Scrubbing brush—Güverte yıkamak için yapılmış özel fırça.

GÜVERTE HAMULESİ—Bkz: "Güverte yükü".

GÜVERTE KAMAROTU—Deck steward—Güvertede bulunan yolculara hizmet eden kamarot.

GÜVERTE KAPLAMA CIVATASI—Deck bolt—Güverte kaplamalarını, levhalarını bağlayan cıvatalar.

GÜVERTE KAPLAMASI—Deck planking. Deck plating—Güverteyi oluşturan tahta ya da levha kaplamalar.

GÜVERTE KAPLAMA TAPALARI—Dowel—Güverte ağaç kaplamasına vurulan saplama tapalar, kavalyalar.

GÜVERTE KEMERESİ—Deck beam—Güvertenin üstüne oturduğu kemere. Teknenin şeklini belirleyen elemanlardan biridir.

GÜVERTE KİRİŞLERİ—Deck girders—Güverteyi üstünde tutan kemerelere gemi boyunca vurulan boylamasına kirişler, tulâniler. Bunlara güverte kuşakları da denir.

GÜVERTE KREYNİ—Deck crane—Güvertede bulunan bumbalı döner vinç.

GÜVERTE KUŞAKLARI—Bkz:"Güverte kirişleri".

GÜVERTELER ARASI—Between decks—İki güverte arasında kalan hacim. Bkz: "Glâdora".

GÜVERTE LEVHASI—Deck plating—Güverteyi oluşturan saç levha(lar).

GÜVERTELİ—With deck. Decker—Güvertesi olan tekne.

GÜVERTE LOÇASI—Bkz:"Zincir güverte loçası".

GÜVERTE LOSTROMOSU—Boatswain—Ticaret gemilerinde gemicilerin başı. Savaş gemilerinde bunlara "Baş porsun" denilir.

GÜVERTE LUMBUZU—Cabin skylight. Scuttle. Porthole—Üst güverteler üstünde aşağı katlara ışık vermek amacıyla açılmış ve kalın camlar geçirilmiş açıklıklar, menfezler. İspiralya.

GÜVERTE MERDİVENİ—Companion (way). Hatchway—Güverteler arasında bulunan merdivenler.

GÜVERTE MUHADDEBİYETİ—Camber—Güverte sehimi. Güvertenin ortasından itibaren alabandalara doğru eğikleşmesi. Güverteleri böyle olan gemilere "Balık sırtı güverteli" gemi de denir.

GÜVERTENİN İÇERİ ÇÖKMESİ—Set down—Hasar sonucu güvertenin içeri çökmesi.

GÜVERTE NÖBETÇİSİ—Deck watchman—Geminin güvertede güvenliğini sağlayan gemiadamı.

GÜVERTE NÖBETÇİ SUBAYI—Officer of the deck.

GÜVERTE PARAÇOLU (PIRAÇOLU)—Deck knee—Bayrak (Sancak anlamında değil). Parampeti güverteye bağlayan eleman.

GÜVERTE POSTASI—Deck gang—Yükleme ya da boşaltma yapan işçi grubu, takımı.

GÜVERTE SAATİ—Deck watch. Haak watch—Kronometre ile aynı ayarda olan ve gözlemlerde kullanılan saat.

GÜVERTE SEHİMİ—Deck camber—Bkz: "Güverte muhaddebiyeti", "Sehim".

GÜVERTE SEHİMİ PARÇASI—Pad—Güverte sehimi, muhaddebiyeti yapabilmek için kemereler üzerine konulan parçalar.

GÜVERTE SEYİR JURNALİ—Deck log. Mate's log—Güverte olaylarının yazıldığı seyir defteri. Genellikle 2. kaptan (1. güverte zabiti) tarafından tutulan bu seyir defterine vardiyalar, yük hakkında bilgi, istif, havalandırma, yükleme, boşaltma v.b. olaylar kaydedilir.

GÜVERTE SIRTI—Deck turtle—Bkz: "Güverte muhaddebiyeti".

GÜVERTE STRİNGERİ—Deck stringer—Bkz: "Güverte alabanda levhası".

GÜVERTE SUBAYI—Deck officer. Line officer—Bkz: "Güverte zabiti".

GÜVERTE TOPU—Deck gun.

GÜVERTE VİNCİ—Deck winch. Deck crane—Yükleme boşaltma yapabilmek için güverteye konulmuş vinç ya da kreyn.

GÜVERTE YAĞMURLAMASI—Deck springler—Güvertede oluşabilecek kızmayı (güneş etkisiyle) önlemek amacıyla yapılan su serpme sistemi.

GÜVERTE YATIRMALARI—Bkz: "Baş yatırmaları"—Güverte kemerleri yönünde vurulan baş yatırmalara denir.

GÜVERTEYE RODA ETMEK—Coil on deck. Flemish coil. French fake—Bkz: "Roda", Fransız rodası".

GÜVERTEYE YIĞMAK—Deck up—Örneğin bir yükü güverteye yükseklik yapmak üzere yığmak.

GÜVERTE YIKAMAK—Scrub the deck. Wash the deck.

GÜVERTEYİ NETA ETMEK—Clear the deck—Güverteyi, yapılacak görevi engellememesi için uygun duruma getirmek. Örneğin savaş gemilerinde savaşa, top atışlarına, ticaret gemilerinde seyre, yükleme ya da boşaltmaya uygun duruma getirmek.

GÜVERTE YOLCUSU—Deck passanger. Steerage. Steerage passanger. Unberthed passanger. Güvertede ya da ambarlarda, glâdorada yolculuk yapan.

GÜVERTE YÜKÜ—Deck cargo—Güvertede taşınan ya da taşınması gerekli olan yük. Sorumluluğu genellikle yükleyene, sahi-

bine, taşıtana aittir.

GÜVERTE ZABİTİ—Deck officer. Mate. Officer—Ticaret gemilerinde 2. Kaptan (1. zabit) 3. kaptan (2. zabit), 4. kaptan (3. zabit)den oluşan zabitler. Savaş gemilerinde zabit karşılığı bugün subay olarak tanımlanıyorsa da ticaret gemilerinde zabit sözcüğünün kullanılmasına devam edilmektedir.

GÜVERTE ZİNCİR LOÇASI—Spurling pipe. Spurling gate. Navel pipe—Zincirlikten zincirin güvertede çıktığı açıklık. Buradan çıkan zincir ırgata gider.

GÜZ—Autumn—Sonbahar.

GÜZEL HAVA—Fair, fine weather—Berrak hava. Rüzgârsız ya da çok az rüzgârlı, güneşli hava.

GÜZERGÂH—Bkz:"Yol"

GÜZ ILIMI—Autumnal **equinox**. Autumnal equinoctial point—Gece ve gündüz eşitlik noktası. Bu sırada Güneş'in meyli kuzeyden güneye geçer.

GY—"Gray-gri"nin kısa yazılışı.

GZ—"Righting lever—Doğrultma kolu"nun kısa yazılışı. Bkz: "Doğrultma kolu".

H

H__ 1) Uluslararası işaret sancaklarından "H" harfi:"Gemide kılavuz var" anlamına kullanılır— Alphabetical flag "H" of International code of signal means:"I have a pilot on board.2) Bkz:"Radyo telefon usulleri".

Ho__ "Chart datum(datum for sounding)— Harita datumu(iskandil irca datumu)" nun kısa yazılışı. Bkz:"Datum","Harita derinliği".

H.A.__ "Hour angle-Saat açısı"nın kısa yazılışı.

H/A(D)__ "Between Havr/ Antwerp(or Dunkirk)-Havr/Anvers(ya da Dönkerk) arası"nın kısa yazılışı. Tahıl taşımalarında kullanılan bir simge.

HABER__ Information. Message - Mesaj.

HABERLEŞME__ Communication.

HACI__Pilgrim. Hadji.

HACIMSAL VERİM__ Volumetric efficiency— Bir pistonlu makinada, örneğin bir dizel motorunda, pistonun bir strok boyunca silindir içinde süpürdüğü hacmin,silindirin hacmına oranıdır.

HACİM__ Volume.Capacity. Space.

HACİM,GEREKLİ__ Required space.

HACİMİ,SİLİNDİR__ Piston displacement. Stroke volume.

HACİM KATSAYISI__ Volume coefficient - Yağ hacminde, sıcaklıkta 1 derecelik değişme ile olan değişme.

HACİM ÖLÇÜLERİ__ Cubic measures.

HACİM ,ÖLÜ__ Clearance space.

HACİM TONLARI__ Measurement tons— 1) 40 kadem küplük hacim birimi. Buna "Ship ton" ya da "Freight ton" da denir. Bir tüccar malı gemiye yükleme tonu. 2) Bkz: "Tonilâto".

HAC YOLCUSU__ Pilgrim.

HADAR__ Star B of Centaurus— Erboğa takımyıldızlarının B yıldızı. Parlaklık:0.9

HADDE__ Roll:Mill—Bir maddenin kesitini iki silindir arasından geçirerek küçültmek.

HADDEDEN ÇEKME__ Bkz:"Hadde".

HADDE FABRİKASI__ Rolling shop.

HADDE KIŞIRI__ Rolling skin.

HADDELEME__ Rolling. Milling.

HADDELENMİŞ__ Rolled.

HADDELENMİŞ ÇELİK__ Rolled steel.

HADDE PROFİLİ__ Rolling section.

HADDE PULU(TALAŞI)__Mill scale.

HAFİF AĞAÇ YÜKÜ__ Light wood good.

HAFİF AKARYAKITLAR__ Light fuel oils— Benzin, gaz, motorin ve benzeri yakıt yağları. Beyaz mallar.Bkz: "Akaryakıtlar".

HAFİF ÇIRPINTILI DENİZ__ Slight sea— Dalga yüksekliği 1/2 kadem ile 2 kadem arasında olan deniz, dalga. Bkz:"Deniz durumu kodu".

HAFİF DALGALI— Choppy-Küçük dalgalı deniz.

HAFİF GÜVERTE__ Awning deck— Üst ya da ana güverteyi güneşten korumak için yapılan güverte.Bkz:"Tente güvertesi" de denir.

HAFİF HAVA__ Light air— Alçak basınç alanındaki hava ya da yüksek irtifadaki hava.

HAFİF KRUVAZÖR__ Light cruiser— Bkz: "Kruvazör".

HAFİFLETMEK__ Lighten— Bkz:"Limbo".

HAFİFLETMELER__ Lightening holes— Gemi yapımında ağırlığı azaltmak için elemanlar üzerine açılan menfezler, kesmeler.

HAFİF RÜZGÂR__ Light air. Slant— Bkz:"Bofor" çizelgesinde 3 dahil bu kuvvette esen rüzgârlar.

HAFİF TAHIL__ Light grain— Yulaf v.b. tahıl ürünleri.

HAFİF YELKENLER— Light sails. Moonraker. Moon sails— Güzel havalarda, hafif rüzgârlarda açılan yelkenler. İnce yelken bezinden yapılmıştır.

HAFİF YÜK— Light cargo— Hacmine göre navlun alınan yük. Bkz:"Kübajlı yük".

HAFTA— Week.

HA GAYRET— Bear a hand— Yardım etmek, acele ettirmek, yisa etmek için söylenen söz.

HAKEM— Arbitrator.Umpire— Bir anlaşmazlığı çözüme bağlamak için tarafların seçtiği bağımsız kişi.

HAKİKİ KERTERİZ— True bearing— Pusula ile alınan kerterizden hataları Bkz: "Doğal sapma", "Yapay sapma" çıkardıktan sonra haritaya uygulanacak kerteriz. Diğer bir deyimle geminin bulunduğu konum (mevki) meridiyeni ile herhangi bir nokta ya da işareti gemiye birleştiren hattın arasında kalan ve kuzeyden saat yelkovanı yönünde 360 dereceye kadar ölçülen açı.

HAKİM RÜZGÂR— Prevailing wind— Bir yerde sık sık esen rüzgâr.

HAKKINDAN VAZ GEÇME KOŞULU— Waiver clause.

HAKLARINA DOKUNULMAKSIZIN— Without prejudice— 1) Lehte ya da aleyhte etki altında kalmaksızın, haklarına dokunmaksızın. 2) Önceden var olan hakları bozmadan. 3) Zarar, ziyan kabul etmeksizin. 4) Sorumluluk, yükümlülük almadan.

HALAT— Rope. Cable. Hawser. Cord— Bitki ya da çelik liflerinden, tellerinden yapılan ve çevresi (burgatası) 1 pustan fazla olan ipler. Çıma da denir. Burgatası 10 pustan fazla olanlara Yoma denir.

HALAT,BİTKİSEL— Bkz:"Bitkisel halat".

HALAT BOSA— Örneğin volta edilecek halatı tutmak için kullanılan parça halat.

HALAT BÜKMEK— Lay up.

HALAT BÜKME MAKİNESİ— Rope winch.

HALAT BÜKME YERİ— Rope walk.

HALAT BÜKÜMÜ— Rope lay. Lay. Jaw— Halat yapımında liflerin gösterdiği bükülme durumu, açıklık, aralık.

HALAT ÇIMASI — Rope's end— Halatın ucu, sonu.

HALAT DOLAŞMIŞTIR— Rope is foul— Bkz:"Halatın dolaşması."

HALAT DONATMAK— Reeve— Bir halatın çımasının makara, radansa ya da bir delikten geçirilmesi, donatılması.

HALAT FİTİLİ— Fiber core—1) Özellikle çelik tel halatların merkezini, göbeğini oluşturan bitkisel halat. 2) Kol sayısı üç koldan fazla olan halatlarda ortada fitil.

HALAT GAMBASI— Bkz:"Gamba".

HALAT GÖNDERMEK— Lay out— Halatı bağlanacak yere göndermek.Bkz:"Halat vermek".

HALATI AGANTA ETMEK— Bkz:"Aganta." To hold on.

HALATI DİKMEK— Roping— Yelken, tente kenarlarına halat(gradin) dikmek.

HALATI FİTİLLE BÜKMEK— Rope worming.

HALATI LÂVA ETMEK— Hand over hand— Bir eli diğerinin üzerine koyarak halatı çekmek. Bkz:"Lâva etmek".

HALATIN BEL VERMESİ— Catenary— İki ucu, çıması bağlı halatın yaptığı boşluk. Örneğin gemiden sahil babasına verilen halat ile yedekleme halatlarının üzerinde görülen boşluk.Bkz:"Doblin".

HALATIN BOŞUNU ALMAK— Footing down— Bir gemi adamının halat üzerine çıkarak, diğerinin boş almasını sağlamak. Bkz:"Boş almak","Halatın el ile boşunu almak".

HALATIN DOLAŞMASI— Entangling. Rope is fouled— Örneğin halatın pervaneye ya da başka bir engele takılması, neta olmaması.

HALATIN EL İLE BOŞUNU ALMAK— Hand taut. Hand tight.

HALATI VOLTA ETMEK— Make fast the rope. Belay the rope.Take a turn the rope— Bkz:"Volta etmek". Halatı bir babaya ya da istenilen bir yere bağlamak.

HALAT IZGARASI— Wooden grating. Tier— Güvertede halatın üzerine roda edildiği tahta ızgaralar. Halatın altındaki hava dolaşımı ya da hızlı kuruması sağlandığı gibi halatın altında su birikmesinin önüne de geçilir.

HALAT KAÇIRMAK— Slack away. Checking— Halatı usulünce az kaçırmak, biraz boş koymak".Bkz:"Boş koymak"

HALAT KASASI— Rope eye— Bkz: "Kasa". Bir halat çımasının kendi bedeni üzerine dikilmesi ya da bağlanması sonucu oluşan göz.

HALAT KOLLARININ İÇ FLÂSALARI— Heart yarns.

HALAT KOLU—Strand. Ply—Bitkisel liflerin, çelik tellerin bükülmesiyle demet, demetlerin bükülmesiyle kollar, kolların bükülmesiyle halatlar oluşur. Bitkisel halatlar üç ya da dört, çelik tel halatlar daha fazla kollardan (örneğin altı) bükülerek elde edilir.

HALAT KÖPRÜSÜ Towing beam. Towing rail— Kurtarma gemilerinin romörkörlerin çektikleri gemiye verdikleri yedekleme halatının düzgün bir biçimde kurtarma gemisinden

alabandaya küpeşte üzerlerinde yapılar hafif dışbükey kemereler.

HALAT LAÇKA__ Slack.Slack away. Heave down— Bkz:"Laçka","Boş koymak".

HALATLAR,BİTKİSEL__ Cordage— Pamuk, kendir, hindistan cevizi liflerinden ya da muz yaprağı liflerinden yapılan halatlar. Bu tür halatların yerini artık naylon polipropilen halatlar almaktadır.

HALATLARI TEKLEMEK__ Singling up. Bir rıhtımdan, şamandıradan kalkarken fazla olan halatları elarak başta kıçta birer halat bırakmak.

HALAT LOÇASI__ Mooring pipe. Hawser port— Halat verebilmek için gemide parampetler üzerine açılan delikler. Halatın hasara uğramaması için deliklerin kenarlarına yuvarlak demir geçirilmiştir.

HALAT LOÇASI KAPAĞI__ Blind bucklers— Loça kullanılmadığı zaman içeri su geçirmemesi için geçirilen kapak.

HALAT LOÇASI, KAPALI__ Closed hawser port— Tam daire ya da oval olan halat loçası. Açık halat loçası gibi parampet üstüne kadar yarığ yoktur.

HALAT MATAFYON__ Rope eyelet. Cringle— Gradin halatı üzerine yapılan radansalı, radansasız halattan yapılmış "Matafyon". Bkz:"Matafyon".

HALAT ÖRGÜSÜ__ Twist knot— Halat kollarının ya da filâsalarının örülmesi ile oluşturulan örgü.

HALAT ÖRME HASIR__ Jury mat— Halatlardan örülerek yapılan palet.

HALAT,PAMUK__ Cotton rope— Temiz görünüşlü olduğu için, özellikle yatlarda kullanılan pamuk elyafından yapılma halat. Kuru iken çok esnek, yaş iken çok sert olur.

HALAT PASPAS__ Swab. Rope mop— Eski halatların örülerek yapılmasından elde edilen paspas. Eskiden güverteleri kurutmak için kullanılırdı.

HALAT SAPAN__ Strop. Rope sling— Bitkisel halatlardan yapılan Bkz:"Sapan".

HALAT SAPAN DİKİŞİ__ Grommet splice— Bkz:"Sapan" lara uygulanan dikiş biçimi. Ayrıca makara ya da bastikaların yanaklarını, tablalarını kuvvetlendirmek ve alt tarafına palanga halkalarının çımalarını bağlamak için halattan yapılan kasalara ya da simite uygulanan dikiş.

HALAT SIMIDI__ Grommet— Bkz:"Simit sapan".

HALAT SÜNGERİ__Bkz:"Halat paspas".

HALAT TAKIMI__ Tackling— Bir teknenin hareket edebilen (müteharrik) donanımları, halatları (selviçeleri).

HALAT TAMBURU__ Rope drum— Halat USTURMAÇA__ Rope fender. Puddening— Halat kollarından yapılma Bkz:"Usturmaça" Küçük teknelerin borda tirizleri üzerine güvenlik amacıyla çekilen halat(ridge rope).

HALAT USTURMAÇA, YUVARLAK__ Grommet fender— İçi eski halat, mantar dolgu olan ve dışı eski halatlardan örülerek yapılmış yuvarlak usturmaça.

HALAT VERMEK__ Run out— Palamar halatlarının bağlanmak üzere dışarı verilmesi.Bkz:"Halat göndermek".

HALAT YAPAN__ Rope maker— Halat imalatçısı.

HALAT YAPIM YERİ__ Ropery— Halat fabrikası.

HALAT YÖNÜ— Lead— Halat kollarının dönüş ve gidiş yönü.

HALAT ZİNCİRİ— Rope chain— Halat bedeni üzerine sıra ile birçok ilmik yapılarak kısaltılması. Silistire kordonlarında ve kik yekeleri donanımlarında kullanılır.

HALE__ Corona. Halo. Aureole— Güneş ya da Ay'ın etrafında oluşan taç, ışıklı daire. Atmosferdeki kristaller nedeniyle ışığın yansımasından oluşur.

HALEFİYET__ Subrogation. Transfer of rights—Hukukun devri. T.T.K:1273, 1301.

HALEFİYET MEKTUBU__ Letter of subrogation—Hasar isteminde(talebinde) sigortalının sigortacıya vermiş olduğu bu mektupla sigortacı üçüncü şahıslardan istemde bulunmaya hak sahibi olur.

HALİÇ__ 1) Bay. Gulf— Kabarma alçalmaların etkisinde kalan akarsu ağızları. Uzunluğu genişliğinden çok fazla olan körfez, liman. 2) Golden Horn— İstanbul'da eski adı ile "Halici Dersaadet".

HALKA__ Link.Ring—Bakla.anele.Sert bir madenden yapılmış çember.

HALKALI MAPA__ Ringbolt— Halkası (anelesi) olan Bkz:"Mapa".

HALKALI YATAK__ Ring of bearing.

HALKASI,YAĞ__ Oil ring.

HALK AYAKLANMASI__ Civil commotion.

HAMAK__ Hammock— Buranda hamak. Buranda asma yatak. Eratın şiltek ni sarmak ya da asıp içinde yatmak üzere kullandıkları sıkı dokunmuş, baş ve ayak uçlarına delikler açılarak matafyon konmuş su geçirmez, kuvvetli bezler.

HAMAK ŞIPKASI__ Nettles— Hamak uçlarını açık ve kuvvetli tutabilmek ve asılmalarını sağlamak için yapılmış ipler grubu. Bkz:"Şıpka".

HAMAYLI__ Bunt. Buntline— Seren yelkenin(dört köşe), serenlerin ortaları. Yelken sarıldığı zaman yelkenin torbalanan

viçeye de "hamaylı" denir.

HAMAYLI ASTARI__ Strain band— Yelken hamaylı selviçesinin bağlandığı yerin kuvvetlendirilmesi için dikilen üç köşe bez.

HAMBURG YÜK KONİŞMENTOSU__ Hamburg cargo bill of lading— Navlunu saptayabilmek için yük tartıldığında yapılan masrafların alıcı tarafından ödeneceği koşulunu içeren konşimento.

HAMEL__ Hamal·Koç'un a yıldızı.

HAMEL BURCU__ Aries—Koç burcu. Oniki burçtan birincisi. Güneş 21 Marttan 20 Nisan'a kadar bu burç içindedir.

HAMİLİNE KONİŞMENTO— Bkz: "Konişmento hamiline".

HAMLA__ Stroke— Filikalarda küreklerin suya beraber daldırılış ve üzerlerine abanılarak yapılan çekilmede sudan çıkarılışlarına denir. Çabuk daldırılıp çıkarılmasına "sık hamla", tersine "uzun hamla" denir.

HAMLA ARKASI__Bkz: "Hamla sıvıryası".

HAMLACI__ First oarsman. Stroke oar. Strokesman.— Kürekle yürütülen filikalarda kıçtan başa doğru birinci kürekçi. Diğer kürekçiler Bkz: "Hamla"yı bu kürekçiye göre düzenlerler.

HAMLACIBAŞI__ Chief rower of a Sultan's boat— Padişahın baş kürekçisi.

HAMLA KÜREĞİ__ First oar. Stroke oar— Bkz: "Hamlacı"nın çektiği kürek.

HAMLA OTURAĞI__ Strokesman thwart- Bkz: "Hamlacı"nın oturduğu oturak.

HAMLA SIVIRYASI__ Second oarsman— Bkz: "Hamlacı"nın arkasında oturan kürekçi. Hamla arkası.

HAMLA VERMEK__ Rowing with maximum force— Kürekçilerin en çok kuvvet uygulayarak kürek çekmeleri.

HAM PETROL__ Crude oil. Black oil— Doğadan çıkarılan yanıcı sıvı yakıt. Damıtılarak bir çok petrol ürünleri elde edilmektedir. Taşırken dikkat edilmelidir. Tehlikeli yüktür.

H.A.M.S__ "Hour angle of mean sun— Ortalama güneş saat açısı"nın kısa yazılışı.

HAMSİ BALIĞI__ Anchovy.

HAMSİ FİLETOSU__ Anchovy fillet.

HAMSİN RÜZGÂRI__ Khamsin— Mısır ve civarında, Mart'tan Mayıs'a kadar esen sıcak ve kumlu rüzgâr.

HAM SU__ Raw water— Kullanılmaya elverişli duruma getirilmemiş su.

HAMULE__ Cargo.Goods. Burden. Load— Bir gemiye yüklenen her tür yük ya da eşya.

HAMULE SENEDİ__ Bkz: "Konişmento".

HAMULE TONU__ Bkz: "Yükleme tonu".

HANDİKAP__ Handicap— Değişik nitelikteki yelkenli spor teknelerin eşit başarı yöntem.

HANDİKAP SINIFI__ Handicap class— Yarışacak yelkenli tekneleri elde edilen ölçülerine göre sınıflandırmak. Teknelerin ölçüleri uluslararası kurallara göre saptanır.

HANİ BALİĞİ__ Kind of bass.

HAP__ Trim. Level— Dökme yükün gemi ambarlarında, bölmelerinde boş yer bırakılmadan yüklenmesi, düzeltilmesi, yayılması.

HAPÇI__ Trimmer— Dökme yükün gemi ambarlarında ya da bölmelerinde boş yer bırakılmadan yüklenebilmesi için çalışan ambar işçisi.

HAP EDİLMİŞ,İYİ__ Trimmed well.

HAP ETME__ Levelling. Trimming— Bkz: "Hap" yapma işlemi.

HAPİS HAKKI__ Bkz: "Tutulma 1", "Tedbir".

HARAR__ Sack— Büyük çuval.

HARBİ__ Shackle bolt. Forelock— Kilitlerin açık bulunan taraflarındaki uçlarda, ayaklarında bulunan yuvalardan geçirilen demir çiviler, çubuklar. Bkz: "Kilit" in ağzını kapar.

HARCAMA__ Consumption— Sarfiyat, yakma, kullanma.

HAREKÂT__ Operation.

HAREKÂT SUBAYI__ Operation officer.

HAREKET__ 1) Motion. Movement 2) Departure— Sefere başlamak, yola çıkmak.

HAREKET,ALTERNATİF__ Alternative motion.

HEREKET,DAİRESEL__ Circular motion.

HAREKET,....DEN__ Hail from..... (Departure from.....)

HAREKET DENKLEMİ__ Equation of motion.

HAREKET,DOĞRUSAL__ Linear motion.

HAREKETE GEÇMEK__ Start.

HAREKET ETMEK__ Departure— Sefere başlamak, bir yerden ayrılmak, kalkmak.

HAREKET FLAMASI__ Blue peter— Uluslararası işaret sancaklarından Bkz: "P" harfi.

HAREKET HALİNDE__ 1) Underway— Denizde çatışmayı önleme tüzüğüne göre demirli ya da bağlı olmayan ya da oturmamış tekneye hareket halinde denir. Genellikle su üzerinde yol alan teknelere hareket halinde denir. 2) In transit— Bu deyim bir yerden geçen gemilerin o yerin yasalarına göre, belirli bir zaman demirde kalsalar bile transit geçiş, yola devamlılık durumlarının değişmeyeceğini, hareket halinde olduklarını tanımlar.

HAREKET,HARMONİK__ Harmonic motion.

HAREKET,İVMELİ__ Accelerated motion.

HAREKET,KARARLI__ Steady motion.

motion.
HAREKET,KARŞI__ Counter motion.
HAREKETLİ__ Mobile.
HAREKET,LİNEER__ Linear motion— Doğrusal hareket.
HAREKET, LİNEER (DOĞRUSAL) — OLMAYAN__ Non Linear motion— Hareketi tanımlayan differansiyel denklemde bağımlı değişkenin, bu değişkenin türevlerinin birden büyük kuvvetlerin veya değişkenle türevlerinin çarpımlarının bulunması hali.
HAREKET,ROTATİF__ Rotary motion.
HAREKET,STASYONER__ Stationary motion.
HAREKET,STASYONER OLMAYAN__ Non-stationary motion.
HAREKETTEN ACİZ__ Bkz:"Kumandadan aciz".
HAREKETTEN SAKIT__ Bkz:"Kumandadan aciz".
HARİÇ TUTULAN YERLER__ Exempted spaces— Tonilâto(tonaj) ölçülerine katılmayan yerler. Bkz:"Gros tonilâto", "Net tonilâto".
HARİKAN__ Hurricane— Şiddetli kasırga, tayfun. Bkz:"Bofort rüzgâr çizelgesi"
HARİTA__ Map. Chart— Deniz haritası için "chart" sözcüğü kullanılmaktadır.
HARİTACI__ Cartographer.Surveyor.
HARİTACILIK__ Cartograpy. Surveying.
HARİTA ÇİNKO LEVHASI__ Chart plate— Harita baskısı için kullanılan çinko levha.
HARİTA DERİNLİĞİ(DATUM)__Chart datum— Harita seviyeleri.Alçalmanın (cezir) en fazla olduğu zamanlardaki ortalama derinlik ya da onun hemen altındaki derinlik.
HARİTA KAMARASI__ Bkz:"Hesap kamarası."
HARİTA KİTABESİ__ Title of the chart-Haritanın yapıldığı tarihi, yapanları ve gemiyi, iskandil, kabarma, alçalma hakkında bilgiler v.b veren, ölçeği belirgin yeri bildiren, kullanılan kısaltmaları gösteren harita başlığı.
HARITANIN BOZULMASI__ Distortion of the chart— Haritanın çekme, kırışma v.b nedenlerle şekil değiştirmesi.
HARİTA OLÇEĞİ__ Chart scale.
HARİTA ÖLÇÜSÜ__ Chart border— Harita kenarlarında enlem, boylam ölçmek için verilen ölçüler.
HARİTA SEVİYELERİ__ Bkz:"Harita derinliği".
HARİTA SİMGELERİ__ Conventional signs and abbrevations— Haritada kullanılan semboller ve kısaltmalar. Harita murahaatı.
HARMANLAMAK__ Turning a ship açısı ile büyük daire çizerek seyretmek, yol almak, hareket etmek.
HARP__ War— Savaş.
HARTUÇ__ Cartridge.
HASAR__ Damage. Loss— Kayıp, ziya.
HASARA UĞRAMAK__ Receive damage. Suffer damage.
HASAR,DOLAYLI__ Indirect damage— Doğrudan doğruya olmamış hasar.
HASAR DURUMU__ Experience— Sigortalı ya da klaslı bir küvertürün kayıp çizelgesi.
HASAR İHTİYATİ HACZİ__ Damage lien— Çatmadan doğan ihtiyati tedbir. Geminin hareketini, teminat alıncaya kadar yasal olarak geciktirmek, durdurmak.
HASARLAR ,OLAN__ Incurred losses— Saptanan bir süre içinde olan hasarlardır. Bunlar dispeçi yapılmış, ödenmiş ya da ödenmemiş olabilir.
HASARLI MALZEME__ Damaged materials.Arisings-Tamir ya da yenileme yapıldığında geriye kalan eski ya da hasar görmüş malzeme.
HASARLI YÜKLER__ Damaged cargoes. Damaged goods.
HASAR ÖDENMEZ__ Free of damage absolutely— Hasarın ödenmeyeceği hakkında sigorta poliçelerine konulan koşul. Bu koşul altında yapılmış poliçe ile müşterek avaryal büyük avarya) kurtarma masrafları, çatışma hasarları v.b ödenmez.
HASARSIZ DENGE__ Intact stability— Geminin sağlam durumu ile dengesi. Bkz:"Denge".
HASAR TARİHİ__ Date of loss.
HASAR TAZMİNİ__ Compensation— Sigortalının uğramış olduğu kaybı, hasarı tazmin etmek, karşılamak ,ödemek.
HASIR__ Mat— Kurumuş bitki saplarından sazlardan örülerek yapılmış taban döşemesi.
HASIR ÖRGÜ__ Quilting— Örneğin şişe, damacana etrafına yapılan örgüler.
HASIR YELKEN__ Bkz:"Pıraçire yelken".
HAS KEFAL BALIĞI__ Gray mullet. Common gray mullet. Haadder. Springer. Flathead mullet. Striped mullet.
HASTANE GEMİSİ__ Hospital ship.
HAŞARAT__ Insect.Vermin—Böcekler.
HAŞARAT HASARI__ Verming damage— Böceklerin yapmış olduğu zarar, ziyan.
HAŞHAŞ__ Popy.
HAŞİYE KOŞULU__ Marginal clause— Konişmentoyu imzalayan kaptan ya da acentenin taşıyıcının çıkarlarını korumak amacıyla koyacağı kloz.
HAT__ Line— 1) Gemilerin borda, omuzluk ya da kalma hattı halinde bulunma-

ketler arasında, düzenli ve devamlı olarak yapılan deniz taşımacılığı.

HATA__ Error— Gerçek değer ile ölçülen, okunan değer arasındaki fark, yanılgı.

HATA(LAR) VE UNUTMA(LAR) HARİÇ — Error(s) and omission(s) excepted— Kısaca "E.O.E." yazılır

H.A.T.S__ "Hour angle of the true Sun— Gerçek Güneş saat açısının kısa yazılışı.

HATTI,EKSEN__ Axis.

HATTI,KUVVET__ Line of force.

HATTI,MERKEZ__ Center line.

HATTI ÜSTÜVA__ Bkz: "Ekvator".

HAT,UZUN__ Dash— Bkz: "Mors"ile yapılan haberleşmede uzun ışık, ses.Nokta olan "dot"tan üç kez uzundur.

HATVE__ Pitch— Uskur pervane, vida ya da buna benzer herhangi bir spiral üzerinde bir devire karşılık alınan boylamasına mesafe.

HATVE AÇISI__ Angle of lead.

HAVA__ 1) Air— % 79.1 azot(nitrojen) % 20.9 oksijen ve ayrıca az miktarda argon ve kriptondan oluşan ve Yer'i saran gaz kitlesi.2)Bkz:"Hava(durumu)".

HAVA(DURUMU)__ Weather— İnsanlara etki yapan hava basıncı, sıcaklık, görüş, kar, rüzgâr, yağmur, sis v.b atmosferik olaylar.

HAVA AÇTI__ Weather has cleared. Weather fine now— Hava iyileşti, düzeldi. Hava sıyırdı.

HAVA ARALIĞI— Air gap— Benzin motorlarının bujilerinin elektrotları arasındaki açıklık ya da buji tırnakları arasındaki aralık.

HAVA AYIRICI__ Air seperator.

HAVA BİLGİSİ__ Meteorology— Hava yuvarı içinde geçen sıcaklık değişmelerini, yel,yıldırım, yağmur, dolu gibi olayları inceleyen fizik kolu.

HAVA BORUSU__ Air pipe— 1) Tanklara konulan hava kaçırma, firar borusu. 2) Bkz:"Manika".

HAVA BOZUYOR__ Weather breaking. Weather deteriorating.

HAVA ÇEKİCİ__ Air hammer— Basınçlı hava ile çalışan çekiç.

HAVADAN KURTARMA__ Air rescue. Air lift— Helikopterle kazazedenin havadan kurtarılması.

HAVA DEĞİŞİMİ__ Change of weather— Havanın kapanması, açması, ısınması, soğuması gibi değişimlerin genel adı.

HAVA DELİĞİ__ 1) Ventilating hole. Air vent hole— Havalandırmanın yapıldığı açıklık, menfez. 2) Air course— Ağaç teknede hava dolaşımını sağlayan delikler.

HAVA DURUMU HARİTASI__ Weather map— Hüküm süren hava koşullarını göstermek üzere hazırlanan harita.

HAVA DURUMU KODU__ 1) Weather code— Meteoroloji istasyonlarında hava koşullarının anlatılması için kullanılan özel kod. 2) Bkz:"Bofort simgeleri".

HAVA FİLİTRESİ__ Air filter— Havanın içindeki yabancı maddeleri temizleyen cihaz. Bkz:"Hava süzgeci".

HAVA FİRAR BORUSU__ Bkz:"Hava borusu 1".

HAVA GEÇİRMEZ__ 1) Weather proof— Gemilerde hava etkilerine karşı korunmuş, diğer bir deyimle yağmurdan, kardan, fırtınadan, sudan etkilenmeyen. 2) Air tight— Hava sızdırmaz.

HAVA GİRİŞ VALFI__ Air suction valve. Air admission valve— Havanın girdiği, emildiği açıklık.

HAVA GİRİŞ YERİ—Air admission port. Scavenging port—Makinede havanın girdiği açıklık, port.

HAVA GÖZLEMCİSİ__ Weather observer-Rasıt. Hava gözlemleri yapan uzman kişi.

HAVA GÖZLEM GEMİSİ_Weather ship— Hava gözlemleri yapmak için özel olarak donatılmış gemi.

HAVA GÜVERTESİ__ Weather deck— Her türlü hava koşullarına karşı korunmuş güverte.

HAVA HAREKETİ,YATAY__Advection— Meteorolojide geniş bir alana ve uzaklara devir yolu ile ısı taşıma şekli. Adveksiyon. Herhangi bir meteorolojik elemanın (hava, sıcaklık, nem gibi) yatay olarak iletimi.

HAVA HARİTASI__ Synoptic map(chart). Weather map— Hava durumlarına ilişkin değerlerin işlendiği özel yeryüzü haritası.

HAVA HÜCRESİ__ Air cell— Silindir kaverinde ya da piston kafası üzerindeki boşluk olup hava burada sıkıştırılır.

HAVA ISITICISI__ Air heater.

HAVAİ FİŞEKLER__ Fire crackers— Tehlikeli yüklerdendir. Ambalajı genellikle zayıftır. Bkz:"Yük bölümü".

HAVA İLE HAREKET__ Air starter— İlk hareketi sağlamak üzere silindir içine basınçlı hava gönderme yöntemi.

HAVA İLE PÜSKÜRTME__Air injection— Yüksek basınçlı hava ile yakıtın püskürtülmesi.

HAVA İSTİDLÂLİ__ Weather forecast— Havanın nasıl olacağı hususunda yapılan tahminler. Bkz:"Hava tahmini".

HAVA KAÇIRAN VALFLAR__ Vent valves— Hava kaçırmak için özel yapılmış valflar.

HAVA KAÇIRMA BORUSU__ Air vent— Havanın çıkışını sağlayan boru.

HAVA KAPANDI__ Sky has become overcast— Hava kararadı.

HAVA KAZMASI__ Air lift— Gemi kurtarmada basınçlı hava kullanarak

kum,çamur gibi deniz dibini kazan, kaldıran, oyan aygıt. İç içe iki borudan yapılma boruların içine basınçlı hava basıp basınç ayrıcalığı yaratılarak çalışan aygıt.

HAVA KOMPRESÖRÜ__ Air compressor— Çeşitli amaçlar için basınçlı hava sağlayan makine,kompresör.

HAVA KÜTLESİ__ Air mass— Yatay olarak uzanan homojen yığın. Basınç, sıcaklık ve nemi ile çevresindeki havadan farklı cephe.

HAVALANDIRMA__ Air ventilation. Air change.

HAVALANDIRMA DONANIMI__ Ventilating system— Havalandırma için yapılan borular, alıcılar, vericiler, makineler v.b tümünün oluşturduğu devre.

HAVALANDIRMA,KENDİ KENDİNE__ Self ventilation.

HAVALE NAVLUN__ Freight payable at destination. Freight to be collected— Tahsil edilecek navlun. Varış limanında ödenecek navlun.

HAVALI KURUTMA__ Air dried— Hava dolaştırılarak yapılan kurutma yöntemi.

HAVALI TULUMBA__ Air lift— Hava ile çalışan tulumba. Basınçlı hava ile çalışan bu tür tulumbalar güvenceli olduğundan özellikle tanker kurtarmalarında kullanılır. Bkz:"Dalgıç tulumba".

HAVALI VİNÇ__ Air winch— Basınçlı hava ile çalışan vinç. Stim verilen yere basınçlı hava verildiğinde; stim vinci gibi çalışma olanağı sağlanabilir.

HAVA MANİKASI__ Air ventilator.Air scoop.Air funnel. Cowl ventilator. Vent. Ventilator— Hava dolaşımını sağlamak, bir yere fazla hava vermek için yapılan donanım. Bkz:"Manika".

HAVA MANİKASI, ÇADIR__ Cowl ventilator— Burandadan yapılmış kukuletaya benzeyen, geniş bez hortumu olan havalandırma borusu.

HAVA MANİKASI, DEVE BOYNU__ Gooseneck ventilator— Özellikle ambarlara, makine dairelerine temiz hava girebilmesi ve çıkabilmesi için yapılmış bulunan deve boynu manikaların havanın geleceği yöne doğru çevrilmesinden büyük yarar sağlanır. Ambarları havalandırırken deve boynu manikaların kullanılmasına büyük dikkat gösterilmeli ve alınan hava ile beraber giren nemin de yük üzerine olacak etkisi unutulmamalıdır.

HAVA MANİKASI, MANTAR__ Mushroom vantilator— Mantar başı biçiminde olan bu manikalar havalandırmayı sağlarken dışarıdan içeriye yağmur, kar gibi zararlı olabilecek maddelerin girmesini önlerler.

HAVA MUSLUĞU—Air cock. Air valve— Hava kaçırmak için kullanılan valf.

HAVA MÜSAADELİ İŞ GÜNÜ__ Weather working day—Hava, iklim koşullarına bağlı iş günü.

HAVA MÜSAADELİ İŞ GÜNÜ, KOŞULU Weather permitting— Navlun anlaşmalarına konulan bu koşul ile hava nedeni ile çalışılmadığı takdirde bu günlerde astarya günleri olarak sayılmayacaktır anlamına kullanılır.

HAVANIN BOZULMASI__ Disturbance. Deterioration.

HAVANIN KARAR KILMASI__ Weather settled.

HAVANIN SERTLİĞİ__ Strength of weather.

HAVA PÜSKÜRTME__ Air blast— Basınçlı hava vererek yapılan temizleme.

HAVA RAPORU__ Weather message. Weather report— Havanın ne olduğu ve nasıl olacağı hakkında bilgi veren rapor.

HAVA SICAKLIĞI__ Air temperature.

HAVA SIYIRDI__ Bkz:"Hava açtı".

HAVA SIZDIRMAZ__ Air tight.

HAVA SIZDIRMAZ KAPI__Air tight door.

HAVASIZ PÜSKÜRTME__ Airless injection.Airless spray—Basınçlı hava kullanmadan yakıtın silindir içine gönderilme yöntemi.

HAVA SİMGELERİ__ Weather notations-Hava durumunu belirtmek için kullanılan semboller, harfler, rakamlar. Bkz: "Bofort simgeleri".

HAVA SOĞUTMALI MAKİNE__ Air cooled engine—Makinede oluşan ve verimi etkileyen sıcaklığın azaltılması için hava akımı kullanılan makine.

HAVA SOĞUTUCU__ Air cooler. Intercooler— Havayı istenilen sıcaklığa getiren aygıt.

HAVA SÜZGECİ__ Air filter— Havayı temizleyen aygıt.

HAVA ŞİŞESİ__ Air bottle . Air tube. Air receiver. Air vessel. Air reservoir— Basınçlı havanın depolandığı depo. Örneğin dizel makinede ilk hareketi, dalgıçlarda devamlı hava sağlamak için kullanılır.

HAVA TAHMİNİ__ Weather Forecast— Foreccast.Bkz:"Hava istidlali".Yakın gelecekte havanın nasıl olacağını tahmin etme.

HAVA TEMİZLEYİCİSİ__ Air purifier. Bkz: Hava süzgeci".

HAVA TULUMBASI__ Air pump— Dalgıç tulumbası. Dalgıç'a hava veren makine.

HAVA TÜPÜ__ Bkz:"Hava şişesi".

HAVA VALFI__Bkz:"Hava musluğu".

HAVAYA AÇIK GÜVERTE__ Weather deck—. Her türlü hava koşullarına açık olan güverte. Bkz:"Hava güvertesi".

HAVAYA DAYANIKLI__ Weatherly.

HAVAYA DAYANIKLI TEKNE__ Weather boat.

HAVA YASTIĞI__ Air bed. Air cushion— Hovercraft teknelerde olduğu gibi oluşturulan hava yastığı. Tekne altına verilen basınçlı hava tekneyi kaldıracağından sürtünmeyi azaltır. Bkz: "Hovercraft".

HAVA YASTIKLI TEKNE__Hovercraft, Air cushion vessel. Ground effect machine—Satıhla tekne arasında oluşturulan bir hava yastığı üzerinde ve zemine temas etmeden hareket edebilen bir tekne tipi.

HAVAYI GÖZETLEMEK__ Weather eye. To eye the weather.

HAVAYI KAFAYA ALMAK__ To head into weather. Spooming. Spooning— Denizleri, rüzgârı puruvadan gelecek şekilde geminin rotasını düzeltmek.

HAVŞA__ Countersink— Perçin, çivi başlarının vuruldukları yerlerde yüzeyle bir olabilmeleri için vurulan yüzeye açılan yuva.

HAVŞALI PERÇİN__ Countersunk rivet— Bkz:"Havşa" işlemine uygun perçin.

HAVUZ__ 1) Dock.Basin— Gemilerin tamirlerinin, kontrollarının yapıldığı Bkz: "Kuru havuz","Yüzer havuz" 2)Bkz: "Havuz güverte".

HAVUZA GİRMEK__ To be docked— Havuzlanmak. Gemi karinasının tamiri, temizlenmesi, kontrolu için havuza alınması.

HAVUZDAN ÇIKMAK__ To be undocked.

HAVUZ GÜVERTE__ Well deck— Baş kasara ya da kıç kasara ile köprüüstü (orta kasara) arasında kalan havuz, çukur güverte.

HAVUZ GÜVERTELİ GEMİ__ Well deck ship—Bkz:"Havuz güvertesi" olan gemi.

HAVUZ KAPAĞI__ Dock gate—Bkz: "Kuru havuz"un önünde bulunan kapak.

HAVUZ KAPTANI__ Dock master— Özellikle Bkz:"Yüzer havuz"un manevralarından sorumlu olan kişi.

HAVUZLAMAK__ Docking—Geminin havuza girmesi. Bkz:"Havuza girmek".

HAVUZLAMA OMURGASI__Docking keel. Grounding keel— Gemi havuzlandığında ya da karaya oturduğunda, ana omurganın korunması için yapılmış çıkma omurga. Bkz:"Kontra omurga".

HAVUZLAMA PLÂNI__ Docking plan— Gemi havuzlanacağı zaman uygulanan plân.

HAVUZ SÖRVEYİ__ Docking survey— Geminin havuza alınarak, yetkililerce yapılan karina, dümen, pervane, kinistinler v.b yerlerin muayenesi.

HAVYA__ Soldering iron. Soldering copper— Lehim yapmak için kullanılan âlet.

HAVYAR KESMEK__ To idle around. Laziness—Gerektiği şekilde çalışmamak tembellik etmek.

HAYBOCİ__ Back the capstan (windlass)— Irgatı geri çalıştırarak örneğin demir zincirini boşaltmak, denize vermek.

HAYDROLİK__ Hydraulic—Bkz:"Hidrolik".

HAYDROLİK BASINÇ GÖSTERGESİ__ Hydraulic pressure gauge.

HAZIR CAN FİLİKASI__ Emergency boat— Derhal denize indirilmesi için hazır durumda bulundurulan filika.

HAZIR DURUMDA__ Ready.Stand by. Trimmed down— Sefer sonunda hazırlanarak herşeyi gelecek sefer için hazır durumda bulundurmak.

HAZIR GEMİ__ 1)Ready ship— Yükleme ya da her bakımdan hazır olan gemi. Esas gemi adamını gemide tutarak iş bekleyen gemi. Hemen hazır gemi. 2) Prompt ship— Derhal istenen, hazır olan gemi.

HAZIRLIK MEKTUBU__ Notice of readiness— Gemi her bakımdan yükleme ya da boşaltmaya hazır olduğu zaman kaptan ya da acentesi tarafından taşıtan,yükleyici, kiracı(kiralayan) ya da yükü alacak ya da verecek olana ya da acentesine verilecek olan "hazırım" ihbar mektubu. Bkz:"Zaman çizelgesi".

HAZİROL__ Stand by— Genel olarak, herhangi bir eyleme geçmek üzere hazırlık yapılması için yapılan uyarı.

HAZIR OLMA GÜNÜ__ Reporting day— Bir geminin yükleme ya da boşaltmaya hazır olduğunu bildiren gün. Astarya günü olarak sayılıp sayılmayacağı anlaşma koşullarına bağlıdır.

HAZIR YER KOŞULU__ Ready berth clause— Geminin bağlama yeri hazır değilse bile, astarya günlerinin başlayacağını belirten bir koşul.

H.B.__ "Horizantal stripes— Yatay çizgi ya da bantlar"ın kısa yazılışı.

HEDEF__ Target— Gerek tatkikatta, gerekse savaşta ateşin yön verildiği nokta, alan, cisim ya da cisimler grubu.

HEDEFE__ Azimuth sight vane— Pusula üzerine konularak kerteriz almayı sağlayan bir seyir âleti.

HEDEFİNİ BULAN TORPİTO__ Homing torpedo.

HELEZON TULUMBA__ Screw pump.

HELİOMETRE__ Heliometer— Güneş zamanı için kullanılan âlet.

HER İKİ TARAF KUSURLU KOŞULU__ Both to blame collision clause— Çatışmadan her iki tarafın kusurlu olması koşulu.

HER İKİ TARAF KUSURLU KOŞULU,

YENİ__ New both to blame clause— Çatışma durumunda taşıyıcı ve yük sahibi(taşıtan) arasında hasar, zarar, ziyan karşılanması hususunda Amerika Birleşik Devletleri yasalarında belirtilen koşul.

HERKES GEMİYE__ All aboard.

HERKES GÜVERTEYE__ All hands on deck. All hands to muster— Herkes güverteye ya da role yerlerine.

HERKES YERİNE__ Pipe to quarters— Silistre ile herkes yerine kumandası.

HERKÜL__ Hercules.Her(Herculis)— Bir takımyıldızı.

HER TÜRLÜ AVARYA HARİÇ__ Free of all average. Free of average— Bütün avarya, zarar, ziyan hariç, franko.

HESAP İLE KONUM__Dead reckoning position— Yapılan hesaplara göre bulunan konum(mevki).Bkz:"Kaba kompas konum".

HESAP KAMARASI__ Chart room. Chart house— Geminin harita ve seyir hesaplarının yapıldığı oda. Geminin seyri, uygulaması, kontrolu, bazı âletleri ve haritaları bu kamarada bulunur ve hesaplar burada yapılır. Genellikle köprüüstünün arkasındadır.

HEYAMOLA__ Pull aways. Heave ho— Gayret edilmesi için söylenen sözcük.

HEY GEMİCİLER__ Ship ahoy— Gemide bulunan gemicilerin dikkatini çekmek için dışardan yapılan seslenme.

H.H.W.__ "Higher high water— En yüksek su'yun kısa yazılışı.

HIRÇA__Bitter end— Zincirin gemideki (zincirlikte ya da volta edildiği yerdeki) ucu.

HIRÇA MAÇASI__ Senhouse slip—Bkz: "Maça".Hırça kilidi. Hırça zincir bosası. Demir zincirini Bkz:"Hırça mapası" na bağlayan özel yapılmış bir kilit.

HIRÇA MAPASI__ Cable clinch (clench). Locker clench— Zincirlikte zincirin gemi bünyesinde bağlanabilmesi için zincirlik tabanında bulunan kuvvetli mapa.

HIRSIZLIK__ Theft. Pilferage— Bu deyim gemiadamları ya da yükleme boşaltma işçileri tarafından yükten ya da gemi gereçlerinden(stores) ustalıkla yaptıkları hırsızlıklar için kullanılır.

HIZ__ 1) Speed—Sür'at. Bkz:"Fiilen yapılan sürat" 2) Velocity— Hız derecesi.

HIZ BASAMAKLI AKSİYON TÜRBİN__ Curtis turbine— Basınç ve hız kademeleri bulunan bu etki türbini çok genişlemelidir.

HIZ,EKONOMİK— Economic Speed.

HIZ GÖSTERGESİ__ Speed counter.Speed indicator.

HIZI,SERVİS__ Service speed.

HIZLI ALÇAK BULUTLAR__ Scud.

HIZ POTANSİYELİ—Velocity potential— Hidrodinamikte kullanılan ve bir akışkanın girdapsız hareketinde hız alanının türetildiği fonksiyon.

HİDRODİNAMİK__ Hydrodynamic— Sıkıştırılamayan sıvıların hareketleriyle kanunları ve bu sıvılara göre hareket halinde olan cisimlerin karşılaştıkları direnci inceleyen bilim dalı.

HİDRODİNAMİK PROFİLLER__ Hydrodynamical profiles— Sıvı(su) içinde çalışan pervane, dümen, ayaklı teknelerin ayakları v.b elemanların kesitlerine verilen isim.

HİDROFON__ Hydrophone— Suların taşıdığı sesleri dinlemek için yapılmış âlet. Denizaltı yerini saptamakta kullanılır.

HİDROGRAFİ DAİRESİ__ Hydrographic office (A.B.D.'de). Hydrographic department (İngiltere'de).

HİDROGRAFİ GEMİSİ__ Surveying ship-Kıyıları, denizi ve dibini ölçen, saptayan gemi.

HİDROGRAFYA__ Hydrography— Seyre elverişli suların durumunu saptama bilimi.

HİDROLİK__ Hydraulic— Su ya da diğer akışkanlarla ve özellikle yağ ile hareket sağlamak.

HİDROLİK DÜMEN DONANIMI__ Hydraulic steering gear-Telemotor dümen ile kumanda edilen hidrolik(sıvılı) bir devrenin çalıştırdığı yeke ve dümen yelpazesi grubu.

HİDROLİK KAVRAMA__ Hydraulic coupling— Diesel motorlarında motor şaftı ile pervane şaftı arasında bulunan ve basınçlı yağ ile çalışan bir tür kavrama.

HİDROLİK KRİKO__ Hydraulic jack— Sıvıya basınç uygulayarak çalışan kaldırma âleti.

HİDROSTATİK__ Hydrostatic— Durgun bulunan sıvıların basınç ve denkliliğine ait. Bkz:"Gemi hidrostatiği".

HİDROSTATİK EĞRİLER— Hydrostatic curves— Geminin değişik su çekimlerinde hidrostatik ve geometrik eğrilerle verilen denge değerleri.

HİGROMETRE__ Bkz:"Nem ölçer".

HİLÂL__ Crescent moon.New moon. Crescent— Ay'ın yay biçiminde görünüşü. Yeni Ay'dan ilk dördüne kadar olan durum. Ayça.

HİNDİSTAN BALIĞI__ Soldier fish.

HİNTLİ__ Indus. Indian— Bir takımyıldızı.

HİSA—Hoist away. Up. Heave. Trice up. Sway away. Sway up to. Haul away. To sweat(sail). To get up— Bir şeyi, karşı tarafa kuvvet uygulayarak kaldırmak. Bkz: "Yisa".

HİSA FLOK__ Hoist the jib. Set the

jib— Flok'un yerine kaldırılması, basılması için verilen emir.

HİSA HIZI__ Hoisting speed— Vinç, urgat, dikirgat v.b.nin vira, hisa hızı.

HİSA KÜREK__ Toss your oars. To toss oars. Hoist the oars toss up— Filika küreklerinin topaçlarından aşağı basılarak, palaların yukarı kaldırılmaları ve dik tutulmaları için verilen emir.

HİSA PRUVA__ In bow— Bu kumanda verilince pruva kürekçileri küreklerini Bkz:"Hisa kürek" yaparlar.

HİSA SANCAK__ Hoist the flag— Bkz: "Toka sancak". Savaş gemilerinde sabahları saat sekizde ulusal sancağın kıç gönderine ya da gize özel törenle çekilişi.

HİSSİ UFUK__ Bkz:"Çevren, duysal".

HİTER__ Heater—Isıtıcı.

HİTER,ALÇAK BASINÇLI__ Low pressure heater.

HİTER,JET__ Jet heater— Borusuz ısıtıcı

HİTERİ,KARIŞIM__ Heater by mixing.

HİTERİ,KAZAN SUYU__ Feed heater— Kazan besleme suyunu ısıtan ısıtıcı.

HİTERİ,ORTA BASINÇ__ Mean pressure heather.

HİTERİ,YÜKSEK BASINÇ__ High pressure heater.

HİTERİ,YÜZEY__ Surface heater— Borulu ısıtıcı.

Hn.__ "Haven—Liman"ın kısa yazılışı.

HOGİN__ Hogging— 1) Geminin ortasında dalga tepesine oturarak baş ve kıç taraflarında boşta kalması sonucu baş ve kıç'ın aşağı doğru sarkmaya zorlanması. 2) Gemi başının ve kıçının düşmesi, deforme olması.

HOGİN ZORLAMASI__ Hogging strain— Bkz:"Hogin" de gemi yapısının uğradığı zorlanma.

HONDA ÇELİĞİ__ Honda steel— Mıknatısiyet tutuculuğu üstün çelik. Karışımında kobalt, nikel ve alüminyum vardır.

HOPARLÖR__ Loud speaker.

Hor__ "Horizontal light— Yatay fener'in kısa yazılışı.

HOROZBİNA BALIĞI__ Ocellated blenny. Gattorugine.

HORTUM__ 1) Hose. Hosepipe— Pompalanan sıvıyı taşımak için kullanılan bez ya da lastikten(ya da başka maddelerden) yapılan esnek borular. Bezden yapılmış olana manika denir.
2) Waterspout— Havanın hızla yükselmesi sonucu kümülo nimbüs bulutu altında oluşan hortum. Tornadolara benzer. Deniz suyunu hızla, döne döne yukarı kaldırır.

HORTUMBAŞI__ Nozzle—Örneğin yangın hortumlarının çıkış ucuna konulan konik, uzun madeni cisim.

HORTUM KAPLİNİ__ Hose coupling— Hortumları birbirine bağlamak için kullanılan ekleme parçaları, fitingler.

HORTUMLU KUM FIRTINASI__ Twister.

HORTUM MATAFORASI__ Hose davit— Özellikle tankerlerde görüldüğü üzere, yükleme ya da boşaltmada hortumları kaldıran ve gereğince askıda tutan dikmeler.

Hosp.— "Hospital—Hastane"nin kısa yazılışı.

HOTVEL—Hotwell. Feed water reservoir— Sıcak su kazanı, deposu.

H.P.—"Horse power—Beygirgücü"nün kısa yazılışı.

H.PROFİL—H bar—H kesitli çelik çubuk profil.

Hr.—"Harbour—Liman"ın kısa yazılışı.

Hrd.—"Hard—Sert"in kısa yazılışı.

Ht.—"Height—Yükseklik"in kısa yazılışı.

HUKUKİ__ Legal— Yasal.

HUKUKİ BELGE__ Legal paper.

HUKUK MÜŞAVİRİ__ Legal adviser.

HUKUKUN DEVRİ__ Subrogation— Sigortalının tazminatını aldıktan sonra bütün haklarını sigortacıya devretmesi.

HURDA__ Scrap— İşe yarama olanağı kalmayan malzeme.

HURDACI__ Ship breaker.Breaker— Gemi bozan, parçalara ayıran ve satan iş adamı.

HURDACILIK__ Ship breaking. Demolish— Gemi bozma, parçalama işlemi.

HURDA DEĞER__Scrap value— Herhangi bir cismin piyasasındaki hurda değeri.

HURDA DEMİR__ Scrap iron.

HURİ YELKEN__ Spencer— Üçgen biçiminde sürme yelken.Buna "Moda yelken" de denir.

HUSUF(HÜSUF)__ Eclipse of the moon— Ay tutulması.

HUSUFLU (HÜSUFLU) FENER__ Occulting light— Aydınlık zamanı karanlık zamanına eşit ya da fazla olan fener. Kısaca"Occ".

HUSUSİ AVARYA__ Particular average— Bkz:"Özel avarya". TTK.1180

HUSUSİ AVARYA DAHİL__ Bkz:"W.A".

HUSUSİ AVARYA HARİÇ__ Free of particular average.Warranted free from P/A— Bkz:"Özel avarya"nın ödenmeyeceği hakkında koşul.

HUTUTU ANKEBUTİYE__ Cross wires— Astronomik teleskop ya da gözlem teleskopunun içinde bulunan birbirine dikey çizgiler.

HÜCRE BÖLMELİ ÇİFT DİPLER__ Cellular double bottoms— Bkz:"Çift diplerin bölmelere ayrılması. Göz göz yapılması. Bu bölmelerle çift diplerdeki sıvıların yaratacağı oynak yüzey (serbest satıh) sorunu halledilmiş olur.

HÜCUMBOTU__ Torpedo boat. Patrol

torpedo boat — Görevi hücum etmek ve ana silahları torpitolar olan küçük fakat çok hızlı savaş gemileri. Ayrıca keşif, karakol ve denizaltılarını avlama görevlerini de yaparlar.

HÜCUM ÇIKARMA GEMİLERİ— Assault shipping— Amfibik bir harekâtta, kıt'a araç, gereç ve malzemeleri çıkarma yapılacak kıyıya ya da açığında bulunan çıkarma araçlarına taşıyan gemiler.

HÜKMİ TAM ZİYA— Constructive total loss— Kurtarma ya da tamir giderlerine değmeyen, diğer bir deyimle kurtarılmasında kâr umulmayan kazazede gemi ya da yükün, eşyanın durumu ve hakkında verilen karar.

HÜKMİ TAM ZİYA KOŞULU— Constructive total loss clause— Bkz: "Hükmi Tam ziya"— Hasarlı değerlerin, yüklerin tamamen kayıpları kaçınılmaz olması nedeniyle fiilen, makul olarak terkedilmesi ya da kurtarılarak eski durumuna getirilmesi ve belli olan varma yerine varması için gerekli olan giderler, yüklerin değerini geçmedikçe hasarlı değerlerin, yüklerin C.T.L. yani "Constructive total loss- Hükmi tam ziya" addedilmeyeceği hakkında koşul.

HÜKÜM SÜREN— Prevailing— Örneğin: "Under prevailing weather conditions— Hüküm süren hava koşulları (şartları) altında"gibi.

H.W.— "High water— Yüksek su'yun kısa yazılışı.

I

IĞRIP__ Seine. Large fishing net— Deniz ya da göl dibinin az yukarısında balık avlamak için kullanılan ve gereğinde çekilen balık ağı. Ağın dip kenarında ağırlıklar vardır. Taşıdığı torbaya balıklar dolar.

ILIM—Equinox. Equinox points—İtidaleyn. Güneşin Ekvatoru ile tutulma dairesinin(tutulumun) kesiştiği noktalardan birinin üzerinde bulunduğu an. Diğer bir deyimle 21 Mart ve 22 Eylül tarihleri. Gündüz ve gecenin birbirine eşit olduğu zamanlar. İlkbahar ve Sonbahar başlangıçları (noktaları).

ILIMLI__ Moderate—Mutedil. Aşırı olmayan.

ILIMLI HIZ__ Bkz: "Mutedil sürat".

IRAK GÖRÜR__ Telescope— Teleskop.

IRAKLIK AÇISI-Parallax-1) Manzar ihtilâfı. Güneş ya da ay'ın merkezlerinden yer yarıçapını gören açı. 2) Yıldızların merkezlerinden Yer ile Güneş merkezleri arasındaki açıklığı gören açı. Yer yörüngesi yarıçapını gören açı.

IRAKLIK AÇISI, DÜŞEY—Vertical parallax—Gökcismi gözlemcinin başucunda iken uzaklık açısı.

IRAKLIK AÇISI, YATAY__ Horizontal parallax— Gök cismi çevrende iken ırak-lık açısı.

IRGAT__ Windlass— Yatay bir aks etrafında dönen fenerlikleri ve palamar babaları(fenerleri) ile demiri fundo(demirlemek) etmede, demir zinciri ve halat virasında kullanılan gemi teçhizatı. Elektrik stim ya da hidrolik olarak çalışır. Dik olanlara dik ırgat (capstan), bocurgat denir.

IRGAT ANA DİŞLİSİ__ Windlass main spur gear—Irgatı döndürücü kuvvetin hareket ettirdiği dişli.

IRGAT BAŞINA__ Man the windlass—Irgatla iş yapılacağı zaman verilen emir.

IRGAT BİTALARI__ Riding bitts— Eskiden geminin baş üstünde bulundurulan ve demir zincirlerinin bağlandığı kuvvetli babalar.

IRGAT FENERLİĞİ__ Cable holder. Wild cat. Gypsy— Zincir baklalarının biçimine uygun olarak yapılmış ve zincirin fundo ve virasını sağlayan yuva. Zincir baklası bu yuvaya oturur.

IRGAT KASTANYOLASI__ Brake. Windlass brake. Chain compressor. Pawl-Irgat'ın hareketini kontrol altında tutan firen tertibatı.

IRGAT KAVELETASI__ Bkz: "Irgat fenerliği".

IRGAT MANİVELASI__ Capstan bar—Dik ırgat ya da bocurgatların el ile döndürülmesi gerektiğinde kullanılan demir çubuk.

IRMAK__ Eridanus— Bir takım yıldızı.

IRMIK__ Towrope— Eskiden yelkenli tekneler hava kaldığında kendilerini filikalara çektirmek için kullandıkları halat.

ISI__ Heat— Bir cins enerji.

ISI BİRİMİ__ Heat unit— Genellikle Kcal ve Btu olarak kullanılan birim.

ISIL İŞLEM—Heat treatment.

ISITMA—Heating.

ISITMA KANGALLARI__ Heating coils. Serpantine— Tankların içinde bulunan ve soğuktan donan sıvı yükü ısıtıp boşaltabilmek için kullanılan ısıtma tertibatı. Serpantin.

ISI TRANSFERİ—Heat transfer.

ISI TRANSFERİ, IŞINIM YOLUYLA__ Radiation heat transfer.

ISI TRANSFERİ, TAŞIMA İLE__ Convection heat transfer.

ISI TRANSFERİ, TEMASLA__ Conduction Heat Transfer.

ISKAÇA__ Step(of a mast.) Bear. Bearing. Shoe. Socket—Direklerin, bumbaların, cıvadraların ya da herhangi bir cismin oturduğu yuva.

ISKAÇA AYAĞI— Partner. Carlings— Iskaça,ambar ağzı, bocurgat, dikırgat sıpındılı, direk etrafı v.byerlerde,güverte altında, kemere aralarını kuvvetlendirici çelikler,braketler.

ISKAÇA PAYI— Housing— Cıvadranın teknede bulunan iç kısmından topuğa kadar olan kısım.

ISKAÇA ZIVANASI—Heel tenon— Bkz: "Zıvana"— Cıvadranın ya da büyük bastonun gemideki ıskaça zıvanası.Bkz: "Iskaça","Zıvana".

ISKALARYA— Bkz:"İskalarya".

ISKANCA VARDİYA— Relieve the watch Call the watch— Vardiya, nöbet değiştirme zamanı.

ISKANCA VARDİYASI KAMPANASI— Bell for relieving the duty. Warming the bell— Vardiya değiştirme zamanı geldiğinde kampanaya vurulan vuruş.

ISKARÇA— Congestion. Crowded. Foul berth. Foul anchorage. Packed— 1) Kabarma, alçalmada ya da rüzgâr değişiminde demirli gemilerin salacak alanı olmayan demir yeri. 2) Kapasitesi yeterli olmadığından. yükleme ya da boşaltma yapmak için gemileri bekleten liman, yeri olmayan liman. Tıkanık liman.

ISKARÇA LİMAN— Bkz:"Iskarça 2".

ISKARÇA ZAMMI—Congestion surcharge— Tıkanıklık ödemesi. Limanda sıkışıklık ya da tıkanıklık, fazla gemi olması nedeniyle gemi sahibine beklemesi karşılığı ödenen tazminat.

ISKARMOZ—1) Rib of a vessel. Timber. Bent timber— Ağaç teknelerde kaburgalar ,eğriler.Kaplamalar bunlar üzerine bağlanır. Iskarmozlar teknenin biçimini oluştururlar. Eski teknelerde ıskarmozlar sekiz parça olarak yapılırdı. Omurgadan itibaren yukarı doğru şöyle isimlerdirilirlerdi: Döşek, Yarım döşek, Döşek başı, Döşek kapağı, Eğe göve, Iskarmoz, Bir voltalı, İki voltalı.2) Bkz:"Adi ıskarmoz","Yarımay ıskarmoz". Filikalarda küpeşte üzerinde küreklere dayaklık yapan, kürreklerin bağlandığı çeliklere de ıskarmoz denilir.

ISKARMOZ ,ADİ— Bkz:"Adi ıskarmoz".

ISKARMOZ BALIĞI— Barracuda. Seapike— Ağlara ve insanlara saldıran vahşi bir balık.

ISKARMOZ ÇELİKLERİ— 1) Floor ribband— Bkz:"Iskarmoz 1" arasına, döşek başlarının altlarına konulan takozlar. 2) Bkz:Iskarmoz 2".

ISKARMOZ KAYIŞI— Becket rowlock— Filikalarda sandallarda kürekleri ıskarmozlara bağlayan kayış, halat parçası. Bkz:"Iskarmoz 2".

ISKARMOZ KÜPEŞTESİ—Bkz:"Talazlık".

ISKARMOZ YARIMAY— Bkz:"Yarımay ıskarmoz"

ISKAROZ BALIĞI—Parrot fish.

ISLAK— Wet—Su ile ıslanmış.

ISLAK YÜZEY—Wetted surface— Yüzen geminin levhalarının, kaplamalarının su ile ıslanan(dış) yüzeyi.

ISLAK YÜZEY ALANI— Area of wetted surface— Islak yüzey kaba formülü:

$$\text{Alan} = 1.7\ LD + \frac{V}{D}$$

veya $= 1.7\ LD + LBC$

V = Kübik kadem olarak deplasman
L = Gemi boyu
D = Teknenin ortalama su çekimi
C = Maimahreç blok katsayısı
B = Geminin genişliği

ISPASA EDİLMİŞ—Unrove—Bkz:"Ispasa etmek"

ISPASA ETMEK—Unreev— Bir palanganın rigavosunu çözerek donanımını üzerinden alıp çıkarmaktır.

ISTAKOZ—Lobster. Crab.

ISTAKOZCU— Crab boat— Istakoz, pavurya v.b. deniz hayvanlarını yakalayan,avlayan tekne.

ISTAKOZ SEPETİ—Lobster basket.

IŞIK—Light—1) 4.000 A° ile 8.000 A° dalgaboyu aralığında gözle görülebilen elektromanyetik dalga. 2) Yüksek derecede ısıtılan cisimlerin ya da çeşitli enerji biçimleriyle uyarılan cisimlerin yaydığı gözle görülen ışıma.

IŞIK HIZI— Velocity of light— Işığın bir saniyede aldığı yol.

IŞIKLIK— Light hole. Porthole— Işığın içeri girmesi için borda ya da güvertede açılan menfez, delik, açıklık.

IŞIKLI ŞAMANDIRA—Light buoy. Lighted buoy—Ziyalı şamandıra.

IŞIKLI VE ÇANLI ŞAMANDIRA—Combination buoy—Hem ziya gösteren, hem de gereğinde çan sesi veren şamandıra.

IŞIK YILI— Light year— Işığın bir yılda aldığı yol.

IŞILDAK—Searchlight— Projektör.Bir kaynaktan aldığı ışığı çok uzaklara gönderebilen âlet. Bununla muhabere yapmak olanağı da vardır.

IŞILDAK PLATFORMU— Searchlight platform— Işıldağın yerleştirildiği taban.

IŞINIM AKIŞI— Radiation— Geçtiği ortamı ısıtmayan, elektromanyetik dalgalar halinde enerjinin yayılması. Radyasyon.

I.T.T.C.— International Towing Tank Conference— Uluslararası çekme tankı konferansı"nın kısa yazılışı. Dünyada mevcut gemi araştırma enstitü ve laboratuvarlarının katıldığı ve her yıl yapılan konferans

IZBARÇO— Bkz:"İzbarço".

IZBARÇO TAHTASI— Bkz:"İzbarço tahtası".

IZGARA FARŞ— Grating sheets— Kafes farş. Özellikle sandallarda,ayakların ısınmaması için gereken yerlerde kullanılan kafes farşlar.

İ__ 1) Uluslararası işaret sancaklarından "İ" harfi: "Rotamı iskeleye değiştiriyorum" anlamına kullanılır— Alphabetical flag "I" of International code of Signal means: "I am altering my course to port" 2) Bkz: "Radyo telefon usulleri".

İAŞE__ Bkz: "Kumanya".

İAŞE YÖNETMELİĞİ__ Scale of provision. Food scale— Gemi adamlarına yedirilecek gıdanın miktarını, cinsini, kalorisini saptayan yönetmelik.

İBRE__ Needle. Pointer. Magnetic needle— İnce göstericiler. Mıknatıs ibresi.

İBRE EĞİMİ(MEYLİ)__ Magnetic dip. Inclination of needle— Mıknatıs ibresinin yatay düzlemle yaptığı açıdır. Serbest olarak asılı bir mıknatıs ibresi eşlekte (Ekvatorda) yatay şekilde kuzey güney yönünde durduğu halde, kutuplara gidildikçe ibre yere doğru dikilerek yatay durumunu kaybeder. Mıknatıs ibresinin yatay düzlemle yaptığı bu açıya ibre eğimi(meyli) denir. Diğer bir deyimle pusula ibresi ile çevren(ufuk, gözerimi) arasındaki açı. Bkz: "Eğim aleti."

İÇ ASTARI__ Bkz: "Yatırma praçolu".
Baş bodoslaması ve astarını kuvvetlendirmek için iç omurgadan güverteye kadar uzanan eğri. "Yatırma" da denir.

İÇ BODOSLAMA__ İnner post— Şaft bodoslaması da denir. Dümen bodoslamasının baş tarafından kaldırılan diğer bir bodoslama. Şaft kovanının bindiği bu bodoslama ile, dümen bodoslaması arasında kalan boşluğa "Pervane evi" denir.

İÇ DENİZ__ Inland sea— Bir kıyısından diğer kıyısına, kıyı ile ilişki kesilmeden seyredilen deniz.

İÇ DİP__ Inner bottom— Döşekler ya da çift dip(Dabılbatım) üzerindeki kaplama. Tank üstü(tanktop) kaplaması.

İÇERİ__ In.

İÇERİ DOĞRU__ Inward— Örneğin limanın içine doğru.

İÇERİ(LİMANA)GİREN__ Inward bound.

İÇERİ HIZLA VIRA__ Rally in.

İÇERİ VE DIŞARI KAPLAMA__ In and out plating. Sunken and raised— Borda kaplamalarının birbiri üzerine bindirilme şeklinde levhaların bir içeri, bir dışarı kularak birbiri üzerine binmeleri.

İÇERİ VE ÜZERİNE KOŞULU__ In and over clause— Koşullar gerektiriyorsa güverteye konulan yükleri de teminat altına alan sigorta klozu.

İÇERİYE DOĞRU__ İnward bound— Limana doğru .Örneğin nehirde yol alırken, içerde olan limana doğru yola devam etmek.

İÇE VOLTA__ Fall home. Falling home. Tumble home— Kaplamaların, levhaların aşağıdan yukarıya doğru çıktıkça içe kayıklığı. Bkz: "Küpeşte kavıklığı".

İÇ GEZEGEN(LER)__ Interior planet(s)— Güneş etrafındaki yörüngeleri yer yörüngesi içinde olan Venüs, Merkür gezegenleri.

İÇİNDE__ Bkz: "Geminin içinde".

İÇİNDEKİ MARKASI .. Content mark— Yük üzerine vurulan ve içindekileri bildiren marka.

İÇ LİMAN__ Inner harbour— Bir limanın en iç tarafında bulunan liman.

İÇ LİMAN ALANI__ Inner harbour area— İç limanın kapladığı saha.

İÇME SUYU__ Drinking water. Bkz: "Tatlı su".

İÇ OMURGA . Inner keel. . lson— Ana omurga üzerinde geni içinc apılan, baş kıç boyunca devam eden nurga. Genellikle çift dip olmayan g ilerde yapılır.

İÇ OMURGA ALIN SAÇI .. Rider

plate— İç omurgayı sağlamlaştırmak için bazen döşek üzerine konulan devamlı saç.

İÇ OMURGA,EK— False keelson— Ana iç omurga üzerine konulan ek iç omurga.

İÇ OMURGA KAPLAMASI— Futtock plank. Limber strake— İç omurga üzerinde bulunan kaplama.

İÇ SIRA— Inner strake— Kemere ya da postalarla doğrudan temas eden levha sırası.

İÇTEN YANMA—Spontaneous combustion—Örneğin kömürün, küspenin içten içe yanması. Kızışma.

İÇTEN YANMALI MAKİNE—Internal combustion engine—Benzin ve dizel motorlarında olduğu gibi dahili ihtiraklı makineler.

İDAREDEN ACİZ—Bkz: "Kumandadan aciz".

İDARE EDEN—Conder—Gemiyi sevk ve idare eden.

İDARİ KUSUR— Fault in the management— Teknik idari kusur.

I.E.—"Index error—Uzade 'hatası"nın kısa yazılışı..

İĞİLME— Tipping— Kızaktan denize indirilen teknenin suya giren kısmı ile, karada olan kısmı arasında oluşan tehlikeli durum. Diğer bir deyimle geminin kıçtan denize indirilmesi esnasında suya giren kıç tarafın yüzmeye başlaması ile birlikte, geminin kızak üzerindeki baştarafı etrafında dönmesi sonucunda oluşan tehlikeli durum.

İĞİLME MERKEZİ— Tipping center— Geminin baş kıç hattı ortasında olduğu kabul edilen merkez. Geminin tirimi değiştiği halde yükselip alçalmayan, yeri değişmeyen nokta.

İĞNECİK— Bkz:"İğnecik,erkek","Dümen, dişi iğneciği" Dümeni kıç bodoslamasına bağlayan erkekli, dişili madeni menteşe.

İĞNECİK, ERKEK—Bearing pintle—Dişi iğneciğe geçen ve dümen yelpazesi üzerinde bulunan pim, çivi. Bkz: "Dümen dişi iğneciği".

İĞNECİK KUŞAĞI—Pintle batten—Yelpazeyi iki taraftan kuşatarak iğnecikleri dümene bağlayan metal kollar.

İĞNECİK YUVASI—Bkz: "Dümen dişi iğneciği".

İĞNELİ KELLER BALIĞI—Shark ray.

İĞNELİ VATOZ—Stingray.

İĞTİNAM VE EL KOYMA HARİÇ—Free of capture and seizure-Sigorta poliçelerine konulan bu koşul ile sigortacılar düşman ya da hücum edenlerin alıkoyma ya da zaptetmelerinden dolayı meydana gelecek kaybı karşılamayacakları kabul edilmiştir.

İHBAR—Warning. Notice—Haber vermek. Duyuru. İlân.

İHMAL KOŞULU—Negligence clause—Deniz sigorta poliçelerine konulan bu koşul (kloz) ile gemi sahibinin gereken özeni, önemi göstermede bir kusuru olmaması kaydiyle çalıştırdığı ya da çalıştırmadığı adamların kusurlarından, ihmallerinden, şaft kırılmalarından, kazan patlamalarından vb. olaylardan sorumlu olmayacakları sağlanmış olur. İhmal, dikkatsizlik koşulu.

İ.H.P.—Indicated horse power—İş'ari beygir gücü"nün kısa yazılışı. Bkz: "Beygir gücü iş'ari".

İHRACATÇI—Exporter—Yurt dışına mal, eşya, yük gönderen, satan tüccar.

İHRACAT KONİŞMENTOSU—Export bill of lading.

İHRACAT VERGİSİ—Export duty—İhraç edilen maldan alınan vergi.

İHRAÇ—Export. Exportation—Yurt dışına mal, yük, eşya göndermek, ihraç etmek.

İHTİLAFI MANZAR—Bkz: "Iraklık açısı".

İHTİRAK—Combustion. Burning—Yanma.

İHTİRAKLI MOTOR—Combustion motor—Bkz: "İçten yanmalı makine".

İHTİYAT DEMİRLER—Spare bower anchors—Yedek göz demirleri.

İHTİYATİ HACİZ—Maritime lien. Lien—Belirli istemler karşılanıncaya kadar başka birinin malik olma hakkını, hareketini geçici olarak önlemek, tedbir. Denizcilikte yapılan anlaşmalardan (contractual lien) ya da hasar karşılığı (damage lien) gemiye konulan haciz. Hapis hakkı.

İHTİYAT SEPHİYE-Bkz:Yüzücülük yedek"

İKAME ETMEK—Bkz: "Yerine koymak".

İKAME GİDERLERİ—Substituted expenses—Müşterek (büyük) avarya olarak kabul edilebilecek masrafların yerine yapılan diğer az masraflar.

İ KESİTLİ KİRİŞ—I beam — I profil.

İ KESİTLİ LAMA—I bar — İ kesitli profil, çubuk.

İKİ KAT YÖNTEMİ—Doubling angle on bow. Passing distance abeam — Gidilen rotada geçilecek yerin (örneğin bir fener ya da bir burun) ne kadar açık geçilebileceğini önceden saptama yöntemi. İki kerterizden oluşan bu yöntemde ikinci kerteriz birincisinin iki katıdır. İkinci kerteriz alındığında, iki kerteriz arasındaki mesafe ikinci kerterizde geçilecek maddeye olan mesafeye eşit olduğundan konum bulunmuş ve cisim bordalanmadan açıklık saptanmış olur.

İKİ MAKARALI—Block and block—İki makaraya sahip olan palanga.

İKİNCİ—Secondary. Sub-Bkz: "Tali".

İKİNCİ ALÇAK BASINÇ—Secondary depression-Bir meteorolojik alçak basınç içinde oluşan ikinci alçak basınç alanı. Genellikle birincinin etrafında hareket eder ve onunla birleşir.

İKİNCİ ÇARKÇI—Bkz: "Birinci vardiya mühendisi".

İKİNCİ GÜVERTE ZABİTİ—Bkz: "Üçüncü kaptan".

İKİNCİ KAPTAN—Chief officer. Chief mate. First officer—Gemide güverte zabitlerinin başı olup kaptanın yokluğunda ona vekâlet eder. Geminin disiplin amiridir. Birinci zabit de denir. İkinci kaptan deyimi ticaret gemilerinde kullanılır. Savaş gemilerinde Bkz: "İkinci kumandan" denir.

İKİNCİ KAT—Second coat. Antifouling paint—Zehirli karina boyası. Çelik teknelerin su altı kısımlarına yosun, kabuklu hayvanlar gibi canlıların yapışmasını önlemek amacıyla ikinci kat olarak sürülen zehirli nitelikte bir boya. Bkz: "Birinci kat".

İKİNCİ KUMANDAN—Executive officer—Savaş gemilerinde kumandandan sonra gelen subay.

İKİNCİ MERİDİYEN—Secondary meridian— Yeri ana meridiyene göre değil mutlak ya da astronomik olarak saptanan meridiyen.

İKİNCİ MEVKİ KAMARA—Second class cabin.

İKİNCİ SOĞUK CEPHE—Secondary cold front—Bkz: "Cephe, soğuk".

İKİNCİ VARDİYA MÜHENDİSİ—Second assistant engineer — Mühendis diploması olmayanların üçüncü çarkçı denir.

İKİ SIRA KÜREKLİ—Double banked.

İKİ YÜKSEKLİK—Combined altitudes—Bir gök cisminin iki ayrı yüksekliği ya da iki gök cisminden alınan yükseklikler.

İKİ ZAMANLI MAKİNE—Two stroke cycle. Two stroke engine—Sıkıştırma ve püskürtmenin bir strokda, yanma ve egzostun ikinci strokda olduğu içten yanmalı (dizel) makine tipi. Bu tip makinaların silindirlerine popet valflarından alınan temiz hava yanmayı sağladıktan sonra, egzost olarak, silindir gövdesine açılmış port denilen açıklıklardan dışarı atılır.

İKİZ BASTİKA—Bkz "Ters maymun", "Mezo tornosu".

İKİZLER TAKIMYILDIZI—Gemini—Ceza burcu. Bir takımyıldızı.

İKİZ PERDE—Twin bulkheads—Tankerlerde yapılan boylamasına iki eş perde.

İKİZ YILDIZLAR—Eclipsing binaries—Ortak bir merkez etrafında dönen ikiz yıldızlar.

İKLİMLENDİRMEK—Air condition—Havayı rahat yaşamak için uygun duruma getirmek. Klimatize etmek.

İKMAL—Supply—Geminin gereksinmelerini, ihtiyaçlarını tâzimesini sağlamak. Örneğin su, yakıt, kumanya, gereçler v.b.

İKMAL GEMİSİ—Supply ship—Donanmada diğer gemilerin gereksinmelerini sağlayan gemi.

İKMAL MADDELERİ—Supplies.

İKRAMİYE—Bonus.

İKTİRANİ MED CEZİR—Bkz: "Canlı kabarma alçalma".

İLAÇ ÇİZELGESİ—Medical scale—Gemilerde bulundurulması gerekli olan ilaç vb. gösteren liste.

İLAÇ DOLABI—Medicine cabinet. Medicine chest.

İLAÇLAMA YAPAN—Fumigator—Gemilerde fare ya da haşaratı öldüren uzman kişi.

İLERDE—Bkz: "Ön taraf".

İLERİ GERİ MANEVRA KOLU—Reversing handle—Makinenin ileri geri çalışmasını sağlayan kol.

İLERİ PALAMAR—Head line. Forward bow rope. — Bağlamada gemi omuzluğundan ileri verilen yoma, halat.

İLERİ YOL—To keep headway. Speed ahead—Teknenin üzerinde ilerleten yol bulunması.

İLERİ YOLDA DÜMEN DENEYİ—Ahead steering test—Seyir deneylerinde gemi tam yol giderken dümenin değişik durumlarda test edilmesi, denenmesi.

İLERLE—Go ahead. Keep headway— Teknenin ileri yürütülmesine devam edilmesi için verilen emir.

İLERLEME—Advance—Tekaddüm. Gemi dönerken gemi dönme merkezinin eski rota üzerinde ilerlediği mesafe olup dümenin alabandaya basıldığı noktadan başlayarak ölçülür.

İLK AÇILAN LİMAN—First open water—Kısaca: F.O.W. Kira anlaşmalarında kullanılan bu deyim buzların çözülmesi ile girilecek ilk limanı tanımlar.

İLKBAHAR ILIMI—Vernal equinox. Vernal point. First point of spring (Aries) - Bkz: "Ilım". Gök ekvatorunun başlangıç ya da sıfır noktası. Rebii itidal. İlkbahar ekinoksu. Yaklaşık olarak 21 Mart. Güneşin güney meylinden kuzey meyline geçişi sırasında yükselimin (meylin) sıfır olduğu zaman.

İLKBAHAR NOKTASI—First point of aries—Evveli hamel. Gök ekvatoru ile tutulma dairesinin kesiştiği nokta olup Güneş güney yükselim (meyil)den kuzey yükselime geçer.

İLK BAKIŞTA—Prima facia—Birinci derecede.

İLK BAKIŞTA DELİL—Prima facia evidence—Aksi saptanıncaya kadar yeterli ve inanılır delil, karine.

İLK ÇİĞLENME—Initial condensation—Stimin silindire girmesinde oluşan bir miktar suya dönüşme.

İLK DENGE—Initial stability—Başlangıç

stabilitesi. Geminin küçük bir meylinde Bkz: "GM" ile tanımlanan statik (durgun) denge. Diğer bir deyimle gemi düz olarak yüzdüğünde onu meylettirmeye zorlayan kuvvetlere karşı geminin gösterdiği direnme.

İLK DÖRDÜN—First quarter-Ay'ın yeni ay evresinden bir hafta sonra yarım daire biçiminde göründüğü evre. Güneşe göre açısal uzaklığı 90 derece olduğu andaki görünüşü.

İLK GÖRÜLEN KARA—Land fall-Denizden karaya yaklaşırken ilk görülen kara

İLK HAKEM—Original arbitrator—İlk kararı veren hakem. Birinci hakem.

İLK HAREKET—Start-Başlatmahareketi.

İLK HAREKET KOLU—Starting lever, handle-Makineyi çalıştırmaya başlatan kol.

İLK HAREKET ŞİŞESİ—Starting air vessel (receiver)—Dizel motorunda ilk hareketi sağlamak amacıyla içinde basınçlı hava bulunan depo. Bkz: "Hava şişesi".

İLK IŞIK(DENİZ)—First light (nautical)—Sabah deniz tanının, başlaması. Bkz: "Tan", "Gün ağarması".

İLK KUVVET—Prime mover—Bir makineyi harekete geçiren ilk kuvvet.

İLK SEFER—Maiden Voyage—Geminin yapımı ve deneyleri tamamlandıktan sonra yaptığı ilk sefer.

İLK TAHKİM—Original arbitration—Davanın birinci kararı. Temyizden evvelki karar.

İLK YARDIM—First aid.

İLMEK—1) Loop. Thumb or overhand knot-Bir halatın çıması ile kendi bedeni üzerine kroz kırdıktan sonra bedenin doblin olarak kroz içinden geçirilişidir. 2) Epicycle— Merkezi başka dairenin çevresinde olan dairesel devinimin çizdiği yörünge. Kepler'den önce gezegenlerin gerçek yörüngeleri böyle tasarlanırdı.

İMBAT—Sea breeze. Gentle breeze. Anabatic wind—Denizden karaya doğru esen rüzgâr

İMDAT—Help. Aid. Assistance—Yardım istemek. Bkz: "S.O.S.", "Radyo telefon usulleri".

İMDAT FİLİKASI— Accident boat.Sea boat—Gereği halinde derhal denize indirilmek üzere hazır bulundurulan filika.

İMDAT GÖNDERMEK— To send assistance.Send an assistance—Yardım göndermek.

İMDAT İSTEMEK— To ask assistance—Yardım istemek.

İMDAT İŞARETİ— Distress signal—İmdat istendiği zaman çekilen ya da özel bir tabanca ile atılan işaretler.Bkz: "S.O.S","Radyo telefon usulleri".

İMKO— Imco-"Intergovernmental Maritime Consultative Organisation—Devletlerarası Deniz Danışma Kurulu"nun kısa yazılışı.

İMLÂ— Filling.Charging.Loading—Doldurma.

İMLÂ VALFI—Bkz:"Doldurma valfi".

İMPELLER— Impeller- Sentrfigal tulumbaların ya da körüklerin devingen kısımları, akışkan ya da havayı merkezlerden alarak, çevrelerinden dışarı atarlar.

In.— Inch—Pus'un kısa yazılışı.

İNCE— 1) Bkz:"El incesi" 2) Thin rope. Ramline—Çevresi bir burgatadan (25.4 mm) den küçük halatlar.

İNCE KAPLAMA— Facing.

İNCE SAÇ— Sheet.

İNCHMAREE KOŞULU— Inchmaree clause— Bu deyim "Inchmaree" gemisinde meydana gelen bir olay nedeniyle, tekne sigorta poliçelerine girmiştir. Gemi adamlarının ihmallerinden ya da gemi sahibi özendiği halde anlaşılmasına daha evvel olanak bulunmayan gizli kusurlardan, kazan patlaması, şaft kırılması, hava araçları ile çatışma, gemide infilâk, yük, yakıt yükleme, aktarma ve kaymasında meydana gelen hasarları içine alan sigorta maddesi.

İNDİKEYTER— Indicator— Bkz:"İndikeyter diyagramı" çizen âlet. Makinenin düzenli, verimli çalışıp çalışmadığını, çizdiği diyagramla gösteren âlet.

İNDİKEYTER DİYAGRAMI— Indicator diagram— Buhar, yağ, gaz motorlarının silindirlerinde,pistonun hareket sırasında çeşitli ve karşılıklı noktalarda değişen basınçları göstermek üzere çizilen grafik eğri.

İNDİRİM— Rebate— Fiyatta(navlunda) tenzilat,indirim, iskonto. Taşıyıcının taşıtana yaptığı navlun iadesi.

İNDİRİMLİ AVARYA— Deductible average— Kabili tenzil avarya(muafiyet, bağışıklık miktarı), Gemi sigorta poliçelerinde muafiyet maddesi.

İNDİRİM SİSTEMİ— Rebate system—Konferans gemilerine bütün yüklerini taşıtan yükleyicilere, gemi sahiplerinin yaptığı indirim.

İNDİRME AĞI— Debarkation net— Adamların gemi bordasından indirilmesinde kullanılan ağ.

İNDİRME İSKELESİ— Navigation head—Yüklerin kara araçlarına boşaltılması ya da karadan deniz araçlarına yüklendiği yer.

İNDİRMEK—1) Debarkation—Gemiden adamların çıkarılması.

İNDİRME KOŞULU—Launching clause—Teknenin denize indirilişindeki riskleri belirten koşul.

İNDİRME TAKIMLARI__ Launching devices. Launching arrangement—Teknenin denize indirilmesinde kullanılan takım ve techizatlar.

İNFİLÂK—Explosion.

İNFİLÂK ETTİRMEK—To explode.

İNGİLİZ ANAHTARI—Wrench. Shifting spanner.

İNGİLİZ DENİZ KUVVETİ__ Royal navy.

İNGİLİZ GALONU__ Imperial gallon—4.5459631 litre,227.274 c.inch(pus) küp, 0.164 c.ft.(kademküp) lük hacim ölçüsü.

İNGİLİZ KİLESİ— Imperial bushel—Sekiz galon,3.637 dekalitre, 1.2837 c. ft.(kademküp)lük hacim ölçüsü.

İNGİLİZ KUARTI__ Imperial quart—1/4 galon,1.136 litre'lik hacim ölçüsü.

İNGİLİZ PAYNT'I__ Imperial pint— 1/8 galon,0.568 litrelik hacim ölçüsü.

İNGİLİZ SAVAŞ GEMİSİ SANCAĞI__ White ensign— İngiliz savaş gemilerinin gösterdikleri ulusal sancak.

İNGİLİZ TİCARET GEMİSİ SANCAĞI__ Red ensign—İngiliz ticaret gemilerinin gösterdiği ulusal sancak.

İNGİLİZ TUZU__ Epsom salt.

İNHİRAFÎ ARIZI__ Bkz:"Yapay sapma".

İNHİRAFÎ TABİÎ__ Bkz:"Doğal sapma".

İNHİTATI İBRE__ Bkz:"İbre eğimi".

İNİŞ(İNME)DÜĞÜMÜ__ Descending node-Yörünge devinmesi yapan bir gök cisminin başka bir düzlemin üstünden altına geçerken bu düzlemi deldiği nokta.

İNKİSAR__ Refraction— Kırılma. Işığın, havanın yoğunluğu az katmanlardan, yoğunluğu çok katmanlara geçerken yönünün değişmesi, kırılması.

İNME DÜĞÜMÜ__ Bkz:"İniş düğümü".

İns.__ "Insurance— Sigorta'nın kısa yazılışı.

İNŞAAT ANLAŞMASI__ Building contract.Carving note— Gemi sahibi ile gemi yapanın arasında imzalanan inşaat anlaşması.

İNŞAAT TEZGÂHI__Shipbuilding yard—Bkz:"Tersane","Kızak".

İNŞA EMNİYET BELGESİ__ Safety building certificate—Gemi yapılınca verilen belge. Belirli zamanlarda yenilenir.

İNŞAİYE__ Naval architecture—Gemi, tekne vb. yapımında çalışan mühendisler, teknikerler, formenler ve işçilerin tümü. Bkz:"Gemi inşaatı".

İNT.__1) Intermittent light—Kesintili fener'in kısa yazılışı. 2)"Interest-Faiz" in kısa yazılışı.

İNTERSEPT__ Intercept— Kestirmek. Parakete konumu ile konum çizgisi (position line) arasındaki uzaklık, fark. Gerçek ve hesabi başucu uzaklıkları ya da yükseklikler arası fark.

İNTERSEPT UZAK__ Away— Konum çizgisi parakete konumu ile gök cismi-nin coğrafi konumu arasında ise "İntersept" uzaktır.

İNTERSEPT YAKIN__ Towards— Bkz: "İntersept."Konum çizgisi parakete konumu ile gök cisminin coğrafi konumu arasında ise "İntersept" yakındır.

İNT Qk.FL.__ Interrupted quick flashing—Kesintili seri şimşekli'nin kısa yazılışı.

İONİZE KATMAN__ Heaveside-Kenelly layer—Üst atmosferde radyo dalgalarını yansıtan katman.

İP__String.Cord.Rope.

İPLİK__ Thread.Yarn.Rope yarn—Halat liflerinin (elyafların) örülmesi ile oluşan filâsa.

İP MERDİVEN__ Rope ladder—İki yanı halat,basamakları halat ya da ağaç olan merdiven.

İPOTEK__ Mortgage.

İPOTEK ALACAK SAHİBİ__ Mortgagee-İpotek üzerine alacaklı.

İPOTEK BORÇLUSU__ Mortgagor—İpotek tesis eden borçlu.

İPOTEK KOŞULU__ Mortgagee clause—Gemi alım satımında kullanılan ipotek koşulu.

İPOTEKLİ__ Mortgaged.

İPTALİ MÜMKÜN SÖZLEŞME__ Voidable contract.

İRİDYUM__ Iridium— Pusula için kullanılan çok sert bir maden.

İrreg.__ Irregular—Düzensiz'in kısa yazılışı.

İRTİFA__ Bkz:"Yükseklik".

İRTİFA ALMAK__Bkz:"Yükseklik almak".

İRTİFA DAİRESİ__ Bkz:"Yükseklik dairesi".

İRTİFA DOLABI__ Elevating gear— Top moylusunu, moylu mihveri etrafında istenildiği kadar kaldırmak üzere yapılmış donanıma bağlı kollu tekerlek.

Is.__"Island-Ada"nın kısa yazılışı.

İSAZ—"Iso azimuth—Güney açısı (semt) aynı (benzer)"in kısa yazılışı.

İSKAÇA__ Bkz:İskaça".

İSKALARYA__ Ratline.Ladies ladder.—Çarmıklar arasına merdiven yapmak için bağlanan küçük halatlar.Çarmık basamağı.

İSKALARYA BAĞI__ Ratline knot—Bkz: "Kazık bağı"nın aynısıdır.

İSKALARYA BAĞLAMAK__ Rattle down-Bkz:"İskalarya" yapmak.

İSKALARYA HALATI__ Ratline stuff—Çarmık aralarına yapılan basamak için kullanılan özel yapılmış halat.

İSKANÇA__ Bkz:"Nöbet değiştirmek".

İSKANDİL__ 1) Sounding—Denizin derinliğini ölçmek ya da deniz dibinin cinsini anlamak için kullanılan bir kurşun ağırlıkla ve bu ağırlığa bağlı ve üzeri taksimatlı bir ipten ibarettir. Filika iskandili, el iskandili, derin su

iskandili, makineli iskandil, elektronik iskandil türleri vardır.2) To cast the lead.Heave the lead.Try the depth— İskandil et,derinliği ölç.anlamına verilen emir.

İSKANDİL BORUSU— Sounding pipe— Sintine, tank ya da başka yerlerde bulunan,biriken sıvıları ölçebilmek için güverteden bu yerlere yapılmış borular. Bu borular içinden iskandil savlosu (ipi),ve ölçüsü kolayca iskandil edilecek yere indirilir.

İSKANDİLCİ— Leadsman— El iskandili ile derinlik ölçen gemici.

İSKANDİL ÇİZELGESİ— Sounding table- Yapılan tank iskandillerine göre tankda ne kadar sıvı olduğunu gösteren çizelge.

İSKANDİL DOLABI— Sounding machine- Derin denizlerde kullanılan iskandil savlosunu dibe gönderen, vira eden, derinliği gösteren makine.

İSKANDİL HATTI— Sounding line— 1) Geminin seyrettiği rota ve mesafelerde geminin konumunu(mevkiini) bulmak için elde edilen seri iskandiller.2)Sörvey yapılırken alınan seri iskandiller.

İSKANDİL KURŞUNU— Lead.Sounding lead.Plumb.— 5/7 kilo ağırlığında olan ve iskandil savlosunun ucuna bağlanan kurşun ağırlık.

İSKANDİL KUYUSU— Sounding well— Ambar kenarlarında sintinelerde bulunan suyun biriktiği kuyu. Bkz:"İskandil borusu"nun indiği kuyu.

İSKANDİL SAVLOSU— Lead line. Sounding line— İskandil kurşununun bağlandığı ip(savlo) olup üzerinde derinlikleri belirtmek için bezden,kumaştan işaretler vardır.

İSKANDİL ŞİŞESİ— Sounding bottle— Derinliği saptamak için dibe gönderilen iskandil şişesi. Derinliğe göre şişe içinde bulunan kimyasal madde renk değiştirir.

İSKANDİL YAPMAK— Sounding.To sound— Derinlik ölçmek.Bkz:"İskandil 2".

İSKARMOZ— Bkz:"Iskarmoz".

İSKELE— 1) Port.Left.Larboard (eski bir deyim) — Geminin başı sol tarafa döndürülmek istenildiğinde serdümene verilen emir.2) Jetty.Pier.Wharf— Deniz üzerinde yapılan ve yükleme boşaltmaya elverişli olan yapı. Rıhtım iskelesi. Vapur iskelesi.3) Landing stage.Landing place— Karaya çıkmak için yapılmış özel yer.4) Sea port—Yük,yolcu alıp veren liman 5) Ladder.Accommodation ladder—Gemilere girip,çıkmayı sağlayan merdiven. Borda iskelesi.6) Scaffolding— Yeni gemi yapılırken etrafına donatılan çatı.

İSKELE AĞZI— Gang way. Ladder way— Bkz:"Lumbar ağzı". Borda iskelelerinin gemiye giriş çıkış yeri.

İSKELE ALABANDA— Hard over to port. Left full rudder—Dümenin, geminin başını iskeleye(sola) hızla döndürmek için iskeleye(sola) sonuna kadar basılması için verilen emir ve de emrin sürdümen tarafından tekrarı ve işin yapılması.

İSKELE ALABANDA ETMEK— Bkz: "İskele alabanda".

İSKELE ALT TAVASI— Ladder lower platform—Borda iskelesinin alt tavası. Gemiye girecek olan ilk önce bu kısımda iskeleye çıkar, çıkacak olan da bu kısımda gemiden ayrılır.

İSKELE ALT TAVASI PİMLERİ— Ladder lower platform toggle.

İSKELE BASAMAĞI— Ladder round. Step.

İSKELE BAŞI— 1) Gangway— Borda iskelesinin gemiye giriş yeri. Bkz: "İskele ağzı". 2) Pierhead—Denizde yapılmış yükleme boşaltma iskelesinin ucu.

İSKELE BAŞI FENERİ— Pierhead light. Port light— İskelenin ucuna konulan fener.

İSKELE BAŞ OMUZLUK— Port bow— Teknenin başından 45 derece sol, iskele tarafa olan sektör.Bkz:"Omuzluk".

İSKELE BORDA — Portside—Geminin sol yanı(levhaları, kaplamaları)nın dış yüzeyinin su kesiminden yukarı kalan kısmı.

İSKELE KANTARI—Bkz:"İskele terazisi".

İSKELE KEMERE YÖNÜNDE— On port beam—İskele, sol tarafta baş kıç hattına dik açıda bulunan.İskele kemere doğrultusunda.

İSKELE KIÇ OMUZLUK— Port quarter— Kıç, pupa yönünden itibaren iskele, sol tarafa doğru 45 derecelik sektör ya da gemi kıçından sol tarafa doğru eğri hatların düz borda hatları ile kavuşması arasında kalan bölüm. Genellikle uygulamada 45 derecelik iskele kıç omuzluk yönü ve civarı tanımlanır. Bkz:"Kıç omuzluk."

İSKELE MEMURU— Wharfinger— İskele, rıhtım sorumlusu.

İSKELE PİRAÇOLU— Ladder fishbone— Borda iskelesinin alt tarafının bordadan açmak için iskelenin alt başlarına bağlanmış oynar demir kol.

İSKELE RÜSUMU— Pierage.Pier due— İskele, rıhtım vb. için verilen ücret.

İSKELESİ,KAMARA— Accommodation ladder—Geminin ana iskelesi. Geminin özellikle kamaralarının bulunduğu bölümlere girip çıkmayı sağlayan,indirilip kaldırılan borda iskelesi.

İSKELE TAHTASI— Bkz:"Sürme iskele".

İSKELE TARAF— Portside-Omurga hattı üzerinde baş tarafa bakıldığında geminin sol tarafı. Bu tanımlama geminin dışını da içine alır.

İSKELE TAVASI—Ladder platform—Borda iskelelerinin üst ve alt başlarındaki çıkmalardır. Bkz:"İskele alt tavası", "İskele üst tavası".

İSKELE TERAZİSİ— Ladder bridle—Borda iskelelerinin alt başlarını askıda tutan terazi.

İSKELE USTURMAÇASI— Camel-İskelelerde,rıhtımlarda koruma amacıyla asılan sağlam, büyük usturmaçalar.

İSKELE ÜST TAVASI— Ladder upper platform—Borda iskelelerinin üst başlarındaki geniş çıkma. Buradan gemiye girilir.

İSKELE VARDAVELESİ— Ladder handrail. Manrope—Borda ya da sürme iskelelerinin yan taraflarına dikilen puntellere çekilen halat ya da vardaveleler.Güvenliği sağlamak bakımından önemlidirler.

İSKELEYE YANAŞMAK— To come alongside-Geminin iskelesine ya da rıhtıma, iskeleye yanaşmak.

İSKEMLE— Keel blocks. Bilge blocks—Gemi kuru havuza alındığında karinasına vurulan,altına sürülen ,konan takozlar, bloklar.Buna takarya ya da omurga takozları da denir.

İSKİLARYA—Bkz:"İskalarya".

İSKİLARYA BAĞI— Bkz:"İskalarya bağı".

İSKOPOMOR YELKENİ— Lower studding sail—Yelkenli bir teknenin sancak ve iskelesinde serenlerin dışında miyamaları kendi serenlerine, altabaşoları bastonlara bağlanarak açılan cunda yelkenlerinin küpeşte ile ana seren arasında olan yelken.

İSKOPOMOR SERENİ— Lower studding sail boom— İskopomor yelkeninin üst yakasına bağlanan seren.

İSKORPİT BALIĞI— Red rock cod. Scorpion fish.Poisionet.

İSKORPİT HANİSİ— Stone bass.Wreck fish.

İSKOTA— Sheet.Clew—Genellikle yelkenlerin iskota yakalarına kumanda etmek üzere donatılmış sübye ya da kabasorta donanımlara denir. Seren yelkenlerinde iskota yakalarından yelkenin altındaki serenin cundalarına,tirinket ve mayıstıra iskota yakalarından geminin bordasına, flok ve velena yelkenlerinde iki adet olarak geminin her iki tarafına, veleistiralya, pokruva ve randa yelkenlerinde iskota yakalarından kıç tarafa doğru alınır. "Uskuta","Uskota" da denir.

İSKOTA BAĞI— Bkz:"Sancak bağı".

İSKOTA BİTALARI— Small bitts— İskotaların bağlanması için kullanılan küçük bitalar.

İSKOTA BONCUĞU— Sheet block—İskotada kullanılan tek delikli küçük bogata.

İSKOTA HALATI— Sheet.Vang.Outhaul—Bkz:"İskota"da kullanılan halat.

İSKOTA KAMÇISI— Sheet pendant—Bkz:"İskota"da kullanılan Bkz:"Kamçı".

İSKOTA KANCASI— Clove hook—İskotada kullanılan kanca.

İSKOTA MAKARASI— Spring block—İskotada kullanılan makara.

İSKOTA PATASI— Sheet bridle— İskotaların bağlanması için iskota yakalarına gradin halatı ile çevrilmiş radansalar.

İSLW—"Indian spring low water— Hindistan canlı alçak su"yun kısa yazılışı.

İSO—"Iso phase—Işık ve karanlık süreleri eşit fener"in kısa yazılışı.

İSPANYOL CİRGİNASI—Spanish windlass. Rackbar— Gergin olan iki halatı birbirine kavuşturmak için, kavuşturulmak istenen halatlara ikinci bir halat sarma ve sarılan halatın her iki ucuna birer çelik bağlanarak vira etme işlemi.

İSPANYOL İZBARÇO BAĞI— Spanish bowline—Bkz:"İzbarço bağı"nın iki kasalısı.

İSPAROZ BALIĞI— Annular gilt head.

İSPASA ETMEK— Bkz:"Ispasa etmek".

İSPAVLO— Twine.Seaming twine. Sail twine.Sail maker's twine.Hank— İki kollu olarak en iyi, katransız kendirden yapılan kınaptır.Yelken bezi dikmek için yapılanlar gevşek ve yumuşak yapılırlar.

İSPENDEK— Small bass—Levrek yavrusu.

İSPİRALYA— Cabin skylight.Porthole—Alt bölmelere ışık girmesi için güvertelere açılmış yuvarlak camlı kaportalar Bkz:"Güverte lumbuzu".

İSTAKOZ—Bkz: "Istakoz".

İSTALYA— Bkz:"Astarya"

İSTALYOZ— Bkz:"Tente dikmesi".

İSTANBUL BOĞAZI— Bosphorus.

İSTANCA— Bkz: "Flok".

İSTARYA— Bkz:"Astarya".

İSTAVRİT BALIĞI— Horse mackerel. Scad.Maas banker.

İSTAVRİT BALIĞI,KARAGÖZ— Jack mackerel.

İSTAVROZ BABA— Cruciform bollard—Özellikle romorkörlerde kullanılan istavroz biçiminde baba.

İSTEK BİLDİRİSİ— Request note— Gümrüğe verilen bu yazı ile gümrük rüsumuna bağlı ya da bozulacak yükün gemiden çıkması için izin istenir.

İSTEME BAĞLI— Subject to stem—

Teyide bağlı, konfirme edilmesi gerekli tarih. Bazı kira anlaşmalarında yüklemenin yapılacağı tarih.

İSTİF__ Stowage.To stow— Yükü, eşyayı gemide yolculuğuna, cinsine uygun, gemi dengesini bozmadan, yer kaybettirmeden ve güvenilir şekilde yerleştirmek.

İSTİFADOR__ Stower—Ambardaki istifi gözetleyen sorumlu kişi. Ambar memuru.

İSTİF BOZMAK__ 1) Break the bulk. Unstowing.Commence to discharge— Yükün boşaltılmasına başlamak 2) Loss of proper stowage— İstif düzeninin dış etkilerle bozulması.

İSTİF EDİLMEMİŞ__ Unstowed—İyi istif edilmemiş.

İSTİF EL ARABASI__ Hand lift truck— Ambarlarda yükü iyi istif edebilmek için kullanılan kaldıraçlı el arabası.

İSTİF, ENİNE__ Aburton— Varil, kağıt rulosu gibi yüklerin kemerelere paralel olacak biçimde istiflenmesi.

İSTİF FAKTÖRÜ__ Stowage factor— Kısaca "I.F" olarak gösterilen istif faktörü, yükün bir tononun (2240 libre) kübik kadem olarak kaplayacağı hacim için bulunan rakam. Bu rakama gerekli istif gereçleri(tahtası,ambalaj vb.) dahildir.

İSTİF GEREÇLERİ__ Dunnage.Fardage— Yüklenen yükün hasara uğramaması, iyi taşınabilmesi için gerekli olan tahta, bez,kağıt gibi güvence, ayırma, havalandırma gereçleri. Tahtalara Bkz:"Panyol tahtası" da denir.

İSTİF GEREÇLERİ,DAİMİ__ Permanent dunnage—Geçici olarak değil, gemide devamlı olarak bulunan, yüklerin hasara uğramamasını sağlayan, örneğin ambar alabandalarında, postalar üzerinde bulunan ambar istiralyaları, panyol tahtaları gibi geminin devamlı istif gereçleri.

İSTİF GEREÇLERİ,GEÇİCİ__ Temporary dunnage—Bkz:"İstif gereçleri". Yüklenen yük için gerekli olan ve yük boşaltıldıktan sonra atılan istif gereçleri. Örneğin tahta, hasır, kağıt, naylon örtü vb.

İSTİF KAYBI_Broken stowage. Breakage— Yüklemede yük arasında kalan boşluklardan ötürü ambar hacminden kaybetme.Bkz:"Yitik hacim".

İSTİFLEME__ Stowing.Trimming— Yükü gereken yere gereken şekilde koymak, hap etmek .Bkz:"İstif".

İSTİF PLÂNI__ Stowage plan— Gemiye yüklenen yüklerin yerlerini, ağırlıklarını, adedini gösteren plân. Boşaltma ,yükleme bu plâna göre yapılır.

İSTİF SİĞİLİ__ Billet head. Dagger knee.

İSTİKRAR__ Stand— Kabarma alçalmada alçak suyun sonu ile, ilk yüksek su arası ya da tersi. Bu arada kabarma alçalma yüksekliğinde görülür bir değişme yoktur.

İSTİM__ Bkz:"Stim".

İSTİNGA__ Brail—Genellikle yelkenleri toplamakta kullanılan selviçelerdir. Seren yelkenlerinin istingaları .Mezo, Gargafundo, Salaburun olarak isimlendirilirler. Yan yelkenlerin istangaları: Cunda, Çatal, Bel ve Etek istangaları diye isimlendirilir.

İSTİNGA EDİLMİŞ-Brailed up-Bkz:"İstinga'etmek"de boğulup toplanmış yelken.

İSTİNGA ETMEK—To brail. To takein. Embrail—Bir yelkeni istinga ile boğup toplamak.

İSTİNGA HALATI—Bkz:"İstinga".

İSTİNGALI IRIPÇILIK—Purse seine. Purse—Çanta biçimi balık ağı. Ağzı açılıp kapanabilir.

İSTİRALYA(İSTRALYA)__ 1) Stay—Direk ve çubukları baş tarafından tutan donanımlardır. Sabit armalardır. Ana direğinkine "Ana istiralya",gabya çubuğununkine "Gabya istiralyası", babafingo çubuğununkine "Babafingo istiralyası", kuntra payına da "İstiralyata" denir. 2) Side stringers—Ambar istiralyası. Gemilerin postalarını baştan kıça doğru birbirine bağlayan bağlara da istiralya denir. Bkz:"Folkon".

İSTİRALYA KASASI__ Collar—İstiralya kasalarını direk kapelesine ve güvertedeki yerine bağlamak için yapılan kasalardır.

İSTİRALYA LAYNERLERİ__ Stringer liners—Bkz:"İstiralya 2" de gemi postalarını birbirine bağlayan kuşakların (stringerlerin) ek yerlerine konulan sekiz köşe bağ levhaları.

İSTİRALYA LEVHASI_Intercostal plate— Postalar arasına gemi boyunca vurulan saç levha parçalar.Bkz:"İstiralya 2".

İSTİRALYA PAYI__ Roach— Seren yelkenlerin eğri olan(içbükey) altabaşo yakası.Buna "Altabaşo çalımı" da denir.

İSTİRALYATA—Bkz: "İstiralya".

İSTİRANGİLOZ BALIĞI—Pickarel.

İSTİRİDYE__ Oyster.

İSTİRİDYECİ__ Oyster seller.

İSTİRİDYE YATAĞI__ Oyster bed. Oyster grounds.

İSTİRİSE__ Main halyard. Jears.Jeers— Yelkenli bir teknede tirinket ve mayıstra-serenlerini kaldıran kandilisa halatı.

İSTİSNA__ Exemption—Hesaba alınmayan, vergiden muaf olan .Ölçmeye girmeyen.

İSTİSNA KOŞULU__ Exceptional clause— Navlun sözleşmelerinde ve konşimentolarda gemiyi bazı sorumluluklardan kurtaran koşul.

İSTİSNA MUHATARALAR__ Excepted

perils—Act of God(Allahtan gelen), force mejeur(mücbir sebep,önlenemeyen hal), public enemies(savaşda düşman), robbers (hırsızlar),leakages (akmalar), lockouts(lokavtlar), jettison(denize yük atma), fire (yangın), latent defect(gizli kusur) gibi.

İSVEÇ KATRANI__ Stockholm tar—Halatı, burandayı su etkisinden korumak için kullanılan ve çamdan elde edilen bitkisel yağ.

İSYAN__ Mutiny.Rebellion—Ayaklanma.

İSYANCI__ Mutineer.

İŞ AKDİ KOŞULLARI__ Articles of agreement—İşveren ya da kaptan ile tayfa arasında yapılan anlaşmanın koşulları,maddeleri.

İŞ AKDİNİN FESHİ__ Pay off.

İŞARET__ 1) Mark-Alâmet —Seyir ile ilgili bir tehlikeyi işaretlemek,yerini belirtmek 2)İskandil savlosu üzerindeki derinlik işaretleri. 3)Signal—Hoist—Muhabere sağlamak amacıyla kullanılan işaret sancakları.

İŞARET AYNASI__ Signalling mirror — Can filikasında güneşi yansıtarak işaret verebilmek için kullanılan ayna.

İŞARETÇİ__ Signalman—Bkz: "Vardabandıra".

İŞARET DOLABI__ Colour chest.Signal chest—Gemilerde işaret sancakları ile flâmalarının konulduğu dolap.Köprüüstünde bulunur.

İŞARET FİŞEĞİ__ Rocket signal. Flare—Dikkati çekmek amacıyla özel tabancası ile atılan fişek.

İŞARET GÖNDERİ__ Perch— Seyre yardımcı olması için kullanılan sırık.Bir sığlığı işaretlemek için konulabilir.

İŞARETİN GÖNDERİLDİĞİ_Addressee—İşaretin gönderildiği makam.

İŞARET İSTASYONU__ Signal station—İşaretin alınıp verildiği istasyon.

İŞARET KÜRESİ__ Signal ball.Ball.

İŞARET LAMBASI__ Signal lamp—Mors alfabesinin kullanılmasına olanak sağlayan lamba.

İŞARETLE ANLAŞMA KURALLARI__ Code of signals.

İŞARETLE İSİM BİLDİRME__ Making her number.

İŞARETLEŞME KURALLARI__ Procedure Signalling procedure.

İŞARET SANCAĞI__ Signal flag—Denizde muhabereyi sağlamak amacıyla değişik renk ve biçimlerde işaret sancakları yapılmıştır. Bu sancaklar harfleri, rakamları ve işaretleşme yardımcılarını tanımlarlar ve tam olarak haberleşmeyi sağlayabilirler.

İŞARET SAVLOSU__ Signal halyard—İşaret sancağını çekmede kullanılan selviçe.

İŞARET SERENİ__ Signal yard—İşaretlerin çekildiği,işaret savlolarının bağlı olduğu seren.

İŞARET SERENİ YAN VENTOLARI__ Signal yard lifts.

İŞARET SUBAYI__ Signalman—Savaş gemilerinde işaretleşmeyi sağlayan subay.

İŞARET ŞAMANDIRASI. Marking buoy. Watch buoy—Banklar,sığlıklar ve leşler üzerine konularak tehlikeli noktaların yerlerini belirten şamandıralar.

İŞARET TABANCASI__ Signal pistol. Veri pistol.Pyrotechnic pistol— İşaret ve aydınlatma mermisini atmak için kullanılan tabanca.

İŞ'ARİ BEYGİR GÜCÜ—Indicated horse power—Bkz: "Beygir gücü, İş'ari".

İŞBA—Bkz:"Doyma".

İŞBAŞI PAYDOS—Pipe down.

İŞÇİ KARIŞIKLIKLARI—Labour disturbances.

İŞGÜNÜ__ Working day.

İŞKAMPAVİYA (İŞKAMPAVYA)—Scampavia.Launch. Pinnage— Yaklaşık olarak 12 metre boyunda, kutrani kaplamalı,insan taşımasında kullanılan deniz taşıt aracı. Eskiden yelken ve kürekle yürütülen bu tekneler bugün makine ile yürütülmektedir.

İŞKİNE BALIĞI__ Brown meagre.

İŞLEK LİMAN__ Busy port—Trafiği,geleni gideni fazla olan liman.

İŞLETME__ Exploitation.Operating.

İŞLETME MASRAFI__ Running expenses. Operating cost.

İŞLETME MÜDÜRÜ__ Operating manager. Managing director.

İŞLETME SUBVANSİYONU__ Operating differential subsidy— Gemi sahibinin ya da kiracının rekabete karşı ayakta durabilmesi için özellikle U.S.A. de devletçe gemi kumpanyalarına yapılan işletme masraflarını karşılama yardımı. Subvansiyon.

İŞLETME ZİNCİRİ__ Messanger—Eskiden bocurgat ile gomina vira ederken kullanılan halat sapan ya da zincir.

İŞTEN ÇIKARMAK__ Discharge—İşine son vermek.

İŞTİAL NOKTASI__ Bkz:"Yanma noktası".

İŞTİRAKÇİ VARDİYA__ Below watch—Buna "Palavra vardiyası" da denir.

İŞTİRAK KOŞULU__ Contribution clause-Hangi koşullar altında iştirak edileceğini belirten koşul.

İŞ YERİNDE TESLİM__ Ex Works.Ex factory— Fabrikada, Ex mill— Değirmende,Ex plantation—Ekim yerinde,Ex warehouse—Ambarda gibi.

İTFAİYE__ Fire brigade.

İTFAİYE MEMURU__ Fireman—İtfaiyeci.

İTHALAT__ Import— Yabancı ülkelerden

yük, mal,eşya getirmek.

İTHALAT RESMİ__ Import duty.

İTİCİ KUVVET__ Propulsion.Driving power.Thrust power — Tekneyi iten makine kuvveti.

İTİDALEYN__ Bkz: "Ilım".

İTİDALEYN DAİRESİ__ Equinoctıaı colure— Sıfır saat açısı dairesi.Tutulma dairesinin Bkz:"Ilım" noktalarından geçen gök küresi büyük dairesi.

İTİDALİ HARİFİ__ Autumnal equinox. Libra—Bkz:"Sonbahar ılımı".

İTİDALİ REBİİ__ Vernal equinox.Aries—Bkz:"İlkbahar ılımı".

İTİRAZ HAKKI SAKLI__ Under protest—Bu deyim bir hareket,ödeme ya da imzada kullanıldığı zaman ilerde itiraz etme hakkının saklı tutulduğu ifade edilir.

İTLAFI FAR__ Deratization.Fumigation—Gemilerde fare ya da haşaratı öldürmek için yapılan ilaçlama.

İ.T M.__ İnch trim moment— Birim trim moment'in kısa yazılışı.

İTME AZALMASI FAKTÖRÜ__ Thrust reducation factor.

İTME AZALMASI KATSAYISI__ Thrust reduction coefficient.

İTME BEYGİR GÜCÜ__ Bkz:"Sırast beygir gücü".

İYİ DONATILMIŞ GEMİ__ Well fitted Shipshape— Gereğince donatılmış gemi.

İYİ FIÇI İSTİFİ__ Bilge and cantlines—Fıçı istifinin dengeli ve ekonomik bir şekilde yer kaybetmeden yapılması.

İYİ HAP EDİLMİŞ__ Well trimmed. Trimmed good—Bkz:"Hap etmek". Dengeli,düzgün, yer kaybedilmeden hap edilmiş.

İYİ HAVA__ Fair weather.Good weather.

İYİ NİYET__ Good faith. Good will—Sigorta poliçesi düzenlenirken tarafların azami derecede iyi niyetle hareket edecekleri koşulu.

İZ__1) Trajectory— Mermi yolu,izi. 2) Meteorolojide herhangi bir cismin yer üzerindeki seyri. 3) Wake—Gemi kıçından çıkan ve pervaneye gelen su. Bkz:"Dümen suyu".

İZBARÇİNA BÜKÜM__ Bkz:"Gomena büküm".

İZBARÇO BAĞI__ Bowline hitch— Tekli izbarço bağı.Kasa yapmaya zaman olmadığında, halat çımasına yapılan bağ. Üzerine yük binince dayanıklı, boşalıcı, çözülmesi kolay bir bağdır. Bkz: "Fransız izbarço bağı".

İZBARÇO BAĞI,ÇİFTE__ Bowline on the bight—Buna çifte ya da doblin izbarço bağı da denir.

İZBARÇO BAĞI,SUGALI__ Running bowline—Leş bağı. Su üstünde yüzen, dipte bulunan bir cisme kement tutmak için yapılan bağ.

İZBARÇO TAHTASI__ 1) Boatswain's chair.Aeroplane—Direklerde, bacalarda çalışacak(boya, temizlik) gemi adamlarının kullandığı,ayarlanabilir tahta oturak. "Kandilisa tahtası". 2) Platform sling. Board sling. Tray—Yükleme, boşaltmada kullanılan kare biçiminde tahta ya da saçın dört köşesine açılan deliklerden geçirilen halatlarla yapılan avadanlık.

İZBİRO__ Short sling.Selvagee.Strop— Çeşitli cisimleri çekmek, kaldırmak için halattan yapılan kısa sapanlar.Kullanıldığı yerlere göre fıçı izbirosu, filika izbirosu, kancalı izbiro, sugalı izbiro gibi isimler alır.

İZİN__ Leave.

İZİNİ AŞMAK—Break leave—İzini tecavüz etmek.

İZ KATSAYISI__ Wake coefficient— Bkz: "$İ_Z$."

İZLANDA ADASI__ Iceland.

İZLANDA ALÇAK BASINCI— Iceland. lows—İzlanda adası üzerinde sık sık oluşan meteorolojik depresyon.

İZMARİT BALIĞI__ Picarel. Pickarel.

İZOBAR HARİTALARI__ Isobaric charts.

İZOLASYON__ İsolation. Lagging— Tecrit. Ayırma.

J

J__ 1) Uluslararası işaret sancaklarından "J" harfi: "Yanmaktayım ve gemide tehlikeli yük var, benden iyice neta bulunuz" anlamına kullanılır.— Alphabetical flag "J" of international code of signal means "I am on fire and have dangerous cargo on board, keep well clear of me" 2) Bkz: "Radyo telefon usulleri".

JANSEN KOŞULU__ Jansen clause— Deniz sigorta poliçelerine konulan bu deyim ile sigorta bedelinin % 3 ünden aşağı hasarları (talepleri) ödenemeyeceği (teminat altında olmayacağı) anlamına gelir. Bağışıklık (muafiyet) koşulu.

JASON KOŞULU__ Jason clause— Genellikle U.S.A den yapılan taşımalarda kullanılan konşimento ve çarter partilere konulan bu koşul ile taşıyıcıların müşterek avaryada hakları korunmuş olur.

JASON KOŞULU, YENİ__ New jason clause—Bkz:"Jason koşulu" durumlarında taşıyıcının kurtarmada da çıkarları daha iyi korunmuştur. Bu koşul altında kurtaran gemi ile kurtarılan geminin sahibi aynı olsa, sanki yabancı gemi sahibi imiş gibi kurtarma ücretine hak sahibi olur. Ayrıca bu kloz altında müşterek avarya teminatlarının alınmasına da açıklık getirilmiştir.

JENERATÖR__ Generator— Üreteç. Herhangi bir enerjiyi elektrik enerjisine çeviren makine.Akım(ceryan) doğurucu, yapıcı.

JENERATÖR GURUBU__ Generator set.

JERESKAL__Bkz: "Ceraskal".

JETİ, SU__ Water jet— Özellikle yüksek süratli kayıcı tekneler ile, ayaklı teknelerde kullanılan bir sevk sistemi. Bu sistemde tekne altına açılmış bulunan açıklıklardan emilen deniz suyu, genellikle yüksek devirli döner makinaların,örneğin gaz türbini, tarafından çevrilen santrifuj pompalar vasıtasıyla teknenin arkasına açılmış bulunan nozullardan dışarı atılır.

JET MOTOR__ Jet engine— Yakıt yakarak elde ettiği gazı dışarı atarak itici kuvvet sağlıyan motor.

JİRASYON__Gyration—Bir nokta veya bir eksen etrafında dönme veya salınım hareketi.

JİRASYON YARIÇAPI__ Radius of gyration—Dönen veya salınım hareketi yapan bir cismin kütle merkezinin dönme merkezine olan mesafesi.

$$R = \sqrt{(J/M)}$$

J : Atalet momenti

M : Cismin kütlesi

JURNAL__ Journal— 1)Bkz:"Seyir jurnalı" 2) Şaft'ın yatağa rastlayan kısmı. Şaftın yataklar içinde dönen kısmı.

JÜL ISI EMSALİ__ Joule's equivalent of heat— 1 libre suyu 1 fahrenhayt yükseltebilmek için gerekli olan ısı.

JÜLYEN TAKVİMİ__ Julian calendar— 365 1/4 günlük (jülyen yılı) takvim. 1/4 gün için her dört senede bir Artık Yıl kabul edildiğinden yıl süresi 365 gün olarak uygulanmakta ve 4. yıl 366 gün olmaktadır.

JÜPİTER__ Jupiter—Müşteri.Güneş çevresinde dolanan gezegenlerin en büyüğü.

K

K-1) Uluslararası işaret sancaklarından "K" harfi: "Sizinle haberleşmek istiyorum" anlamına kullanılır—Alphabetical flag "K" of international code of signal Means: "I wish to communicate with you". 2) Gemi dengesinde "K" omurga düzeyini tanımlar—"K" denotes keel level in the ship's stability. 3) Bkz: "Radyo telefon usulleri".

KABA DALGA—Bkz: "Kaba deniz".

KABA DENİZ—Rough sea. High sea—Kaba dalgalı deniz. Kaba dalga. Bkz: "Deniz durumu kodu". Dalgalar 8/13 kadem yüksekliği arasında olup "5" rakamı ile tanımlanır.

KABA KOMPAS KONUM—Dead reckoning position. Day's work—Parakete, rota, varsa düşme hesabı ile geminin konumunu saptamak. Parakete hesabı konum.

KABARMA—High water. Flood. High tide. Flood tide—Med. Gel. Ay ve güneşin çekim etkisiyle büyük denizlerde suların yükselmesi.

KABARMA AKINTISI—Flood current. Flood tide—Kabarma alçalma sırasında suyun yükselmesi nedeniyle oluşan akıntı. Denizlerden karalara doğru olan akıntı.

KABARMA AKINTISI BAŞLANGICI—Young flood.

KABARMA ALÇALMA—Tides. Rise and fall—Med cezir. Meddücezir. Gel git. Dünyanın dönüş hareketinin doğurduğu merkezkaç kuvveti ile Güneş ve Ay'ın çekme (cazibe) kuvvetlerinden ötürü belirli bir yerde (özellikle okyanuslarda) deniz yüzeyinde periyodik olarak oluşan kabarma ve alçalma olayı. Kabarma alçalma arası 6 saat 12 dakikadır.

KABARMA ALÇALMA AKINTISI—Tidal stream. Tidal current. Tide current. Flowing tide—Kabarma alçalmayı oluşturan kuvvetlerin okyanus ve denizlerde neden olduğu suyun yüzey hareketi.

KABARMA ALÇALMA ARASI—Duration of tide—Kabarma alçalmada yüksek su ile alçak su arasındaki zaman fasılası, arası.

KABARMA ALÇALMA ÇİZELGELERİ—Tide tables—Kabarma alçalma yüksekliğini, zamanı hakkında bilgi veren çizelgeler.

KABARMA ALÇALMADA DEMİRLİ GEMİ—Tide rode—Kabarma alçalma akıntısını başa almış demirli gemi.

KABARMA ALÇALMA DALGASI—Tidal wave—1) Eager. Eagre. Bore—Girişlerde ya da daralan nehir ağızlarında görülen büyük kabarma alçalma dalgası. Severn, Seine, Trent ve Ganj nehirlerinde görülür. 2) Büyük dalgaya yanlışlıkla verilen isim.

KABARMA ALÇALMA DEĞİŞİKLİĞİ—1) Annual constituent (of tide)—Güneşin Dünya'ya olan uzaklığı sonucu kabarma alçalmada olan değişiklik. 2) Annual inequality—Mevsimlik ve periyodik olan kabarma alçalma.

KABARMA ALÇALMA FAKTÖRÜ—Ratio of range.

KABARMA ALÇALMA FARKI—Range of tide—Kabarma alçalma yükseklikleri arasındaki fark. Menzil.

KABARMA ALÇALMA FENERİ—Tidal light—Kabarma alçalma ve akıntısının durumunu göstermek için liman ağzına konan fener.

KABARMA ALÇALMA GECİKMESİ—1) Retard of tide—Ay ve Güneş'in kavuşum ve karşı konum durumlarında aralarında olan fasılanın, bir yerde, canlı yüksek su'ya olan etkisi. 2) Lagging—Art arda olan yüksek sular arasındaki zaman fası-

lasının artması.

KABARMA ALÇALMA GENLİĞİ—Amplitude of tide—Ortalama kabarma alçalma düzeyi ile yüksek ya da alçak su düzeyleri arasındaki fark.

KABARMA ALÇALMA GÖNDERİ—Tide pole—Deniz sörveylerinde kabarma ve alçalmayı ölçmek için kullanılan demir ya da ağaç gönder.

KABARMA ALÇALMA GÖREVLİSİ—Tide's man—Kabarma alçalma durumunu bildiren görevli.

KABARMA ALÇALMA GÖSTERGESİ—Tide gauge—Kabarma alçalmanın durumunu otomatik olarak gösteren âlet.

KABARMA ALÇALMA HAVUZU—Tidal dock. Wet dock—Suyu kabarma alçalma ile dolan boşalan ve giriş ve çıkışın buna göre yapıldığı havuz. dok.

KABARMA ALÇALMA İLE İLGİLİ—Tidal—Kabarma alçalma etkisi altında.

KABARMA ALÇALMA KARIŞIKLIĞI—Tidal paradox. Tidal rip—Sığlık üzerinden geçen kabarma alçalma akıntısının doğurduğu olağanüstülük.

KABARMA ALÇALMA KESTİRİMİ—Tidal range—Art arda olan yüksek su ile alçak su ya da alçak su ile yüksek su arasındaki farkın rakamla ifadesi. Kabarma alçalma eğrisi.

KABARMA ALÇALMALI NEHİR—Tidal river—Derinliği ve akıntısı deniz kabarma alçalmasına bağlı olan nehir.

KABARMA ALÇALMALI SULAR—1) Tidal waters—Kabarma alçalmanın ya da akıntısının etkisi altında olan denizler, sular. 2) Tideway—Kabarma alçalma akıntısının geçtiği, özellikle akıntının en çok durumda bulunduğu kanal bölümü.

KABARMA ALÇALMA MİKTARI—Tidal fall—Yüksek su ile alçak su arasındaki fark. Bkz: "Kabarma alçalma farkı".

KABARMA ALÇALMA ÖRNEKLERİ—Tidal species. Tidal types—Başlıca kabarma alçalma türleri: "Günlük", "Yarıgünlük", "Çeyrek günlük", "Uzun süreli" gibi.

KABARMA ALÇALMA SAHİLİ—Foreshore—Kabarma alçalmanın sahilde kapladığı alan.

KABARMA ALÇALMA SALINIMI—Tidal undulation—Kabarma alçalmayı oluşturan kuvvetlerin su düzeyinde doğurduğu ritmik yükselme, alçalma hareketi.

KABARMA ALÇALMA SAYISI—Tidal constant—Kabarma alçalma sabitesi. Bir yerin kabarma alçalması ile esas alınan yerin kabarma alçalması arasındaki farklar. Yükseklik ya da zaman olarak verilir.

KABARMA ALÇALMA YÜKSEKLİĞİ—Hight of tide—Kabarma alçalma etkisi ile su düzeyinin harita derinliğinden olan farkı.

KABARMA ALÇALMA YÜKSELMESİ—Tidal amplitude—Verilen ya da belirli bir yüksekliğe göre kabarma alçalmanın yükselmesi. Bkz: "Kabarma alçalma genliği".

KABARMADAN ALÇALMAYA—Ebb tide—Kabarma alçalmada yüksek sudan alçak suya geçiş.

KABARMA FAKTÖRÜ—Rise and rise—Belirli bir yere göre bir yerin kabarma (med. gel) faktörü.

KABARMA YÜKSELİMİ—Rise of tide—Kabarma alçalma nedeni ile harita derinliği (chart datum) üzerindeki deniz yüksekliği.

KABASORTA—Gun tackle. Double whip. Double purchase—Biri hareket eden diğeri bağlı (hareket etmeyen) iki tornodan oluşan palangadır. Tirentisi hareket ederse üç kat, diğeri hareket ederse iki kat kuvvet kazanılır.

KABASORTA ARMA—Square rigged. Full rigged—Direk donanımları serenli ve seren yelkenli olan armalardır. Bu tür donatılmış yelkenli teknelere "Kabasorta armalı" ya da "Tam armalı" denir.

KABA TEKNE—Hulk—Denizde sefer yapmaya elverişli olmayan tekne.

KABİL OLDUĞU KADAR SÜR'ATLE—As fast as she can—Geminin olanakları içinde olan hızla (sür'atle). Bu deyim geminin yapacağı hareketleri en iyi şekilde yerine getireceğini tanımlar. Örneğin: hızını, yüklemesini, boşaltmasını içine alır.

KABLO-Cable-Rulo halinde izole edilmiş kablo. Ambarlara baş kıç yönünde yüklenmeli, rulolar güvenlikle takozlanmalıdır. Kuru yüklerin üzerine yüklenmez. Bkz: "Yük bölümü".

KABLO GEMİSİ—Cable ship—Telgraf, telefon, elektrik akımı kabloları v.b. döşeyen gemi. Bkz: "Denizaltı kablo gemisi".

KABLO ŞEBEKESİ—Wiring—Elektrik donanımı.

KABOTAJ—Cabotage—Ulusal karasuları denizciliği. Karasularında yalnız o ulusun deniz araçlarının taşımacılık yapma hakkı.

KABUKLU DENİZ HAYVANLARI—Shell fish. Shells. Barnacles—Midye, istiridye ve deniz böcekleri.

KABURGA(LAR)—Rib(s)—Ağaç teknenin eğrileri, iskarmozları. Bkz: "Eğri", "Posta".

KAÇAK (KAÇAKÇILIK)—Contraband. Smuggling—1) Yasal olmayan, yasak, kaçak eşya ve kaçırma eylemi. 2) Leakage—Sızma, akma. 3) Bkz: "Kaçak yolcu".

KAÇAKÇI—Smuggler. Contrabandist.

KAÇAK HAVA—Sudden strong squal

which does not prevail long time.

KAÇAK YOLCU—Stowaway—Biletsiz yolcu.

KAÇAK YÜK—Bkz: "Bildirilmemiş yük", "Kaçak 1".

KAÇIK—Bkz: "Eksantrik".

KAÇINILMAZ KAZA—Inevitable accident—Önceden görülmesi olanaksız olduğundan insan becerisi ile önlenemeyen kaza (Bkz: "Allah'tan gelen"lerin dışında).

KAÇIR—Let run—Bırak, aksın, gitsin. Bkz: "Salta etmek".

KAÇIRMA—Hold on. Frap. Don't let—Tut. Bırakma. Volta edilen halatı vira durumunda tutarak bağla emri.

KAÇIRMAK—Bkz: "Salta etmek".

KAÇIŞ KAPISI—Escape door. Emergency door—Firar kapısı. Tehlike anında, zamanında kaçmak için kullanılan kapı.

KAÇIŞ KAPORTASI—Escape hatch—Firar kaportası. Kaçış, çıkış ağzı, yolu.

KAÇIŞ YERİ—Emergency exit—Firar yeri. Tehlike anında çıkılacak,kaçılacak yer, geçit, kapı, tünel, trank.

KAÇIŞ YOLU—Escape trunk—Firar yolu. Özellikle makine dairesi, şaft yolu gibi geminin en alt yerlerinden tehlike anında kurtulabilmek için bir adam çıkabilecek büyüklükte yapılmış merdivenli yol, tünel.

KAÇMA—Don't yaw. Keep her close. Keep her so. Steady so—1) Yelkenle borina seyrinde (keep her close) kaçma emriyle teknenin rüzgâra yakın seyretmesi emredilmiş olur. 2) Serdümene kaçma (don't yaw, steady so) denilince rotanın korunması, verilen rotaya gitmesi için dikkat etmesi uyarısı yapılır.

KADEM—Foot—Ayak. 30, 48 cm.lik uzunluk ölçüsü.

KADEME LEVHASI—Stealer plate—Daralan yerlerde bulunan çift sıra kaplama levhaların, tek sıra haline getiren kaplama levhası.

KADEMELİ DÜZEN—Echelon—Gemilerin sağa, sola taşkın olarak (merdivene benzeyen) yaptıkları seyir düzeni.

KADEMELİ MAKİNE—Compound engine—Yüksek ve alçak basınç silindirlerine sahip makine.

KADEMELİ PİSTON—Differential piston—Süpürme havası tulumbası olarak da kullanılan bir tür piston.

KADEM KÜP—Cubic foot—Bir kenarı bir kadem olan küp'ün hacmi.

KADEM KÜP, 128—A cord of wood—4'. 4'.8' hacminde küçük tahtalar için ölçü. (Rakamların üzerinde olan işaret kadem işaretidir).

KADEMLER—Feet—Bkz: "Kadem"in çoğulu.

KADEM TON—Foot ton—Bir ton ağırlığı bir saniyede bir kadem yüksekliğe kaldıran kuvvet.

KADIRGA—Galley—Kürek ve yelkenle hareket edebilen eski tip bir yelkenli.

KADIRGA BALIĞI—Sperm whale. Cachalot.

KADİR—Magnitude—Yıldızların parlaklık sırasını belirten ölçek.

KAFA—Bkz: "Baş bodoslama".

KAFA RÜZGÂRI—Head wind. Traverse wind—Geminin başından esen rüzgâr.

KAFAYA ALMAK—Stemming—Örneğin "Stemming the current—Akıntıyı başa almak" gibi.

KAFAYI TUTSÜLEMEK—Main brace splice—İçki içmek.

KAĞIT ÖLÇÜLERİ—Paper measures—24 yaprak = 1 Quire, 20 quires = 1 ream.

KAIR—Sea bottom. Sea bed—Denizin dibi.

KAİMELER ARASI BOY—Bkz: "Dikmeler arası boy".

KALAFAT—Caulk. Calk. Fullering—Teknelerin kaplama ve güverte döşeme tahtalarının armuz (armoz) ve sokra (suğra)larını üstüpü sıkıştırdıktan sonra üzerlerini ziftle (ya da özel macunla) doldurmak.

KALAFATÇI—Caulker—Bkz: "Kalafat" işi yapan usta kişi.

KALAFATÇI ÇEKİCİ—Chinsing iron.

KALAFATÇI KALEMİ—Fullering tool—Kalafat işleri yapmak için kullanılan demir.

KALAFAT ÇIKARMAK—To rip—Güverte armuzları ve sokraları içinde bulunan eski, yerinden oynamış, dışarı çıkmış kalafat kıtıklarını yerinden çıkarmak.

KALAFATÇI RASPASI—Reamer.

KALAFATÇI TOKMAĞI—Mallet. Reeving beetle. Reeving iron. Horsing mallet. Caulking mallet. Making iron. Horse iron.

KALAFAT DEMİRİ—Rip iron. Rasin iron—Eskimiş kalafatları yerinden çıkarmak için kullanılan demir, âlet.

KALAFAT ETMEK—Caulking.

KALAFAT KALEMİ—Caulking iron—Kalafatçıların armuz sökmek, kesmekte, açmakta kullandıkları âlet. Buna "Köfteroz" da denir.

KALAFAT KESKİSİ—Caulking chinsel—Bkz: "Parile".

KALAFAT KITIĞI—Gasket oakum. Filler. Filling—Kaplamaların armuz ve suğraları arasına sıkıştırılan üstüpü v.b. maddeler.

KALAFATLAMAK—Caulking. Horsing.

KALAFAT, SON KAT—Horsing up.

KALAFAT YAPMAK—Bkz: "Kalafat etmek".

KALAFAT YERİ—Careen ground. Caulking place.

KALAFAT ZİFTLEMEK—Pay—Kalafat kıtığı konulduktan sonra üstüne zift dökmek.

KALAN MIKNATISİYET—Hysteresis—Bir cisim üzerinden mıknatısiyet kalktıktan sonra, bir süre daha kalan mıknatısiyet.

KALASTIRA—Cradle. Skid. Boat cradle. Boat chocks. Boat's skid—Güverte üzerine konulan filikaların güvenceli biçimde oturtulabilmesi için karinalarına uygun olarak yapılmış ağaç kürsüler, sehpalar.

KALASTIRA KEMERESİ—Skid beam—Filika oturak kemeresi.

KALÇETE (KALÇETA)—Gasket. Long gasket. Furling lines. Plait—Yelken sarmada kullanılan mürnel ya da telden saç örgüsü gibi örülmüş yassı paletler. Bu tip örgülere salmastra örgü de denir.

KALDIRIM—Rock shelf near to surface and parallel to shore line—Deniz kıyılarında su yüzüne yakın ve sahile paralel görülen düz kayalıklar.

KALDIRMA DONANIMI—Lifting gear—Yardımcı teçhizatı ile beraber dikme ya da kreyn. Ağırlıkları kaldırmak ya da indirmek için kullanılır.

KALDIRMAK—1) Heave. Lift—Kuvvet uygulayarak yukarı yükseltmek. Bkz: "Hisa". 2) Rigging—Donatmak, bağlamak. 3) Putting the wheel port or starboard as required—Dümeni iskele ya da sancağa basmak.

KALDIRMA, MIKNATISLI—Lifting magnet—Mıknatıslandırma ile demir v.b. yükleri kaldıran donanım.

KALIN DENİZ—Rough sea. Very rough sea—Kaba deniz. Etkisi fazla olan büyük ve yüksek dalgalar. Bkz: "Deniz durumu kod"u.

KALIN SİS—Thick fog—"Bkz: "Görüş".

KALIP—Mould. Mold—Gemi yapısı daha önceden yapılan kalıplara, modellere göre şekillendirilir.

KALIP BOYUTLARI—Moulded dimensions—Bkz: "Dikmeler arası boy", "Kalıp derinliği", "Kalıp genişliği", "Tescil boyutları".

KALIP DERİNLİĞİ—Moulded depth—Teknenin ortasında, omurgadan geçen yatay düzlem ile fribord güvertesindeki kemerelerin alabandalarda üstünden geçen yatay düzlem arasındaki dikey mesafedir.

KALIP DRAFTI—Moulded draught—Geminin kalıp, dizayn su çekimi.

KALIP GENİŞLİĞİ—Moulded breadth—Teknenin en geniş yeri.

KALIPHANE—Bkz: "Modelhane".

KALİBRASYON—Calibration—Okumada doğruluk sağlamak amacıyla âletlerde ya da hesaplarda yapılan düzeltme.

KALİBRE—Caliber—Namlunun iç kutru. Çap. İki set arasındaki açıklık.

KALİFORNİYA AKINTISI—California current—A.B.D.'de Meksika akıntısına verilen isim.

KALKAN—Scutum—Bir takım yıldızın adı.

KALKAN BALIĞI—Turbot. Window pane. Top knot.

KALKAN BALIĞI, ÇİZGİSİZ—Brill window pane.

KALKAN BALIĞI, DİŞİ—Harvest fish—Çivisiz kalkan balığı.

KALKERLİ DENİZ DİBİ—Calcerous sea bed—Deniz kabuklularından oluşan kalkerli deniz dibi.

KALKINMAK—1) Get clear off. from a leeshore in stormy weather—Fırtınalı havada rüzgâr altında (etkisinde) bulunan sahilden yükselip (açılıp) kurtulmak. 2) Righting of the vessel when listed by the waves—Denizler etkisiyle bir tarafına meyletmiş bir geminin düzelmesi.

KALKIŞ—Departure—Hareket etmek.

KALKIŞ ROTASI—Departure course—Bir geminin bir yerden bir yere giderken uyguladığı ilk rota.

KALKIŞ TELGRAFI—Sailing telegram—Kiracıya hazırlanması için geminin son limandan çektiği telgraf.

KALMAK—Bkz: "Falso etti, rüzgâr". Rüzgârın kalması, mayna etmesi, sertliğini kaybetmesi.

KALOMA—1) Pay out. Paying out. Pay. Slack. Slack away. Veer. Veer away. To let loose. Leave loose—Demir zincirinin boş bırakılması, denize verilmesi için verilen emir ve bu işin yapılması. 2) Stay. Scope. Scope of cable—Demir zincirinin denizde bulunan zincir miktarı. Bu miktar denizin derinliğine göre verilir. Genellikle derin yerlerde derinliğin beş katı, derin olmayan yerlerde üç katı olarak uygulanır ve buna diğer faktörler de etki yapar, örneğin rüzgâr, akıntı gibi. Bu kalomaya "Tam kaloma", "uzun kaloma", "geniş kaloma" daha az olana da "kısa kaloma" denir.

KALOMA ETMEK—Paying out the chain cable. Leave loose the chain cable. Veer away. To slacken. Bkz: "Kaloma".

KALOMA HIZLI—Pay away—Bkz: "Kaloma".

KALOMALIK—Bkz: "Fundalık, zincir".

KALOMA VERMEK—Bkz: "Kaloma etmek".

KALOMA VİRA—Veer and (heave) haul—Vira eden makine almayınca az kaloma (laçka, boş koyma) edip makinenin tekrar vira etmesini sağlamak.

KALORİ—Calory—Normal atmosfer basıncında ısınma ısısı 15° C'lık suyunkine eşit olan bir cismin bir gramının sıcaklığını 14,5° C'dan 15,5°C'a çıkarmak için gereken ısı miktarına eşit olan ısı birimi.

KALYON—Galleon—Eski bir savaş gemisi.

KAMA—1) Wedge. Breech. Quoin—Sığıl. Varil, fıçı gibi yuvarlak cisimlerin yuvarlanmamaları için kullanılan ağaç sığıl. 2)

Ridge—Yüksek barometrik basıncın boylamasına alanı. Sırt. 3) Bkz: "Ayar (şerit) levhaları". 4) Key—Şaftlar üzerine bağlanan parçaların güvenliğini sağlamak için kullanılan çelik parça.

KAMA GÖVDESİ—Breech block—Topların kuyruklarında mermi ve hartuçların sürüldükleri yerleri kapamak ve gaz'ın kaçmasını önlemek amacıyla yapılmış kapak.

KAMA KANALI—Keyway—Bkz: "Kama 4'ün gireceği kısım, kanal, oyuk.

KAMARA—Cabin. Stateroom—Gemilerde yolcu ve gemi adamlarının, savaş gemilerinde subay ve astsubayların yattığı, istirahat ettiği, işlerini gördükleri oda.

KAMARA, BAŞTA—Cuddy—Baş tarafta bulunan kamara.

KAMARA BÖLÜMÜ—Catering department—Kamarot, aşçı v.b. oluşturduğu personel.

KAMARACI—Cuddy—Savaş gemilerinde kamara hizmeti gören kamarot.

KAMARA İSKELESİ—Accommodation ladder. Companion ladder—Geminin kamaralar kısmına girip çıkabilmek için indirilip kaldırılabilen iskele. Salon iskelesi.

KAMARA PUSULASI—Compass tell tale—Eskiden kamaralara asılan bu tür pusulalarla kaptan, gemi rotasını kontrol etmek olanağını elde ederdi.

KAMAROT—Steward. Mess man—Gemi garsonu. Gemide yolcu ve zabitana yemek vermek, kamaraların, salonların temizliğine bakmak v.b. hizmetleri yapmakla görevlendirilmiş gemi adamı.

KAMAROT, KADIN—Stewardess.

KAMAROT KAMARASI—Steward's cabin.

KAMAROT, NÖBETÇİ—Bell boy. Duty steward.

KAMBİYO—Exchange—Döviz işlemlerini yürüten resmî daire.

KAMBİYO KURU—Exchange rate—Yabancı para, döviz kuru, değeri.

KAMÇI—Tail. Pendant. Pennant—Bir çıması bir yere bağlanmış, diğer çıması herhangi bir amaç için kullanılmak üzere serbest olan kısa halat parçası.

KAMÇI BAĞI—Rolling hitch—Küçük bir halatı büyük bir halatın bedenine bağlamak ya da kamçılı bir palanganın kamçısını donanım üzerine bağlamak için kullanılan bağ.

KAMÇILAMAK—1) Whipping. Flapping—Rüzgâr ya da fırtına etkisiyle yelkenin matafyonlarının kesilmesi ya da iskotasının kaçırılması sonucu her iki tarafa yapraklanması. 2) Aganta halinde iken kesilen bir halatın etrafa set darbe yapması. 3) Yağmur, dolu ya da deniz serpintilerinin sert olarak yüze çarpması.

KAMÇILI PALANGA—Tail block. Tail tackle. Jigger block. Handy billy—Bkz: "El ya da adi palanga" olup makaranın bir tanesinde kamça yerine bir çıma (kamçı) bulunmaktadır.

KAMİN AYGITI—Soot blower—Bkz: "Kamin yapmak".

KAMİN YAPMAK—Soot blowing—Kazan ve çıkış yollarında oluşan kurumların temizlenmesi.

KAMPANA—Ship's bell. Bell—Gemilerin başında bulunan kampana ile demir zincirinin denizde bulunan kaloma miktarı, sisli havalarda gemi yerini, tehlikeli durumlarda tehlikeyi belirtmek, vardiya değişimlerini, saatleri bildirmek için kullanılan çan.

KAMPANA ÇALMAK—Strike. To ring. To ring the bell—Bkz: "Kampana" işlerinin yapılması.

KAMPANA DİLİ—Bkz: "Kampana tokmağı".

KAMPANA TOKMAĞI—Bell striker.

KAMPANA TOKMAĞI HALATI—Bell rope—Kampana tokmağına (diline) bağlı ucu cevizli halat. Bu halat tutularak kampana çalınır.

KANAL—1) Canal—İnsanlar tarafından yapılan deniz geçiti. Bkz: "Kanal, doğal". 2) Canal. Groove. Cantline—Halat kolları arasında kalan açıklık. 3) Block swallow—Makarada dil ile tabla arasında kalan boşluk olup halat buradan geçer. Alt boşluğa "Block breech" denir. 4) Ship canal—Bir geminin geçebilmesine elverişli ve denizle ilişkisi olan geçit, kanal. 5) Sheave hole. Sheave groove—Makara dili kanalı. Makarada dilin döndüğü, oturduğu boşluk.

KANAL AÇMAK—Scour. Scouring. Dredging—Kuma, çamura oturan bir gemiyi kurtarmak için kurtaran geminin pervanesi ile oturan geminin altını ve çıkacağı, yüzebileceği yeri, yönü oymak.

KANA(LAR)-Mark(s). Water mark(s). Draught mark(s)—Geminin baş kıç ve ortasında metrik ya da kadem, olarak yazılmış rakamlar, omurga sıfır olarak başlangıç noktasıdır. Teknenin batışını gösterir.

KANAL, DOĞAL—Channel—İki kara parçası arasında doğal olarak bulunan kanal, geçit.

KANAL GEÇİT FENERİ—Canal light.

KANAL KILAVUZU — Channel, canal pilot.

KANAL SEYRİ—Canal navigation.

KANAL YÜRÜTMEK—Worm. Worming. Snake—Bkz: "Façuna" işleminde halat kolları arasındaki kanalların gırcala v.b. ile doldurulması.

KANAL YÜRÜTME SİCİMİ—Rounding—Bkz: "Kanal yürütmek" için kullanılan mürnel ya da gırcala.

KANA RAKAMLARI—Bkz: "Kanalar".

KANAT—Blade—Örneğin uskur pervane kanadı.

KANAT BAŞI—Heel of blade.

KANAT FORMU—Blade shape—Buhar türbinlerinde kanat profili.

KANAT KENARI—Edge of blade.

KANAVİÇE—Burlap—Gemide istif gereci olarak kullanılan çuvallık bez.

KANCA—Hook—1) Palangaların makarası üzerinde, yükleme ve boşaltma için yük telinin ucunda bulunan bir tarafı kıvrık ve sivri kısa çengellerdir. Değişik amaçlar için değişik türlerde yapılır. 2) Ambar işçisinin kolaylık sağlaması için ellerinde kullandıkları "El kancası".

KANCA AĞIRLIĞI—Iron ball—Yük kancasının üstünde bulunan ağırlık. Kancanın düzgün ve hızla inmesini sağlar. Koço da denir.

KANCA BAĞI—Wall hitch—Doblin çımalarını sıkmak için kanca üstlerine vurulan bağdır. Buna "kanca krozu" da denir.

KANCABAŞ—Vessels of hook type head—Başları kancaya benzer şekilde yapılmış tekneler.

KANCA GÖNDERİ—Pole. Hook—Özellikle filikalarda, mavnalarda sahilden avara etmede ve yanaşmada kullanılan bir ucunda kanca bulunan ağaç çubuk. Yanaşırken kancalı uç, avara ederken ağaç uç kullanılır.

KANCA KULLANILMAZ—Use no hook—Yükleme boşaltmada yüke kanca vurulmaması hakkında yük üzerinde yazılan uyarı. Bkz: "Kanca 2".

KANCA KURTARMA DONANIMI—Quick releasing gear. Disengaging gear—Filika denize indirildikten sonra matafora palangalarında bulunan kancaların filikadan derhal ayrılması çok önemli olduğundan çeşitli kanca kurtarma (ayırma) donanımları yapılmıştır.

KANCA KROZU (KURUZU) BAĞI—Black-tail wall hitch—Bkz: "Kanca bağı".

KANCALI CIVATA—Hook bolt—Bir tarafı kancalı diğer tarafı kılavuzlu cıvata.

KANCALI HALAT—Hook rope—Bir çımasında (ucunda) kanca bulunan 10/12 kulaç uzunluğunda halat. Özellikle küçük araçlar bir yere yanaşırken açıktan bu halatı yanaşacağı yere fırlatarak kancanın rastladığı yere takılması sonucu yanaşma sağlanır.

KANCALI İZBİRO—Bkz: "Çırçıl".

KANCALI MANİVELA—Cant hook—Bir ucunda kanca olan demir çubuk.

KANÇELLO—Cancelling date—Geminin yüklemeye hazır olacağı son tarih. Gemi bu tarihte hazır olmadığı takdirde yük sahibinin (ya da kiracının) anlaşmayı feshedebileceği hakkı kabul edilmiş olur.

KANÇELLO KOŞULU—Cancelling clause—Navlun anlaşmalarına konulan bu koşul ile Bkz: "Kançello" durumunda kiralayanların anlaşmayı feshedebileceği kabul olunur.

KANDİLİSA—Halyard. Halliard. Tye. Yard rope. Gantline—Yatay ve eğik serenlerle, yan yelkenleri yerlerine kaldırmakta kullanılan donanımlar ya da halatlardır. Tirinket ve mayıstıra serenlerinin kandilisalarına "İstirise", gabya serenlerinin kandilisalarına "Manti", flok ve randa gibi yan yelkenlerinin kandilisalarına "Çördek" ya da "Mandar", cunda yelkenlerinin kandilisalarına "Solongo" denir.

KANDİLİSA BAĞI—Halliard bend—Serenleri makara ya da bastikalara diğer bağlardan daha yakın bulundurmak için babafingo ve kuntra serenlerinin kandilisaları ile cunda serenlerinin solongaları—nın bağlandığı bağdır.

KANDİLİSA DONANIMI—Girth line—Bkz: "Kandilisa".

KANDİLİSA LÂVRASI—Bkz: "Lâvra".

KANDİLİSA SAPANI—Tripping line—Babafingo ve kuntra serenlerinin kandilisalarını bağlamak üzere kapele olunan radansalı sapanlardır.

KANDİLİSA TAHTASI—1) Bkz: "İzbarço tahtası". 2) Bkz: "Borda tahtası".

KANGAL—Coil—Halat, boru, hortum, ip gibi cisimlerin dairesel olarak üst üste istiflenmiş biçimi. Bkz: "Roda".

KANGAL BORU—Spiral tube.

KANO—Canoe—Padıl kürekle yürütülen küçük, dar deniz aracı.

KANTARMA—Spreader—İskele askısı.

KANTARMA ALT KOLLARI—Spreader lower bridles.

KANTARMA DİSKİ—Spreader disc.

KANTARMA HALKASI TERAZİSİ—Spreader ring.

KANTARMA TEKERLEK KAVRAMASI—Spreader wheel taglines.

KANTARMA ÜST KOLLARI—Spreader upper bridles.

KANVASER—Canvaser. Canvasman—Piyasada yük bulmak için çalışan memur.

KAPAK—Flap. Cover.

KAPAKLANMAK—Bkz: "Alabora olmak".

KAPAKLI VALF—Clack valve—Emme ile açılan, ağırlık ile kapanan valf.

KAPALI BARINAK GÜVERTE—Closed shelter deck—Bkz: "Barınak güverte"de dış etkenlere karşı kapalı olan barınak güverte. Bu durumda barınak güverte altı tonilâto'ya dahil edilir.

KAPALI CEPHE—Occlusion—Meteorolo-

jik bir haritada sıcak ve soğuğun birleştiği yerde oluşan hat. Oklüzyon.

KAPALI DEVRE—Close circuit—Elektrikte kapalı devre.

KAPALI SU—Pool.

KAPAMAK—Shut down—Makineyi durdurmak, kapamak.

KAPASİTE—Capacity—Hacim.

KAPASİTE PLÂNI—Capacity plan—Geminin trim, yük çizelgelerini (cetvellerini), tonilâtolarını (tonajlarını) ambarlarını, yakıt yerlerini, tanklarını v.b. yerlerini gösteren plân.

KAPATMAK—Overlap—Yelken yarışlarında aynı kuntrada ve iki tekne mesafe içinde yakın seyir sırasında biri diğerinin gerisinden neta olmayan yatların durumuna denir.

KAPATMA KURALI—Overlapping rule—Yarış halinde iki yat. Bkz: "Kapatmak" durumunda bir engele ya da işarete yaklaşıyorsa uzak olan yakın olandan engeli aşacak kadar neta olacaktır.

KAPELE—Truck. Mast bend—Çarmık, istiralya gibi sabit arma kasalarının direklerde ve çubuklarda geçtiği, bağlandığı yerler.

KAPELE ÇEMBERİ—Spider band. Hound band. Spider hoop—Çarmık, istiralya gibi sabit armaların direklerde geçtiği, bağlandığı çember.

KAPELE MUŞAMBA-Hood.Coad-1) Pusula, dümen dolabı, kaporta, vinç gibi gemi parçalarını dış etkilerden korumak için yelken bezinden ya da brandadan yapılmış kılıflar. 2) Kapelelerin ait olduğu yere takılması, geçirilmesi için verilen emir.

KAPELLA—Capella—Arabacı takımyıldızının a yıldızı.

KAPI KOLU—Dog—Su geçirmez kapının kolu. Demirden yapılmış kanca.

KAPLAMA—Bkz: "Kaplama tahtası".

KAPLAMA AÇMAK—Reeving—Kalafat yapabilmek için kaplama aralarını içerden zorla açmak.

KAPLAMA ASTARI—Covering strap—Ağaç teknelerde, borda kaplamalarında sokra üzerine vurulan dablin (ikinci parça).

KAPLAMA BAŞI—Quarter. Quarter iron—Serenin hamaylısını kuvvetlendirmek için vurulan astar kaplamaların seren cundası tarafına kalan sonlarıdır. Buna "Kilitbaşı" da denir.

KAPLAMA BAŞI KALÇETESİ—Quarter gasket—Bkz: "Kaplama başı"nda kullanılan kalçete.

KAPLAMA ÇİVİSİ—Sheating nail—Ağaç teknede dip kaplamaların üzerine çekilen bakır kaplamaya vurulan bakır-çinko karışımı düz başlı çivi.

KAPLAMA, DIŞ—Bkz: "Kaplama tahtası".

KAPLAMA İŞÇİSİ—Planker—Ağaç teknenin kaplamalarını yerine bağlamakta, onarmakta usta olan kişi.

KAPLAMA SIRASI—Strake. Planking—Baştan kıça doğru kaplama tahta ya da çelik saç levha sırası.

KAPLAMA TAHTASI—Plank. Planking. Boarding—Postaların, eğrilerin iç ve dışlarına vurulan ağaç kaplamalar. Postaların dışlarına vurulana "Dış kaplama", içlerine vurulana "İç kaplama", dış kaplamaların sudan yukarı kalanlara "Çapa", sudan aşağı olanlara "Dip" ya da "Karina" denir. İç kaplamaların sintine dönümünden omurgaya doğru olanlara "Farş" deyimi,ambar diplerinde bulunan tank üstlerine vurulan tahtaları da içine almaktadır.

KAPLAMA TUTTURMAK—Planking clamp—Ağaç kaplamaları eğrilere (iskarmozlara) tutturmak.

KAPLİN—Coupling—İki parçayı birbirine bağlamak için yapılan biçimlendirme, donanım.

KAPLUMBAĞA—Cable holder. Clamping. Controller. Chain controller. Bow stopper. Compressor—Gözdemiri loçalarının biraz gerisinde, demir loçası ile zincir loçası arasında bulunan ve zincir baklalarını içine alacak şekilde yapılmış bulunan demir zinciri bosası. Buna "Kapon" da denilir.

KAPMA—Grab—Kepçe. İki kepçeden oluşan ve açılıp kapanan yükleme boşaltma aracı. Örneğin dökme yükler ya da deniz dibinden kum çakıl çıkarmak için kullanılır.

KAPMA HASARI—Grab damage—Dökme yük taşındığında ve kapma ile boşaltıldığında ambarda olacak hasarların nasıl karşılanacağı hususunda kira anlaşmalarına konulan koşul, kloz.

KAPON—Stopper—Bosa. Durdurucu.

KAPON ÇENGELİ—Cat book.

KAPON ÇIMASI—Cat tackle fall.

KAPON MAKARASI—Cat block.

KAPON PALANGASI—Cat trigger.

KAPON TETİĞİ—Mankey lever—Eski gemilerde baş tarafta küpeşte üzerinde bulunan sabit mapalardan geçen ve ortasında bulunan manivela ile çevrilen iki uçları memeli oynar demir kol.

KAPON ZİNCİRİ—Cat tackle for the anchor. Shank painter—Eski gemilerde gırıva fişka edilen demirleri yerinde tutmak için kullanılan zincirler. Bugün kullanılmamaktadır.

KAPORTA—Skylight. Companion skylight. Companion way—Gemilerin aşağı katlarına hava ve ışık vermek ve güverteler

arasında geçiş sağlamak için güverteler üzerine açılmış ve etrafları mezarnalarla çevrilmiş açıklıklar, menfezler. Işık almak için yapılan kaportaların üzerinde camlı, menteşeli kapaklar vardır. Bkz: "İspiralya".

KAPORTA AĞZI—Companion hatch.

KAPORTA İSKELESİ—Companion ladder.

KAPORTA KAFESLERİ—Skylight gratings—Kaporta camlarını kırılmadan korumak için kaporta üzerine tutturulmuş madenî çubuklar.

KAPORTA MUŞAMBASI—Skylight cover—Gereğinde kaportalar üzerine geçirilen burandadan yapılan kılıf.

KAPTAN—Captain. Shipmaster. Master. Master mariner—Ticaret gemilerinde gemiyi sevk ve idare eden en büyük rütbe ve bu rütbeye sahip kişi. T.T.K: 972. Gemide kaptanlık görevini yüklenmiş kişiye. Bkz: "Süvari" de denir.

KAPTANIN GECE EMİRLERİ—Night orders—Kaptan yatmadan önce seyir jurnalına gece uyulmasını, yapılmasını istediği emirleri yazar.

KAPTANIN EMİRLERİ—Standing orders—Kaptan uyulmasını, yapılmasını istediği işler için verdiği emirler.

KAPTANIN OFİSİ—Captain's dayroom—Kaptanın çalışma odası.

KAPTANI, TİCARET GEMİSİ—Master. Master mariner—Bkz: "Kaptan". Ticaret gemisi süvariliği, kumandanlığı yapmak için elinde yeterlik belgesi olan profesyonel denizci.

KAPTAN KAMARASI—Captain's cabin—Kaptanın işlerini yürüttüğü, çalıştığı ve istirahat ettiği kamara, oda.

KAPTANKÖŞKÜ—Bkz: "Köprüüstü".

KAPTANLIK—Captainship—Gemiyi sevk ve idare ilmi, bilgisi, tekniği ve tecrübesini içine alan san'at.

KAPTANPAŞANIN KUZULARI—Skipper's daughter—Dalga tepelerinin çatlaması sonucu deniz üzerinde sürü halinde görülen beyazlıklar.

KAPTAN RAPORU—Master's report. Master's protest. Sea protest—Gemide olan olayın kaptan tarafından yazılı olarak yetkililere bildirilmesi. Mahkemeye verilerek tanıklar dinletildiğinde Bkz: "Deniz raporu" alınır ki çıkarları koruduğundan çok önemli bir belge olur ve işlemin zamanında yapılması değerini artırır. Bazı ülkelerde bu raporun notere ya da liman başkanlığına verilmesi yeterli görülmektedir.

KAPTAN, UZAKYOL — Extramaster — Uzakyol kaptanlığı halen ülkemizde, Cebelitarık ve Kızıldeniz dışında her türlü büyüklükteki gemileri gezdirme, çalıştırma yetkisi veren yeterlik belgesidir.

KAPTIRMA—Priming. Prime the pump—Tulumbanın görevini yapabilmesi, suyu alabilmesi için gövdesini, alıcı hortumunu su ile doldurmak ve çalıştırmak.

KAPTIRMAK—To be caught by the wind or current—Geminin baş ya da kıçının akıntı ya da rüzgâr etkisiyle gidilmesi istenilen yönden saptırılması. Rüzgâra kaptırmak, akıntıya kaptırmak gibi.

KAR—Snow—Billürlaşmış, donmuş su buğusu.

KARABATAK KUŞU—Cormorant.

KARADA—Ashore—Denizin hemen bittiği ve karanın başladığı sahil kesimi.

KARADAN—Land by.

KARADENİZ—Black sea. Euxine sea.

KARADENİZ BOĞAZI—Bosphorus—İstanbul Boğazı. Boğaziçi.

KARADENİZ KILAVUZ KİTABI—Black Sea Pilot—Karadeniz Rehberi Deryası. Bu deniz kitabı Karadeniz ve limanları hakkında bilgi verir.

KARADENİZ LİMAN KOŞULLARI—Black sea berth terms—Bu koşullar altında kiralanan gemi, yükleme yerinde her ne kadartam tahıl ya da tohum yükleyecekse de kiralayanların karışık yük yüklemek opsiyonları da vardır.

KARAFATMA—Cockroach—Kakalak. Hamam böceği.

KARAGÖZ BALIĞI—White bream. Two banded bream. Sea bream. Das. Dassie.

KARAGÖZ TİRSİ—Pontic herring—Bkz: "Tirsi balığı".

KARA İLE ÇEVRİLİ—Land locked—Kara ile çevrilmiş deniz parçası.

KARA İŞARETİ—Land mark—Karada bulunan ve bilinen işaret, alâmet. Karada bir yeri belirtmek için konulmuş olabilir.

KARAKOL GEMİSİ—Patrol boat. Guard ship—Limanların ve karasularının karakol görevini yapan, güvenlik ve asayiş sağlayan küçük deniz aracı.

KARAMAN—1) Jerk. Jerking—Karaya oturmuş bir gemiyi kurtarmak için çekme halatına bir miktar boş koyup çeken geminin makineleri tam gücü ile ileri çalıştırılarak çekme halatına birden ve hızla bindirilmesi. Buna "Karaman vurmak" da denir. 2) Drop hammer—El şahmerdanı.

KARAMANLAMAK—Bkz: "Karaman 1".

KARAMAN VURMAK—Bkz: "Karaman 1".

KARA MİLİ—Bkz: "Mil".

KARAMUSAL—Mooring swivel—Çift demirde yatan gemilerin demir yerinde fazla salmamaları için iki demir zincirinin birleştirilmesini sağlayan bir fırdöndü ve dört parça zincirden oluşan bir donanım.

KARANFİL—1) Cap stay. Triatic stay. Jumper stay. Signal stay—İki direk cundası ya da kolombirleri arasına çekilen halat. 2) Spanish burton. Garnet. Guy

tackle—Karanfil halatı denilen iki çıması kancalı bir kazayağı düzenini içeren bir makara ile bir tornodan oluşan palanga. Makarası kamçılı, tornosu kancalı olan bu palanga ağır eşya alıp vermekte ve gereğinde filika asıp indirmekte kullanılır.

KARANLIK HAVA—Gloomy weather.

KARANTİNA—Quarantine—Bulaşıcı hastalığı olan ya da bulaşıcı hastalık olan yerden gelen bir geminin dışarı ile belirli bir zaman ilişkisini kesmek. Karantinaya almak.

KARANTİNA FLÂMASI—Quarantine flag. Yellow flag—Bkz: "Q" harfi.

KARANTİNA DAİRESİ—Quarantine office.

KARANTİNADAN GEÇMEK—To go through quarantine.

KARANTİNADA YATMAK—To be in quarantine.

KARANTİNAHANE—Quarantine station. Quarantine hospital—Sahilde hastaların karantinaya, gözlem ve tedaviye alındıkları yer.

KARANTİNA LİMANI—Quarantine anchorage—Karantina işlemleri için demirlenen demir yeri.

KARANTİNA MEMURU—Quarantine officer.

KARANTİNA MÜDDETİ—Quarantine period—Geminin hastalık nedeniyle gözlem altında kaldığı süre (müddet).

KARA (PARÇASI)—Land.

KARARLI DENGE—Bkz: "Denge, kararlı". Bozulmayan denge.

KARARLILIK—Stability.

KARARMIŞ HAVA—Overcast—Göğün beşte dördünden fazlasının bulutla kapalı olması. Bkz: "Bofort simgeleri".

KARARSIZ—Unstable.

KARARSIZ DENGE—Bkz: "Denge, kararsız". Bozulan denge.

KARARSIZ HAVA—Changeable weather. Unstable air—İyi mi, kötü mü olacağı belli olmayan hava durumu.

KARARSIZLIK—Instability.

KARARSIZ RÜZGÂR—Variable, changeable wind—Az zaman içinde bir yönden bir yöne dirisa eden (dönen, değişen) ve dirisa ettiği yönde durmayan rüzgâr.

KARARTILMIŞ GEMİ—Darkened ship.

KARARTMAK—Black out. To darken—Kendisini etraftan gizlemek isteyen bir geminin ışıklarını söndürmesi ya da dışardan görülmemek üzere tedbirler alması.

KARARTMA LAMBASI—Blackout lamp. Blackout light.

KARARTMA PANCURU—Dead door—Kamara kapılarında, karartma için kullanılan ağaç sürme kapı.

KARASAL SOĞUK—Continental polar—Kara ile ilgili soğuk.

nal sea. Maritime territory—Bir devletin hakimiyeti altında bulundurduğu deniz bölümü.

KARASULARI DIŞI—Adjacent zone—Karasularından hemen sonra gelen sular, deniz.

KARASULAR, İÇ—Inland waters.

KARAVANA—Sailor's meal. Mess—1) Asker yemeklerinin konulduğu kap. 2) Asker yemeği.

KARAVELA DENİZ—Confused sea—Karışık sular.

KARAVELE—Caravele—Pruva direği kabasorta, grandi direği laten donatılmış yelkenli tekne, kalyon. Kristof Kolomb ve Magellan bu tip tekneler kullanmışlardır.

KARAVELE KAPLAMA—Carvel planking—Bkz: "Armuz kaplama".

KARAYA BAĞLI BUZ—Landfast ice.

KARAYA BİNDİRMEK—1) Voluntary beach. To beach. Pile up—Bir tehlike içinde bulunan geminin tehlikeyi atlatamaması üzerine, kurtulmak için karaya verilmesi, deniz dibine oturtulması. 2) Bkz: "Karaya oturma".

KARAYA ÇIKIŞ İZNİ—Shore leave. Landing card—Karaya çıkmak için verilen izin belgesi.

KARAYA ÇIKMAK—1) Disembark—Gemiden karaya çıkmak. 2) Bkz: "Karaya oturma".

KARAYA GİTMEK—Run ashore. To go ashore. Run aground. To be cast away—Gemi konumunun yanlış saptanmasından ya da elverişli olmayan hava ve deniz koşulları nedeniyle geminin karaya oturması. Bkz: "Karaya oturma".

KARAYA GİTMİŞ—Driven ashore—Karaya oturmuş.

KARAYA OTURMA—1) Stranding—Anormal koşullar nedeniyle geminin karaya oturması. 2) Grounding—Örneğin suların çekilmesi nedeniyle geminin deniz dibini bulması, oturması.

KARAYA OTURMUŞ OLMAK—To be stranded. To be grounded. Aground. To be beached. To be cast away.

KARAYA UĞRATMAK—Bkz: "Karaya bindirmek".

KARAYA VERMEK—Bkz: "Karaya bindirmek."

KARAYA VURMUŞ BUZ—Anchor ice—Denizde karaya oturmuş buzdağı.

KARAYA VURMUŞ EŞYA—Jetsam—Gemiden atılmış ve karaya vurmuş eşya.

KARAYA YAKLAŞMAK—Make the land—Karayı görmek.

KARAYEL—Northwest—Kuzeybatı. 315° yönü.

KARAYEL RÜZGÂRI—Northwest wind—Kuzeybatı yönünden esen rüzgâr.

KARBON ARTIKLARI—Carbon residue—Katı ya da akaryakıtların havasız ortamda

sonra kalan artık.

KARDEŞ GEMİLER—Sister ships—1)Aynı ölçülerle yapılmış gemiler. 2) Aynı donatanın sahip olduğu gemiler.

KARDEŞ GEMİLER KOŞULU—Sister ships clause—Bundan amaç eğer sigortalı gemi aynı donatana ait (ya da idaresinde) diğer bir gemi ile çatışır ya da ondan kurtarma yardım isterse, gemi sanki başka bir donatana aitmiş gibi işlem yapılır.

KARE—Square.

KARE, METRE—Square meter.

KARENAJ—Careen—Tekneyi yan yatırıp ya da karaya çekip altını temizlemek, kalafat etmek, boyamak. Bkz: "Karina temizlemek".

KAR FIRTINASI—Snow storm. Blizzard.

KARGA—1)Upside down—Bir şeyin başaşağı edilmesi. 2) Corvus. Corvi. Crow—Bir takım yıldızın adı.

KARGA BORİNA—1) Ribband line. External shape of timbers, ribs or frames fitting to planks (plates)—Postaların (borda inhinası gereği) iki kenarlarının bir düzeyde bulunmamasından oluşan çalım. Bu çalım nedeniyle postalar, dış yüzeylerine kaplanan kaplamalarla bir açı oluşturur.

KARGA BOSA—Lowering a sail—Yelkeni indirmek.

KARGACUNDA—Topping of a yard—Bir serenin mantilyasının bir taraftan basılarak yatay durumunun bozulması.

KARGACUNDA ETMEK—To top. To cockbill.

KARGA ETMEK—To fetch the pump—Eski tip köseleli tulumbanın işlemesi için tulumbanın üzerine su dökerek köselesini yumuşatmak.

KARGALIK—Crow's nest—Bkz: "Pruva çanaklığı".

KA'Rİ BAHİR—Bkz: "Deniz dibi".

KARINCALANMAK—Bkz: "Korozyon".

KARINTI—Vortex. Eddy—Akıntıların anafor sularına karışmasından oluşan girdaplar. Bkz: "Girdap".

KARIŞIK DALGALAR (DENİZ) - Confused seas—Çeşitli tip ve büyüklükte dalgaların birlikte oluştuğu ve "dalga spektumu" yaklaşımı ile incelenen deniz hali.

KARIŞIKLIK—Turbulance.

KARIŞIK SULAR—Confused current—Akıntıların birbirine karışması nedeniyle yönü belirsiz akıntı. Bkz: "Karavela deniz".

KARIŞIK YÜK—General cargo. Combined cargo. Bkz: "Kırkambar yük".

KARIŞIK YÜK GEMİSİ—General cargo vessel.

KARIŞIM—Composition—Örneğin boyaların terkibi, karışımı.

latörün doğurduğu frekans ile alıcının aldığı frekansları birbirine karıştıran.

KARİDES—Shrimp. Prawn.

KARİDES AVLAMAK—To go shrimping.

KARİDES AVLAYAN TEKNE—Shrimp trawler.

KARİDES, İRİ—Prawn.

KARİNA—1) Bottom of the vessel—Gemi teknesinin su kesiminden aşağı kalan kısmı. "Karine" de denilmektedir. 2) Canna. Car—Bir takım yıldızı.

KARİNA BASMAK—Bkz: "Karenaj".

KARİNA ETMEK—Bkz: "Karenaj".

KARİNA HALATI (ZİNCİRİ)-Hogging line (chain). Careen chain—1) Çatışma paletinin (müsademe paleti) gemi karinasından dolaşan halatı. 2) Çatışma paletinin kullanılmasını kolaylaştırmak için önceden karinadan dolaştırılmış halat, zincir.

KARİNA KALKIMI—Dead rise—Dip kalkımı. Teknenin omurgadan itibaren sintine dönümüne kadar yapmış olduğu yükselme.

KARİNA KONTROLU—Sighting the bottom—Tekneyi havuzlayarak, karaya çekerek ya da altını temizleyerek karinada bir hasar olup olmadığını dikkatlice kontrol etmek.

KARİNA LEVHALARI—Bottom platings—Yalpalık ile omurga arasında, daha geniş anlamı ile su kesimi altında kalan gemi dip levhaları.

KARİNANIN İÇERİ ÇÖKMESİ—Set up.

KARİNA SAÇ KAPLAMA SIRASI—Bottom strake.

KARİNA TEMİZLEME—1)Breaming. Grave—Gemi karinasının ağaç teknelerde yakılarak temizlenmesi. 2) To hog. Hogging—Karinada oluşan yosun, midyelerin fırça ile temizlenmesi.

KARİNA ZİNCİRİ—Careen chain—Bkz: "Karina halatı".

KARKARİAS BALIĞI—Great blue shark. Blue pointer—Canavar balığı.

KARAKOLA—Bkz: "Cunda makarası".

KÂR MAHRUMİYETİ—Loss of profit—Örneğin çatışma sonucu, karaya oturmada geminin çalışma olanağını yitirmesi nedeniyle kâr edememesi, kayba uğraması.

KARNİYARIK BASTİKA—Snatch block. Hinged block—Bkz: "Ayak torno".

KARPİT LÂMBASI—Acetylene lamp. Carbide lamp—Madenci lambası.

KARPUZ FENER—Globular lantern—Küresel cam fanuslu lamba. Her tarafa ışık verme olanağı vardır.

KARPUZ KIÇ—Cruiser stern—Kruzer kıç. Dümenin üstüne kadar tam formlu

KARPUZ KIÇLI—Bkz: "Karpuz kıç".

KARŞI KONUM—Opposition—Güneşle bir dış gezegenin, Güneşle Ay'ın Yer'e göre bakışık olduğu (uzanım 180°) konum.

KARŞILA—Meet the velm. Meet her. Ease the rudder. Ease. Ease the helm—Geminin başının sancak ya da iskeleye hızla gelmesini önlemek amacıyla dümen ortalandığı halde geminin salması devam ediyorsa bunu önlemek için dümenin, geminin saldığı tarafın aksine basılması için serdümene verilen emir.

KARŞILAMAK—Bkz: "Karşıla".

KARŞIT KERTERİZLER—Reciprocal bearings—Birbirinden 180° farklı olan kerterizler. Bkz: "Telsiz kerteriz âleti"nde iki ayrı istasyondan alınan kerterizler.

KARŞIT PİSTONLU MAKİNA—Opposed piston engine. Reciprocal piston engine—Aynı silindir içinde birbirine karşı çalışan doğru iki pistonlu dizel makinası.

KARTAL—Aquila. Eagle—Önemli olan "Altair" yıldızını içeren bir takım yıldızı.

KAR TANESİ—Snow flake—Kuşbaşı kar.

KARTEL—Bkz: "Mancana"—Küçük mancana.

KARTER—Crankcase. Carter. Casing. Housing—Örneğin krankı ve yağ haznesini içine alan kap.

KARTER ÇAMURU—Residue. Sludge—Yağlama yağının karterde bıraktığı artık, çamur.

KARTER TANKI—Sump tank—Karter altında bulunan yağlama yağı tankı.

KARULA—1) Bkz: "Karula yakası". 2) Sail gasket—Örneğin yan yelkenlerin karula yakasını uygun bir yere bağlamak üzere düzenlenmiş kamçılar.

KARULA HALATI—Tripping line—Bkz: "Karula palangası".

KARULA KANDİLİSASI—Tack tie—Karula yakasını yukarı kaldırmak için giz çatalı ile karula yakası arasına vurulan palangadır.

KARULA PALANGASI—Tack purchase—Randa yelkeninin karula yakasından güverteye bir çelikle vurulan palanga.

KARULA PATASI—Tack cringle—Yelkenin karula yakasında bulunan radansalı ya da çelikli kazayakları.

KARULA YAKASI—Tack. Corner of the tack—Yan yelkenlerin baş tarafa kalan alt yakalarına denir.

KASA—1) Eye. Spliced loop of a rope—Halatların çımalarına ya da bedenlerinin herhangi bir kısımlarına çözülmeyecek biçimde yapılan çevrintilere denir. Özellikle gemi bağlamalarında bu tür kasalar güvence ve sür'at sağlar. Babalara geçirilmesi ve molası hızla yapılabilir. 2) Frap. Haul out—Yan yelkenlerin açılması için verilen emir. Açılacak yelkenin ismi ile beraber söylenir. Bkz: "Kasa randa" gibi.

KASA ÇELİĞİ—Toggle. Strop and toggle—İki kasayı içiçe geçirerek birbirine ya da bir kasa ile bir çımayı birbirine bağlamakta kullanılan çelik.

KASA DİKİŞİ—Eye splice—Bkz: "Kasa 1"de kasa yapabilmek için uygulanan dikiş. Bkz: "Dikiş".

KASA ETMEK—To sheet home—Yan yelkenlerin iskotalarını lâva ederek yerlerine toka edilmesi. Bkz: "Kasa 2", "Kasa randa".

KASALI İZBİRO—Hogshead sling. Frapped sling. Buttend sling—Fıçı tıpası yatay olarak üstte tutulmak üzere yapılan izbiro. Bkz: "Fıçı izbirosu".

KASARA—1) Superstructure—Ana güverteler, en üst güverteler üzerine yapılan yapılar. 2) Castle—Gemilerin baş, orta ve kıç taraflarında üst güvertelerden yukarı kalan yarım güverteler, üst yapılar.

KASARA, BAŞ—Bkz: "Baş kasara".

KASARA, KIÇ—Bkz: "Kıç kasara".

KASARALI GEMİ—Ship with castle—Baş, kıç ya da ortasında üst yapı olan gemiler.

KASA RANDA—Haul out the spanker. Sheet home spanker. To set the spanker—Randa yelkeninin iskotasını lâva ederek yerine toka edilmesi için verilen emir.

KASARA, ORTA—Center castle—Geminin ortasında bulunan üst yapı.

KASAVELE—Clothsline. Gantline—Özellikle eskiden savaş gemilerinde yıkanan çamaşırları asmak ve kurutmak için pruva direği çanaklığından başüstüne çekilen halata denir.

KASAVELE DONATMAK—To rig the clothsline.

KASAVELE PALANGASI—Clothsline tackle—Gabya serenlerini yukarı ve aşağı alabora etmek ve ana serenlerine kuntra pırasya tutmak için kullanılan ve iki tornadan oluşan palangadır.

KASILIM—Contraction of moon's semidiameter—Ay'ın çevrene (ufuk, gözerimi) yaklaştığı zamanki dikey yarıçapı ile yatay yarıçapı arasında görülen açısal değer farkıdır ki eşit olmayan kırılmadan doğar. Bir cismin madde yitirmeden küçülüp büzülmesi.

KASIM—November.

KASIRGA—Whirlwind. Tornado. Cyclone. Twister. Hurricane. Revolving storm—Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi".

KASIRGA GÜVERTESİ—Hurricane deck—Eskiden vardiya zabiti ya da kumandanının kullandığı güverte idi. Şimdi yolcu gemilerinde gezinti güvertesi olarak kullanılmaktadır.

KASIRGA İŞARETİ—Hurricane signal—Kasırganın geleceğini bildiren işaret.

KASKA (ETMEK)—To make fast. To hold

fast—Germek ve gergin durumda tutmak.

KASON—1) Caison— Rıhtım yapımında kullanılan beton blok. 2) Cement box—Gemi içinde yağa kapamak için yapılan beton.

KASON LEVHA—Spirketting plate—Zayıflamış postalar üzerine çekilen levha. Arası çimento ile doldurulur.

KASTANYOLA—Brake. Chain stopper. Ratchet. Hand brake—Irgatda zincir, vinçde tel akışını kontrol altında tutabilen fren tertibatı. Eskiden demir zinciri akarken suga ederek durdurmak için güverte loçasının altına konulmuş bir demir kolu. Bu kol ucuna bağlı bulunan iki palanga ile hareket ettirilirdi. Palangaların birine "Suga", diğerine "Fota" palangası denilirdi. Şimdi bu şekilde kastanyola kullanılmamaktadır.

KASTANYOLA ÇEMBERİ—Brake band. Gripe—Bkz: "Kastanyola" kontrol işini yapan çember.

KASTANYOLA DİŞLİ KOLU—Pawl rack—Kastanyola yuvası.

KASTOR—Castor—İkizlerin a yıldızı.

KASVETLİ HAVA—Gloomy weather—Kararan hava.

KAŞALOT—Cachalot—Yaklaşık olarak 70 kadem uzunluğunda erkek balina.

KAŞKAVAL—Fid—Gabya ve babafingo çubuklarını maunalar üzerine oturtmak ve saptamak için, çubukların topuk taraflarından açılan delikten geçirilerek iki uçları maunalara dayanan demir ya da ağaç sigillerdir.

KAŞKAVAL DELİĞİ—Fid hole—Gabya ve babafingo çubuklarının topuk taraflarında kaşkavalın geçirilmesi için açılan deliklerdir.

KATABATİK—Katabatic—Yüksek yerden alçak yere doğru esen soğuk rüzgâra verilen isim. Aynı zamanda sıcaklık yayılması dolayısiyle havanın aşağı doğru olan hareketine de denir.

KATADİYOPTİRİK FENER—Catadioptric lens—Fenerlerde kullanılan öyle merceklerle ışık istenilen yöne yönetilmektedir.

KATAMARAN—Catamaran—1) Özellikle Hint denizinde yerlilerin kayıklarının iki tarafında tekneye paralel olarak bulunan ve denge sağlayan yüzer cisimler. 2) Birbirine bitişik iki tekne.

KATLANABİLİR SANDAL—Collapsible boat.

KATOD IŞINLI LÂMBA—Cathode ray tube—Katod tarafından neşredilen bir elektron akımını saptırmak suretiyle üzerinde işaretler elde edilen bir flüoresan ekranı içeren elektronik lâmba, ekran.

KATODİK KORUMA—Cathodic protection—Gemi karina saç levhalarını dış etkilere

KATOD TÜPÜ—Bkz: "Katod ışınlı lâmba".

KATRAN—Tar-Çam ağacından ve maden kömüründen elde edilen sıvı.

KATRANLANMAMIŞ HALAT—White rope.

KATRANLI GIRCALA—Tarred hemp.

KATRANLI HALAT—Tarred rope.

KATSAYI—Coefficient—Emsal.

KATSAYISI, BLOK—Bkz: "Blok katsayısı".

KATSAYISI, ORTA KESİT—Midship section coefficient—Bkz: "Orta kesit narinlik emsali".

KATSAYISI, PRİZMATİK (NARİNLİK)—Prismatic Coefficient—Bkz: "Narinlik emsali".

KATSAYISI, SU HATTI ALANI NARİNLİK—Water plane area coefficient—Bkz: "Su hattı narinlik emsali".

KAVALYA (KAVELÂ)—1)Marline spike. Spike. Hand spike. Splicing fid—Kasa ve halat dikişlerinde kollar arasını açmakta kullanılan bir ucu sivri ağaç ve demirden yapılmış çelikler. 2) Treenail. Trennel—Ağaç çivi.

KAVALYA (KAVELÂ) BAĞI—Marline spike hitch. Admiralty hitch—Buna "Bindirme kanca bağı", "Mühendis bağı" da denir.

KAVALYA, İNCE—Stabler.

KAVALYA, KÜÇÜK—Spike.

KAVANCA—Shift. Shifting. Gybe—1)Pupa seyrinde rüzgârın bir kıç omuzluktan (kunturadan), diğer kıç omuzluğa (kunturaya) geçirilmesi. Rüzgârın yelkeni (randa yelkende bumbanın) kavanca ettirmesi. 2) Herhangi bir şeyi bir taraftan diğer bir tarafa geçirmek, aşırmak ya da bir yerden bir yere taşımak.

KAVELE—Nog—Kızak payandalarının topuklarına vurulan ağaç çivi.

KAVELE ÇAKMAK—Nogging—Kızak payandalarının topuğuna ağaç çivi çakmak.

KAVELETA—Cable holder. Wild cat.Sprocket. Gypsy—Demir zinciri baklasının ırgat üzerinde, vira ve maynada döndüğü yer. Kaveleta üzerindeki yuvalar zincir baklasına uygun olarak yapılmıştır. "Fenerlik" de denir. Eskiden kaveleta demir zincirini vira etmek için kullanılan ince zincire (Massanger chain) denilirdi. 2) Bkz: "Dümen dolabı".

KAVER—Cover—Silindirin üzerini örten kapak.

KAVİS BURCU—Bkz: "Yay 2".

KAVİTASYON—Cavitation—Su içindeki bir profil, örneğin bir pervane kanadı üzerinde bulunan akışkan zerreciklerinin basınçlarının suyun buharlaşma basıncından aşağı düştüğü zaman meydana gelen olay. Bu durumda profil etrafında çok kısa bir zaman içinde oluşan gaz

nin yenmesine sebep olurlar. Pervane verimi ve sevk açısından çok önemli bir olaydır. Pervane kanatlarında ve santrifuj pompa kanatlarında oluşan aşınma olayı.

KAVİTASYON SAYISI—Cavitation number. Thoma number—Su içinde çalışan profil üzerinde kavitasyonun olup olmayacağının anlaşılması için kullanılan bir kriter.

$$\sigma = \frac{p-e}{\frac{1}{2}\rho \cdot v^2}$$

$\sigma > \frac{\Delta p}{q}$:Kavitasyon yok.

$\sigma \leq \frac{\Delta p}{q}$:Kavitasyon başlıyor ve büyüyor demektir.

$\Delta p = p - p_A$

p : Cisimden yeterli bir uzaklıktaki akışkan basıncı

v : Cisimden yeterli bir uzaklıktaki akışkan hızı.

p_A : Cismin üzerindeki bir A noktasındaki akışkan basıncı

e : Akışkanın buharlaşma basıncı

ρ : Akışkanın yoğunluğu

KAVİTASYON, SUPER—Super cavitation—Profilin akışkan içinde bütünüyle kavitasyon içinde çalışması hali.

KAVİTASYON TÜNELİ—Cavitation tunnel—Çeşitli model pervanelerin kavitasyonlu ve kavitasyonsuz hallerde açık su pervane deneylerini yapabilen bir deney ünitesi.

KAVİTASYONU, SIRT—Back cavitation—Profilin dış bükey kısmının kavitasyona uğraması hali.

KAVİTASYONU, YÜZ—Face cavitation—Profilin iç bükey kısmının kavitasyona uğraması hali.

KAVRAMA—Coupling. Clutch—Hareket eden iki cismi birbirine bağlayan eleman, donanım.

KAVRAMA DİŞLİSİ—Coupling gear.

KAVRAMA DÜZENİ—Engaging gear.

KAVRAMA, ESNEK—Flexible coupling.

KAVRAMA, HİDROLİK—Hydraulic coupling.

KAVRAMA KOLU—Coupling bar.

KAVRAMA KOVANI—Coupling box.

KAVRAMA, MAŞON—Box coupling.

KAVRAMA PİMİ—Coupling pin.

KAVRAMA, RİJİT—Rigid coupling.

KAVRAMASI, SÜRTÜNME—Frictional coupling.

KAVRAMA ZİNCİRİ—Coupling chain.

KAVUNTER—Counter—Sayaç. Devir sayısı göstergesi.

KAVUŞMAK—Bkz: "Minde olmak".

KAVUŞUM AYI—Synodical (Synodic) month. Lunation—Snodik ay. Ay ile güneşin iki defa art arda kavuşum durumunda olması arasındaki fark. 29 gün 12 saat 44.5 dakika (29.530.588) ortalama güneş zamanı. Ay'ın yer etrafındaki bir dolanımı.

KAVUŞUM (KAVUŞMA) KONUMU—Conjunction—Güneşle Ay'ın Yer'e göre ya da Güneşle herhangi bir gezegenin aynı hizada ve aynı yanda bulunduğu konum. Göksel iki cismin aynı boylamda bulunduğu konum. Uzanım 0°'dir.

KAVUŞUM YILI—Synodical year—Sinodik sene. Oniki Bkz: "Kavuşum ayı", 354 gün, 8 saat, 48dakika, 36 saniyelik sene.

KAYA—Rock.

KAYABALIĞI—Goby. Gobies.

KAYA DÖKÜNTÜSÜ—Reef—Kayalık topuk.

KAYA HANİSİ BALIĞI—Bkz: "Taş hanisi balığı".

KAYALIK—Rocky.

KAYALIK DENİZ DİBİ—Rocky sea bottom.

KAYALIK SAHİL—Rocky shore. Iron bound shore.

KAYAN YILDIZLAR—Bkz: "Akan yıldızlar".

KAYAR DÜĞÜM—Slip knot. Slippery knot—Bedeni üzerinde kayarak, çekilerek yapılan düğüm.

KAYBEDİLEN GÜN—Loss day—Tarih hattında (180° meridiyeni) batı boylamından doğu boylamına geçilirken kaybedilen ve nazari dikkate alınmayan gün.

KAYIK—Caique. Rowing boat—Sandal. Bkz: "Bot".

KAYIKÇI—Boatman. Waterman.

KAYIKHANE—Boat house. Shade—Kayıkların korunmak için çekildikleri üstü kapalı yer.

KAYIP—Loss—Bkz: "Tam kayıp (ziya)", "Kısmî kayıp (ziya)" halinde olan hasarlar.

KAYIP, DOLAYLI—Consequential loss—Endirekt olarak oluşan ziya, hasar.

KAYIP GEMİ—Missing ship. Overdue vessel—Varış zamanında gelememiş ve sonra da haber alınamayan gemi.

KAYIP SAYILMA—Presumed total loss—Uzun zamandan beri görülemeyen ve haber alınamayan, fakat battığına ya da hasara uğradığına dair kanıt olmayan gemi.

KAYMA AÇISI—Angle of repose—Dökme olarak yüklenen yükün ambarda kaymadan durabileceği derece. Örneğin maden cevherinin kaymadan durabileceği azami yalpa derecesi. Bkz: "Dökme yük açısı".

KAYMA PERDELERİ—Shifting boards—Özellikle dökme yükün kaymaması için ambarlara yapılan perdeler.

KAYNAK—Weld. Welding—Yüksek sıcaklık elde edilerek iki maddenin birleştirilmesi.

KAYNAK AĞZI AÇMAK—Vee out—Kaynak doldurulacak yeri açmak, hazırlamak.

KAYNAKÇI—Welder.

KAYNAK ÇUBUĞU—Electrode. Welding wire. Welding rod.

KAYNAK DİKİŞİ—Welding seam.

KAYNAK, ELEKTRİK—Electric welding. Arc welding.

KAYNAK, GEÇİCİ—Tack welding—Punta kaynağı.

KAYNAK ISISI—Welding heat.

KAYNAKLI GEMİ—Welded hull—Saç levha kaplamaları birbirine kaynakla birleştirilmiş gemi.

KAYNAK MAHALLİ—Welding point.

KAYNAK MAKİNESİ—Welding machine.

KAYNAK, NOKTA—Spot welding.

KAYNAK, OKSİJEN—Oxygen welding.

KAYNAK ŞALUMESİ—Welding torch.

KAYNAK TELİ—Welding wire.

KAYNAK TOZU—Welding powder.

KAYNAK YAPMA—Welding.

KAYNAMAK—Founder—Su alarak batmak.

KAYNAMA NOKTASI—Boiling point.

KAYTAN—Gasket—Yelkeni yarım kapatmak için kullanılan örgü köstek. Bkz: "Kalçete".

KAYTAN İSKELE—Rope ladder—Halattan yapılmış şeytan çarmığı.

KAZA—Accident. Casualty.

KAZA ARAŞTIRMA MAHKEMESİ—Wreck commissioner.

KAZA FİLİKASI—Accident boat—Yolcu gemilerinde denize adam düşmesi halinde hemen denize indirilebilecek şekilde hazırlanmış filika.

KAZAN—Boiler—1) Gemilerde stim elde etmek için kullanılan aygıt. 2) Tub—Dökme yük yükleme ve boşaltmada kullanılan ağaçtan yapılmış kap.

KAZAN, ANA—Main boiler—Geminin ana makinesine gerekli olan stimi sağlayan kazan.

KAZAN, ASMA—Suspended boiler—Özellikle enerji üretim santrallarında kullanılan bir tip büyük su borulu kazan.

KAZAN ASTARI—Boiler cover.

KAZAN AYNA SAÇI—Tube plate.

KAZAN BAĞI—Boiler stay—Kazanın karşılıklı yüzlerini birbirine bağlamak ve payandalık etmek üzere içerden konan ve başları dışarıdan cıvatalarla bağlanan takviye (sağlamlaştırma) puntallarıdır.

KAZAN BASINCI—Boiler pressure.

KAZAN BESLEME SUYU—Bkz: "Fid suyu".

KAZAN BORUSU—Boiler tube. Boiler pipe.

KAZAN BUHAR GÜCÜ—Boiler horse power.

KAZAN BUHAR VERİMİ—Boiler capacity—Kazan kapasitesi. Kazanın bir saatte ürettiği buhar miktarı.

KAZANCI—Boiler maker.

KAZAN CIDARI—Bkz: "Kazan zarfı".

KAZAN ÇALIŞMA BASINCI—Boiler pressure.

KAZANÇ KAYBI—Loss of earning—Bkz: "Kâr mahrumiyeti".

KAZAN DAİRESİ—Boiler room. Stokehold.

KAZAN DAİRESİ, HAVA GEÇİRMEZ—Closed stokehold.

KAZAN DAİRESİ KAPORTASI—Boiler hatch.

KAZANDAN UZAK KOYUNUZ—Stowaway from boiler—Kazanın sıcaklığından etkilenecek yüklerin gemide istif edilirken göz önüne alınması istenen bir uyarı. Kazandan uzak bulundurunuz.

KAZAN DONANIMI—Boiler fittings—Kazanın üzerinde bulunan donanım.

KAZAN DÖŞEĞİ—Boiler stool.

KAZAN, DRAM TİPİ (A TİPİ)—Drum type boiler. "A" type boiler.

KAZAN, HEDER TİPİ—Hsader type boiler.

KAZANI, ENDÜSTRİ—Industrial boiler.

KAZANI, GEMİ—Marine boiler.

KAZANI, ISITMA—Heating boiler.

KAZANI, KARA—Stationary boiler.

KAZANILAN GÜN—Antipodean day—180° boylamını (meridiyenini) batıya doğru seyirle geçişte kazanılan gün. Bkz: "Kaybedilen gün".

KAZANILAN ZAMAN—Time saved—Bkz: "Zaman çizelgesi" hesaplarında kazanılan zaman. Bkz: "Dispeç" istemeye hak kazandırabilir.

KAZANI, LİMAN—Port boiler—Gemi limanda iken kullanılan küçük kazan.

KAZAN IZGARASI—Fire bar.

KAZAN KAYNAMASI—Boiling of boiler—Kazan suyundaki fazla kireç yüzünden kazan suyunun kabararak devreye buharla birlikte yürümesi hali.

KAZAN MUAYENESİ—Boiler survey.

KAZAN OTURAĞI—Boiler foundation—Kazanın oturduğu yer.

KAZAN ÖNÜ—Stokehold. Boiler room.

KAZAN PAYANDASI—Rolling chock.

KAZAN PLATFORMU—Bkz: "Kazan yatağı".

KAZAN PUNTALI—Bkz: "Kazan bağı".

KAZAN SAÇI—Boiler plate.

KAZAN, SİLİNDİRİK—Cylindirical boiler.
KAZAN, SU BORULU—Water tube boiler.
KAZAN SUYU—Boiler water—Kazanda kullanılmaya elverişli su.
KAZAN SUYU İSLÂHI—Boiler compound. Boiler water treatment—Kazan suyunu kullanılır duruma getirmek için katılan ilaç, katık.
KAZAN SUYUNU BOŞALTMAK—Blow off. Blof—Kazan suyunu sintine ya da gemi dışına boşaltmak, atmak.
KAZAN SÜNGÜSÜ—Poker.
KAZAN TAŞI—Scale. Boiler scale—Kazan suyunun oluşturduğu çökelek.
KAZAN TAŞI ÖNLEYİCİ—Antiscaling—Kazan taşının olmasını önleyici katık.
KAZAN TUZU—Boiler scale—Bkz: "Kazan taşı".
KAZAN ÜSTÜ KAPORTASI—Hatch fiddly—Baca fistanı etrafında filika güvertesine açılan kaporta.
KAZAN ÜZERİ KAPLAMASI—Boiler inscrustation.
KAZAN VE BACA YERLERİ—Fiddly. Fidley.
KAZAN VERİMİ—Boiler efficiency—Bkz: "Kazan buhar verimi".
KAZAN, YARDIMCI—Auxilary boiler. Donkey boiler.
KAZAN YATAĞI—Stools. Boiler emplacement—Gemilerde kazanların oturduğu sintineler üzerine yerleştirilerek bağlanmış kürsüler.
KAZAN ZARFI—Boiler wall. Boiler shell. Boiler case—Bütün kazanı içine alan, çelik koruyucu, en dış kaplama.
KAZAYAĞI—Crowfoot—Giz, yarımserenleri, tente omurgalarını, terazileyerek kaldırmak ve indirmek için kullanılan çatal biçimindeki askı. Buna "Kordelena" da denir.
KAZAYA UĞRAMAK—To meet with an accident.
KAZAZEDE—Casualty. Shipwreck. Stranded. Damaged. A cast—Oturan, batan, kumandadan aciz kalan, hasara uğrayan.
KAZAZEDE İNSAN—Survivor.
KAZAZEDE TEKNE—Survival. Ship in distress. Marine casualty.
KAZBOYNU—Derrick gooseneck—Bumba topuğu fırdöndü kilidi.
KAZIK—Picket—Odun kazık. Denize çakılan kazık.
KAZIK BAĞI—Clove hitch—Örneğin iskalarya yapmakta, demir şamandırası halatını demire, gabya çubuğunun gındazosunu gabya çubuğu kolombirine bağlamakta kullanılan bir bağdır.
KAZ KANADI—Goose wing—Seren yelkeni seren üzerine toplandığında iskota yakalarının sarkması.
KAZMET—Casemate—1) Kazamat. Bombalara karşı sağlam olan ve sualtı mayın sebekesinin kontrol malzemesinin korunması için yapılan yapı. 2) Güverteler üzerindeki topların önlerine yapılan siperler.
KB.—Vertical distance of center of buoyancy from the keel—Geminin yüzme merkezinin omurgadan olan yüksekliği.
KEÇ—Ketch—İki direkli, yan yelkenleri olan tekne.
KEDİ BALIĞI—Lesser spotted dogfish.
KEDİ KÖPRÜSÜ—Gangway. Cat walk—Örneğin tankerlerde olduğu gibi, köprüüstünü kıç taraftaki makine dairesine ve kamaralara bağlayan dar uzun köprü.
KEFAL BALIĞI—Gray mullet. Bkz: "Has kefal balığı".
KEHKEŞAN—Bkz: "Samanyolu".
KELEBEK SOMUN—Butterfly nut.
KELEPÇE—Clamp—1) Ağır bumbayı direğe bağlamak için kullanılan gurcatadaki kelepçe. 2) Açık olan iki ucu sıktırılan çember. Sıkıştırma elemanı.
KELER BALIĞI—Angel shark. Angel fish.
KEM—Cam—Bir şafta bağlı olan ve üzerinde eğrisel bir çıkıntı bulunan dairesel parça.
KEMANE BAŞ—1)Clipper bow. Raked stem—Çeneden itibaren güzel bir görünüşle ileri doğru daralarak uzanan baş bodoslama. Bkz: "Voltalı". 2) Talimarın üst başındaki kıvrım.
KEMANE PAYI—Headboards—Kemanenin her iki tarafında kalan kaplamalar.
KEMERE—Beam. Baulk—Karşılıklı postalar (eğriler, kaburgalar) arasına çekilen ve gemi alabandalarının çökmesini önleyen, güverteyi üstünde taşıyan omurga hattına dikey, geminin enlemesine olan kirişler, putreller.
KEMERE ASTARI—Clamp of an underdeck beam—Kemere başlarının altlarına rastlayan ikinci sıra alabanda astarı.
KEMERE BRAKETİ (PIRAÇOLU)—Beam knee—Kemereleri postalara bağlayan braketlerdir.
KEMERE ÇELİĞİ—Carling—Özellikle ambar ağızlarında, baş kıç yönünde konulan çelikler.
KEMEREDEN ESEN RÜZGÂR—Beam wind—Omurgaya dik açıdan esen rüzgâr.
KEMERE, EN GENİŞ—Cat beam—Bkz: "Mastori postaları" birbirine bağlayan kemere.
KEMERE GERİSİNDE—Abaft the beam—Borda yönünün gerisinde, kıç tarafa doğru. Borda yönü ile pupa arasında kalan yönde.
KEMERE İSTİKAMETİNDE—Bkz: "Kemere yönünde".
KEMERELER ARASI—Spacing of beam—Kemereler arasında kalan boşluk.
KEMERENİN GERİSİNDE—Bkz: "Kemere gerisinde".
KEMERE ÖNÜNDE—Before the beam—

Kemere, borda yönü ile pruva arasında kalan yönde bulunan.

KEMERE PIRAÇOLU—Bkz: "Kemere braketi".

KEMERE PROFİLLERİ—Beam sections—Başlıcaları şunlardır: "Eşit dallı köşebent—Angle", "Yapma T profil—Built T", "Balplı eşit dallı köşebent—Bulp angle", "Balplı T profil—Bulbed T (or butterfly)" "T profil—T bar", "Balplı T profil—T bar bulbed".

KEMERE PUNTALI—Deck stanchion—Kemereleri alttan tutan direkler.

KEMERE YÖNÜ—Abeam—Baş, kıç, omurga hattına dik açı yönü. Borda yönü.

KEMERE YÖNÜNDE—At abeam. Broad on the beam—Bkz: "Kemere yönü" doğrultusu üzerinde bulunan.

KEM MAKARASI—Cam follower—Bkz: "Kem" ile temas sağlayan parça.

KEMŞAFT—Camshaft—Dizel motorlarındaki yanma havası girişi, ekzost, yakıt ve ilk hareket valflarına kumanda eden Bkz: "Kem"leri ihtiva eden şaft. Bkz: "Eksantrik mili".

KENAR KAPLAMASI—Margin plank—Güverte kaplamalarının en dışındaki kaplama.

KENAR LEVHASI—Margin plate—Çift dip (double bottom) tanklarının alabandalarını oluşturan ve gemi boyunca devam eden saç levha sırası. Marcın levhası.

KENAR LEVHASI PIRAÇOLU—Margin bracket—Sintine dönümü braketi bayrağı. Marcın levhası ve gaset saçını (koltukaltı levhası) sintine dönümü levhasına bağlayan dirsek.

KENDİ KAPANIR KAPI—Self closing door—Köprüüstünden idare edilerek kapatılan su geçmez kapı.

KENDİ KAPANIR VALF—Self closing valve.

KENDİ KENDİNE KALOMA—Self rendering—Özellikle yedekleme vinçlerinde, tambura sarılı yedekleme halatına kuvvet binince halatın otomatik olarak kaloma olması. Binen kuvvet kalkınca kaloma edilen halat içeri alınır.

KENDİLİĞİNDEN—Spontaneous—Kendikendine.

KENDİLİĞİNDEN ÇALIŞAN—Automatic.

KENDİLİĞİNDEN KIZIŞAN—Spontaneous heating.

KENDİ MAKİNESİ İLE SEYİR—To proceed under own steam. Self propulsion.

KENDİNİ HAVUZLAYAN—Self docking dock—Parçalara ayrılan bu tür havuzların kendi parçalarını havuzlama olanağı vardır.

KENDİNİ YAĞLAYAN YATAK—Self lubricating bearing.

KENDİR—Hemp. Sisal—Halat yapımında kullanılan bitki.

KENDİR HALAT—Hemp rope.

KENDİ RİZİKOSU—Own risk—Tehlikesi kendisine ait.

KENET—Clamp—Bkz: "Parile"leri kuvvetlendirmek için iki taraflarından dış yüzeylerine vurulan değişik şekilde bakır ya da pirinç levhalar.

KENTAL—Quintal—100 kg. ağırlık ölçüsü.

KENTER KİLİDİ—Kenter shackle—Lokmalı baklaya benzeyen, ağızsız ve harbisiz demir zinciri kilidi. Geçme kilit. Bkz: "Kilit".

KEPÇE—1), Buttock—Karpuz kıçlı gemilerin dümen evi etrafındaki dış yüzeylerinin değirmi kısımlarına denir. 2) Bkz: "Kapma".

KEPÇE AÇISI—Angle of run—Geminin simetri düzlemi ile, kepçe ara kesitinin, yüklü su çizgisi ile yaptığı açı.

KEPLER YASALARI—Kepler's laws of planetary motion—Gezegenlerin güneş çevresindeki hareketleriyle ilgili olarak Kepler'in (Alman bilgini) ortaya attığı deneysel kanunlar: 1) Her gezegen odaklarından birinde Güneş'in bulunduğu doğru yönde bir elips çizer. 2) Güneş'in merkezi ile gezegenin merkezini birleştiren vektör yarıçapın çizdiği alan, bu alanın çizilmesi için geçen zamanla doğru orantılıdır. 3) Gezegenlerin kavuşum dolanımı için geçen zamanın karesi, yörüngelerin büyük eksenin küpüyle doğru orantılıdır.

KERESTE—Timber. Lumber. Laths—Biçilmiş ağaçlar, tahtalar.

KERESTE GEMİSİ—Timber carrier—Özel olarak kereste taşınmak üzere yapılmış gemi.

KERESTE ÖLÇÜSÜ—1) A Load—Kabuğu soyulmamış ağacın 50 kadem küpü, soyulmuş ağacın 40 kadem küpünün oluşturduğu kereste ölçüsü. 2) Board feet. Board measurement—Tabanı ayak kare, yüksekliği 1 pus olan pirizma, hacim ölçüsü. 3) Standard—Örneğin, bir Petrograd standard 120 parça kereste (Boyutları: 1.5", 11",12") = 1980 board feet = 165 c.ft dir. 4) Stack of wood—180 c.ft. = 1/2 fathom (kulaç) Bkz: "Petrograd standard".

KERESTE TAŞIMA KOŞULLARI—Timber shipping terms—42 kübik kadem "A shipping ton", 50 kübik kadem = "A load", 60 kübik kadem = "A load untrimmed", 108 kübik kadem = "A stack", 165 kübik kadem = "A St. Petersburg and Baltic Standard"a eşit koşulları kereste taşımacılığında kabul edilmiştir.

KERESTE TAŞIMA TONU—A shipping ton. Timber shipping ton—42 kadem küplük hacime eşit bir ton.

KERESTE YÜKLEME ÇİZGİSİ—Timber

rinde uygulanan yük çizgisi (hattı).

KERTE—By. Point. Rhumb—11° 15'lik pusula yayı bölümü. 360 derece olan pusula 32 kerteye bölünmüştür. Bkz: "Pusula".

KERTE HATTI—Rhumb line—Yer yüzünde iki mevki arasını birleştiren ve bütün meridiyenlerle (boylamlarla) aynı açıyı yapan (kesen) doğruya denir. Bu açı 090 derece ise kerte hattı merdiyen olur. Bu nedenle Ekvator ve meridiyenler, aynı zamanda birer kerte hattıdırlar. Kerte hattının meridiyenlerle yaptığı açıya "Rota" denir.

KERTE HATTI EĞRİSİ—Loxodrome. Loxodromic curve—Bkz: "Kerte hattı" eğer meridiyenleri herhangi bir "T" açısı ile keserse Ekvator civarında bir büyük daire ve kutuplara doğru yaklaştıkça meyli artan bir helisel (spiral) doğru olur. Buna "Kerte hattı eğrisi" denir.

KERTELEMEK—Boxing the compass—32 kerte pusula kertelerini sırası ile okumak.

KERTENKELE—1) Lizard—Vinç telinin sarkmaması için teli bumba üzerine asan küpe. 2) Lacerta—Bir takımyıldızı.

KERTE SEYRİ—Rhumb saling—Bir kerte hattı boyunca rotanın ve mesafenin sonuç olarak enlem ve boylama çevrilmesi yöntemi.

KERTESİNE GETİR—Bring the right point—Verilen rotada gidilmesi için, eskiden verilen bir emir.

KERTERİZ—Bearing—Herhangi bir maddenin bir yerden ya da bir başlangıç noktasına göre açısını, yönünü, cihetini kestirmek, saptamak, tayin etmek.

KERTERİZ ALMAK— To take a bearing—Bkz: "Kerteriz" işlemini yapmak.

KERTERİZ HATTI— Line of bearing— 1) Herhangi bir doğru hattın kuzey-güney hattı ile yaptığı açı ile anlatılan yönü. 2) Üzerinde seyredilen kerteriz.

KERTERİZLERİ KESİŞTİRMEK— Cross bearing—İki ya da daha fazla konumdan art arda kerteriz alıp, haritaya uygulayarak konum (mevki) bulmak.

KERTERİZ NOKTASI—Point of bearing. Konum saptamak için kerterize elverişli olan haritalarda konumları belirli ve açık olan noktalardır.

KERTERİZ PUSULASI— Azimuth compass—Semt pusulası.

KERTE YAYI UZUNLUĞU—Nautical distance—İki konumu birleştiren kerte yayının uzunluğu.

KERYE— Cross grip. Clamp. Rope grip—Tel halatları birbirine bağlayabilmek için kullanılan kelepçe, sıktırma.

KESİCİ ŞALUMA— Flame cutter—Kalın saç ya da demir parçalarını kesmede kullanılan oksijen cihazı.

KESİF SİS— Dense fog—Görüşün 25/50 yarda arasında olduğu sisli hava.

KESİK DÖŞEK—Partial floor—Geminin tam eni boyunca devam etmeyen döşek.

KESİK GÜVERTELİ GEMİ— Half decked—Üst güvertesi devamlı olmayan gemi.

KESİK ORTA İÇ OMURGA— Intercostal centre keelson—Döşeklerde kesikleşen fakat bütün bir omurga boyunca devam eden iç omurga.

KESİLMEK— To part—Kopmak, ayrılmak. (Rope parted—Halat kesildi gibi).

KESİLME KOŞULU— Cesser clause—Yüklemenin yapılması ile kiracıların sorumluluklarının sona ereceği hakkında kloz. Donatan, varsa sürastarya, ölü navlun ve navlun için yük üzerinde hapis(tedbir) hakkına sahiptir.

KESİLME KUVVETİ— Bkz: "Kopma kuvveti". Bir halatın kesilebileceği, kopabileceği kuvvet.

KESİNTİLİ FENER— Intermittent light—Eskiden "Flashing" ya da "Occulting" fenerlere verilen isim. Devamlı ışık göstermeyen fener. Kısaca: "Int".

KESİNTİLİ SERİ ŞİMŞEKLİ FENER—Interrupted quick flashing—Düzenli aralıklarla sönen, yanan çabuk şimşekli fener. Kısaca: "Int. Qk. Fl."

KESKİ—Chisel—Cıvata başlarıyla, saç levhaları kesmekte kullanılan çelikten yapılmış çekici andırır sapsız kalın ve kısa âlet.

KESMEDİ—No bottom—İskandil ederken, iskandil savlosu sonuna kadar kullanıldığı halde iskandil kurşununun deniz dibine değmemesi, bulmaması.

KESME GERİLMESİ—Bkz: "Gerilme".

KESME İŞARETİ—Break sign—Simofor ile işaretleşmede, işaret flâmasını üstüste aşağıda bulundurmak. Bkz: "Simafor".

KESME KUVVETİ—Shearing force.

KESME TEZGÂHI—Cutting machine.

KESMEZ—Fathomless—İskandil edilemez. Kesmiyor. İskandil eden araç ya da aygıt'ın iskandil edebileceğinden fazla derin olan yerde söylenen deyim. Bkz: "Kesmedi".

KESTELYE—Heavy beam on the deck of a wooden carrier—Ahşap teknede güverte üzerinde sağlam kemere.

KES VE UZAKLAŞ—Cut and run—Tehlike durumunda palamarları kesip sür'atle uzaklaşmak.

KEŞİF BOTU—Reconnaissance boat—Nehir, göl ve benzeri yerlerde keşif yapan şişirme bot.

KEŞİF GEMİSİ—Scouting vessel—Keşif görevinde bulunan gemi.

KEŞİF NİZAMI—Scouting position.

KEŞİF RAPORU—Process verbal.

KEŞİŞLEME—Southeast—Güney doğu. 136 derecelik yön.

KEŞİŞLEME RÜZGÂRI—Southeast wind. Southeaster.

KEŞİŞLEMEYE DOĞRU—Southeastward.
KEŞİŞLEME YÖNÜ—Southeasterly—Keşişleme tarafında.
KEŞİŞLEME YÖNÜNDE—Southeastern.
KETEN HALAT—Flaxrope—Yatlarda kullanılan İrlanda keteninden yapılma ve kopma kuvveti aynı burgatada manila halatın iki katı olan halat.
KG.—Vertical distance of center of gravity from the keel of a vessel—Gemi ağırlık merkezinin omurgadan olan yüksekliği'nin kısa yazılışı.
KG.BOŞ—Kg.Light—Geminin boş olarak ağırlık merkezinin omurgadan olan yüksekliği. Gemiyi yapan tarafından verilen bu değer gemide yakıt, su, kumanya ve gereçlerin (stor) bulunmadığı boş geminin ağırlık merkezinin omurgadan olan yüksekliğini tanımlar.
KIBLE—South—Güney. 180 derecelik yön.
KIBLEDEN—Southern.
KIBLE RÜZGÂRI—South wind.
KIBLEYE DOĞRU—Southward.
KIÇ—Stern. Poop—Geminin gerisi, sonu. Bkz: "Kepçe 1".
KIÇA—Astern. Abaft. Aft—Geminin ortasından, kemere gerisinden kıçına doğru.
KIÇA DOĞRU DÜŞMEK—Drop astern—Geminin kıç yönüne doğru hareketi.
KIÇ ARMASI—Bkz: "Kıç yazısı".
KIÇA TİRİMLİ—Trimmed by the stern—Kıç tarafın baş taraftan fazla su çekmesi, batmış olması.
KIÇ AYNALIK LEVHASI—Stern plate—Bkz: "Aynalık".
KIÇ AYNALIK TAHTASI—Backboard—Bkz: "Aynalık".
KIÇ BALKON—Stern walk—Özellikle eski teknelerin kıç tarafında bulunan yüksek yapı.
KIÇ BAYRAĞI—Stern flag—Kıç göndere çekilen bayrak.
KIÇ BOCU POSTALARI—After timber. After cant timbers—Bkz: "Bocu postaları".
KIÇ BODOSLAMA AŞOZU—Sternpost rabbet—Ağaç teknede (örneğin filikada) kıç bodoslamaya kaplamaların başlarını bindirmek için bodoslamaya açılan yuvalar.
KIÇ BODOSLAMA(SI)—Sterpost. Propeller post. After rake. Stern frame—Teknenin kıç tarafında, omurgadan yukarı doğru yükselen yapı elemanı. Kıç tırhandil postalar bu elemana bağlanırlar.
KIÇ DEMİR FENERİ—Stern anchor light.
KIÇ DİKEYİ (DİKMESİ)—After perpendicular—Tekne kıç üstünden, dümen iğneciklerini takiben indirilen dikey çizginin omurgayı kesmesi.
KIÇ DİREK—After mast—İki direkli gemide "Grandi", üç direkli gemide "Mizana", dört direkli gemide "Jigger", beş direkli gemide "Spanker" direği.
KIÇ DÖŞEK POSTA DÜZENİ—Stern frame—Dümen, şaft ve bodoslamayı içine alır ve pervane ile dümeni taşır.
KIÇ DÜMENCİ PUSULASI—After compass—Kıç tarafta bulunan dümenci pusulası.
KIÇ FENER—Bkz: "Pupa feneri".
KIÇ GÖNDER—Aft flag staff—Kıç tarafta ulusal bayrağın çekilmesi için konulmuş bayrak direği.
KIÇ GÜVERTE—Poop deck. After deck. Quarter deck—Kıç tarafta bulunan güverte "Kıç üstü" ya da "Kıç üzeri" de denir.
KIÇ HALATI—Stern fast. Stern line. Stern rope—Gemiyi bağlamak için kıçtan verilen halat.
KIÇ HALAT LOÇASI—Stern pipe. Quarter port. Stern hawse hole. Panama lead hole—Kıç taraftan verilen halatların geçtiği açıklıklar. Bkz: "Halat loçası".
KIÇ ISKARMOZU—Fashion piece.Fashion timber—Kıç bodoslamada en dışta kalan posta.
KIÇ İSKELESİ—Stern ladder—Kıç tarafından (omuzluklardan) indirilen iskele.
KIÇ KAMARA—Poop cabin—Kıç tarafta, kıç üstünde bulunan kamara.
KIÇ KANA RAKAMLARI—Aft draught figures (marks)—Tekne kıçının ne kadar battığını, su çektiğini saptamak için kıç bodoslama üzerine kadem ya da metre olarak yazılan rakamlar.
KIÇ KASARA—After castle. Monkey poop—Kıç tarafta bulunan bina, kasara.
KIÇ KASARALI TEKNE—Quarter deck type—Ortada bulunan makine dairesinden kıça kadar olan güvertesi, baş kasara güvertesi yüksekliğine kadar yükseltilmiş gemi tipi.
KIÇ KEPÇE—Elliptical stern. Counter—Bkz: "Kepçe 1".
KIÇ KEPÇE POSTASI—Boss frame.
KIÇ KOLTUK HALATI—Quarter breast line—Kıç taraftan bağlama yerine dik olarak verilmiş halat.
KIÇ KURUZ—Tuck. Run—Gemi teknesinin kıçında, su kesimi altında oluşturduğu darlaşma.
KIÇ KÜPEŞTESİ—Taffrail. Aft rail—Gemilerin en kıç tarafında bulunan küpeşte.
KIÇLI GEMİ—Down by the stern—Kıçı başından fazla su çeken gemi. Bkz: "Kıça tirimli".
KIÇ LOÇASI—Bkz: "Kıç halat loçası".
KIÇ LUMBARI—Stern port—Yük alma, havalandırma, top ve benzeri için kıç tarafta yapılmış açıklık.
KIÇ MANEVRA KÖPRÜSÜ—Docking bridge—Gemi bir yere yanaşırken ya da kalkarken kıç tarafta bulunan zabitin etrafı iyi görebilmesi için kıç üstünde, alabandadan alabandaya yapılan köprü.
KIÇ MOLA—Let go aft—Kıç halatların bı-

rakılması için verilen emir.

KIÇ OMUZLUK—Quarter. Stern quarter—Borda kaplamalarının kıç bodoslamasına birleşmek üzere eğilmeye başladığı nokta ile kıç bodoslaması arasında kalan kısım. Yaklaşık olarak pupadan itibaren bordaya doğru 45 derecelik yön ve civarı.

KIÇ OMUZLUK HATTI—On the quarter line—Gemilerin birbirini, kıç omuzluklarından aynı derecelerde görerek yapılan seyir düzeni.

KIÇ OMUZLUK, İSKELE—Port quarter—Pupadan itibaren iskele, sol tarafa 45 derecelik sektör ve civarı.

KIÇ OMUZLUKLARDA—On the quarter—Pupadan itibaren 45 derecelik iskele, sancak yönünde ya da civarında.

KIÇ OMUZLUK, SANCAK—Starboard quarter—Pupadan itibaren sağ, sancak tarafa 45 derecelik sektör ve civarı.

KIÇ OMUZLUKTAN KULLANMAK—Free reaching—Yelken seyrinde rüzgârın kıç omuzluklarından birinden alınarak, kullanılarak yapılan seyir.

KIÇ PALAMARI—Stern line fast—Kıç taraftan verilen bağlama halatları.

KIÇ PARAMPETİ—Quarter boards—Kıç denizlerinin içeri girmemesi için kıç üstüne konulan hafif ek tahtalar.

KIÇ PARİMACI—Stern painterman—Bkz: "Parimacı".

KIÇ PIRAÇOL—Sternson. Stern knee—İç omurgayı kıç bodoslamya bağlayan piraçol.

KIÇ PİK—After peak. Aft peak—Geminin kıçında, kıç kasara ile kıç kuruz ve ambar ya da makine dairesi ya da koferdam arasında kalan tank. Genellikle tatlı su için kullanılır.

KIÇ PİK PERDESİ—Afer peak bulkhead—Bkz: "Kıç pik"in önünde bulunan su geçirmez perde.

KIÇ PİK TANKI—Bkz: "Kıç pik".

KIÇ POSTALARI—Stern frames—Bkz: "Bocu postaları".

KIÇ PÜRMEÇE—Quarter spring. After back spring—Kıçtan ileri doğru verilen halat, spring. Bu halat geminin geriye olacak hareketini önler. Buna "Kıç spring" de denir.

KIÇTA, HEPSİ—All aft—Makina dairesi, köprüüstü gibi yerlerin kıçta olması, toplanması.

KIÇTAN ATILAN PARAKETE—Taffrail log—Kıç küpeşte üstünde bulunan pabuca takılarak uskuru, savlosu ile denize atılan parakete.

KIÇTAN BATMAK—To sink by the stern—Geminin batarken kıçtan başlayarak batması.

KIÇTAN ÇEKMEK—Tow astern—Kazazede geminin kıçından çekilmesi.

KIÇTAN GELEN DENİZ—Following seas—Gemi ilerleme yönü ile aynı yönde olup, geminin kıç tarafından gelen dalgalı deniz. Geminin yalpa hareketinin stabilitesi açısından büyük önem taşır.

KIÇTAN KARA—Stern fast. Quarter fast. Moored by the stern—Geminin baştan demirleyerek, ya da başını şamandıraya bağlayarak kıçını bir yere bağlaması.

KIÇTAN KARA BAĞLAMAK—Bkz: "Kıçtan kara".

KIÇTAN PADILLI—Sternwheeler—Davlumbaz pervanesi (padil) kıçta olan nehir gemisi.

KIÇTAN TAKİP—Stern chase.

KIÇ TARAF—1) Aft. After. Quarter deck—Geminin kıç tarafı. Gemi orta bölümünün gerisinde kalan kısım 2) After swim—Bkz: "Kıç kuruz".

KIÇ TARAFTA—Abaft—Bkz: "Kemere gerisi"nde.

KIÇ TOPU—Stern chaser. Rear gun.

KIÇ ÜSTÜ—Quarter—Teknenin kıç tarafı.

KIÇ ÜSTÜ FİLİKASI—Quarter boat—Kıç mataforasında bulunan filika.

KIÇ ÜSTÜ GÜVERTESİ—Quarter deck—Kıç tarafta bulunan güverte. Bkz: "Kıç güverte".

KIÇ ÜSTÜ KÜPEŞTESİ—Quarter rail—Kıç tarafta bulunan köpeşte.

KIÇ ÜSTÜ—Bkz: "Kıç güverte".

KIÇ VENTO—Aft guy—1) Filika mataforalarında, kıç tarafta olan mataforaya kumanda eden halat kamçı. 2) Back stay—Bkz: "Vento".

KIÇ YAKASI—After leech. After leach—Yan yelkenlerin rüzgâraltı, kıç yakası ve astarı.

KIÇ YAKASI HALATI—After leech rope—Yan yelkenlerin iç taraf yakası halatı.

KIÇ YATIRMALARI—Transom floors—Kıç bodoslamasını, bocu postalarına bağlayan ve kıç kepçeyi şekillendiren enine döşekler, kuşaklar.

KIÇ YATIRMA LEVHASI—Transom plate—Bkz: "Kıç yatırmaları"nda levha döşekler, kuşaklar.

KIÇ YATIRMA PIRAÇOLU—Sleeper—Kıç bodoslaması ile, bocu postalarını içerden birbirine bağlayan kuşak.

KIÇ YAZISI—Escutcheon—Geminin kıçına yazılan isim ve bağlama limanı adı.

KIÇ YELKEN (LERİ)—After sail (s)—Yelkenli bir teknede kıç tarafta bulunan yelkenler.

KIÇ YÖNÜ—Bkz: "Geriye".

KIDEMLİ KUMANDAN FORSU—Senior officer present pennant.

KIDEMLİ SUBAY—Senior officer—Üssubay.

KIDEMSİZ SUBAY—Junior officer—Astsubay, asteğmen gibi rütbeler. "ast" sözcüğü eklendiği kelimenin daha aşağı derecesini tanımlar.

KILAVUZ—Pilot. Guide—Kılavuz kaptan. Tehlikeli, dar sularda, geçitlerde seyredileceği zaman ya da limanlara giriş ve çıkışta alınan, deniz seyir ve manevra danışmanı kaptan.

KILAVUZ ARACI—Pilot. Pilot cutter—Kılavuzların kılavuzlayacakları gemilere girip, çıkmalarını sağlamak için kullandıkları deniz aracı.

KILAVUZ BORUSU—Wave guide—Radar dalgalarını vericiden antene ileten boru.

KILAVUZ DİŞ—Thread.

KILAVUZ FLÂMASI—Pilot flag. Pilot jack—Bkz: "H" harfi.

KILAVUZ GEMİSİ—Pilot cutter. Pilot vessel—Açık denizlerde kılavuz alıp verebilen büyük kılavuz aracı.

KILAVUZ HALATI—Guide rope. Leading rope—Dalgıçların daldıkları sularda, dalgıç aracı ile aralarındaki haberleşmeyi sağlayan güvence halatı.

KILAVUZ HARİTA—Pilot chart— 1) Denizciler için hazırlanmış olan bu haritalarda denizle ilgili bilgiler, rotalar verilir. 2) Büyük daire seyrinin normal seyirler gibi Markator haritası üzerinde uygulaması bu haritalarda yapılır.

KILAVUZ HATVESİ—Pitch of thread—Bkz: "Hatve".

KILAVUZ HİZMET KAĞIDI—Pilot form. Bill—Kılavuzun gördüğü hizmeti belgeleyen ve kaptan tarafından imzalanan kağıt.

KILAVUZ İSTASYONU—Pilot station—Kılavuz isteyen gemiye kılavuz gönderebilmek için sahilde ya da denizde bulunan üs.

KILAVUZ İSTEME İŞARETLERİ—Pilot signals—Geminin gece ve gündüz kılavuz istemesinde göstermiş olduğu işaretler. Bkz: "G".

KILAVUZ İSTEMEK—Raquest a pilot—Bkz: "G".

KILAVUZ KAPTAN—Pilot—Yerel sularda denizlerde seyirde yardımcı olan uzman kişi.

KILAVUZ KAPTAN, BELGELİ— Licensed pilot—Bir liman ya da yetkili tarafından kılavuzluk yapmaya yetki verilmiş kaptan.

KILAVUZ KAPTANLA SEYİR—Pilotage.

KILAVUZ KOŞULU—Pilot clause—Bu koşul kaptana belirli yerlerde kılavuz almadan seyretme hakkını verir.

KILAVUZLAMAK—Bkz: "Gemi idaresi 1". Geminin kılavuz tarafından yapılan seyri.

KILAVUZLU GEÇİT—Pilot's fairway—Kılavuz almanın zorunlu olduğu geçit, kanal.

KILAVUZLUK HİZMETİ ÜCRETİ— Pilotage. Pilotage fee—Yapılan kılavuzluk hizmeti için ödenmesi gerekli olan ücret.

KILAVUZLUK KANUNU—Pilotage laws—Kılavuzluk hizmetini düzenleyen yasalar.

KILAVUZLUK, ZORUNLU—Compulsory pilotage—Kılavuz almanın mecburi olması. Örneğin İstanbul limanına galata rıhtımına yanaşıp, kalkmak için kılavuz almak zorunludur. Buna karşılık İstanbul Boğazından geçen gemiler kılavuz almak zorunda değillerdir. Bkz: "Kılavuz suları".

KILAVUZ SANCAĞI— Pilot flag— Bkz: "G" ve "H" harfleri.

KILAVUZ SEYRİ— 1) Coasting navigation. Steer to by the land— Karaya göre, görünen sahil maddelerine bakılarak yapılan seyir. 2) Bkz: "Gemi idaresi".

KILAVUZ SULARI— Pilot's water. Pilot's fairway— Denizde ya da limanda kılavuz almanın zorunlu olduğu yer, geçit, boğaz, deniz.

KILAVUZ TEKNESİ— Bkz: "Kılavuz aracı", "Kılavuz gemisi".

KILAVUZU ÇIKARMAK—To disembark the pilot. To drop the pilot—Kılavuz kaptanın görevi bittikten sonra gemiden ayrılması.

KILAVUZ YILDIZ— Guide star— Bazı yıldızların bulunmasını sağlayan daha parlak yıldız.

KILAVUZ, ZORUNLU OLMAYAN— Optional pilot. Exempt pilot - Kılavuz zorunluluğu olmayan yerlerde alınan kılavuz.

KILÇIK— Fishbone.

KILIÇ BALIĞI— 1) Swordfish. Xiphias. 2) Dorado. Swordfish— Bir takımyıldızı.

KINNAP— Twine. String— Bkz: "İspavlo".

KIRAĞI— Rime. Hoarfrost.

KIRILIR— Fragile— Nazik, ince, dikkat isteyen yükün üzerine yazılan uyarı.

KIRILMA— Refraction— Gök cisminden gelen ışığın yer atmosferinden geçmesiyle (az yoğun bir ortamdan çok yoğun bir ortama) ışığın gerçek doğrultusunda oluşan değişiklik. İnkisar.

KIRILMA AÇISI— Angle of refraction—Bkz: "Kırılma".

KIRILMA KUVVETİ— Factor of safety— Güvenlik katsayısı. Güvenlikle çalışma yüküne kıyaslandığı zaman ortaya çıkan değer. Pervane şaftında 6, tekne saçında 4 1/2, piston rodunda 12 dir.

KIRILMA OLAĞANÜSTÜ— Abnormal refraction— Yüzey ve hava sıcaklıkları arasındaki farktan dolayı oluşan aşırı kırılma olayı.

KIRILMAZ LUMBUZ— Armoured window. Kırılmaz lumbuz camı.

KIRKAMBAR YÜK— General cargo. Mixed cargo— Karışık yük. T.T.K: 1016. 1046. 1059.

KIRLANGIÇ BALIĞI— Tub fish. Yellow gurnard. Latchet. Tubbot.

KIRLANGIÇ FIRTINASI— Storm at the end of the March

KIRMA MERCAN BALIĞI— Pandora.

KIRMA PİM— Toggle pin.
KIRMIZI SÜLYEN BOYA— Red lead— Ağaç ya da çelik, demir üstüne esas boyayı sürmeden evvel sürülen astar boya.
KISA ATIŞ— Undershoot— Top atışında hedefe varamayan mermi düşüşü.
KISA BAĞLAMA HALATI— Becket.
KISA DALGA— Short wave.
KISA DEVRE— Short circuit.
KISA DİKİŞ— Short splice. Splice marry— Buna kolbastı dikişi de denir. İki halatı birbirine eklemekte kullanılır.
KISA DİREK— Stump mast.
KISA DÖŞEKLER— Flat floors. Bearers— Ağaç teknelerde iç omurga üstünden geçen ya da kıç tarafta bulunan döşekler.
KISA DÜDÜK— Short blast— Bir saniye süren düdük sesi.
KISA HAMLA— Short stroke— Bkz: "Hamla".
KISA İSKOTA— Sheet home— İskotanın tam olarak lâva edilerek yelkenin rüzgarla dolması.
KISA KALOMA— Short stay. Shorten in— Demirlenince, demir zincirine gereğinden az uzunluk vermek ya da demir zincirinin fazla olan uzunluğunu azaltmak. Bkz: "Kaloma".
KISA KEMERELER— Carlings— Güverte altında, örneğin ırgat, vinç altlarını sağlamlaştırmak için konulan kısa elemanlar, çelikler.
KISA KÖPRÜÜSTÜ— Short bridge— Gemi boyunun % 15 ini geçmeyen köprüüstü.
KISA KUŞAK— Bkz: "Çelikler".
KISALTMALAR— Chart abbraviations— Deniz haritalarında kullanılan kısaltmalar. Örneğin "sand-kum" için "S", "mud-çamur" için "M"; "wreck-leş" için "WK". gibi. Murahamat.
KISA ŞİMŞEKLİ FENER— Short flashing light.
KISMA VALFI— Throttle valve.
KISMİ ZİYA— Partial loss— Kısmen olan kayıp, hasar.
KISRAK— Sirrah— Adromeda takımının a yıldızı.
KIŞ DÖNENCESİ— Winter solstice— Kuzey enlemlerinde 22 Aralık, güney enlemlerinde 22 Haziran. Güneş'in güneyden kuzeye dönüş yaptığı yer.
KIŞ YÜK HATTI— Winter load line— Kış mevsiminde, gemilere yükleme için verilen iznin gemi bordasında gösterilen işaret çizgisi.
KIT'A— Continent— "Continent" sözcüğü ayrıca Fransa (Bordeux), Hollanda, Belçika, Almanya ve Kuzey Danimarka'nın tümünü içine alan bölgeyi tanımlar.
KIT'A BUZULU— Ice cap. Continental glacier— Merkezden itibaren her yönde hareket eden ve daimi olarak bir sahayı kaplayan buz.
KIT'A SAHANLIĞI— Continental floor. Continental shelf— Kıt'a eşiği. Kıt'anın 200 metre derinliğine kadar devam ettiği kabul edilen deniz dibi.
KIYI— Shore. Coast— Denizlerin karalarla birleştiklerinde oluşturdukları çizgi ve civarı. Buna Bkz: "Sahil" ya da "Yalı" da denir.
KIYI BALIKÇILIĞI— Coastal fishery. Inshore fishery— Kıyılarda yapılan balıkçılık.
KIYI BOYUNCA— Coast wise. Along shore.
KIYI BÖLGESİ— Coastal area.
KIYIDA— On the shore. On the coast.
KIYIDAN UZAK— Off shore.
KIYI EMNİYET— Bkz: "Sahil koruma". Ülkemizde Denizcilik Bankası'na bağlı "Kıyı Emniyet İşletmesi" yalnız fenerlere ve İstanbul Boğazı girişinde can kurtarma işlerine bakar.
KIYI GÜVENLİĞİ— Bkz: "Sahil koruma".
KIYI RÜZGARI— Bkz: "Meltem".
KIYISAL— Coastal— Sahilde. Sahile ait.
KIYI SAVUNMASI— Coastal defence.
KIYI SEFERİ— Coastal navigation.
KIYI SEFERİ YAPAN GEMİ— Coasting vessel. Coaster— Koster Bkz: "Koster".
KIYI SEYRİ— Coastal navigation— Kıyıyı görerek seyir yapmak. Bkz: "Sahil seyri".
KIYI SUYU— Coast water— Sahil kenarı.
KIYIYA YAKIN— Inshore— Sahile yakın. Kıyı tarafına doğru.
KIYIYA YAKIN SEYRETMEK— Hug the land— Bkz: "Kılavuz seyri".
KIYMET— Value— Değer.
KIYMETLENDİRİLMEMİŞ POLİÇE— Unvalued policy— Takselenmemiş poliçe. Sigorta konusunun değerini belirtmeyen, sigorta bedeli sınırına bağlı kalan ve sigorta kıymeti sonra tayin edilecek poliçe.
KIYMETLENDİRİLMİŞ POLİÇE— Valued policy— Takselenmiş poliçe. Değer üzerinden anlaşma yapılan sigorta poliçesi.
KIYMETLİ EŞYA AMBARI— Locker. Strong room— Kıymetli yüklerin konulduğu sağlam bölme.
KIZAĞA KOYMAK— To lay down— Gemi omurgasını kızağa koymak. Geminin ya-
KIZAK— Building slip. Slip. Slipway. Berth ways— Üzerlerinde gemi yapmak, onarmak üzere karada yapılmış, yaklaşık olarak 12/14 derece eğilimli yapılardır. Yapım (inşaat) kızakları betondan, onarım kızakları (küçük) ağaçtan yapılma olup, gemi altlarına sürülmek üzere kullanılan kızaklara "Sürme kızak" denilir.
KIZAK FELENKİ— Bilgeway— Tekne yapımında ve denize indirilmesinde kullanılan kızak.
KIZAKTAN İNME— Bkz: "Denize indirmek".

pumına başlamak.

KIZDIRICI— Superheater— Yaş buharı kızgın buhar'a çevirmek üzere kazanlarda kullanılan bir tür ısıtıcı.

KIZDIRMA— Superheating— Doymuş buharı kızdırarak sıcaklığını artırmak.

KIZDIRMA, ARA— Reheating. Reheat— Buhar türbinlerinde kullanılan kızgın buhar doymuş buhar haline döner. Bu buhar tekrar bir ısıtıcıdan geçirilerek kızdırılır. Buna rihit ya da ara ısıtma, kızdırma adı verilir.

KIZDIRMA, AŞIRI— Superheating.

KİK— Gig— 25/30 kadem boyunda aşırma 4/5 kürekli narin deniz aracı.

KİK BALİĞİ— Cachalot.

KİL— Clay.

KİL BALİĞİ— Croacher.

KİLE— Bushel— 36 1/2 kilo.

KİLE HACMİ— Bushel capacity— Formül: Kile hacmi = 1/10 Kadem küp kapasite X 8 kile + Her 40 kile için 1 kile

KİLER— Pantry.

KİLİDİ FORA ETMEK— Unshackle—Bkz: "Kilit" çözmek, açmak.

KİLİT— Shackle. Connection shackle— 1) Bir tarafı değirmi diğer tarafı harbili U biçiminde, baklanın yarısı görünümünde çelik bağlama elemanı. Gemicilikte bir çok yerlerde kullanılan kilitlerin en çok kullanıldığı yerler, demir zincirlerinin belirli uzunluktaki parçalarını (Ticaret gemilerinde 15 kulaçlık, savaş gemilerinde 12 1/2 kulaçlık parçaları) birbirine bağlamak, eklemekte, sabit armaları mapalara, yük donanımlarının halatlarını, palangalarını, kamçılarını, ablilerini yerlerine bağlamakta kullanılır. 2) Demir zincirlerinin belirli uzunluktaki parçalarına da "Kilit" denir. Ticaret gemilerinde bir kilidin uzunluğu 15 kulaç, savaş gemilerinde bir kilidin uzunluğu 12 1/2 kulaç olarak kullanılır.

KİLİT AĞZI— Jaw— Kilidini açık olan ağzı, harbinin geçtiği ağız.

KİLİT AYAĞI— Lug of shackle— Kilit'de harbinin geçtiği kısım.

KİLİT BAŞI— Quarter irons— Bkz: "Kaplama başı".

KİLİT HARBİSİ— Shackle bolt— Kilit ağzında, kilitin her iki ucunda bulunan deliklerden geçerek vira edilen ya da pimle tutturulan çelik çubuk.

KİLİT İŞARETLERİ— Cable markings— Demir zincirini oluşturan kilitleri (parçaları) anlamak için kilitler üzerine vurulan işaretler. Bunlar tel sargılardır. Geceleri kilitlerin anlaşılabilmesi için üzerleri beyaza boyanır. Bu işaretlerle demirlenince ya da vira edilirken demir zincirinin suda olan uzunluğu anlaşılmış olur. Bkz: "Kilit".

KİLİTLEME TERTİBATI— Locking device. Blocking device.

KİLİTLİ KANCA— Safety hook. Snap hook— Ağzında menteşeli mandal bulunan yük kancası.

KİLİTLİ MAKARA— Bkz: "Ayak torno".

KİL KANALI— Kiel canal.

KİMLİK İŞARETLERİ— Identification marks— Yükün üzerinde (ya da ambalajında) bulunması gerekli olan tanımlayıcı işaretler.

KİMLİK KARTI— Identity card— Kimliği belirten, tanıtan belge.

KİMLİK ÖLÇÜLERİ— Identification dimensions— Geminin saptanmış boy, genişlik ve derinliği. Bkz: "Tescil boyutları".

KİMYASAL ELEKTRİK— Galvanism— Kimyasal etki ile oluşan elektrik akımı. Bkz: "Galvanikekşın".

KİNEMATİK (SENTİSTOK)— Kinematic (Centistokes)— Yağların akışkanlığı için kullanılan bir birim. Bir yüzey üzerinde olan 1 cm. kalınlığında yağ tabakasının üstündeki 1 × 1 cm.lik plaka levhayı yağın üzerinde 1 cm/sn hızla çekebilmek için gerekli olan Bkz: "Din" cinsinden değerin yüzde biri.

KİNİSTİN SANDIĞI— Sea chest. Sea connection— Denizden gemi içine alınan suyun gereken yerlere gönderilebilmesi ya da içerden dışarı su boşaltabilmek için tulumbalarla olan bağlantıları sağlayan valf sandığı, grubu.

KİNİSTİN VALFI— Sea suction valve. Inlet valve— Deniz suyunun gemi içine istenildiği zaman girebilmesi için yapılmış valflar. Geminin herhangi bir bölmesine su alabilmek için kullanıldığı gibi, gemi makinelerinin soğutma suları da bu valflarla denizden alınan sularla sağlanır.

KİRA— Charter. Hire— Bir anlaşma ile bir deniz aracının kiralanması. Bkz: "Gemi kira kontratı".

KİRA BAĞLANTISI— Fixture.

KİRACI— Charterer— Kiralayan. Ücreti karşılığında zaman ya da sefer üzerine bir deniz aracını sahibinden tamamen ya da kısmen kiralayan. Denizde "Kiracı" sözcüğü yerine "Kiralayan" sözcüğü de kullanılmaktadır.

KİRACI ACENTESİ— Charterer's agent.

KİRACI, ALT— Sub charterer— Kiraladığı gemiyi başkasına kiralayan.

KİRACI SİMSARI— Charterer's broker. Bkz: "Simsar". Taşıtan için gemi arayan ve kiralayan aracı.

KİRADAN ALINMA— With awal of ship— Zaman üzerine yapılan kira anlaşmalarında kira bedeli zamanında ödenmediği takdirde gemi sahibi gemisini geri çekebilir.

KİRADAN ÇIKMA— 1) Off hire— 1) Kira süresi (müddeti) sona erince kiracının (kira-

layanın) gemiyi sahibine teslim etmesi. 2) Kiralanan bir geminin gerekli koşulları yerine getirmemesi nedeni ile kiranın durdurulması.

KİRADAN ÇIKMA KOŞULU — 1) Off hire clause — Zaman kira anlaşmalarında, gemi, örneğin, 48 saatten fazla işe yaramaz durumda olursa kiranın kesileceği hususunda kira anlaşmasına konulan koşul. 2) Redelivery clause — Kira süreci sona erdiğinde geminin gemi sahibine nasıl teslim edileceği hususunda kira anlaşmasına konulan koşul.

KİRADAN ÇIKMA SÖRVEYİ — Off hire survey — Kira sonu gemide yapılacak kontrol, muayene, saptama. Geminin kiracı (kiralayan) tarafından gemi sahibine teslimi sırasında gemide bulunan yakıt, su, kumanya, stor (gereçler) ve varsa hasarların saptanması. Kira sonu sörveyi.

KİRA KOMİSYONU — Charter commision. Gemi sahibinin aracıya (simsara) ödediği komisyon.

KİRALAMA — Chartering — Bkz: "Kiracı"nın yaptığı iş.

KİRALAMA, ALT — Sublet — Kiracıların gemiyi başkalarına kiralamaları.

KİRALAMA MUKAVELESİ — Contract of carriage. Contract of affreightment.

KİRALANMIŞ GEMİ — Chartered ship — Bir kira anlaşması altında çalışan gemi.

KİRALAYAN — Charterer — Bkz: "Kiracı".

KİRALIYAN — Shipowners — Ücret karşılığında zaman ya da sefer üzerine, tamamen ya da kısmen gemi ya da gemide bir yer tahsis eden kimse.

KİRA NAVLUNU — Chartered freight. Hire money — Geminin kiralanması durumunda tamamı ya da bir kısmı için ödenen navlun.

KİRA ÖDEME KOŞULU — Hire and payment clause — Zaman kira anlaşmasına kira bedelinin ne kadar ve ne zaman ödeneceği hususunda konulan koşul.

KİRAYA GİRME SÖRVEYİ — On hire survey — Bkz: "Kiradan çıkma". Gemi kiralanınca gemide bulunan yakıt, su, kumanya, gereçler (stor-lazime) yük donanımları, ambarlar ve geminin genel durumu vb. için yapılan saptama.

KİRİŞ — Girder. Joist — Güverte altı tulânileri.

KİRLENME — Bkz: "Deniz kirlenmesi".

KİRLİ — Dirty. Foul.

KİRLİ GEMİ — Dirty ship — Ham petrol, kalın akaryakıtlar (Bkz: Akaryakıtlar") taşıyan gemi.

KİRLİ SAFRA — Dirty ballast — Ham petrol, kalın yakıtların taşındığı tankların yıkanması sonucu denize basılan safra.

KİRLİ YAĞLAR — Dirty oils — Ham petrol, dizel, kazan yakıtları ve bazı tür motorinler kirli akaryakıt sınıfına girerler. Diğer bir deyimle alındıkları yerleri kirleten akaryakıt cinsleri.

KİRLİ YÜK — Dirty cargo — 1) Bkz: "Kirli yağlar". 2) Örneğin tozlu yük.

KİRPİ BALIĞI — Porcupine fish.

KİŞİ — Person — Can kurtarma araçlarında bu deyim bir yaşının üstündeki kişileri tanımlar.

KİŞİSEL EŞYA — Personal effect.

KİŞİYE KARŞI DAVA — In personam — Bkz: "Eşyaya karşı dava".

KİŞİYE KARŞI HAREKET — Right in personam — Kişiye karşı dava.

KLARK'IN DÜNYA RAKAMLARI — Clark's figure of Earth — Ekvatorda ve kutupta Dünyamızın çapı ve basıklık rakamları. Ekvatorda çap: 20.926.348 kadem, kutupta çap: 20.855.253 kadem, basıklık: 1/294.3 dür.

KLAS — Class — Gemilerin yapılırken ya da yapıldıktan sonra durumlarını kontrol altında tutan ve onlara saptadıkları kurallara göre belgeler veren Uluslararası tarafsız kuruluşlar.

KLASDAN ÇIKMA — Withdrawal of class. Gemi sahibinin isteği üzerine geminin klasdan çıkması.

KLASI UZATMA — Year of grace — Gemi klasında ilk özel muayene zamanının gemi sahibinin isteği üzerine 1 yıl uzatılması.

KLAS KURUMLARI — Classification societies — Bkz: "Klas".

KLASLANDIRMA — Classification — Bkz: "Klas".

KILAVUZ — Bkz: "Kılavuz".

KLERENS — Clearence — Sabit ve oynar kısımlar arasındaki boşluk.

KLERENS HACMİ — Clearence volume — Piston silindir kaverine en yakın bulunduğu zaman silindir içinde kalan hava ya da gazın hacmi.

KLOZ — Clause — Denizcilik anlaşmalarında, belgelerinde senelerin tecrübeleri sonucu kalıplaşmış ve ilgililerce bilinen ve kabul edilen koşullar, kurallar, hükümler, maddeler.

KM — Vertical distance of "M" from the keel — "M" noktasının omurgadan olan dikey yüksekliği'nin kısa yazılışı. Bkz: "M", "K".

Kn. — Knot-Not'un kısa yazılışı. Bkz. "Not".

KOÇ — Aries. Aari. Ram — Bir takımyıldızı ve bir burcun adı. Koç burcu.

KOÇ BOYNUZU — Cleat. Jam cleat — Savloları, selviçeleri üzerine bağlamak için bitişik iki boynuzdan yapılmış madeni bağlama elemanı.

KOÇ BOYNUZU, BÜYÜK — Range. Kevel.

KOÇ BOYNUZU KOLU — Horn — Koç boynuzunu oluşturan kollardan biri.

KOÇ BOYNUZU, YARIM — Thumb cleat — Tek boynuzlu (kollu) koç boynuzu.

KOÇ NOKTASI — Vernal point — Güneşin

21 Mart'da geldiği nokta. Tutulma dairesi ile Gök ekvatorunun kesiştiği nokta.

KODLA— In code— Muhaberatın "Kod" ile yapılması.

KOD'U AÇMAK— To decode— Kodu okumak, anlaşılır duruma getirmek.

KOFERDAM— Cofferdam— 1) Gemilerde gerekli olan yerlerde, örneğin yakıt tankı ile makine dairesi, su tankı arasına bırakılan boşluk, bölme. Güvenceyi sağlayan boş bölme. 2) Gemi kurtarmada batan gemiyi kurtarmak için yapılan bölme.

KOĞUŞ— Quarter— Askerin gemilerde yattığı, yemek yediği, istirahat ettiği bölme.

KOKART— Badge. Cockade— Asker, sivil bağlı oldukları birliklerin, rütbelerin, kurumların işareti olan kokartlar şapkanın ortasına ve önüne takılan bir işarettir. Yat kulüplerini belirten kokartlar ceketlerin mendil ceplerinin üstlerine de takılır.

KOKPİT— Cockpit. Sheet— Kotranın kıç tarafı, havuzu.

KOKULU SOLVENT— Aromatic solvent— Eritici sıvı.

KOKULU YÜK— Odorous cargo— Koku yayan yük.

KOL— 1) Bkz: "Halat kolu". 2) Bkz: "Demirin kolu". 3) Lever. Rod— Lövye.

KOL AÇMAK— Unlay— Halatı oluşturan kolları açmak. Örneğin dikiş yaparken halatın kolları açılır.

KOLAY BAYRAK— Flag of convenience— Denizciliklerini geliştirmek için armatörlere çok kolaylık gösteren devletlerin bayrağı. Örneğin Panama, Liberya, Singapur, Yunanistan, Kıbrıs gibi. Bu uygulama, ülkenin denizciliğini beklenmedik şekilde geliştirdiği gibi ülkeye dolaylı yoldan aşırı döviz ve gelir sağlanmasına da neden olmaktadır. Vergisiz bayrak.

KOLBASTI DİKİŞİ— Bkz: "Kısa dikiş".

KOLBASTIRMAK— 1) Bkz: "Kısa dikiş". 2) Tuck a strand— Halat dikişinde kolun çımasını halatın diğer kolu altından geçirmek.

KOLCU— Custom watchman— Gümrüğü ödenmemiş yükün yüklenmesini ya da boşaltılmasını gözeten devlet memuru.

KOLİ— Unit— Ayırıcı markaları ile ferdileştirilmiş ve konişmentoda sayıları ile zikredilmiş mallar.

KOLİMASYON HATTI— Line of collimation— Optik bir âletin adesesindeki optik merkez ile ana fokus üzerindeki müracaat noktasından geçen hat. Bir optik âlette kesişen hatlarla, objektifin merkezinden geçen hat.

KOLLAMAK— To be careful— Elverişli olan zamanı ve durumu beklemek, dikkatli olmak.

KOLLU MİKROMETRE— Indicator micrometer.

KOLOMBİR— Masthead— Direkte çarmıkların kapele olduğu yer ile, destemora ya da direk şapkası arasında kalan kısım. Ana direğinkine "Ana kolombiri", Gabya çubuğunkine "Gabya kolombiri", babafingo çubuğununkine "Babafingo kolombiri" denir.

KOLOMBİR MAKARASI— Bkz: "Gındazo makarası", "Direk kolombiri".

KOLONA— 1) Mooring post— Sahile verilen halatın bağlandığı palamar babası. Eskiden demirden, ağaçtan, taştan yapılırdı. Bugün bu deyim pek kullanılmamaktadır. 2) Column— Gemilerin birbiri arkasına gelerek sıralanmaları suretiyle oluşturdukları düzen. Gemilerin hat, fırka ya da takım biçiminde düzenlenmiş durumuna da "Kolona" denir.

KOLONA BAĞI— Round turn and two half hitches— Palamarı kolona(babaya) bağlamak için halat baba etrafında iki kez döndürüldükten sonra yapılan iki meze voltadan oluşur.

KOLONA PAYI— Hounding— Ana direklerin güverte ile armanın kapele olduğu yer arasında kalan kısmıdır. Buna "Yelken payı" da denir.

KOLON BALIĞI— Sturgeon— Mersin balığı.

KOLTUK— 1) Breastrope. Breast fast. Breast mooring— Rıhtıma bağlayan bir geminin baş ve kıçından, baş kıç hattına dikey olarak verdiği bağlama halatı. 2) Cassiopeia— Bir takımyıldızı.

KOLTUK ALTI LEVHASI— Gusset plate- Gaset saçı. Köşelik levha. Gemi çift dip'inde kenar saçı(margin plate) ile posta arasına vurulan ve geminin enine sağlamlığını artıran saç levha.

KOLTUK BURCU— Cassiopea— Kuzey Kutbu'nun karşısında olan burç.

KOLTUK HALATI— Bkz: "Koltuk".

KOLTUK KUMANYASI— Additional provision(food)— Gemi adamlarının kendi paraları ile aldıkları kumanya.

KOLTUK LİMANI— Bkz: "Tali Liman 2".

KOLYOZ BALIĞI— Spanish mackerel. Colly mackerel. Mackerel.

KOL YÜRÜTMEK— Bkz: "Matiz dikişi".

KOLZA LAMBASI— Duck lamp— Kolza yağı yakan lamba.

KOMANDO— Bkz: "Kumando".

KOMBİNE ŞAMANDIRA— Combination buoys— Hem ışık hem de ses işareti veren şamandıra.

KOMİSYON— Brokerage. Commission— Simsarın, aracının yaptığı işten ötürü aldığı ücret.

KOMODOR— Commodore— 1) Çeşitli deniz savaş araçlarından oluşan bir birliğe kumanda eden kumandan. 2) Yat kulübü denizcilik başkanı.

KOMODOR FORSU— Bkz: "Gidon"— Ko-

modorların sancak gemisi olarak seçtikleri gemilere çekilen sancak.

KOMODOR GEMİSİ— Flagship— Komodorun komuta ettiği birlik içinde devamlı olarak bulunduğu gemi. Buna "Sancak gemisi "de denir.

KOMPOZAYT— Composite— İç kaplamaları saç, dış kaplamaları ağaç olan ve bakırla kaplanan gemi. Bugün hemen hemen uygulaması yoktur.

KOMPRESÖR— Compressor— Basınçlı hava sağlayan makine.

KOMPRESYON— Bkz: "Sıkıştırma".

KOMUTA KÖPRÜSÜ— Flying bridge. Conning tower.

KOMUTAN— Commander— Kumandan.

KOMUTATOR— Commutator— Akım, kutup değiştirici.

KONDENSER— Condencer.Surface condencer— Stimi tekrar su haline getiren aygıt. Bkz: "Yoğuşturucu".

KONDENSER,ANA— Main condencer.

KONDENSER,İKİZ— Dual condencer.

KONDENSER YARDIMCI— Auxilary condencer.

KONİK BALIK AĞI— Funnel net.

KONİK DİŞLİ— Conical gear.

KONİK DİŞLİ ÇARK— Bevel gear.

KONİK ŞAMANDIRA— Nun buoy. Conical buoy.Can and nun buoy.

KONİŞMENTO(KONŞİMENTO)— Bill of lading— Yükleme, hamule senedi. Yükün taşıyan tarafından alındığını kanıtlayan belge. Yük gemiye yüklendiğinde kaptan, gemi sahibi ya da acentesi, mümessili tarafından yükün gemiye yüklendiğine dair verilen belge. Konişmento taşınan yükün hangi koşullar altında taşındığını belirtir. Kısaca B/L olarak yazılır. T.T.K. 1097.

KONİŞMENTO ACENTELER ARASI— Bill of lading inter office.

KONİŞMENTO, AÇIK CİROLU— Blank endorsed bill of lading.

KONŞİMENTO ,ALINDI— Bill of lading received. Custody bill of lading— Yükleyici gemi gelmediğinde ya da hazır olmadığında, yükün taşıyanın gözetimine (nezaretine) bırakılması halinde tanzim edilen konişmento.

KONİŞMENTO,ALINIP SATILAMAYAN. Bill of lading nonnegogiable.

KONİŞMENTO, ANLAŞMAYA BAĞLI— Short bill of lading— Koşulları bir kira anlaşmasına, yasaya bağlı olan konişmento.

KONİŞMENTO DOĞRU— Direct (through) bill of lading— Bir limandan diğer bir limana yapılan taşıma için verilen konişmento. Mahreçten mahrece konişmento. Birden fazla taşımanın bir konişmento altında yapılması.

KONİŞMENTO, HAMİLİNE Open bill of lading. Bill of lading bearer— Ciroya gerekli olmayan konişmento. Yükün kime gönderildiği hususunda bilgi vermeyen konişmento.

KONİŞMENTO,İHRAÇ— Outward bill of lading— Ülkeden ihraç edilen yükler için yapılan konişmento.

KONİŞMENTO,KIRKAMBAR— Liner bill of lading— Karışık yük(kırkambar) için düzenlenen konişmento. Belirli koşulları içerir. Layner (düzenli hat) konişmento.

KONİŞMENTO, KOMBİNE — Combined bill of lading— Kara, deniz ve havada yapılacak taşıma için düzenlenen konişmento.

KONİŞMENTO, MAHREÇTEN MAHRECE— Bkz: "Konişmento, doğru."

KONİŞMENTO, NAMA MUHARRER— Straight bill of lading— Bu bir USA deyimi olup konişmento yükleyicinin emrine tanzim edilir.

KONİŞMENTO NAVLUNU — 1) Freight bill of lading— Konşimento koşullarına göre ödenen navlun. 2) Advalorem freight— Yüksek değerli yüke vurulan konişmento navlunu.

KONİŞMENTO, PARTİ— Omnibus bill of lading— Gönderen acente(forwarding agent) tarafından küçük partiler halinde olan yükler için düzenlenen konişmento.

KONİŞMENTO REZERVLİ— Foul bill of lading— Buna "Dirty","Unclean", "Claused" konşimento da denir. Yük hasarlı yüklendiğinde düzenlenen konişmento.

KONİŞMENTOSU, TESELLÜM— Received bill of lading— Yükün sadece taşınmak üzere alındığını kanıtlayan konişmento.

KONİŞMENTOSU, YÜKLENDİ (YÜKLEME)— On board bill of lading. Shipped bill of lading— Yükleyici isterse yükünü gemiye yükledikten sonra böyle bir konişmento isteyebilir. Yükün gemiye yüklendiğini kanıtlayan konişmento.

KONİŞMENTO, TEMİZ— Clean bill of lading— Yük hasarsız, temiz yüklendiğinde düzenlenen konişmento.

KONNEKTİN ROT— Connecting rod— Makine pistonunu krank miline bağlayan kol. Pistonrod'un dikey hareketini grank'ın mihveri etrafındaki harekete uyduran rod.

KONRADSON KARBONU— Conradson carbon— Yağların uçucu kısımlarının uçmasından sonra geri kalan kok miktarı.

KONSANTRE— Concentrate— Bir bataryayı oluşturan bütün topların bir anda aynı hedef üzerine ateş edişi. Konsantre atış.

KONSANTRE ATEŞ— Bkz: "Meze borda".

KONSENTRELER— Concentrates— Sulu, çamur kıvamında bakır, kurşun ve çinko

yüklenir. Tehlikeli olup kayma yük perdeleri yararlıdır. Bkz: "Yük bölümü", "Yoğunlaştırılmış yükler".

KONSOL__ Consol— Geminin, özellikle okyanuslarda konumunu(mevkiini) bulmak için kullanılan ve uzun menzilli radyo dalgaları yayınlayan istasyon sistemi.

KONSOLOS— Consul.

KONSOLOS BELGESİ__ Consular invoice- Konsolos tarafından istendiğinde verilen ve yükün cinsini, kalitesini, miktarını bildiren belge.

KONSOLOSHANE—Bkz: "Konsolosluk".

KONSOLOSLUK__ Consulate.

KONSOLOSLUK ÜCRETİ__ Consular fee. Consulages— Konsolosluk tarafından yapılan hizmetlerin karşılığında ödenen ücret.

KONŞİMENTO__ Bkz: "Konişmento".

KONTRA__ 1) Bkz:"Kuntra" 2) Against- Karşı ,ters.

KONTRA OMURGA__ False keel— Gemi oturduğu zaman ana omurganın hasara uğramaması için ana omurga üstüne konulan ek omurga. Bkz:"Havuzlarına omurgası","Omurga,dış".

KONTRA PERVANE__ Contra propeller— Dümen üzerine konulan ikinci pervane. Teknenin daha iyi dümen dinlemesini sağlar. Özellikle romörkörlerde yararlıdır.

KONTRA SOMUN__ Lock nut.

KONTROL__ Inspection.Control.Checking.

KONTROL DÜĞMESİ__ Tunning-Radarda alıcılığı kontrol altında tutan, azaltıp çoğaltan düğme.

KONTROL MASASI__ Control stand— Makinelerin, aygıtların tümünün kontrolu nun yapılabildiği masa. Bkz:"Kumanda masası".

KONTROL,OTOMATİK__ Automatic control.

KONUM__ Position— Mevki. Bkz:"Punt".

KONUM AÇISI—Parallactic angle. Angle of position—PZX küresel üçgeninin X açısı.

KONUM ÇİZGİSİ__ Position line— Gözlem (rasat) sonucu geminin üzerinde olduğu düşünülen hat, çizgi. İki tanesi kesiştirilerek konum bulunur. Bkz:"Punt hattı".

KONUM DÜZELTMESİ__ Reduction.

KONUM GÖSTERGESİ__ Station pointer- Belirli üç yerden alınan kerterizleri harita üzerinde uygulayarak konum (mevki) koyan alet.

KONUMLAMA,DİNAMİK__ Dynamic positioning— Açık denizde bir teknenin devamlı olarak aynı noktada konumlanabilmesi, tutulabilmesi olayı. Özellikle açık deniz plâtformlarında çok önemli bir olaydır.

KONUM ŞAMANDIRASI__ Positionbuoy— Savaş gemilerinin sisli havada, seyirde aralarındaki açıklığı korumak için kıçlarından attıkları şamandıra.

KONUŞMA BORUSU__ Speaking tube. Voice pipe— Muhabere borusu. Özellikle köprüüstü ile makine dairesi arasına, konuşmak için konulan boru. Başka bölümler arasında da olabilir.

KONUŞMAK__ Speak— Başka bir gemi ya da sahil ile konuşmak.Bkz:"Muhabere" etmek.

KONVEKSİYON__ Convection— ,Sıcaklık, basınç nedeni ile havanın yükselip, alçalması.Devir daim ve intikal.Dikey hava akımı.

KONVERCENSİ__ Bkz:"Yakınsama".

KONVEYÖR__ Conveyor— Taşıyıcı bant, yol.

KONVEYÖR BANT— Conveyor belt— Taşıyıcı bant.

KONVOY__ Convoy— Savaşta çalışan ticaret gemilerinin düşman hücumuna uğrama olasılığı(ihtimali) olan yerlerden savaş gemileri korumasında geçirmek, beraber seyretmek.

KONVOY FLAMASI__ Convoy pendant.

KONVOYSUZ SEYİR__ Sailing without convoy, escort. Risk of run.

KONVOY TALİMATI—Sailing instruction.

KOPERNİK SİSTEMİ__ Copernican system— Yerin bütün gezegenlerle Güneş etrafında dönme sistemi, ilk defa Polonyalı astronom Kopernik tarafından ortaya atılmış ve kabul edilmiştir.

KOPMA__ Breakage. Fracture.

KOPMA DENEYİ__ Proof of strain— Deneyde uygulanan germe, zorlama, kopma.Taşıyacağı gerilmeden fazla olarak uygulanır.

KOPMAK__ Bkz:"Demir salpa".

KOPMA KUVVETİ__ Breaking strength. Bir cismi koparmak için gerekli olan kuvvet.Kesilme kuvveti.

KOPMA MUKAVEMETİ__ Tensile strength.Breaking ,strength ,— Kopma, kesilme gücü.

KOPMA TECRÜBESİ__ Breaking test.

KOPMA UZAMASI__ Breaking elongation.

KOPMA YERİ__ Point of rupture.

KOPMA YÜKÜ__ Breaking load— Kırılma yükü, ağırlığı.

KOPTU__ Bkz:"Demir salpa".

KOR AMİRAL__ Vice admiral.

KORDELA BALIĞI__ Red band fish.

KORDELENA__ Crowfoot.Lift— Gizi cundasından kaldırıp indiren donanım:Bkz: "Mantilya".

KORDELENA BOĞATASI__ Crowpost. Euphere.Euvro— Çımaları tente omurgalarına bağlanan kazayaklarını donatmak için yapılmış ve üzerlerine kazayakları sayısı kadar delik açılmış ağaçlar.

KORDELİÇİN__ Bkz:"Cunda yelkeni".

Babafingo sereninin cundasına açılan cunda yelkeni.

KORDELİÇİN BASTONU__ Studding sail boom. Topgallant studding sail boom— Kordeliçin yelkeninin altabaşosunu germek üzere gabya sereninin cundasından sürülen baston.

KORDELİSA— Bkz. "Kordelisa yelkeni".

KORDELİSA BASTON PALANGASI__ Boom jigger tackle— Cunda yelkeni bumbasını(bastonunu) dışarı, içeri donatmak için kullanılan donanım.

KORDELİSA BASTONU__ Topmast studding sail boom— Kordelisa yelkeninin altabaşosunu germek üzere tirinket sereninin cundasından sürülen baston.

KORDELİSA YELKENİ__ Topmast studding sail —Gabya sereninin cundasından açılan cunda yelkeni.

KORKULUK__ Rails and stanchions— Vardavele ve puntalların oluşturduğu, koruma, güvence grubu.

KORKUNÇ__ Phenomenal— Dalga yüksekliği 45 kademden fazla olan dalga için olağanüstü anlamında kullanılan bir deyim. Bkz: "Deniz durumu kodu".

KORKUNÇ DALGA__ Tsunami.

KORKUTUCU__ Threatening—Bozacak bir hava için kullanılan deyim.

KOROZYON__ Corrosion. Pitting. Breaking down— Madenin kimyasal maddelerin etkisiyle ya da elektro kimya yolu ile aşınması. Paslanma, aşınma, karıncalanma.

KOROZYON ELEKTROLİTİK__ Corrosion electrolytic— İki ayrı cins maden arasında elverişli ortamda oluşan elektrik akımının madeni yemesi, oyması, aşındırması.

KORSAN__ Pirate. Corsair. Sea rover. Rovers. Marooner—Eskiden düşmanın ticaret gemilerine, kıyılarına baskın yaparak, düşmanı zayıflatmak için kullanılan gemilere ve adamlarına denilirdi. Sonraları denizde hırsızlık ve soygunculuk yapanlara denilmiştir.

KORSAN BAYRAĞI__ Jolly Roger—Üzerinde kurukafa ve kemik olan korsan bayrağı.

KORSAN GEMİSİ__ Corsair. Sea rover. Raider—Bkz: "Korsan".

KORSANLIK__ Piracy—Gemiden mal çalmak, gemiye zorla girerek hırsızlık yapmak, hasar vermek.

KORUMA VE TAZMİNAT BİRLİĞİ__ Protecting and Indemnity Association— İngiltere'de gemi sahipleri tarafından kurulmuş sandık, klüp. Buna kısaca "Pand I Club" da denilmektedir.

KORUMA VE TAZMİN KULÜBÜ__ Bkz: "Koruma ve Tazminat Birliği" Bu kulübe bir prim ödeyerek giren gemi sahibi sigorta poliçelerince küver edilmeyen bir çok rizikoya karşı kendini korumuş olur. Örneğin kaçakçılıktan ve çatışmadan ötürü gemi sahibinin ödemek zorunda kalacağı tazminat vb. gibi.

KORUYUCU KAT__ Insulating coat— 1) Bir maddeyi korumak için üzerine sürülen boya ya da başka madde. 2) Bkz: "Birinci kat boya".

KORVET__ Corvette—İlk önceleri silme güverteli, tek sıra, 18 topu olan yelkenli savaş teknelerine denilirdi. Sonraları refakat, devriye ve konvoy görevleri yapan savaş gemilerine de denilmiştir.

KOSTER__ Coaster— Kısa sefer yapan küçük tonajlı(örneğin en çok 499 gros tonilâtoluk) yük gemisi.

KOSTER.BÜYÜK__ Great coaster—Örneğin en çok 1500 gros tonilâtoluk yük gemisi. Bkz: "Koster".

KOSTİK SODA__ Caustic soda—Özellikle güvertede olan kalın yağ lekelerini ve kirleri kolayca çıkaran kimyasal sıvı. Beyazlatıcı etkisi de vardır.

KOŞMA__ Fishes—Yeni yapılan, çatlayan, kırılan direk ya da sereni sağlamlaştırmak için çevresine, yanlarına konulan parça ağaçlar.

KOŞMAK__ Rigging the pump. Placing a screw—Bir tulumbayı yerine donatmak, bir vidayı, civatayı yerine vira etmek gibi anlamlarda kullanılır.

KOŞMA.ÖN__ Fish front— Parça ağaçlardan yapılan bir direğin önüne konulan parça. Bkz: "Koşma".

KOŞMA.YAN__ Fish sides—Parça ağaçlardan yapılan bir direğin çevresindeki dışbükey ağaçlar. Bkz: "Koşma".

KOTRA—Cutter—1) Tek direkli, civadralı, iki yan yelkene sahip tekne. 2) Bkz: "Yat".

KOTRA CUNDA YELKENİ__ Ringtail. Studsail—Bkz: "Cunda yelkeni".

KOTRA OMURGASI__ Fin keel.

KOVA BURCU__ Aquarius-Kova(Delv) takımyıldızı ve bir burç.

KOVAN__ 1)Copper sheet protection on the truck(Mast band)—Bkz: "Kapele"nin zedelenmemesi için üzerine vurulan bakır levha. 2) Bkz: "Pervane kovanı", "Şaft kovanı", "Torpito kovanı", "Dümen kovanı"

KOVUŞ__ Four cornered baulk of timber, beam— Dört köşe ağaç(işlenmiş) seren.

KOY—Bight. Recess. Small bay—Küçük körfez. Küçük doğal liman.

KOYVERMEK— To slip__ Bkz: "Bando". Birden koyvermek, kaçırmak. Halatı birden bırakmak.

KOZMİKAL__ Cosmical—Güneşle beraber doğup,batan gök cismi.

KOZMOGRAFYA__ Cosmography— Evren'den(kainattan) bahseden ilim.

KOZMOGRAFYACI__ Cosmographer— Kozmoğrafya ile uğraşan ilim adamı.

KÖFTERUZ__ Bkz: "Kalafat kalemi".

KÖHNE BEZ__ Second hand cloth pieces . using cleaning purposes—Gemilerde temizlik işlerinde kullanılır.Bkz: "Paçavralar" yük bölümü.

KÖMÜR__ Coal—Bkz:"Yük bölümü".

KÖMÜR ALMAK__ Coaling—Yakıt olarak kömür alma işlemi.

KÖMÜR ALMA YERİ__ Coal station—Yakıt olarak kömür almak için ayrılmış yer, yanaşma yeri, durma yeri.

KÖMÜR CÜRUFU— Clinker—Yanma sonucu kömürden kalan artıklar.

KÖMÜRCÜ__ Stoker.Trimmer—Kömür yakıtı yakan geminin kömürünü, kömürlükten kazan önüne veren adam.

KÖMÜRCÜKAYA BALIĞI__Black goby.

KÖMÜR GEMİSİ__ Bkz:"Kömür teknesi".

KÖMÜRLÜK—Bunker—Geminin yakıt olarak kullandığı kömürün konulduğu bölme.

KÖMÜRLÜK AĞZI__ Coal port. Stockhole-Kömürün kömürlüğe alındığı ağız,açıklık.

KÖMÜRLÜK KAPISI__Bunker door— Kömürlüğe açılan kapı.

KÖMÜR MADENİ(OCAĞI)__ Colliery.

KÖMÜR SARFİYATI__ Coal consumption-Belirli bir mesafede ya da zamanda kömür harcaması.

KÖMÜR TEKNESİ__ Collier— Kömür taşımak için özel olarak yapılmış tekne, gemi.

KÖMÜR TOZU__ Coal dust.

KÖMÜR YÜKLEME TARİHİ. Stem date—Astarya günleri, diğer koşullar yerine getirildiğinde, saptanan,isteme bağlı yükleme tarihinden itibaren sayılır.

KÖPEK BALIĞI__ Shark.Basking shark Sun fish.Spotted gulley shark.Spear eye shark.Smooth hound.Sea dog. Gummy shark.

KÖPEK BALIĞI,ÇEKİÇ BAŞLI__ Hammerhead shark.

KÖPEK BALIĞI DERİSİ__ Shark skin.

KÖPRÜ__ Bkz:"Köprüüstü".

KÖPRÜÜSTÜ__ Bridge.Wheel house—Kaptan köşkü. Davlumbaz.Kumanda köprüsü.Komuta köprüsü.Gemilerin idare edildiği ve geminin görüşü en iyi olan yerine, yapılan kumanda yeri. Bkz:"Kule".

KÖPRÜÜSTÜ ALTI__ Bridge space—Köprüüstü altında yük koymaya elverişli olan yer.Bazı yük gemilerinde vardır.

KÖPRÜÜSTÜ GÜVERTESİ__ Bridge deck-Köprüüstünün bulunduğu güverte.

KÖPRÜ ÜZERİ__ Bkz:"Köprüüstü".

KÖPÜK__Foam—Akaryakıt yangınlarında kullanılan kimyasal sıvı.

KÖPÜKTAŞI—Bkz:"Foam—Deniz köpüğünden oluşan taş.

KÖRBASTON__ Bkz:"Sakal".

KÖRBASTON VENTOLARI Gobline—Bkz:"Sakal ventoları".

KÖRFEZ__ Bay.Gulf.Arm of sea— Girişi, içeri doğru olan uzunluğundan daha geniş olan, üç tarafı karalarla kuşatılmış deniz.

KÖRFEZ LİMANLARI__ Gulf ports—Meksika körfezi,Port Arthur ya da Galveston'dan Tampaya kadar olan limanlar.

KÖR KAPAK__ Bkz:"Lumbuz kör kapağı".

KÖR TRAMOLA__ Missing stay. To be aback. To be irons— Yelkenle seyirde, orsa alabanda toramola ederken her hangi bir nedenle teknenin ters tarafa salmasıdır. Tıramolanın yapılabilmesi için tekneye yeniden yol kazandırmak gereklidir.

KÖRÜK— 1) Blower.Fan— Hava basan makine.Düşük basınçlı hava sağlar. 2)Canopy—Örneğin demirli gemi ile sahil arasında hizmet gören küçük motorlu deniz araçları, dalgalı havalarda çalışırken serpintilerin, çırpıntıların içeri girmemesi için aracın baş tarafına buranda ve demir çerçeveden yapılma katlanabilir,çekilen koruyucu.

KÖSTEK__ 1) Bkz:"Mistaço"— Cıvadıralarla, bastonların ve bunlara benzeyen eğik serenlerin, başlarının yukarı kalkmaması için alt taraflarından tutulan donanım.2) Bridle—Parça . halat,zincir, tel halat. 3) Jumper—Seren ya da direği korumak için kullanılan halat.

KÖSTEK ZİNCİRİ__ Bridle cable—Çift demiri tek demire bağlayan zincir parçası.

KÖŞEBENT__ Angle.Knee— Tekne yapımında birbirine dikey ya da aykırı iki elemanı, parçayı birbirine bağlamak için kullanılan üçgen ağaç, saç levha, profil, demir parça ya da ağaç dirsek. Buna piraçol ,paraçol, buraçol, braket de denir.

KÖŞEBENT,BALPLI__ Bulb angle—Bir ucu balplı köşebent.

KÖŞEBENT KEMERELER—Angle beams-Bunlar U köşebent,T balplı,T ve H kesitli kemere profilleri olabilir.

KÖŞEBENT KOLU__ Arm.

KÖŞEBENT POSTALAR__ Angle frames—Bkz:"Postalar".

KÖŞEBENT PROFİL__ Angle bar.

KÖŞEGEN CAMADAN__ Balance reef—Randa yelkende diyagonal camadan şekli olup yelken camadana vurulacağı zaman üçgen şeklini alır.

KÖŞELİK LEVHA__ Bkz:"Koltukaltı levhası".

KÖŞK__ Afterdeck cabin—Eski savaş gemilerinin kıç taraflarında, üst güvertelere yapılan kamaralara denirdi.

KÖŞKLÜ TEKNE__ House boat.

KÖTEK BALIĞI__ Corb

KÖTÜ HAVA__ Bad weather. Adverse weather. Heavy weather— Rüzgârın ve dalgaların fırtına şeklinde olması. Elverişli olmayan hava koşulları.

KÖTÜ İSTİF__ Bad stowage— Yükleri gereğince istif etmemek. İstif edilen yerde fazla yer kaybı olduğu anlamına geldiği, gibi, birbiri ile uyuşmayan yüklerin birbirini etkileyeceği şekilde istif edildiğini de belirtir.

KRAÇA BALIĞI__ Horse mackerel. Sprat. Maasbanker.

KRANK__ Crank— Makinede pistonlardan gelen hareketi şafta ileten kollar, dirsekler. Krank vebleri ve krank pimden oluşan krankşaft parçası.

KRANK KOLU__ Crank rod.

KRANK MİLİ__ Crank shaft.

KRANK PİMİ__ Crank pin—Konnektin rod'un geniş ucunun krank şaft'a bağlandığı ve pistonun mütenavip hareketinin dönme hareketine çevrildiği kısım.

KRANK PİM YATAĞI__ Bottom end bearing.

KRANK VEB—Crank web—Krank kolu. Krank yanağı.

KRANK(ŞAFT) YATAĞI__ Crank bearing, Journal bearing.

KREYN__ Crane—Bacakları üzerinde ya da yapı ile beraber yükseltilmiş platform üzerine yerleştirilmiş vinç, kanca ve bumba toplumu yükleme, boşaltma, kaldırma aracı.

KREYNİ, ATELYE__ Workshop crane.

KREYNİ, GEMİ__ Board crane. Ship's crane- Kreyn çalışma ve biçiminde olan bumba.

KREYN KOLU__ Gib. Gib boom—Bir kreynin değişik açılardan hareket eden ve yükü kaldırıp indiren kolu, bumbası.

KREYN, SABİT__ Fixed crane.

KREYN, SEYYAR__ Mobile crane.

KREYN TEÇHİZATI__ Cranage.

KRİKO__ Jack. Screw jack— Ağır cisimleri kaldırmak için altlarına sürülen kaldırıcı. Buna "Miçaço" da denir.

KRİKO, HİDROLİK__ Hydraulic jack.

KRİKO, KLAVUZ DİŞLİ__ Jack scraw.

KRİTİK AN__ Critical period—Gemi havuzlanırken iskemlelerine değmeye başladığı, başlangıç dengesini kaybettiği an.

KRİTİK DEVİR SAYISI, DAKİKADA__ Critical R.P.M.—Döner bir makinadaki kritik dönme sayısı. Devir sayısı bu değere ulaştığı anda, titreşim genlikleri çok büyük değerlere ulaşarak makinenin tahribatına sebep olabilirler.

KRİTİK HIZ__ Critical speed—1) Türbin devrinin türbin şaftının titreşimine eşit olması hali. 2) Makine devrinin gemi titreşimine eşit, sinkronize olduğu, eşlendiği an. 3) Şaft ya da diğer makine parçaları titreşiminin doğal süreçleri ile güç impalslarının eşlendiği hız.

KRİTİK TİTREŞİM__ Critical vibration.

KRİTİK YÜKLEME__ Critical loading—Bir elemanın sürekli ya da kalıcı şekil değişimine uğrayabileceği veya tahrip olabileceği tehlikeli yükleme hali.

KRONOMETRE__ Chronometer—Gemilerde kullanılan hassas saatlerdir. "Greenwich" den yayınlanan saat ayarı ile kontrol edilerek kronometrenin ileri, geri durumu saptanır. Gözlemlerde doğruluğu çok önemlidir.

KRONOMETRE DEFTERİ__ Chronometer journal—Kronometrenin "Greenwich" zamanına göre hatasını eklemek ya da çıkarmak için tutulan defter, journal.

KRONOMETRE DÜZELTMESİ—Chronometer correction—Kronometrenin "Greenwich" zamanına göre hatasını eklemek ya da çıkarmak yoluyla gerçek "Greenwich" zamanını bulmak.

KRONOMETRE HATASI__ Error of chronometer. Rate— "Greenwich mean time" kısaca G.T.M. ile kronometrenin gösterdiği zaman arasındaki zaman farkı.

KRONOMETRE KUTUSU__ Chronometer box— Kronometrenin içine konulduğu kutu. Hassaslığını sağlamak amacıyla özel olarak yapılmıştır.

KRONOMETRENİN GERİ KALIŞI__ Slow. Losing rate—"Greenwich" saatine göre kronometrenin geri kalması.

KROPİ BAĞI__ Figure of eight knot—Halatın çıması kendi bedeni üzerinde kroz kırıldıktan sonra, çımanın beden etrafında dolaştırılarak kruz içersine geçirilmesinden oluşan ve sekiz rakamına benzeyen bağ. Bu bağ bir halatın ya da palanga tirentisinin makaradan kurtulmaması için yapılır.

KROSHED__ Crosshead—Piston rodu konnektin roda bağlayan blok olup bu blokun iki tarafından çıkan gacın ya da kroshed pimlerle, arkasında bulunan "Slipper" denilen kızaktan oluşur.

KROZ__ Bight—Halat bedeninin ya da çımalarının birbiri üzerine aykırı olarak konulması, kroz yapmak. Bkz: "Kruz kasa".

KROZ BONKER__ Cross bunker—Kazan dairesi perdesi önündeki kömürlük.

KRUVAZÖR__ Cruiser— Bir savaş gemisinden daha hızlı olmasına karşılık, daha küçük ve daha hafif silahlarla ve zırhlarla donatılmıştır. Bir muhrip ile karşılaştırıldığında kruvazörün daha ağır silahlarla donatıldığı görülür. Genellikle görevi açık denizde seyretmek, keşif yapmak, uçak ya da diğer savaş gemilerinin saldırılarını önlemektir.

KRUVAZÖR BÖLÜMÜ__ Cruiser division:

KRUVAZÖR, ZIRH GÜVERTELİ— Protected cruiser— Kazan, makine, cephanelik gibi önemli bölümleri üzerine zırh döşenmiş kruvazör.

KUADRANT YEKE— Quadrant— Dümen rodunu yatay olarak bağlanan ve dümen rodunu döndüren yeke.

KUĞU— Cygnus(Swan)-Lyra ile Pegasüs arasında bulunan bir takımyıldızı. En önemli yıldızı "Deneb" dir.

KULAÇ— Fathom—1,828766 m. uzunluk ölçüsü. 6 kadem.

KULAÇ HACİM ÖLÇÜSÜ—Fathom. Fathom piled. Fathon wood—6'.6'.6' = 216 kadem küplük hacim ölçüsü. Kâğıt odunu ya da maden direği için ölçü olarak kullanılır. Bkz: "Kereste ölçüsü".

KULAÇ HATTI— Fathom line— Deniz haritalarında aynı kulaç, derinliklere sahip yerlerden geçen derinlik hattı. Örneğin beş kulaç hattı beş nokta, beş nokta devam ederek, on kulaç hattı bir nokta bir hat bir nokta bir hat devam ederek gösterilir.

KULAKLI FOLYA BALIĞI— Devil ray.

KULAKLIK— Earphone.

KULE— Conning tower. Turret—Savaş gemilerinde çeşitli güvertelerde, köprüüstleri, gözetleme yerleri, ateş idare merkezleri vb. bulunduğu zırhla çevrili kuleler. Denizaltılarda aynı zamanda seyir idare köprüsü olarak kullanılır.

KULLANILAN YIL— Civil year— Tropikal sene. Sivil amaçlarda kullanılan bu tür yıl üç sene 365 gün ve bir sene 366 gün olarak hesaplanır ve uygulanır. Bkz: "Yıl".

KULPLU KÜP— Amphora— Denizden çıkarılan, eski çağlara ait iki kulplu küp. Özellikle şarap, zeytinyağı taşınmasında kullanılırdı.

KUM— Sand.

KUMANDA— Command— 1) Bir geminin sevk ve idaresini sağlamak amacıyla verilen emirler. Buna "Komuta" da denir. 2) Leading— Örneğin demirleyen bir geminin demirinin bulunduğu yön. Özellikle vira ederken demirin ne tarafta bulunduğunu anlatmak için "Başa kumanda ediyor", "Kıça kumanda ediyor" "Dikine kumanda ediyor" deyimleri kullanılır. Köprüüstü durumu öğrenmek için "Ne tarafa kumanda ediyor" diye sorabilir.

KUMANDA BORUSU— Bkz: "Konuşma borusu".

KUMANDADAN ACİZ— Not under command. Disabled-Manevradan aciz teknenin hareket olanağından yoksun kalması. Örneğin makinesinin arıza yapması, karaya oturması gibi. Bkz: "Bozulma".

KUMANDADAN ACİZ FENERLERİ— Not under command lights— Denizde çatışmayı önleme tüzüğüne göre gemi manevradan aciz kalınca göstermek zorunda olduğu fenerler.

KUMANDADAN ACİZ GEMİ— Disabled ship. Vessel not under command— Hareket, manevra yeteneğini yitirmiş gemi. Bkz: "Kumandadan aciz".

KUMANDA DONANIMI— Control—Kumanda edebilmek için gerekli olan donanım.

KUMANDA ETMEK— To command. Commanding.

KUMANDA KÖPRÜSÜ— Bkz: "Köprüüstü".

KUMANDA KULESİ— Bkz: "Kule".

KUMANDA MASASI— Control desk— Kumanda edebilmek için âletlerin, kontrollarının bağlandığı masa.

KUMANDAN— Commander. Commanding officer— Bir harekâtta operasyonu, işi idare eden ya da bir donanmaya ya da filoya komuta edene ve büyük, küçük birliklerin sevk ve idareleri ile yetiştirilmelerini üstüne almış birinci derecede amirlere de kumandan ya da "Komutan" denilmektedir.

KUMANDAN GEMİSİ— Bkz: "Sancak gemisi".

KUMANDAN KİKİ— Captain's gig— Bkz: "Kik".

KUMANDAN SUBAY— Commanding officer—Birlik, mevki ya da bir harekât'a kumanda eden subay.

KUMANDA, UZAKTAN— Remote control—Yapılan bağlantılarla, makinelere yanından değil uzaktan, örneğin ana makineye köprüüstünden ya da makine dairesinde bulunan kontrol yerinden kumanda edilmesini sağlayan sistem.

KUMANDA VALFI— Control valve.

KUMANDA, VALFLİ— Valve control.

KUMANDO— Rip cord. Spun yarn— 5/10 katransız telin tümünün sola bükülmesinden elde edilen ip. Kalçete yapmakta ya da palet örmede kullanılır.

KUMANYA— Provision. Victualling. Food store—Gemi personelinin yiyeceği, içeceğinin tümü. İaşe.

KUMANYA BEYANNAMESİ— Bill of store—Gemiye alınacak kumanya için gümrüğe verilecek beyanname.

KUMANYACI— Store keeper—Gemilerde iaşe(yiyecek, içecek) işlerine bakan gemi adamı.

KUMANYALIK— Pantry—Gemilerde yiyecek, içeceğin konulduğu bölme.

KUMANYA LİSTESİ— Victualling bill. Bonded store.— Transit kumanya(gümrük ödenmeyen) için gümrükten alınan belge.

KUMAR POLİÇESİ— Gaming or wagering policy—Ortada sigorta edilecek bir değer yokken yapılan sigorta

poliçesi.

KUM BALIĞI__ Smooth sand baunce. Sandeel.

KUM BANKI__ Sand bank.Sand bar. Spit. Silting— Kumun birikmesi ile oluşan sığlık. topuk. Kabarma alçalmadı, alçak suda su üstüne çıkan kumlu deniz dibi.

KUM FIRTINASI__ Sand storm .Dust storm .

KUM KAPAĞI__ Rope guard— Pervaneye halat sarıldığında,şaft ile pervane arasına sıkışmaması için ikisinin birleştiği yere konulan saç levha,kapak.

KUMLU DİP__ Sand bottom— Kumlu olan deniz dibi.

KUMPANYA FORSU(BAYRAĞI)__ Company flag House flag —Gemi sahibi ya da sahiplerinin simgesi olan bayrak.

KUMPAS— 1)Cylinder micrometer. Inside micrometer—Örneğin bir silindirin iç ve dış çaplarını ölçmek için yapılmış pergel. İç çapı ölçmek için yapılmış olana "İç kumpas", dış çapı ölçmek için yapılmış olana "Dış kumpas" denir 2) Pyxis.Pyx— Bir takımyıldızın adı.

KUM RASPASI__ Sand blast— Kum tanecikleri kuvvetle püskürtülerek saç levha üzerindeki eski boya ve pasları çıkarmak.

KUM SAATI__ Sand glass.Hour glass— 14 saniyelik olana "Minota", 28 saniyelik olana "Fula" denir. Eskiden gemi süratlerini ölçmek için, içleri ince kum ile dolu iki gözlü ve aralarında akma kanalı olan bu kum saatleri kullanılırdı.

KUMSAL__ Sand beach— Kumlu sahil ve buna bitisik kumlu deniz dibi.

KUM SANDIĞI—Sand box—Yangın söndürmek için kullanılacak kumun bulunduğu sandık.

KUM TRAKONYA BALIĞI__ Spotted weever.Weever.

KUNTRA(KONTRA)__ 1) Tack.Coming up tack— Yelkenli teknenin havayı yediği, rüzgârı kullandığı taraf, borda. 2) Spare.Reserve.Jury—Yedek.

KUNTRA BABAFİNGO__ Royal mast— Babafingo çubuklarının üzerlerine sürülen çubuklarla, babafingo sereninin üstünde bulunan serenlere verilen isim.

KUNTRA BABAFİNGO SERENİ__ Royal yard—Bkz:"Kuntra babafingo".

KUNTRA BABAFİNGO YELKENİ__ Royal sail—Bkz:"Kuntra babafingo". üzerine açılan yelken.

KUNTRA BASTON__ Flying jib boom— Bkz:"Baston".

KUNTRA BASTON KÖSTEĞİ__Flying jib boom stay— Bkz:"Baston","Köstek".

KUNTRA BODOSLAMA__ Stemson— Ağaç teknelerde iç omurga ile bodoslama astarını birleştiren parça.

KUNTRADA__ On a tack—Bir yat, bir yelkenli tıramola ya da kavança etme hali dışında kuntradadır.

KUNTRA DİREĞİ__ Royal mast.' Mast jigger.—Bkz:"Direk",Dört direkli gemide dördüncü direk"Kuntra mizena".

KUNTRA FLOK__ Flying jib. Jib topsail.Yankee jib topsail.Jib of the jibs—Bkz:"Flok".

KUNTRA GIRANDİ(GRANDİ)__ Mail royal—Altı ya da yedi direkli gemilerin üçüncü direği.

KUNTRA GİTMEK__ To oppose—Bir kimseye karşı ters,zıt hareket edilmesi.

KUNTRA GÜVERTE__ Spar deck—Önceleri kemereler üzerine konulan ağaçlardan oluşan güverteye denilirdi.Sonraları ana güverte üzerine yapılan hafif yapılara da denilmiştir. Ayrıca, can filikalarının üzerine oturduğu,orta kasara üstünde ya da aynı düzeyde döşemesiz demir kemerelerin oturduğu güverte ye de denilmektedir.Buna ariyet güverte de denir.

KUNTRA İSKOTA__ Clew garnet— Gabya ve babafingo ve kuntra yelkenlerinin iskota yakalarını, direğin kıç tarafından seren altına kaldırmak için kullanılan donanımdır. Tirinket ve mayıstıra yelkenlerinin kuntra iskotalarına "Punya" denir.

KUNTRA İSTALYA__ Bkz:"Sürastarya".

KUNTRA KAPON__ Anchor lashing— Denizli havalarda demirin güvencesi için bağlanması.Bu uygulama ,eskiden Admiralty tipi demirlere yapılırdı.

KUNTRA KUNTRATA—Kite.Jolly jumper —Kuntra yelkenin üzerine iyi havalarda çekilen hafif yelken.

KUNTRALAR İSKELEDEN__ Port tack-Yelken seyrinde rüzgârın iskeleden kullanılarak yapılan seyir.

KUNTRALAR SANCAKTAN__ Starboard tack—Yelken seyrinde rüzgârın sancak bordadan, taraftan kullanılarak yapılan seyir.

KUNTRA MİZANA— Jigger mast— Dört direkli gemilerde en kıçta, beş direkli gemilerde beşinci direk.

KUNTRA MİZANA ABAŞO__ Lower jigger topsail—Gabya yelkeni.

KUNTRA MİZANA ANA İSTİRALYASI— Jigger stay.

KUNTRA MİZANA BABAGİNFO ÇUBUĞU__ Jigger topsail mast.

KUNTRA MİZANA BABAFİNGO GARGAFUNDOSU— Jigger topsail buntline.

KUNTRA MİZANA BABAFİNGO SALABURUNU— Jigger topsail leech line.

KUNTRA MİZANA BABAFİNGO SERENİ__ Jigger topgallant yard.
KUNTRA MİZANA BABAFİNGO YELKENİ__ Jigger topgallant sail.
KUNTRA MİZANA FOA İSKOTASI__ Jigger sheet.
KUNTRA MİZANA FOA MEZOSU__ Jigger buntline.
KUNTRA MİZANA FOA PIRASYASI__ Jigger brace.
KUNTRA MİZANA FOA SALABURNU__ Jigger leech line.
KUNTRA MİZANA FOA SERENİ__ Jigger yard.
KUNTRA MİZANA FOA YELKENİ__ Jigger— Dört direkli yelkenlide son direğe çekilen Bkz:"Foa yelkeni".
KUNTRA MİZANA GABYA ÇUBUĞU__ Jigger topmast.
KUNTRA MİZANA GABYA İSTİRALYASI__ Jigger topgallant stay.Jigger royal stay.
KUNTRA MİZANA GABYA PIRASYASI— Upper jigger topsail brace.
KUNTRA MİZANA GABYA SERENİ— Upper jigger yard.
KUNTRA MİZANA GABYA YELKENİ__ Upper jigger topsail.
KUNTRA MİZANA İSTİRALYASI__ Jigger topmast stay.
KUNTRA MİZANA KUNTRA ÇUBUĞU__ Jigger royal mast.
KUNTRA MİZANA KUNTRA GARGAFUNDOSU— Jigger royal buntline.
KUNTRA MİZANA KUNTRA SERENİ— Jigger royal yard.
KUNTRA MİZANA KUNTRATA İSTİBALYASI—Jigger skysail stay.
KUNTRA MİZANA KUNTRATA PIRASYASI—Jigger skysail brace.
KUNTRA MİZANA KUNTRATA SERENİ Jigger skysail yard.
KUNTRA MİZANA KUNTRATA YELKENİ__Jigger skysail.
KUNTRA MİZANA KUNTRA YELKENİ Jigger royal.
KUNTRA OMURGA__ Sliding keel.Slide keel—Aşağıya doğru omurga uzantısı. Yelkenli teknelerde omurga altına bağlanan ikinci omurgadır.Omurga alanları fazlalaştırılarak düşmeyi ve bayılmayı önleyici yararı vardır.Bazı yelkenli teknelerde Bkz:"Salma omurga" kullanılır.
KUNTRA PAYI__ Skysail mast— Babafingo çubuğunun babafingo kapelesinden şapkaya kadar olan kısmı.Kuntra sereni bu kısım üzerine kaldırılır.
KUNTRA TAVLON__ Orlop deck—Genel olarak üst güverteden itibaren altıncı güvertedir.Şimdiki ticaret gemilerinde dip ambar ağzına yapılan güvertedir. Dört, beş güverteli gemilerde en alt güverteye denilir.
KUNTRA TAVLON KEMERESİ__Beam of orlop deck— Bkz:"Kuntra tavlon" güvertesinin kemeresi.
KUNTRATA YELKENİ__ Skysail—Kabasorta armalı gemilerde kuntra yelkenin üstüne ve babafingo zifozu üzerine ya da babafingo çubuğu üzerine sürülen kuntra çubuğu üzerine açılan yelken.
KUNTRA TORNOSU__ Tack block— Yelkenin karula yakası,köşesine kumanda eden halatın geçtiği makara.
KUNTRA YEKE__ Spare yoke— Yedek parça.
KUNTRA YELKENİ PATRİSALARI__ Breast backstays.
KUPA—Crater—Bir takımyıldızı.
KURBAĞA ADAM__ Frogman— Bkz: "Balıkadam".
KURBAĞA BALIĞI__ Star gazer.
KURMAY BAŞKANI__ Chief of staff.
KURMAY SUBAY__ General staff officer.
KURŞUN BORU__ Lead piping.
KURŞUN SAFRA__ Lead ballast— Yatların ağırlık merkezini yeteri kadar aşağı indirmek için kullanılan safra ağırlık.
KURT__ 1) Worm. Ship worm.Cappanus. Bore worm.Toredo novalis—Ağaç teknelere zarar veren, vuran kemiren, delik açan kurt. Bkz:"Kurt vurmuş". 2) Lupus.Lup.Lupi— Bir takımyıldızı.
KURTAĞZI__ Fairlead.Fairleader.Chock— Halatların gemiye girip çıktıkları yerlerde gemiye temaslarında halata olacak zararı en aza indirebilmek ya da halatın yönünü değiştirmek ya da iyi işlemesi için parampetlerin alt kenarlarına, küpeşteler üzerine ya da gerekli yerlere konulmuş kılavuz, tamburatalı makaralı ya da düz delik biçiminde dilsiz yarım bastikalardır.
KURTAĞZI,BÜYÜK__ Chock—Açık ya da kapalı, yoma için büyük kurtağzı.
KURTAĞZI,ÇİFT TAMBURATALI__ Double roller chock.
KURTAĞZI,KAPALI__ Close chock.
KURTAĞZI MAKARASI__ Fairleader warping chock.
KURTAĞZI ,ROLERLİ__ Chock roller— Buna tamburatalı kurtağzı da denir. Kurtağzından verilen halatın iyi işleyip hasara uğramaması için roler(tamburata) konulur.Bkz:"Fırdöndü bastika".
KURTAĞZI,TEK TAMBURATALI__ Roller chock.
KURTARICI__ Salvor.Salvager.Rescuer.
KURTARILMIŞ__ Salved.Salvaged— Kurtarılmış gemi, yük, navlun için kullanılan bir deyim.
KURTARMA__ Salvage.Rescue— Tehlike içinde bulunan gemi, yük ve insanın üçüncü şahıslar tarafından kurtarılması, güvence altına alınması T.T.K:1222.

KURTARMA ALAMETLERİ— Clearing marks— Tehlikeli bir alanın yakınında harita üzerinde gösterilen belirli iki madde, işaretler.

KURTARMA ANLAŞMASI— Salvage agreement— Belirli koşullar içeren(ihtiva eden) ve taraflar arasında "kurtarma" için imzalanan anlaşma.Bkz:"Ekler bölümü". Lloyd tip kurtarma anlaşması.

KURTARMA BAŞ UZMANI— Chief salvage officer.Chief salvage master (U.S.A.)—Gemi kurtarma işlerinde çalışan uzmanların başı.

KURTARMA BİRLİĞİ— Salvage association— Sigorta şirketlerinin çıkarlarını korumak için kurulmuş birlik.

KURTARMA EKİBİ— Rescue party— 1) İmdat isteyen gemiden kurtarma yapmak için çalışan ekip. 2) Salvage team—Kazazede gemiyi kurtarmak için çalışan grup.

KURTARMA GEMİSİ— Salvage vessel. Salvage tug— Kurtarma işleri yapmak üzere özel olarak yapılmış ve donatılmış gemi.

KURTARMAK— To salve.

KURTARMA KAYBI— Salvage loss— Sigortalı yükler tam ziyadan kurtarıldığında ve varış yerine gönderileceğine satılırlarsa, satış değeri ile sigortalı değer arasındaki farka "Kurtarma kaybı" denir.

KURTARMA KERTERİZİ— Bkz:"Neta kerteriz".

KURTARMA KOŞULU— Salvage clause— 1)Gemi kira anlaşmalarına konulan bu kloz ile, kiralanan gemi gereğinde yardım isteyen gemiyi kurtarmak hakkına sahip olur. 2) Deniz sigorta poliçelerine konulan bu koşul ile sigortacıların hisselerine düşen kurtarma masraflarını ödeyeceği belirtilir.

KURTARMA MASRAFI— Salvage expenses.Salvage charge— Kurtarma sırasında kurtarıcıların yapmış olduğu giderler.

KURTARMA TEDBİRİ— Salvage lien— Kurtarılan gemi ve yük için verilecek kurtarma ücreti ya da teminatı verilmediğinde,kurtaranlarınkurtardıkları değerler üzerindeki tedbir, ihtiyati haciz hapis hakkı.

KURTARMA UZMANI— Salvage officer. Salvage master(U.S.A.)—Gemi kurtarma işlerinde uzman kişi.

KURTARMA ÜCRETİ— Salvage award— Bkz:"Kurtarma" olumlu sonuçlandığında hak edilen ücret.

KURTARMA ÜCRETİ,İLK— Original award—Bkz:"Kurtarma ücreti"nin birinci hakem ya da hakemler tarafından tayin edilmiş miktarı.

KURTARMA YOK - ÜCRET YOK— No cure no pay— Kurtarma gerçekleşmezse ücret de doğmaz. Kurtarma anlaşmalarına konulan bu koşul ile kurtarma olumlu olarak sonuçlandığı takdirde ücret ödenecektir koşulu önceden kabul edilmiş olur. Kurtarma olumlu olarak sonuçlanmadığı takdirde kurtarıcıların ücret isteme hakkı olmadığı gibi yaptıkları masrafları da isteyemezler.Bu tip anlaşmalara "Açık anlaşma" da denilir.

KURT VURMUŞ— Worm eaten—Bkz: "Kurt" tarafından yenilmiş, hasara uğratılmış ağaç kaplama ya da omurga.

KURU BATARYA— Dry battery.

KURUDA KALMAK— High and dry— Kabarma alçalmada suların fazla çekilmesi sonunda teknenin karada kalması.

KURU DİREK— Bare pole— Yelken açılmamış durum.

KURU DİREK SEYİR— 1) To be under bare pole— Yelken açmadan yapılan seyir.2) Riding a try— Yelkenli teknenin kötü havalarda yelkensiz olarak rüzgâra bırakılması.

KURU HAVA— Dry air— Havada nisbi nem % 60'ın altındadır.

KURU HAVUZ— Dry dock.Graving dock— Bu tür havuzlar karada kazılarak yapılır.Ağzında kapak vardır.Gemiyi içeri almak için içi su ile doldurulur. Gemi girdikten sonra kapağı kapatılır ve havuzun içindeki su tulumbalarla dışarı boşaltılır. Gemi havuzun dibinde,içindeki iskemlelere oturtulur ve bordalarından payandalarla desteklenir. Bu havuzlara "Sabit havuz" da denilmektedir.

KURULU SUALTI MAYINI— Armed mine— Bir kablo ile kıyıya bağlı olan ve akım verilince patlayacak olan kontrollü su altı mayını.

KURUM— Soot—Eksik yanma sonucu oluşan karbon parçaları.

KURUM ÜFLEYİCİ— Soot blower— Bacada oluşan kurumları temizleyen körük. Bkz:"Kamin aygıtı","Kamin yapmak".

KURU PUS—Haze—Atmosfere yayılmış toz ve tuz tanecikleri.

KURU PUSULA— Dry compass— Pusula ibresinin bir sıvı içinde yüzmediği pusula. İbre bir mil üzerindedir.Bkz: "Pusula tası".

KURU SIKI— Blank shot— Mermisiz olarak yalnız hartuçla yapılan top atışı.

KURUTUCU— Dryer— 1) Radarda verici dalga yolunu kurutmak için kullanılan aygıt. 2) Boyada sikatif.

KURUZ— Bkz:"Kıç kuruz". Gemi teknesinin kıçta ve sudan aşağıda oluşturduğu darlaşma.

KURUZ KASA— Cross eye.Half crown. Cuchold's knot(Neck)— Bir halatın

bedeninden kroz kırılıp üzerine piyan bağı vurularak yapılmış bir tür kasadır.

KURUZ LEVHASİ__ Oxter plate— Kıç kuruzda omurganın bitiminde omurga üzerine vurulan özel biçimlendirilmiş levha. Kıç kuruzda omurganın biçimlendirilmesini sağlar.

KURUZ PİYANİ__ Cross seizing—Bkz: "Kuruz kasa" yapılırken uygulanan piyan bağı.

KURVAZİYER SEFER__ Cruise—Çeşitli yönlere ve yerlere yapılan sefer.

KURYE GEMİSİ__ Advice boat— Gemiler arasında haber,emir götüren tekne.

KUŞAK__ Strap—1) Tekne yapımında ağaç ya da metal kaplamaların birleştikleri yer üzerine vurulan parça, şerit. 2) Zone—İki paralel arasında kalan bölge. Genellikle yer üzerinde bir bölgeyi tanımlar. Bkz:"Yük hattı". 3) Girthline band—Yelkeni kuvvetlendirmek için camadan astarına paralel olarak gradin yakaları arasına dikilen matafyonsuz astardır.

KUŞAK ASTARI__ Belly band— Tirinket, mayıstıra ve gabya yelkenlerindeki Bkz: "Kuşak 3".

KUTRANİ__ Diagonal—Çapraz.Bir cismi, çizgiyi meyilli,açılı olarak kesen çizgi.

KUTRANİ İÇ KAPLAMASI__ Case—Bkz: "Kutrani kaplama" da iç çapraz kaplama.

KUTRANİ KAPLAMA__ Diagonal built—Özellikle ağaç tekne yapımında iç ve dış kaplamalar birbirine 45 derece açılı olarak yapılmıştır. İç kaplamaya "Case" denir.Bkz:"Dış tekne".

KUTU OMURGA__ Duct keel— Aralarında boşluk olan iki merkez görderin oluşturduğu omurga. Gemiyi boyuna sağlamlaştırdığı gibi arasında sintine, balast ve diğer boru donanımı geçebilir.

KUTUP__ Pole.Terrestrial pole — Yerin dönme ekseninin yer yüzünü deldiği noktalar.Dünyanın dönüş ekseninin sonu, ucu.Bir gök cisminin,gök küresinin, bir yıldızlar topluluğunu içine alan bir dizgenin dönme ekseninin bu cismi, küreyi ya da dizgeyi deldiği iki noktadan her biri.

KUTUP BÖLGESİ__ Arctic zone—Bkz: "Arktik dairesi" kuzeyinde kalan bölge.

KUTUP DENİZ DUMANI__ Arctic sea smoke—Soğuk havanın sıcak deniz suyuna değmesi sonucunda deniz yüzeyinde oluşan sis.

KUTUP DENİZİ__ Arctic sea.

KUTUP ETRAFINDA DÖNEN__ Circumpolar bodies— Kutup etrafında dönen gök cisimleri.Bkz:"Kutupsal yıldız".

KUTUP GECESİ__ Perpetual night—Uzun gece.En çok altı aydır.

KUTUP GÜNÜ__ Perpetual day— Uzun gün.En çok altı aydır.

KUTUP IŞIĞI__ Aurora polaris.

KUTUPLAR__ Poles.Ends(The ends of the earth)— Bkz:"Kutup".

KUTUPLAR ARASI__ Interpolar.

KUTUPLAR BÖLGESİ__ Frigid zone—Dünyanın coğrafi güney ve kuzey kutuplarının etrafında kalan bölge. Arktik ve Antartik daireleri tarafından sınırlandırılmıştır.

KUTUPLAR DAİRESİ__ Polar circle—Güney ve Kuzey Arktik ve Antartik 66 derece 33 dakika enlem daireleri.

KUTUPLAR EKSENİ__ Polar axis— Herhangi bir gök cismi ya da gök dizgesinin dönme ekseni.

KUTUPLARIN GEZİNMESİ__ Wandering poles—Coğrafi kutupların coğrafi eksen etrafında en çok 12 metrelik alan dahilinde spiraller yaparak gezinmesi.

KUTUPLAR KUŞAĞI__ Polar zone—Bkz: "Kutuplar dairesi" nin üstünde kalan iki küre kapağından her biri.

KUTUP RÜZGARI__ Polar wind.

KUTUPSAL__ Polar—Kutba ait.

KUTUPSAL AÇI__ Polar angle—Göksel ekvator kutbunda iki büyük daire ya da meridiyen arasındaki açı.

KUTUPSAL CEPHE__ Polar front— Yüksek enlemlerden geçen hava ile alçak enlemlerden gelen hava arasındaki sınır çizgisi.

KUTUPSAL DENİZ HAVASI__ Polar maritime air.

KUTUPSAL EKSEN__ Bkz:"Kutuplar ekseni","Yer ekseni".

KUTUPSAL HAVA__ Polar air.

KUTUPSAL YILDIZ__ Circumpolar—Her zaman çevrenin üzerinde kalan yıldızlar.

KUTUPSAL YÜKSEKLİK__ Polar altitude-Kutup ile ufuk(gözerimi,çevren) arasında kalan yay, yerin enlemi.

KUTUP YILDIZI__ North star.Polaris. Pole star.Load star.Lode star.a Ursa Minoris star— Küçük ayı takımyıldızının a yıldızı. Gerçek kuzey kutbuna 1.3 derecelik bir hata ile yakın olduğundan gerçek kutup, kuzey olarak kabul edilmiştir.Demirkazık olarak da isimlendirilir.

KUTUP YÖRESİ__ Circumpolar.Polar region.

KUTUP YÜKSEKLİĞİ__ Polar distance—1) Yıldız ile yıldızın bulunduğu yarım kürenin kutbu arasında açı biriminde yay uzunluğu.2) Gök cismi ile kutup arasında kalan yükselim dairesi yayı.

KUVVET__ Force.Power— Bir cismi hareket ettiren, hareketli bir cismi durduran yönünü değiştiren etken.

KUVVET GÜVERTESİ__ Strength deck—

Boylamasına etkilere karşı koyabilen en üst devamlı güverte.

KUVVETLİ RÜZGAR— Strong wind. Strong breeze—Bkz:"Bofort rüzgar çizelgesi" ne göre 6 kuvvetinde ve saatte 22/27 deniz mili esen rüzgar.

KUVVET ÖLÇER— Dynamometer.

KUYU— Bkz:"Sintine kuyusu".

KUZEY— North— Çevren(ufuk) düzleminde doğu-batı doğrultusuna dik, kutup-yıldızının bulunduğu yandaki yön. Gerçek 000 derece(360 derece) yön. Şimal.

KUZEY ATLANTİK BUZ HİZMETİ— North Atlantic Ice Service— Kuzey Atlantik'te buz gözetleme ve inceleme servisi.

KUZEY BÖLGESİ— Northern range—New York, Boston, Philadelphia, Baltimore, Norfolk, Newport News ve Portland'ı içine alan kuzey bölgesi.

KUZEY BUZ AKINTISI— Arctic current.

KUZEYE ALINAN MESAFE— Northing. Kuzeye doğru gidilen mesafe ya da aşılan enlem.

KUZEYE DOĞRU— Northward. Septentrional.

KUZEY FECRİ— Polar lights. Northern lights. Aurora borealis.

KUZEY FECRİ IŞIKLARI— Northern lights.

KUZEY KUTBU— North Pole. Arctic— "Arctic" sözcüğü çok soğuk ya da kuzeye ait anlamları için de kullanılır. Bkz: "Kutup", "Kuzey". Yer ve Gök kürelerinde Demirkazık (Kutup yıldızı) yönündeki kutup.

KUZEY KUTBU FECRİ— Aurora Borealis. Bkz: "Kutup ışığı".

KUZEY KUTUP— 1) North pole— Bkz: "Kuzey kutbu". 2) Red end— Mıknatıs çubuğunun kuzeye yönelen ucu. Kırmızı renkle boyanır ve N harfi ile gösterilir.

KUZEY MIKNATISİ KUTUP— Blue pole. Yer üzerinde mavi ile gösterilen mıknatısi kutup.

KUZEY TACI— Corona Borealis. Gemma— "Bootes" ve "Hercules" arasında bulunan bir takımyıldızı.

KUZİNE— Galley. Kitchen. Range— Gemi mutfağı.

KÜBAJLI YÜK(LER)— Measurement cargo(es). Measurement goods. Light cargo(es). Bulky— 1) Navlunu taşıyan gemide tuttuğu yere göre saptanan yükler. Ağırlığı az, hacmen büyük, istif faktörü yüksek yükler. Gemiyi hacmen tamamen doldurduğu halde ilgili yük hattına kadar batırmayan yük.

KÜBAJ TARİFESİ— Measuring rate— Bkz: "Kübajlı yükler" için ödenen navlun.

KÜBİK HACİM— Cubic capacity— Geminin iç hacminin kübik kadem olarak ölçülmesi.

KÜÇÜK ASLAN— Leo minor— Bir takımyıldızı.

KÜÇÜK AYI TAKIMYILDIZI— Little bear. Ursa minor.

KÜÇÜK AYNA— Horizon glass— Buna "Ufuk aynası" da denir. Sekstant düzlemine dik bir çerçeve içine yerleştirilmiş sağ yarısı sırlı sol yarısı sırsız olan ayna. Bkz: "Büyük ayna" dan gelen, cisimden akseden ışını gözümüze aksettiren ayna.

KÜÇÜK AYNA GÖLGELİĞİ— Horizon shade— Sekstant'da küçük aynayı gölgelemek için kullanılan renkli cam.

KÜÇÜK BURUN— Point.

KÜÇÜK DAİRE— Small circle— Düzlemi kürenin merkezinden geçmeyen daire.

KÜÇÜK DENİZ ARACI— Small craft.

KÜÇÜK DOBLİN— Chinkle— Bkz: "Doblin".

KÜÇÜK DOK— Camel.

KÜÇÜK DÜRBÜN— Spy glass.

KÜÇÜK DÜZELTMELER— Small corrections— Denizcilere ilanlarda belirtilen düzeltmeler. Örneğin fener, şamandıra, derinlik, leş gibi haritalarda gösterilen önemli, önemsiz yerlerde, cisimlerde olan değişikliklerin düzeltilmesi.

KÜÇÜK GEREKSİNMELER— Small stores— Gemiadamlarının sigara, sabun vb. kişisel ihtiyaçları.

KÜÇÜK GEZEGEN— Minor planet. Asteroid.

KÜÇÜK GM'Lİ GEMİ— Tender— Doğrultma momenti küçük olan gemi. Denge durumundan kolayca ayrılıp sonra yavaş yavaş dengeye dönen küçük GM'li gemi. Bkz: "GM".

KÜÇÜK İSKELE— Ladder jumping.

KÜÇÜK KÖPEK— Canis minor— Bir takımyıldızı.

KÜÇÜK MASRAFLAR— Petty expenses. Petty average—Geminin yükleme, boşaltma için limana girerken yapmış olduğu masraflar, giderler.

KÜÇÜK SU YILANI— Hydrus— Bir takımyıldızı.

KÜÇÜK TASHİHLER— Bkz: "Küçük düzeltmeler".

KÜÇÜK TON— Short ton— 2.000 lb = 907.18 kg. Bkz: "Ton".

KÜÇÜK YELKEN— Hand sail— El ile kontrol edilebilen küçük yelken.

KÜÇÜK YÜK— 1) Small stowage— Ambara konulan büyük yüklerden boş kalan küçük yerleri doldurmak için verilen küçük yükler. 2) Short stowage— Kereste yüklenmesinde istif için verilen küçük kereste-ler, tahtalar.

KÜÇÜK ZABİT— Petty officer. Uncommisioned officer— Savaş gemilerinde astsubaylar, ticaret gemilerinde, elektrikçi, telsiz memuru, ambar memuru, sağlık

memuru vb. yardımcı gemi zabiti.
KÜL— Ash.
KÜL BAKRACI— Ash bucket.
KÜLÇE— Bullion. Ingot— Külçe halinde altın ya da gümüş. Kuvvetli ambalajlarda güvenceli bölmelerde taşınmalıdır.
KÜL DAMPERİ— Ash damper.
KÜLHAN— Furnace. Fire door— 1) Kazanda yakıtın yandığı yer. Ocak. 2) Külün düştüğü yer.
KÜLHANIN HAZIRLANMASI— Topping a furnace. Topping and priming.
KÜLHAN OCAĞI— Combustion chamber.
KÜLHAN, ONDÜLE YÜZLÜ— Corrugated furnace.
KÜL KAPAĞI— Ash door.
KÜL KUTUSU— Ash bin.
KÜL TAŞIYICI— Ash conveyor. Ash transporter.
KÜL TAVASI— Ash pan.
KÜME BUZ PARÇALARI— Ice pack.
KÜMELEMEK— To straddle— Atışla kavramak. Bir anda atılan mermilerin hedefin sağına, soluna, önüne arkasına düşürülmesi.
KÜMÜLO NİMBUS— Cumulo nimbus— Ağır ve yüksek bulutlar. Bazen tepede örs biçiminde olabilir. Yağmur, şimşek ve gök gürültülü olup koyu görünüşlüdür.
KÜMÜLO SİRRO STRATUS— Cumulo cirro stratus— Karışık biçimde bulut. Buna gök gürlemesi bulutu da denir.
KÜMÜLÜS— Cumulus— Yoğun bulutlu V biçimli olup orta yüksekliklerde bulunur. Karnıbahar görünüşündedir.
KÜPEŞTE— Hand rail. Rough tree rail. Gunnel. Gunwale— 1) Parampet'in en üstü. 2) Vardavele, puntalların parampetlerin en üstlerine gemi boyunca vurulan ağaç ya da profil trabzan. 3) Filikada borda kaplamalarının en üst sırasına tekne boyunca vurulan ve iskarmozların geçtiği yatay tiriz. Bkz: "Filika küpeştesi". 4) Bkz: "Parampet"e de denilmektedir.
KÜPEŞTE DON AĞACI— Main rail— Bkz: "Don ağacı".
KÜPEŞTE, EK— False rail— Sağlamlaştırmak ya da başka amaçlar için ana küpeşteye eklenen küpeşte.
KÜPEŞTE İÇ KUŞAĞI— Clamp— Küpeşteyi oluşturan ağaçların içinde kalan parçası.
KÜPEŞTE İÇ TİRİZİ— Inwale. Gunwale— Küpeşteye içerden boydan boya vurulan tiriz.
KÜPEŞTE KAPAĞI— Capping.
KÜPEŞTE KAYIKLIĞI— Fall home. Falling home. Housing in. Bkz: "İçe volta".
KÜPEŞTELER— Both ends— Gemi alabandalarında bulunan küpeşteler.
KÜPEŞTE SUDA— Gunwale down— 1) Yelkenle seyirde teknenin bayılmasında (yana yatmasında) küpeştenin suya girmesi. 2) On her beams— Alabora olurcasına bir teknenin sancak ya da iskeleye yatması.
KÜPEZ BALIĞI (KÜPES)— Bogue. Red gold head blocker. Oxeye.
KÜRE— Sphere— Gök. Dünya. Sema.
KÜREK— 1) Oar— Filika, sandal gibi küçük deniz araçlarını yürütebilmek için suya daldırılacak tarafları yassılaştırılmış tutulacak tarafları yuvarlak olarak yapılmış gönderler. 2) Shovel— Kömür, toprak gibi maddeleri alıp taşıyabilmek için kullanılan el âleti.
KÜREK BEDENİ— Oar shaft— Küreğin palası ile topacı arasında kalan kısım.
KÜREK ÇEKMEK— Pulling an oar. Row— Küreğin palasını suya daldırarak suyun iletilmesi ve teknenin yürütülmesi. Bkz: "Hamla".
KÜREK ÇEKMEK, KALKARAK— Galley stroke.
KÜREK ÇEKMEK, YAVAŞ— Easy all.
KÜREKÇİ— Oarsman. Rower.
KÜREKÇİLER HAZIR OL— Oar out. Oars— Filikada kürekçilere verilen bu emirle kürekçiler küreklerini puta ve hisa vaziyetine getirmek üzere hazırlanırlar.
KÜREK ISKARMOZU— Bkz: "Iskarmoz".
KÜREK KAPTIRMAK— Catch a grab— Kürek çekerken çekme temposuna uyamayanın küreğini suya kaptırması.
KÜREK KAYIŞI— Muffle— Küreği ıskarmoza bağlayan kayış.
KÜREKLE YÜRÜTÜLEN— Rowing boat. Row boat. Pulling boat. Under oars.
KÜREK LUMBARI— Rowlock. Row port. Oar lock— Küpeşteler üzerinde küreklere ıskarmozlar gibi dayaklık etmek üzere açılmış, üstlerine pirinç madeninden geçme yapılmış yarım ay yataklara denir.
KÜREK LUMBARI KAPAĞI— Poppets shutter.
KÜREK PALASI— Blade. Oar blade. Wash— Küreklerin suya daldırıldıkları yassı kısımlara denilir.
KÜREK TOPACI— Oar handle. Loom— Küreklerin çekilirken filika içinde kalan ve hareket ettirilmek üzere kavranan tutulan kısımlarına denir.
KÜREK YARIŞI— Pulling race.
KÜRESEL ÜÇGEN— Spherical triangle— Bir küre üzerinde üç büyük dairenin küre yüzünde birbirini keserek oluşturduğu üçgen.
KÜRESEL SAPINÇ— Spherical aberration— Mercek ve aynaların çeşitli yerlerinin farklı odak uzaklıklarına sahip olması.
KÜRESEL ŞAMANDIRA— Spherical buoy. Globe buoy— İşaret gönderli küre şeklinde şamandıra.
KÜRSÜ— Pedestal. Base— Herhangi bir âletin, silahın, aracın, aygıtın üzerine

oturduğu yapı, taban.

KÜSUF— Bkz: "Gün tutulması".

KÜT KAFA— Mussel bow.

KÜTÜKBAŞI CAMADAN— Close reef— Bir yelkeni son kat camadana kadar vurarak küçültmek.

KÜTÜK BOYU— Registered length— Geminin siciline geçen, kaydolunan boyu. Bkz: "Tescil boyutları".

KÜTÜK DERİNLİĞİ— Registered depth- Geminin siciline geçen, kaydolunan derinliği. Bkz: "Tescil boyutları".

KÜTÜK GENİŞLİĞİ— Registered breadth- Geminin siciline geçen, kaydolunan genişliği. Bkz: "Tescil boyutları".

KÜVERTÜR— Coverage— Bkz: "Küvertür pusulası".

KÜVERTUR ALTINDA TUTULMAK— Held covered— Açık poliçe. Sigorta poliçesi imzalanmadığı halde sigortanın yapıldığı ve riskin kabul edildiği durumlar. Bkz: "Devam koşulu 2".

KÜVERTÜR PUSULASI— Cover note— Sigortacıların sigorta edilecek için ilk saptadıkları risk oranı ve koşulları. Poliçe buna göre yapılır.

L

L—I) Uluslararası işaret sancaklarından "L" harfi: "Geminizi derhal durdurunuz" anlamına kullanılır. Alphabetical flag "L" of international code of signal means: "You should stop your vessel instantly. 2) "L" harfi özel olarak yapılmış kereste gemisi için her mevsim yük hattı. (Fribord markası) simgesi. "L" indicates timber loading line (Freeboardmark) for all seasons of specially built vessel. 3) "Lake—Göl"ün kısa yazılışı. 4) "Large-Büyük"ün kısa yazılışı.

LA—"Lava-Lav"ın kısa yazılışı.

LABRADOR—"Arctic current".

LAÇKA (LAŞKA)—Haul off. Slacken off. Cast off. Slackening. Pay out. Veer. Veer away. Ease away. Slack away-Halatı bırakmak, boş koymak. Boş ya da boşalmış anlamına kullanıldığı gibi, koyver, bırak anlamına da kullanılır.

LAÇKA BORİNA SEYİR—Clean full—Bkz: "Borina Seyir."

LAÇKA ET—Bkz: "Laçka".

LAFZİ BEYGİR GÜCÜ—Nominal horse power—Makinenin ticari değeri ve takatı. Silindirden elde edilen beygir gücünün kayıplar nedeniyle pervaneden çıkışı. Makine personeli bu güce göre donatılır. Rüsum bu güce göre alınır. Formül: $N.H.P. = 0.4 \times i \times D^2$. D:Silindir çapı. (pus). i:Silindir sayısı

LAÇKA İSKOTA—Let fly—İskotayı koyverip boşaltmak.

LAGON—Lagoon—Denizle birleşimi olan ve etrafı kara ile çevrili sığ su, göl. Açık denize doğru bir mercan kayalığı ile kapatılan su örtüsü.

LAGON ATOLÜ—Lagoon reef—Bir lagonu çevreliyen. Bkz: "Atol".

LAGER—Bkz: Lağ yelkeni", "Hasır yelkeni.

LAĞ YELKENİ—Bkz: "Hasır yelken", "Pıraçire yelkenli".

LAHEY KURALLARI 1899-The Hague Rules. 1899—Savaşta hastane gemilerine verilen hak ile uluslararası anlaşmazlıkların halli hususunda formüle edilmiş Lâhey kurallarını içine alan uluslararası konvansiyon.

LAHEY KURALLARI, 1921—The Hague Rules.1921—Denizde yük taşıma ile ilgili olarak kabul edilmiş Lâhey kuralları. Bu kuralların çoğu 1923 tarihli denizde yük taşıma kanununun içine alınmıştır.

LAHOZ BALIĞI—Brown spotted rock cod.

LAK—Lac. Lacque. Sticlac. Varnish. Shellac—Güney Asya'da bazı böceklerin ağaçlarda oluşturduğu reçineli sıvı. Boyar madde. Sellak.

LAKOZ BALIĞI—Bkz: "Taş hanisi balığı".

LÂLE HALATI—Tiller preventer—Dalgalı havalarda filika dümenlerinin iğnecikleri-nden kurtularak denize gidip kaybolmalarını önlemek amacıyla dümeni tekneye bağlanan halat.

LALE ZINCIRI—Rudder chain. Rudder pendant—Özellikle eski ticaret gemilerinde bulunan ve dümen yelpazesine bağlı bulunan bu zincir dümen rodu hasara uğradığı zaman bu zincirlerden yapılan donanımlarla dümeni tekrar çalıştırmak mümkün olmakta idi. Bugünün modern gemilerinde yoktur.

LAMA—Sheet iron. Band iron. Flat bar-demir, çelik yassı uzun çubuk.

LÂMA OMURGA—Bar keel—Levhaların, kaplamaların dışına çıkan omurga şekli. Çelik lâmaların birbirine eklenerek yapılan omurga.

LÂMBA—Rabbet—Oluk, yuva.

LÂMDA—Lambda—Pusulanın kuzey, güney yönelme (tevcih) kuvveti ortalamasının dünyanın yönetme (tevcih) kuvvetine

oranı.

LANDA DEMİRİ—Chain plate. Shroud plate—Eski tip gemilerde anaçarmıkların Bkz: "Palaserte"ye gelen boğataları altından bordaya bağlayan demir pıraçollardır. Şimdi özellikle yelkenli yatlarda çarmıkları küpeşteye bağlayan madeni parçaya denilmektedir.

LANGA LUNGA—Pump brake windlass—Küçük, ağaç kıyı teknelerinde bugün bile kullanıldığını gördüğümüz ilkel ırgat. Karşılıklı iki kişinin kolları sıra ile hareket ettirmesi sonucu demir zincirinin sarıldığı küttüğün döndürülmesi ile demir zincirinin vira edilmesi sağlanır.

LAPİN BALIĞI—Wrasse. Stripped wrasse.

LARMO—Stay—Flokların açıldığı Bkz: "İstiralya"ya denir. Açılan flokların isimleri ile anılır. Örneğin: "Flok larmosu", "Kuntra flok larmosu" gibi. Velena yelkenleri doğrudan doğruya istiralyalar üzerine açılır.

LARMO YAKASI—Luff. Fore leach—Flokların üzerlerine açıldıkları istiralyalara bağlandığı yakası.

L.A.S.H. GEMİ—"Lighters aboard ship—Gemide layterler"in kısa yazılışı. Bunlara "Barge carrier"de denilmektedir. Yüklü layterleri yükleyerek gideceği limana götüren ve orada boşaltan, boşalanları alarak geri getiren gemi. Yükleme, boşaltma zamanından ekonomi sağlamak amacıyla yapılmış ve halen uygulanmaktadır.

LAŞKA—Bkz: "Laçka".

Lat.—"Latitude—Enlem"in kısa yazılışı.

LATİN YELKENİ—Lateen sail. Lattenn sail. Leg of mutton sail. Lateen rig—Orsa yakası kısa ve seren yakası uzun olarak yapılmış üç köşeli praçileye benzer bir yelkendir. Orsa yakası biraz daha uzun olanlara "Yarım Latin yelkeni" denir.

LATİS HARİTASI—Lattice chart—Hiperbolik seyirlerde (Örneğin Decca) kullanılan özel yapılmış harita.

LAVA—Pull. Hoist away—1) Çek. Yisa et. Bir yere yanaşacak bir filikanın kürek çekmeden, elle yanaşılacak yer tutularak yanaştırılması için verilen emir. 2) Bkz: "Yisa".

LAVA BORİNA—On a bowline—Bkz: "Borina" seyrini sağlamak için borina yakasına yakın yerlerde borina patalarının çeliğine müteharrik kasa ile bağlanan halatın (borina) lâva edilmesi için verilen emir ve yapılan iş.

LAVA İSKOTA—Flat in. Flat aft. Flatten. To sheet—Rüzgâr dikine geldikçe orsalamak için ilgili iskotaların çekilmesi için verilen emir.

LAVA YOK (ETME)—Avast hauling—Çekmeyi durdur. Bkz: "Lava" işine devam edilmemesi için verilen emir.

LAVA YOMASI—Warp—Çekme işinde kullanılan halat, yoma.

LAVRA—1) Peak tye—Giz cundasını kaldırmak için çubuk içine kandilisaların donanması için açılan dilli bastikalardır. 2) Bkz: "Lâvra deliği".

LAVRA DELİĞİ—Drain hole. Plug hole—Özellikle flika ve sandallardaki suyu araç denizden çıkarılınca boşaltmak için kullanılan, teknenin ortasında kıça doğru bulunan delik. Bkz: "Filika lâvra deliği".

LAYNE ALMAK—Alignment—Bir şaftın bir eksene göre düzgün biçime getirilmesi. Diğer şaft eksenine göre aynı hizaya alınması.

LAYNER—1) Bkz: Düzenli sefer gemisi 2) Bkz: "Gömlek".

LAYNER KOŞULLARI—Bkz: "Düzenli hat koşulları".

LAYN SUBAYI—Line officer—Güverte subayı. Hem makine hem güverte işlerine bakabilecek şekilde eğitilen ve ilerde komuta mevkiine geçebileceği düşünülen subay.

LAYTER—Lighter—Önceleri hafifletici, aktarmacı deniz araçlarına verilen bu isim sonraları bu tür bütün deniz araçlarını kapsamına almıştır. Genellikle makineli, az su çeken, geniş karinalı, yaklaşık olarak 250 ton yük taşıyabilen deniz araçlarıdır.

LAZİMECİ—Ship schandler. Marine store dealer—Gemi gereçlerini (levazımını) satan depo, dükkan.

L.B.—"Life boat—Can filikası"nın kısa yazılışı.

L.B.P.—"Length between perpendiculars—Bkz:"Dikmeler" arası boy"un kısa yazılışı.

L/C— Letter of credit —Akreditif mektubunun kısa yazılışı.

L.B.S—"Life boat station—Can filikası istasyonu"nun kısa yazılışı.

L.C.B.—"Longitudinal center of buayoncy—Geminin deplasman merkezinin boyuna istikametteki yeri"nin kısa yazılışı.

LDG— "Landing place—Karaya çıkma yeri" nin kısa yazılışı.

LDG.LT.—"Leading light—Rehber feneri" nin kısa yazılışı.

LE—"Ledge—Etek, döküntü"nün kısa yazılışı.

LEHİM—Solder—kurşun kalay alaşımı.

LEHİM DİKİŞİ—Soldering seam.

LEHİM KALAYI—Soldering tin.

LEHİM, SERT—Hard solder.

LEHİM, YUMUŞAK—Soft soldering. Brazing.

LENGER—Bkz: "Demir", "Çapa".

LENTİYE—Gripping rope or chain—Kaldırılmakta ya da indirilmekte olan bir cismin düzgün olarak inip kalkmasını sağlamak amacı ile cisme vurulan halat ya-

da zincir tıraka 2) Spring on a ship's cable —Zincir ya da yoma üzerine vurulan ve esnekliği sağlayan parça halat.

LEP— Lep—Slaytvalf merkez durumunda iken buhar portlarının kenarı ile buhar tarafında kalan valf çıkıntısı. Buhar lep'i.

LEŞ—Wreck. Wreckage. Shipwreck—Enkaz. Gemi leşi. Kurtarılması ekonomik olmayan ve kazaya uğradığı yerde bırakılan kazazede gemi.

LEŞ BAĞI—Running bowline hitch—Buna sugalı izbarço bağı da denir. Su üzerinde yüzen ve erişilmesi olanaksız olan bir cisme atılan ve çekildikçe sıkışan izbarço bağı.

LEŞ ÇIKARAN—Wreck master—Leş çıkarılmasında uzman olan kişi.

LEŞ EŞYASI—Shipwreck good—Enkaz olan gemiden denize dökülen eşya.

LEŞ KALDIRMA—Debris removal—Gemi leşinin bulunduğu yerden çıkarılması ve o yerin temiz duruma getirilmesi. Leş temizleme.

LEŞ KALINTISI—Wreckage—Kaldırılan leş yerinde kalan kalıntılar.

LEŞ KURTARICI—Wrecker—Kazazede gemiden sahibi adına yük çıkaran.

LEŞ OLMAK—To be cast away. To be wreck—Geminin tümünün zayi olması, kazazede olması, enkaz olması. Bkz: "Leş".

LEŞ ŞAMANDIRASI—Wreck buoy—Batık leş üzerine konulan ve yerini gündüz gece belirtecek şekilde işaretlenmiş bulunan şamandıra.

LEŞ TEMİZLEME—Bkz: "Leş kaldırma".

LEŞ YAĞMACISI—Wrecker—Kazazede gemiyi yağma eden.

LEŞ YAPAN—Wrecker—Gemiyi bilerek, düşünerek kazazede yapan kişi.

LEVA—Bkz: "Lâva".

LEVAZIM SUBAYI— Supply officer—Geminin ya da bir birliğin gereksinmelerini, lâzimesini (ihtiyaçlarını) sağlayan (zabit) subay.

LEV DELİKLERİ—Limbers—Filikaların ahşap tekneler içinde biriken suların lavra deliğinden dışarı akabilmesi için ızkarmozlar, eğriler üzerinde açılan delikler 2) Bkz: "Lavra" anlamına da kullanılır.

LEVENT—Old Turkish sailor—Eskiden Türk denizcilerine verilen isim.

LEVHA—Plate. Metal plate. Sheet—Saç levha. Bkz: "Kaplama".

LEVHA AÇILIMI—Shell expansion—Geminin dış kaplama levhalarının düzlemde gösterilimi.

LEVHA AÇILIMI PLANI—Shell expansion plan—Bkz: "Levha açılımı".

LEVHA, ÇELİK—Steel sheet.

LEVHA ÖMURGA—Flat platekeel—Gemi karinasında geminin tam ortasında baş kıç yönünde olan lavha omurga. Yanındaki saçlardan daha kalın olarak yapılır.

LEVHA SIRASI—Strake—Tekneyi oluşturan levhalar sırası.

LEVREK BALIĞI—Bass. Sea bass. Sea perch.

LİBERTİ GEMİ—Liberty ship—İkinci dünya savaşında A.B.D. tarafından yapılan 2500 H.P. gücünde yaklaşık 7100 gros tonilâtoluk şilep.

LİBRE—Pound—453.6 gram karşılığı olan ve Anglosakson (İngiltere, Birleşik Amerika Devletleri, Kanada) ülkelerinde kullanılan ağırlık ölçüsü.

LİF—Yarn. Fiber. Twine—Bitkisel ya da naylon halatları oluşturan tel, elyaf.

LİF HALAT—Coir hawser—Hindistan cevizi liflerinden yapılan ve deniz üstünde yüzebilen bitkisel halat. Kendir ve manila halat kadar sağlam değildir.

LİFTİN USKURU—Lifting screw. Turnbuckle. Bottle screw. Straining screw —Dönger. Gergi. İki ucuna bağlanan halat ve benzerlerini döndürüldükçe geren eleman. Donanımları germekte, yükleri bağlamakta kullanılır.

LİGA—Leage—1) Üç deniz millik mesafe. 2) Bkz: "Camadana vur" emri. Yelkene bir kat camadan vurulması için verilen emir.

LİGA CAMADAN—Bkz: "Liga 2", "Camadan".

LİGADORA—Spun yarn—Üçten dokuza kadar adette tellerin sağa bükülmesi ile yapılan bir tür tirnele. Piyan bağlamak, fuçuna yapmakta kullanılır. Likatura da denir.

LİMAN—Port. Harbour. Haven. Sea port—Gemilerin güvence içinde yük ve yolcu alıp verebilecekleri, ya da yatabilecekleri, barınabilecekleri doğal ya da yapay (sun'i) deniz yeri. Bazı durumlarda barınma ya da sığınma olanağı olmayan fakat iş yapabilen yerlere de liman denilmektedir. Bkz: "Demir yeri".

LİMAN ÂDETİ—Custom of the port—Sözleşmelere konulan bu deyim ile örneğin limanda yükleme ya da boşaltmanın adı geçen limanın törelerine göre yapılacağı kabul edilmiş olur.

LİMANA GERİ DÖNMEK—Return to the harbour (port) Put back.

LİMANA GİREN—In bound—Limana doğru seyreden.

LİMANA GİRMEK—To enter the port.

LİMAN AĞZI—Entrance—Limana giriş yeri.

LİMAN AĞZI SIĞLIĞI—Port bar—Limanın ağzında, olan sığlık.

LİMAN AMELESİ—Longshoreman. Dock worker. Labour.

LİMAN ANLAŞMASI—Port charter—Limanın içinde yükleme ya da boşaltmaya hazır olarak, hazırlık mektubunun verilmesi ile geminin varmış sayılacağını belirleyen koşul.

LİMAN BAŞKANI—Harbour master. Port warden—Limanın idaresinden sorumlu yetkili kişi.

LİMAN BOŞALMA KAPASİTESİ—Port discharge capacity—Limanın örneğin bir günde ne kadar yük boşaltabileceğinin ton olarak tanımlanması.

LİMAN DAİRESİ—Harbour master's office—Liman işlemlerinin yapıldığı devlet dairesi.

LİMANDA KOŞULU—At port clause—Geminin yük almak ya da boşaltmak için limana gelmesi, demirlemesi ya da yanaşmış olması koşulu.

LİMANDAN HAREKET—Departure. To hail. To leave the port. Lay off.

LİMAN DEMİR FENERİ—Anchor light—Denizde çatışmayı önleme kurallarına göre demirli gemilerin göstermek zorunda oldukları fener(ler).

LİMAN DEPOLAMA KAPASİTESİ—Port storage capacity.

LİMAN DIŞ ŞAMANDIRASI—Farawell buoy.

LİMAN GEMİ ALMA KAPASİTESİ—Port reception capacity.

LİMAN HİZMET MOTORU — Harbour launch.

LİMAN İDARE MEMURU—Marine superintendent—Limanda iken taşıma gemilerinin rıhtıma yanaşma, yükleme, hareket ve bakımlarından sorumlu olan sivil memur.

LİMAN İŞARETİ—Port marking—Birden fazla limanlar için yapılan yüklemede yüke vurulan ve boşaltılacak limanı belirleyen işaret.

LİMAN İŞÇİSİ—Bkz: "Liman amelesi".

LİMAN İŞLETME MÜDÜRÜ—Harbour manager—Limanın düzenli çalışabilmesi için sorumlu olan kişi.

LİMAN KABARMA ALÇALMASI—Establishment of the port—Belirli bir yerde Ay'ın yeni ya da dolunay olduğu zamanlarında transiti ile, bir yerde kabarmada yüksek suyun oluş anı arasındaki aranın ortalama değeri.

LİMAN KANALI—Harbour channel—Limana girmek için kullanılan doğal geçit, kanal, yol.

LİMAN KAPASİTESİ—Port capacity—Bir limanın bir günde boşaltabileceği ton miktar. Bkz: "Liman boşaltma kapasitesi".

LİMAN MEMURU—Water clerk—Acentelerin liman gemi işlemine bakan memuru.

LİMAN OLANAKLARI—Port facilities—Boşaltma, yükleme, tamirat, yakıt, su, kumanya sağlama olanakları (imkânları, tesisleri).

LİMAN REİSİ—Bkz: "Liman başkanı".

rizikoları, tehlikeleri.

LİMAN RÜSUMU—Harbour due. Keelage. Port rate. Port charge. Accostage—Geminin limanda kaldığı zaman içinde ödemek zorunda kaldığı resm, resim (vergi anlamında).

LİMAN SEYİR JURNALI—Harbour log—Geminin ana seyir jurnalına yazmak için, limanda yapılan işlerin yazıldığı seyir jurnalı, liman kayıt defteri.

LİMAN SIĞLIĞI—Harbour bar—Limanda veya limanın girişinde, ağzında olan sığlık.

LİMAN SINIRI—Harbour line. Port limits—Limanın nereye kadar uzandığını gösteren ve yetkililerce saptanan sınırı (hududu).

LİMAN TAŞIMA KAPASİTESİ—Port clearance capacity—Liman bölgesinden bir günde taşınan yük miktarı ve personel sayısı.

LİMAN TEMİZ KAĞIDI—Port clearance—Liman yetkililerince, geminin limanı terkedebileceği hususunda verdikleri belge(ler).

LİMAN VARDİYASI—Harbour watch. Port watch - Limanda bulunan gemide tutulan vardiya, nöbet.

LİMAN, YAPAY—Closed port (harbour)—İnsanlar tarafından yapılmış liman.

LİMAN, YASAK—Closed harbour—Kapatılmış liman.

LİMAN YETKİLİSİ—Harbour authority. Port authority. Port warden—Limanda, yükleme, boşaltmayı, güvenliği, limanın demir, palamar yerlerini, kanalların çalışma düzenini sağlayan ve kontrol altında tutan yetkili.

LİMAN YÜKLEME BOŞALTMA HIZI—Port speed—Limanda örneğin bir günde yapılabilen yükleme boşaltmanın ton olarak miktarı.

LİMAN YÖNETMELİĞİ—Harbour regulations—Limanın işletilmesi, idare edilmesi için saptanmış yönetmelik.

LİMBO—Transshipment—Aktarma. Bir gemiden diğer bir gemiye, ya da deniz aracına yapılan yükleme ve boşaltma. Bu yükleme ya da boşaltma yükün gideceği yere gidebilmesi için başka deniz aracına alınmasını ya da oturan bir geminin kurtarılması için, hafifletilmesi amacı ile yapılır. Bkz: "Aktarma".

LİNK MOŞIN—Link motion—Mütenavip hareketli makinede ileri, geri hareketi, sağlayan donanım.

LİT—Lid—Piston üst ölü noktada iken slaytvalfın buhar portlarını açtığı miktar.

LİPSOZ BALIĞI—Large scaled scorpion fish. Sea scorpion. Red rock cod.

LİVAR—Fish pond. Well-Tutulan balıkların canlı olarak korunması için özellikle

LLW—"Lower low water—En alçak su"yun kısa yazılışı.

L.N.G—"Liquified natural gas—Sıvılaştırılmış doğal gaz"ın kısa yazılışı.

LOÇA—Hawse. Hawse pipe—Gemilerin baş ve bodoslamalarının her iki tarafında, omuzluklarında demir zincirlerinin geçmesi ve demir bedenlerine yataklık etmesi için açılmış deliklere, ağızlara, yollara konulan silindir borular.

LOÇA AĞZI—Hawse hole—Bkz: "Loça".

LOÇA BİLEZİĞİ—Bkz: "Loça kovanı".

LOÇA ISKARMOZU—Hawse timber—Ahşap teknelerde loça ağzının açıldığı bodoslama kütüğü.

LOÇA KAPAĞI, AĞAÇ—Hawse block—Loçalardan içeri su girmemesi için loça ağzına vurulan tıkaç. Bkz: "Loça moritası".

LOÇA KAPAĞI, ÇELİK—Hawse buckler. Hawse flap—Denizli havalarda loçalardan içeri su girmemesi için loçaların güvertedeki ağızlarına vurulan ve zincire gelen kısımları yarık olan saç kapaklar.

LOÇALARIN SUYA DALMASI—Hawse fallen. Hawse full-Geminin yaptığı baş kıç sonucu loça ağızlarının suya dalması. Bkz: "Baş kıç vurmak".

LOÇA MORİLASI—Hawse plug—Eskiden uzun sefer yapan yelkenli gemilerin loçalarından içeri su girmemesi için loçalara dışardan içeri doğru sıkıştırılan ağaç takoz.

LOÇA KOVANI—Bkz: "Loça".

LOÇA TEKNESİ—Manger—1) Baş kasara altında bulunan urgat güvertesindeki loçalar ile dalgalık arasında kalan boşluk. 2) Baş güverte havuzu.

LOÇA TORBASI—Hawse bag—Loçalardan içeri su girmemesi için tıkaç olarak kullanılan ve içi talaş, kalafat kırığı dolu olan torba.

LOÇA YATIRMASI—Hawse pieces—Ağaç teknede loçaların sağlamlaştırılması için kullanılan Bkz: "Yatırma pıraçolu". Bu yatırmalar "loça" yönüne vurulur.

LODOS—Southwest—Güneybatı-Kıblebatı. 225° yönü.

LODOSÇU—Beach comber—Lodos fırtınasından sonra kıyıda birşeyler arayan.

LODOS RÜZGÂRI—Southwest wind—Bkz: "Lodos" yönünden esen rüzgâr.

LODOSTAN—Southwesterly-225° yönünden.

LOKMA—Stud—Zincir baklasını kuvvetlendirmek için baklanın ortasına konulan parça. Böyle baklalara "lokmalı bakla" denir. Bkz: "Bakla".

LOKMALI BAKLA—Studed link—Bkz: "Lokma".

LOKMASIZ BAKLA—Unstuded link—Bkz

LOKMASIZ ZİNCİR—Unstuded chain—Lokmasız baklalardan oluşan demir zinciri. Bu tür zincirler genellikle küçük deniz araçlarında kullanılırlar.

LOMBAR—Bkz: "Lumbar"

LONDRA SİGORTACILAR BİRLİĞİ—Institute of London Underwriters—Londra'da sigortacılıkla ilgili kurumlar ve kişilerin 1884 de kurmuş oldukları sigorta enstitüsü.

LONG—"Longitude—Boylam (tûl)"ün kısa yazılışı.

LONGOZ—Deeps—Denizde kuyu. Çevresinden çok daha derin olan deniz dibi.

LOOK Tr.—"Lookout tower—Gözetleme istasyonu"nun kısa yazılışı.

LOPA BALIĞI—Red gold head blocker. Oxeye.

LORAN—"Long range radio navigation—uzun menzilli radyo seyri"nin kısa yazılışı. Kıyıda bulunan istasyonların yayınladıkları radyo dalgaları ile konum bulma yöntemi.

LOSTRA—Painting—Boyama.

LOSTROMO—Boatswain—Bkz: "Güverte lostromosu", "Makine lostromosu".

LOSTROMO YARDIMCISI—Boatswain mate—Bkz:"Lostromo"ya yokluğunda vekalet eden usta gemici. Ticaret gemilerinde uygulaması yoktur.

LOYD—Lloyd's corporation—Gemilerin, sigortacıların ve denizcilikle ilgili tüm konularda kontrol, idare, tescil ve sınıflandırma (Bkz: Klas) işlerini yürüten bir İngiliz kuruluşu. İlk önce 1770'de kurulmuş olup birçok değişikliklerden sonra bugünkü şeklini almıştır.

LOYD ACENTESİ—Lloyd's agent—Tehlike içinde olan sigortalı değerin sigortacılar lehine iyi idaresine, gereksiz giderlerin önlenmesine ya da olasılığının doğmamasına dikkat ederek kaptanın yardımcısı olan danışman acente.

LOYD BOYU—Lloyd's length—İngiliz Klas Kurumu (Llyod's Register of Shipping) tarafından kullanılan gemi boyu, uzunluğu, yüklü yaz yük hattında, baş bodoslamanın önünden kıç bodoslamanın gerisine kadar ölçülen gemi boyu.

LOYD GAZETESİ—Lloyd's list—Bkz: "Loyd" kurumu tarafından yayınlanan bu günlük gazetede gemilerin bulundukları yerler, döviz kurları, deniz kazaları, denizcilikle ilgili haberler verilir.

LOYD GEMİ KAYDI—Lloyd's Register of Shipping—Bkz: "Loyd" tarafından klaslanan gemiler için bilgi veren kitap.

LOYD İŞARET İSTASYONU—Lloyd's signal station—Gelen geçen gemileri, deniz haberlerini uluslararası bir şekilde bütün dünya üzerinde alıp verebilmek için sahillerde kurulmuş istasyonlar. Bugün artık

LOYD GEMİ KAYDI—Lyoyd's a signal station—Gelen geçen gemileri, deniz haberlerini uluslararası bir şekilde bütün dünya üzerinde alıp verebilmek için sahillerde kurulmuş istasyonlar. Bugün artık kullanılmamaktadır.

LOYD KLAS KURUMU—Lloyd's Register of Shipping-1834 yılında kurulmuş olan en eski. Bkz: "Klas" kurumu.

LOYD MAKİNE BELGESİ—Lloyd's Machinery Certificate—Loyd denetiminde yapılan makinelere verilen belge.

LOYD ÖLÇÜLERİ—Lloyd's Numeral—Yapılması düşünülen gemi için uygun ölçülerin verildiği Loyd kodu.

LOYD POLİÇESİ—Lloyd's policy—İlk olarak 1779 da basılmış olup hâlâ esas olarak kullanılan deniz sigorta poliçesi.

LOYD SÖRVEYÖRLERİ—Lloyd's surveyors—Loyd klasına sahip gemilerin klaslarını devam ettirebilmeleri için denetim ve önerilerde bulunan kişiler.

LOYD TEMİNATI—Lloyd's bond. Lloyd's average bond—Loyd komitesi tarafından kabul edilerek çıkarılan ve denizcilik çevrelerinde teminat örneği olarak kullanılan tip teminat mektubu.

LOYD TİP KURTARMA ANLAŞMASI—Lloyd's standard salvage agreement no cure, no pay—Kurtarma yok ücret yok (no cure—no pay) esasına göre düzenlenmiş, uluslararası denizcilik çevrelerince bilinen ve kabul edilen Loyd kurtarma anlaşması. Kazaya uğrayan geminin kaptanı ya da sahibi bu kurtarma anlaşması teklif edildiğinde tereddüt etmeden anlaşmayı imzalayabilirler. Genel kanı, bu anlaşmanın her iki tarafın çıkarlarını eşit olarak koruduğu merkezindedir. Bkz: "Ekler Bölümü".

LP—"Length of parallel body-Gövde boyu"-nun kısa yazılışı. Bkz: "Paralel gövde".

L.P.G—"Liquified petroleum gas—Sıvılaştırılmış petrol gazı"nın kısa yazılışı.

LRG—"Large—Büyük"ün kısa yazılışı.

LSS—"Life saving station—Can kurtarma istasyonu"nun kısa yazılışı.

Lt.—"Little—Küçük"ün kısa yazılışı.

LT—"Light-1) Fener. 2) Açık renk"in kısa yazılışı.

LT. Alt—"Light alternating—Değişen fener"in kısa yazılışı.

LT.F.—"Light fixed—Sabit fener"in kısa yazılışı.

LT. Fl.—"Light flashing—Şimşekli fener"in kısa yazılışı.

LT. Gp. Fl.—"Light group flashing—Grup simşekli fener"in kısa yazılışı.

LT. Gr. Occ.—"Group occulting light—Group hüsuflu fener"in kısa yazılışı.

LT.Ho."Light house—Fener binası"nın kısa yazılışı.

gerekli olan yerlere bağlanmış mekanik ya da damlalıklı yağlayıcı.

LUMBAR—Port. Port in a ship's side. Portage—Gemilere giriş çıkışı sağlamak amacı ile bordalarına parampetlerine, güvertelerine, küpeştelerine açılan giriş, çıkış yerleri.

LUMBAR AĞZI—Gangway. Culting—Bkz: "Lumbar" da giriş çıkış yeri. Örneğin borda iskelesinin tam gemiye bağlandığı ve giriş çıkışın yapıldığı yer. Sürme iskelede parampetlerde açılan giriş çıkış yeri, açıklığı.

LUMBAR AĞZI EŞİĞİ—Sill.

LUMBAR AĞZI KAPISI, YARIM—Port sash Lumbar ağzını yarım olarak kapatan kapak.

LUMBAR KAPAĞI—Port lid—Lumbar ağzını kapatan kapak.

LUMBAR SAÇAĞI—Port flange—Lumbarlardan içeri su sızmaması için bordalarda lumbarların üst kenarlarına konulan saçaklar.

LUMBOZ—Bkz: "Lumbuz".

LUMBUZ—Light port. Scuttle. Port hole. Air port. Bull's eye. Side scuttle—Gemilerin iç kısımlarına örneğin kamaralara, salonlara, hava ve ışık verebilmek için gemi bordalarına ve güvertelere açılmış olan ve genellikle çember biçiminde olan pencereler.

LUMBUZ KAŞI—Eyebrow. Brow. Rigol. Port flange. Port riggle—Bordalardan akan suların lumbuzlardan içeri girmemesi için bordalarda, lumbuzların üstüne yapılan ve lumbuz şekline uyan yarım ay, oluklu saç parça, kaş.

LUMBUZ KÖR KAPAĞI—Deadlight—Air port cover. Port hole deadlight—Lumbuz camlarının güvencesini sağlamak amacı ile lumbuzlara içerden vurulan metal kapaklar.

LUMBUZ MANİKASI—Wind catcher. Wind chute. Wind scoope—Kamara lumbuzlarından dışarı doğru takılan bu saç silindirlerle, özellikle gemi üzerinde yol varken kamarya rüzgâr alınması sağlanır.

LUMBUZ SİPERLİĞİ—Visor-Lumbuz açıkken üzerine çekilen gölgelik ya da yağmurluk.

LUMBUZ YARIMAYI—Bkz: "Lumbuz kaşı".

LUP—Bkz: "Büyüteç".

LUTİN KAMPANASI—Lutine bell. H.M.S.-Lutine gemisinin kampanası, çanı. 1799 yılında, 400,000 altın taşırken Terschelling yakınında batmıştır. Kampana 1859 yılında çıkarılmıştır. Şimdi Loyd'un Rostrum salonunda olup üyelere önemli haberler verileceği zaman kullanılır. 106 libre ağırlığındadır.

LUVAR, SEPET—Courge.
LÜFER BALIĞI—Blue fish. Elf. Elft. Shad.
LÜTFEN YAPILAN ÖDEME—Exgratia payment.

LW.—"Low water—Alçak su"yun kısa yazılışı.
L.W.L (L_L.W.L) Length of load water line. Yüklü su hattı boyu"nun kısa yazılışı.

M

M - 1) Uluslararası işaret sancaklarından "M" harfi: "Gemim durdu ve yol yapamıyorum" anlamına kullanılır. Alphabetical flag "M" of International code of signal means: "My vessel stopped and making no way through the water. 2) "M" bir geminin Bkz: "Metasentır"-ının kısa yazılışı. - "M" indicates the metacenter height of a vessel. 3) "Mile-Mil" in kısa yazılışı.

MAAŞ - Salary - Aylık.

MAAŞ BORDROSU - Pay roll.

MABA - Squeegee - Güvertedeki suyu sıyırarak kurutmak için kullanılan, ucunda tahta ve buna çakılmış bir lastik bulunan, saplı güverte temizleme aracı.

MAÇA - Slip. Senhouse slip - Güvertedeki kuvvetli mapalara bağlı bosalık zincir ya da halatların çımasında bulunan özel biçimde yapılmış bir tür kilit. Fora edilmesi kolay olduğundan birçok kullanma yerleri vardır.

MAÇALI KANCA - Slip hook - Filikalarda kanca kurtarma düzeni.

MAÇUNA - Shear hulk. Sheer hulk. Masting machine - İkisi kaldırmayı, üçüncüsü de ileri eğimi sağlayan, üç direğin çatılmasından oluşan bir kaldırma aracı. Karada olanlara "Sabit Maçuna" duba üzerinde olana "Seyyar Maçuna" ya da "Maçuna gemisi" denir ve kaldırma kuvveti kendi makinesi ile sağlanır.

MAÇUNA GEMİSİ - Bkz: "Maçuna".

MADEN - 1) Ore. Mineral - Maden cevheri. 2) Metal. Metalic.

MADEN CEVHERİ - Mineral. Ore. Bkz: "Yükler bölümü, Cevher(ler)".

MADENCİ - Bkz: "Cevher gemisi".

MADEN CURUFU - Dross.

MADEN DİREĞİ - Pitprop - Bkz: "Yük bölümü".

MADENİ BAROMETRE - Aneroid barometer. Metalic barometer - Madenlerin esnekliğinden yararlanılarak yapılan barometre.

MADENİ CAN FİLİKASI - Metalic lifeboat - Ağaç yerine saç levhalardan yapılmış can filikası.

MAFOR—Mafor—Hava tahminleri için kullanılan kod.

MAFSAL - Link. Joint.

MAFSAL, KÜRESEL - Spherical joint. Socket joint.

MAFSALLI ŞAFT - Cardan shaft.

MAFSAL, ÜNİVERSAL - Universal joint.

Mag.— Magnetic - Mıknatısı'nın kısa yazılışı.

MAGNETİK - Bkz: "Mıknatısı".

MAGNETİK ATALET - Hysterisis magnetic - Mıknatısa karşı ağırlık.

MAGNETİK DOĞAL SAPMA - Bkz: "Doğal sapma".

MAGNETİK EKVATOR - Line of no dip. Aclinic line - Bkz: "İbre eğimi".

MAGNETRON - Magnetron - Radarda yüksek frekans yapan diot lamba.

MAĞAZA - Magazine. Locker store— Ticaret gemilerinde el altında bulundurulacak gemi gereçlerinin bulunduğu küçük (alet, edevat, avadanlık, takımlar) kapalı yerler. Bkz: "Portuç".

MAĞAZACI - Store keeper. Handling man— Bkz: "Mağaza" da bulunan gereçlere bakan gemidamı.

MAĞTUS—Underwater body of the vessel—Karina. Geminin su kesiminin altında kalan kısmı.

MAHALLİ SAAT AÇISI - Bkz: "Yerel saat açısı".

MAHALLİ VASATİ VAKİT - Local meantime - Bkz: "Yerel ortalama zaman".

MAHMUL - Bkz: "Yüklü".

MAHMUZ - Ram. Beak. Spur - Eski savaş gemilerinin bazılarında bodoslamalarının

su kesimlerinden aşağı kısımlarına eklenen çelik sivri parça. Eskiden düşman gemisine kafadan bindirerek batırmayı sağlamak için savaş gemilerine konulmuştu.

MAHMUZLAMAK - To ram - Gemi bodoslaması ile bindirmek.

MAHMUZLU BODOSLAMA - Ram bow.

MAHMUZLU CAMGÖZ BALIĞI - Common spinny fish. Spinny dog fish. Piked dog fish.

MAHREK - Orbit. Trajectory - Bkz: "Yörünge".

MAHRUTİ ŞAMANDIRA - Conical buoy.

MAİMAHREÇ - Displacement - Deplasman. Belirli bir durumda yüzen bir geminin taşırdığı suyun hacmi, miktarı. Ton olarak ya da kübik kadem olarak ifade edilir. Ton, geminin ve içindekilerin ağırlığıdır. Hacim ise, geminin batan kısmının hacmidir. Diğer bir deyimle, deplasman yüzen bir teknenin yer değiştirdiği suyun ağırlığıdır. (1 ton = 2240 libre) Geminin boş tekne ve içinde bulunan ağırlıkların (Bkz: "Dedveyt") toplam fiili ağırlığı.

MAİMAHREÇ, BOŞ - Light displacement. Light weight - Bkz: "Maimahreç". Geminin yüksüz, yakıtsız ağırlığı. Diğer bir deyimle tekne, makine, donanımlar, yedek parçalar ve gemide bulunması gerekli olan bütün devamlı parçalar, stimli gemi ise çalışması için kazandaki suyun toplam ağırlığı.

MAİMAHREÇ ÇİZELGESİ - Displacement scale - Geminin boş ve değişik yüklü durumlarında, değişik su çekimlerinde ton olarak dedveyt (yükleme) kapasitesini, kış, yaz, tropikal yükleme sınırlarında azami su çekimlerini gösterir.

MAİMAHREÇ DÜZELTMESİ - Layer correction - Geminin dizayn triminde olan değişiklik nedeniyle çizelgeden alınan deplasman değerinde yapılan düzeltme.
Formül:

$$\text{Maimahreç Düzeltmesi} = \frac{T.P.I.e.(t_k - t_b)}{L}$$

T.P.I : Birim (pus) Batırma Tonu

e : Yüzme merkezinin (F) gemi merkezinden olan uzaklığı

t_k : Kıç Trim

t_b : Baş Trim

L : Gemi Boyu

Not: Eğer yüzme merkezine daha yakın olan taraf (baş ya da kıç) batmışsa bulunan değer çizelgeden alınan değere eklenir. Şayet diğer taraf batmış ise çıkarılır.

MAİMAHREÇ EĞRİSİ - Displacement curve - Değişik su çekimlerinde geminin maimahrecini gösteren eğri.

MAİMAHREÇ HACMİ - Volume of displacement - Kadem küp olarak maimahreç. Bkz: "Maimahreç tonilâtosu".

MAİMAHREÇ KATSAYISI - Bkz: "Blok katsayısı".

MAİMAHREÇ TONİLÂTOSU - Displacement tonnage - Bkz: "Maimahreç" tonilâtosunu bulmak için kaba formül:
L × B × d × 1.025 × Blok katsayısı.
L: Uzunluk (metre)
B: Genişlik (metre)
d: Çektiği su (metre küp)
Bkz: Blok katsayısı
Diğer bir yaklaşık formül: Dedveyt × 1.64 olarak söylenebilir.

MAKANİZMA - Machinery.

MAKARA - Block - Çerçeve ve tabla içinde dönen Bkz: "Dil", "Perno", "Sapan", "Kilit" ve kancadan oluşur. Ağırlık kaldırmalarda kullanıldığı gibi bir halatın, yomanın yönünü değiştirmede de kullanılır.

MAKARA, AĞAÇ - Wooden block - Ağaçtan yapılmış tahta makara. Genellikle hafif hizmetlerde kullanılır.

MAKARA BÜLBÜLÜ - Becket. Block hooking and lashing eye - Palangaların rigavolarını bağlamak için makaraların alt kısımlarına konulan radansa ya da kasa.

MAKARA ÇELİK SAPANI - Block steel strop - Makara bu sapan ile askıya alınır ya da bir yere bağlanır.

MAKARA, ÇİFT DİLLİ AĞAÇ - Double wood block.

MAKARA DİLİ - Sheave - Bkz: "Dil".

MAKARA KANALI - Hole - Makarada halatın geçtiği açıklık.

MAKARA KAVUŞMASI - Bkz: "Mindeolmak.

MAKARANIN BAŞI - Crown.

MAKARA PERNOSU - Block pin - Makara dilinin ortasından geçen pim. Dil bunun etrafında döner.

MAKARA RULE - Sister block. Fiddle block. Tandem block - Aynı tablaya sahip tek dilli iki makara. İkiz makara bastika.

MAKARA SAPANI - Strop. Jumpersurgee strop - Makaraların tablalarını kuşatan izbir.

MAKARA TABLASI - Shell - Makaraların yüzlerini oluşturan dış kısımlardır. Ağaç ya da madeni olabilir.

MAKAS - Shears - Bkz: "Maçuna". Ağır cisimleri kaldırmak üzere çatılmış direkler. Genellikle iki serenden yapılır ve ayakta tutmak için ventolar kullanılır.

MAKAS ATEŞİ - Cross fire - İki gemi tarafından aynı hedefe bir anda ya da bir gemi tarafından bir hedefe aralıklı olarak yapılan çapraz ateş.

MAKASLAMA GERİLİMİ - Shearing

stress—Bir yapının birleşik kısımlarını her biri üzerine kaydırmaya, kesmeye say eden kuvvet.

MAKAS TEZGÂHI - Shearing machine.

MAKİNE - Machine. Engine.

MAKİNE, ANA - Main engine. Main propulsion unit. Propelling power - Tekneyi yürüten makine.

MAKİNE ARIZASI - Engine breakdown. Engine trouble. Engine failure.

MAKİNE ATELYESİ - Machine shop.

MAKİNE BALYA - Packed press - Makine ile balya yapılmış.

MAKİNE, ÇİFT TESİRLİ - Double acting engine.

MAKİNE BÖLÜMÜ - Engine room department - Makine personelinin oluşturduğu bölüm.

MAKİNE DAİRESİ - Engine room. Machinery spacing. Engine department—Gemilerde ana makine ve yardımcılarının bulunduğu yer. Motorlu gemilerde "Motor room" da denir.

MAKİNE DAİRESİ JURNALI - Engine room log book. Movement book - Ana ve yardımcı makineler ve varsa kazan ve diğer makineler ve yakıt olaylarının, manevralarının yazıldığı seyir defteri.

MAKİNE DAİRESİ KAPORTASI - Machinery casing. Engine room casing - Makine dairesine hava ve ışık girmesini sağlayan ve makine dairesinin tepesinde bulunan açıklık.

MAKİNEDEN HAREKET ALAN - Engine driven.

MAKİNE DÖŞEĞİ (YATAĞI) - Engine seat. Bed plate. Chock - Makinenin bağlandığı yer, yatak, kürsü, taban.

MAKİNE ERATI - Engine rating - Savaş gemilerinin makine dairesinde çalışan erat, personel.

MAKİNE GAVERNÖRÜ (REGÜLATÖRÜ) - Governor - Makinenin devir sayısını, hızını, sabit tutmaya yarayan, mekanik ya da hidrolik düzen, volan. Bkz: "Regülatör".

MAKİNE GÖVDESİ - Engine block.Casing - Makineyi oluşturan beden. Makinenin çalışan parçalarını içine alan ana dış kısım.

MAKİNE İNDİRİMİ - Propelling power allowance - Gros tonaj (tonilâtodan) net tonilâtoyu bulabilmek için makine, kazan daireleri, şaft tüneli ve çıkışı vb. yerlerin çıkarılması.

MAKİNE JURNALI - Bkz: "Makine dairesi jurnalı".

MAKİNA KAPUT - Bkz: "Makine arızası".

MAKİNE KOLU - Handle.

MAKİNE KUMANDALARI - Engine orders - Köprüüstü ile makine dairesi arasında bulunan Bkz: "Makine telgrafı" üzerinde bulunan kumandalar ve bunların uygulanması.

MAKİNE(LER) TAMAM - Finished with engine(s) - Makine manevrası tamamlandığında diğer bir deyimle köprüüstünün makineye ihtiyacı kalmadığında köprüüstünde makine telgrafına vurulan kumanda. Bu kumandayı alan makine yetkilileri makineyi kapatabilirler.

MAKİNELİ TEKNE - Power driven.

MAKİNELİ TÜFEK - Machine gun.

MAKİNE LOSTROMOSU - Donkeyman - Makine bölümünde zabitlerden sonra gelen ve makine adamlarına, tayfasına reislik eden gemi adamı.

MAKİNE MANEVRA JURNALI - Bell book - Bkz: "Makine dairesi jurnalı".

MAKİNE MÜHENDİSİ - Mechanical engineer.

MAKİNE SUBAYI - Engineer officer - Savaş gemilerinde makineden sorumlu olan subaylar.

MAKİNE TELGRAFI - Engine room telegraph - Gemi ana makinesinin köprüüstünün isteğine uygun olarak istenildiği şekilde çalıştırılmasını sağlamak amacıyla köprüüstü ile makine dairesi arasına çekilmiş mekanik, elektrikli emir verme ve de teyid etme (emre uyulduğu) aracı.

MAKİNE YAĞI - Marine engine oils. Lubricating oils. Machine oils - Gemilerin makinelerini yağlamak üzere yapılmış özel madeni yağlar.

MAKİNE YAĞLAMASI - Machine lubrication.

MAKİNE YATAĞI - Bearing - Makine şaft parçasının içinde döndüğü parça.

MAKİNEYİ YAĞLAMAK - Lubricating. Oiling.

MAKİNİST - Machine man. Machinist. Mechanic - Makinede çalışan ve mühendis olmayan makine zabiti. Çarkçı.

MAKUL SÜR'ATLE - Reasonable dispatch.

MALAFA - Broach-Bkz: "Rayma".

MALAHTAR - Pitch mop - Ağaç teknelerin karinalarına zift sürmede kullanılan uzun saplı fırça.

MALA KARŞI HAREKET - Right in rem.

MALİBORDA - Save all. Cargo board - Ticaret gemileri yük alırken, yükün bordaya zarar vermemesi için bordaya konulan ağaçlar, ya da buranda parçası. Eski savaş gemilerinde kömür alırken bordaya konulan buranda parça. Bkz: "Maliborda burandası", "Maliborda tahtası".

MALİBORDA BURANDASI - Port sail. Bkz: "Maliborda".

MALİBORDA TAHTASI - Side skids. Chaffing board - Bkz: "Maliborda".

MALİ MESULİYET SİGORTASI - Liability insurance - Sigortalıyı mali sorumluluğa, başkalarına vereceği zarara karşı koruyan sigorta.

MALTA PALAMUTU - Pilot fish.

MALTA TAŞI, BÜYÜK - Hand organ.

MALZEME - Material.
MALZEME MİKTARI - Lot - İkmal maddesi miktarı.
MALZEME MÜDÜRLÜĞÜ - Supply department - Gemilerin gereksinmelerini, ihtiyaçlarını, lazimesini sağlayan işletme bölümü.
MALZEME NUMARASI - Lot number.
MALZEMESİ, SALMASTİRA - Packing material.
MALZEME TECRÜBESİ - Material test.
MALZEME YORULMASI - Fatigue of material.
MANCANA - Breaker . Cag - Eskiden gemilerde içine içme suyu konulan fıçılar.
MANCANA, KÜÇÜK - Barricoe. Bareca.
MANCANA YELKENİ - Jigger - Fırtınalı havalarda randa yelkeni yerine açılan küçük yelken.
MANDAGÖZ BOĞATA - Bull's eye - Genellikle demirden yapılan tek delikli boğata. Eskiden bu boğata ile istiralya fladorları doldurulurdu. Bunlara "Yürek boğata" da denilir.
MANDAGÖZ MERCAN BALIĞI - Red bream. Common sea bream.
MANDAL - Clamp - Sıkıştırma parçası.
MANDAR - Tie of a yard. Tricing line - Bkz: "Kandilisa", "Çördek".
MANDOZ - Pulley block - Büyük Bkz: "Çördek makarası".
MANEVRA - Manoevre. Maneuver. Manoeuvering Manoeuvre. Steering. Evolution. Ship handling - Gemiye makine, dümen ya da yelkenle çeşitli hareketler yaptırmak. Gemi idaresinde gerek duyulan hareketler. Savaş gemilerini düşmana karşı daha elverişli duruma getirmek için yapılan, geminin yapabileceği ve uygulayabileceği hareketler.
MANEVRA ALANI - Room. Sea room - Bir geminin oturmadan ya da başka bir deniz aracı, tesisi ile çatışmadan seyredebileceği ya da manevra (hareket) edebileceği yeterli deniz bölümü.
MANEVRA ÇAPI - Tactical diameter - Geminin dönüşünde eski rota hattı ile 16 kerte döndüğü zaman aldığı konum arasındaki dikey mesafedir.
MANEVRADAN ACİZ GEMİ - Bkz: "Kumandadan aciz", "Bozulma".
MANEVRA FENERİ - Manoeuvering light. Yapılan manevrayı belirten ışık.
MANEVRA KABİLİYETİ - Maneuverability - Bir geminin istenilen manevraları yapabilme, uyma, cevap verme yeteneği.
MANEVRA KOLU - Operation lever - Çalıştırma kolu.
MANEVRA KURALLARI - Steering rules - Denizde çatışmayı önleme tüzüğündeki manevra kuralları.
MANEVRA KUTRU - Bkz: "Devir dairesi".
MANEVRA LEVHASI - Maneuvering board - Harita yerine gözlemlere dayalı manevra işlemlerini yapmak için kullanılan özel yapılmış kağıtlar.
MANEVRA ODASI - Maneuvering room - Manevranın yapıldığı oda.
MANEVRA PLATFORMU – Service platform.
MANEVRASI, EL - Hand gear.
MANEVRASI KOLAY - Handy.
MANEVRA TANKI - Maneuvering tank - Gemi araştırma laboratuarlarında modellerin manevra deneyi için kullanılan bir tank.
MANEVRA TELGRAFI - Docking telegraph - Köprüüstü ile kıçüstü arasındaki manevra emirlerini ileten ve yapıldığını, teyidini bildiren anlaşma, haberleşme makinesi.
MANEVRA YERİ (ALANI) - Turning basin - Bkz: "Manevra alanı".
MANEVRA YETENEĞİ - Bkz: "Manevra kabiliyeti".
MANGA - Mess - Savaş gemilerinde eratın yattığı, yemek yediği, ders gördüğü yer.
MANGASA - Heavy beam under the deck of a wooden vessel - Ağaç teknede güverte altına konulan sağlam kemere.
MANİFESTO - Manifest - Yük yüklendiğinde ilgililerce kaptana verilen belge. Bu belgede yük hakkında bilgi, yükleyenin adı, markaları, numaraları, miktarı, nereden yüklendiği, kaptanın adı, geminin tonajı, bağlama limanı, konişmentolar vb. gösterilir.
MANİFOLD - Manifold - Dizel makinelerinde giriş egzost taraflarında silindir sayısı kadar kolları bulunan silindirik borular.
MANİKA - 1) Cowl. Shoot. Trunk. Vent. Duct - Gemilerin aşağı katlarını, salonlarını, kamaralarını havalandırmak için yapılan donanımlar. Saç ambar manikaları bunun en belirgin örneklerini oluştururlar. Bezden yapılan manikalar da ambarları havalandırmakta kullanılır. Bkz: "Hava manikası". 2) Hose - Bez hortum. Yangın söndürmede kullanılan bez hortumlara da manika denir.
MANİKA KAPAĞI - Damper.
MANİLA HALAT - Manilla rope - Yabani muz ağacı elyafından yapılan bitkisel halat. Yumuşak olmasına karşılık yağmur ve güneşe karşı dayanıklı değildir.
MANİPLE - Key. Keying device. Sending key - Mors harflerini telsiz telgrafta iletmek için kullanılan anahtar.
MANİŞKA PALANGASI - Gin tackle. Winding tackle - Biri iki, diğeri üç dilli iki makaradan oluşan palanga. Faydalı donatılırsa altı kat kuvvet elde edilir. Ağır işlerde kullanılan bir palangadır.
MANİVELA - Crowbar. Handspike. Lever - 1) Lövye. Bocurgat. ırgat kolu. Bocurgat el ile çalıştırılacağı zaman manivela ırgat

tablasındaki yuvalarına sokularak döndürülür. 2) Ağır cisimleri yerinden kaldırmak, oynatmak, hareket ettirmek için kullanılan demir çubuk. Özellikle ağır yükleri sapanlamak ya da ağır cisimleri kaldırmakta gemilerde kullanma yeri çoktur.

MANİVELA KOLU - Lever bar. Lever arm.

MANOMETRE - Manometer. Pressure gage - Akışkanların basıncını ve elastik varlığını ölçen alet. Örneğin barometreler ve stim ölçerler (Geyçler).

MANSAP - Mouth of a river - Nehir ağzı.

MANŞ DENİZİ - English Channel - İngiltere ile Fransa arasındaki deniz.

MANŞ HEDEFİ - Manoeuvering target - Towed sleewed target. Sleewed target. Top atışlarında alıştırmalar için eğitimde kullanılan ve hareket eden çekilen hedef.

MANŞON - Muff. Sleeve - Boru parçalarını birbirine ekleyen parça.

MANTARBAŞ MANİKA - Mushroom head. Mushroom ventilator - Gemilerin alt katlarını havalandırmak için kullanılan bir tür manika. Mantar şeklinde olan baş devamlı havalandırmayı sağlar ve biçimi nedeniyle havalandırılan yere yağmur, kar vb. maddeler giremez. Devamlı olarak sabit dururlar.

MANTAR BOYA - Cork paint - İçinde mantar tanecikleri olan boya.

MANTİ - Tye. Tie - Gabya serenini kaldırmak üzere gurcatanın altındaki bastikadan ya da kapele olan tornodan donatılan halat ya da zincir. Bkz: "Kandilisa".

MANTİKAPAN - Tieblock. Tye block. Runner purchase - Bir çıması palanga takılmak üzere radansalı yapılmış olan bir halatın hareket edebilen bir tek dilli makaradan donatılmış durumu.

MANTİKAPAN PALANGA - Bkz: "Manti kapan".

MANTİLYA - Lift. Topping lift. Boom stay - Bumbaları, serenleri, direk ve çubuklara asmak ve istenilen açıda tutmak, indirmek, kaldırmak için cundalarından direklere alınan halatlardır. Buna "Dik vento" da denir.

MANTİLYA BOSA TERAZİSİ - Bull plate.

MANTİLYA BOSA ZİNCİRİ - Bull chain. Chain preventers - Bumba istenilen duruma getirildikten sonra, mantilyaya bağlı olan bu zincir ile güvertedeki mapaya kilitlenir ve bumba bu durumunu korumuş olur.

MANTİLYA BUMBA BAŞI MAKARASI - Topping lift boom block.

MANTİLYA BUMBA BAŞI MAPASI - Topping lift boom eye plate.

MANTİLYA DİREK MAKARASI - Topping lift mast block.

MANTİLYA DİREK MAPASI - Topping lift mast eye plate.

MANTİLYA MAKARASI - Span block.

MANTİLYA MÜTEHARRİK ÇIMASI (TİRENTİSİ) - Bull line. Bull rope - Bumbaların sabit mantilya halatını güverteye kilitleyebilmek için kullanılan halat.

MANTİLYA PALANGASI - 1) Bull line tackle - Ana serenleri doğrultmak ya da cundalarını karga etmekte kullanılan palangadır. Bunların makaraları güvertede direklere yakın bir yerde bulunan mapalara takılır ve tornoları mantilya ile sapanlanır. 2) Topping lift falls - Bumba mantilyasına kumanda eden palanga.

MANTİLYA TELİ - Span wire. Topping lift span.

MANTİLYA TOPUK MAKARA MAPASI - Topping lift lead block.

MANUPLE - Bkz: "Maniple".

MANYAT - Fishing net pulling onto shore - Kıyıya çekilen balık ağı.

MANYETİK DİP - Magnetic dip - Mıknatısı ibrenin aşağı eğimi. Bkz: "Eğim aleti".

MANYETİK EMSALLER - Magnetic coefficients - Bkz: "A", "B", "C", "D", "E" emsalleri.

MANYETOMETRE - Magnetometer - Herhangi bir yerde mıknatısiyeti ölçen alet.

MANZAR İHTİLAFI - Bkz: "Iraklık açısı".

MAPA - Padeye. Eye. Eyebolt. Hookbolt - Anelenin sabit ve harbisiz şeklidir. "Padeye" güverteye ya da başka bir yere kaynak edilmiş oynamaz mapa. "Eyebolt" vidalı, gözlü mapadır.

MARANGOZ - Carpanter - Gemilerde marangoz bulundurmak bugünün tüzüklerine göre zorunlu değilse de, bazı yolcu gemilerinde ağaç işlerinin tamiri için, iskele başlarında görevli olarak marangozlar görülmektedir.

MARANGOZ BOSASI - Carpanter stopper - Çelik tel halatları bosalamakta kullanılan bu bosada çelik tel halatın çapına uygun bir yuva ve tel halatı sıkıştıran bir sigil vardır. Çok etkili ve sağlam ve çelik tel halat bosası olup kullanılması ve forası çok kolaydır. Ağır tel halat işlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır.

MARGARİTA BAĞI - Sheepshank - Tekrar uzatılması gereken bir halatın geçici olarak kısaltılması ya da halatın hasara uğramış kısmının üzerine binecek kuvvetten ayırmak için yapılan bağdır.

MARKAB—Star a pegasi—Pegasi'nin a yıldızı. Parlaklık: 2.6.

MARKA BORUSU - Dublicating pipe - Kısa pirinç bir boru. Perçin deliklerinin kalıptan saça işlenmesini sağlar.

MARKALAMA - Marking. Buoyage - İşaretleme, yerini belirtme.

MARKALAMA BOYASI - Sea dye - Markalamada kullanılan boya ve boyama yöntemi.

MARKALAMA ŞAMANDIRASI - Marking buoy. Control buoy. Keg buoy - Bir leşi, sualtı mayınını ya da bir mayın gru-

bunun bulunduğu ya da bulunması olasılığı olan yeri göstermek, belirtmek için konulan şamandıra.

MARKALAMA YAPAN - Dye marker.

MARKATOR HARİTASI - Bkz: "Merkator".

MARKATOR SEYRİ - Bkz: "Merkator seyri".

MARKONİ DONANIM - Marconi rig - Çift direkli uskuna. Bkz: "Bermuda yelkeni".

MARKONİ YÖNTEMİ - Marconi. Marconigram - Markoni'nin bulunduğu telsiz telgraf yöntemi ve bu yöntemle gönderilen telsiz telgraf.

MARMARA DENİZİ - Sea of Marmara.

MARMARA ETMEK - Unballast. Pump out the accumulated water from the bilges or any other places - Safra boşaltmak Herhangi bir yerde, sintinede biriken suları dışarı pompalamak, basmak, atmak.

MARS - Mars - Merih. Uzaklık sırasında dördüncü olan dokuz gezegenden biri.

MARSDEN KARESİ - Marsden square - 10 derece enlem ve boylam arasında kalan 100 derece karelik yer üzerindeki alan. Meteorolojik raporlar için kullanılır. Birinci rakam enlemi, ikinci rakam boylamı gösterir.

MARSİPET (MARSEPET, MARSAPAT) - 1) Foot rope. Foot rope horse - Seren ya da bastonların altlarında bulunan doblin halatlara denir. Gemiciler bu halatlara basarak yelken işlerini yaparlar. 2) Small wooden pieces between the ropes of pilot lader - Şeytan çarmığı halatları arasına konulan küçük ağaç parçalar.

MARSİPET AYAĞI - Foot rope stirrup - Bkz: "Marsipet"leri tutmak için seren üzerinde bulunan vardavelerden ya da doğrudan doğruya serenlerden sarkıtılan kısa halatlar.

MARSİPET BAĞI - Seizing rose - Buna "Flâdor bağı" da denir.

MARSİPET CEVİZİ - Foot rope knot. Horse knot. Turk's head_Marsipet ayaklarının kaymaması için marsipetler üzerine yapılan cevizler.

MARSİPET HALATI - Bkz: "Marsipet".

MARTELLİ ÇİZELGESİ - Martelli's table - Gemide Bkz: "Zahiri güneş zamanı"nı bulmak için geliştirilmiş bir yöntem.

MARTI - Sea gull. Herring gull. Sea mew Larinae. Laridal.

MARTİKA — Two masted sailing vessel - İki direkli yelkenli tekne.

MARTİN DEMİRİ - Martin's anchor - Çipo ve kolları aynı düzeyde bulunan, kolları beden etrafında oynayan demir çapa.

MASA - Mesa. Men - Bir takımyıldızı.

MASDAR - Bkz: "Şablon".

MASRAF - Disbursment. Expense. Expenditure - Örneğin işletme giderleri, acente, yükleme boşaltma giderleri gibi.

MASRAF KOMİSYONU - Disbursment commision - Acente tarafından yapılan masraflardan hemen hemen bir kural olarak alınan % 2,5 komisyona verilen ad.

MASRAFLAR ÖDENMEZ (HARİÇ) - Free of expenses - Örneğin yükleme ya da boşaltma masraflarının taşıyan tarafından ödenmeyeceği hakkında koşul.

MASRAF NİSBETİ - Expense ratio.

MASTALYA - Bucket. Kit. Tub - Gemi adamlarının, eratın çamaşırlarını içinde yıkadıkları tekne.

MASTAR - Gauge. Gage - 1) Makina atelyelerinde kullanılan çelik cetvel. Makinelerin ayarlanmasında kullanılmak üzere fabrikalar tarafından verilen ölçüler. 2) Bkz: "Endaze".

MASTORİ KESİT - Midship section - Orta kesit.

MASTORİ POSTA - Midship frame. Square body frame. Heavy frame. Deadflat - Geminin en geniş postası (iskarmozu, eğrisi).

MASTORİ TİRANDİLİ - Bkz: "Tirhandil postaları".

MATAFORA - Davit - Gemilerde filikaların asıldığı, bağlandığı dikmeler. Genellikle gemilerin bordalarında bulunan mataforaların dışarı atılması ya da içeri alınması modern gemilerde makine gücü ile yapılır. Bkz: "Filika mataforası", "Yan mataforası".

MATAFORA, AĞIRLIKLI - Gravity davit - Özellikle can filikaları bosalarından kurtarılınca kendi ağırlıkları ile mayna olabilmesinde bu yöntem uygulanmaktadır. Suya indirilen can filikasının yerine alınması bir kaldırıcı güçle yapılır. Bkz: "Mekanik matafora".

MATAFORA ASKIDA - Rail loading - Filikaların mataforada askıda bulunduğu an.

MATAFORA BAŞ VENTOSU - David fore guy - Adi mataforaların baş tarafta bulunanı yerinde tutabilmek için matafora başından geminin baş tarafına doğru alınan Bkz: "Vento", "Kamçı".

MATAFORA BİTASI - David bollard - Matafora palanga tirentisini mayna ederken, yavaş yavaş kaçırılması için kullanılan küçük baba.

MATAFORA FALAKASI - David span - Mataforalar arasındaki açıklığı ayarlayan ve iki matafora başını birbirine bağlayan halat.

MATAFORA ISKAÇA PABUCU - Davit socket - Mataforanın güvertede oturduğu taban.

MATAFORA KIÇ VENTOSU - David aft guy - Bkz: "Matafora baş ventosu". Kıç tarafta bulunan mataforayı yerinde tutabilmek için matafora başından kıça doğru alınan Bkz: "Vento", "Kamçı".

MATAFORA PALANGALI - Lufting type david - Üzerinde bulunan aracı palangalarla denize indiren ve tekrar yerine basan matafora tipi.

MATAFORA PALANGASI - Davit fall - Mataforalar üzerinde bulunan palangalar. Filikalar denize bu palangalarla indirilir ve tekrar yerine alınır.

MATAFORA USKUNDURASI - David gripping - Filika mataforalarında askıda bulunan filikaların mataforalara dayanıp ya da çarparak hasara uğramaması için mataforalar arasında filika küpeştesi hizasında bulunan ve üzerinde usturmaça olan çubuklar.

MATAFYON - Lace hole. Eye. Eyelet hole - Yelkenlerin ya da tentelerin bağlanacak yakalarına, diraveçe bezleri ya da camadan astarları üzerine açılan delikler. Halattan yapıldığı zaman "Halat matafyon", deliklere kapsül vurulduğu zaman "Kapsül matafyon" denir.

MATAFYON BAĞI - Lacing. Roband hitch. Eyalet knot - Buna Bkz: "Çifte kazık bağı" da denir.

MATAFYON, KAPSÜL - American grommet - Yelken, tente ya da diğer buranda işlerinin kenarlarına vurulan kapsül Bkz: "Matafyon".

MATAFYON YAKASI - Eyalet leach - Buna Bkz: "Seren yakası" da denir.

MATALİ - Bkz: "Bahar açısı".

MATEM ALÂMETİ - Sign of the mourning - Gemilerde matem işareti sancaklarının Bkz: "Mezestre" edilmesiyle belirtilir. Yelkenli tekneler matemlerini serenlerini Bkz: "Gargacunda" ederek belirtirler.

MATHOL - Mud hole - Kazanlarda biriken çamurların çıkarılması için uygun yerlerine açılmış deliklerdir.

MATİZ DİKİŞİ - Mariner splice. Long splice - İki halatın kollarını açıp birbiri üzerine yatırarak örülmesi. Bu dikiş, ek yeri belli olmadığından, bastika ya da makaradan işlemesi gereken halatları birbirine eklemekte kullanılır. Bkz: "Uzun dikiş".

MATİZ ETMEK - Bkz: "Matiz dikişi".

MATKAP - Drill. Driller. Boring machine - Delik açma makinesi.

MATKAP, RADİAL - Radial drilling machine.

MATKAP TEZGÂHI - Drilling machine.

MAUNA ÇEMBERİ - Hound band - Çarmık ve istiralyaları ve diğer donanımları bağlayabilmek için direk başına yakın çok mapalı çelik ya da demir çember.

MAUN AĞACI - Mahogany - Sağlam, manevişli ağaç. Rengi koyu kan rengindedir. Uzun ömürlü olduğundan gemilerin ağaç işlerinde aranır. Ancak çok pahalıdır.

MAUNA(LAR) - Hound(s). Trestle tree. Cheek. Hoop. Top timber(s) - Ana direklerin kapelelerinin sancak ya da iskele taraflarına, omurgaya paralel olarak konulan ve üzerlerine gurcata ve çanaklık oturtulan kalın ve kuvvetli ağaçlardır. Gabya çubuklarının kaşkavalları da bunlar üzerine biner. Modern gemilerde bu tür düzen yoktur ve bu parçalar bugün çelikten yapılmaktadırlar.

MAUNA PRAÇOLU - Hound piece - Bkz: "Mauna"lara oturaklık yapmak üzere ana direkler üzerine bağlanmış praçollardır.

MAUNA YATAKLARI - Lower trestle trees - Maunalara, gurcatalara yataklık yapmak üzere praçollarla oluşan yuvalardır.

MAUN BOYA - Mahogany paint - Bkz: "Maun ağacı" renginde olan boya.

MAVİ FİŞEK - False fire.

MAVİ MIKNATISİYET - Blue magnetism. - Yer kuzey kutbu ile aynı olan mıknatısiyet.

MAVNA (MAVUNA) - Barge. Lighter - Taşıma kapasitesi yaklaşık olarak 30-500 ton arası olan altı düz, makinesiz yedekte çekilen şat, layter, salapurya.

MAVNACI - Lighterman. Bargeman - Layter , şat, duba, salapurya, mavna gibi deniz taşıma araçlarında çalışan gemici. Bu araçların yanaşıp, kalkmalarını, yedekleme halatının verilip alınmasını, dümen tutulmasını ve mavnanın çalışması için gerekli olan diğer işleri yaparlar.

MAVNA KANCASI - Hitcher.

MAVRİ BALIĞI - Bkz: "Kefal balığı".

MAVUÇ - Rave hook. Caulker's iron hook. Rasin hook - Eski kalafat üstüpülerini çıkarmak için kullanılan kalafatçı kalemi.

MAYDAY - Mayday - Uluslararası imdat çağrısı, Fransızca "Maider" kelimesinden doğmuştur. Bkz: "Radyo telefon usulleri".

MAYIN - 1) Mine - Denizaltında, istenilen derinlikte tutulan patlayıcı savaş âleti. Bkz: "Mıknatıslı mayın", "Çatışmalı ateşleme". 2) Bkz: "Mayın şekli".

MAYIN ARAMA TARAMA KUVVETİ — Mine force.

MAYIN ATEŞLEME SİSTEMİ — Mine control system. Submarine mine control system.

MAYIN DÖKME DENİZALTISI - Mine layer submarine.

MAYIN DÖKME(K) - Submarine mining - Bir su alanına düşmanı sokmamak için ya da o sahaya giren düşman gemilerini tahrip etmek amacıyla mayın dökmek.

MAYIN DÖKME KRUVAZÖRÜ - Mine layer cruiser.

MAYIN GEMİSİ - Mine layer. Mine planter. Submarine mine planter - Mayın dökmek, ağ germek gibi görevleri olan savaş gemisi.

MAYIN(I) DEMİRLEMEK - To moor - Mayını istenilen derinlikte demirlemek.

MAYINLAMAK - To lay mine.

MAYIN MATAFORASI - Cathead - Mayın toplamak için kullanılan matafora.

MAYIN ÖNLEME CİHAZI - Bkz: "Su uçurtması".

MAYIN ŞAMANDIRASI - Mine buoy - Bir sualtı mayınını ya da sualtı mayın tarlası-

nı göstermek üzere demirlenmiş işaret şamandırası.

MAYIN ŞEKLİ - Diamond shape - Baklava şekli. Eşkenar dörtgen.

MAYIN TARAMA GEMİSİ - Mine sweeper - Denize yerleştirilmiş mayınları toplayabilen özel yapılmış savaş gemisi.

MAYIN TARAMAK - To sweep. Mine dragging - Bkz: "Mayın tarama gemisi"nin yaptığı iş. Denizi tarayarak mayından temizlemek.

MAYIN TARAMA(SI) - Mine sweeping - Döküimüş, denize yerleştirilmiş mayınların özel yapılmış gemilerin donanımları ile toplanması.

MAYIN TARLASI - Mine field - Denize mayın dökmek suretiyle bir yeri mayınlamak.

MAYIN TEMİZLEMEK - Bkz: "Mayın taramak".

MAYISTRA - Main boom - Yelkenli bir teknede, grandi direğinin en altta bulunan serenine denir. Bulunduğu direkteki serenlerin en boylusudur.

MAYISTIRA MEZOSU - Main buntline - Bkz: "Mezo".

MAYISTIRA PRASYAYI DONATMAK - To splice main brace - Bkz: "Prasya".

MAYISTIRA SALABURNU - Main leach line - Bkz: "Salaburun".

MAYISTIRA SERENİ - Main yard - Bkz: "Mayıstıra".

MAYISTIRA SERENİ TUROSA FIRDÖNDÜ CIVATASI - Lower yard swivel bolt.

MAYISTIRA YELKENİ - Main sail. Main course - Bkz: "Mayıstıra" üzerine açılan yelken.

MAYISTIRA YELKENİ İSKOTA HALATI - Main tack.

MAYISTIRA YELKENİ İSKOTASI - Main sheet.

MAYISTIRA YELKENİ PIRASYASI - Main brace.

MAYİLİ PUSULA - Bkz: "Pusula, sulu".

MAYMUNCUK - Bkz: "Direk dibi maymuncukları".

MAYMUN KUYRUĞU BASTİKA - Monkey tail. Monkey block.

MAYN - Bkz: "Mayın".

MAYNA - Haul down. Lower. Reel off - Herhangi bir şeyi, bir halat ya da bir palanga ile aşağı indirilmesi için verilen emir. İndir emri.

MAYNA BANDO - Quickly lowering. Let go. To leave free - Hızlı bırakmak, indirmek.

MAYNA ETMEK - 1) Act of lowering. Act of haul down - Bkz: "Mayna" emri verilince yapılan iş. 2) Calm down of weather - Havanın kalması, sakinleşmesi, mayna etmesi.

MAYTAP IŞIĞI - Flare up light - Ateşlendiği zaman renkli ışıklar yayan havai fişek.

MAZGAL - Slit in the gun shield - Taretlerde ve top siperleri üzerinde top namlusunun geçmesi ve aşağı yukarı hareket edebilmesi için açılmış delikler.

MAZOT - Fuel oils. Fuels - Bkz: "Akaryakıtlar".

MAZOT MEMESİ - Burner - Sıvı yakıtı kazana püskürten püskürtücü.

MEÇ - Hanger. Small sword - Deniz subaylarının taşıdığı küçük kılıç.

MEDAR - Bkz: "Yörünge".

MED CEZİR - Bkz: "Kabarma alçalma".

MEDDÜCEZİR - Bkz: "Kabarma alçalma".

MEDÜZ - Bkz: "Deniz anası".

MEGAFON - Megaphon - Sesi yükseltebilmek, kuvvetlendirmek için kullanılan borazan.

MEHİL - Days of grace - Anlaşmadaki günlerin ve tarihin dışında verilen günler. Bkz: "Uzatma".

MEKANİK—Mechanical—Makine ile ilgili. Hareket ve denge yasaları ile ilgili.

MEKANİK ISI DEĞERİ - Mechanical equivalent of heat - İşin ısıl(termik) eş değeri.

MEKANİK KAZANÇ - Mechanical advantage—Bir palanga ya da bir makine kullanıldığında uygulanan kuvvet ile kaldırılan yükün ağırlığı arasındaki oran.

MEKANİK MATAFORA - Mechanical davit - Mekanik donanımla hareket eden matafora.

MELANURYA BALIĞI - Black tail.

MELEZ - Mixture. Contamination - Bir sıvıya özelliğini bozan yabancı sıvının karışması. Buna "Melez yapmak" da denir.

MELEZ YAPMAK—Brakish—Bkz: "Melez". Tatlı suya tuzlu suyun karışması.

MELTEM - 1) Breeze. Land breeze. Land wind. Katabatic wind— Karadan denize doğru esen rüzgar. Tersi Bkz: "İmbat"dır. 2) Gentle breeze - Bkz: "Bofort rüzgar çizelgesi ölçülerine göre 3 kuvvetinde olan rüzgar. Saate 7/10 deniz mili hızla eser.

MEMLEKETE DOĞRU - Homeward bound.

MEMLEKETİNE GÖNDERMEK - Repatriation - Gemi adamını, memleketine yurduna göndermek.

MEMLEKET SAATİ - Civil time. Local time - Ülkede uygulanan saat.

MENDİREK - Mole. Breakwater - Kıyıya bağlantılı olarak yapılan mendirek, limanı hakim rüzgârlara karşı korumak amacıyla yapılır. Ayrıca üzerlerinde yükleme boşaltma olanakları da olabilir.

MENDİREKBAŞI - Pierhead.

MENDİREKBAŞI FENERİ - Pierhead light. Port light.

MENFEZ - Bkz: "Açıklık", "Menhol".

MENGENE - Vice - Sıkıştırıcı (alet).

MENGENE TEZGÂHI - Vice bench.

MENHOL - Manhole - Bir adamın girebilmesi, geçebilmesi için kazanda, tank üstünde, güvertede ya da diğer kapalı yerlerde açılmış delikler, menfezler, açıklıklar. Bkz: "Mathol".

MENŞE ZAMANI - Time of origin - İşaretin

gönderilmesi için emrin verildiği saat.

MENZİL - Range - Mesafe.

MENZİL ZAMANI - Duration of rise. Duration of fall - Bir kabarma alçalma sürecinde alçak su düzeyinden yüksek su düzeyine gelene kadar geçen zaman ya da tersi.

M.E.P. - Mean effective pressure'ın kısa yazılışı. Dizel motorlarında silindir içindeki basınç değişimi ile ilgili ortalama bir basınç kavramı. Güç hesabında kullanılır.

MERCAN - Coral - Denizlerde yaşayan kalkerli polip.

MERCAN ADASI - Coral reef. Atoll. Coral island - Bkz: "Mercan" ların oluşturduğu ada.

MERCAN BALIĞI - Common sea bream Gold fish.

MERCAN KAYASI - Reef coral. Coral reef. Coral. Madrepore.

MERCEK - Eyepiece - Teleskop merceği.

MERCEKSEL BULUT - Lenticular - Mercimek biçiminde dışbükey bulut biçimi.

MERCİMEK BULUTU - Banner cloud - Kuvvetli rüzgârların esmesi sırasında dağ tepelerinde uçuşan mercimek biçiminde bulut.

MERDİVEN BASAMAĞI — Step.Rime.

MERİDİYEN (MERİDYEN) — Meridian — Boylam. Zeval dairesi. Ekvator düzlemine dik olan ve kutuplardan geçen düzlemlerin yer ve yüzeyi ile ara kesiti olan büyük daire. Kutupları birleştiren yarım daire. Bu daire üzerindeki bütün noktaların boylamı aynıdır.

MERİDİYEN BOYUNCA SEYİR — Run the longitude — Meridiyen üzerinde, kuzey ya da güneye doğru yapılan seyir sonucu oluşan yol d.lat'a eşittir.

MERİDİYEN ÇİZGİSİ — Meridian line — Gözlemcinin çevresinin kuzey ve güney noktalarını birleştiren çizgi.

MERİDİYENE AİT — Meridional.

MERİDİYENE YAKIN — Circummeridian — Meridiyene henüz varmamış, civarında.

MERİDİYENE YAKIN ENLEM — Bkz: "Meridiyene yakın yükseklik".

MERİDİYENE YAKIN YÜKSEKLİK — Ex meridian altitude — Meridiyen üzerinde olmayan, fakat ona yakın olan gök cisminden alınan yükseklik.

MERİDİYENİ BATIYA GEÇİŞ — Westing.

MERİDİYEN(İ) GEÇİŞ - Meridian passage. Meridian transit — Belirli bir meridiyenden gök cisminin geçişi.

MERİDİYEN İZDÜŞÜMÜ — Meridional projection — Meridiyene paralel ya da ona uygun bir düzeyde bir küreyi aksettirme, projeksiyon.

MERİDİYEN KISIMLARI (PARÇALARI) — Meridional parts — Aksamı nısfınehari. Belli bir enlem ile Ekvator arasındaki meridiyenin yer yüzü üzerindeki gerçek boyunun, Merkator haritası üzerine izdüşüm yapan boyu, yani harita üzerindeki boyun boylam birimi cinsinden ifadesidir. Diğer bir deyimle "Sec.Lat" oranında artan aralıklarla Markator haritasına izdüşüm yapan enlem paralellerinin ekvatordan olan uzaklığıdır.

MERİDİYEN KISIMLARI (PARÇALARI) FARKI — Difference of meridional parts — Meridiyenler kısımları yönünden enlemler arasındaki mesafe. İki enlemin oluşturduğu meridiyen parçaları değerleri arasındaki fark.

MERİDEYENLER ARASI MESAFE — Departure. Meridional distance — Farklı meridiyenler üzerinde aynı enlemli iki nokta arasındaki mesafe. Bkz: "Diparçır".

MERİDİYEN MESAFESİ — Meridian distance — İki meridiyen, boylam arasındaki uzaklık. Saatler arasındaki fark olarak ifade edilir.

MERİDİYEN SEYRİ — Meridian sailing — Meridiyen, boylam daireleri üzerinde yapılan seyir.

MERİDİYEN SONRASI YÜKSEKLİK — Back altitude — Gök cisminin meridiyeni geçtikten sonra alınan yüksekliği.

MERİDİYEN YÜKSEKLİĞİ — Meridian altitude — Gözlemcinin meridiyeninde olan gök cisminden (cirimden) alınan yükseklik (irtifa).

MERİH GEZEGENİ — Mars — Güneşten dünyaya doğru dördüncü gezegen.

MERİNA BALIĞI — Moray.

MERKATOR (MARKATOR) HARİTASI — Mercator chart-Merkator izdüşümüyle hazırlanmış harita. Bu yöntemle yapılan haritalarda, enlem ve boylam doğruları birbirine dik ve paralel olup meridiyenlerarası mesafe bütün enlemler için aynıdır. Enlemler arası, o enlem dairesinin ekvatordan olan açısal uzaklığının Secant'ı ile orantılı olarak büyür.

MERKATOR İZDÜŞÜMÜ — Mercator projection — Bu izdüşüm, ekvatorda yere teğet ve aynı zamanda Yer'in kutupsal eksenine paralel olmak üzere, Yer'in etrafına sarılan bir silindire, Yer'in merkezindeki ışığın izdüşümüdür. Buna "Ekvatoral silindirik izdüşüm" de denir.

MERKATOR SEYRİ — Mercator sailing — Yer üzerindeki problemlerin düzlem trigonometri ile halledilmesini esas alan seyir yöntemi Bkz: "Merkator haritası" üzerinde yapılan seyir.

MERKEZ (ANA KUVVET) — Center (main body).

MERKEZ ENLEMİ — Central latitude — Yer merkezinde Ekvator düzlemi ile gözlemciden geçen hat arasında oluşan açı.

MERKEZ HATTI — Center line. Geminin baş kıç yönünde merkezinden geçen düşey düzlem. Su hatları planında (üstten görünüş) geminin başından kıçına uzanan

çizgi.

MERKEZ HATTI PERDELERİ— Center line bulkhead—Dökme yüklerde yapılacak giderlerden ekonomi sağlamak amacıyla, bazı şilepler ambar ağızlarında kesik olmak üzere, baş kıç yönünde, devamlı boyuna merkez hattı perdeleri ile donatılmıştır.

MERKEZİ(YET) HATA(SI)— Centering error. Eccentric error—Sekstanta büyük ayna mihverinin sekstant yayının merkezinde olmaması nedeniyle oluşan hata.

MERKEZ KUŞAK— Bkz: "Orta boy görderi".

MERKÜR GEZEGENİ— Mercury—Utarit gezegeni. Güneşten olan en büyük açısal uzaklığı 29 derecedir. Yalnız güneş doğunca ve batınca pek az görülür. Dokuz büyük gezegenden güneşe en yakın olanıdır.

MERMİ—Shell. Projectile.

MERMİ ASANSÖRÜ— Shell hoist.

MERMİ İLE YARALANMA—Hulling—Teknenin mermi vb. ile yara alması, hasara uğraması.

MERMİLİK— Shell room.

MERMİYİ PATLATMAK— Explode a shell.

MERMİ YOLU— Trajectory.

MEROPA— Meropa—Süreyya burcunda görünen altı yıldız.

MERSA— Bkz: "Demir yeri", "Liman".

MERSİN BALIĞI— Sturgeon.

MESAFE— Distance— 1) Rota yönünde uzunluk 2) İki nokta arasında en kısa yol. 3) Belirli iki meridiyen arasındaki zaman farkı, fasıla.

MESAFE ÇİZELGESİ (CETVELİ)— Distance table— Limanlar arasındaki mesafeleri gösteren çizelge.

MESAFE KAYDEDEN— Distance recorder— Genel olarak gidilen yolu kaydeden ve köprüüstünde de okunabilen parakete donanımını tanımlar.

MESAFE MERİDİYENİ— Graduated meridian—Mesafenin ve enlemin ölçülebilmesi için Merkator haritasi kenarındaki taksimatlı meridiyen.

MESAFE NAVLUNU— Distance freight—Yük, anlaşma limanında boşaltılmayıp ona yakın bir limanda boşaltılıyorsa, aradaki mesafe için navlun anlaşmasına göre ödenecek navlun. T.T.K.1085

MESAFE ÖLÇME ALETİ— Range finder—Mesafe bulmak için yapılmış alet.

MESAHA TONU— Measurement ton. Shipping ton. Freight ton— 40 c.ft. (kadem küp) 31,16 imperial galon ya da 32.14 U.S.A. buşel (kile) karşılı ton birimi.

MEŞRU YÜK— Legal merchandise. Lawful trade.

MET— Bkz: "Kabarma".

MET AKINTISI—Bkz:"Kabarma akıntısı".

METALİ (MATALİ)— Bkz: "Bahar açısı".

METAL KASA— Patent eye. Socket—Tel halata yapılan kasa dikişi yerine konulan metal kasa. Radansalı da olabilir.

METAL KOŞULU— Metalling clause— Sigorta poliçesine, su etkisi nedeni ile madeni kaplamaya olan hasarın hariç tutulacağı hususunda konulan koşul. Poliçeye konulan bu koşul ile sigortacının, geminin sefer esnasında uğrayacağı normal aşınma ve eskimeden sorumlu olmayacağı belirtilir.

METAL YORGUNLUĞU— Fatigue—Titreşim, sıcaklık değişikliği, metal üzerindeki gerilme ve diğer faktörlerin etkisi ile madenin sağlamlığının azalması, yıpranması, yorulması.

METASENTİR— Metacentre— Merkez ötesi yüksekliği. Gemi biraz meylettiği zaman, yeni yüzücülük (sephiye) merkezinden geçen doğru ile kesim noktası olup (kısaca M ile gösterilir) bu noktadan ağırlık merkezine olanmesafeye metasentir denilir. Kısaca (GM) ile gösterilir. GM metasentir yüksekliği gemilerin enine dengesinin (stabilitesinin) bir ölçüsüdür. GM azaldıkça gemi dengesi tehlikeye giriyor demektir. Bkz: "Denge, kararlı", "Denge kararsız", "Denge tarafsız".

METASENTİR EĞRİSİ— Metacentere diagram—Geminin değişik yüklü durumlarında Bkz: "Metasentir'in omurgadan olan yüksekliğini ve yüzücülük merkezinin dikey durumlarını veren eğridir.

METASENTİR YARIÇAPI— Metacentric radius.

$$BM = \frac{I}{V(\nabla)}$$

I : Su hattı alanının geminin boyuna eksenine göre atalet momenti

V(∇) : Bahsedilen su hattının altında kolon deplasman volümü.

METASENTİR YARIÇAPI, BOYUNA— Longitudinal metacentric radius.

$$BM_L = \frac{I_L}{V(\nabla)}$$

I_L : Su hattı alanının geminin eksenine göre atalet momenti.

V(∇): Bkz. Metasenik yarıçapı

METASENTİR YÜKSEKLİĞİ— Metacentric height—Geminin ağırlık merkezi ile merkez ötesi arasında olan mesafedir. Kısaca "GM". Bkz: "Metasentir".

MET DALGASI— Bkz: "Kabarma dalgası".

METEOR— Meteor— Gezegenler arasında dolaşan taş parçası.

METEOR, KÜÇÜK— Aerolite— Ana maddesi taş olan küçük meteor.

METEOROLOJİ— Meteorology—Bkz: "Hava bilgisi".

METEOROLOJİ İSTASYONU — Weather station—Hava durumlarının gözlendiği, hava tahminlerinin yapıldığı istasyon.

METESENTIR— Bkz: "Metasentır".

METRE KARE— Squaremeter.

METRİK TON— Metric ton. Continental ton— 1.000 kg. ya da 2204 libre karşılığı ağırlık ölçüsü. Bkz: "Ton".

MEVKİ— Bkz: "Konum".

MEVKİ AÇISI— Target angle—Hücum gemisinin, hedeften olan nisbi kerterizi olup hedefin pruvasından itibaren saat yelkovanı yönünde 360 dereceye kadar ölçülür.

MEVKİ KORUMA— Station keeping—Belirli bir gemiden uzaklık ve kerterizi aynen koruma. Bkz: "Mevki koruyucu".

MEVKİ KORUYUCU— Station keeper— Özellikle savaş gemileri bir düzen içinde seyrederken aralarındaki açıklığı korumak için kullanılan âlet.

MEVLANA CEVİZİ— Turk's head. Double wall and double crown knot. Man rope knot— İskele kenarlarında bulunan puntellerin başlarında bulunan deliklerden geçirilen halatın, halat bosaların çımalarına yapılan ceviz. Bu ceviz bir piyan cevizi ile üstüne bir de fener yapılıp suga edildikten sonra halatın bedeni üzerine sarkan kolların, yanlarına rastlayan kolların altından yukarı doğru birer defa daha yürütülerek yapılır. Vardamana cevizi de denir. Bkz: "Piyan cevizi", "Fener cevizi".

MEVRİD— Bkz: "Varış limanı".

MEVSİMLİK ALAN— Seasonal area— Bkz: "Mevsimlik Bölge"den biraz farklı olup yükleme devresi vardır.

MEVSİMLİK BÖLGELER— Seasonal zones— Bir okyanus ya da deniz için uygulanan mevsimlik bölgeler. Bu bölgelerde değişik yükleme hatları uygulanır. Bkz: "Yük hatları", "Fribord markası". Dünya haritası ikive bölünmüştür. a) Daimi bölgeler: Yaz bölgeleri. Tropikal bölgeler. b) Mevsimlik bölgeler ve alanlar: Kış bölgeleri ve alanları. Tropikal bölgeler.

MEVSİMLİK LİMANLAR—Seasonal ports —Senenin belirli mevsimlerinde trafiğe açılan (buz-donma v.b. nedenlerle) limanlar.

MEYAMA MATAFYONU— Bkz: "Miyama". "Matafyon".

MEYDANCI— Idler. Dayman—Gündüzcü. Gece vardiyası tutmayan, fakat bütün gün çalışan gemi adamı. Lostomolar, marangoz ve eskiden yelkenciler gibi.

MEYİL— 1) Heel. List. Listing—Rüzgâr etkisi ile ya da yük kayması sonunda gemide oluşan yana yatma, bayılma. 2) Declination— Yükselim. Gök cisminin meyli, yükselimi, eğimi. Gök cisminin gök küresinde eşlek (Ekvator) düzlemine göre açısal uzaklığı. Eşlekten açısal mesafe. Başka bir deyimle gök cisimlerinin gök küresindeki enlemleri.

MEYİL AÇISI— Inclination of ship. Angle of inclination—Geminin güvertesine dik olan çizgiden sapma, meyletme.

MEYİL DAİRESİ YAYI— Polar distance. Göksel cisimle kutup arasında kalan meyil dairesi yayı. Kutup uzaklığı.

MEYİL DENEYİ (TECRÜBESİ)— Heeling (Inclination) experiment—Gemi Bkz: "KG"sını bulmak için yapılan deney. Diğer bir deyimle geminin doğrultucu kuvvetini anlamak için yapılan deney.

MEYİL DERECESİ— Degree of inclination.

MEYİL GÖSTERGESİ— Clinometer—Geminin yaptığı meyli, yalpayı gösteren âlet.

MEYİLLİ DÖNÜŞ— Banked turn.

MEYİL PARALELİ— Parallel of declination—Gök ekvatoruna paralel olarak gök cisminin takip ettiği yörünge.

MEYLETMEK— Listing. Listed. Devolope a list. Lay along—. Yatmak, yana yatmak, bayılmak.

MEZARNA (MİZERNA)— 1) Coaming. Hatch coaming—Ambarağzı, kaporta ağzı kenarı. Ambar ağızlarının ya da kaportanın güverteden olan yükseklikleri, duvarları. Bu yükseklikler ambara ya da kaportalardan, güverteden içeriye su girmesini önlerler. 2) Hatch beam— Bazen bu deyim ambar ağzı sürme kemerleri için de kullanılır. Bkz: "Ambar ağzı kemeresi".

MEZE— 1) Half— Yarım. 2) Razee—Üst güvertesi çıkartılmış.

MEZE BORDA— Broadside—Meze borda ateş. Geminin bir bordaya ateş edebilen bütün toplarını birden ateşlemesi. Buna "Konsantre ateş" de denir.

MEZE GÜVERTE— Half deck— Tam pruvadan teknenin ortasına kadar olan güverte.

MEZESTRE— Dip. At the dip. Half mast. Half mast the colors. Hoist flag half mast. Vail—Herhangi bir şeyin yerine tam sürülmeyip yarıda bırakılması. Sancaklarla işaret flâmalarının toka edilmeyip savlolarının yarı payına kadar basılması. Cevap flâması bu durumda "Gördüm fakat anlayamadım"ı ifade eder.

MEZESTRE ETMEK— Bkz: "Mezestre".

MEZE VOLTA— Half hitch. Half turn— Bir halatın çımasını bir seren ya da kendi bedeni üzerinde bir kroz kırdıktan sonra çıma ile bedenin karşı taraflara alınması ile yapılır.

MEZE VOLTALI DÜLGER BAĞI— Timber hitch with half hitch—Denizde herhangi bir sereni çekmek ya da sürüklemek için seren üzerine yapılan bir dülger bağı ile bir meze voltadan oluşur.

MEZE VOLTALI YOMA BAĞI— Hitch and seizing— Gemileri sahile ya da şamandıraya bağlamak için kurt ağızlarından ve loçalardan verecekleri halatları birbirine eklemekte kullanılır.

MEZGİT (MEZİT) BALIĞI— Power cod. Haddog. Whitting.

MEZO— Buntline—Tirinket ve mayıstıra yelkenlerinin altabaşo yakalarını baş taraftan serenin üzerine kaldırmakta kullanılan selviçeler.

MEZO TORNOSU— Buntline block—İkiz bastika. Donanımları birbirinin karşı yönünde komuta etmek üzere başbaşa bağlanmış iki tornodan oluşan makaradır. Buna "Ters maymun" da denir.

MHHW— "Mean higher high water— En yüksek su ortalaması"nın kısa yazılışı.

MHW— "Mean high water— Yüksek su ortalaması"nın kısa yazılışı.

MHWN— "Mean high water neaps—Ölü yüksek sular ortalaması"nın kısa yazılışı.

MHWS— "Mean high water springs— Canlı yüksek sular ortalaması"nın kısa yazılışı.

MIĞRI BALIĞI— Conger eel.

MIKNATIS— Magnet. Loadstone— Demiri çekme ve yöneltme özelliği olan madde.

MIKNATIS ÇUBUĞUNUN UCU— Magnetic pole— Mıknatıs çubuğunda mıknatısiyetin en fazla olduğu kısım. Mıknatısın kutbu.

MIKNATIS ÇUBUKLARI— Corrector's magnets— Pusuladaki yapay sapmayı (İnhirafi arizi'yi) düzeltmek için kullanılan mıknatıs çubukları. Bkz: "Yapay sapma".

MIKNATIS ETKİ, AKIMI— Magnetic inducation— Bir mıknatısın değmeden diğer bir iletkene olan etkisi sonucu akım oluşturması.

MIKNATIS ETKİ ALANI— Magnetic field— Manyetik alan. Bir mıknatısın etki alanı.

MIKNATIS FIRTINASI— Magnetic storm— Dünyanın manyetik alanında oluşan hızlı artış, karışıklık (Disturbance). Saat ve gün olarak ölçülür. Güneş lekelerinden geldiği sanılmakta olup dünyanın bütün alanını kaplar, etkiler.

MIKNATISİ— Magnetic— Magnetik. Manyetik. Mıknatısla ilgili.

MIKNATISİ EKVATOR— Magnetic equator— Serbest pusula ibresinin Dünya üzerinde mıknatısi dip oluşturmadığı (kuzeye ya da güneye meyletmediği) ibre eğiminin olmadığı noktaların birleştirilmesinden oluşan hat, çizgi. Bu çizgi aynı zamanda Dünyanın kırmızı, mavi mıknatısiyetini de ayırıcı hattır.

MIKNATISİ ENLEM— Magnetic latitude— Manyetik enlem. Bkz: "Mıknatısi ekvator"un güney ya da kuzeyinde kalan eş dip değerli noktaların birleşmesinden oluşan enlem.

MIKNATISİ FREN— Magnetic brake— Manyetik fren.

MIKNATISİ GENLİK— Magnetic amplitude— İbresi magnetik meridiyen üzerinde olan pusula ile doğu ya da batıdan oluşan kerteriz açısı.

MIKNATISİ GÜNEY AÇISI— Magnetic azimuth— Mıknatısi meridiyenin doğu ya da batısında derece ile gösterilen açı.

MIKNATISİ KATSAYILAR (EMSALLER)— Magnetic coefficients— Bkz: "A", "B" "C", "D" ve "E" emsalleri.

MIKNATISİ KAVRAMA— Magnetic coupling— Makine ile pervaneyi birbirine bağlayan manyetik kaplin.

MIKNATISİ KERTERİZ— Magnetic bearing— Gözlemcinin bulunduğu konum ile belli bir maddeyi birleştiren hattın manyetik meridiyenle yaptığı yatay açı.

MIKNATISİ KUTUPLAR— Magnetic poles— 1) Manyetik (magnetik) kutuplar. Dünyanın kuzey ve güney kutuplarında serbest bir pusula ibresinin yatay düzlemden düşey olarak saptığı yani ibre meylinin 90 derece olduğu yerler. Bu yerler kuzeyde Hudson körfezinde, güneyde ise Güney Viktorya arazisi üzerindedir. 2) Bir mıknatıs çubuğunun uçları, mıknatısiyetin en fazla olduğu yerler.

MIKNATISİ KUZEY— Magnetic north— Dış etkilerden arıtılmış, serbest asılmış bir pusula ibresinin kırmızı ucunun gösterdiği kuzey yönü.

MIKNATISİ MERİDİYEN— Magnetic meridian— Kuzey, güney mıknatısi kutuplar arasındaki magnetik kuvvet hattı. Mıknatısi nısfınehar. Diğer bir deyimle bütün etkileyici kuvvetler kalktığında serbest, askıda olan bir pusula ibresinin yöneleceği hat.

MIKNATISİ OLMAYAN TEKNE— Non magnetic vessel— Mıknatısi pusulanın etkilenmemesi için özel olarak yapılmış ağaç tekne.

MIKNATISİ PUSULA— Magnetic compass— Manyetik pusula. Yer manyetik alanının doğrultusunu gösterecek şekilde mıknatısi kuzeye yönelen, 360 dereceye bölünmüş bir pusula kartına bağlanmış ve mil üzerinde hareket edebilen mıknatıs ibresinin oluşturduğu pusula.

MIKNATISİ ROTA— Magnetic course—

Kerte hattı ile manyetik meridiyen arasındaki açı. Bkz: "Kerte hattı". Diğer bir deyimle gemi başının (baş kıç hattının) mıknatısi meridiyenle yaptığı açıdır.

MIKNATISİYET— Magnetism— Demir, kobalt, nikel gibi madenler kolay mıknatıslanmayı kabul ederler. Belli maddelerin çekilme ve yönelme özelliklerinin oluşturduğu durum.

MIKNATISİYETTEKİ DEĞİŞİM—Perturbation—Patlamalar ya da atmosferdeki elektriklenme nedeniyle mıknatısiyette olan değişme.

MIKNATISİYET, YARI DAİMİ— Sub permanent magnetism.

MIKNATISLANMA, ETKİ İLE— Induced magnetism— Manyetik alanda bulunma nedeni ile mıknatıslanma.

MIKNATISLI MAYIN— Magnetic mine— Geminin demir oluşundan yararlanarak patlayan (infilak eden) mayın.

MINTIKA ZAMANI— Zone time— Bkz: "Evrensel zaman", "Bölge zamanı".

MİÇAÇO— Bkz: "Kriko".

MİÇO— Deck boy. Land luber. Side boy. Apprentice— Acemi gemici. Kabakçı. Gemicilikte bilgisi olmayan gemi adamı.

MİÇOZ— Plug— Bkz: "Lavra deliği"ne konulan kılavuz tapa.

MİDYE— Mussel.

MİDYE BAĞLAMA— Fouling— Gemi karinasında midyelerin yapışması, üremesi, çoğalması. Bkz: "İkinci kat".

MİDYE (YOSUN) BAĞLAMIŞ— Fouled— Bkz: "Midye bağlama".

MİHVER— Axle. Axis. Pivot. Bkz: "Mil 2".

MİL— 1) Mile— Denizde mesafe olarak kullanılan mil ölçüsü. 15.5.1964 tarih ve 476 sayılı yasa ile karasuları için 1852 metre olarak kabul edilmiştir. Bkz: "Coğrafi mil", "Statü mili", "Standard mil", "Uluslararası deniz mili". 2) Bkz: "Şaft".

MİLİBAR— Milibar— Bkz: "Bar"ın 1/1000'i olup barometrik basınç birimi olarak kullanılır. Santimetre kareye isabet eden 1.000 dinlik bir kuvvete eşittir.

MİNDE OLMAK— Block and block. Two blocks. Chockablock— Palanga makaralarının birbirine kavuşması.

MİNDE YAPMAK— Round in— Bkz: "Minde olmak".

MİNİMAKS— Fire extinguisher— El yangın söndürücüsü. Yaklaşık olarak bir metre boyunda, içinde yangın söndürücü kimyasal madde bulunan silindir biçiminde yangın söndürücü.

MİNOTA— Bkz: "Kum saati".

M.İ.P.— Marine insurance policy— Deniz sigorta poliçesi'nin kısa yazılışı.

MİRA— Star a Celus— Celus'da parlaklığı değişen a yıldızı. Onbir ayda parlaklığı ikiden onikiye kadar değişir.

MİRAÇ— Mirach. Star B of Andremeda— Andremeda'nın B yıldızı. Parlaklık: 2.4

MİRFAK— Star a Persai— a Persai yıldızı. Parlaklık: 1.9

MİRZAM—Star B Canis Majoris—Büyük Köpek'in B yıldızı. Parlaklık: 2.0.

MİSTAÇO— Bobstay— Cıvadradan bodoslama çenesine inen halat ya da zincir kösteklere denir. Cıvadranın yukarı kalkmasını önler.

MİSTRAL— Mistral—Lyon ve Cenova körfezlerinde esen kuvvetli yıldız karayel fırtınası.

MİŞEL TİPİ SIRAST YATAĞI— Shoe type— Tek kolarlı sırastyatağı.

MİYAMA (HALATLARI, KAMÇILARI)— Inner turns— Miyama yakalarını serene bağlayan halatlar.

MİYAMA KALÇETELERİ— Robands. Robins— Yelkenin miyamasını seren üzerinde vardaveleye bağlamak için, cunda halatlarının etrafına vurulan tirneleledir. Bunlara "miyama tirneleleri" de denir.

MİYAMA KAMÇILARI— Bkz: "Miyama halatları".

MİYAMA MATAFYONU— Earing of a sail.

MİYAMA TİRNELELERİ— Bkz: "Miyama kalçeteleri".

MİYAMA YAKALARI— Head— Dört köşe yelkenin üst yakasındaki köşeler.

MİYAR— Standard— Ayar.

MİYAR GÜVERTE— Standard compass deck. Top of the wheel house. Monkey island. Flying bridge— Köprüüstü, komuta köprüsü üstünde bulunan güverte. Burada miyar pusula ve kumanda âletleri bulunur.

MİYAR LİMAN— Standard port— Kabarma alçalma zaman ve yüksekliklerinin hesaplandığı liman. Diğer tali limanların kabarma alçalması bu limanlara göre hesaplanır.

MİYAR PUSULASI— Standard compass— Bir gemide bulunan pusulaların düzeltilmiş olanı ve diğer pusulalara ayar olarak kabul edileni. Genellikle mıknatısi olan bu ana pusula geminin en üst güvertesinde bulunur.

MİYAR PUSULA GÜVERTESİ—Standart compass deck—Bkz: "Miyar güverte".

MİZANA— Mizzen. Mizen— 1) Bkz: "Kıç direk". 2) Bkz: "Mizana yelkeni".

MİZANA ABAŞO GABYA PRASYASI— Lower mizen topsail brace.

MİZANA ABAŞO GABYA YELKENİ— Lower mizen topsail.

MİZANA BABAFİNGO ÇUBUĞU— Mizen topgallant mast.

MİZANA BABAFİNGO GARGAFUNDOSU— Mizen topgallant butline.

MİZANA BABAFİNGO PIRASYASI— Mizen topgallant brace.

MİZANA BABAFİNGO SALABURNU— Mizen topgallant leechline.
MİZANA BABAFİNGO SERENİ— Mizana topgallant yard.
MİZANA BABAFİNGO YELKENİ— Mizen topgallant sail.
MİZANA DİREĞİ— Mizen mast— Baştan itibaren üçüncü direk. Bkz: "Kıç direk".
MİZANA FOA İSKOTASI— Cross jack sheet.
MİZANA FOA MEZOSU—Cross jack buntline.
MİZANA FOA PIRASYASI— Cross jack brace.
MİZANA FOA SALABURUNU— Cross jack leechline.
MİZANA FOA SERENİ— Cross jack yard. Mizen yard.
MİZANA FOA YELKENİ— Cross jack— Yelkenli teknelerde mizana (baştan üçüncü direk) direklerindeki seren yelkenlerin en altta bulunanıdır.
MİZANA GABYA ÇUBUĞU— Mizen topmast.
MİZANA GABYA GARGAFUNDOSU— Mizen topsail buntline.
MİZANA GABYA İSTİRALYASI— Mizen topmast stay.
MİZANA GABYA PIRASYASI— Upper mizen topsail brace.
MİZANA GABYA SERENİ— Upper mizen topsail yard.
MİZANA GABYA YELKENİ— Upper mizen topsail.
MİZANA İKİNCİ DİREĞİ— Bonaventure mizen.
MİZANA KUNTRA ÇUBUĞU— Mizen royal mast.
MİZANA KUNTRA GABYA İSTİRALYASI— Mizen royal mast.
MİZANA KUNTRA GARGAFUNDOSU— Mizen royal buntline.
MİZANA KUNTRA PIRASYASI— Mizen royal brace.
MİZANA KUNTRA SERENİ— Mizen royal yard.
MİZANA KUNTRATA İSTİRALYASI— Mizen skysail stay.
MİZANA KUNTRATA PIRASYASI— Mizen skysail brace.
MİZANA KUNTRATA YELKENİ— Mizen skysail sail.
MİZANA KUNTRA YELKENİ— Mizen royal.
MİZANA YELKENİ— Mizen. Mizzen— Mizana ya da kuntra mizana direklerine gizli ve bumbalı olarak çekilen yamuk biçiminde yan yelken.
MİZAR— Mizar Star e Canis Majoris— Büyük Ayı'nın e yıldızı. Parlaklık: 2.4.
MLWN— Mean low water neaps— Ölü alçak su ortalaması".
MLWS— Mean low water springs— Canlı en alçak sular ortalaması'nın kısa yazılışı.
MODA— Close reef— Kütükbaşı camadanını tanımlamak için kullanılan bir deyim. Gabyarların kütükbaşı camadanla bulunuşlarına "Gabyarlar modada" denir.
MODA YELKENİ— Bkz: "Huri yelken", "Pena yelkeni".
MODEL— Model. Design.
MODEL ÇEKME ARABASI—Model towing carriage—Gemi model havuzlarında, yapılmış olan bir gemi modelini istenen hızda çekmek için kullanılan, modelin bağlandığı araba.
MODEL FREZE TEZGÂHI—Model milling machine—Gemi endaze tablosundan yararlanarak su hatlarını esas almak suretiyle gemi modelini yapmakta kullanılan tezgâh.
MODELHANE— Mold loft. Mould loft. Wood pattern shop— Gemi yapı elemanlarının model, şablon vb. yapıldığı modelhane, kalıphane.
MODEL LEVHA— Fashion plate— Kasara yan levhası. Ağız kuşağı ya da parampet içinde daralarak devam eden saç levha.
MODÜLATÖR— Modülatör— Radarda Bkz: "Pals" grupları doğurur ve bunların birbirini takip etmesini sağlar.
MOLA— 1) Cast off. Let go. Ease off— Halatın ya da herhangi bir şeyin koyverilmesi, kaçırılması için verilen emir. 2) Rest— Dinlenme, istirahat.
MOLA İSKOTA— Let go the sheet.
MOLOZ— Rough stone— Kaba taş.
MOLOZMA— Approximately 100 meters fishing net— Yaklaşık olarak 100 m. boyunda balık ağı.
MONİTOR— Monitor— Az su çeken, kıyı korunması için yapılmış eski savaş gemisi. 2) Radarın olumlu çalışıp çalışmadığını kontrol eden aygıt.
MONSON RÜZGARLARI— Monsoons— Genellikle yazın denizden, kışın karadan devamlı bir şekilde esen rüzgar: Hindistan, Çin ve Afrika sahillerinde görülür. Batı Afrika musonları bütün yıl kıble lodostan eser.
MONTAJ— Installation. Erection. Assembly— Parçaların birleştirilmesi.
MONTAJ MÜHENDİSİ— Erection engineer.
MORELA— Bkz: "Morile".
MORFİDAR— Tafrail— Kıç küpeşte. Kıç parampet küpeştesi.
MORİLE— Conical wooden plug— Konik ağaç tapa. Bkz: "Ağaç kavele".
MORİNA BALIĞI— Cod fish. Stock fish.
MORİZE— Reef earing— Yelken camadana vurulacağı zaman camadanlarla birlikte kullanılan halatlar.
MORRİSH FORMÜLÜ— Morrish formula— Deplasman merkezinin omurgadan yüksekliğini saptamaya yarayan ampirik bir formül.

$$\overline{KB} = \frac{1}{3}\left(\frac{5d}{2} - \frac{V}{S}\right)$$

S : Islak yüzey alanı

d : Draft.

V : Hız

MORS ALFABESİ— Morse alphabet. Morse code— İşaretleşmede kullanılan alfabe ve rakamlar. Harf ve rakamlar bir uzun, bir kısa ya da her ikisinden oluşur. Işık, ses ya da şekille iletilir. Profesör Morse tarafından bulunmuştur.

MORS İŞARETİ, IŞIKLI— Flashing— Işıkla gönderilen Mors işaretleri.

MOTOR— Motor.

MOTORCU— Motorman— 1) Motorlu gemi makine zabiti. 2) Motorlu araç kullanan (kullanma izni verilen) gemi adamı.

MOTORİN— Gas oil— Bkz: "Akaryakıtlar".

MOTORLU GEMİ— Motor ship. Motor vessel.

MOTORLU TEKNE— Motor vessel. Motor boat.

MOTORU, BENZİN— Gasoline engine.

MOTORU, DİZEL— Diesel motor. Diesel engine.

MOTORU, DÖRT ZAMANLI— Four stroke cycle engine.

MOTORU, ELEKTRİK— Electric motor.

MOTOR, İÇ YANMALI— Internal combustion engine.

MOTOR, İKİ ZAMANLI— Two stroke cycle engine.

MOTOR, PATLAMALI— Gas engine.

MOTOR, SUPERŞARJLI— Supercharged motor.

MP—"Meridional parts—Meridiyen kısımları"nın kısa yazılışı.

Ms—"Mussel—Midye"nin kısa yazılışı.

MSL— Mean sea level— Ortalama deniz düzeyi (seviyesi)" nin kısa yazılışı.

MT I—"Inch trim moment— Pus trim moment"in kısa yazılışı.

MTL—"Mean tide level— Ortalama deniz düzeyi"nin kısa yazılışı.

MUAFİYET— Bkz: "Bağışıklık".

MUATTAL GÜN— Bkz: "Eyyamı muattala".

MUATTAL GÜN PRİM İADESİ— Laying up returns— Sigortası yapılan gemi bir limanda fazla muattal (iş yapmadan beklemesi) kalması sonucu ödediği pirimin bir kısmının geri verilmesi.

MUAYENE— Examining. Inspection.

MUAYENE MEMURU— Custom house inspector (clerk).

MUAYENE MUSLUĞU— Cock pet.

MUAYENE SENEDİ— Bill of sight— Yük hakkında yeterli bilgi olmadığında ve gümrük beyannamesi düzenlenemediğinde muayene senedi yapılır. Sonra yeterli bilgi edinildiğinde gümrük beyannamesi düzenlenir.

MUHABERE—Communication—Gemilerin kıyı istasyonları ya da birbirleri ile yaptıkları konuşma, haber iletme. Ticaret gemilerinde telsiz zabiti. telsiz telgraf ya da telsiz telefonla savaş gemilerinde subaylar ve da astsubaylar tarafından muhabere sağlanır.

MUHABERE BORUSU— Bkz: "Konuşma borusu".

MUHABERE SUBAYI— Communication officer— Bkz: "Muhabere".

MUHALİF HAVA— Adverse weather. Bad weather— Bkz: "Kötü hava".

MUHAREBE— War— Savaş.

MUHATARA— Peril. Risk— Riziko, tehlike, zarar, ziyan veren olay. Bkz: "Deniz tehlikeleri", "Deniz üzerindeki tehlikeler".

MUHRİP— Destroyer— Ana görevi torpito atmak olan çok süratli savaş gemisi.

MUHRİP SKADRONU— Destroyer squadron— Filotilladan daha küçük muhrip gurubu.

MUHTEMEL SORUMLULUK— Contingent liability.

MUKTEDİR OLABİLDİĞİ KADAR— As fast as she can— Örneğin seferde yükleme boşaltmada geminin muktedir olabildiği süratle işleri yapacağı anlamına kullanılır.

MUMFORD FORMÜLÜ— Mumford Denny formula— Teknenin ıslak yüzey (satıh) alanını veren ampirik bir formül.

$$S_w = 1.7L \cdot d + \frac{V(\nabla)}{d}$$

L : Dikmeler arası. boy (ft.)

d : Ortalama gemi draftı (ft.)

$V,(\nabla)$: Gemi deplasmân volümü (ft^3)

S_w: Islak yüzey alanı (ft^2)

MUNİ KASA— Cut splice— Buna "Emzirme kasa" da denir. İki halattan birinin çıması ikincinin bedenine ve ikincinin çıması birincinin bedenine kasa dikişi ile dikilerek oluşturulan kasa.

MURAHAMAT— Bkz: "Kısaltmalar".

MURURİYE— Bkz: "Liman rüsumu".

MUSKA— Fish plate. Flounder plate— 1) Mantilya boşa zincirini mantilya halatına bağlayan üç delikli üçgen çelik parça. 2) Yedekleme halatını, yedeklenen gemiden verilen halata bağlayan üçgen çelik parça.

MUSLUK— Cock.

MUŞAMBA— 1) Bkz: "Kapele muşamba".

2) Oil cloth— Yağmurluk.

MUTAD AŞINMA VE YIPRANMA— Wear and tear — Bkz: "Normal aşınma".

MUTAD GİDERLER— Average accustomed. Petty expenses— Dok kılavuz ücretleri, liman masrafları gibi giderler.

MUTEDİL— Moderate.

MUTEDİL DENİZ— Moderate sea— Bkz: "Deniz durumu kodu"nda 3 olarak gösterilen deniz durumu.

MUTEDİL FIRTINA— Moderate gale. Near gale— Saatte 28/33 deniz mili hızla esen ve Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesine göre kuvveti 7 olan rüzgâr, fırtına.

MUTEDİL RÜZGÂR— Moderate breeze— Saatte 11/16 deniz mili hızında esen ve "Bofort rüzgâr çizelgesi"nde kuvveti 4 olarak gösterilen rüzgâr.

MUTEDİL SÜRAT— Moderate speed— Genel bir tanımlama olarak siste geminin üzerinde görüş mesafesinin yarısı olan hız, sürat. Tehlikeli yerlerde, tehlikeye düşmemek ya da tehlike yaratmamak için, olanaklar içinde, geminin üzerinde bulundurulması uygun olan hız. Gemiyi görüş mesafesinin yarısında durdurabilmek için üzerinde bulundurulan hız. Bkz: "Ekler bölümü, Denizde çatışmayı önleme tüzüğü, Kural 6 Emniyetli hız".

MUTFAK— Bkz: "Kuzine".

MUTFAK ALETLERİ— Cooking utensils.

MUTFAK İŞİ— Culinary.

MUTFAK LEVAZIMATI— Mess kit. Mess traps.

MUTLAK BASINÇ— Absolute pressure— Sıfır basınca göre ölçülen basınç değeri.

MUTLAK KADİR— Bkz: "Mutlak parlaklık".

MUTLAK NEM— Absolute humudity— Bir metreküp hava içinde bulunan su buğusu niceliği, gram sayısı.

MUTLAK PARLAKLIK— Absolute magnitude— Bir yıldızın 10 parsek (ya da 32.6 ışık yılı) uzaklarda bulunduğu varsayıldığında görünür parlaklığı.

MUTLAK SIFIR— Absolute zero— Sağlanması olanağı bulunan en düşük sıcaklık, -273,16 C derece.

MUTLAK SICAKLIK— Absolute temperature— Mutlak sıfırın üzerindeki sıcaklık.

MUVAKKAT TAMİR— Bkz: "Geçici onarım".

MUVAZZAF— Commisioned— Görev ya da hizmetle yükümlü olan.

MUVAZİ— Bkz: "Paralel cetvel"

MUHİMMAT— Bkz: "Cephane".

MÜCBİR SEBEP— Bkz: "Allahtan gelen". Zorunlu neden. Fors majör.

MÜDDET KOŞULU— Duration clause— Deniz zaman poliçelerinde riskin başlangıç ve bitimini gösteren kloz.

MÜHENDİS— Engineer— Bkz: "Gemi makineleri işletme mühendisi".

MÜHENDİS BAĞI— Bkz: "Kavalya bağı".

MÜKELLEF ÇAVUŞ— Able seaman.

MÜKELLEF ONBAŞI— Apprentice.

MÜKERRER PUSULA— Bkz: "Yavru cayro pusula".

MÜKERRER SİGORTA— Reassurance— Tekrar yapılan sigorta. T.T.K: 1276.

MÜMKÜN OLAN ÇABUKLUKLA— With all despatch.

MÜNİ KASA— Bkz: "Muni kasa"

MÜREKKEP BALIĞI— Cuttlefish.

MÜREKKEP SEYİR— Composite sailing— Kalkış varış yerleri arasında yapılan, büyük daire, merkator ve paralel seyirlerin bileşimine verilen isim. Bu tür seyirde geminin takip ettiği rotaya "Composite track" denir.

MÜRETTEBAT— Personel. Crew— Bir gemiyi yürütmek, çalıştırmak, sevketmek için bir araya gelmiş yeterlik belgeli kişiler.

MÜRETTEP KUVVET— Detachment.

MÜRNEL— Knittles. Marline. Houseline— Önce herbiri ayrı ayrı sola, sonra hepsi birden sağa bükülmek suretiyle üç telden yapılmış ip. "Mornel" de denir.

MÜRSİLE (MÜRSELE) BAĞI— Bkz: "Alâ Portekiz piyan bağı".

MÜRSİLE HALAT— Messanger. Guess rope— Kılavuz halatı. Taşıyıcı halat. Gemiden bir yere verilmesi istenen ana halatların verilmesinde ya da yollanmasında ilk önce kullanılan ince halat.

MÜSAADE KEM'İ— Admission cam— İçten yanmalı makinelerde, temiz hava ya da hava yakıt karışımının silindire girmesini sağlayacak giriş valfının açılmasını sağlayan eksantrik ya da kem.

MÜSADEME— Bkz: "Çatışma".

MÜSVEDDE JURNAL— 1) Scrap log— Güverte seyir jurnalına verilen isim. 2) Rough log— Güverte vardiya zabiti tarafından tutulan seyir defteri.

MÜŞ'İR— Dial. Indicator— Gösterge.

MÜŞTEREK AVARYA— General average— Büyük avarya. Genel avarya. Kaptanın gemi, yük ve navlunu maruz kaldığı tehlikeden kurtarmak için iradesiyle, bilerek ve isteyerek verdiği karar ve hareketler sonucunda yaptığı makul fedakârlıklar, harcamalar ve zararlara denir. T.T.K. 1179.

MÜŞTEREK AVARYADA TAZMİN EDİLEN— General average allowance. Amount made good— Müşterek avaryada ödenen kayıp, fedakârlık.

MÜŞTEREK AVARYA FEDAKÂRLIĞI— General average loss. General sacrifice— Müşterek avarya hareketi ya da masrafı nedeniyle yapılan fedakârlık, kayıp.

MÜŞTEREK AVARYA GİRİŞİMİ— General average act— Tehlike içinde olan

değer(leri) kurtarmak için kaptanın iradesiyle bilerek ve isteyerek, makul olarak yapılan hareket.

MÜŞTEREK AVARYA HARİÇ— Free of general average. Average unless general— Bu deyim ile poliçenin müşterek avaryaya karşı sigorta edileni korumadığı kabul edilmiş olunur. Müşterek avarya ödenmez.

MÜŞTEREK AVARYA İŞTİRAKLERİ— Distribution of general average— Müşterek avaryaya katılan değerler, yükler, gemi ve navlun.

MÜŞTEREK AVARYA KOŞULU— General average clause— Anlaşmalara müşterek avaryanın "York-Anvers" kuralları ile halledileceği hususunda konulan kloz.

MÜŞTEREK AVARYA MASRAFLARI— General average expenditures— Müşterek avarya için yapılan masraf ya da masraflar. Bunlar tehlikede olan değerleri kurtarmak için yapılan olağanüstü makul masraflardır.

MÜŞTERİ— Jupiter— Gezegenlerin en büyüğü. Dünyadan 1300 kez büyük ve 317 kez ağırdır. En az 9 gezegeni vardır. Güneşten olan uzaklığı 478 milyon mildir.

MÜTEHARRİK DONANIM— Running gear— Hareket halinde olan ya da hareket ettirilen donanım, halat. Bunlara "Selviçe" de denir.

MÜTEHARRİK İZBARÇO BAĞI— Bkz: "Leş bağı".

MÜTEHARRİK KIZAK— Bkz: "Kızak", "Sürme kızak".

MÜTEHARRİK TORNO— Running block Movable block— Herhangi bir palangada hareket eden, gezen makara. Duran, bağlı makaraya "Standing block" denir.

MÜTENAVİP— Reciprocating— Makine pistonlarının aşağı yukarı ya da ileri geri yaptığı doğrusal hareket.

MÜTENAVİP AKIM— Alternative current— Alternatif akım. Değişken akım. Cereyan. Dalgalı akım.

MÜTESELSİL GÜNLER— Bkz: "Devamlı günler".

MÜTEVAZİN DÜMEN— Bkz: "Dengeli dümen".

MÜTEVAZİN PALANGA—Bkz: "Dengeşik palanga".

M/V— "Motor vessel— Motorlu tekne" nin kısa yazılışı.

N

N — 1) Uluslararası işaret sancaklarından "N" harfi "olumsuz ya da evvelki grubun anlamı olumsuz olarak okunmalıdır" anlamına kullanılır — Alphabetical flag "N" of International code of signal means "No (negative) or the significance of the previous group should be read in negative". 2) "North — Kuzey"in kıza yazılışı.

N.A.A. — "Not always afloat — Daima yüzer halde değil"in kısa yazılışı.

NADİR — Bkz: "Ayakucu".

NAKKAŞHANE — Bkz: "Boyahane".

NAKLİYAT — Shipping. Transport. Means of transport. Transportation. Carrying. Passage — Bkz: "Taşıma".

NAKLİYAT ACENTESİ — Forwarding agent.

NAKLİYAT SİGORTASI — Transport insurance.

NAKLİYAT TARİFESİ — Tariff.

NAKLİYE — Means of transport. Transportation. Shipping.

NAKLİYE GEMİSİ — Transport — Askeri birlikleri ve gereksinmelerini(ikmal maddelerini,ihtiyaçlarını) taşımakta kullanılan askeri gemi.

NAKLİYE KOMİSYONCUSU — Forwarding agent.

NAL KASA — Bkz: "Falakalı kasa".

NAMINA — On behalf of. In the name of.

NAPİYER EĞRİSİ — Napier's diagram (curve) — Pusulada bulunan Bkz: "Yapay sapmaların" gösterildiği diyagram.

NARGİLE — Air supply from surface to scuba diver — Balık adama yukarıdan hava hortumu ile hava verme yöntemi.

NARİN GEMİ — Fine ship — Genellikle "blok katsayıları" küçük olan gemiler. Örneğin muhripler, yolcu gemileri vb. blok katsayısı 0.55-0.60 dan az olan gemiler.

NARİN GEMİ HATLARI — Clean lines. Gemi estetiğine uygun,güzel gemi hatları.

NARİNLİK EMSALİ — Bkz: "Blok katsayısı".

Nav. "Navigation — Seyir (seyrisefer)"in kısa yazılışı.

NAVLUN — Freight. Carriage. Charter rate — Yük sahiplerinin(taşıtanın) gemi sahibine(taşıyana) ödedikleri taşıma ücreti.

NAVLUN ANLAŞMASI — Charter party. Freight agreement. Affreightment - Gemi kira sözleşmesi.

NAVLUN ANLAŞMASININ FESHİ — Cancelling of charter party. Repudiation. Cancelling.

NAVLUN BİRİMLERİ — Freight units — Özel ölçüler, ağırlık, değer vb. navlun birimleri.

NAVLUN, GAYRİSAFİ — Gross freight — Masraflar, yakıt vb. çıkarılmadan ödenen navlun.

NAVLUN KİRA SÖZLEŞMELERİ — Forms of charter parties — Taşıma işlerinde kabul edilen tip kira anlaşmaları şunlardır:

Austral — Australian grain — Avustralya tahıl.

Baltime — Uniform time charter — Tip, süreli, zamanlı kira anlaşması.

Centrocon — River plate C/P - Doğu sahili kira anlaşması.

Transtime — Chamber of shipping — Deniz Ticaret Odası kira anlaşması. Ayrıca taşımaların özelliklerine göre bir çok değişik kira sözleşme tipleri de vardır.

NAVLUN KONFERANSI — Conference — Düzenli hat kumpanyalarının navlun ve diğer hususlarda anlaşma yapmaları için yaptıkları toplantılar.

NAVLUNLU YÜK — Pay load.

NAVLUN NİSBETİ__ Rate of freight.
NAVLUN POLİÇESİ__ Freight policy— Rizikodaki(ödenmemiş) navlun için yapılan sigorta poliçesi.
NAVLUN SİMSARI__ Freight broker— Taşıtan ile taşıyan arasında taşıma koşullarını saptayan aracı.
NAVLUN SÖZLEŞMESİ(MUKAVELESİ) Charter party—Belirli bir zaman ya da sefer için, kiralanan geminin, kiralanma şekil ve kullanılma ve diğer koşulları içeren (ihtiva eden) anlaşma. T.T.K. 1016.
NAVLUN TARTI ÜZERİNE__ Deficiency clause— Tahıl taşımalarında kullanılan bu deyim ile, navlunun boşaltmada tartı üzerine ödeneceği kabul edilir.
NAVLUN TONLARI__ Freight tons. Payable tons— Bu deyim, hacim(40 ayak küp bir ton(yük tonu) ya da ağırlık(2000 ya da 2240 libre bir ton) karşılıklarının bir ton olarak kabul edilmesini tanımlar. Bkz:"Mesaha tonu".
NAVLUNUN ÖDENMESİ__ Payment of freight.
NAVLUNU ÖDEYİNİZ__ Freight payable.
Nav.O.__ "Navigation officer— Seyir subayı'nın kısa yazılışı.
NAYLON HALAT__ Nylon rope.
NE.__ "North East— Kuzey - Doğu(Poyraz) ın kısa yazılışı.045 derecelik yön.
NEHİR AĞZI__ Mouth of river.
NEHİR AŞAĞISINA DOĞRU__ Down the river.
NEHİR GANBOTU__ River gunboat.
NEHRİN YUKARISI__ Upstream.
NEHİR KENARI__ Riverside.Waterfront. River bank.
NEHİR LİMANI__ Close port.River port.
NEHİR SIĞLIĞI__ River bar.
NEHİR TARAMASI__ River dredging.
NEHİR YATAĞI__ River bed.
NEM__ Damp.Humidity.Moist.Wet— Atmosferin su buharı içermesi(ihtiva etmesi).
NEMEDRI__ "North European and Mediterranean Routing Instructions— Kuzey Avrupa ve Akdeniz Rotaları' nın kısa yazılışı. Mayınlı yerlerde verilen rotalar.
NEM KAPAN__ Hygroscope— Havadan nem çeken.
NEMLİ HAVA__ Damp air— Nem oranı % 85 ya da daha fazla olan hava.
NEMLİLİK__ Moisture—Islaklık, rutubet.
NEM MUTLAK__ Humidity mixing ratio. Nemli(rutubetli) havayı oluşturan su ve buharın izafi ağırlığı.Gram olarak anlatılır.
NEM ÖLÇER__ Hygrograph—Örneğin insan saçı ile havadaki nemi ölçen cihaz.
NEPTÜN GEZEGENİ__ Neptune—Güneşten itibaren sekizinci gezegen.
NEREDE__ Whereaway—Gözcüye, gördüğü cismin yönünü daha iyi anlatması için sorulan soru.
NET__ Net— Safi. Darasız.
NETA__ Clear.Clean.Tidy—Genel olarak "Neta" denilince temiz, tehlikesiz, hazır anlamlarında kullanılır. Örneğin, geminin geçeceği yer neta denilince, bulunduğu ve geçeceği yerde tehlike bulunmadığı, hasar olmayacağı, güvenceli olduğu tanımlanır. Her şey neta denilince, herşeyin hazır ve güvenceli olduğu anlatılmış olur. Demir yeri neta denilince o yerin tekne için bir tehlike göstermiyeceği, bir kamara, ambar neta denilince orasının temiz, herşeyin yerli yerinde olduğu, ambarlarda yüklerin iyi istif edildiği, tehlikeli bir durumun bulunmadığı anlaşılır.
NETA ALAMETLERİ__ Clear marks— Bkz:"Neta" geçiş için saptanmış işaretler.Bkz:"Kurtarma alâmetleri".
NETA AMBARLI GEMİ__ Self trimmer— Yüklenen yükün ambarın her tarafına dağılması için geniş ambar ağızlı gemi.
NETA BATARYA__ Pipe down the forecastle—Eratın yatıp kalktığı yerlerin temizlenmesi, derlenip toparlanması.
NETA BOSASI__ Clear hawse slip— Demiri vira ederken, çapariz yada volta almış zincirlerin neta edilmesi için başüstünden kullanılan bosa.
NETA DEMİR YERİ__ Clear anchorage, berth— Demirleyen bir geminin demir üzerine salması ile bir tehlikeye girmeyeceği ya da başka bir gemi ile çatışmayacağı,temiz, neta demir yeri.
NETA ETMEK__ To make clear— Bkz: "Neta" da belirtilen işleri yerine getirmek,sağlamak.
NETA GEÇ__ Steer clear of— Bir yerden güvenceli(emniyetli) geçilmesi için verilen emir.
NETA,GERİSİNDEN__ Clear astern— Yelken(Yat) seyrinde, tekne ve donatımı, diğer bir yatın ve donatımının en arka noktasından ve kemere doğrultusunda geçtiği varsayılan bir hattın gerisinde bulunuyorsa, bu yata gerisinden neta denir.
NETA GÜNLER__ Clear days— Yükleme limanında umulan hazır olma tarihinin ihbarında, bildirilmesinde ilk ve son günlerin saptanmış zamana eklenmiyeceği koşulu.
NET AĞIRLIK__ Net weight— Safi ağırlık.Darasız ağırlık.Ambalaj, yüklük (container), kasa, fıçı, varil, karton vb. hariç yükün kendi, net ağırlığı.
NETA,İLERİSİNDEN__ Clear astern— Yelken(yat) seyrinde Bkz:"Neta,gerisinden)olan durumun tersi.
NETA KERTERİZİ__ Clearing line— Bir yerden neta geçiş için saptanan ker-

teriz.Kurtarma kerterizi.Bkz:"Kurtarma alâmetleri".

NETA KIYI__ Open coast.Navigable coast-Seyre elverişli kıyı.

NETA SALMAK__ Swing clear— Demirde salan fakat tehlike yaratmayan.

NET DEĞER KOŞULU__ Net value clause—Deniz sigorta poliçelerine konulan bu yük koşulu ile, sigortacılar hususi avarya halinde istemin(talebin), sağlam ve hasarlı değerlerin, navlun, rüsum vb. çıkarıldıktan sonra karşılaştırılması sonunda tasfiye edileceğini kabul ederler.

NET DEĞERLER__ Net values—Müşterek avaryaya katılacak olan gemi, yük ve navlunun seferin sona erdiği ya da terkedildiği yerdeki net değerleridir. Buna Bkz:"Garame değeri" de denir.

NET KAPASİTE__ Net capacity— Tuzlu suda gemi, izin verilen su çekimine kadar yüklendiği zaman, bunker(yakıt), su, gereçler(stor) vb. hesaba katılarak geminin long ton(2240 libre) olarak alabileceği,yükleyebileceği yük için kapasitesini tanımlar.

NET KIYMET__ Net value. Net amount— Bkz:"Net değer koşulu".

NET KİRA__ Net charter—Gemisini bu koşul altında kiraya veren gemi sahibi, liman, yükleme, boşaltma vb. giderlerine karışmaz.

NET NET AĞIRLIK__ Net net weight— Örneğin bisküi yükü gibi. Dış ambalaj içindeki karton kutulu bisküvinin net ağırlığıdır.

NET TONİLÂTO(TONAJ)__ Net tonnage-Bkz:"Gros tonilâto" sundan yaşama, seyir, safra ve tatlı su tankları, tankerlerde pompa dairesi, donki ve kazan daireleri, yürütücü yerler(makine daireleri) yelken mağazası çıkarılarak elde edilir.Diğer bir deyimle kazanç getiren yerler olup vergi, rüsum tonu olarak da tanımlanır.Bu tonaj devletlerin uygulamalarına göre değişebilir. 8 Nisan 1966 tarih ve 12260 sayılı resmi gazetede yayımlanan tüzüğe göre "Net tonilato": Madde 16— Geminin gros tonilatosundan dördüncü bölüm hükümleri dairesinde yapılacak indirmelerden sonra elde edilen hacime "net tonilâto"(rüsum tonilâtosu) denir.

NEVCET__ Canvas line.Hammock lashing-Eratın yatacak burandalarını bağladıkları ince ipler.

NEZAKET BAYRAĞI__ Complimentary ensing— Karasularına girilen bir ülkenin bayrağını, alışılmış olarak nezaketen geçen geminin pruva direğine çekmek.

NEZAKET ZİYARETİ__ Courtesy visit. Boarding visit.

NHP__ Nominal horse power— Lâfzi beygir gücü'nün kısa yazılışı. Bkz: "Lâfzi beygir gücü".

NISIF KUTUP SEYRİ__ Bkz:"Yarıçap seyri".

NİL BARBUNYASI__ Goat fish.Salmonet.

NİMBOSTRATÜS BULUTU__ Nimbostratus cloud— Düzenli gri renkli, alçak, yaygın bulutlar.Devamlı yağmur, kar ile ilgilidir.Kenarlarının yırtık bir görünüşü vardır.

NİMBÜS BULUTU__ Nimbus cloud—Genellikle gri, yağmur ve kar bulutu.

NİPEL__ Nipple—Her iki ucuna boru dişi açılmış iki boruyu birleştiren parça.

NİSBET__ Rate.At the rate of— Nisbetle, hesabile.

NİSBET ÜZERİNE__ Pro rata.

NİSBİ KERTERİZ__ Relative bearing— Bulunduğumuz mevki ile, belli maddeyi birleştiren hattın, kerte hattı yani rota ile yaptığı açıdır.Pruvadan ya da pupadan sancak ve iskeleye doğru ya da bordadan sancak ve iskeleye doğru (kerterizi alınacak maddenin mevkiine göre) okunur.

NİSBİ PARLAKLIK__ Relative magnitude of stars or planets—Gezegen ve yıldızların nisbi parlaklıkları.Bu değerler karşılaştırma ile bulunur.6 ve daha aşağı rakamlarla ifade edilen parlaklık Yer'den gözle görülen yıldızlara verilir.Rakam küçüldükçe parlaklık artar.Görünen parlaklık.

NİSBİ ROTA__ Relative course-Diğer bir geminin rotasına göre gidilen rota.

NİSBİ RUTUBET__ Bkz:"Bağıl nem".

NİZAM DEĞİŞTİRMEK__ Deployment.

N.LAT.__ "North latitude— Kuzey enlem" in kısa yazılışı.

NNE.__ "North Northeast— Yıldız Poyraz'ın kısa yazılışı. 22.5 derecelik vön.

NNW__ "North Northwest-Yıldız Karayel" in kısa yazılışı.

No__"Number- Sayı"nın kısa yazılışı.

NOKTA__ Dot— Mors alfabesinde Hat'tın üçte bir uzunluğunda işaret.

NOKTA KAYNAĞI__ Spot welding— Bkz: "Punta kaynağı".

NOMONİK HARİTA__ Gnomonic chart. Gnomonic projection— Bu tür izdüşüm küreye bir noktadan teğet bir düzlem üzerine küre merkezinden.Yer yüzünün izdüşümüdür. Meridiyenler, kutuplara doğru birbirine yaklaşan doğrular ve enlem paralelleri kısmen birbirine paralel ve kutba doğru içbükey eğriler halindedir.

NORM__ Standart.

NORMAL AŞINMA__ Wear and tear. Fair wear and tear.

NORMAL SEYİR__ Plain sailing— Bkz: "Düzlem seyir".

NORMAL SÜR'AT__ Service speed.Standard speed-Geminin uyguladığı ekono-

mik sür'at ,hız.

NORMAL TİRİMLİ__ Safe trim— Birden fazla yapılacak boşaltmalarda(özellikle dökme yüklerde) geminin daima normal, güvenceli tirimli olacağı hususunda navlun anlaşmalarına konulan koşul.

NORVEÇ KLASI__ Det.Norske Veritas— Bkz:"Klas kurumu".

NOT__ Knot— Beher saatte deniz mili. Ortalama 1853 metre(6080 kadem).Bkz: "Mil".

NOTİK ALMANAK__ Nautical almanac— İlk defa 1767 senesinde Admiralty tarafından yayınlanan ve senelik olan bu kitap seyirle ilgili gök bilim(astronomik) bilgiler verir.

NOTİK TAN. Nautic twilight—Güneş 12 derece çevren altına indiği an, alacakaranlık.Bkz:"Tan".

NOTOFON__ Nautophone— Sis işareti olarak yüksek ses veren ve elektrikle çalışan âlet.

NÖBET__ Watch.Spell— Bkz:"Vardiya". Gemi içinde görülmesi gereken görevlerin düzenli olarak başarılmasını, bütün gemi işlerinin saptanmış sınırlar içinde yerine getirilmesini, bireysel ya da toplumsal harekâtın yönetilmesini belirli bir süre içinde üstüne almak.

NÖBET BEKLEMEK__ Set the watch. To stand guard — Bkz:"Vardiya tutmak".

NÖBETÇİ__ Guard.Watchman—Vardiyacı.

NÖBETÇİ FİLİKA__ Service boat— Geminin genel hizmetlerinin görülmesi için çalışan ve çalışmaya hazır olarak tutulan deniz hizmet aracı.

NÖBETÇİ GEMİ__ Ship on duty— Filo içinde vazifelendirilmiş gemi.

NÖBETÇİ POSTA__ Watch on deck— Bkz:"Nöbet" görevini almış grup.

NÖBETÇİ SUBAY__ Officer of the watch-Geminin nöbet işlerini yürüten subay.

NÖBET DEĞİŞTİRMEK__. Relieve from (watch) duty— İskança vardiya.

NÖTRALİZE SAYISI__ Neutralization number— Bir gram yağda bulunan asidi nötralize edebilmek için kullanılan potasyum hidroksit miktarı.Yağlama yağı analizinde yağın durumunu belirtmek için önemli bir değerdir.

NÖTR DENGE__ Bkz:"Denge, tarafsız".

NUHUN GEMİSİ__ Noah's Ark— Boyunun 450 kadem, genişliğinin 75 kadem, derinliğinin 45 kadem olduğu söylenmektedir.

NUMUNE__ Sample.

NUMUNE ALMAK__ Sampling—Örneğin yüklenen yükten, alınan akaryakıttan, yağlama yağından numune almak.Bu yöntemle kalite kontrolu yapmak.kullanmada, boşaltmada durumu saptamak olanaklaşır.

NUNKİ__ **Star θ Sagittiri— Sagittiri yıldızı. Parlaklık: 2.1 dir.**

NÜKLEER__ Nuclear—Atom çekirdeği ile ilgili.

NÜKLEER ENERJİ__ Nuclear energy.

NW.__ "Northwest— Karayel'in kısa yazılışı.315 derecelik yön.

O

O—Uluslararası işaret sancaklarından "O" harfi "Denize adam düştü" anlamına kullanılır—Alphabetical flag "O" of international code of signal means: "Man overboard".

OA.—"Overall—Tam boy"un kısa yazılışı.

OB.—"Outboard—Geminin dışında"nın kısa yazılışı.

O.B.O.—"Oil.Bulk.Ore—Yağ. Dökme. Cevher'in kısa yazılışı.

OBSC.—"Obscured (light)—Karartılmış (fener) in kısa yazılışı.

OBSS.—Observation—Gözlem'in kısa yazılışı.

OBST.—"Obstruction—Engel (mania)"in yazılışı.

OCAK—1) Furnace—Bkz: "Külhan". Kazanların içlerinde ve altlarında ateş yakmaya özgü yerler. 2) Fornax. For—Bir takımyıldızı.

OCAK ÇEKMEK—Draw the fire—Kazan ocağında ateşi söndürmek.

OCAK İŞ GÜNÜ—Colliery working day—Maden (kömür) ocağı çalışma günü.

OCAKLIK DEMİRİ—Sheet anchor. Waist anchor—Göz demiri ağırlığında yedek olarak kullanılan demirleme demiri. Localar göz demirinin biraz gerisindedir. Ticaret gemilerinde kullanılmamaktadır.

OCAKLIK DEMİRİ ZİNCİRİ—Sheet cable—Ocaklık demirine bağlanan zincir.

OCAK TATİL GÜNÜ—Colliery holiday—Kömür ocaklarında uygulanan tatil günleri.

OCAK YÜKLEME ÇİZELGESİ—Colliery scale—Kömür ocağı yükleme çizelgesi.

OCAK YÜKLEME SIRASI—Colliery turn—Kömür maden ocağında uygulanan yükleme sırası.

OCC.—"Occulting-Hüsuflu"nun kısa yazılışı.

OCCAS.—"Occasional—Arasıra"nın kısa yazılışı.

OĞLAK BURCU—Capricornus—Teke. Cedi burcu. Bkz: "Zodyak"ın 10. burcu.

OĞLAK DÖNENCESİ—Tropic of capricorn—Medarı cedi. Oğlak burcundan geçen eşleğe koşut daire. 23°27' güney enlem dairesi. Kış dönencesi anlamına da kullanılır.

OĞLAK DÖNENCESİ BİRİNCİ NOKTASI—First point of capricorn—Bu nokta ekliptik (tutulma) dairesi) üzerinde olup gök ekvatorundan güneye doğru en uzak noktadır.

OKÇUK—Sagitta—Bir takımyıldızı.

OKLÜSYON—Bkz: "Kapalı cephe".

OKSİT—Oxide—Oksijenin bir elemanla birleşmesinden oluşan madde.

OKSİDE ETMEK—To oxidize.

OKSİD TABAKASI—Layer of oxide.

OKTAN—Octane—1) Benzin hava karışımının, silindirde vuruntu yapmadan sıkıştırılma kabiliyetini tanımlayan bir sözcük. Super benzin 95/98, normal benzin 76/78 oktan derecesi ile söylenir. 2) Petrolde bulunan renksiz hidrokarbonik sıvı. Özgül ağırlığı: 0.75 dir.

OKTAN SAYISI—Octane number—Bkz: "Oktan".

OKTANT—Octant—45 derece yay açılı sekstant'a benzer yansıtıcı âlet. Gök cisimlerinden yükseklik almak için kullanılmıştır.

OKUL GEMİSİ—Training ship. School ship—Deniz öğrencilerini, denizci yetiştirmek için özel yapılmış gemi. Denizcilik okullarının uygulama gemisi.

OKYANUS—Ocean—Kıt'alar arasında bulunan büyük denizler.

OKYANUS AKINTISI—Ocean current. Stream current—Okyanuslarda oluşan ve akan akıntılar.

OKYANUS İLMİ—Oceanography—Okyanusları inceleyen bilim.

OKYANUS MÜHENDİSLİĞİ—Ocean engineering.

OKYANUS ROTALARI—Steamer lanes. Ocean tracks. Ocean lanes—Okyanuslarda belirlenmiş, saptanmış rotalar. Makineli teknelerin rotalarına "Steamer lanes. "Steamer tracks" yelkenli gemilerin rotalarına "Ocean lanes" ya da "Ocean tracks" denilmektedir.

OLAĞANÜSTÜ—Extraordinary. Emergency. Phenomenal.

OLDUĞU GİBİ—As is where is—Olduğu yerde, olduğu hali ile.

OLTA—Fishing line.

OLTA BAĞI—Fisherman's knot.

OLTACI—Angler.

OLTA İĞNESİ—Fish hook.

OLTA KAMIŞI—Fish rod.

OLTALI BALIKÇI TEKNESİ—Line fisher. Liner.

OLTA SÜRÜKLEYEN—Fishing with trolling lines—Sürükleme olta ile balık tutan balıkçı teknesi.

OLTA YEMİ—Bait.

OLUK—Swallow. Gorge—Makarada halatın hareket ettiği boşluk.

OLUMLU İŞARET SANCAĞI—Affirmative—Olumlu anlamında kullanılan "C" işaret sancağı.

OLUMSUZ—Negative—Bir emri, bir işareti bozmak ya da iptal etmek için kullanılır. Bkz: "N".

OMURGA— 1) Keel—Geminin belkemiği. Geminin baş bodoslaması dibinden kıç bodoslaması dibine kadar gemi altında, ortada devam eden ana yapı elemanı. Ağaç teknelerde ağaçtan, çelik teknelerde ise Bkz: "Omurga, levha", "Omurga,lama", "Omurga, kutu" vb. şekillerde yapılır. 2) Bkz: "Tente omurgası".

OMURGA ATMAK— To lay down a keel—Bir gemiyi (ya da tekneyi) yapmaya başlamak. Omurgasını tezgâha koymak.

OMURGA, DIŞ— False keel—Kontra omurga. Özellikle gemi oturduğu zaman ana omurganın hasara uğramaması için omurga üstüne yapılan omurga.

OMURGA DIŞ LEVHASI— Outkeel—Çift levhadan oluşan omurganın dış levhası.

OMURGA, İÇ— Keelson—Çift dipsiz (dabılbatımsız) teknelerde uygulanan birbirinden ayrı omurga ve iç omurga. Omurga üzerinde, gemi içinde, gemi boyunca yapılan düşey kiriş.

OMURGA İSKEMLESİ—Bkz: "İskemle".

OMURGA, KUTU—Duct keel—Buna "Sandık omurga", "Tünelli omurga" ya da "Oluklu omurga" denir.

OMURGA, LAMA— Bar keel—Çubuk demir omurga. Omurga, levha omurgada olduğu gibi saç levha değil, çubuk demirdir.

OMURGA, LEVHA— Plate keel. Flat plate keel—Omurga saç levhadan yapılmıştır.

OMURGA PARİLESİ— Keel scarph—Omurgayı oluşturan parçaların birbirine geçirilmesi için parçaların uçlarında açılan dişlerle, yuvalara denir.

OMURGA PAYI— Keel piece of stern—Keel piece stern frame—Dümen tabanı, Pervane evi alt kemeri. Öksüz omurga.

OMURGA, SALMA— Drop keel—Küçük yelkenli teknelerin rüzgâr etkisiyle yana yatmasını ve düşmeyi önlemek amaciyle omurga üzerinden dışarı bırakılan levha. İstenildiği zaman içeri alınır. Su sızdırmaz bir sandık içindedir.

OMURGA,SANDIK— Bkz: "Omurga,kutu"

OMURGASI, TENTE— Bkz: "Tente omurgası".

OMURGA TAKOZU— Bkz: "İskemle".

OMURGA, TÜNELLİ— Bkz: "Omurga, kutu".

OMURGA UZUNLUĞU— Length of keel. Tread—Tekne omurgasının uzunluğu.

OMUZLUK— 1) Bow—Baş omuzluk. Geminin baş tarafından sancak ya da iskeleye doğru 45 derecelik sektör. Diğer bir deyimle gemi baş bodoslamasından başlayan ve sancak ve iskeleye doğru giden eğri kaplamaların, düz bordo kaplamaları ile birleştiği yere kadar olan kısım. 2) Quarter—Kıç omuzluk. Geminin kıç tarafından sancak ya da iskeleye doğru 45 derecelik sektör. Diğer bir deyimle gemi kıç bodoslamasından başlayan ve sancak ve iskeleye doğru giden eğri kaplamaların, düz bordo kaplamaları ile birleştiği yere kadar olan kısım.

OMUZLUK HATASI—Quadrantal error—Bkz: "Telsiz kerteriz aleti" ile alınan elektromanyetik dalgaların, gemi bünyesinde oluşan akımlar nedeni ile sapması sonucu gemi omuzluk yönlerinde oluşan hata. Dörttebir dairesel hata.

OMUZLUK HATTI—Echeolon. Line on. Line on bearring—Bir filoyu oluşturan gemilerin birbirlerini omuzluklarında aynı derecede kerteriz etmek üzere oluşturdukları seyir düzeni.

OMUZLUK KAPLAMASI—Anchor lining-Omuzluk koruyucusu. Omuzluklardaki kaplama tahtalarının vira edilen çipolu demirin çarpması ile hasar görmemesi için omuzluklara yapılan dablin.

OMUZLUK NİZAMI—Bkz: "Omuzluk hattı".

OMUZLUK PARAMPETİ—Bkz: "Omuzluk", "Parampet".

OMUZLUKTA—On the bow (Quarter)-Baş (kıç) omuzlukta. Bkz: "Omuzluk" sektörleri içinde bulunan cismin yerini tanımlamak için kullanılan belirtme, uyarı sözcüğü.

ONARIM—Repair. Make good. Recondition.

Overhaul—Tamir.
ONARMAK— Bkz: "Onarım".
ONİKİ BURÇ—Sign of zodiac. Sign of ecliptic—Bkz: "Burçlar".
Ons.—Ounce—28.3 gr. ya da 31 gram ağırlık ölçüsü
ONUNCU DALGA— Tenth wave.
Opn.— Optional—İhtiyari'nin kısa yazılışı.
OPSİYON—Option—Genellikle bu deyim yükleme, boşaltma ile buna ilişkin navlun alternatiflerini belirtir. Kabul edilen süre.
OPSİYONLUK YÜK—Optional cargo—Belirli bir limana değil fakat belli birkaç limandan birine boşaltmak üzere yüklenen yük.
OPTİK EKSENİ AYARLAMA—Collimate. Collimation—Herhangi bir ölçme âleti dürbün ya da fotoğraf makinesinin optik eksenini ince bir şekilde ayarlamak.
OR—"Orange—Turuncu"nun kısa yazılışı.
O.R—"Owner's risk—Riziko sahibine aittir"in kısa yazılışı.
ORAN—Ratio—Nisbet, nisbi.
ORANSAL KERTERİZ—Bkz: "Nisbi kerteriz".
ORD—Ordinary—Alelâde'nin kısa yazılışı.
ORDİNATLAR—Ordinates—Gemi hidrostatik ve stabilite hesaplarında nümerik entegrasyon yapmak için, örneğin Simpson çarpanlarıyla çarpılan, büyüklükler. Yarı genişlikler, en kesit alanları vb.
ORDİNO— 1) Mate's receipt—Yükleme ordinosu. Geçici makbuz (alındı). Yüklenecek yükün gemiye alınması için gemi sahibi ya da acentesi tarafından gemiye hitaben verilen belge. 2) Delivery order—Teslim ordinosu. Gelen yükün gemiden çekilmesi için gemi sahibi ya da acentesi tarafından gemiye gönderilen belge. Bir tek konşimento altında yollanan yüklerin çeşitli alıcılara teslimini sağlamak amacıyla düzenlenen belge. 3) Appointment—Göreve atanma yazısı.
ORFOZ BALIĞI—Grouper. Yellow belly.
ORİON (ORİYON)—Orion. Ori (Orionis)—Bir takım yıldızı.
ORİON KUŞAĞI—Orion belt—Orion takım yıldızında birbirine çok yakın olan üç parlak yıldız.
ORİON YAĞMURU— Orionis— Saçılma noktası Orion takımına raslayan bir akan yıldız yağmuru.
ORKAN— Bkz: "Devvar fırtına".
ORKİNOS BALIĞI— Blue fin tuna. Tunny. Tuna. Blue fish tunny.
ORKİNOS BALIĞI, YAZILI— Mackerel tuna.
ORKOZ— Counter current. Reverse current. Rondom current— Ters akıntı. Özellikle İstanbul boğazında doğal olan kuzeyden güneye ana akıntının, Lodos rüzgârı etkisiyle güneyden kuzeye akması sonucu oluşan akıntı. Hızı rüzgârın kuvvetine bağlıdır.
ORSA— Wind side. Weather side— Yelkenle seyirde olanaklar içinde rüzgârın estiği yöne yaklaşarak yapılan seyir. Bkz: "Borina".
ORSA ALABANDA EYLENDİRMEK—Bkz: "Eylendirmek".
ORSA ALABANDA TRAMOLA— Hard a lee. Bring about. Be in stay. Down the helm— Yelkenli teknenin başını rüzgâra doğru hızla alarak, rüzgârı bir kuntradan (bordadan) diğer kuntraya (bordaya) almak.
ORSALAMA— No higher— 1) Yelkenli bir teknenin seyirde daha fazla rüzgâr üstüne gelmemesi için dümenciye verilen emir. 2) Luffing— Pruva rüzgârının gözüne gelinceye kadar rotanın rüzgâra doğru değiştirilmesi.
ORSA MATAFYONU— Stay holes— Yelkenin istiralyaya bağlanan yakasına yapılan matafyonlar.
ORSA PUPA ÇEMBERİ— Hoop on the boom to which the boom guy tackle fastened— Bumba üzerinde cundaya yakın ve iki tarafında birer mapa bulunan ve Bkz: "Orsa pupa palangası"nın takıldığı çember.
ORSA PUPA PALANGASI— Boom guy tackle— Yan yelkenlerinin bumbalarını dirisa etmek ve istenildiği durumda tutabilmek için bumba ile küpeşte arasına donatılan palanga.
ORSA SEYRİ— Full and by. In irons. Sail by the wind. Work. Fetch — Bkz: "Alaborina seyir".
ORSAYA GEL— Keep the full— Yelkenle seyirde, dümenciye verilen bu emirle, tekne başı olanakların elverdiğince rüzgâra yakın tutulması istenir.
ORSAYA KAÇMAK— Spring. Spring a luff— Yelkenle seyirde teknenin rüzgâr üstüne gelmesi için uğraşması, say etmesi.
ORSA YAKASI— Luff— Seren yelkenlerinin rüzgâr üstünde kalan yakalarına ve yan yelkenlerin larmo ve istiralyalara bağlanan yakalarına denir.
ORTA— Amidship— Geminin baş, kıç ya da alabandadan alabandaya olan hatlarının ortası.
ORTA ABLİ— Amidship guy. Midship guy. Spanner guy — Bumbaların arasındaki açıklığı ayarlayan abli.
ORTA BOY GÖRDERİ— Center girder—Omurga üzerine vurulan Bkz: "Görder", "Omurga, iç", "Orta görder".
ORTA DALGA— Medium wave.
ORTA ENLEM SEYRİ— Middle latitude sailing— Düzlem trigonometri kurallarına göre halledilir.
ORTA FREKANS— Intermediate frequ-

ency— Radarda yüksek frekansları düşürmek için, lokal osilatörün meydana getirdiği frekanslarla karşılaştırılarak elde edilen frekans. Kısaca: I.F ile gösterilir.

ORTA GÖRDER— Center through plate— Çelik bir gemide gemiyi boydan boya saran devamlı görder, kuşak.

ORTA HAT— Thalweg line— 1) Talvek hattı. Bir nehrin, kanalın, boğazın, en derin yerlerinden geçen hat. 2) Bir geçit yerinde orta hat.

ORTA KAMARA— Inside cabin— Geminin alabandalarında olmayan kamaralar.

ORTA KASARA— Center castle. Bridge space— Geminin ortasında bulunan üst yapı.

ORTA KEMERE— Midship beam— Geminin ortasında bulunan ve genellikle en geniş olan kemere. Bkz: "Mastori posta".

ORTA KESİT NARİNLİK EMSALİ— (Orta kesit katsayısı)— Midship section coefficient— Gemi orta kesit alanının, genişlik ve draft kenarlı bir dikdörtgenin alanına oranıdır.

$$\beta = C_M = \frac{M}{B.d}$$

M : Orta kesit alanı

β : Genişlik

d : Draft

ORTA KOLTUK— Waist breast— Geminin ortasından dik olarak verilen halat.

ORTALA— Midship— Dümen etkisiyle bir tarafa dönen geminin, geliş hızını kesebilmek ya da, azaltabilmek için dümen yelpazesinin omurga, baş kıç yönüne alınması için serdümene verilen emir.

ORTALAMA— Approximate. Average. Mean— Yaklaşık.

ORTALAMA ALÇAK CANLI SU— Mean low water spring— Belirli bir yerde görülen en alçak canlı suların ortalaması.

ORTALAMA ALÇAK ÖLÜ SU— Mean low water neap— Alçak ölü suların ortalaması.

ORTALAMA ALÇAK SU— Mean low water— 29 günlük Ay ayında belirli bir yerde görülen alçak suların ortalaması.

ORTALAMA ASTARYA GÜNLERİ— Right to average laydays— Yükleme boşaltma zamanlarının ortalamasını almak. Bkz: "Reverzıbıl zaman koşulu".

ORTALAMA CANLI YÜKSEK SU— Mean high water springs— Belirli bir yerde görülen yeterli sayıda yüksek canlı suların ortalaması.

ORTALAMA DEĞER— Average value.

ORTALAMA DENİZ YÜZEYİ— Mean sea level— Normal meteorolojik koşullar altında, kabarma alçalma etkisi olmadan deniz yüzeyi.

ORTALAMA DERİNLİK— Mean depth.

ORTALAMA EĞİM— Gradient.

ORTALAMA ENLEM— Mean latitude. Middle latitude— 1) İki konumdan geçen enlemlerin ortalaması olan enlem. 2) Yer yuvarlağı üzerinde bir yer için değişik zamanlarda bulunan enlem değerlerinin ortalaması.

ORTALAMA FRİBORD— Mean freeboard— Geminin sancak ve iskelelerinde ölçülen fribordların ortalaması. Bkz: "Fribord".

ORTALAMA GÜNEŞ— Mean sun— Düzgün bir zaman ölçüsünün sağlanabilmesi için düşünülen "güneş". Gerçek güneşin hareketlerinin gök ekvatorundaki izdüşümü. Gerçek güneşin ortalama hızı ile gök ekvatoru üzerinde dolandığı varsayılan güneş.

ORTALAMA GÜNEŞ GÜNÜ— Mean solar day— Belirli bir yerin meridiyeninden, ortalama güneşin iki geçişi arasında kalan zaman, 86400 saniye.

ORTALAMA GÜNEŞ YILI— Mean solar year.

ORTALAMA GÜNEŞ ZAMANI— Mean solar time— Gök ekvatoru üzerinde düzenli olarak hareket ettiğini kabul ettiğimiz ortalama güneşten (mean sun) ölçülen zaman.

ORTALAMA KABARMA ALÇALMA DÜZEYİ— Mean tide level— Bkz: "Harita derinliği" üzerinde ortalama kabarma alçalma. Ortalama yüksek su ile ortalama alçak suyun yarısı alınarak bulunur. Buna bazen kabarma alçalmanın ortalaması da denir.

ORTALAMA MİKTAR— Average amount.

ORTALAMA NAVLUN— Bkz: "Paçal fiyat".

ORTALAMA ÖĞLE— Mean noon— Bir yerde Bkz: "Ortalama güneş"in o yerin meridiyeninde olma anı.

ORTALAMA ÖLÜ YÜKSEK SU— Mean high water neap.

ORTALAMA SU ÇEKİMİ— Mean draught-Vasati draft. Baş ve kıçta okunan su çekimi rakamlarının (kanalların) toplanıp ikiye bölünmesi sonucu elde edilen rakam.

ORTALAMA SÜR'AT— Average speed— Yapılan hızların ortalaması.

ORTALAMA VERİM— Average output— Ortalama verdi.

ORTALAMA YÜKSEK SU— Mean high water— 29 günlük Ay ayında bir yerde görülen en yüksek suların ortalaması.

ORTALAMA ZAMAN— Mean time— Bkz: "Ortalama güneş." ile düzenlenen zaman.

OT DENİZİ— Saragosa sea— Atlantik'de yosun denizi. Yaklaşık olarak boylamı 19 derece Batı'dan(W'ten), 47 derece Batı'ya (W'e), enlemi 20 derece Kuzey'den (N'dan), 25 derece Kuzey'e (N'a) kadardır.

OTO ALARM— Auto alarm— Gemi telsiz

memurunun görevsiz olduğu zamanlarda yardım isteyen başka bir geminin verdiği çağrı ile otomatik olarak uyarıcı bir işaret verebilecek şekilde çalışan cihaz.

OTO ALARM İŞARETİ— Auto alarm signal— Geminin oto alarm cihazını çalıştıran ve yardım isteyen gemiden haber veren telsiz işareti. Bir saniye aralıklı dört saniyelik dört hat.

OTOMATİK— Automatic. Self acting— Kendi çalışan.

OTOMATİK DÜMEN— Auto pilot. Automatic helmsman-Bkz: "Cayro pusula"ya bağlı olarak çalışan ve bir serdümene gereksinme göstermeyen dümen. Saptanan rotayı, elektronik bağlantılarla koruduğundan, bazı durumlarda dümenciden daha iyi dümen tutulmuş olur.

OTOMATİK YEDEKLEME VİNCİ—Automatic self rendering towing winch— Yedekleme halatının üzerine yük bindiğinde otomatik olarak halatı kaloma eden (boş koyan) ve sonra halat üzerinden yük kalktığında verilen kalomayı içeri alan (vira eden) özel yapılmış yedekleme vinci.

OTURAK— Thwart. Benches. Sheets— Filikada, sandalda oturulacak yerler. Kürekçilerin oturduğu yerlerle "Thwart" kıç tarafta bulunan oturulacak yerlere "Benches", "Sheets" denilir.

OTURAK PARAÇOLU— Rising— Filika ve sandallarda oturaklara dayaklık eden dirsek.

OTURAK TAHTASI— Thwart seat— Bkz: "Oturak" olan tahta.

OTURMA— Grounding. Stranding— Bkz: "Karaya oturma".

OTURMA KOŞULU— Grounding clause— Deniz sigorta poliçelerine konulan dibi bulma, "Oturma hariç" koşulu.

OTUZGÜN KOŞULU— Thirty days clause— Deniz sigorta poliçelerinde geminin dönüşünde otuz gün daha sigortanın devam edeceği anlamına kullanılan koşul.

OVAL SİNTİNE DÖNÜMÜ— Arcırom— Keskin sintine dönümü yerine oval sintine dönümü uygulanan tekne yapı şekli.

OYNAK GEMİ— Lively ship— Dış etkilerle çok hareket eden gemi, yerinde durmayan gemi.

OYNAK TAHIL YÜZEYİ— Free grain surface— Bkz: "Sinme" nedeni ile tahıl yükü üzerinde oluşan ve kayabilen yüzey.

OYNAK SU—Loose water—Tam olarak doldurulmamış tankda, geminin hareketi ile hareket eden, bir taraftan bir tarafa giden su. Bkz: "Oynak yüzey", "Çalkantı saçı".

OYNAK YÜZEY— Free surface— Gemideki tankların tam dolu olmaması hali, sintinede su bulunması vb. nedenlerle oluşan "Serbest su sathı". Özellikle yalpa hareketinin stabilitesi açısından büyük önem taşır. Bkz: "Metasentır yarıçapı"nı azaltarak GM'nin küçülmesine neden olur. Bu yüzden gemilerde oluşması tehlikelidir. Tankerlerde boy perdelerinin yapılma nedeni de budur. Oynak yüzey bulunması halinde metasentır yarıçapı:

$$BM = \frac{I - i}{V(V)}$$

I : Yüklü su hattının boy simetri eksenine göre atalet momenti

i : Gemideki toplam oynak yüzeylerin aynı eksene göre atalet momenti.

"V", "I" = Bkz: "Metasentır yarıçapı", "Çalkantı saçı", "Öksüz perde", perdesi, yalpa".

OYNAMAK— 1) Work— Geminin dış etkenler nedeniyle parçalarının oynaması. Hareket etmesi. 2) Shifting of the cargo— Yükün dış etkenler nedeni ile yerinden oynaması.

OYNAR OTURAK— Sliding seat— Futalarda olduğu gibi, kürekçiye daha fazla çekme gücü kazandırabilmek için, oturduğu oturağa hareket olanağı verilmiştir.

OYS— "Oyster"— İstiridye'nin kısa yazılışı.

OYUK— Indent. Score— Ağaç makara sapanının tablada geçtiği oyuk, yuva.

OYULMA— 1) Grooving. Pitting— Saçta korozyon, paslanma nedeniyle oluşan oyulma. 2) Cavitation—Bkz: "Kavitasyon".

Oz— "Ooze— Sulu çamur"un kısa yazılışı.

Ö

ÖDEME— Payment.
ÖDEME EMRİ— Order of payment.
ÖDEME TARİHİ— Date of payment.
ÖDEME ZORUNLUĞU— Contribution— Sigorta hamilinin bir ziyaın tamamını ya da bir kısmını ödemesi ya da ödeme mükellefiyeti, zorunluğu.
ÖDENEBİLİR— Payable.
ÖĞLE— Noon. Midday— Güneş'in meridiyene geldiği an.
ÖĞLEDEN EVVEL— 1) Ante meridian— Kısaca A.M. simgesi ile gösterilir. 2) Fore noon.
ÖĞLEDEN EVVEL VARDİYASI— Forenoon watch— 08.00-12.00 arası tutulan vardiya.
ÖĞLEDEN SONRA— Post meridian— Kısaca "P.M." simgesi ile gösterilir.
ÖĞLEDEN SONRAKİ VARDİYA— Middle watch— Saat 12.00-16.00 arası tutulan vardiya.
ÖĞLEN— Bkz: "Meridiyen".
ÖĞLENE YAKLAŞMA— Culmination— Meridiyene yaklaşma. Gök cisminin en büyük ve en küçük yüksekliğe erişmesi. Birincisine üst "Culmination", ikincisine alt "Culmination" denilir.
ÖĞLE ZAMANI— Noon— Gerçek Güneş'in bir yerin meridiyeninden geçişi. Zeval.
ÖKSÜZ BALIĞI— Piper. Red gurnard.
ÖKSÜZ KEMERE— Half beam. Fork beam-Ambar ağzı, kaporta vb. yerlerde kesilen kemere. Bkz: "Kemere".
ÖKSÜZ OMURGA— Bkz: "Dümen tabanı".
ÖKSÜZ PERDE— Swash bulkhead. Swash plate— Tank içindeki sıvının hareketini ağırlaştırmak için tank içine yapılan Bkz: "Çalkantı saçı".
ÖKSÜZ VARDİYA— Dog watch— Kısaca "Dog" da denir. Saat 16.00 ile 20.00 arasında tutulan iki saatlik vardiya. Bkz: "Vardiya sistemi".
ÖKÜZ KÜMESİ— Hyades— Boğa takımyıldızı yöresinde görülen bir yıldız kümesi.
ÖLÇEK— Scale— Mikyas.
ÖLÇME— Gauging. Measure— Ölçü almak.
ÖLÇMEK— Survey— Gemiyi görerek ölçmek, özelliklerini saptamak, sörvey etmek. Denizin dibini, durumunu, doğasını saptamak.
ÖLÇÜ— Scantlings. Size. Measure.
ÖLÇÜ ALETİ— Measuring instrument.
ÖLÇÜ BİRİMİ— Unit of measure.
ÖLÇÜLÜ MESAFE— Measured distance— Seyir deneylerinde (tecrübelerinde) gemi sür'atlerini bulabilmek için doğru olarak saptanmış mesafe.
ÖLÇÜLÜ MİL— Measured mile— 6080 kademlik ölçülmüş mesafe. Bkz: "Mil".
ÖLÜ ALÇAK SU— Dead neap— Ölü alçak suyun en düşük değeri.
ÖLÜ DALGA, UZUN— Long swell. Roller.
ÖLÜ DENİZ— Swell. Ground swell. Sea gait. Sea— Fırtına kaldıktan sonra çatlaksız olarak art arda devam eden dalgalar.
ÖLÜ KABARMA ALÇALMA— Neap tide— Ay'ın ilk ve son dördünde bulunmasında oluşan en düşük kabarma (met) veya alçalma (cezir).
ÖLÜ KABARMA ALÇALMA FARKI— Neap range— Kabarma ölü suyu ile alçak en düşük su arasındaki fark.
ÖLÜ NAVLUN— Dead freight— Gemide boş kalan yerler için kiracının (kiralayanın), taşıtanın ödemek zorunda kaldığı navlun.
ÖLÜ NOKTA— Dead center— Krank'ın ölü noktası.
ÖLÜ YOL— Dead ahead— Geminin belli belirsiz (çok az yol) hız ile ilerlemesi.
ÖN BAĞLANTI— Booking note. Berth note— Gemi kiralamalarında, yüklemelerinde ana anlaşmaya esas olan ön anlaşma. Anlaşma taslağı. Taşıma şartlarını

içeren bağlantı. İmzalanınca "Booking note" olur.

ÖN BAĞLANTI MEMURU— Booking clerk— Bkz: "Ön bağlantı", "Yer ayırtma", "Bilet" satışı işlemi yapan memur. Bilet memuru.

ÖN BAĞLANTI PUSULASI— Booking note— Bkz: "Ön bağlantı" kabul edilince taraflarca imzalanan taslak anlaşma.

ÖN BAĞLANTI ZAMANI— Booking period— Yük kaydettirmek, yer ayırtmak için kabul edilen zaman, müddet.

ÖNCE DEĞİL— Not before— Yüklemeye başlamak için belirtilen tarihten önce gemi hazır olursa, bu koşul altında kiracılar belirtilen tarihten önce yüklemeye başlamak zorunda olmayacaklardır.

ÖNCE SELÂMET— Safety first— Denizcilikte her şeyden önce selâmetin düşünülmesi gerektiği hususunda yerleşmiş bir töre, söylenen deyim. Diğer bir deyimle "hiç bir şey selâmetten daha önemli değildir".

ÖNCÜ— Procyon— Küçük Köpek (Canis Majoris) a yıldızı. Parlaklık: 0,5.

ÖNCÜ GEMİ— Bkz: "Önder gemi".

ÖNDE— Afore— Geminin baş tarafında.

ÖNDEKİ GEMİ— Leading ship.

ÖNDER GEMİ— Leading ship.

ÖNE EĞİKLİK— Fore rake— Gemi düşey çizgisine göre bodoslama, baca, direk v.b. parçaların öne doğru yaptığı eğiklik. Bkz: "Voltalı".

ÖN GERİLİM— Initial tension. Stress.

ÖN ISITICI— Preheater.

ÖN ISITMA— Preheating.

ÖN KISIM— Forebody— Geminin ortasından ya da orta kesiminden başa doğru olan kısım.

ÖNLEME AÇISI— Lead angle— Atış anında, hedef ile hücum gemisini birleştiren nişan hattı ile, torpito rotası arasındaki açıdır. Önleme açısı aynı zamanda mevki açısı ile vuruş (tekatu) açısı arasındaki farktır.

ÖNLENEMEYEN HAL— Force majeure— Bkz: "Allahtan gelen".

ÖNLEYİCİ DONANIM— Relieving gear. Relieving tackle— Dümene ya da yekeye denizlerin yapacağı etkiyi azaltmak için donatılan donanım.

ÖN POLİÇE— Proforma policy— İmzalanacak poliçenin taslağı.

ÖN TARAF— Before— Teknenin ortasının ön tarafı. Bkz: "Ön kısım".

ÖNÜNE DÜŞMEK— Before wind and waves— Fırtınalı havada denizlere karşı ilerlemek olanaksızlaşınca denizleri ve rüzgârı kıça almak ve böylece ilerlemek. Bocalamak.

ÖNÜNE GEÇMEK— Go ahead.

ÖN YÖN (REHBER) FENERİ— Frontal light— Bkz: "Rehber fenerleri"nin önde olanı.

ÖPÜŞTÜRÜLEN YÜZEY— Faying surface— Birbirine perçin ile bağlanacak levhaların düz, pürüzsüz yüzeylerinin birleştirilmesi, öpüştürülmesi.

ÖRDEK BALIĞI— Stripped wrasse.

ÖRGÜ— Sennit— Flâsa, kol ve halatlardan saç gibi örerek tirnele, salmastra yapmak.

ÖRME HASIR— Russian sennit— Eski halat parçalarından örülerek yapılmış palet.

ÖRNEK BALIĞI— Two spotted cling fish.

ÖRTÜLME— Occultation— 1) Bir gök cisminin (ışığını) diğerini kapaması. 2) Perdeleme ile ışığı kapamak.

ÖZ DEVİM— Proper motion— Bir yıldızın bir yılda yaptığı açısal yer değiştirme.

ÖZEL AVARYA— Particular average— Hususi avarya T.T.K: 1180. Gemiye, yüke olan hasar. Bkz: "Müşterek avarya"dan sayılmayacak hasarlar.

ÖZEL AVARYA KAYBI— Particular average loss— Bkz: "Özel avarya" sonucu olan kayıp.

ÖZEL ESNEK ÇELİK TEL HALAT— Specially flexible steel wire rope— 37 telli, 6 kollu (demet) elyaf özlü çelik tel halat, çok esnek olarak yapıldığından manevrası (ellenmesi) kolaydır.

ÖZEL MASRAFLAR— Particular averages- Sigortalının korunması için yapılan giderler (Müşterek avarya ve kurtarmalar hariç) Bkz: "Dava ve say koşulu".

ÖZEL RİZİKOLAR— Assigned risks— Yasa ve benzeri nedenlerle sigortalanması olanaksız tehlikeler, riskler.

ÖZEL SÖRVEY— Special survey— Bkz: "Klas" tarafından gemi yapım tarihinden itibaren 4, 8, 12 gibi yıllarda, dört yılda bir yapılan muayeneler, kontrollar.

ÖZGÜL AĞIRLIK— Specific weight. Specific gravity— Bir cismin ağırlığının hacmine oranı. Bir cismin 1 cm^3 ünün ağırlığı.

ÖZGÜR BORDA— Bkz: "Friboard".

ÖZGÜ RIHTIM— Appropriated berth— Gemiye ayrılmış rıhtım.

P

P—1) Uluslararası işaret sancaklarından "P" harfi: Limanda: "Gemi denize çıkmak üzeredir. Bütün şahıslar gemide bulunsun.", Denizde: Balıkçı gemileri tarafından. "Ağlarım bir engele takıldı" anlamlarına kullanılır.— Alphabetical flag "P" of international code of signal means: In harbour: "All persons should report on board as the vessel is about to proceed to sea", At sea: It may be used by fishing vessels to mean: "My nets have come fast upon an obstruction. 2) "Pebbles— Çakıl"ın kısa yazılışı. 3) "Port—Liman"ın kısa yazılışı. 4) "Position—Mevki (konum)"un kısa yazılışı. 5) "P force" of permanent magnetism— Devamlı mıknatıslanmada "P kuvveti"nin kısa yazılışı.

P.A.— 1) "Position approximate— Yaklaşık konum (mevki)"un kısa yazılışı. 2) "Particular average— Hususi (özel) avarya"nın kısa yazılışı.

PABUÇ— Shoe. Socket— Bir aleti bağlamak için, örneğin paraketeyi tesbit için küpeşte ya da gerekli yerlere yapılan yuva. Bağlama parçası.

PAÇAL FİYAT— 1) Flat rate— Ortalama navlun. 2) Average rate— Filonun poliçede gösterilmesi ile saptanan, ortalama sigorta tarife ücreti.

PAÇOZ BALIĞI— Grey mullet— Bkz: "Has kefal balığı".

PADILBOT— Paddleboat— Genellikle burandadan yapılan, başı kıçı sivri, iki palalı, ortadan tutulan kürekle yürütülen küçük tekne.

PADIL ETKİSİ— Paddle wheel effect— Geminin rotasından sapmasına etken olan pervane padıl etkisi. Pervane alt kanadının sağlam, üst kanadının çürük suda çalışmasından doğar.

PADILLA YÜRÜTÜLEN TEKNE— Paddler— Padıl, davlumbaz pervane (yandan çarklı) ile hareket eden gemi.

PADIL PERVANE— Paddle wheel— Davlumbaz pervane. Çark kanatları ile oluşan pervane. Bkz: "Uskur pervane". "Davlumbaz pervane".

PAFTA TAKIMLARI— Taps and dies— Çubuk ve deliklere diş açan takım.

PAKET— Packet. Parcel.

PAKET SİPARİŞ— Package deal— Gemi makinelerinin tümünün bir elden alınması.

PAKİN—Packing. Bkz: "Salmastra".

PALADOR— Temporary beam— Ariyet kemere. Bkz: "Posta 1" ları yerinde tutabilmek için sancak, iskele karşılıklı postalar arasına vurulan geçici kemere.

PALADOR MEZARNASI— Head ledge— Ambar ağzının baş ve kıç taraflarına konulmuş ve ambar ağzı paladorunun oturduğu mezarnalar.

PALAMAR— 1) Mooring rope. Mooring hawser— Gemilerin bağlamasında kullanılan ana halatlar. Bunlar özellikle geminin başından ya da kıçından ileri ve geri verilen sağlam yomalar, halatlardır. 2) Forward of the forecastle deck— Başkasaranın önü, başı.

PALAMAR ARACI— Mooring boat— Palamar botu. Gemiler yanaşırken gemiden palamar halatını alıp bağlanacak yere götüren ve bu iş için özel yapılmış küçük, motorlu deniz aracı.

PALAMAR ARACI ÜCRETİ— Boatage— Bkz: "Palamar aracı"nın yaptığı hizmet için ödenen ücret.

PALAMAR BABASI— 1) Mooring bollard. Bollard— Bkz: "Palamar" halatlarının bağlanması için rıhtımlarda bulunan sağlam Bkz: "Baba"lar. 2) Warping end. Drumhead: Gypsy head— Irgat, vinç vb. güverte manevra ve iş makinelerinde halatların vira ve maynasında kullanılan

baş, tabla, fener.

PALAMAR HALATI— Mooring line. Mooring rope. Warp. Fast— Bkz: "Palamar" olarak kullanılan halatlar. Bugün palamar halatı olarak genellikle naylon ya da polipropilen halatlar kullanılmaktadır.

PALAMAR LOÇASI (GÖZÜ)— Hawse hole. Mooring pipe— Palamarları vermek için, özellikle parampetlere açılmış loçalar, geniş delikler, açıklıklar.

PALAMAR LUMBARI—Bkz: "Palamar loçası".

PALAMAR RÜSUMU—Mooring due. Moorage—İskele, rıhtım ya da şamandıralarda bağlı bulunan gemilerden alınan ücret.

PALAMAR ŞAMANDIRASI—Mooring buoy—Kendisine bağlanan gemiyi, her türlü hava koşulları altında taşıyabilecek şekilde yapılmış ve demirlenmiş, üzerinde bağlama işine elverişli büyük anele ya da kilit olan şamandıra.

PALAMAR TUTMAK— Mooring. Moored at a berth— Herhangi bir yerde palamar verip bağlamak, yatmak.

PALAMAR ÜCRETİ— Bkz: "Palamar rüsumu".

PALAMAR YATAĞI— Plummer bearing. Main bearing— Şaft yatağı.

PALAMAR YOMASI— Bkz: "Palamar halatı".

PALAMUT BALIĞI— Bonito. Atlantic bonito. Pelemid. Short finned tunny.

PALANGA— Tackle. Purchase. Pulley— Bir halat ile bir ya da iki makaradan oluşan donanım. Genellikle iki makaradan oluşan donanıma palanga denilir.

PALANGA DOLAŞMASI— Throughfoot— Palanga makaralarından birinin halatları arasına girmesi sonucu palanganın bulaşması.

PALANGA DONATMAK— 1) To rig a purchase. To rig a tackle. Reeve a tackle— Bkz: "Palanga"yı oluşturan elemanların bir araya iş görür hale getirilmesi. 2) Palanganın gereken yere uygulanması.

PALANGA HALATI— Girthline— Bkz: "Tirenti".

PALANGANIN SABİT MAKARASI— Standing block (part)— Palanga donanımının rigavosu bu makaranın bülbülüne bağlanır. Palanganın hareket etmeyen makarası.

PALANGA PALANGA ÜSTÜNE— Luff upon luff— Âdi ya da el palangasının makarası, diğer bir âdi palanganın tirentisine bağlanarak daha fazla kuvvet sağlanır.

PALANGA RİGAVOSU— Standing part of a tackle— Bkz: "Rigavo".

PALANGA RULE— Rolling tackle— Üst makarası makara rule ve alt makarası âdi tornodan oluşan bir palanga. Buna "Yalpa palangası" da denir. Yelkenli gemilerde, yalpalı havalarda tirinket ve mayıstra serenlerinin sallanmaması için kullanılan bir palangadır.

PALANGA TIRAMOLASI— To fleet— Palanganın vira edilmesi sonucu kavuşan makaraların (Bkz: "Minde olmak") açılması.

PALANGA TİRENTİSİ— Tackle fall. Leading part. Hauling part. Purchase fall— Palanganın kuvvet uygulanan, vira, yisa edilen halatı.

PALANGA ÜSTÜNE PALANGA VURMAK— Bkz: "Palanga palanga üstüne".

PALANGA VETASI— Running part of a tackle— Bkz: "Veta".

PALANGA YAPMAK— Raise a purchase. Raise— Gereken yere palanga donatmak.

PALASERTE— Chains— Eski tip gemilerde ana çarmıkların direklere daha fazla açı yapması için bordalara yapılan yatay döşemeler.

PALASERTE TAHTASI— Chain wale. Channel— Bkz: "Palaserte" için kullanılan tahtalar.

PALAVRA— 1) Deck under upper deck— Üst güverte altındaki güverte. 2) Lie— Olmayacak, yapılmıyacak işleri yapılacakmış gibi söylemek.

PALAVRA OMURGASI— Vertical keel. Center girder— Levha omurgaya dikey olan, baş kıç yönünde devamlı levha omurga. Bkz: "Omurga, iç".

PALAVRA VARDİYA— Bkz: "İştirakçi vardiya".

PALAVRA YOLCUSU— Bkz: "Güverte yolcusu".

PALET— 1) Mat. Ocean plait (Plat). Quilting— Kullanılmış ya da kullanılmamış halat kollarından yapılmış örgü, hasır, kalçete, paspas ya da üstüne halat parçaları dikilmiş buranda parçası. Bkz: "Çatışma paleti". 2) Pallet— Bkz: "Çatal kaldıraç" (forklift) için kullanılan özel yapılmış ağaç kasa, tabla.

PALET SAPAN— Web sling— Buranda bezinden yapılmış palet. Örneğin çimento v.b. torbalı yüklerin bu tür paletlerle yüklenip, boşaltılması, hasar olasılığını azaltır.

PALET YÜKLEME (BOŞALTMA)— Palletization— Zamandan ekonomi sağlamak amacıyla yüklerin Bkz: "Pallet 2" üzerinde hazırlanması.

PALİNORAS— Bkz: "Sağır pusula 2".

PALS— Pulse— Radarda yüksek frekans osilasyonunun kısa bir patlayışı. Darbe halinde radar dalgalarının yayını.

PALS BOYU— Pulse length— Gönderilen bir radar dalgasının boyu.

PAMUK BALIĞI— Blue shark.

PAMUK TAŞIYAN GEMİ— Cotton fitted- Pamuk için özel olarak yapılmış ya da pamuk taşımaya uygun duruma getirilmiş gemi.

PAMUK TİP SÖZLEŞMESİ— Cotton form O— Pamuk taşımak için kullanılan tip, gemi kira sözleşmesi, navlun anlaşması.

PANAMA KANALI— Panama canal.

PANAMA KANALI TONAJI— Panama canal tonnage— Panama kanalından geçecek gemiler için hesaplanan tonilâto. Yaklaşık olarak Net kütük (recister) tonilato ise de önemli ayrıcalıklar vardır.

PANAMA KURTAĞZI— Panama lead— Panama kanalından geçen gemilerin sahildeki çekici araçlara verilen halatın geçtiği özel yapılmış kurtağzı.

P. and I— "Protecting and Indemnity— Koruma ve tazminat"ın kısa yazılışı. Bkz: "Koruma ve Tazminat Birliği".

PANYA— Stern painter— Bir filikanın kıç parima halatı.

PANYOL TAHTASI— 1) Bkz: "İstif gereçleri"— 2) Eskiden ticaret gemilerinde güverte yolcularının yataklarının, yükün altlarına konulan ağaç kerevetlere denilirdi.

PAPAZ BALIĞI— Damselfish.

PARAÇOL— Bracket. Knee— Pıraçol. Braçol. Genellikle açılı elemanları birbirine bağlayan ve ek kuvvet sağlayan yapı elemanı.

PARAÇOL İÇ AÇISI— Throat— Bkz: "Paraçol". Dirsek iç açısı.

PARAFİN MODEL— Bkz: "Gemi modeli".

PARAKETA— Long fishing line with hooks. Towing line— Üzerinde birçok olta bulunan uzun balık oltası.

PARAKETE— Log— Geminin gittiği yolu, mesafeyi ölçmek için kullanılan âlet.

PARAKETE ATMAK— To heave the log. Set the log. Streaming the log.— Geminin kıçından ya da bordasından paraketenin savlosunu ve uskurunu denize atmak. Bu uskur ve savlonun bağlı bulunduğu parakete âleti (saati) uskurun dönmesini geminin hızı olarak gösterir.

PARAKETE DOLABI— Log reel— Parakete savlosunun üzerine sarıldığı tambur.

PARAKETE HATASI— Log error— Paraketenin gösterdiği yol (mesafe) ile fiili mesafe arasındaki fark. Yüzde olarak söylenir.

PARAKETE HESABI KONUM— Dead reckoning position— Pareketinin gösterdiği alınan mesafe ile, gidilen rota üzerinde saptanan gemi konumu. Bkz: "Kaba kompas konum" da denir.

PARAKETE ISKAÇASI— Bkz: "Parakete pabucu". "Pabuç".

PARAKETE NAZİM TEKERLEĞİ— Fly wheel— Parakete savlosu ile, parakete âleti arasına konulan bu tekerleğin görevi pareketenin düzenli bir biçimde çalışmasını sağlar. Parakete düzen tekeri.

PARAKETE OLTA— Bkz: "Paraketa".

PARAKETE PABUCU— Log shoe— Parakete saat ayağının geçtiği, küpeşte üzerine bağlanmış olan iskaça.

PARAKETE PERVANESİ— Rotator. Fish tail— Bkz: "Parakete"yi çalıştıran uskur.

PARAKETE SAVLOSU— Logline— Parakete uskuru ile nazım tekerleği arasında bulunan savlo, ip.

PARAKETE SAVLOSU DİKİŞİ— Logline splice— Kesilen parakete savlolarına yapılan bu dikişin diğer dikişlerden farkı, uçlar uzun tutularak yapılır.

PARAKETE SEYRİ— Dead reckoning navigation— Geminin belirli bir konumdan hareketi ile parakete hesabına göre yapılan seyir. Bkz: "Parakete hesabı konum".

PARAKETE TAHTASI— Chip log— Parakete savlosuna bağlı, dörttebir daire biçiminde, gemi hızını ölçmek için eskiden kullanılmış düz tahta parçası.

PARAKETE TOPLAMAK— Handing in the log— Atılan paraketeyi gemiye almak.

PARAKETE YAĞI— Log oil— Parakete parçalarının yağlanması için özel olarak yapılmış yağlama yağı.

PARALAKS— Bkz: "Iraklık açısı".

PARALEL CETVEL— Parallel. Parallel ruler— Muvazi. Haritada paralel çizgi çizmek (örneğin rota, kerteriz) için kullanılan, birbirine oynar bağlı kenarları birbirine paralel iki düzgün tahta cetvelden oluşan cetvel.

PARALEL DAİRE— Parallel— Yeryüzünde Eşleğe(Ekvatora)koşut, gök küresinde tutulma dairesi (tutulma) ya da Gök Eşleğine (Ekvatora), koşut daire.

PARALEL GÖVDE— Parallel body— Omuzlukların dışında, gemi boyunca genişliği ve formu değişmeyen tekne parçası. Bkz: "Omuzluk", "LP".

PARALEL SEYİR— Parallel sailing— Enlem boyunca yapılan seyir. Rota doğu ya da batı yönüne doğrudur.

PARAMPET— Prumpet. Bulwark— Denizlerin güverte üstüne çullanmaması için üst güverte kenarına yapılan yüksek yapı, bordanın yükseltilmesi.

PARAMPET KAPLAMASI— Bulwark planking— Parampeti oluşturan ağaç kaplamalar.

PARAMPET KÜPEŞTESİ— Bulwark rail - Parampet'in üst kenarına çekilen Bkz: "Küpeşte".

PARAŞÜTLÜ TEHLİKE İŞARETİ— Parachute flare.

PARAVAN— Paravane— Gemilerin mayınlardan korunmaları için kullandıkları ve geminin başından sancak ve iskele taraflarına attıkları, derinlik ayarlayıcıları ve

tel kesici âletleri olan su uçurtmaları.
PARAVANLARLA SEYRETMEK— Stream paravanes.
PARAZİT— Interference.
PARÇA— 1) Length— Bir kilit demir zinciri. Bkz: "Kilit". 2) Piece— Dökme olmayan ya da sayılmamış fakat ton, kilo, metreküp v.b. gibi ölçülerle tartılmış Bkz: "Koli"ler. yükler.
PARÇA BUZ— Slob.
PARÇA FİŞİ— Order form.
PARÇA KÖŞEBENT— Lug piece.
PARÇALI GÖKYÜZÜ—Broken sky—Gökyüzünün parçalı bulutlarla kaplanması.
PARÇALI KASA— Bkz: "Nal kasa".
PARÇASI, BORU ARA— Pipe coupling.
PARÇASI, BORU GENLEŞME—Expansion bend.
PARÇASI, GENİŞLEME— Expansion piece.
PARÇASI, YEDEK— Spare part.
PARÇA YÜZEN BUZ— Pack ice.
PARELE PALANGA— Four fold tackle— İki, dört dilli makaradan oluşan palanga.
PARE TOP SELÂM ATIMI— Fire a.... gun salute.
PARİLE—1)Caulking hammer.Dove tail— Kalafatçı âleti. 2) Scarph— İki levha, kaplama ya da parçayı birleştirmek için parçaların uçlarını birbirine uygunlaştırıp geçme yapmak.
PARİMA— Painter. Boat's painter— Filikaların baş ve kıçlarını bağlamak için filikaların başlarında bulunan halatlar.
PARİMACI— Painterman— Filikalarda baş ve kıç parimaları kullanan gemici.
PARİMA HALATI— Bkz: "Parima".
PARİMA, YEDEK— Lazy painter— Bkz: "Parima". Geçici bağlamalarda kullanılan ve üzerine fazla bir kuvvet binmiyeceği düşünülen, esas parimaya ek olarak kullanılan parima.
PARLAK HALE— Glory— Bkz: "Hâle".
PARLAKLIĞI DEĞİŞEN YILDIZLAR— Variable stars.
PARLAMA NOKTASI— Flashing point.
PARMAK— Bkz: "Pus", "İnç".
PAROLA— Watch word. Pass word— Girilmesi yasak olan yerlere girilirken tanıtma işareti olarak söylenen sözcük (ler).
PARSEK— Parsec— Yer yörüngesinin yarıbüyük eksenini bir açı saniyesinde gören uzaklık.
PARTİ YÜKLEME— Berth note— Bir parti yükün yüklenmesi için yapılan bağlanma. Buna "Ön bağlantı pusulası— Booking note" üzerinden bağlanma da denir.
PAS— Rust. Oxide.
PASA ETMEK— 1) Jettison the cargo— Denize mal atmak. Bkz: "Denize mal atmak". 2) To pass coal baskets or cases from one hand to another hand while loading coal, ammunition or cases— Kömür (çavalye) ya da sandıklı eşya yüklerken elden ele vermek.
PASAKÜL— Cinder. Slag. Clinkering coal - Kömürün yandıktan sonra arta kalan curufu.
PASAPAROLA— Passing a watchword— Parola söylemek. Bir emrin duyurulması. Silistire çalmak, yüksek sesle söylemek, işaretle bildirmek.
PASAPORT— Passport.
PAS BOYASI— Anticorrosive paint— Pasa karşı koruyucu boya.
PAS ÇIKARICI— Rust remover— Pas sökücü.
PAS KIRMA— Scaling.
PASLANMA— Corrosion. To become rusty.
PASLANMAZ— Inoxidable. Nancorrosive.
PASLANMAZ ÇELİK— Stainless steel.
PASLANMAZ ÇELİK TEL HALAT— Stainless steel rope. Galvanized steel rope.
PASLI— Rusty.
PAS ÖNLEYİCİ— Anti corrosive. Anti rust.
PAS PARÇASI— Scale.
PASPAS— Bkz: "Halat süngeri". "Halat paspas".
PASTIRMA YAZI— After summer.
PATA— Briddle. Briddle of a bowline— Yelkenlerin gradin yakalarında borina ve torsolom palangasının bağlanması için iki ya da üç matafyon arasına konulan, radansalı ya da çelikli kazayakları.
PATAKÜLYE DİLİ— Bkz: "Gındazo bastikası"
PATALYA— Jolly boat. Monkey boat. Dinghy— Küçük, kürekli hizmet filikası.
PATENTA— Bill of health— Sahil sağlık dairesi tarafından kaptana verilen tıbbi sertifika, belge. Bu belgede liman ve gemi personelinin sağlık durumu belirtilir "Clean—temiz", "Foul — Bulaşıcı", "Suspected—Şüpheli" durumları tanımlar.
PATLAK— Bucket. Pail— Yaklaşık beş galon hacminde saçtan silindir şeklinde yapılmış boya kabı.
PATLAMAZ— Inexplosive. Patlayamaz.
PATLAYICI MADDE, YÜKSEK— High explosive.
PATRİSA— Backstay— Direkleri, çubukları, yan taraflarından kıç tarafa doğru tutan sabit armaya denilir. Direk patrisaları, direğin öne doğru hareketini, eğilmesini önler.
PATRİSA CEVİZİ— Diamond knot— Herhangi bir nedenle kesilen patrisaları eklemek için yapılan bir tür ceviz. Buna "Çarmık cevizi" de denir.
PATRİSA, EK— Preventer.
PATRİSA MATAFORASI— Outrigger.
PAVURYA— Crab— Yengeç'in irisi, azmanı.
PAY—Allowance. Share from freight

Navlundan, özellikle küçük deniz araçlarında gemi adamlarına ücret karşılığı ödenen pay.

PAYANDA— Stay. Tom. Tomn. Support. Shore. Crutch. Strut— Özellikle havuzda bulunan gemilerin devrilmemesi için bordalarına, havuz duvarlarından vurulan ağaç destekler. Genel anlamda payanda dayaklık etmek, sağlamlaştırmak anlamında kullanılır.

PAYANDA BORULARI— Stay tubes— Alev borulu kazanda normal kalınlıkta bulunan borulardan et kalınlığı daha fazla olan borular.

PAYANDA KÜTÜĞÜ— Bkz: "Çifita".

PAYANDALAMAK— Shoring. Tom. Tomn.

PAYANDALANMIŞ— Tommed up. Scotched up.

PAYDOS— To stop working. Rest.

PAYNT— Pint— Galonun sekizde biri. 0,5679 litre.

PAZARCI KAYIĞI— Bumboat.

PCL— "Parcel—Paket"in kısa yazılışı.

Pcs.— "Pieces—Parçalar"ın kısa yazılışı. Bkz: "parça".

P.D.— "Position doubtful—Şüpheli mevki, yeri şüpheli"nin kısa yazılışı.

PEB— "Pebbles—Yuvarlak çakıl"ın kısa yazılışı.

PEK AĞIR YOL— Dead slow— Dümene kumanda edebilmek için (Geminin dümen dinleyebilmesi için) tekne üzerinde bulunan belli belirsiz yol.

PEK AĞIR YOL GERİ— Dead slow astern. Geminin üzerinde bulunan belli belirsiz ağır geri yol, tornistan.

PEK AĞIR YOL İLERİ— Dead slow speed ahead. Dead slow ahead.

PEKSİMET— Sea biscuit.

PELESENK (AĞACI)— Balsam. Lignum vitae— Özellikle şaft yataklarında kullanılan sert bir ağaç.

PELORUS— Bkz: "Sağır pusula 2".

PEMBE IŞIK— Purple light— Güneş batışında 25° üstünde oluşan nisbeten parlak görünüş. En parlak durum Güneş 4° ufkun altında olduğu zaman oluşur. Buna Zodyak ışığı da denir.

PERÇİN— Rivet— Üst üste gelen metal parçaları, açılan deliklerden geçerek birbirine bağlayan çivi. Başları kızdırılarak yumrulaştırılır ve perçin başı oluşur.

PERÇİN ARALIĞI— Rivet pitch. Rivet spacing— Perçinbaşı merkezinden diğer perçin başının merkezine kadar olan mesafe. Buna "Perçin arası" da denir.

PERÇİN BALYOZU— Toma hawk.

PERÇİN BAŞI— Rivet head. Pinhead— Bkz: "Perçin".

PERÇİN ÇEKİCİ— Rivetting hammer— Perçin başlarını dövmekte kullanılan çekiç.

PERÇİN ÇİVİSİ— Rivet bar— Perçin olmaya elverişli kısa çivi.

PERÇİN DELİĞİ— Rivet hole— Perçinin konulabilmesi için levhalarda açılan delikler.

PERÇİN GÖVDESİ— Rivet shank.

PERÇİNLEME— Rivetting— Perçinlerle levhaları, parçaları birbirine birleştirme.

PERÇİNLEMEK— To rivet.

PERÇİNLİ— Riveted.

PERÇİNLİ DİKİŞ— Rivetted joint— Saç levhaların perçinle birleştirilmesi. Bkz: "Perçin".

PERÇİN OCAĞI— Rivet hearth— Perçinlerin kızdırıldığı ocak.

PERÇİN PAYI— Rivet clearance.

PERÇİN TABANCASI— Rivetting hammer.

PERÇİN TAKSİMATI— Spacing of rivets. Bkz: "Perçin aralığı".

PERÇİN, VİDA DİŞLİ— Tap rivet.

PERÇİN, YUVARLAK BAŞLI— Snap head rivet. Snap point rivet.

PERDAHLAMAK— Lapping. Polishing.

PERDE— Bulkhead— Genellikle ana güverte altında tekneyi enine ya da boyuna bölmelere ayıran düşey bölmeler. Ayrıca ayırma yapılması istenilen başka yerlere de uygulanabilir. Gemilerde yapılması zorunlu olan perdelerin arası kurallarla saptanmış olup uluslararası kabul edilmiştir.

PERDE ARASI— Bulkhead spacing— Su geçmez perdelerin arası.

PERDE, BOYUNA— Longitudinal bulkhead— Geminin boyuna paralel olarak yapılan perde.

PERDE, ENİNE— Transeverse bulkhead— Geminin enine paralel olarak yapılan, örneğin bir alabandadan alabandaya kadar, omurgaya dik açıda yapılan perde.

PERDE GÜVERTESİ— Bulkhead deck— Su geçmez perdelerin son bulduğu en üst devamlı güverte.

PERDE KUVVETLERİ— Screening forces. Covering forces— Düşman gözetlemesinden koruyan örtme kuvveti.

PERDE, LEVHA— Screen— Üst yapılarda enine saç levha, perde.

PERDE, PARAVAN— Screen bulkhead— Kuvvetlendirme ile ilgisi olmayan, örneğin ışık, ısı, toz v.b. geçirmemesi için yapılan perdelerdir.

PERDESİ, YALPA— Swash bulkhead— Tank içinde bulunan sıvının hareketini yavaşlatmak için yapılan sızdırır perde. Bkz: "Çalkantı saçı".

PERDE STİFNERİ— Bulkhead stiffener— Bkz: "Perde"leri sağlamlaştırmak için üzerine vurulan köşebent, lâma perde kuşağı.

PERDE SU ÇEKİMİ— Bulkhead draught— Yolcu gemilerine bazen uygulanan ve izin verilen ortalama su çekimi.

PERDE, SU GEÇİRMEZ— Watertight bulkhead— Kurallara göre yapılması gerekli olan ve su geçirmeyen, sızdırmayan perde. Geminin güvencesini sağladığın. dan çok önemlidir.

PERGEL— 1) Compass. Divider. 2) Circinus— Bir takım yıldızı.

PERGEL TAKIMI— Compass set.

PERİSKOP— Periscope— Denizaltı daldığında su üstünü görebilmesi için çıkardığı uzun, ince, prizmatik teleskop.

PERİYODİK SÖRVEY— Periodical survey- Klas kurumlarının belirli zaman araları ile yapmış oldukları muayeneler, kontrollar.

PERNO— Pin— Makaralarda tabla ile makara dilinin merkezinden geçen mihver. Makara dili bunun üzerinde döner.

PERSE— Perseus— Bir takımyıldızı.

PERSONEL— Personnel— Kaptan dahil, geminin bütün adamları.

PERSONEL EŞYASI— Seamen's effect— Personelin giysisi v.b. kişisel eşyaları.

PERSONEL LİSTESİ— Personnel list. Crew list— Tayfa, mürettebat listesi. Kaptan dahil, geminin bütün adamlarını gösteren liste, çizelge.

PERTAVSIZ— Bkz: "Büyüteç".

PERVANE— Propeller. Screw propeller. Paddle propeller— Geminin makinesi tarafından döndürülen ve gemiyi yürüten kanatlar. "Screw propeller— Uskur pervane" vida dişleri gibi dönen kanatları, "Paddle propeller— Çarklı kanat pervane davlumbaz pervane" bordada ya da geminin kıçında döndürülen çarklı pervaneyi, sadece "Pervane" sözcüğü ise "Uskur pervane"yi tanımlar.

PERVANE BALIĞI— Sun fish. Short sun fish. Moonfish. Trunk fish.

PERVANE, BEŞ KANATLI— Five bladed propeller.

PERVANE BEYGİR GÜCÜ— Propeller horse power— Pervaneye iletilen beygir gücü.

PERVANE BOŞLUĞU— Propeller cavitation— Pervane gerisinde oluşan hava habbecikleri ve boşluk. Bkz: "Kavistasyon", "Pervane evi".

PERVANE BRAKETİ— Propeller strut— Bkz: "Gözlük posta".

PERVANE BRAKET YATAĞI— Propeller strut bearing.

PERVANE, ÇİFT KANATLI— Two bladed propeller.

PERVANE, DEĞİŞEN PİÇLİ— Variable pitch propeller. Adjustable pitch propeller. Controllable pitch propeller— Kanatları hareket eden, ayarlanabilen pervane türü.

PERVANEDEN AÇIK BULUNUNUZ— Beware of propeller. Keep clear off. Keep clear of propeller— Pervaneye yakın bulunmak çok tehlikeli olduğundan, yanaşılmaması için yapılan uyarı. Bu deyim geminin kıçına, pervanenin üst kısmına rastlayan yerlere yazılır.

PERVANEDEN NETA BULUNUNUZ— Bkz: "Pervaneden açık bulununuz".

PERVANE DİZAYNI— Propeller design.

PERVANE, DÖRT KANATLI— Four bladed propeller.

PERVANE EVİ— Screw aperture. Propeller aperture— Dümen bodoslaması ile şaft bodaslaması arasında kalan boşluk. Pervane bu boşlukta döner.

PERVANE EVİ ALT KEMERİ— Stern frame. Sole piece. Rudder skeg— Dümen tabanı. Öksüz omurga.

PERVANE EVİ BOŞLUĞU— Bkz: "Pervane evi".

PERVANE EVİ ÇERÇEVESİ— Fantail— Pervane evini çerçeveleyen dümen. (şaft) bodoslamaları, alt ve üst pervane evi kemerlerinin oluşturduğu çerçeve.

PERVANE EVİ ÜST KEMERİ— Arch piece stern frame. Propeller arch— Pervane evinin üst kısmı.

PERVANE GÖBEĞİ— Propeller boss. Propeller hub— Pervane kanatlarının şafttan çıktığı, bağlandığı yer.

PERVANE HATVESİ— Bkz: "Pervane piçi".

PERVANE KANADI— Propeller blade.

PERVANE KANADI KENARI— Edge of propeller.

PERVANE KANADI UCU— Propeller blade tip.

PERVANE KAYMASI— Slip— Pervanenin su içerisinde çalışmasında, bir devrinde aldığı mesafe ile, su yerine yumuşak olmadığı düşünülen bir ortamda çalışmasındaki (bir devrindeki) alacağı mesafeler arasındaki fark. Diğer bir deyimle geminin gerçek hızı ile, pervane ya da makine hızı (Makine hızı slip olmadığına göre pervanenin gemiyi ileri götüreceği kuvvettir) arasındaki farktır. Rüzgâr ve denizler baştan geldiği ya da geminin karinası hatalı ya da bozuk olduğu zaman slip artar, (Bkz: "Pervane kayması, artı) geminin yolu azalır. Geminin kıçından dalga, akıntı, v.b. ittiği zaman slip eksilir, geminin yolu artar. (Bkz: "Pervane kayması, eksi").

PERVANE KAYMASI, ARTI— Positive slip— Geminin başından gelen yol kesici etkenler (akıntı, dalga, rüzgâr v.b.) altında kaymanın (slip'in) artması. Sür'atin azalması. Bkz: "Pervane kayması".

PERVANE KAYMASI, EKSİ— Negative slip— Geminin kıçından gelen yolarttırıcı etkenler (akıntı, dalga, rüzgâr v.b.) altında geminin sür'atinin artması. Slip'in azalması. Bkz: "Pervane kayması".

PERVANE KONİĞİ— Propeller cone.

PERVANE KORKULUĞU— Propeller guard— Pervaneden korunmak için yapılan uskundura. Pervane üzerine düşen deniz araçları bu korkuluk ile korunmuş olurlar.

PERVANE KOVANI— Stern boss— Bkz: "Şaft kovanı".

PERVANE KUM KAPAĞI— Propeller rope guard— Şaft'ın kovandan çıktığı yere konulmuş olan bu saç parça, pervaneye sarılan halatın içeri girmesini önler.

PERVANE KUYRUK ŞAFTI— Shaft tail end— Şaft'ın pervaneye bağlanan kısmı.

PERVANE, NOZULLU— Ducted propeller— Gemi arkasındaki bir nozul içinde çalışan pervane.

PERVANE PADİL ETKİSİ— Screw effect— Pervanenin enine (arzani) etkisiyle, gemi başının rotadan sapması. Dümen kullanılarak doğrultulur.

PERVANE PİÇİ— Pitch of propeller— Bkz: "Pervane kayması" yok varsayımı ile ya da pervanenin su yerine katı bir ortamda çalıştığını düşünecek olursak "Uskur pervane"nin bir devrinin gemiyi ileriye doğru götüreceği mesafedir.

Piç'in hızla ilgisi:

$$\text{Hız(sür'at)} = \frac{\text{Piç} \times \text{devir adedi} \times 60 \text{ dakika}}{\text{Ayak olarak deniz mili (6080 kadem)}}$$

PERVANE, SABİT KANATLI— Fixed blade propeller— Bkz: "Pervane, değişen piçli" pervanede olduğu gibi pervane kanatlarının piçi, diğer bir deyimle kanat durumu değişmeyen pervane.

PERVANE SEYİRDİMİ— Racing— Pervanenin çalışırken boşta kalması nedeniyle devrinin fazlalaşması. Çalışan pervane, dalga etkisiyle, kıç kalkıp boşta kalınca ya da gemi yüksüz olunca çalışma düzeninin bozulması. Bkz: "Makine gavernörü".

PERVANE SİĞİLİ— Propeller key.

PERVANE SİĞİL YUVASI— Propeller keyway.

PERVANE SLİPİ— Bkz: "Pervane kaması".

PERVANE SOMUNU— Propeller nut— Pervaneyi şaftın üzerinde tutan somun.

PERVANE SUYU— Propeller wash. Propeller race. Screw race. Slip stream— Pervanenin dönmesiyle geminin kıçında oluşan karışık su. Bkz: "Dümen suyu".

PERVANE ŞAFTI— Screw shaft. Shaft. Tail shaft— Uskur şaft.

PERVANE ŞAFT YATAĞI— Stern bush.

PERVANE, TAKMA KANATLI— Built up propeller.

PERVANE, ÜÇ KANATLI— Three bladed propeller.

PERVANE, YEDEK— Spare propeller.

PERVANEYE HALAT SARILDI— Propeller is fouled by hawser or rope.

PEŞİN NAVLUN— Advance freight. Freight prepaid— Geminin yükleme limanında masraflarını karşılamak üzere ve navluna mahsuben taşıtan ya da yükleyici tarafından ödenen peşin taşıma ücreti.

PETROGRAD ÖLÇÜSÜ— Petrograd standard— Biçilmiş kereste için kullanılan 165 kadem küplük bir ölçü. 120 parça keresteden oluşan bu ölçüdeki kerestenin boyutları yaklaşık olarak 1,5" × 11" × 12" = 1980 bordfit (Board feet) = 165 kadem küp (c.ft.) dür.

PETROL— Oil. Petroleum— Bu deyim geniş ve genel anlamda, ham ve işlenmiş petrol türlerini kapsar. Bazı hallerde benzin için de kullanılır. Bkz: "Akaryakıtlar".

PETROL, HAM— Crude oil. Petroleum— Dünyada doğal olarak bulunan ve çeşitli hidrokarbürlerden oluşan yanıcı sıvı. Çıktığı yerlere göre özgül ağırlığı 0,800 ile 0,900 arasında değişir.

PETROL KUYUSU— Oil well— Petrol çıkarmak için açılan kuyu.

PETROL SONDAJ KULESİ— Drilling platform— Denizde petrol çıkarmak için açılan kuyu ve kulesi.

PETROL ÜRÜNLERİ— Petroleum products— Ham petrol'ün rafine edilmesiyle elde edilen çeşitli petrol ürünleri. Bkz: "Akaryakıtlar".

P.H.— Bkz: "Nötralize sayısı". Oransal asit ve alkalinin matematik yolu ile tanımlanması: 0—14 arası olan rakamlarda 7 nötür (tarafsız), 0—6 arası asidi, 8—14 arası bazik değerleri gösterir. Makine yağı analizlerinde önemli bir değerdir.

PIRAÇİRE YELKENLİ— Balc yawl— İki yan yelkenli ve iki floklu yelkenli tekne. Aşırmasız, sabit olan yan yelkenlere "praçire yelken" denir.

PIRAÇOL— Bkz: "Paraçol". "Köşebent".

PIRASYA— Brace— Yelken serenlerinin rüzgârın estiği yöne çevrilebilmesi için, serenlerin iki cundasına bağlı selviçeler, palangalar.

PIRASYA ETMEK— Sharp. Sharp up. Trimming— Rüzgâr yön değiştirince ya da tıramola yapılırken serenleri pırasya selviçeleri ile çevirmek.

PIRASYA, KIÇA— Traverse— Bir sereni olabildiği kadar kıça çevirmek.

PIRASYA PUPA ETMEK— Brace square.

PIRASYA SOBRA— Brace a back. Counter brace— Serenleri ters yönde pırasya etmek.

PİÇ— Bkz: "Pervane piçi".

PİÇ EKOLAR— Back echoes— Radar ekranında, merkezde görülen zararlı ekolar.

PİÇİ DEĞİŞEN PERVANE— Bkz: "Pervane, değişen piçli".

PİK— Gaff topsail— Gizlerin üzerine açılan üç köşe yelkenler.

PİKE YAPMAK—To dive.
PİK GARGARİSİ— Gaff topsail downhaul. Bkz: "Gargari".
PİKLER— Bkz: "Baş pik", "Kıç pik".
PİK TANKLARI— Bkz: "Baş pik", "Kıç pik".
PİK YAKASI— Bkz: "Çördek yakası".
PİK YELKENİ— Bkz: "Pik".
PİL.STA.— "Pilot station— Kılavuz istasyonu"nun kısa yazılışı.
PİM— Pin— Güvenlik amacıyla bir yere geçirilen mil, çivi. Örneğin kilit harbisine geçirilen demir ya da çelikten çivi.
PİNEL— Vane. Weather vane— Rüzgârın estiği yönün gösterilmesi için direk şapkalarına ya da yüksek yerlere konulan ve bir mil üzerinde dönerek hareket eden, oka benzer âlet.
PİNYON DİŞLİ— Pinion gear— Ana makineye bağlı dişli.
PİRİM— Premium— Sigorta olan değerin, sigortalının sigortacıya ödediği ücret.
PİRİMA ÇARMIĞI— Swifter— Ana armalar donatılıncaya kadar direkleri uygun durumda tutmak için direklere bağlanan (kapele olunan) çarmıklar.
PİRİMEÇE— Bkz: "Pürmeçe".
PİRİMEÇE TUTMAK— Bkz: "Pürmeçe tutmak".
PİRİM İADESİ— Return of premium. Ristorno— Örneğin sigorta edilen gemi iş yapmadan belirli bir süre limanda yattığı takdirde, ödenen primin belirli bir miktarı (anlaşmaya göre) sigortacı tarafından devre sonunda gemi sahibine geri ödenir. T.T.K: 1453
PİRİM İADESİ KOŞULU— Returns clause— 1) Taraflar anlaşarak anlaşmayı bitiminden evvel feshederlerse. 2) Gemi limanda devamlı yatarsa, pirimin bir kısmının iade edileceği hususunda taraflar anlaşmaya varabilirler.
PİRİNÇ (MADENİ)— Brass.
PİRİNÇ LEVHA— Brass plate.
PİRİNÇ MADENİ, KIRMIZI— Valve metal— % 80 bakır, % 8 çinko, % 3,5 kalay, % 2,5 kurşun karışımı.
PİROMETRE— Pyrometer— Termokupl (Termakepıl). Farklı potansiyeldeki iki metal ve bir mili milivoltmetreden oluşan ve yüksek sıcaklıkları ölçmeye yarayan bir tür termometre.
PİSİ BALIĞI— Flounder dab. Sand dab.
PİS SU DEVRESİ— Seewage system.
PİS SU TANKI— Seewage tank.
PİSTON— Piston— Farklı basınçtaki iki akışkan arasında bir silindir içinde, gidip gelen ve krankı çevirerek motor kuvvetini işe çeviren tapa. Diğer bir deyimle makine silindiri içinde mütenavip hareket eder ve gaz basıncını konnektin rod aracılığı ile krankşaft'a nakleder.
PİSTON, DALMA— Plunger piston. Trunk piston— Uzun boylu ve kroshedsiz makinelerde kullanılan piston. Kovan piston.
PİSTON KAFASI— Piston crown. Piston head.
PİSTON KOLU— Piston rod. Connecting rod — Biyel.
PİSTON SEGMANI— Piston ring— Pistonun üstünde bulunan segman (çember) kompresyonu arttırır, alt tarafında bulunan segman ise yağ kaçırmasını önler.
PİSTONU, DENGE— Dummy piston. Balance piston.
PİŞMANLIK NAVLUNU— Dead freight— Taşıtanın (kiracının) yolculuktan vazgeçmesi halinde ödeyeceği navlun.
PİYAN BAĞI— Throat seizing. Whipping. Seizing hitch— Arma kasalarını ya da makara sapanlarını bağlamakta kullanılan bağ. T.T.K: 1040
PİYAN BAĞI, ADİ— American whipping— Bu tür piyan bağının uçları (çımaları) ortadan çıkarılmış ve camadan bağı ile bağlanmıştır.
PİYAN CEVİZİ— Bkz: "Gerdel cevizi".
PİYAN DİKİŞLİ KASA— Flemish eye. Made eye— Halat bedeninden doblin yapılıp birleştirilerek ve üzerine piyan bağı yapılan kasa.
PİYAN KASA— Seizing frap. Round seizing— Halat krozunun piyanla kasa yapılması.
PİYAN MÜRSELE— Seizing— Bir halatın iki parçasını kendi üzerine bağlamak ya da bir iple piyanlayarak bağlamak. Başlıcaları: Çeşitli bağlar, düz, yuvarlak ya da kasa piyanı gibi.
PİYAN ÜST SARMASI— Outer turn.
PİYAN YAPMAK— Whip. Whip a rope. Seizing— Piyan bağı.
Pk.— "Peak—Tepe. Pik"in kısa yazılışı.
P.L.— "Particular loss—Kısmi ziya"nın kısa yazılışı.
PLÂKA— Plate. Sheet— Levha.
PLÂKASI, AYIRMA— Diaphragm plate— Ayırma levhası.
PLÂKASI, TAKSİMAT— Division plate— Bölme levhası.
PLÂKASI, TEMEL— Bed plate— Temel levhası.
PLÂN— Plan— 1) Büyük ölçüde küçük bir yeri gösteren harita. Bkz: "Portolon". 2) Diagram.
PLÂNETARIUM— Planetarium— Güneş etrafında dönen gezegenleri temsili olarak göstermek için yapılmış gök küre.
PLÂNKTON— Plankton— Deniz yüzeyinin altında, dibin üstünde var olan mikroskobik hayvancık ya da bitkiler. Deniz yüzeyinde yakamoz yaparlar.
PLANYA— Planer. Shaper.
PLATFORM— Platform— Makine dairesinde makinenin kontrol edilebildiği platform.

PLENCER— Plunger— Tek tesirli bir yakıt tulumbasının uzun pistonu.

PLİMSOL MARKASI— Plimsoll mark— Bkz: "Fribord markası", "Sigorta markası".

PLÜTON— Pluto— Çıplak gözle görülmeyen, yaklaşık olarak Dünya'nın onda biri kadar olan, Neptün'ün ötesinde, Güneş'e en uzak olan ve 1920'de Lowel (U.S.A.) tarafından bulunan en son büyük gezegen.

P.M.— "Post meridiem—Öğleden sonra"nın kısa yazılışı.

P.O.C.— "Port of call—Uğranılacak liman"ın kısa yazılışı.

POCA— Leeward— 1) Yelkenli bir teknenin rüzgâraltı tarafı. Bkz: "Boca". 2) Veer— Yelkenli geminin, rüzgârdan başının açılması için verilen emir.

POCA ALABANDA— Veer ship. Down with helm. Hard to leeward— Bkz: "Boci alabanda tıramola".

POCALAMAK— Bkz: "Bocalamak".

POKRUVA— Main gaff. Gaff sail— Üç direkli yelkenlide grandi direğinin kıç tarafına açılan yan yelkeni.

POKRUVA YELKENİ— Bkz: "Pokruva".

POKRUVA YELKENİ SERENİ— Main gaff sail yard. Try sail yard— Bkz: "Pokruva".

POLİÇE (POLİÇA)— Policy— Sigorta poliçesi. Sigorta anlaşmasının koşullarını içeren belge, anlaşma, sözleşme.

POLİÇE ÇIKARIN DELİLİDİR— Policy proof of interest— Genellikle buna kısaca P.P.I. denir.

POLİÇE DIŞI KOŞUL— Exclusion— Sigorta ile küver edilmesine olanak olmayan poliçe dışı koşul.

POLİÇENİN SAĞLADIĞI— Face of policy- Genellikle sağlanan sigorta anlamına kullanılan bir deyim. Poliçenin hukuki mahiyeti.

POLİÇE SAHİBİ— Endorsee. Policy holder.

POLİÇEYİ KABUL ETMEK— Acceptance- Sigorta şirketi ile müşteri arasında yapılan görüşme sonucunda, saptanan koşullar altında sigorta şirketinin hazırlamış olduğu poliçeyi müşterinin imzalaması.

POLLUX— Parlaklığı 1,2 olan, ikizlerin b yıldızı.

POMPA— 1) Pump— Tulumba. Bir akışkanı bir yerden bir yere taşımak, yükseltmek, basmak için kullanılan makine. 2) Antlia— Bir takımyıldızı.

POMPA, ALTERNATİF (PİSTONLU)— Reciprocating pump— Eksenel hareketli pistonlu pompa.

POMPA, BAĞLI— Attached pump.

POMPA, ÇİFT TESİRLİ— Double acting pump.

POMPA DAİRESİ— Pump room— Tankerlerde sıvı yükü basmak, tulumbalamak için gerekli olan tulumbaların bulunduğu bölme.

POMPA, DEPLASMANLI— Displacement pump.

POMPA, DİKEY— Vertical pump.

POMPA, DİŞLİ— Gear pump.

POMPA, ELEKTRİKLİ— Electric pump.

POMPALAMA— Pumping— 1) Sıvıyı basmak. Yerini değiştirmek. 2) Yelken iskotalarını devamlı olarak hızlı çekip bırakmak ve tekrar boşunu almak.

POMPA, MÜSTAKİL—Seperate pump. Indepent pump.

POMPA, PİSTONLU— Reciprocating pump.

POMPA, SANTRİFÜJ— Centrifugal pump.

POMPASI, BASMA— Pressure pump.

POMPASI, DALGIÇ— 1) Bkz: Dalgıç tulumbası. 2) Submersible pump— Suya daldırılarak iş gören tulumba.

POMPASI, EJEKTÖR SUYU— Ejector water pump.

POMPASI, EMME— Lifting pump.

POMPASI, HAVA— Air pump.

POMPASI, SOĞUTMA SUYU— Circulating pump— Dolaşım pompası.

POMPASI, YAĞLAMA YAĞI— Lubricating pump.

POMPASI, YAŞ HAVA— Wet air pump.

POMPASI, YOĞUŞUM SUYU— Extraction pump. Pump for water of condensation— Kondenserde yoğuşan suyu basmak için kullanılan tulumba.

POMPA, TEK TESİRLİ— Single acting pump.

POMPA, YARDIMCI— Donkey pump.

POMPA, YATAY— Horizontal pump.

POMPA, YEDEK— Spare pump.

PONTON— Pontoon— 1) Örneğin köprü dubası gibi yüzdürücüler. 2) Gemi kurtarma işlerinde yüzdürücü olarak kullanılan dubalar.

POPET VALF— Poppet valve— Bir kem aracılığı ile açılan ve üzerinde bulunan bir yay ile kapanan valfler.

PORSUN— Boatswain—Savaş gemilerinde güverte işlerine bakan usta güverte eri. Bkz: "Güverte lostromosu."

PORT—Port—Makinede sıvının ya da gazların geçebilmesi için silindirde yapılan açıklık, geçit, yol, pasaj.

PORTATİF İSKELE— Ladder jumping.

PORTOLON— Portolan. Chart. Plan—Bir yeri, limanı ayrıntılı olarak göstermek için yapılan deniz haritası. Liman haritası.

PORTUÇ— Bow locker. Magazine. Boatswain store. Store room—Genellikle başta bulunan, takımların, boyaların, gereçlerin konulduğu kapalı yer. Buralara "Mağaza" da denir. Savaş gemilerinde topçu âlet ve edavatının konulduğu yerler olarak da tanımlanabilir.

POSTA—1)Orderly—Haber taşıyan ve emir-

leri ileten er. 2) Mail—Mektup, paket v.b. 3) Frame. Timber—Teknelerin kaburgaları, eğrileri, ıskarmozları. Kemereleri döşeklere bağlayan elemanlar. Üzerine levhalar, kaplamalar vurularak teknenin bordasını, yanını oluştururlar. Bkz: "Iskarmoz", "Eğri", "Postalar".

POSTA, ANA — Main frame—Bkz: "Mastori posta".

POSTA ARASI — Timber and room. Timber spacing. Frame spacing—1)Ağaç teknelerde posta kalınlığı dahil iki posta arasındaki yatay açıklık. 2) İki posta arasında baş kıç yönünde olan açıklık, boşluk.

POSTA BAŞI — Hach foreman—Ambara yapılan yükleme boşaltmada çalışan ambar işçilerinin başı. Çavuş (Askerî anlamda değil).

POSTA DÜZENİ — Framing—Postalar (eğriler, kaburgalar, ıskarmozlar), kaplamalar, döşekler topluluğu.

POSTA EĞİLMESİ — Bevelling—Şivleme.

POSTA ERİ — Mail orderly—Bkz:"Posta 1".

POSTA GEMİSİ — Mail boat. Mail steamer —Posta bu gemilerle taşındığından eskiden yolcu gemilerine verilen isim.

POSTA KAMARASI — Mail room—Gemilerde postanın taşındığı özel bölme.

POSTA(LAR) — Frame (s)—Gemi bordalarını şekillendiren ve üzerlerine saç levhaların, kaplamaların bağladığı dikey elemanlar. Bunlara ağaç teknelerde ıskarmoz, eğri ya da kaburga denir.

POSTA MESAHASI — The width and thickness measurement of frames—Postaların en ve kalınlıklarının ölçüsü.

POYRAZ — Northeast—Kuzey doğu 045° lik yön.

POYRAZ RÜZGARI — Northeast wind. Northeaster—Poyrazdan (045°)den esen rüzgâr.

P.P.I. — 1)"Plan position indicator—Radar ekranı"nın kısa yazılışı. 2)"Policy proof of interest—Poliçe çıkarın (ilginin) delilidir"in kısa yazılışı.

ppt. — "Prompt- Acele"nin kısa yazılışı. (Prompt ship—Birkaç gün içinde hazır edilebilen ya da edilmesi istenen gemi).

PRAÇOL — Bkz:"Paraçol".

PRATİK A — Bkz:"Patenta".

PRENSLERİN HÜKÜMDARLARIN YA DA HALKIN ALIKOYMASI — Restraint of princes, rulers or people—Geminin adı geçenler tarafından alıkonulması.

PRES — Press— 1)Tankların tam doldurulması ile yapılan sızdırmalık deneyi. 2)Basınç altında.

PRES, HİDROLİK — Hydraulic press.

PRİM — Bkz:"Pirim".

PRİMA ÇARMIĞI — Bkz:"Pirima çarmığı".

Priv. — "Private—Özel"in kısa yazılışı.

PRİZMA HATASI — Prismatic error—Ayna yüzeylerinin ya da renkli camların yüzeylerin düz olmamasından oluşan hata.

PRİZMATİK KATSAYI — Prismatic coefficient—Gemi blok katsayısının orta kesit katsayısına oranıdır.

$$C_p = \frac{C_B}{C_M}$$

C_B : Bkz. Blok katsayısı

C_M : Bkz. Orta kesit narinlik ekseni

Bkz:"Blok katsayısı", "Orta kesit narinlik katsayısı".

PRİZMATİK TELESKOP — Prismatic telescope—Görülen cismi büyültmek için yansıtıcı pirizmaya sahip teleskop.

PROFİL — Profile.Shape—"U", "T", "L" v.b. kesitli yapı elemanları. Lâma, köşebent, çubuk çeşitleri.

PROFİLİ, KANAT — Blade section.

PROFİL PLANLARI — Sheer draught. Sheer plan—Geminin boy kesitini gösteren plan.

PROJE — Project. Design.

PROJE, AVAN — Preliminary project.

PROJEKSİYON — Projection—Yer'in yuvarlak yüzünün (küresel yüzeyin), düzlem bir yüzey üzerine geçirilmesi.

PROJEKTÖR — Search light. Projector—Bir ışık kaynağını içinde bulunan aynalarla uzağa ileten ışıldak.

PROM — "Promminent—Bariz"in kısa yazılışı.

PROV — "Provisional (light)—Yedek (fener)" in kısa yazılışı.

PROVA — Bkz:"Pruva".

PRT — "Prompt—Hazır"ın kısa yazılışı.

PRUVA — 1)Head. Bow—Geminin başı, kafası, ön kısmı. 2) Bows-Pruva kumandası. Filikada, bir yere yanaşılacağı zaman bu kumanda verilir. Bu kumanda ile pruvacı(lar) küreklerini sudan çıkardıktan sonra filikanın ortasına koyarak yanaşılacak taraftaki pruvacı kancayı eline alarak manevraya yardım eder. "Bkz: Rota".

PRUVA ABAŞO GABYA PIRASYASI — Lower fore topsail brace.

PRUVA ABAŞO GABYA SERENİ — Lower fore topmast yard.

PRUVA ABAŞO GABYA YELKENİ — Lower fore topsail.

PRUVA ANA İSTİRALYASI — Fore stay-Bkz: "İstiralya".

PRUVA BABAFİNGO ÇUBUĞU — Fore topgallant mast.

PRUVA BABAFİNGO GARGAFUNDÖSU — Fore topgallant buntline.

PRUVA BABAFİNO İSTİRALYASI — Fore topgallant stay.

PRUVA BABAFİNGO PIRASYASI — Fore topgallant brace.

PRUVA BABAFİNGO SALABURUNU — Fore topgallant leechline.

PRUVA BABAFİNGO SERENİ— Fore topgallant yard.

PRUVA BABAFİNGO YELKENİ—Fore topgallant sail.

PRUVACI-Bowman.Bow—Tek sıra kürek düzeninde başta kürek çeken, gerekirse kanca kullanan adam.

PRUVA ÇANAKLIĞI—Foretop—Armalı gemilerde ana gurcata ile inaunalar üzerine konulan döşeme. Bugün pruva direği üzerinde bulunan gözetleme yerine deniliyor. Kargalık.

PRUVA ÇİZGİSİ—1)Lubber line—Pusula tasında pruva hattını gösteren çizgi. 2) Heading marker—Radar çalışırken, ekran üzerinde pruvayı gösteren çizgi.

PRUVADA—Ahead.Dead on—Geminin baş tarafında, pruvasında.

PRUVADAN RÜZGAR-Head wind.

PRUVA Dİ FIRTINA—Bkz:"Kaptan raporu","Avarya raporu".

PRUVA DİREĞİ—Foremast—Gemilerin baştan birinci direği.

PRUVA DİREĞİ GİZİ—Spencer gaff.

PRUVA GABYA ÇUBUĞU—Fore topmast. Foremast topmast.

PRUVA GABYA ÇUBUĞU PATRİSASI—Fore topmast backstay.

PRUVA GABYA İSTİRALYASI—Fore topmast stay.

PRUVA GABYA PIRASYASI—Upper fore topsail brace.

PRUVA GABYA SERENİ—Upper fore topsail yard.

PRUVA GÖNDERİ BAYRAĞI—Stem jack—Pruva gönderine çekilen küçük ulusal sancak.

PRUVA GÖSTEREN—Bow on—Pruvasını, başını gösteren gemi.

PRUVA İŞARETİ—Heading marker—Radarda Bkz:"P.P.I. (ekran) üzerinde geminin pruvasını gösteren ışık çizgi.

PRUVA KAÇ—Bkz: "Rota nedir".

PRUVA KUNTRA GABYA İSTİRALYASI—Fore royal stay.

PRUVA KUNTRA GARGAFUNDOSU—Fore royal buntline.

PRUVA KUNTRA SERENİ—Fore royal yard.

PRUVA KUNTRATA İSTİRALYASI—Fore skysail stay.

PRUVA KUNTRATA PIRASYASI—Fore skysail brace.

PRUVA KUNTRATA SERENİ—Fore skysail yard.

PRUVA KUNTRATA YELKENİ—Fore skysail.

PRUVA KUNTRA YELKENİ—Fore royal.

PRUVA KÜREĞİ—Bow oar—Tek sıra kürek düzeninde pruvadaki, teknenin baş tarafındaki kürek.

PRUVA PRUVAYA—Ends on—İki geminin birbirini tam pruvalarında diğer bir deyişle pruva pupa (ya da baş kıç) hatları

PRUVA RÜZGARI—Head wind—Geminin başından gelen rüzgâr.

PRUVASINA ATEŞ—Coup de Semonce—Savaş gemisinin, takip ettiği geminin pruvasına ateş etmesi.

PRUVA SİLYON FENERİ—Forward masthead light. Head light—Denizde çatışmayı önleme tüzüğüne göre, gemilerin pruva direklerinde, gece göstermek zorunda oldukları seyir feneri.

PRUVA SUYU—Grain—Geminin pruvasında gececeği su. Dümen suyunun tersi.

PRUVA YELKENİ—Fore sail—İki yelkeni olan teknede öndeki yelken.

PRUVA YELKENLERİ İSKOTALARI—Head sheets.

p.s.i.—"Pound per square inch—Pus kareye libre basınç"ın kısa yazılışı.

PTB.—"Patrol torpedo boat—Hücum botu"nun kısa yazılışı.

PUL—Washer—İnce, yuvarlak, küçük, ortası delik parça.

PUM.—"Pumice—Sünger taşı"nın kısa yazılışı.

PUNT—Position of a vessel at sea—Geminir denizde konumu (mevkii). Geminin seyirde kerteriz, hesap ya da gözlemle saptanan konumu (mevkii).

PUNT, ADİ—Running fix—Bir anda iki maddeden alınan kerterizlerin kesişmesi, ya da aynı maddeden zaman aralıkları ile alınan iki kerterizden, birinin rota yönünde seyredilen miktar kadar kaydırılarak, diğeri ile kesişmesi sonucu bulunan konum (mevkii).

PUNTA KAYNAĞI—Tack welding—Geçici kaynak.

PUNTAL (PUNTEL)—Pillar. Stanchion—1) Gemi güvertesi ve kemerlerinin üzerine oturduğu dikey elemanlar. 2) Güverte korkulukları dik elemanları (vardavele, puntal, puntel).

PUNTAL, İÇİ BOŞ—Hallow pillar.

PUNTAL PABUCU—Stanchion socket—Güverte vardavelesini, çekilen halatları, ambarda kemereleri tutmak için kullanılan dikmenin oturduğu kısım.

PUNTEL—Bkz:"Puntal".

PUNT HATTI—Position line—Geminin üzerinde bulunduğu düşünülen doğru ya da eğri.

PUNT, KESİN— Fix position-Kat'i punt. Bir anda ya da geminin konumunun pek az değiştiği bir zaman aralığında üç kerterizle saptanan gemi konumu.

PUNT KOYMA HARİTASI—Plotting chart—Okyanus seyirlerinde kullanılan seyir konum (mevkii) işleme haritası. Plotlama haritası.

PUNYA—Buntline—Gargafundo. Bkz: "Kuntra iskota".

PUNYA HİSA—Tacks and sheets.

PUPA—1)Poop. Stern. After direction. Astern—Geminin tam arka, geri tarafı.

Kıç bodoslamanın baktığı yön, taraf. 2)Pupis-Bir takım yıldızı.

PUPADAN GELMEK—To come right astern—Tam kıç yönünden gelmek, kıçından takip etmek.

PUPADAN GİTMEK—Bkz:"Pupa seyri".

PUPA ETMEK—Collide to at vessel's stern—Bir geminin kıçına bindirmek.

PUPA FENERİ—Stern light—Gemilerin denizde, çatışmayı önleme tüzüğüne göre kıç taraflarından göstermek zorunda oldukları seyir feneri.

PUPA HAVA—Bkz:"Pupa seyri".

PUPA RÜZGARI—Tail wind. Sailing before the wind. Running.Running free. Scudding—Rüzgârı tam iğnecikten, kıç yönünden ya da kıç omuzluklara yakın bir yönden alarak yapılan yelken seyri.

PUPA SEYRİ—Before the wind. Sailing before the wind. Running. Running free. Scudding—Rüzgârı tam iğnecikten, kıç yönünden ya da kıç omuzluklara yakın bir yönden alarak yapılan yelken seyri.

PUPA YELKEN—Bkz:"Pupa seyri".

PUPPİS—One of the divisions of constallation Argo—Argo takımyıldızının bir bölümü olup parlaklığı 3 olan beş yıldızı vardır.

PUS—1)Inch—Parmak. 2.54 cm. (25. 4 mm.) lik uzunluk ölçüsü. 2) Mist. Haze.Görüş mesafesi 1 km'den aşağı olmayan sisli hava. Bkz: "Sis".

PUS.BATIRMA TONU— Tons per inch—Gemiyi paralel olarak bir pus batırmak için gerekli olan ton. Birim batma tonu, cm olarak da söylenir.

PUS BATIRMA TONU EĞRİSİ—Curve of tons per inch immersion—Geminin paralel olarak bir pus batması için gerekli kuvvet, ağırlık. Metrik sistemde 1 cm. batma tonajı olarak saptanır.

PUS KARE—Square inch—Parmak (pus) kare. 6,4516 cm kare eşiti.

PUS KÜPÜ—Cubic inch—Parmak (pus) küp 16,387 cm küp eşiti.

PUSLU—Hazy. Misty.

PUSULA (PUSLA)—Compass. Magnetic compass—Yöneltme kuvveti Yer'in manyetik alanına bağlı olan pusula. Yönleri mıknatısi kuzeye göre saptamamızı sağlayan alet. 2) Bkz:"Cayro pusula".

PUSULA DOLABI—Binnacle—Pusula tasını taşıyan beden, kürsü. Pusula tası ile beraber düzeltıcileri de üzerinde taşır.

PUSULA DÜZELTEN—Compass adjuster—Pusulanın hatalarını bulan ve düzelten uzman kişi.

PUSULA DÜZELTİCİLERİ—Compensating equipment—Pusulada oluşan hataları (yapay sapma-inhirafi arizi) düzeltmek, sıfıra indirmek ya da en aza indirmek için kullanılan mıknatısi çubuklar, küreler gibi düzelticiler.

PUSULA DÜZELTİCİSİ—Bkz:"Pusula düzelten".

PUSULA DÜZELTMESİ (TASHİHİ)—Adjutment of magnetic compass—Mıknatısi pusula düzeltmesi, tashih edilmesi. Gemi bünyesinde oluşan manyetik etkileri pusuladan arıtmak ve pusula ibresini yalnızca yer magnetizmasından duyarlandırmak için yapılan işlem.

PUSULA HATALARI—Erros of compass—Bir yerin meridiyeni ile, pusula kartının Güney - Kuzey hattı arasında oluşan açı. Bkz: "Yapay sapma","Doğal sapma".

PUSULA İBRESİ—Needle.Cumpass needle. Magnetic needle—Pusula kartının alt yüzeyinde 0°—180° yönüne paralel bir şekilde konulmuş ve Yer'in yöneltici kuvvetleriyle, mıknatısi kutuplar yönünü alan incecik, birbirine paralel mıknatısi çubuklar (ibreler). Pusula kartı bu ibreler vasıtasiyle Kuzeye yöneleceğinden pusula ile yön bulma sağlanmış olur.

PUSULA İLE SEYRETMEK—Steer by compass—Serdümenin gemiyi pusula ile seyrettirmesi. Bu durumda serdümen geminin dışına değil pusulaya bakar ve verilen rotanın korunmasına dikkat eder.

PUSULA KARTI—Compass card—Üzeri 0°—360°'ye kadar saat yelkovanı yönünde bölünmüş alüminyum kâğıt ya da mikadan yapılmış, pusula ibrelerinin üzerine oturtulmuş daire biçiminde kart.

PUSULA KARTI, İKİ DERECELİ—Dromoscople card—Dış derece gerçek kerterizi, iç derece mıknatısi yönü gösteren pusula kartı.

PUSULA KARTININ ORTASI—Cap.

PUSULA KERTERİZİ—Compass bearing—Bir cismin pusulada göründüğü ve derece olarak okunduğu yönü.

PUSULA KUTUSU—Compass box—Pusulayı korumak için yapılmış kutu. Özellikle el ve can filikalarındaki pusulalarda kullanılır.

PUSULA KÜRSÜSÜ—Bkz:"Pusula dolabı".

PUSULA MEYİL HATASI—Heeling error—Geminin dikey olmadığı zaman pusulada oluşan hata.

PUSULA MİHVERİ—Bkz:"Pusula mili".

PUSULA MİLİ—Compass needle—Pusula kartının serbestçe dönebilmesi için yapay yakut taşının üzerine oturtulmuş ve iridyumdan yapılmış sert ve tepesi sivritilmiş mil.

PUSULANIN BİR DEVRİ—Fetch a compass—Gerçekte pusula dönmez, fakat gemi dönerken döner gibi görünür. Pusulanın döner gibi yaptığı devir.

PUSULA PRUVA HATTI—Lubber line. Lubber's point—Pusula tasının içinde ve gemi baş-kıç hattı üzerinde olan dikey hat. Serdümen verilen rotayı, pusula üze-

rindeki rakamı bu hat ile bir yaparak gemiyi rotasında götürmeye çalışır. Bkz: "Pruva çizgisi".

PUSULA ROTASI—Compass course—Pusulaya uygulanacak rota. Haritada saptanan rotaya, doğal sapma (inhirafı tabii—variation) ve yapay sapma (inhirafı arizi—deviation) değerleri, işaretleri (eksi-artı)) ters yapılarak bulunur. Böylece geminin harita üzerinde gitmesi gereken rota üzerinde seyretmesi sağlanır.

PUSULA SEHPASI—Bkz:"Pusula kürsüsü".

PUSULA, SULU— Liquid compass—Sulu magnetik (mıknatısi) pusula tasına, donma noktası düşük su ve alkol karışımı ya da "Varsol" denilen, özel sıvı konulan pusula.

PUSULA ŞAMANDIRASI—Compass float—Pusula kartını sürtünmeyi azaltmak amacı ile sıvı içinde yüzdüren şamandıra.

PUSULA TASI—Compass bowl—Pusula kartını, sıvıyı, ibreyi taşıyan ve mıknatısi olmayan bir madenden yapılan ve düşey durumda durması için çemberlerle (yalpalık) sehpaya bağlanan pusula kabı.

PUSULA YÖNLERİ—Compass directions.

Kerte olarak:

Yıldız	N
Yıldız kerte Gündoğuşu	N by E
Yıldız Poyraz	N NE
Poyraz kerte yıldız	NE by N
Poyraz	NE
Poyraz kerte Gündoğuşu	NE by E
Gündoğuşu Poyraz	E NE
Gündoğuşu kerte Yıldız	E by N
Gündoğuşu	E
Gündoğuşu kerte Kible	E by S
Gündoğuşu Keşişleme	E SE
Keşişleme kerte G.Doğuşu	SE by E
Keşişleme	SE
Kişişleme kerte Kible	SE by S
Kible Keşişleme	S SE
Kible kerte Gündoğuşu	S by E
Kible	S
Kible kerte Batı	S by W
Kible Lodos	S SW
Lodos kerte Kible	SW by S
Lodos	SW
Lodos kerte Batı	SW by W
Batı Lodos	W SW
Batı kerte Kible	W by S
Batı	W
Batı kerte Yıldız	W by N
Batı Karayel	W NW
Karayel kerte Batı	NW by W
Karayel	NW
Karayel kerte Yıldız	NW by N
Yıldız Karayel	N NW
Yıldız kerte Batı	N by W
Yıldız	N

Dörtte bir dairesel: 360°

N	000°
N 11°15'E	011°15'
N 22°30'E	022°30'
N 33°45'E	033°45'
N 45°E	045°
N 56°15' E	056°15'
N 67°30' E	067°30'
N 78°45' E	078°45'
N 90° E=E	090°
S 78°45' E	101°15'
S 67°30' E	112°30'
S 56°15' E	123°45'
S 45°E	135°
S 33°45' E	146°15'
S 22°30' E	157°30'
S 11°15' E	168° 45'
S	180°
S 11°15' W	191°15'
S 22°30' W	202°30'
S 33°45' W	213°45'
S 45° W	225°
S 56°15' W	236°15'
S 67°30' W	247°30'
S 78°45' W	258°45'
S 90°W=W	270°
N 78°45' W	281°15'
N 67°30' W	292°30'
N 56°15' W	303°45'
N 45° W	315°
N 33°45' W	326°15'
N 22°30' W	337°30'
N 11°15' W	348°45'
N	360°

PUTA—Bkz:"Puta kürek".

PUTA KÜREK—Ship the oars. Ship oars. Ship your oars. Oars down. Oars. To ship oars. Feather—Kürekleri ıskarmozlara ya da lumbarlara, teknenin baş kıç hattına dikey, palaları su yüzeyine paralel koyarak, kürek çekmeye hazır bekleme işi ve kumandası.

PUVANTAJ—Tally.Tallying—1)Saymak, çetele tutmak. 2) Sayımda elde edilen sonuç. Sayı ya da miktar üzerinde varılan anlaşma.

PUVANTAJ DEFTERİ—Tally book—Bkz: "Puvantaj"ın kaydedildiği defter.

PUVANTÖR—Tallyman—Bkz:"Puvantaj" yapan görevli.

PÜRMEÇE—Spring—Rıhtıma yanaşmış bir geminin ileri ya da geri gitmemesi için baştan geriye doğru ya da kıçtan ileriye doğru verilen halatlar. Baştan geriye doğru verilene "Fore head spring", kıçtan başa doğru verilene "after back spring" denilir.

PÜRMEÇE TUTMAK—Mooring chain spring—Şimdi pek uygulanmayan bu yöntem ile kıçtan, demirlenmiş demire verilen halatla rüzgâr altı yapmak sağlanırdı.

PÜSKÜRTME—Atomization. Injection—Zerrelere ayırmak. Yakıtı silindire püskürtme. Kazan suyunu kazana püskürtme, basma.

PÜSKÜRTME HAVASI—Air injection-Dizel makinelerde yakıtın silindir'e püskürtülmesini sağlayan basınçlı hava.

PÜSKÜRTME KONİSİ—Atomizer cone—Buhar kazanlarında ve dizel motorlarında yakıtın ocak ve silindir içerisine püskürtülmesi sırasında oluşturulan koni.

PÜSKÜRTME MEMESİ—Atomizer. Atomizing nozzle. Injection nozzle.

PÜSKÜRTME VALFI—Injection valve.

Q

Q—Uluslararası işaret sancaklarından "Q" harfi: "Geminin sağlık durumu iyidir, serbest pratika isterim" anlamına kullanılır—Alphabetical flag "Q" of international code of signal means: "My vessel is healthy, I request free pratique". 2) "Q" force of permanent magnetism at port and starboard—Geminin kemeresi yönündeki sürekli mıknatısiyetlerin simgesi. 3) Bkz: "Radyo telefon usülleri".

QK.FL.—"Quick flashing—Seri çakar"ın kısa yazılışı.

QUAR—"Quarantine—Karantina"nın kısa yazılışı.

R

R—"Red—Kırmızı"nın kısa yazılışı. 2)Radio telegraph station—Radyo (telsiz) telgraf istasyonu"nun kısa yazılışı. 3) "River-Nehir"in kısa yazılışı. 4) "Rock-Kaya"nın kısa yazılışı. 5) Bkz: "Radyo telefon usülleri".

R.A.—"Right oscension—Bahar açısı"nın kısa yazılışı. Bkz: "Bahar açısı".

RA—"Radar conspicious object—Bariz radar maddesi"nin kısa yazılışı.

RACON—"Radar responder beacon—Radar dalgalarını yansıtıcı"nın kısa yazılışı.

RADANSA—Thimble—Matafyonların ve halat çımalarına yapılan kasaların içine konulan, geçirilen madeni halkalar.

RADANSA OLUĞU—Thimble score. Cringle score—Radansanın dış yüzünde halatın yerleşebilmesi için yapılmış oluk, yuva.

RADANSA, YÜREK BİÇİMİ—Heart thimble—Bkz: "Radansa"nın yürek biçimi olması. Bir ucu sivri diğer tarafı yarım dairedir.

RADAR—"Radio dedection and ranging—Radyo dalgaları ile bulma ve mesafe saptama"nın kısa yazılışı. Gönderilen radyo dalgalarının bir cisme çarpması ve geri dönmesinin ölçülmesinin skopta, ekranda gösterilmesi.

RADAR ALÂMETİ—Radar beacon—Gönderilen radar dalgalarını alıp yansıtan radar alâmeti. Önemli yerleri markalamada kullanılır.

RADAR ANTENİ—Radar aerial. Radar scanner. Radar antenna—Radar dalgalarını gönderen, yayan ve sonra bir yere çarpıp dönenleri alan anten. Geminin yüksek ve önünde engel olmayan (ya da çok az olan) yerine konularak alıcılığı artırılır.

RADARCI—Radar operator—Radarı çalıştırmakta usta olan kişi.

RADAR DALGA HÜZMESİ—Lobe. Beam—Radar dalgaları boşluğu hüzme olarak gönderilir.

RADAR DALGA KILAVUZU—Radar wave guide—Radar dalgalarının vericiden antene gitmesini sağlayan tüp boru.

RADAR DALGASI—Bkz: "Radar dalga hüzmesi."

RADAR DİREĞİ—Radar mast—Radar antenini taşıyan direk.

RADAR EKO KARIŞIKLIĞI—Rudder echo clutter—Radar ekranının merkezinde piç ekoların oluşturduğu karışıklık. Merkezde görüntüyü bozabilir.

RADAR EKRANI—Radar scope. Display. Scope. P.P.I. (Plan position incator)—Ekoların göründüğü ekran.

RADARLA ATEŞ İDARESİ—Radar fire control—Savaş gemilerinde ateş'in radarla işbirliği halinde yapılması.

RADARLA HÜCUM—Raddar attack—Savaş gemilerinin düşman gemilerine radar yardımıyla saldırması.

RADAR YANSITICISI—Corner reflector—Radarda ölü alan bırakmamak için gelen palsları radar antenine yansıtan reflektör yansıtıcı.

RADAR YANSITICI ŞAMANDIRA—Radar reflector buoy—Gönderilen radar dalgalarını yansıtan şamandıra.

RADAR YATAY MENZİLİ—Radar horizon—Bir radarın etkili yatay yakalama saplama menzili.

RADYASYON—Bkz: "Işınım akışı".

RADYASYON BASINCI—Radiation pressure.

RADYASYON ISISI—Radiant heat—Gizli ısı.

RADYASYON KAYBI—Loss by radiation.

RADYO—Radio—Telsiz telefon ve telsiz telgraf anlamına da kullanılır.

RADYO BİKIN—Radio beacon—Gemilerin özellikle açık denizlerde konumlarını bul-

mak için yayın yapan, haritalarda yerleri ve yönleri belli radyo vericileri. Radyofar.

RADYO CİHAZLARI KURALLARI—Radio rules—Gemilerin taşıyacağı yolcu adedi ve yük miktarına göre donatılması gerekli görülen radyo cihazları için saptanmış kurallar.

RADYO İLE SEYİR—Radio navigation—Radyo dalgaları yayan istasyonların kerteriz edilmesi ile yapılan seyir.

RADYO İSTASYONU—Broadcast station. Radio station.

RADYO KERTERİZ ALETİ—Radio direction finder—Bkz: "Telsiz kerteriz aleti".

RADYO KERTERİZİ—Wireless bearing—Radyo dalgaları yayınlayan bir sahil istasyonunu, bikını, fener gemisini v.b. gemide bulunan Bkz: "Telsiz" kerteriz aleti" ile kereterizini almak, yönünü saptamak.

RADYO LAMBASI—Valve.

RADYO PARAZİTLERİ—Atmospherics.

RADYO SAAT AYARI—Wireless (Radio) time signal—Radyo ile saat ayarı almak, vermek.

RADYO TEHLİKE ÇAĞIRISI—Radio distress call—2182 saykılda olan tehlike çağırma bandı.

RADYO TEHLİKE FREKANSI—Radio distress frequency—Tehlike için özel ayrılmış frekanslar. Telsiz için 500 kilosaykıl, telsiz telefon için 2182 saykıldır.

RADYO TELEFON—Radiotelephone—Bkz: "Telsiz telefon".

RADYO TELEFON USULLERI — Radio telephone procedures — Radyo (telsiz) telefon konuşmalarında aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir.

EMNİYET MESAJLARININ ALINIŞI

Aşağıdaki ön işaretlerden biriyle başlayan herhangi bir mesaj işitildiği zaman, EMNİYET'le ilgili olduğu anlaşılır.

MAYDAY (İmdat) Bir geminin, uçak veya başka bir aracın vahim ve acil bir tehlike tarafından tehdit edildiğini ve acele yardım istediğini gösterir.

PAN (Acele) Çağıran istasyonun; bir geminin, bir uçağın veya daha başka bir aracın, veyahut bir şahsın emniyetle ilgili çok acele bir mesajı olduğunu gösterir.

SECURITE (Emniyet) İstasyonunun; seyir güvenliği ile ilgili bir mesajı yaymak, ya da önemli meteorolojik uyarılar vermek üzere bulunduğunu gösterir.

Bu kelimeleri işittiğiniz zaman, mesaja özel bir dikkat verin ve kaptana veya vardiya zabitine haber gönderin.

TABLO 1

Fonetik alfabe ve rakamları heceleme cetvelleri.

(Açık lisan veya kod'la yapılan muhaberede kullanılır.)

Harf	*Kelime*	*Gibi telâffuz edilir*
A	Alfa	AL FA
B	Bravo	BRA VO
C	Charlie	ÇARLİveyaŞARLİ
D	Delta	DEL TA
E	Echo	EK KO
F	Foxtrot	FOKS TROT
G	Golf	GOLF
H	Hotel	HO TEL
I	India	İN Dİ YA
J	Juliett	JUL YET
K	Kilo	Kİ LO
L	Lima	Lİ MA
M	Mike	MAYK
N	November	NO VEM BER
O	Oscar	OS KAR
P	Papa	PA PA
Q	Quebec	KE BEK
R	Romeo	RO MEO
S	Sierra	SİER RA
T	Tango	TAN GO
U	Uniform	YU Nİ FORM veya U NİFORM
V	Victor	VİK TOR
W	Whisky	VİSS Kİ
X	x-ray	EKS REY
Y	Yankee	YAN Kİ
Z	Zulu	ZU LU
0	NADAZERO	NA-DA-ZE-RO
1	UNAONE	U-NA-VAN
2	BISSOTWO	BİS-SO-TU
3	TERRATHREE	TER-RA-TRİ
4	KARTEFOUR	KAR-TE-FOR
5	PANTAFIVE	PAN-TA-FAYV
6	SOXİZIX	SOK-Sİ-SİKS
7	SETTESEVEN	SET-TE-SEVİN
8	OKTOEİGHT	OK-TO-EYT
9	NOVENINE	NO-VE-NAY-NER
Decimal (Ondalık nokta)	DECIMAL	DE-Sİ-MAL
Cümle sonu noktası—	STOP	STOP

NOT: Her hece eşit olarak vurgulanır.

RADYO YARDIMCILARI—Radio aids. Aids to navigation—Bu deyim gemi seyri uygulamasında kullanılan bütün radyo yayım ve alâmetlerini içine alır.

RADYO YAYINI—Broadcast. Radio broadcast.

RADYO YÖN BULUCUSU—Bkz: Telsiz kerteriz aleti.

RAHNE—Damage Breach. Hole. Gash—Gemilerin bordalarında ya da karinalarında (su kesimlerinin altında) kalan yerlerde çatışma, mermi, ya da başka nedenlerle açılan yaralar, delikler, yarıklar.

RAHNE KAPAMA—Bkz: "Yara savunma".
RAHNE KORUMASI— Bkz: "Yara savunma".
RAKAM FLÂMALARI—Numeral pendants (pennants). Numeral signals—Rakamları belirten işaret flâmaları.
RAKAM GRUBU—Numeral group—Bir ya da fazla rakam grubu.
RAKAM İŞARETLERİ—Bkz: "Rakam flâmaları".
RAMPA—1) In a battle, act of boarding on an enemy's ship—Savaşta düşman gemisine yanaşıp çıkmak. 2) Hooks, connecting the blocks in floating or dry docks or slipway—Kızakta ya da havuzlarda blokları birbirine bağlayan kanca. 3) Floating medium between guay, pier and the vessel if sufficient dept unavailable—Yeterli derinlik bulunmadığında, gemi ile rıhtım, iskele arasına konulan sal. 4) Elevated loading platform—Yüklemenin etkili bir biçimde yapılabilmesi için yapılan yüksek yer.
RAMPACI—Warrior boarding the enemy's ship—Düşman gemisine çıkan savaşçı. Diğer bir anlamı da çıkacak rampacıları önleyen savaşçı.
RAMPA ETMEK—To go alongside of a ship or a quay—Rıhtıma ya da gemiye yanaşmak.
RANDA—Spanker. Driver—Yelkenli bir teknede en geride bulunan yan yelkeni.
RANDA GİZİ—Spanker gaff—Randa yelkeninin üzerine açıldığı giz.
RANDA GİZİ ABLİSİ—Spanker vang—Bkz: "Randa gizi"ne kumanda eden abli.
RANDA İSKOTASI—Spanker outhaul—Randanın iskota yakasını bumbanın cundasına germek üzere bumbanın cundasında bulunan bastikadan donatılarak iskota yakasına bağlanan halat.
RANDA İSTİNGASI— Bkz: "İstinga"—Randa yelkenini boğup sarmak için kullanılan halatlar. Cunda, çatal, bel, etek diye isimlendirilirler.
RANDA KUNTRA İSKOTASI— In haul—Randa yelkenin iskota yakasını toplayan halat.
RANDA YASTIĞI—Cant timber, abaft—Randa yelkeni kullanılmadığında bumbanın üzerine konulduğu yastık. Bkz: Bumba yastığı.
RANDA YELKENİ— Bkz: "Randa".
RANDA YELKENİ ÇÖRDEK HALATI—Foot outhaul—Randa yelkeninin altabaşo yakasını açmak ve toplamak için kullanılan selviçe.
RANTABİLİTE—Rentability—Verimlilik.
RANTABİLİTE HESABI—Calculation of rentability.
RANZA—Bunk. Berth—Gemilerde yatak koymak için yapılmış yerler, sedirler. Üst üste de olabilir.
RAPOR—Report—1) Rapor etmek. Bir durumu üst'e bildirmek. 2) Tekmil haberi. Ast'ın üst'e bir durumu, bir işin yapıldığını, tamamlandığını sözlü olarak bildirmesi, rapor etmesi.
RAPOR ALAN—Reporting officer—Kaptanın gemisi hakkında vereceği bilgiyi alan ilgili.
RAPOR LİSTESİ—Report list—Kaptan tarafından gümrüğe verilen bu belgede gemide bulunan yük, yolcu, stor (gereçler) ve sefer sırasında görülen ve seyir için tehlikeli sayılacak olaylar belirtilir.
RA.Ref.—"Radar reflector—Radar reflektörü"nün kısa yazılışı.
RAS.ALGETHİ—Old name for star a Herculis — a Herculis yıldızının eski ismi.
RASALHAGUE—Star Ophiuchi—Ophiuchi yıldızı. Parlaklık: 2,1.
RASAT—Bkz: "Gözlem".
RASIT—Bkz: "Gözlemci".
RASPA—Scaling. Act of scaling—Pas, boya çıkarma dökme işlemi.
RASPACI—Scraper. Scaler. —Bkz: "Raspa" yapan kişi.
RASPA ÇEKİCİ—Scraper. Scaling hammer—Bkz: "Raspa yapmak için özel olarak yapılmış üç ağızlı ve saplı çekiç.
RASPA ETMEK—To scrape.
RASPA GÖZLÜĞÜ—Gogles chipping.
RASPA MOTORU—Scaling machine—Hızlı raspa edebilmek için yapılmış motor. Raspa eden ağızları genellikle bir elektrik motoru çalıştırır.
RAY—Rail.
RAYBA—Rasp—Delik büyütme aleti.
RAYMA—Rimers. Drift punches. Reamer—Düzgün olmayan perçin deliklerini düzeltmek için kullanılan alet.
RAYMALAMAK—Reaming—Deliği düzeltmet, büyütmek.
RAYMA SALMAK—Ream—Bir deliği büyütmek.
R.Bn.—"Radio beacon—Radyo bikın"ın kısa yazılışı.
R.C.—"Radio beacon circular—Dairevi radyo bikın"ın kısa yazılışı.
RD.—1) "Red-kırmızı"nın kısa yazılışı. 2) "Running days—Adi günler"in kısa yazılışı.
REAKSİYON TÜRBİNİ—Reaction turbine—Buhar girişi bölgesinden başlıyarak, egzost tarafına doğru düzgün bir şekilde genişleyen bir muhafaza içine yerleştirilmiş ve buharın her kademede düzenli bir şekilde genleşmesi sonucu rotorlar üzerine yerleştirilmiş bulunan kanatlardan çıkarken, bu kanatlara uyguladığı tepki prensibine göre çalışan türbin tipi.
REASURANS—Reinsurance—Sigorta edilmiş belirli risklerin, bir kısmının ya da tamamının başka bir sigortacı tarafından

alınması, deruhde edilmesi.

REDÜKTÖR—Reduction gear—Hız düşürücü. Hız kutusu. Dönme hareketinin hızını düşürmek için yapılmış donanım, mekanizma.

REDÜKTÖR, ÇİFT KADEMELİ—Double reduction gear.

REDÜKTÖR, DİŞLİ—Reduction gear.

REDÜKTÖR, ELEKTRİKLİ—Electrical gear.

REDÜKTÖR, ELEKTROMANYETİK—Electromagnetic gear.

REDÜKTÖR, HİDROLİK—Hydraulic gear.

REDÜKTÖR KUTUSU—Gear box.

REDÜKTÖR, PLANET DİŞLİ—Planetary gear.

REDÜKTÖR ŞAFTI—Gear shaft.

REDÜKTÖRÜ, YÖN DEĞİŞTİRME—Reversing gear.

REF.—"Reflector—Reflektör"ün kısa yazılışı.

REFAKAT GEMİLERİ—Escourt group.

REFAKAT GEMİSİ—Escort vessel—Koruma amacıyla bir konvoya ya da başka bir gemiye refakat eden, beraber seyreden gemi.

REFLEKTÖR—Cluster—Güverte, ambar ya da borda aydınlatmalarında kullanılan ve saç yarım karpuz içinde ampuller grubu.

REGULUS—Star a Leonis—a Leonis yıldızı. Aslan burcunda Kalbülesed yıldızı.

REGÜLATOR—Regulator. Governor—Düzenleyici. Bkz: "Makine gavernürü".

REGÜLATÖR ANAHTARI—Governor switch.

REGÜLATÖR MANŞONU—Governor sleeve.

REGÜLATÖR MEMBRAMI—Governor diaphram.

REGULATÖRÜ, BASINÇ—Pressure regulator.

REGÜLATÖRÜ, BASINÇ FARKI—Pressure differential regulator.

REGÜLATÖRÜ, DEVİR—Speed governor.

REGÜLATÖRÜ, EMNİYET—Safety regulator.

REGÜLATÖRÜ, FREKANS—Frequency regulator.

REGÜLATÖRÜ, GÜÇ—Power governor.

REGÜLATÖRÜ, SINIR—Limiting governor.

REHBER FENER(LER)İ—Leading lights—Özel olarak yapılmış ve karada belirli yerlere konulmuş iki ya da daha fazla fenerler grubu. Transite geldikleri zaman neta (Bkz: "Neta") temiz yolu, geçiş yolunu (leading line) gösterirler. Bkz: "Transit 3".

REHBERİ DERYA—Bkz: "Seyir kılavuzu kitabı".

REİS—Skipper—Balıkçı, yelkenli, küçük deniz araçlarına kaptanlık yapan kişi.

REİS NOKTASI—Vertex—Büyük dairenin tepe noktası.

REKABET GEMİSİ—Fighting ship—Konferans gemilerinden birini dış rekabete karşı kullanmak. Rekabet karşısında düşük navlunla yüklenen konferans gemisi.

REKOR KIRMAK—To break the record.

RENK—Colour.

RENKLİ—Coloured.

RENKLİ CAMLAR—1) Index shades—Sekstant uzade aynası. 2) Horizon shades—Sekstant ufuk aynası renkli camları.

RENK SAPINCI—Chromatic aberration.

RENK VERMEK—Dye.

RENK YUVARI—Chromosphere—Güneşin etrafını saran gaz katmanı.

REPOD—"Reported—Rapor edilmiş"in kısa yazılışı.

RESM—Due. Tax—Rüsum.

RESMİ MAKAM—Legal authority.

RESMİ SAAT—Standard time. Civil time—Bir ülke ya da yerde uygulanan saat.

REVERZİBIL ZAMAN KOŞULU—Reversible laydays-Yükleme boşaltmada zaman beraber hesaplanır.

REVİR—Ship hospital. Sick bay—Küçük gemi hastanesi.

REYNOLD SAYISI—Reynold's number—Gemi form ve sürtünme direnci ile ilgili bir sayı. Kısaca "Re".

$$R_e = \frac{V.L}{\nu} \qquad \nu = \frac{\mu}{\rho}$$

V : Gemi hızı
L : Gemi boyu
ν : Kinematik viskozite
μ : Viskozite
ρ : Kütle yoğunluğu

REZERVELİ—Fouled—Örneğin hasarlı yüklenen ya da boşaltılan yüklerin teslim belgelerine (alındılarına, konişmentolarına) verilen bilgi.

REZERVELİ KONİŞMENTO—Foul bill of lading—Konişmentoda yüklenen yük için aleyhte not bulunması.

Rf.—"Reef—Döküntü"nün kısa yazılışı.

R.G.—"Radio direction finder—Telsiz kerteriz aleti"nin kısa yazılışı.

RIHTIM—Quay. Pier. Waterfront. Dock—Deniz ya da akarsu kenarlarında yolcu alabilmek, yükleme, boşaltma yapabilmek için yapılmış ve yanında deniz araçlarının yanaşabileceği kadar derinlik bulunan taş, beton duvarlar. Üzerlerinde yükleme, boşaltma ve bağlama araçları, yolcu salonları bulunur.

RIHTIMA BAĞLAMAK—Moor to a dock. Docking—Rıhtıma yanaşarak aborda olup bağlamak.

RIHTIM AMELESİ—Pier crew. Longshoreman.

RIHTIMDA TESLİM—Ex quay—Rıhtımda malları alıcının emrine vermek, teslim etmek. Bkz: Ekler bölümü 'İnkoterms".

RIHTIMDA YATMAK—Lay alongside.

RIHTIMDA YÜKLEME—On the berth. Loading on the berth—Bu durumda gemi bir navlun anlaşması altında değildir. Bildiri(ilan) ile geminin hareket zamanı ve limanlar için yükleme yapılır.

RIHTIM DENEYİ—Dock trial—Donanım rıhtımında ya da dokta yapılan makine denemesi, tecrübesi.

RİHTIM İŞÇİSİ —Docker—Liman rıhtım işçisi.

RIHTIM RESMİ—Pierage. Pier due. Berth charge-Bkz: "Dok ücreti".

RIHTIM RESMİ ALINDISI—Dock pass.

RIHTIM VİNCİ—Gantry crane. Dock crane.

RIHTIM YÖNETMELİĞİ—Dock regulation—Gemilerin rıhtımda bulundukları zaman uyulması zorunlu olan kurallar, koşullar.

R.I.-"Reinsurance-Reasurans"ın kısa yazılışı.

RİGAVO(BAĞI)—Simple clinch—Palangada sabit olan makaraya bağlanan halatın çıması ve yapılan bağlama.

RİGAVO RADANSASI—Bkz: "Bülbül".

RİGEL—Star B Orion—B Orion yıldızı. Parlaklık: 0,3. Çapı Güneşinkinden 38, ışığı 18.000 kez fazla olup Dünyadan 540 ışık yılı uzaktadır.

RİLİ ÇARMIKLARI—Futtock shrouds—Gabya çarmıklarını ana direğe bağlayan kısa çarmıklar.

RİLİ ÇEMBERİ—Futtock hoop. Futtock rigging. Necklace. Spider.—Bkz: "Rili çarmıkları"nın üst uçlarının bağlanması için ana direklerin çanaklığa yakın yerlerinde bulunan çemberlere denir.

RİLİ TİRİNGASI—Bkz: "Rili çemberi".

RİNA BALIĞI—Stingray.

RİNGA BALIĞI—Herring.

RİNGA BALIKÇI TEKNESİ—Drogner.

RİSK—Risk. Adventure—Riziko, tehlike. Sigortanın karşıladığı tehlike.

RİSTORNO—Bkz: "Pirim iadesi".

RİZİKO—Risk—Tehlike, muhatara. T.T.K: 1379

RİZİKODAKİ NAVLUN—Freight at risk—1) Varış yerinde ödenecek olan navlun. 2) Kurtarma sırasında kurtarmaya giren ödenmemiş navlun.

RİZİKO HUDUDU—Border line risk—Sigorta poliçelerinde riziko sınırı.

RİZİKO KENDİNE AİT—Own risk. Bill of adventure—1) Rizikosu ve sefer şansı yükün ilgisine ait olduğunu ifade ederek yükü, ilgilisi adına yükleyen tarafından düzenlenen imzalı belge. 2) Rizikonun kendisine ait olmak üzere yüklenen yük için kaptan ya da acentası tarafından düzenlenen imzalı belge.

RİZİKONUN SONA ERMESİ — Termination of risk — Rizikonun sigorta teminatının sona ereceği tarih ve saat (G.M.T.).

Rk.—"Rock—Kaya, kayalık"ın kısa yazılışı

Rkt. Sta.—"Rocket station—Roket istasyonu"nun kısa yazılışı.

R.Mast.—"Radyo mast—radyo anteni"nin kısa yazılışı.

RODA—Coil. Coiled rope—Halatların fabrikadan çıkışlarında görülen sarılmış biçimleri. Kullanılmamış ve açılmamış halat sargısı, yumağına roda denir. Bkz: "Salyalık roda".

RODA AÇMAK—To uncoil—Rodanın usulüne uygun olarak açılması çok önemlidir.

RODA ETMEK—To make coil-Açılmış olan halatı usulünce yumak gibi üst üste yığmak.

RODANIN NETASI—Clear for running—Halat rodasının akması, sağlması için düzgün bulundurmak.

RODASINI AÇMAK—Bkz: "Roda açmak".

RODA SIRASI—Fake—Bkz:"Roda"nın bir sırası.

RODA YAPMAK—Bkz: "Roda etmek".

ROKET—Rocket—İşaret vermek ya da ince halat göndermek için kullanılan tabanca, tüfek, top mermi ve fişekleri.

ROKET CİHAZI—Line throwing apparatus—Uzak mesafelere halat atmak, göndermek için yapılmış ateşli alet. Küçük top da olabilir.

ROKET İSTASYONU—Rocket station—Kıyılarda belirli yerlere yapılan bu istasyonlardan karaya giden gemilere, can kurtarma amacıyla halat götüren roket atılır.

ROKET SAVLOSU—Shot line—Roket mermisi ile kıyıdan gemiye, gemiden kıyıya gönderilen ince halat. Gönderilecek kalın halat ve gereçler bu ince halat, yardımı ile gönderilir.

ROKET TOPU—Roket apparatus. Mortar—Bkz: "Roket" halatını göndermek için kullanılan ateşli silah.

ROLE—Bkz: "Role alıştırması".

ROLE ALIŞTIRMASI—Muster—Gemi adamlarının acil durumlarda (emergency) yapılacak işler için belirli bir yerde ya da araçlarda toplanarak ilerde yapılması zorunlu olan işleri yapmaya alıştırılması,beceri kazandırılması. Role talimleri.

ROLE ÇİZELGESİ—Muster list—Bkz:"Role alıştırması"nda gösterilen durumlarda yapılacak işleri ve görevlilerin adını, soyadını, rutbesini, görev yerini gösteren liste, çizelge.

ROLE İSTASYONLARI—Bkz: "Role yerleri".

ROLER-Roller—Halat yönünü değiştirmek için kullanılan makara dili. Ayak torno dili.

ROLE YERLERİ—Muster station—Bkz:

"Role alıştırmaları"nda ve fiili durumlarda gemiadamlarının ve varsa yolcuların bulunacakları yerler. Role istasyonları.

ROMORKÖR—Tug. Tugboat—Özellikle liman hizmetlerinde, yedekleme işlerinde, büyük gemilerin yanaşma ve kalkmalarında kullanılan küçük fakat beygir gücü ve manevra yeteneği üstün deniz aracı.

ROMORKÖR İŞ KAĞIDI—Bill of tug boat—Romorkörün yaptığı işi belgeleyen alındı.

RONDELA—Washer—Sıkıştırılacak iki parça arasına konulan ortası delik pul.

RO.RO. GEMİ—Roll on roll off vessel—Ship rolling on rolling off— Tekerlekli olan, kendi giren, kendi çıkan araçları taşıyan gemi.

ROT.—"Rotating light—Döner fener"in kısa yazılışı.

ROTA—Course. Conning—Geminin istenilen yere, konuma (mevkiye) varabilmesi için yer yüzünde takip etmesi istenilen izin, yolun o konumdaki öğlen (meridiyen) le yaptığı açıdır. Diğer bir deyimle iki mevki (konum) arasını birleştiren bir kerte hattının boylam daireleri ile yaptığı açıdır. Bkz: "Kerte hattı". Büyük daire seyrinde ise büyük daire izinin öğlenle (meridiyenle) yaptığı açıdır.

ROTA ÇİZMEK—Shaping a course. Lay a course—Harita üzerinde gidilmesi istenilen yere, hareket noktasından güvenceli ve en kısa olan çizgiyi çizmek.

ROTADAN SAPMAK—1) Sheer—Geminin seyir sırasında dış etkenlerle ya da serdümenin dikkatsizliği nedenile verilen rotadan geçici ve çok kısa zaman ayrılması, kaçması. 2) Yaw—Ağır yalpalar sonucu geminin rotadan çıkması.

ROTA DEĞİŞTİRMEK—To alter the course. Hauling. Haul in— Başka rotaya geçmek, uygulamak.

RATA HATTI—Course line—Geminin gitmesi istenilen konum ile bulunduğu konumu güvenceli gözönünde tutularak birleştiren çizgi.

ROTA KAYDEDİCİ—Course recorder—Gidilen, uygulanan fiili rotayı özel yapılmış bir kâğıt üzerine kaydeden elektronik alet.

ROTA NEDİR?—How's her head—Geminin şu anda gittiği rotanın anlaşılması için sorulan soru. Pruva kaç?

ROTA SÖYLEMEK—Shaping a course—Bkz: "Rota çizmek". Serdümene gideceği rotayı söylemek.

ROTA TAKİP ETMEK—Take a course—Belirli bir yöne gitmek.

ROTA VERMEK—Shape the course—Bkz: "Rota çizmek", "Rota söylemek".

ROTAYA ALMAK—To set the course—Gemiyi gideceği rotaya almak. Geminin başını gideceği rotaya getirmek ve devam etmek.

ROTAYA DEVAM ETMEK—Holding on. Stand on.

ROTAYA KOYMAK—Bkz: "Rota vermek", "Rota söylemek", "Rotaya almak", "Rota çizmek".

ROTA YAZAR—Bkz: "Rota kaydedici".

ROTAYI TAYİN ETMEK—To set the course. Shape the course—Geminin gideceği rotayı saptamak ve gemiyi bu rotaya yerleştirmek.

ROTA YÖNÜNDE DENİZLER—Following seas.

R.P.M.—"Revolution per minute—Dakikada devir adedi"nin kısa yazılışı.

R.S.—"Rocket station—Roket istasyonu" nun kısa yazılışı.

R.T.—"Radio telephony—Telsiz telefon istasyonu"nun kısa yazılışı.

R.Tr.—"Radio tower—Radyo kulesi"nin kısa yazılışı.

Ru.—"Ruin—Harabe"nin kısa yazılışı.

RULMAN—Ball bearing—Parçalar arasında kayma sürtünmesi yerine, yuvarlanma sürtünmesini sağlayan parça.

RULMANLI MAKARA—Roller sheave. Dili mil yerine rulman üzerinde dönen makara.

RUTUBET—Humidity. Moisture—Nem. Nemlilik.

RUTUBETLİ HAVA—Wet air.

RUVELVER TORNA TEZGÂHI—Turret lathe.

RUYET—Bkz: "Görüş".

RÜÇHAN HAKKI—First refusal—Yük bağlantılarının bazı durumlarında donatanların rüçhan hakkı.

RÜSUM—Bkz: "Resm"in çoğulu.

RÜSUM TONİLÂTOSU—Register tonnage—Gemi kütüğüne kaydolan ve vergilere esas olan (yaklaşık) net tonilâto (ton, tonaj).

RÜŞVET—Spares—Yedek gereçler, gemi parçaları.

RÜŞVET DİREK—Bkz: "Ariyet direk".

RÜŞVET GÜVERTE—Bkz: "Ariyet güverte".

RÜTBE—Rank.

RÜZGÂR—Wind. Breeze—Havanın yatay hareketi, yer değiştirmesi. Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi".

RÜZGÂRA BAŞ TUTMAK—Hang. Yelkenli teknenin rüzgâr altına düşmemesi.

RÜZGÂRA DOĞRU—Windward. A weather.

RÜZGÂRA DOĞRU SEYİR—Windward sailing.

RÜZGÂRA KAÇIYOR—Boring windward. Broach to.

RÜZGÂRA KUMANDA EDEN DEMİR—Wind rode. Wind taut.

RÜZGÂRALTI—1) Lee side. Down wind. Lee. Leeward. Under the wind. Under the lee. A. lee. —Rüzgârın geldiği yönün tersi. Rüzgârın gittiği yön. 2) Rüzgârdan etkilenen yer, sahil.

RÜZGÂRALTI BORDASI—Lee side—Bir teknenin rüzgâr almıyan bordası, tarafı.

RÜZGÂRALTI DEMİRİ—Lee anchor—Rüzgâraltına atılan demir. Atıldıktan sonra rüzgâraltında kalan demir.

RÜZGÂRALTINA BAYILMAK—Lee lurch—Dalgalar ve denizler etkisiyle teknenin rüzgârın estiği tarafa yatması. Bkz: "Rüzgârüstü bayılması".

RÜZGÂRALTINA DÜŞME—Sag. Fall away. Fall off. Leeway. Teknenin rüzgâr etkisiyle rüzgâraltına kaçması, hareket etmesi, kayması.

RÜZGÂRALTINA KAÇMAK—Lee helm.

RÜZGÂRALTINDA BULUNMAK—Lee gauge.

RÜZGÂRALTI SAHİLİ—Lee shore—Rüzgâra bakan kıyı.

RÜZGÂRA YAKIN—Weatherly. By. Close wind—Rüzgârın estiği yöne yakın.

RÜZGÂRA YAKIN SEYRETMEK—Hug the wind.

RÜZGÂRA YAKLAŞMA—By the wind. Luffing. Griping. Haul up.—Rüzgârın estiği yöne yaklaşmak.

RÜZGÂRA YAKLAŞTIRMAK—Heave in stays.

RÜZGÂR BEKLEYEN—Wind bound—Rüzgâr olmaması nedeniyle limanda bekleyen yelkenli tekne.

RÜZGÂR BOŞALTMAK—Spill—Yelkenden rüzgârı çıkarmak.

RÜZGÂRDA EĞLENDİRMEK—Lie to—1) Rüzgârı başa alıp tekneyi durdurmak. 2) Rüzgâr ve denizler nedeniyle ilerleyemeyen gemi. Bkz: "Eylendirmek".

RÜZGÂRDAN AÇMAK—Haul off. Off—Rüzgârın estiği yönden uzaklaşmak.

RÜZGÂRDAN MEYLETMEK—Lie along.

RÜZGÂR, DEĞİŞEN-Unsteady wind.

RÜZGÂR DÜZELTMESİ—Wind correction—Rüzgârın teknenin rotasına olan etkisini ortadan kaldırmak için hesaplarda yapılan düzeltme.

RÜZGÂR ETKİSİ—Windage.

RÜZGÂR FIRILDAĞI—Pinel.

RÜZGÂR GÜLÜ—Compass rose. Mariner's card. Chart compass—Haritalarda gerçek (hakiki) ve mıknatısi kuzeyi gösteren, 360 dereceye bölünmüş pusula kartı. Rotalar bu kart üzerinden ölçülür ve doğal sapma (variation-inhirafı tabii) rüzgâr gülünün merkezinde yazılı bulunan değerden hesaplanır.

RÜZGÂR, HAFİF—Light breeze. Capful of wind—Fazla kuvveti olmayan geçici rüzgâr.

RÜZGÂR HARİTASI—Wind rose—Belirli bir yerde belirli bir zaman için yapılmış rüzgâr haritasında esecek rüzgârın yönünü, kuvvetini gösteren çizgiler.

RÜZGÂRI İĞNEYE ALMAK—Having wind just from aft direction—Rüzgârı tam pupadan almak.

RÜZGÂRI KOLLA—Keep the wind—Yelken seyrinde rüzgâra dikkat edilerek yapılan seyir, manevrada yapılan uyarı.

RÜZGÂRIN DİRİSA ETMESİ—Haul round—Rüzgâr yön değiştireceği zaman kullanılan bir deyim. Rüzgârın yön değiştirmesi. Bkz: "Dirisa".

RÜZGÂRIN GÖZÜ—Eye of wind. Direction of the wind—Rüzgârın geldiği yön.

RÜZGÂRIN KALMASI—Abate. Lull. Samping. Shear of the wind—Rüzgârın kuvvetinin azalması. Rüzgârın kırılması.

RÜZGÂRIN PRUVAYA ALINMASI—Hauling—Başka yönden esen rüzgârın pruvadan esmeye başlaması, pruva dönmesi.

RÜZGÂRI YAKAYA AL—To shiver the sails by luffing.

RÜZGÂRI YAKAYA ALMAK—Keep the luff—Yelkenli teknenin başının rüzgâra yaklaştırılması için verilen emir.

RÜZGÂR KARARSIZ—Fish tail wind—Değişen rüzgâr. Yönü devamlı değişen rüzgâr.

RÜZGÂR KEMEREDEN—Wind on the beam—Rüzgârın baş kıç hattına dikey yönden esmesi.

RÜZGÂR KESMEK—Blanket—Özellikle yat yarışlarında rüzgâr üstüne girerek bir teknenin rüzgârını tutmak, kesmek ya da seyir halinde bir yelkenlinin rüzgâr altına kalarak rüzgâr alamaması.

RÜZGÂR KIÇ OMUZLUKTAN—Wind on the quarter—Rüzgârın Bkz: "Kıç omuzluk"tan esmesi.

RÜZGÂR KUVVETİ—Wind force—Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi".

RÜZGÂRLI—Windy. Breezy.

RÜZGÂRLIK—Temporary stays to a vertical spar or boom in order to keep its required position—Bir çubuğu ya da dikmeyi istenilen durumda tutabilmek için etrafında tutulan geçici ventolardır.

RÜZGÂR MANİKASI—Bkz: "Hava manikası".

RÜZGÂR MAYNA ETTİ—Bkz: "Falso etti, rüzgâr".

RÜZGÂR ÖLÇER—Anemogram—Rüzgârı kaydederek ölçen alet.

RÜZGÂR PAYI—Wind allowance in shooting—Merminin rüzgâr etkisinden doğan sapmalarını düzeltmek için mümas nişangahlar üzerine açılmış bölmeler.

RÜZGÂR SAĞANAĞI—Squal. Flaw—Bkz: "Sağnak", "Sağnak, ani".

RÜZGÂR SAPMASI—Deviation of the

wind—İzobarların yönü ile rüzgâr yönü arasındaki fark.

RÜZGÂRSIZ—Ash breeze. Calm.

RÜZGÂR TAM PRUVADA—Dead on end—Rüzgârın tam pruvadan esmesi.

RÜZGÂR ÜSTÜ—Windward. Windage. Weather side. Weather quarter. Weather

RÜZGÂR ÜSTÜ BAYILMASI—Weather lurch—Rüzgâr etkisiyle bir geminin birdenbire rüzgârın estiği yöne bayılması. Bkz: "Rüzgâr altına bayılmak".

RÜZGÂR ÜSTÜ DEMİRİ—Weather anchor—Demirde olan bir geminin rüzgâr üstünde olan demiri.

RÜZGÂR ÜSTÜ KEMERE YÖNÜ—Weather beam.

RÜZGÂR ÜSTÜ KIYISI—Weather shore—Teknenin rüzgâr üstü tarafında kalan kıyı, sahil.

RÜZGÂR ÜSTÜNDE—Aweather.

RÜZGÂR ÜSTÜNE ÇIKMAK—Weathering. Peg to windward. Up. Sailing windward—Rüzgârın estiği yöne doğru seyretmek.

RÜZGÂR ÜSTÜNE KAÇAN—Ardent.

RÜZGÂR ÜSTÜNE KAÇMAK—Helm weather—Yelkenle seyirde rüzgârın estiği yöne yaklaşmak.

RÜZGÂR ÜSTÜ YALPASI—Weather roll—Rüzgâr etkisiyle geminin rüzgâr üstüne yaptığı yalpa.

RÜZGÂR YAKASI—Leech of a sail—Genellikle yelkenlerin rüzgârın estiği tarafta kalan yakalarına denir. Bkz: "Uçkurluk yakası".

RÜZGÂRI YAKAYA AL—To shiver the sails by luffing.

RÜZGÂR YÖNÜNDE—Down the wind.

R.W.—Rotating radio beacon—Döner lup radyo bikini"nin kısa yazılışı.

R.Y.—"Railway-Demiryolu"nun kısa yazılışı.

S

S.—1) Uluslararası işaret sancaklarından "S" harfi: "Makinelerin geri çalışıyor" anlamına kullanılır — Alphabetical flag "S" of International code of signal means: "My engines are going astern". 2) "Sand Kum"un kısa yazılışı. 3) "South-Güney"in kısa yazılışı. 4) Summer-Yaz'ın kısa yazılışı. 5) Bkz: "Radyo telefon usülleri".

SAAT—1) Hour—Bir günün yirmidörtte biri uzunluğundaki zaman aralığı, 15°'lik yay arası. 2) Horlogium - Bir takımyıldızı.

SAAT AÇISI—Hour angle—Bir gök cisminin saat dairesinin (meridiyeni) gözlem öğlenine (meridiyene) göre kutupta yaptığı açı. Gözlemcinin meridiyeni ile gök cismi meridiyenin yüksek kutupta oluşturduğu açı.

SAAT DAİRESİ—Hour circle — Bir gök cisminden ve gök kutuplarından geçen büyük daire. Dünya üzerinde düşünülen meridiyenler karşılığı.

SAAT DİLİMLERİ—Time zones.

SAAT YELKOVANI TERS YÖNÜNDE—Anti cloakwise. Counter cloakwise. Against the Sun-Saat yelkovanı hareketinin ters yönünde.

SAAT YELKOVANI YÖNÜNDE—Cloakwise — Saat yelkovanı yönünde hareket.

SABAH—Morning. Dawn. Daybreak.

SABAH PUSU—Pride of the morning—Güneş doğarken görülen pus. İyi ve güneşli havayı belirtir.

SABAH TEKMİLİ—Quarter for mustér. Bkz: "Rapor".

SABAH VARDİYASI—Morning watch—Sabah saat 04.00 - 08.00 arası tutulan vardiya.

SABAH YILDIZI—Day star. Morning star—Venüs.

SABİH—Bkz: "Yüzen".

SABİT—Fixed. Constant. Solid—Bağlı, değişmez.

SABİT ALAMET—Fixed beacon—Seyre yardımcı olması için kıyıya, sığlığa konulmuş yeri değişmeyen işaret.

SABİT ARMA—Bkz: "Arma".

SABİT BURÇLAR—Fixed signs—Boğa, Aslan, Akrep ve Kova burçları. Güneş içinde iken havanın alışılmıştan fazla bir değişiklik göstermiyeceği kabul edilen burçlar.

SABİT BUZ—Fast ice.

SABİT FENER—Fixed light—Sürekli (devamlı), kesiksiz ziya (ışık) gösteren fener. Kısaca haritalarda "F" ile gösterilir.

SABİT GRUP ŞİMŞEKLİ—Fixed group flashing—Kısaca: F.Gp. F1. Işığı kesilmeden belirli aralıklarla gruplar halinde daha şiddetli ışık gösteren fener.

SABİT HAVUZ—Bkz: "Kuru havuz".

SABİT KIZAK—Ground way—Sabit olan, kaymayan kızak, kızak yeri.

SABİT LUMBUZ—Fixed light—Açılıp kapanmayan Bkz: "Lumbuz".

SABİT MAKARA—Standing block—Palanganın hareket etmeyen makarası.

SABİT PIRAÇIRA (PRAÇİLE)—Standing lug—Karula (karola) yakası direk dibine bağlanan yelken.

SABİT ŞİMŞEKLİ—Fixed and flashing—Kısaca F.Fl. Eşit aralıklarla ışık kesilmeden daha parlak ışık gösteren fener.

SABİT YILDIZLAR—Fixed stars—Hareket halinde olmayan, duran yıldızlar.

SABİT YUMRU—Permanent fender—Gemilerin bordalarını korumak için üzerlerine konulan devamlı, boylamasına yumru, çıkıntı. Örneğin şehir hattı gemilerinin bordalarında olan çıkıntılar, yumrular gibi.

SAÇ—Plate. Sheet—Geminin çelik borda ya da güverte kaplamalarını oluşturan çelik levhalar.

SAÇ AÇILIMI—Bkz: "Levha açılımı".

SAÇI, KORUMA – Sheet iron lagging.
SAÇ KENAR MARKALARI – Shell landings.
SAÇ LEVHA KAPLAMA – Plating.
SAÇ LEVHA ŞABLONU – Roll plating.
SAÇLI NEM ÖLÇER – Hair hygrometer.
SAÇMA AĞ – Cast net – Bkz: "Serpme ağ".
SAÇ ÖRGÜ – French sennit – Halat kollarının örülmesi ile yapılan palet ya da paspas.
SAÇ PARAMPET – Plate bulwark.
SAFİ AĞIRLIK – Bkz: "Net" ağırlık.
SAFİ TONİLÂTO – Bkz: "Net tonilâto".
SAFRA – Ballast. Kentledge – Boş, yarı yüklü ya da hafif yükle tam batmamış geminin dengesini sağlamak, ya da pervanesinin verimini artırmak için (sağlam suya batırmayı sağlamak) gemiye alınan ek ağırlıklar. Bu, kum, çakıl, taş ya da dip tanklara alınan deniz suyu (Bkz: "Safra suyu") olabilir. "Kentledge" iç omurganın her iki tarafına konulan pik demir.
SAFRA ALMAK – Ballasting. Stiffening.
SAFRA BOŞALTMAK – Unballast – Gemiye alınan Bkz: "Safra"nın gemiden çıkarılması, marmara edilmesi.
SAFRA BÖLMESİ – Bkz: "Safra tankı".
SAFRA DONANIMI – Ballast piping. Ballast line – Çift dip (double bottom) tanklarına safra sularını dolduran, boşaltan tulumba devresi.
SAFRA OMURGA – Ballast keel – Yelkenli teknelerde denge için kullanılan omurga ağırlığı.
SAFRA RÜSUMU – Ballastage – Limandan safra alabilmek için ödenen rüsum.
SAFRA SUYU – Water ballast – Boş gemiye dengesini artırmak ve pervaneyi sağlam suya batırmak için alınan safra Genellikle çift dip, derin ve pik tanklara alınır.
SAFRA TANKI – Ballast tank – Bkz: "Safra suyu"nun alındığı tanklar. Bunlar genellikle "Çift dip tankları"dır.
SAFRA TANKI TAPASI – Docking plug. Drain plug – Safra tanklarının sularını boşaltmak için kullanılan tapa.
SAFRA TANKALARINI DOLDURMA FORMÜLÜ – Ballast tank filling formula

$$\text{Saniyede kadem küp su} = 8\,A\sqrt{D}$$

A = Boru kesiti. D = Su yüzeyinden olan yükseklik.

SAĞIN – Sagging – Belverme. Geminin baş ve kıçının iki dalga tepesi üzerinde kalması sonucu ortasının çökmeye olan eğilimi
SAĞIN ZORLAMASI – Sagging strain – Gemide Bkz: "Sagin" durumunda oluşan zorlama.
SAĞITTARİ YILDIZI – Star Kaus Australis – Parlaklığı 2 olan a Sagittari yıldızı.
SAĞ (TARAF) – Rig..t. Starboard.
SAĞA BÜKÜMLÜ – Right handed – Kolları sağa bükülmüş halat.
SAĞA DEVİRLİ – Right handed – Gemi ileri hareket ettiğinde, pervane üst kanadı sancak (sağ) tarafa dönen pervane.
SAĞA DEVİRLİ PERVANE – Right hand propeller – Bkz: "Sağa devirli".
SAĞIR PUSULA – 1) Dead beat compass – Ağır hareket eden pusula. 2) Pelorus – Kerteriz aleti. Gerçek rotaya göre ayarlanırsa alınan kerteriz gerçek, geminin pruva pupa hattı 0° (derece) olarak ayarlanırsa alınan kerteriz nısbi (nispi) olur. Alet, kerteriz almak için bir hedefe ile pusula kartından oluşur.
SAĞLAM – Sound. Undamaged – Hasarsız.
SAĞLAM DEĞER – Sound value – Hasarsız değer.
SAĞLAMLIK – Soundness. Solidity.
SAĞLAM SU – Solid water – Bkz: "Çürük su".
SAĞLIK ERİ – Medicalman.
SAĞLIK KARNESİ – Medical certificate.
SAĞLIK MEMURU – Sanitary clerk.
SAĞNAK – Gust. Squal – Sert rüzgâr.
SAĞNAK, ANİ – White squal. Spoon drift.
SAHANLIK – Shelf – Kıyılardan denize doğru ortalama 200 metre derinliği olan kıyı kesimi. Bkz: "Kıt'a sahanlığı".
SAHANLIK BUZULU – Shelf ice – Karadan kopan buzul.
SAHİBİNİN RİZİKOSUNDA – At the owners risk – Zarar, ziyan sahibine ait. Bkz: "Rizika kendine ait".
SAHİL – Beach. Coast. Shore. Seaside. Sea shore – Deniz kıyısı. Denizle karanın birleştiği kesim, şerit. Kıyıda yüksek su ile alçak su arasında kalan kesim. Bkz: "Kıyı", "Yalı".
SAHİL BAĞLANTISI – Shore connection – Rıhtıma yanaşan bir geminin elektriğinin suyunun, telefonunun bağlanması. Özellikle yangın için su bağlantısı standard yapılır.
SAHİLDEN AÇIK BULUNUNUZ – Give the land a wide berth – Sahilden neta geçilmesi için, özellikle haritalarda açık geçilecek yerlere konulan uyarılar.
SAHİLDEN GİTMEK – Bkz: "Kıyı seyri" yapmak. Bkz: "Sahil seyri".
SAHİLDEN NETA GEÇMEK – Clear the land. Give the land a wide berth – Gemiyi tehlikeye koymamak için sahilden yeterli açıklıkta geçmek.
SAHİLDEN UZAKLAŞMAK – Lay off.
SAHİL DEVRİYESİ – Shore patrol – Sahilde karakol görevi yapan savaş gemisi.
SAHİLE BİNDİRMEK – To beach – Gemi ve varsa yükü tehlikeden kurtarmak için bilerek geminin karaya verilmesi, oturtulması.
SAHİLE PARALEL SEYRETMEK – Lie along the land.
SAHİLE VURMUŞ – Washed ashore.

SAHİLE YAKIN – Bkz: "Kıyıya yakın".
SAHİLE YAKLAŞMAK – Close the land.
SAHİL FENERLERİ – Bkz: "Fenerler".
SAHİL GÖZERİMİ – Shore horizon – Kıyı çevresi. Deniz yüzeyinin sahilde oluşturduğu çevren çizgisi.
SAHİL (KIYI) HATTI – Coast line – Alçak su (alçalma-cezir) kıyı hattı.
SAHİL İŞARETLERİ – Land marks – Gemi seyrinde yararlı olan ve kıyıların tanınmasında yardımcı olan işaretler.
SAHİL KORUMA – Coast guard – Ülkemizde uygulaması olmayan kıyı koruma teşkilatı. Amerika Birleşik Devletlerinde gümrük, fenerler, can kurtarma, sahil sağlık, kaçakçılarla mücadele, muhaceret vb. işlere "Coast guard" bakar. Ülkemizde bu işler çeşitli asker ve sivil kuruluşlar tarafından yürütülmektedir. Bkz: "Kıyı emniyet".
SAHİL KORUMA SUBAYI – Coast guard officer.
SAHİL KORUMA TEKNESİ – Coast guard cutter.
SAHİL KUMSALI – Beach – Plaj.
SAHİL PALAMARI – Shore fast – Bağlamak için sahile verilen halat.
SAHİL SAĞLIK DAİRESİ – Coastal sanitary office. Port sanitary authority. Public health service – Ülkelere sahillerden girip çıkanların, gemilerin sağlık işlerine bakan devlet kuruluşu.
SAHİL SAĞLIK YETKİLİSİ – Health officer.
SAHİL SEYRİ – Inshore navigation. Coasting navigation – Kıyı seyri.
SAHİL VİNCİ – Shore crane – Rıhtım üzerinde bulunan vinç. Rıhtım vinci.
SAHİL ZIGZAG SEYRİ – Off and on-Sahilde yelkenle seyirde yaklaşıp, uzaklaşılarak ilerleme.
SAHİPSİZ – Derelict – Gemi adamları tarafından terkedilmiş, yüzer halde gemi ya da eşya.
SAHTE SANCAK – False color – Geminin göstermesi gerekli olan sancaktan başka gösterilen sancak.
SAKAL – 1) Martingale. Dolphin striker-Civadra sakalı. Kuntra ve büyük baston köstekleri ile adı geçen bastonlar arasında bir açı yapabilmek için civadranın altında bulunan serene denir. Buna körbaston da denir. 2) Marine growth on the bottom platings. Foul-Gemi karinasında oluşan yosun, midyeler v.b.
SAKAL FIRÇASI – Hog – Karinada oluşan yosun ve midyeleri kazımak için kullanılan fırça.
SAKAL VENTOLARI – Martingale back ropes. Martingale guys.
SAKİN – Calm – Sakin hava, deniz. Bkz: "Deniz durumu kodu". "Bofort rüzgâr çizelgesi".
SAKİN DENİZ – Smooth sea. Calm water.
SAKİN HAVA – Still air.
SAKİN HAVA OLAĞANÜSTÜ – Cloak calm.
SAL – Raft - 1)Gemi kazaya uğradığında kazazedelerin üstüne çıkacağı yüzer cisim. 2)Gemi ile rıhtım arasına konulan yüzer cisim. 3)Nehir göl ve benzerlerinde taşımacılık için kullanılan yüzer cisim.
SALABURUN – Leach (leech) line – Tirinket ve mayıstıra yelkenlerinin giradin yakalarını serene kaldırmak için kullanılan selviçeler.
SALAMURA – Brine – Tuzlusu.
SALAPURYA – Bkz: "Mavna".
SALDIRILAN GEMİ – Swinging ship – 1) Başı bütün kertelere döndürülerek (saldırılarak) değişik yöntemlere pusulasının yapay sapması (Deviation–İnhirafi arizisi) bulunan gemi. 2) Manevra yapılarak özellikle dar yerlerde döndürülen gemi. Bkz: "Tumba 2".
SALDIRMA ALANI – 1)Swinging space (area) – Geminin manevra yapabilmesi ya da demirde dönebilme alanı. Devir dairesi alanı. 2)Sleewing range-Kreyn bumbasının iş görme mesafesi.
SALDIRMAK – Swinging. To make swinging. Turn the ship round. To swing. To cast – Gemiyi istenilen yöne çevirmek. Bkz: "Saldırılan gemi".
SALGILI – Out of center – Merkezden çıkmış. Bkz: "Eksantrik".
SALİMEN LİMANDA – Safe in port – Sigortanın başladığı ve poliçenin yapıldığı anda, geminin bir limanda ve denize elverişli olduğunun beyanı.
SALİMEN VARIŞ – Safe arrival – Kısaca "S. A".
SALİNOMETRE – Salinometer – Suda tuz miktarının ölçen alet.
SALLANMA – Motion of the vessel – Geminin dış etkilerle yaptığı hareketler. Bkz: "Gemi hareketleri".
SALLANMA TÜRBUŞONVARI – Corkscrew motion – Geminin hem yalpa hem baş kıç yapması karışımı olan hareket.
SALLANTI – Libration – Bkz: "Enlem librasyonu". Ay sallantısı. Ay'ın arka yüzeyinden Doğu ya da Batı, Kuzey ya da Güney parçasının art arda, sırayla görülmesi.
SALMAK – To swing. Sheer – Geminin demir üzerinde gezmesi, hareketi. Bkz: "Ters salmak".
SALMA OMURGA – Drop keel. Center board. Cheese cutter. Fin. Center keel. Bulb and plate keel – Özellikle yelkenli teknelerde (yatlarda) omurganın ek ağırlıkla beraber aşağı doğru uzantısı. Denge sağlamak bakımından yararlı ve gereklidir.

SALMASTIRA—Gasket. Packing. Washer. Gland. Nettles. Stuffing. Stuffing box-Parçalar arasında sızdırmazlık sağlayan parça.

SALMASTIRA BİLEZİĞİ—Packing ring.

SALMASTIRA, DIŞ—External gland.

SALMASTIRA, HİDROLİK—Water (liquid) sealed gland—Su ile sigillenen glend.

SALMASTIRA, İÇ—Internal gland.

SALMASTIRA, KARMAŞIK—Combined labyrinth and packing stuffing box.

SALMASTIRA KOYMAK—To pack.

SALMASTIRA, KÖMÜRLÜ—Corbon ring gland.

SALMASTIRA KUTUSU—Stuffing box-Buharlı makinede pistonun silindire girip çıktığı yerden, buhar kaçmaması için yapılan kutu.

SALMASTİRA MALZEMESİ—Packing material.

SALON—Public room—Gemide yemek, oturmak v.b. için kullanılan yerler.

SALON İSKELESİ—Bkz: "Kamara iskelesi".

SALPA—Tripping. Anchor's aweigh. Break aground—Demirin deniz dibinden kurtularak, ağırlığının demir zinciri üzerine binmesi. Demirin bu durumuna "Koptu" da denir.

SALPA KÜREK—Mind your oars—Yanyana geçen ve aralarındaki açıklık kürek işletilmeyecek derecede darlaşan ve birbirine sürünürcesine geçen filikaların ya da herhangi bir cismin yanından geçilemeyeceği zaman küreklerinin palalarını kıça doğru çevirmeleri için verilen kumanda. Bu kumanda sancak salpa "Mind your starboard oars" ya da iskele salpa "Mind your port oars" olarak verildiğinde o taraf kürekçileri küreklerini salpa (kürek) durumuna getirirler.

SALTA BORİNA—Check the bowline—Borinaları biraz kaçırmak.

SALTA DORA—Pilot ladder with wooden rungs—Ağaç basamaklı şeytan çarmığı.

SALTA ETMEK—Slackening. Ease. Ease off. Surge—Halatı az laçka ederek (kaçırarak) halat üzerindeki binmeyi, gerilmeyi azaltmak. Bkz: "Laçka".

SALTA PIRASYA—Check the brace. Brace to—Pırasyalarla yelkeni rüzgâra faça etmek. Pırasyayı az kaçırmak.

SALTA VERMEK—Bkz: "Salta etmek". Slackening off a tight rope.

SALVO—Fire. Salvo—Topçu ateşi. Bir geminin bir tarafa ateş edebilen bütün topları ile bir anda ateş etmesi.

SALYA (ETMEK)—1)Cockbill. Haul out-Demiri gözden çıkarmak. Demiri bosa ile askıda tutmak. Demirlemek için demiri hazırlamak. 2)Haul in—Bir taraftan bir tarafa aşırmak suretiyle çekmek.

SALYAFORA—Haul out sufficient chain cable on the forecastle deck—Demir zincirini yeterince baş kasara güvertesine almak.

SALYAFORA HALATI—chain rope—Eskiden demir zincirini zincirlikten çıkarmak ve ırgata vurmak için kullanılan halat. Buna "Salyafora kamçısı"da denilirdi.

SALYAFORA KANCASI—Chain hook. Cable hook—Zinciri kaldırmada, bir yerden bir yere taşımada kullanılan manivelâ Genellikle zincirlikte zinciri düzeltmek, istif etmek için kullanılır.

SALYALIK HALAT—Flake—Halatın güverteden rahat sağlmasını sağlamak amacıyla güverteye tek sıra halinde konulması.

SALYALIK RODA—Flemish coil. Flake-Bir halatı, zinciri tek sıra ya da oval biçimde güverteye roda halinde sıralamak.

SAMANYOLU—Galactic arch. Milkyway—Kehkeşan. Güneş ve milyonlarca yıldızların toplanmasından oluşan bulutsu küme. Samanyolu gökadası.

SAMANYOLU İLE İLGİLİ—Galactic.

SAM RÜZGÂRI—Simoon. Poisonous wind-Sam yeli.

SANCAĞI MEZESTİRE ETMEK—Bkz: "Mezestire".

SANCAK—1)Flag. Ensigh. Jack—Bayrak. Bandıra. 2)Starboard. Right—Bkz: "Sancak taraf'a (sağ'a) teknę döndürülmek istendiğinde dümenciye (serdümene) verilen (söylenen) kumanda, emir. Bu emir "Sancak", "Az sancak", "Sancak alabanda (tam sancak)", "Sancak10°,20° gibi sancağa dönme açısı derece olarak verilerek de söylenebilir.

SANCAK ALABANDA—Hard a starboard. Hard right—Geminin başını sancağa (sağa) döndürebilmek (çevirebilmek) için dümenciye verilen emir ve bu emrin yerini getirildiğini anlatmak için dümenci tarafından yapılan tekrarlama.

SANCAK ALABANDA ETMEK—Dümeni basılabildiği kadar sancağa (sağa) basmak ya da bastırmak, döndürmek. Bkz: "Sancak alabanda".

SANCAK BAĞI—Sheet bend. Single bend. Becket—Sancakları ve işaret flâmalarını savlolarına bağlamak için kullanılan bağ.

SANCAK BAŞ OMUZLUK—Starboard bow-Pruvadan (Baştan) itibaren sağ tarafa 45° lik sektör ya da kabaca baştan bordaya doğru eğri hatların (levhaların, kaplamaların) düz borda hatlarına kavuşma arasında kalan bölüm. Genellikle uygulamada baş taraftan sağa doğru 45°'lik sağ yön ve bunun içi, civarı tanımlanır.

SANCAK BOĞMAK—Wheft. Waft. A

wheft—1)Sancakları gereğinde matem işareti olarak toka etmeyip de ortasından savlosuna mürsele tutmak. 2)Eskiden yardım istemek için sancağı ortasından düğümlemek. 3)—Sancağı yerine toka etmeden evvel savlosu ile katlamak, sarmak. Bu durumda olan sancak yerine toka edilmeden çekilerek açılır ve hemen yerine toka edilir. Bu sarmadan amaç sancak yerine toka edilmeden donanımlara değerek takılmasını, hasara uğramasını önlemektir.

SANCAK BORDA—Starboard side—Geminin sağ tarafında, su kesiminin üstünde kalan kısmının (yan duvarının) dış yüzeyi.

SANCAK DOLABI—Flag chest—Köprüüstünde bulunan bütün sancak ve flâmaların düzenli bir şekilde durması için göz göz yapılmış ve her göz üstünde içindeki sancağı, flâmayı belirten dolap.

SANCAK GEMİSİ—Flag ship—1)Savaş gemileri filosunda, filotillasında ya da grup halinde, kumandanın bulunduğu komutan gemisi. 2)Ticaret gemilerinde ayni donatanın ya da bir ulusun sahip olduğu gemilerin içinde en iyisi, önemlisi.

SANCAK GÖNDERİ—Flag staff. Jack staf-Sancak çekmek için kıç tarafa ya da civadrası olan teknelerde civadra üzerine konulan sancak gönderi, civadra gönderi. Bazı durumlarda gemilerin baş taraflarında bulunan gönderlere de denir.

SANCAK GÖSTERMEK—Enquete du pavillion—Savaş gemisi tarafından bir gemiye ulusal sancağının sorulması.

SANCAK KAPTANI—Flag captain—1)Komutan gemisi kaptanlarına verilen isim. Bugün pek kullanılmamaktadır. 2)Yeterlik belgesi tam olan fakat gemiye fiilen kumandanlık etmeyen kaptan.

SANCAK KIÇ OMUZLUK—Starboard quarter—Geminin kıç, pupa yönünden itibaren sancak (sağ) tarafa 45° lik sektör. Diğer kaba bir deyimle pupadan, sancak (sağ) tarafa doğru eğri hatların düz borda hatlarına birleşmesi arasında kalan bölüm.

SANCAKLA SELÂMLAMAK—Dip the flag. Flag salute—Sancağı yarı savlosuna kadar mezestire etmek ve selâmlanacak olan geçildikten sonra sancağı yerine toka etmek.

SANCAK POSTA—Bkz: "Sancak vardiya".

SANCAK PROFİL—Outboard profile-Teknenin sancak taraftan görünüş planı.

SANCAK SAHİBİ—Flag officer—Gemilerine fors çekme hakkı olan, örneğin donanma, filo, üs kumandanları gibi subaylar.

SANCAK SAVLOSU—Ensign halliard-Sancakları ve işaret flâmalarını direklere, serenlere ya da karanfile çekmek için kullanılan 1/1.5 burgata kalınlığında ince halat.

SANCAK TARAF—Starboard side—1)Bkz: "Sancak borda". 2) Bu deyim omurga hattı üzerinde başa doğru bakıldığında geminin sancak (sağ) tarafını tanımlar.

SANCAK TARAF ŞAMANDIRASI-Starboard hand buoy—Limana girerken sancakta (sağ tarafta) kalacak olan şamandıra.

SANCAK, ULUSAL—Bkz: "Sancak 1".

SANCAK VARDİYA—Starbowlines—Görev için ikiye bölünmüş gemi adamlarının bir postası. Buna "Sancak posta"da denir.

SANCAK YÜKSEKLİĞİ—Hoist—Sancağın, bayrağın, yelkenin dikey genişliği.

SANDAL—Boat. Rowboat—Küçük kürekli tekne. Liman içinde ya da güvenceli sularda insan taşımada, balıkçılıkta, eşya taşımada kullanılır. Boyu yaklaşık olarak 5/6 metre arasındadır.

SANDIK'I, BUHAR—Steam chest—Slayd (çekmeceli valfın bulunduğu buharla dolu sandık.

SANDIK'I, TEVZİ—Distribution chest.

SANDIK'I, VALF—Valve chest.

SANDIKLI PARİLE—Bkz: "Parile 2".

SANDIKLI POSTA—Web frame—Levha posta. Özel olarak kuvvetlendirilmesi istenen ve konulan praçollarla sağlamlaştırılmış posta.

SANSABOSADA YATMAK—To ride easy. To let the second anchor without stopping while riding at a single anchor—Fırtınalı havada tek demirde yatarken demirin taraması olasılığı karşısında denize bırakılan, bosalanmamış ikinci demirde yatmak.

SANTABARBA—Gun room—Eskiden savaş gemilerinde subaylar ve eratın oturup dinlenmelerini sağlamak için ayrılmış salonlara denilirdi.

SANTİGRAD DERECESİ—Centigrade scale—Suyun kaynama noktası 100, donma noktası 0 derece kabul edilen sıcaklık ölçüsü. Kısaca "C" ile gösterilir.

SANTRAL—Power plant—Elektrik üreten makineler ve yardımcılarının tümü.

SANTRALI, ATOM—Nuclear power plant.

SANTRALI, BUHAR KUVVET—Steam power plant.

SANTRALI, ELEKTRİK—Electric power plant.

SANTRALI, ENDÜSTRİ—Industrial power plant.

SANTRALI, HİDROLİK—Water power plant.

SANTRALI, ISI KUVVET—Thermic power plant.

SANTRALI, NÜKLEER—Nuclear power plant.

SANTRİFUJ TULUMBA – Centrifugal pump – Merkezkaç kuvvetinden yararlanarak çalışan tulumba.

SAPAN - Sling – 1)Yük alıp vermekte kullanılan tel (çelik tel halat) ya da bitkisel halatlardan yapılan izbirolar. 2)Strop. Rope strop – Makara sapanı. Makaraların tablaları çevresindeki halat ya da demir kuşaklar. Bkz: "Buradan sapanlayınız".

SAPAN BALIĞI – Trasher shark.

SAPANLI HALAT – Garland.

SAPINÇ – Aberration – Işık sapması. Yer'in dolanım doğrultusunda bulunan bir gök cisminin, Yer'in dolanım hareketinden ötürü gözlemciye göre gösterdiği görünür kayıklık, sapma.

SAPLAMA – Stud. Fish bolt. Bolt. Pin. Fender bolt – İki parçayı bağlamada, sıkıtırmada, güvenlik sağlamada kullanılan çelik çubuklar.

SAPLAMA, KONİK – Taper bolt.

SAPLAMASI, DÖŞEK – Holding down bolt.

SAPLAMASI, YUMRU – Fender bolt.

SAPMA – 1)Deviation – Geminin belirli rotasından sapması, başka yere gitmesi. Bkz: "Sapma koşulu". 2)Deflection. Alteration of direction. 3)Bkz: "Rotadan sapmak".

SAPMA GÖSTERGESİ – Path indicator – Geminin rotasından ne kadar ve ne yönde saptığını gösteren alet. Bkz: "Rota kaydedicisi".

SAPMA KOŞULU – Deviation clause – Geminin belirtilmiş limanlardan başka limanlara uğramasına izin veren koşul.

SARA YELKEN – Furling – Yelken ya da tente sarıp bağlamak.

SARDALYA BALIĞI – Sardine. Pilchard.

SARDALYACI – Sardinere – Sardalya balığı avında kullanılan tekne.

SARFİYAT – Consumption – Harcama.

SARFİYATI, BUHAR – Steam consumption

SARFİYATI, ELEKTRİK - Current consumption.

SARFİYATI, ÖZGÜL BUHAR – Specific steam consumption – Herbir beygir gücü başına bir saatte harcanan buhar miktarı.

SARFİYATI, ÖZGÜL ISI – Specific heat consumption.

SARFİYATI, REDÜKSÜYONLU BUHAR - Reduced steam consumption.

SARFİYATI, YAĞ – Lubricating oil consumption.

SARFİYATI, YAKIT – Fuel consumption.

SARIAĞIZ BALIĞI – Meagre.

SARIGÖZ BALIĞI – Black bream. Old wife. Black sea bream. Sea tench.

SARI HANİ BALIĞI – Yellow belly. Dusky serranus.

SARI KARANTİNA BAYRAĞI – Yellow flag. Yellow jack – Bkz: "Q" ve "Patenta".

SARIKAYA BALIĞI – Yellow goby.

SARIKUYRUK BALIĞI – Amber jack.

SARI MADEN YATAK – Rhoding.

SARMAK – 1)Bend sail. Furling – Yelkenleri ait olduğu serenlere bağlamak. 2)Bkz: "Yatak sarması".

SARNIÇ – Tank – Genellikle sıvıların içine konulduğu bölme. Gemicilikte su, safra, akaryakıtların, sıvı yüklerin v.b. konulduğu bölme, tank.

SARNIÇ GEMİ – Tanker – Sıvı yükleri taşımak için özel olarak yapılmış gemiler.

SARPA BALIĞI – Bkz: "Sarpan balığı".

SARPAN BALIĞI – Gold line. Striped karanteen.

SARTİYE - Topgallant shroud – Babafingo kapelelerinden alınan ve gurcata kollarından geçirilerek fişeklik çemberine bağlanan babafingo çarmıkları.

SATIŞ HESABI – Account sale – Hasarlı yükün satışını gösteren hesap.

SATRANÇLI – Chequered – Şamandıra boyamada satranç gibi yapılan düzen.

SATRANÇLI ŞAMANDIRA – Chequered buoy – Bkz: "Satrançlı".

SATÜRN – Saturn – Zühal. Güneşe uzaklık sırasında altıncı gelen, halkalı büyük gezegen.

SAVAŞ – War – Harp.

SAVAŞA HAZIR OL – Stand by for action: Clear away for action.

SAVAŞ ALANI – Battle field.

SAVAŞ DÜZENİ – Order for battle.

SAVAŞ FESHİ KOŞULU – War cancellation clause – Savaş rizikosu sigortası için, tekne poliçesi bu koşula bağlıdır.

SAVAŞ GEMİSİ – War ship. Fighting ship. Man of war. Battle ship – Yaklaşık olarak 50.000 deplasman tonunda büyük vurucu kuvvete sahip ve korunmak için belirli sür'atte, ağır silah ve zırhla donatılmış savaş gemisi.

SAVAŞ GEMİSİ DİVİZYONU – Battle ship division.

SAVAŞ HABER ALMA MERKEZİ Combat information center.

SAVAŞ HATTI – Line of battle.

SAVAŞ HAVA DEVRİYESİ – Combat air patrol.

SAVAŞ İÇİN NETA OL – Clear for action – Bkz: "Savaşa hazır ol".

SAVAŞ KOŞULU – War clause – Bazı anlaşmalara konulan bu koşul ile savaş patladığında, anlaşmanın feshi olanağı sağlanır.

SAVAŞ LİMANI – Naval anchorage.

SAVAŞ NİZAMI – Battle disposition.

SAVAŞ RİZİKOSU – War risk – Savaş patladığında doğan tehlikeler.

SAVAŞ RİZİKOSU POLİÇESİ – War risk policy. War risk insurance.

SAVAŞ SANTRALI – Con tower. Conning

tower—Savaş gemisinin idare edildiği yer.

SAVAŞ SONUCU HASAR—Act of war.

SAVAŞTA ELKOYMAK—Capture.

SAVAŞ YERLERİ—General quarters.

SAVAŞ YERLERİ VE SAVAŞANLARIN LİSTESİ—Quarters bill.

SAVLO—Halliard. Line—Genellike sancak çekmekte işaret kaldırmakta kullanılan bir ile bir buçuk burgatalık ince halatlar.

SAVLO,KISA—Lanyard.

SAVLO MAKARASI—Ram head.

SAVURUCU ÇARK—Impeller—Körük, dolap çarkı, pompa kanatları.

SAYILMAYAN ZAMAN—Free time—Bkz: "Hazırlık mektubu" verildikten sonra astarya günlerinin sayılmasına kadar geçen zaman. Bkz: "Serbest zaman".

SAYISI,BUHARLAŞMA—Rate of steaming.

SAYISI,KATRANLAŞMA—Tar coefficient.

SAYISI,NÖTRALİZASYON—Number of neutralization—Bkz: "Nötralize sayısı".

SAYISI,SABUNLAŞMA—Number of saponification.

SAYKLON—Bkz: "Siklon".

SAYREN—Bkz: "Canavar düdüğü".

SAZAN BALIĞI—Dace.

SAZLIK—Seaweed.

S.B.—"Submarine bell—Denizaltı seda işareti"nin kısa yazılışı.

S.C.—"Salvage charge—Kurtarma ücreti (giderleri)"nin kısa yazılışı.

Sd.—"Sound—Geçit, dar deniz"in kısa yazılışı.

S.d—"Short delivery—Eksik teslim"in kısa yazılışı.

SE.—"Southeast—Keşişleme"nin kısa yazılışı.

Sec.—1)"Sector—Deniz fenerlerinde renk ya da karanlık"ın kısa yazılışı. 2)"Second saniye"nin kısa yazılışı.

SEÇME LİMANLAR—Picked ports—Bu deyim bir bölge içinde sur'atli, ucuz ve temiz iş gören limanların seçiminde kullanılır.

SEDA—Sound. Whistle.

SEDA İŞARETİ—Sound signalling. Sound signal.

SEDALI ŞAMANDIRA—Whistle buoy—Özellikle sisli havalarda yerini belirtmek için seda yayan şamandıra.

SEDEF BULUT—Mother of pearl cloud—Bkz: "Sedefsel bulutlar".

SEDEFSEL BULUTLAR—Nacreous clouds—25 km. yükseklikte bulunan bulutlar.

SEDERVAL—Cederval. Sterntube—Şaft kovanı. Şaft'ın gemiden çıkışında sızdırmazlığı sağlamak amacıyla yapılmış ve içi yağ dolu olan kovan.

SEDYE—Stretcher—Hasta taşımak için yapılmış araç.

SEFE—Cepheus—Bir takımyıldız.

SEFER—Voyage. Trip. Journey. Travel. Run. Cruise—Denizde bir yerden bir yere gitmek. Genellikle "Sefer", yüklemeye başlamakla başlar ve boşaltma limanında 24 saat emin bir şekilde kalmakla biter.

SEFER BAĞLAMA YERİ ANLAŞMASI—Bkz: "Bağlama yeri anlaşması".

SEFERDEN VAZGEÇMEK—Abandonment of voyage—Seferin yapılmasından vazgeçmek. Seferi iptal etmek.

SEFER DÖNÜŞÜ FLÂNDIRASI—Paying off pendant—Vatana, sefer dönüşünde donanmaya ait bir geminin çektiği uzun flândıra.

SEFERE BAŞLAMAK—Sail. Sailing. Enavigate—Geminin yükleme limanından, geri dönmeye niyetli olmadan, limanın ticari hudutlarını geçmesi.

SEFERE ELVERİŞLİ—Seaworthy. Staunch. Stanch—Geminin yapacağı seferin her çeşit koşullarına uygun şekilde hazırlanmış olması. Yola elverişlilik. Bkz: "Denize elverişlilik". "Yola elverişli".

SEFERE KABİLİYETLİ—Bkz: "Sefere elverişli".

SEFERİN BİTİMİ KOŞULU—Termination of adventure clause—Seferin hangi koşullar altında biteceği ya da devam edeceği hakkında koşul.

SEFER İZİN BELGESİ—Clearance label. Cocket card. Release—Geminin sefere çıkabilmesi için verilen resmi belge.

SEFER KAYBI—Loss of voyage.

SEFER KİRA ANLAŞMASI—Voyage charter party. Trip charter party—Geminin belirli iki liman ya da limanlar arasında kiralanması.

SEFER KOŞULU—Voyage clause—Seferin başlangıç ve bitiş yerini (yerlerini) tanımlayan koşul.

SEFERLİK KİRA—Tramp. Voyage charter. Trip charter.

SEFERLİK SÖZLEŞME—Trip charter—Gemiyi bir sefer için kiralama.

SEFER SONU—End of voyage. Pay off.

SEFER VE ZAMAN POLİÇESİ—Mixed policy. Voyage and time policy—Bu poliçe altında gemi ve makinesi v.b. belirli bir sefer ve varıştan sonra belirli bir süre için sigortalanabilir.

SEFİNE—Bkz: "Gemi". "Tekne".

SEGMAN—Piston ring. Segment—Silindir içinde hareket eden pistonun basınç ve yağ kaçırmaması için, piston üzerinde bulunan oyuklara geçirilen çelik cember (ler).

SEGMANI,DAİRE—Segment of circle.

SEGMANI,KANAT—Bucket segment.

SEGMANI,MEME—Nozzle block.

SEGMANI,PİSTON—Piston ring.

SEGMANI,YAĞ—Oil wiper ring. Oil

scraper ring—Yağ sıyırıcı segman.

SEGİRDİM—Recoil—Bkz: "Pervane seyirdimi".

SEHER—Bkz: "Fecir".

SEHER VAKTİ—Bkz: "Şafak". Gün doğması.

SEHİM—1)Camber—Alabandadan alabandaya güverte kamburluğu. 2) Versine = 1 - Cos. 3) Warp - Kerestede eğiklik, çarpıklık.

SEHPA—Bkz: "Kürsü".

SEKİNME OLAYI—Precession—Yer'in dönme ekseninin tutulma kutbu çevresinde, 25,780 yılda tepe açısı 47° olan bir koni çizmesi.

SEKİZLİK—Octans—Bir takımyıldızı.

SEKSTANT—Sextant—Herhangi iki madde arasındaki açıyı ya da gök cisimlerinin çevreden olan yüksekliklerini (altitude) ya da Yer yüzündeki maddelerin dikey ve yatay açılarını ölçmekte kullanılan bir seyir aleti.

SEKSTANT ALTILIK KOLU—Quadrant.

SEKSTANT ÖLÇME YAYI—Limb—120°ye bölünmüş 60°'lik yay: 360°'nin altıda biri.

SEKSTANT RENKLİ CAMLARI—Sextant index shades—Sekstant'da büyük ve küçük aynalar önünde, ayrı koyuluklarda, üçer adet olup Güneş ve çevren'in parlak olduğu zamanlarda ışık kuvvetini azaltmak için gözü korur ve daha iyi gözlem yapılmasını sağlar. Bkz: "Elvan cam", "Renkli camlar".

SEKSTANT UZADE HATASI—Index error—Hemen hemen bütün sekstantlarda olan gösterici kol, uzade hatası. Kısaca: İ.E. ile gösterilir.

SEKSTANT UZADE KOLU—Index bar—Sekstant yayının yaklaşık olarak merkezinde hareket eden ve gök cisminin görüntüsünü çevren'e (ufka) indiren bir koldur.

SEKTÖR—Sector—1)İki kerte arasındaki daire dilimi, yay. 2)Deniz, fenerlerinde örneğin "Kırmızı sektör—red sector" gibi renk ya da karanlık bölümü.

SELÂM—Salutation, Salute—Bkz: "Selâmlama".

SELÂMA KARŞI SELAM VERMEK—To return a salute—Bkz: "Selam teatisi".

SELÂM BAYRAĞI—Salute flag.

SELÂM DÜDÜĞÜ—Three long blast. Salute whistle. Well whistle—Üç uzun düdük çekerek selamlamak. Selamlanan gemi,buna üç uzun düdük çekerek cevap verdiğinde, selama başlayan bir kısa düdük ile buna karşılık verir ve selamlanan bir kısa düdük çekerek selam merasimini tamamlar.

SELÂMLAMA—Salute—Selam vaziyeti, selam vermek. Elle, topla, sancakla, kürekle selamlamak.

SELÂM MERASİMİ—Bkz: "Selâmlamak".

SELÂM SİLİSTİRESİ—Pipe to side—Bkz: "Silistire".

SELÂM TEATİSİ—To exchange salutes.

SELÂM TOPU ATMAK—Salute a fire.

SELBASTI VALFI—Flood cock.

SELVİÇE—Running rigging. Salvage—Gemi donanımının hareket halinde (müteharrik) olan halatları.

SELVİÇE BONCUĞU—Shroud truck—Genellikle selviçe donatılan tek dilli küçük Bkz: "Boğata".

SEM—"Semaphore-Simafor"un kısa yazılışı. Bkz: "Simafor".

SEMER—Col—İki alçak basınç (depresyon) ya da iki antisiklon arasında kalan, semer şeklinde alan.

SEMT—Azimuth—Güney açısı. Gözlem meridiyeni ile gök cisminin yükseklik dairesi arasındaki açı, gök cisminin yönü.

SEMT AYNASI—Azimuth mirror—Gök cisminin semtini (güney açısını) diğer bir deyimle kerterizini, yönünü almak için kullanılan ve pusula üzerine konulan prizma ve aynalardan oluşan alet.

SEMT ÇEMBERİ—Azimuth circle—Bkz: "Semt aynası"nın aynı olup merkez yerine çevreden pusula üzerine konulur.

SEMT ÇİZELGELERİ—Azimuth tables Belirli enlem, meyil ve zamandan girilerek semt'in (güney açısının) bulunmasını sağlayan önceden hazırlanmış çizelgeler.

SEMT DAİRESİ—Azimuth circle—Asal yükseklik dairesi. Göksel ya da yerel bir cismin meridiyenini dik olarak kesen daire. Zenit ve Nadir ile Gök küresinin "E" ve "W" noktalarından geçen büyük daire.

SEMT (GÜNEY AÇISI)DİYAGRAMI—Kaptan Weir tarafından bulunan bu diyagrama meyil, enlem ve "Local hour angle" ile girilince güney açısı (semt) bulunur.

SEMT PRİZMASI—Bkz: "Semt aynası".

SEMTÜRRES—Bkz: "Başucu", "Zenith".

SENE—A year—Yıl. Güneşin ilkbahar noktasından art arda iki geçişi arasında kalan zaman süresi. Yer'in Güneş çevresinde bir kez dolanması için geçen zaman.

SENEİKEBİSE—Bkz: "Ekli yıl".

SENELİK—Bkz: "Yıllık".

SENELİK KAZAN SÖRVEYİ—Annual boiler survey—Yetkililer tarafından kazanın senelik muayenesi. Kurallara, koşullara uygunluğunun saptanması.

SENELİK KLAS SÖRVEYİ—Annual classification survey—Tüm geminin ya da bir kısmının, teçhizatının kurallara,

koşullara uygunluğunun yetkililerce yapılan senelik muayenesi, kontrolü.

SENTROFIGIL—Bkz: "Santrifuj tulumba"

SEPARATÖR—Separator prufier—Sıvıların içinde bulunan istenmiyen maddeleri ayıran makine. Özellikle yakıtların ve makine yağlarının içinde bulunan maddelerin çıkarılması çok önemli bir konudur ve bunun için gemilerde özel yapılmış arıtıcılar kullanılır.

SEPARATÖRÜ,SU—Water separator.

SEPARATÖRÜ,YAĞ—Oil purifier.

SEPARATÖRÜ,YAKIT—Fuel separator.

SEPET—Basket—Balıkçı teknelerinin gündüz gösterdikleri işaret.

SEPHİYE—Floatage—Bkz: "Yüzücülük". Yüzerlik gücü.

SEPHİYE MERKEZİ—Bkz: "Yüzme merkezi".

SEPHİYE TANKI—Bkz: "Yüzücülük tankı".

SERAP—Mirage—Atmosferde ışık ışınlarının kırılmasından oluşur.

SERBEST BEYGİR GÜCÜ—Bkz: "Beygir gücü, serbest".

SERBEST BIRAKMAK—Release—Kurtarmada teminatı alınan geminin ya da yükün serbest bırakılması.

SERBEST LİMAN—Free port. Free zone—Limanın belirli sınırları içinde, ithalat ve ihracatın serbest olduğu bölge.

SERBEST SEYİR—1)Running free. Running. Large. Off the wind. Going large—Rüzgârın az kemere gerisinden alınarak yapılan seyir. Geniş apaz. 2)Running voyage—Konvoy halinde olmayan seyir.

SERBEST SU SATHI—Bkz: "Oynak su yüzeyi".

SERBEST ZAMAN—Free time—Bkz: "Hazırlık mektubu" verildikten sonra, astaryanın başlamasına kadar geçen zaman.

SERDÜMEN—Quarter master. Helmsman. Steersman—1) Dümen tutmakta, iskandil yapmakta, küçük deniz araçlarının çalışmalarında, idarelerinde usta olan kişi. 2) Vinç serdümeni: Ticaret gemilerinde yük almak, vermek işlerinde vinçlerin kumandalarında görev alırlar.

SEREN—Yard. Spar. Square yard. boom—Direkler üzerinde yelken açmak, işaret kaldırmak için yatay olarak bağlanmış gönderler.

SEREN AÇEVELE—Sprit. Sprit boom—Gizsiz ve bumbasız yelkenin pik cundasına vurulan seren. Bununla yelkenin en çok açılması sağlanır.

SEREN ALTI MAKARASI—Quarter block—Kuntra iskotalarda, yakalarında bulunan yelken iskotalarının donatılması için serenlerin hamaylılarının altlarına kapele olmuş makaralara denir.

SERENBAŞI İŞARET FENERLERİ—Blinker lights—Serenlerin başlarında, cundalarında bulunan işaret fenerleri, muhabere için kullanılırlar.

SEREN BOSASI—Sling of a yard. Truss—Sereni orta yerinden asmak için kullanılan ve bir kilitle serenin hamaylısındaki mapaya kilitlenen zincir ya da halat askıya denir.

SEREN CUNDA BASTİKASI—Yard arm cleat—Bkz: "Cunda bastikası".

SEREN CUNDA KALÇETESİ—Yard arm gasket.

SEREN CUNDASI—Yard arm—Bkz: "Cunda". Seren mantilyaları dışında kalan kısım.

SEREN HAMAYLISI—Sling—serenin ortası.

SERENİ ALABURA ETMEK—Cross a yard—Bir sereni yatay durumdan dikey duruma getirmek.

SEREN KANCA—Quant—Alt ucu diskli gönder. Tekneyi sığ sularda dipten iterek yürütmede kullanılır. Bkz: "Kanca gönderi".

SEREN KAPLAMASI—Yard sheeting—Serenin orta kısımlarını kuvvetlendirmek için üzerlerine cıvata ve çemberlerle bağlanan sert ağaç parçalar.

SEREN KOLU—Horn.

SERENLERİN ÜSTÜNDE VE ALTINDA—Alow and aloft.

SERENLERİ PIRASYA PUPAYA ALMAK—Square yard—Serenleri pırasyalarla pupaya doğru çevirmek.

SEREN MANTİLYASI—Yard lift—Bkz: "Mantilya".

SEREN MARSİPETİ—Yard foot rope Bkz: Marsipet".

SEREN PALANGASI—Yard tackle—Eskiden serenleri yük alıp vermede kullanırken yapılan palanga.

SEREN SERENE—Yard arm to yard arm—İki yelkenli geminin serenlerinin birbirine değecek şekilde yakın düşmeleri ya da yaklaşmaları.

SEREN TİRİZİ—Yard batten—Ana serenlerin yukarı ya da aşağı hareketlerinde, direk çemberlerinin serenleri zedelememesi için, çemberlerin direğin pruva tarafına kalan kısımları üzerine vurulan tiriz.

SEREN TRUSASI—Parrel. Parol—Giz ya da seren yarımayını direğe bağlayan halat çemberi.

SEREN ÜSTÜ TORNOLARI—Bkz: "İstirise makaraları".

SEREN VARDAVELESİ—Jack stay—Seren yelkenlerin üst yakalarının bağlanması ve marsipet üzerine yayılan eratın tutunması için, serenlerin üzerine seren boyunca konan ve seren üzerindeki mapalardan donatılan halat ya da demir

çubuklardır.

SEREN YAKASI — Head — Dört köşe (seren) yelkenlerde, serene bağlanan üst yaka. Buna "Matafyon yakası"da denir.

SEREN YAN VENTOLARI — Yard lift.

SEREN YELKEN — Square sail — Dört köşe yelken.

SEREN YELKENLİ — Square rigged. Ship rigged. Square sailed — Üç ya da dört direkli dört köşe yelkenlerle donatılmış yelkenli tekne.

SERİ ÇAKAR (ŞİMŞEKLİ) — Quick flashing — Işık müddeti, karanlık müddetinden az olmak üzere dakikada altmıştan fazla çakan fener. Kısaca: "Qk. Fl."

SERİN TUTUNUZ — Keep cool — Serin tutulması gerekli olan yüklerin üzerine yazılan uyarı.

SERKÜLEYTİN TULUMBA — Circulating pump — Kondenserler içinde deniz suyunu devrettiren tulumba. Bkz: "Sirkülasyon pompası".

SERPANTİN — Bkz: "Isıtma kangalları".

SERPİNTİ — 1) Spoondrift. Spray — Fırtınada denizin serpintisi. 2) Drizzle. Sleet — Yağmur serpintisi.

SERPME AĞ — Casting. Cast net.

SERT İÇKİ — Aqua vitae.

SERT RÜZGÂR SAĞANAĞI — Blast.

SERVOMOTOR — Servomotor — Ağır kontrol mekanizmalarını çalıştırmak üzere kullanılan makine.

SES — Sound — Saniyede 3800 frekanstan az olan ses dalgası.

SES HIZI — Velocity of sound. Speed of sound.

SES İŞARETİ — Sound signal — Bir sistem tarafından yayınlanan, gönderilen herhangi bir ses işareti.

SETAN SAYISI — Cetan number — Sıkıştırılan bir yakıtın ateş alma, tutuşma kalitesi.

SET USKUR — Set screw — Tespit vidası.

SEVİYE — Level — Düzey.

SEVİYESİ, DENİZ — Sea level.

SEVİYESİ, SU — Water level.

SEVİYE ŞİŞESİ — Gauge glass.

SEVK — Propulsion.

SEVKİYAT — Despatch. Consignment of goods. Transportation — Mal, yük göndermek. İnsanları göndermek, sevketmek, nakletmek.

SEVK MOTORLARI — Propulsion engines. Driving motors — Hareket motorları. Yürütücü makineler.

SEVK SİSTEMİ — Propulsion system.

SEVK VE İDARE — 1) To steer — Geminin dümenle seyrettirilmesi. 2) Management of vessel — Geminin sevk ve idaresi.

SEVK VERİMİ — Propulsive efficiency.

SEYİR ÂLETLERİ — Navigation equipments — Pusula, radar, iskandil, telsiz, kerteriz âleti v.b.

SEYİR DEFTERİ — Bkz: "Seyir jurnali".

SEYİRDİM — Bkz: "Pervane seyirdimi". "Geri tepme".

SEYİR EMİRLERİ — Sailing orders. Sailing instructions — Gemi kumandanına, sefere başlamadan evvel verilen yazılı talimat.

SEYİRE TEHLİKELİ — Danger to navigation — Tehlikeli buz, terkedilmiş tekne, yüzer cisim, tropikal fırtına gibi seyir için tehlikeli durumlar, olaylar.

SEYİR FENERİ — Navigation light. Running indicator — Gemilerin seyir durumunda gece göstermeleri gereken fener (ler). Bunların özellikleri "Denizde çatışmayı önleme tüzüğü"nde belirtilmiştir.

SEYİR FENERİ KILAVUZ IŞIĞI — Navigation light sentinel — Modern gemilerde seyir fenerinin yanıp yanmadığını gösteren küçük kontrol ışıkları.

SEYİR HALİNDE — Under sail. Proceeding — Bir geminin kendi itici kuvveti ile hareket halinde olması.

SEYİR HARİTASI — Bkz: "Deniz haritası". Seyir işlemlerinde kullanılan harita.

SEYİR HATALARI — Errors in navigation — Bkz: "Seyir kusuru". "Teknik kusur".

SEYİR İLE — Per navigate.

SEYİR İŞARETİ — Navigation mark. Aid (s) to navigation. Land mark — Gemilerin seyir halinde iken, seyirlerinin kolaylaşması için kıyılara, denizlere, karalara konulmuş yapay ya da doğal işaretler, alâmetler. Bkz: "Seyir yardımcıları".

SEYİR JURNALİ — Log book. Sea log. Journal. Deck log book — Gemi ile ilgili olayların yazıldığı defter ya da defterler. Seyir defteri.

SEYİR JURNALINA KAYIT — Logging.

SEYİR JURNALİ SURETİ — Log book extract. Log book abstract.

SEYİR KAMARASI — Bkz: "Hesap kamarası". Harita kamarası.

SEYİR KILAVUZ KİTABI — Sailing direction — Rehberi derya. Denizcilere seyredilecek denizler ve ilişkin kıyılar hakkında bilgi veren seyir kitapları.

SEYİR KUSURU — Fault in navigation — Seyirde yapılan teknik kusur. Bkz: "Teknik kusur".

SEYİR REKORU — Record run.

SEYİR SİASI — Bkz: "Yarıçap seyri". Endurance — Bir geminin belirli bir sür'at ya da beygir gücü ile, akaryakıtı v.b. bitinceye kadar yapabileceği seyir.

SEYİR SİASI DENEYİ — Endurance test — Bkz: "Seyir siası" için yapılan deney.

SEYİR SUBAYI — Navigation officer. Navigator — Geminin yalnız seyir işleri ile uğraşan, gemi seyri bilimini bilen ve uygulamada usta olan subay (Ticaret gemilerinde seyir subayı kullanılmaz. Vardiya zabitlerinin asli görevidir).

SEYİR SÜR'ATİ – Cruising speed – Gemilerin normal seyirlerinde kullandıkları, yaptıkları hız.

SEYİR TECRÜBESİ – Trial trip. Sea trial – Yeni yapılan ya da tamir edilen bir geminin makinelerini, dümenini, yardımcı makinelerini v.b. denemek ve durumunu saptamak için yapılan kısa sefer. Bu sefer esnasında denemeler çeşitli koşullar altında yapılarak denenen ünitelerin durumları saptanır.

SEYİR TİRİMİ – Sailing trim – Denize elverişli şekilde, dizayn (plan) su çekimine kadar yapılan yüklemede tirim.

SEYİR YAPILABİLİR – Bkz: "Seyre uygun".

SEYİR YARDIMCILARI – Aids to navigation – Gemilerin seyirlerini kolaylaştırmak için yapılan fenerler, şamandıralar, radyo bikınları ve diğerleri. Denizlere, kıyılara konulmuş işaretler.

SEYİR YOLU – Sea lane Lane – Seyir hattı, rotası.

SEYRE DEVAM – Proceeding. Carry on.

SEYRE ELVERİŞLİ – Navigable – Seyredilebilir. Bkz: "Denize elverişli".

SEYRE ELVERİŞLİ OLMAYAN Innavigable – Geminin seyrine elverişli olmayan.

SEYRE ELVERİŞLİ SULAR – Navigable waters – Seyre uygun yollar, nehirler, kanallar v.b.

SEYRE ELVERİŞSİZ – Innavigable.

SEYRE ELVERİŞSİZLİK – Innavigability – Bkz: "Denize elverişsizlik".

SEYRE KALKMAK – Get under way. Start sailing. Departure.

SEYRETMEK – Under sail – Hareket halinde olmak.

SEYRE UYGUN – Navigable. Navigability – Güvenceli (emin) olarak seyre uygunluk. Seyir yapılabilir.

SEYRÜSEFER – Bkz: "Gemi seyri".

S.F.B. – "Submarine fog bell – Denizaltı sis kampanası"nın kısa yazılışı.

S.FL. – "Short flashing (light) – Kısa şimşekli (fener)in kısa yazılışı.

S.G. – Salutis gratia, or ship and goods or sterling gold or Somma granda"nın kısa yazılışı.

Sh. – 1) "Shell-Kabuk"un kısa yazılışı. 2) "Shoal – Sığlık"ın kısa yazılışı.

SHEX – "Sundays holidays excepted – Pazar ve tatil günleri hariç"in kısa yazılışı.

Shin – "Shingle – Yuvarlık çakıl"ın kısa yazılışı.

SHİNC – "Sundays holidays including – Pazar ve tatil günleri dahil"in kısa yazılışı.

SHL. – "Shoal – Sığlık"ın kısa yazılışı.

SICAK – Hot. Heat.

SICAK (BOĞUCU) HAVA – Sultry.

SICAK BÖLGE – Zone torrid – Yer küresi üzerinde ekvatorun (eşleğin) Kuzey ve Güneyindeki 23°,5 lik iki daire arasında kalan bölge.

SICAK CEPHE – Warm front – Soğuk hava kitlesine rastlayıp üzerine yükselen sıcak hava kitlesi ile aralarında kalan ve belirli olmayan hat.

SICAK ÇARPMASI – Heat cramps. Heat exhaustion.

SICAK DALGASI – Heat wave.

SICAK EĞME – Hot bending.

SICAK EĞME DENEYİ – Hot bend test.

SICAK GEÇİRME – Shrinking.

SICAK HAVA BÖLGESİ – Warm sector – Soğuk hava kitleleri arasında kalan nisbeten sıcak hava.

SICAK HAVA KİTLESİ – Warm air mass.

SICAKLIĞI, BAŞLANGIÇ – Initial temperature.

SICAKLIĞI DEĞİŞMEDEN GENİŞLEME – Isothermal expansion.

SICAKLIĞI GÖÇÜRME YAĞMURU – Convectional rain – Tropikal bölgelerde ısınarak yukarı yükselen nemli havanın yoğunlaşması.

SICAKLIĞI, KAYNAMA – Boiling temperature.

SICAKLIĞI, KRİTİK – Critical temperature.

SICAKLIĞI, MUTLAK – Absolute temperature.

SICAKLIĞI, SONUÇ – Final temperature.

SICAKLIK – Temperature. Heat. Warmth.

SICAKLIK DÜŞME DERECESİ – Labile – Atmosferde sıcaklığın düşme derecesi. Adyabatik sıcaklık düşme derecesini aştığı zaman kullanılan bir deyim.

SICAKLIK GRADYANI – Temperature gradient – Sıcaklık iniş, çıkış eğrisi. Sıcaklık farkı da denir. Yerden 1 kadem yükseklikteki hava ile, 6 kadem yükseklikteki hava arasındaki fahrenayt derecesi'ile ifade edilen sıcaklık farkı.

SIFIRA AYARLAMA – Null reading – Cihazları, göstergeleri sıfıra getirme.

SIĞINMAK – To take refuge – Bkz: "Sığınma limanı". "Fırtınadan sığınmış".

SIĞINMA LİMANI – Port of refuge – Geminin herhangi bir nedenle, örneğin fırtınada, yük kayması, su etmesi gibi durumlarda tehlikeyi savuşturmak için girdiği liman.

SIĞINMA YERİ – Bkz: "Sığınma limanı".

SIĞLIK – Bar. Shallow. Shallowness. Sandbank – Çevresine göre derinliği az olan deniz dibi.

SIĞLIK İŞARETİ – Bar signal – Özellikle limanlara girişte sığlık üzerine konulan, sığlığı belirten işaret.

SIĞLIK KILAVUZU – Bar pilot – Limanlara girişte, sığlık üzerinden geçmek zorunlu olduğu zamanlarda alınan kılavuz kaptan.

SIĞLIKLI LİMAN – Bar port – Sular kabardığı zaman girilen liman.

SIĞ SU — Shallow water. Bkz: "Sığlık".

SIHHİ TESİSAT — Sanitary installation — Gemide temiz ve pis su donanımı ve tankları.

SIHHİ TESİSAT TANKI — Sanitary tank — Geminin çeşitli yerlerinde yüksekte bulunan ve seviye farkı ile su sağlayan tanklar.

SIKI BAĞLAMAK — Make fast and tight. Swift fast.

SIKI BUZ — Close pack ice.

SIKI BÜKÜLMÜŞ HALAT — Hard laid. Hard lay.

SIKINTILI HAVA — Sultry weather.

SIKIŞTIRMA — Compression — Kompresyon. Hacim küçültme.

SIKIŞTIRMA,ADYABATİK — Adiabatic compression — Bkz: "Adyabatik".

SIKIŞTIRMA ORANI — Compression ratio.

SIKMALI KILAVUZ — Leak stopper — Örneğin perçin düşmesi gibi olaylarda kullanılan cıvata ve somun.

SINIR — Boundary. Limit.

SINIR DEĞERİ — Limiting value.

SINIR DEĞER PROBLEMİ — Boundary value problem.

SINIR GERİLMESİ — Limiting stress.

SINIRLI LİMAN — Boundary port — Örneğin Bergen, Hong Hong, Rio de Jenero limanları. Bu limanlardan yapılan yüklemeler mevsimlere bağlıdır. Bkz: "Mevsimler".

SINIRLI SEYİR ALANI — Foul water.

SINIR MUKAVEMETİ — Limiting resistance.

SINIR ŞARTLARI — Boundary conditions.

SINIR TABAKA — Boundary layer — Gemi hareket halinde iken tekne etrafında oluşan su tabakası. Bu tabaka hemen hemen gemi ile aynı hıza sahiptir.

SIRA — 1)Row — Dizi. 2)Bkz: "Kaplama sırası". 3)Tier — Gemiler borda bordaya bağlandıkları zaman oluşan sıra. 4)İstif edilen fıçı sırası. 5)Turn — Uyulması gereken sıra. Beklenen sıra. Geminin limanda sıra beklemesi.

SIRA BEKLEMEDEN — Free of turn. Without turn — Astarya günlerinin gemi limana varınca ve hazırsa derhal sayılmaya başlıyacağı anlamına gelir.

SIRA İLE — In regular turn.

SIRA KÜREKLİ — Banked.

SIRAST — Thrust — İtme. Bir şafta ekseni yönünde etken olan kuvvet. Bir hat boyunca itici bir kuvvetin uygulanması. Geminin seyri esnasında suyun pervaneye karşı gösterdiği dirençten oluşan ve geminin ileri ya da geri gitmesini sağlayan etken kuvvet. Bkz: "Sırast kuvveti".

SIRAST BASMA YAKASI BİLEZİĞİ — Thrust collar.

SIRAST BASMA YATAĞI — Thrust block. Thrust bearing.

SIRAST BEYGİR GÜCÜ — Thrust horse power — Bkz: "Sırast kuvveti". Formül:

$$T.H.P. = \frac{T.V_a}{75}$$

T : İtme kuvveti (Bkz. Sırast kuvveti)

$V_a = V(1-w)$

w : İz katsayısı

V : Hız

SIRAST KUVVETİ — Thrust power (force) — Gemi arkasında çalışan bir pervanenin doğurduğu ve gemiyi boy ekseninde itmeye yarayan güç (kuvvet). Formül:

$$T = f(\rho, D, V_a, g, N, p, \mu, r_1, r_2)$$

veya $T = K_T \rho N^2 D^4$

ρ : Suyun kütle yoğunluğu

D : Pervane çapı

$V_a = V(1-w)$

w : İz katsayısı

V : İlerleme hızı

g : Yerçekimi ivmesi

N : Pervane devir sayısı

μ : Viskozite katsayısı

K_T : İlerleme sayısı

r_1, r_2 : Bazı form katsayıları.

SIRAST LOKMASI — Thrust pad.

SIRAST PED YAKASI — Collar thrust block — Pervane itiş gücünü gemi bünyesine ileten kısım.

SIRAST ŞAFTI — Thrust shaft — Pervane sırastının basmasını sırast blok'a ve gemiye kaydıran şaft bölümü.

SIRAST YATAĞI — Thrust bearing — Makineyi pervanenin itme kuvvetinden kurtarıp bu kuvveti gemi bünyesine ileten pervane şaftı üzerindeki yatak.

SIRAST YATAĞI,AT NALI — Horse shoe thrust bearing.

SIRAYA BAKMAK — Bkz: "Sıra beklemeden".

SIRIKLI TROL — Beam trawl — Trol ağının ağzını açık tutan sırık. Trolü deniz dibinden açık tutan demir.

SIVI — Fluid. Liquid — Akışkan. Mayi.

SIVI DERECESİ — Degree of fluidity.

SIVI HALİNDE – Liquid.
SIVILAŞTIRILMIŞ GAZ – Liquified gas. Sıvı hale getirilmiş gaz.
SIVILI KAVRAMA - Hydraulic coupling. Hydraulic power transmitter.
SIVILI PUSULA – Fluid compass – Pusula kartı sıvı üzerinde yüzen pusula.
SIVIRYA – 1)Continually – Devamlı. üst 2) Third rower – Üçüncü kürekçi.
SIVIRYA ARKASI – Fourth rower – Dördüncü kürekçi.
SIVI YOĞUNLUĞU ÖLÇER – Hydrometer.
SIVI YÜK – Liquid cargo – Bitkisel, madensel, kimyasal, ve hayvansal yükler. Bkz: "Yük bölümü", "Bitkisel yağlar", "Hayvansal yağlar".
SIZAN – Leaking. Weeping.
SIZINTI – Leakage. Infiltration. Leaking.
SIZINTI FİRESİ – Leakage.
SIZINTI TANKI – Drain tank. Leak tank.
SIZMAZLIK – Tightness. Proof.
SİA – 1)Amplitude. Bearing amplitude. Bir gök cismının merkezi tam ufuk üzerinde bulunduğu sırada, doğuşta ya da batışta, gök cisminin merkezi ile,doğu (90°) ya da batı (270°) noktası arasında kalan ufuk yayına (kerteriz farkına) o cismin siası denir. 2)Capacity – Kapasite.
SİA ZAMAN FARKI – Time amplitude. Doğuşun saat 0800 den, batışın saat 1800den olan farkı.
SİCİL – Register – Geminin kütüğü, kaydı. Bkz: "Tescil boyutları".
SİCİL MEMURU – Registrar – Gemilerin kaydını tutmakla görevli memur.
SİCİL TERKİN BELGESİ – Deletion certificate.
SİCİM – Cord. Spunyarn. Small stuff. Twine. Gırcala, Mornel, Ispavlo gibi ince ipler.
SİF (SATIŞ) – C.I.F. (Selling). "Cost, Insurance, Freight – Malın bedeli, Sigorta, Navlun"un kısa yazılışı. *Bkz:* "Ekler bölümü. Inkoterms", T.T.K:1139
Sig. – "Signal – İşaret"in kısa yazılışı.
SİGORTA – 1)Insurance. Assurance – İleride doğacak hasarların, karşılaması için ödenen prim karşılığında elde edilen teminat. T.T.K:1263. 2)Fuse – Elektrik sigortası.
SİGORTA BEDELİ – Insurance value – Sigorta edilecek, teminat altına alınacak malın değeri.
SİGORTA BELGESİ – Insurance certificate. Sigorta poliçesi verilinceye kadar verilen geçici belge.
SİGORTACI – Underwriter. Assurer – Sigorta eden. Ödenen bir prim karşılığında değeri, bedeli teminat altına alan.
SİGORTACILAR – Insurers – Bir deniz kaybını iyi duruma getirebilmek ve birlikte karşılamak üzere anlaşma yapmış kişiler, sigorta şirketleri.
SİGORTA DEĞERİ – Bkz: "Sigorta bedeli".
SİGORTA EDİLEBİLİR – Insurable interest – Sigorta edilebilir her türlü çıkar, husus. Denizde gemi, yük, sefer v.b. için sigorta yapılabilir.
SİGORTA EDİLEBİLİR DEĞER Insurable value – Yasal ve makul olarak sigorta edilebilir değer. Örneğin denizde taşınan bir eşyanın sigorta edilebilir değeri: Eşyanın değeri, navlun, sigorta masrafı ve kârdan oluşur. Kâr diğer masrafların % 10'u olarak kabul edilir.
SİGORTA EDİLEN – Assured.
SİGORTA ETMEK – Underwriting. Insure.
SİGORTALAMA – Underwriting.
SİGORTALAR – Interlocks – Radarda yüksek voltaja karşı koruma amacıyla değişik yerlere konulan sigortalar.
SİGORTALI – Policy holder. Assured.
SİGORTA MARKASI – Plimsol mark – Fribord markası. Bu marka, işaret geminin değişik koşullar altında yükleyebileceği en çok yük hatlarını gösterir. İngiliz politakacısı Mr.Plimsol Samuel'in ısrarı üzerine kabul edilmiştir. Geminin sancak ve iskele bordalarının orta yerine işaretlenir. Yükleme markası. Bkz: "Fribord markası".
SİGORTA MÜKERRER – Insurance concurrent – Tekrarlanan sigorta.
SİGORTANIN OTOMATİK BİTMESİ Automatic termination clause – Sigorta poliçesinde yazılı olan bitiş tarihinde sigorta, teminat otomatik olarak son bulur.
SİGORTA POLİÇESİ – Insurance policy. Sigorta edilen ile, eden arasındaki koşulları içeren (ihtiva eden) ve taraflarca imzalanan belge.
SİGORTA PRODÜKTÖRÜ – Insurance broker – Sigorta simsarı. Sigorta edenle, edilen arasında bulunan aracı.
SİGORTA SLİP'İ – Insurance slip – Sigorta prodüktörü ya da sigortacının sigortalıya, sigorta edilecek risk, değer hakkında verdiği döküman, ön belge.
Sig.Sta. – "Signal station – İşaret istasyonu"nun kısa yazılışı.
SİĞİL – Wedge. Key. Cantick quoin chock – Bir tarafı sivritilmiş ağaç takoz.
SİĞİL YERİ – Keyway.
SİĞİL YUVALARI – Hatch cleat – Ambar muşamba ve tirizlerini sıkıştırmak için ambar mezarnalarındaki kulaklar.
SİKATİF – Drier – Boyanın çabuk kuruması için içine konulan katık.
SİKLON – Cyclone. Circular storm. Willy. Billy. Revolving storm – Alçak barometrik basınçlı alan. Tropik enlemlerde olan devvar fırtına. Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi".
SİKLONİK YAĞMUR – Cyclonic storm – Devvar fırtına ile gelen sağnak yağmur.

SİKLON İZİNİN MERKEZİ – Vortex- Tropikal devvar fırtına izinin merkezi.

SİLAH – Weapon. Arm. Gun – Genellikle top, tüfek, kılıç ve benzeri savaş aletleri.

SİLİCİ – Wiper – Gemilerde (özellikle motorlu gemilerde), makinede ayak işlerine bakan acemi makine adamı.

SİLİNDİR – Cylinder – Motorlarda ve pistonlu stim makinelerinde, pistonun içinde hareket ettiği kısım.

SİLİNDİR ADEDİ – Number of cylinders.

SİLİNDİR BLOK – Cylinder block – Silindirleri taşıyan tek döküm parça.

SİLİNDİR CEKETİ – Cylinder jacket – Silindir soğutma suyunun dolaştığı boşluk.

SİLİNDİR ÇAPI – Bore – Silindirin iç çapı.

SİLİNDİR GÖMLEĞİ – Liner – Silindirin içine geçirilen ve aşındıkça değiştirme olanağı olan ince parça.

SİLİNDİR HACMİ – Cylinder volume.

SİLİNDİRİK DUBA – – Camel – Gemi kurtarmada, yüzücülük sağlamak için kullanılan silindir biçiminde duba. Kaldırılacak teknenin altına tekneye doğru, tekneye bağlanarak, batırılan bu dubanın içindeki su dışarı pompa edilerek (basılarak) yüzücülük elde edilir.

SİLİNDİR KAPAĞI – Bkz: "Silindir kaveri".

SİLİNDİR KAVERİ – Cylinder head – Silindiri kapatan, sığilleyen ve genellikle üzerinde valflar bulunan kısım.

SİLİNDİR KAVERİ SAPLAMALARI – Cylinder head stud – Silindir kaverini emniyete alan saplamalar.

SİLİNDİR KUTRU – Bore.

SİLİNDİR LAYNERİ Bkz: "Silindir gömleği"

SİLİNDİR MUSLUĞU – Cylinder cock.

SİLİNDİR VE KONİ ŞAMANDIRA – Can and nun buoy. Can and conical buoy.

SİLİSTİRE – Boatswain pipe. Boatswain call. Pipe – Savaş gemilerinde nöbetçi vardiyanlar tarafından emir pasaparolalarında ve lumbarağzı nöbetçi serdümenleri tarafından sancak sahipleri ile gemi komutanlarını selâmlamakta kullanılan madeni düdük.

SİLİSTİRE DÜDÜĞÜ – Bkz: "Silistire".

SİLME ARMUZ KAPLAMA – Flush planking. Dowelling – İki tahtayı aynı düzeyde, uygun, silme olarak birleştirmek. Silme kaplama.

SİLME GÜVERTE – Flush deck – Düz güverte. Baştan kıça kadar kesiksiz güverte.

SİLME GÜVERTELİ – Flush decker. Galley built – Bkz: "Silme güverte".

SİLME KAPLAMA – Bkz: "Silme Armuz kaplama".

SİLME TAHTASI – Metestick – Ölçü tahtası. Eskiden yükseklik ölçmek için kullanılırdı.

SİLANGO – Bkz: "Solongo"

SİLYON FENER (LER)İ – Masthead light (s). Steaming light (s). Range light (s) – Denizde çatışmayı önleme tüzüğüne göre, gemilerin gece seyirlerinde direklerinde göstermek zorunda oldukları seyir fenerleri. Bkz: "Ek bölümü. Denizde çatışmaya önleme tüzüğü".

SİLYON PALANGASI – Bkz: "Palanga palanga üstüne".

SİMAFOR – Semaphore code – Bkz: "El flâma"sını iki elde değişik şekilde tutarak harfleri belirtip haberleşme yapmak.

SİMAFOR HABERLEŞME – Signalling by semaphore.

SİMAFOR SANCAĞI – Semaphore flag – Bkz: "El flaması".

SİMİT SAPAN – Bkz: "Çevirme sapan".

SİMSAR – Broker – Aracı. Özellikle yük sahipleri ile gemi sahipleri, sigortacılarla sigortalılar arasında ilişkileri düzenleyen komisyoncu.

SİNAĞRİT BALIĞI – Dentex. Dentex Vulgaris.

SİNEK – Musca – Bir takımyıldızı.

SİNME – Settle. Sinkage – Yüklenen tahılın zamanla yerleşmesi, hacminin azalması.

SİNTİNE – Bilge – Tekne dibinin bordaya döndüğü yerde gemi içinde oluşan, bulunan çukurluk, yalak. Bkz: "Sintine dönümü". Modern gemilerde sintine, sintine dönümü, çift dip'in kenar saçı (margin plate) ile Gaset saçı arasında kalan kısımdır. Eski gemilerde genellikle kuntra tavlun altında kalan en düz iç kısma denilirdi.

SİNTİNE BASMA DONANIMI – Bilge piping. Bilge suction pipe – Sintinelerde biriken suları basan boru donanımı.

SİNTİNE BOŞLUĞU – Bilge space – Bkz: "Sintine"de oluşan boşluk, hacim.

SİNTİNE BRAKETİ – Bilge bracket Tanksıde bracket. Tanksıde knee. Wing bracket – Sintine dönümünde tank üstünü postaya bağlayan braket.

SİNTİNE DELİĞİ – Parclose – Sintinede ya da tank yan braketlerinde suların sintine kuyusuna akabilmesi için açılmış delikler Bkz: "Lev delikleri" "Sintine su yolu"

SİNTİNE DÖNÜMÜ – Bilge turn. Chine. Chime – Bkz: "Sintine"nin dipten bordaya doğru oluşturduğu dönme.

SİNTİNE FARŞ TAHTALARI – Bilge boards. Limber boards. Bilge ceiling – Sintine üstüne rastlayan yüklerin ıslanmaması için konulan tahtalar. Bkz: "Farşlar".

SİNTİNE İSKANDİL BORUSU – Bilge sounding pipe – Sintinelerde biriken suların seviyesini anlamak için yapılan borulardır. Bir ucu sintinede olup diğer ucu ölçme olanağı veren yerdedir. (örneğin güvertede).

SİNTİNE KAPLAMALARI – Bilge planks Ahşap teknelerde içerden ya da dışardan

sintineleri kuvvetlendirmek için vurulan dablin, ek kaplamalar.

SİNTİNE KUYUSU — Bilge well — Sintinelere sızan suların birikmesi için yapılmış yalak, kuyu. Sular buradan sintine tulumbası ile dışarı basılır.

SİNTİNE LEVHASI — Bilge strake — Sintine dönümünde bulunan kaplama sırası, saç levha sırası.

SİNTİNE PARAÇOLU — Bilge bracket. Wing bracket — Bkz: "Sintine braketi".

SİNTİNE PAYANDALARI — Bilge shores. Kuru havuzlamada ya da gemi yapımında sintine hizasına vurulan ağaç payandalar.

SİNTİNE SU YOLU — Water course. Limber hole — Eğrilerde, döşeklerde ya da sintine braketlerinde sintine suyunun akması için açılmış olan delikler. Buna "Lev deliği"de denir.

SİNTİNE SUYU — Bilge water. Limber water — Sintinelerde biriken sular.

SİNTİNE SUYU ALARMI — Bilge water alarm — Modern gemilerde sintinede biriken suları haber veren uyarı sistemi.

SİNTİNE SÜZGECİ — Bilge strainer. Rose box — Sintinelerde biriken suları basarken, yabancı maddelerin alıcı boru ağzından tulumbaya geçmemesi için, alıcı ağzına konulan süzgeç.

SİNTİNE SÜZGEÇ KUTUSU — Bkz: "Sintine süzgeci".

SİNTİNE TULUMBASI — Bilge pump. Bilge ejector — Sintinede biriken suları basan tulumba, aygıt.

SİNTİNE YOLU — Bilgeway — Bkz: "Sintine su yolu".

SİPARİŞ — Order.

SİPARİŞ KAĞIDI — Order form.

SİPERLİK — Screen — Seyir fenerlerinin görüş açısını sınırlandırmak için konulan siperlikler.

SİRİUS — Bkz: "Akyıldız".

SİRKÜLASYON — Circulation — Suyun aynı sıcaklıkta kalabilmesi için kazanda dolaşması.

SİRKÜLASYON KANALI — Circulation water channel — Sabit modellerin hareketli bir su akımı içinde, her türlü deneylerini yapmakta kullanılan bir deney ünitesi.

SİRKÜLASYON POMPASI — Circulation pump — Bkz: "Sirkülasyon"u sağlayan tulumba.

SİROKKO — Scirocco — Akdenizde kıble keşişleme arası esen kuru, sıcak, tozlu rüzgâr.

SİRROKÜMÜLÜS — Cirrocumulus — Atılmış pamuk gibi bulutlar. Buz kristallerinden oluşur. Parçalı tüy bulut.

SİRROSTRATÜS — Cirrostratus — Tabaka tüy bulut. Gökyüzünü tam olarak kaplar.

SİRRÜS — Cirrus — Tüy bulut. Beyaz, atılmış pamuk gibi bulut. Buz kristallerinden oluşur.

SİS — Fog — Havada askıda olan su damlacıkları nedeniyle deniz düzeyinde görüşün azalması. Deniz düzeyinde bulut, kara yakınında dumandır. Duman ve sis birleştiği zaman kesif sis olur. Meteorolojistler görüş yarım milin altında olduğu zaman sis var derlerse de denizciler bu limiti bir mil olarak kabul etmişlerdir.

SİS BANKI — Fog bank — Deniz seviyesinde kesif sis.

SİS DÜDÜĞÜ — Fog horn. Diaphone — 1) "Diaphone" fener gemilerinde kullanılan yüksek verimli bir tür sis düdüğü. 2) Seyir halinde gemilerin kurallara göre duyurmak zorunda oldukları sis düdüğü.

SİS GONGU — Fog gong.

SİS İSTASYONU — Fog station — Sis işareti veren istasyon.

SİS İŞARETİ PATLAYICI — Fog gun.

SİS KAMPANASI — Fog bell — Uluslararası kurallara göre sisde, demirli bir geminin çaldığı ya da iskele başından sis olduğu zaman çalınan kampanaya ya da sisde demirli bir şamandıranın çaldığı kampanaya denir.

SİSLİ — Foggy. Hazy.

SİS ÖRTÜSÜ — Fog patch. Blanket.

SİS PARÇASI — Fog patch — Küçük bir alanı kaplayan sis parçası.

SİS ŞAMANDIRASI — Fog buoy — Seyir halinde bulunan savaş gemilerinin aralarındaki açıklığı korumak için kıçlarından attıkları samandıra.

SİS UFKU — Fog horizon — Sisli havada görülen yakın sis çevreni (ufku).

SİT — Seat — Bir parçanın diğer bir parça üzerine oturduğu yer.

SİTAFİNBOKS — Bkz: "Salmastra kutusu"

SİT ALANI — Bkz: "Sit".

SİVİL TAN — Civil twilight - Güneşin çevrenin (ufkun) altına 6° indiği ya da 6° den çevrene geldiği an. Bkz: "Tan".

SİVRİBURUN KARAGÖZ BALIĞI — Sharp snouted sparus.

SİVRİ KIÇLI — Sharp stern.

SİYA KÜREK — Back oars. Back water. Hold water. Back together. Stern all — Filikada kürek çekerken kürekleri aksine işletmeye, diğer bir deyimle tekneyi durdurmak ya da geriye yol aldırmak için kürek çekmek, işletmek.

SİYA TUT — Hold water — Filikada kürek çekerken, filikanın olduğu yerde tutulması için, palalarının suya dikine daldırılarak teknenin olduğu yerde durdurulması amacıyla verilen emir.

SKOÇ KAZANI — Scotch boiler — Alev borulu kazan.

S.L. — "Salvage loss — Kurtarma kaybı"nın kısa yazılışı.

S.L.FL. — "Short long flashing — Kısa uzun şimşekli"nin kısa yazılışı.

SLİP – 1)Bkz: "Pervane kayması". 2)Bkz: "Sigorta slip"i.

SLİP, ARTI – Positive slip – Bkz: "Pervane kayması, artı" – Teorik ilerlemeden az olduğundan, geminin pervane hareketiyle, teorik olarak gideceği mesafe ile fiili ilerleme arasındaki fark. Denizler, rüzgâr ve akıntı baştan olduğu zaman artar.

SLİP, EKSİ – Negative slip – Bkz: "Pervane kayması, eksi" – Denizler, rüzgâr ve akıntı kıçtan olduğu zaman slip azalır ve sıfırdan az olur. Bu eksi slipdir.

Sml. – "Small – Küçük"ün kısa yazılışı.

Sn. – "Shingle – Çakıl"ın kısa yazılışı.

S.N.A.M.E – "Society of Naval Architects and Marine Engineers – Gemi İnşaat Mühendisleri ve Gemi Makineleri İşletme Mühendisleri Birliği"nin kısa yazılışı.

SNOPTİK – Snoptic – Belirli bir zamanda geniş bir alanda olan atmosferik durum.

SNOPTİK HARİTA – Snoptic chart – Belirli bir zaman için, hava koşullarının harf, rakam ve sembollerle gösterilmesi sonucunda yapılan harita.

SOĞRA – Bkz: "Sokra".

SOĞUK – Cold. Chill.

SOĞUK AMBAR – Insulated chamber. Insulated hold.

SOĞUK BÖLÜM – Cold sector – Depresyon soğuk havasının Yer. yüzeyine temas ettiği kısmı.

SOĞUK CEPHE – Cold front – Soğuk havanın ilerlerken, sıcak havayı iterek beraber oluşturdukları cephe.

SOĞUK DALGASI – Cold wave – Sıcaklığın düşmesi.

SOĞUK DEPOLAMA – Cold storage.

SOĞUK EĞME – Cold bend – Soğuk bükme.

SOĞUK EĞME DENEYİ – Cold bend test.

SOĞUK HAVA DEPOSU – Cold store, storage. Reefer space.

SOĞUK KUTBU – Pole cold – Dünyanın en soğuk yeri.

SOĞUK MELTEM – Glacier breeze.

SOĞUK ODA – Chill box – Günlük yiyecekler için kullanılan soğuk oda.

SOĞUK YAĞMURU – Relieve rain – Nemli havanın soğukla karşılaşmasında oluşan yağmur.

SOĞUTMA – Cooling – Sıvıları istenilen sıcaklığa getirme işlemi.

SOĞUTMA, HAVA İLE – Air cooling.

SOĞUTMA HAVUZU – Cooling pond.

SOĞUTMAK – Refrigerate.

SOĞUTMA KULESİ – Cooling tower. Cooling stack.

SOĞUTMA MAKİNESİ – Refrigerating machine. Cooling machine.

SOĞUTMA, SU İLE – Water cooling.

SOĞUTMA SUYU – Cooling water – Aşırı ısınmayı önlemek için dolaştırılan su.

SOĞUTUCU – Frigorific. Cooler. Refrigerant.

SOĞUTUCU GEMİ – Bkz: "Gemi, soğuk ambarlı".

SOĞUTUCU KANGALI – Refrigerant coil.

SOĞUTUCU PERSONEL – Freezer.

SOĞUTUCUSU, BUHAR – Steam cooler.

SOĞUTUCUSU, YAĞ – Oil cooler.

SOKRA – Butt – Suğra. Soğra. Ağaç ya da saç levhaların, kaplamaların alıştırılmış başlarının (kısa kenarlarının) başbaşa getirilmesi sonucunda aralarında kalan aralıklar ya da oluşan çizgi.

SOKRA BİRLEŞTİRME – Hook and butt – Kaplama sokralarını birleştirme yöntemi.

SOKRA KUŞAĞI PARÇASI – Butt strap – Sokra üzerine vurulan parça.

SOKRA PARÇASI – Bosom piece – Bosom bar. Bosom plate – Birbirine iç içe perçinlenen iki köşebendin oluşturduğu parça. Köşebend iç sokra parçası.

SOKRA ZİGZAGLARI – Shifting of butts. Sbift of butts – Sokraların zigzag şekilde olması, sokraların dağılımı.

SOKULMAK – 1)Edge in with – Bir yere ağır ağır yaklaşmak. 2)Hug – Yakınlığı korumak, ayrılmamak. 3)To approach – Yaklaşmak.

SOLA BÜKÜM – Cable laid. Water laid. Left hand.

SOLA DEVİRLİ PERVANE – Left hand propeller – Bkz: "Sağa devirli pervane"nin karşıt durumu.

S.O.L.A.S. – "Safety of life at sea – Denizde can güvenliği"nin kısa yazılışı.

SOLONGO – Heel rope – Cunda yelkeni kandilisası. Bkz: "Kandilisa".

SOLUĞAN – Swell – Fırtınadan sonra denizlerde devam eden ölü denizler. Rüzgâr altı sahillerde bulunan kapalı limanların içine girerek limanı etkileyebilir.

SOLUMA – Panting – Gemi bordasında ve karinasında su basıncının değişik olması nedeniyle gemi saç ve köşebentlerinin, kirişlerinin içeri, dışarı ritmik hareketleri.

SOLUMA BAĞ LEVHALARI – Panting stringers – Çatışma perdesi önünde baş üstü stirnger levhası. Geminin bu kısmında "Soluma" bu levhalarla önlenir.

SOLUMA KEMERESİ – Panting beam – Borda saçlarının içeri dışarı hareketlerine (Bkz: "Soluma") karşı korunması için kullanılan (enine) kemere.

SOMUN – Nut – Civata başlarına vira edilmek üzere ortaları delinmiş ve deliklerin içine kılavuz açılarak dört ya da alt köşe yapılmış çelik bilezikler.

SOMUN ANAHTARI – Wrench.

SOMUN, KONTRA – Check nut.

SOMUNLU CIVATA – Screw bolt.

SOMUNU, SPINDİL – Spindle nut.

SONAR – "Sound Navigation and Ranging" kelimelerinin baş harflerinden oluşan bu kelime "Denizaltı dinleme, derinlik ölçme v.b." işlerde kullanılan elektronik bir

savaş ve seyir âletini tanımlar.

SONARLI ŞAMANDIRA — Sono buoy — Bkz: "Sonar"lı şamandıra.

SONBAHAR — Autumn. Fall.

SONBAHAR DOLUNAYI — Hunter's moon.

SONBAHAR ILIMI — Autumnal equinox — Bkz: "Ilım".

SONBAHAR NOKTASI — Bkz: "Ilım".

SON ÇAP — Final dimater — Gemi, dümen alabanda yapılarak döndürülürse çizilen dairesel yörüngenin çapı.

SON DÖRDÜN — Last quarter — Ay tekerinin sol yarısının aydınlık olduğu evre.

SON KAT BOYA — Finish paint. Final coat.

SON LİMAN — Final port — Bir limanda son sapan yük verildikten sonra sefer sona ermiş kabul edilir.

SON ROTA — Final course — Büyük daire seyrinde gidilen son rota.

SON SEFER — Final voyage — Bkz: "Zamanlı kira anlaşmaları"nda (time charter) geminin yapacağı son sefer. Bu seferden sonra gemi, kiracılar tarafından gemi sahibine teslim (redelivery) edilir.

SONSUZ DİŞ — Worm. Worm wheel.

SON YOL — Full speed. Flank speed.

SORUMLULUK ALMADAN — Without prejudice — 1)Lehte ya da aleyhte etki altında kalmadan. 2)Haklarına dokunmaksızın. 3)Önceden var olan hakları bozmadan. 4)Zarar ziyan kabul etmeksizin. 5)Sorumluluk ve yükümlülük almadan.

SORUMLULUK KABUL EDİLMEZ — Signed under protest. Sonuçtan sorumluluk kabul etmemek üzere imzalanmıştır.

SORUMLULUK SINIRI — Limitation of liability — La Hey kurallarına göre yük ve can kaybına karşılık sorumluluk sınırı.

SORUMSUZ — Free — Hariç. Franko. Örneğin: "Free in and out — Yükleme ve boşaltma taşıyana, gemiye ait değil, taşıtana, yüke ait", "Free on board — Gemide teslimden sonra sorumlu değil".

S.O.S. — "Save our souls — Bizi kurtarınız" ın kısa yazılışı. İmdat işareti.

SOTAJ — Soutage-Hasarlı, hasarsız ayrımı.

SÖKÜLEBİLİR TAKIM — Apparel — Geminin sökülebilir takımları. Örneğin yelkenler, serenler, tenteler, demirler, zincirler, can filikaları v.b.

SÖNDÜRMEK — Extinguish — Yangını söndürmek.

SÖNÜM — Damping — Denizde çeşitli hareketler yapan bir gemiye, gemi ve ortamın karşılıklı ilişkileri nedeniyle, etkiyen ve bu hareketleri önlemeye, azaltmaya çalışan dış etkenler.

SÖNÜM KATSAYISI — Damping coefficent.

SÖNÜMLÜ HAREKET — Damped motion.

SÖNÜMSÜZ HAREKET — Undamped motion.

SÖNÜMÜ,SÜRTÜNME — Frictional damping.

SÖNÜM,VİSKOZ — Viscous damping.

SÖRVEY — Survey — Ölçmek, saptamak, durumunu anlamak.

SÖRVEY DONANIMI — Taut wire. Measuring gear.

SÖRVEY GEMİLERİ ŞAMANDIRASI — Fitzray beacon.

SÖRVEY GEMİSİ — Surveying vessel — Ölçme, mesaha gemisi.

SÖRVEY MARKALAMA FLAMASI — Fanion.

SÖRVEYÖR — Surveyor. Appraiser — Hasarın nedenini değerini anlayıp değerlendirmekte uzmanlaşmış kişi.

SÖRVEY YAPMAK — To make survey — Bkz: "Ekspertiz", "Ölçmek", "Sörvey".

Sp. — 1) Sponge — Sünger"in kısa yazılışı. 2) "Spring tide - Canlı yüksek su" yun kısa yazılışı.

SPEŞİL SÖRVEY — Bkz: "Özel sörvey".

SPİNDİL — Spindle — 1) Dik urgatı döndüren sağlam, dik çelik çubuk. 2) Valf açıp kapayan rot, çubuk.

SPİKA YILDIZI — Spica - Başak (bakire) burcunun a yıldızı. Avırginis. Semaküläzer.

SPİNAKER — Spinnaker — Yelkenle seyrederken ana yelkene (mayıstra) karşı direk arasına açılan büyük yelken. İlk kez 1886 da H.C. Moudlay'in "Sphinx" gemisinde kullanılmış olup buna sonraları Spinaker denilmiştir. Şimdi yat yarışlarında kullanılan ve direğin önüne çekilen çok hafif malzemeden yapılmış büyük ve üçgen yelkenlere denilmektedir.

SPİNAKER BUMBASI — Spinnaker boom — Bkz: "Spinaker" yelkenin altabaşo yakasına çekilen seren, gönder.

Spk. — "Speckled — Benekli"nin kısa yazılışı.

SPRİNG — Spring — 1)Gemi rıhtıma bağlandığında ileri ya da geri gitmemesi için verilen halatlardır. Baştan geriye doğru verilene baş spring, kıçtan başa doğru verilene kıç spring denilir. 2) Gemi kurtarmada ve yedeklemede verilen halata esneklik sağlaması için araya konulan naylon ya da manila yoma. 3) Çelik yay.

S.S. 1) "Steam ship — stimli gemi"nin kısa yazılışı. 2) "Special survey — Özel sörvey"in kısa yazılışı. Klaslı gemilere dört senede bir klas kurumlarınca uygulanan sörvey, muayene, kontrol.

S.Sig. Sta. — "Storm signal station — Fırtına işaret istasyonu"nun kısa yazılışı.

St. 1) "Saint-Aziz"in kısa yazılışı. 2) "Stone-Taş"ın kısa yazılışı.

Sta. — "Station — İstasyon"un kısa yazılışı.

STABİLİTE — Stability — Bkz: "Kararlı denge", "Kararsız denge", "Tarafsız denge".

STABİLİTESİ, AĞIRLIK—Bkz: "Ağırlık stabilitesi".

STABİLİTESİ, FORM—Bkz: "Form stabilitesi".

STAJYER—Cadet-Apprentice.

STANDARD ŞİYER—Standard sheer—Standard çalım.

STAR—Star-İki kişi tarafından kullanılan tek direkli cıvadralı yarış yatı. Boyu yaklaşık olarak yedi, genişliği 1,85, çektiği su 1 metredir.

STATİK—Statics—Durgun, hareket halinde olmayan. Kuvvetlerin dengesi ile ilgili.

STATİK ÇEKME KUVVETİ—Bollard pull-Özellikle kurtarma gemilerinde, romorkörlerde kullanılan bu deyim adı geçen gemilerin bir yere bağlı oldukları zaman çekme kuvvetlerinin ne olduğunu tanımlamak için kullanılır. Bu kuvvet yaklaşık olarak 100 beygir için 1 ton olarak kabul edilir. Bu çekme kuvveti kort nozulda % 30 fazla olabilir. Bkz: "Kort nozul".

STATOR—Stator—Elektrik motorlarında sabit olan kısım.

Std.—"Starboard—Sancak"ın kısa yazılışı.

STER—Stere—Metrik sisteme eşit kereste ölçüsü. 35,314 c.ft. (kadem küp), 1635 "kulaç", 423,77 "bord fit"e eşittir.

Stf.—"Stiff-Diri"nin kısa yazılışı. Bkz: "Diri gemi".

STİFNER—Stiffener—Sağlamlaştırmak, takviye etmek için kullanılan elemanlar.

STİM ALTINDA—Under steam—Hareket için yeterli stimin bulunması.

STİM DÜMEN MAKİNESİ—Steam tiller—Dümen makinesine kumanda eden stim makinesi.

STİM GÖSTERGESİ—Steam gauge.

STİMLİ GEMİ—Steamship—Makinesi, üretilen stimle çalışan gemi.

STİM ÜFÜRME BORUSU—Blast pipe—Draft'ı sevk ve çabuklaştırmak için baca içine monte edilir. Bilast borusu.

STİVİDOR—Stevedore. Ship worker—İstifador. Geniye yük yükleyen, istif eden ya da boşaltmayı organize eden adam ya da şirket.

STOP VALF—Stop valve—Akışkanın akışını durduran valf.

Str.—"Stream—Akıntı"nın kısa yazılışı.

STRATOKÜMÜLÜS BULUTU—Stratocumulus—"Strato" alçak bulut ile "Kümülüs" büyük yağmur bulutu arasında oluşan bulut. Koyu kül rengindedir.

STRATÜS BULUTU—Stratus—Sise benzer alçak bulut. Yüksekliği bir milden azdır. Gri görünüşlü olup daha çok kış aylarında oluşur.

STİNGER LAMASI—Stringer bar—Güverte stringer levhası ile parampet arasına vurulan köşebent.

STRİNGER LEVHALARI—Stringer plates—Demir ya da çelik gemilerde ana bağ levhaları.

STROK—Stroke—Makinede pistonun silindir içinde en çok hareket edebileceği iki nokta arasındaki uzaklık.

STROK UZUNLUĞU—Length of stroke—Bkz: "Strok".

SU—1) Water. Bkz: "Tatlı su", "Deniz suyu". 2) Sea-Deniz. 3) Depth-Derinlik.

SU ALANI KATSAYISI—Coefficient of waterplane area—Geminin çektiği suda kesit yüzeyi emsali. Kabaca 0,7 ile 0,85 arasında değişir. Bkz: "Su hattı alanı narinlik emsali".

SUALTI AKUSTİĞİ—Underwater sound.

SUALTI HEDEFİ—Underwater objective—Sualtında bulunan her türlü hedef.

SUALTI KAYNAĞI—Underwater welding.

SUALTI MAYINI—Submarine mine—Sualtına konulan mayın.

SUALTI MAYIN TARLASI—Submarine mine field—Sualtı mayınlarının döküldüğü sualtı alanı.

SUALTI TAHRİBİ—Underwater demolition—Su altında yok edilmesi gereken cismin tahrip edilmesi.

SUARE ÜNİFORMASI—Evening dress-Gece giysisi.

SU AYIRICI—Water separator.

SUB.—1)"Submarine—Denizaltı"nın kısa yazılışı. 2)"Substitute—Yerine geçen (kaim—ikame olan)"in kısa yazılışı.

SU BASINCI—Water pressure. Pressure of water—2,31 kadem yüksekliğinde su sütunu,beher pus kareye bir libre basınç oluşturur.

SUBAY—Officer—Zabit. Savaş amacı ile, belirli yöntemlerle yetiştirilen ve rutbeleri hükümetçe resmen verilen her sınıf asteğmen'den mareşal'e kadar olan rütbe sahiplerine denir. Bkz: "Zabit".

SUBAY İSKELESİ—Companion ladder—Savaş gemilerinde yalnız subayların kullanmasına izin verilen iskele.

SUB.BELL—"Submarine fog bell—Denizaltı sis çanı"nın kısa yazılışı.

Subm.—"Submerged—Batık, su altında"nın kısa yazılışı.

SU BOMBASI—Depth bomb. Depth charge-Denizaltılara karşı kullanılan ve atıldıktan sonra ayarlanmasına göre, denizaltında istenilen derinlikte patlatılan bomba.

SU BOMBASI TOPU—Y gun—İki namlulu ve denizaltılara karşı kullanılan ve Y harfine benzeyen top.

SU BORULU KAZAN—Water tube boiler.

SU BORUSU—Water tube.

SUB.OSC.—"Submarine oscilator—Denizaltı osilatörü"nün kısa yazılışı.

SU BOŞALTMAK—Dewatering. Pump out. Evacuate—Su ile dolmuş yerden su boşaltmak, tahliye etmek.

SUB.VOL.—"Submarine volcano—Denizal-

tı volkanı"nın kısa yazılışı.

SU CEKETİ—Water jacket.

SU ÇEKİMİ—Draft. Draught—Geminin baş orta ve kıçında çektiği su. Diğer bir deyimle su düzeyinin başta, kıçta ve ortada gemiyi kestiği yer ile gemi omurgası arasındaki yükseklik. Draft. Bkz: "Kanalar".

SUDAK BALIĞI—Pike perch.

SU DAMACANASI—Water breaker.

SUDA YAŞAYAN—Aquatic.

SU DEVRİDAİMİ—Water circulation.

SU DUBASI—Water boat.

SU DÜZEYİ—Water level—Su seviyesi.

SU EDEN SOKRA—Weeping butt.

SU ETME(K)—Leak. Leaking. Spring a leak. Make water. Develope a leak—Teknenin su yapması, su alması, sızdırması. Armuz açması.

SU ETMEZ—Tight. Water tight. Staunch. Strong—Su etmeyen, diğer bir deyimle su sızdırmayan sağlam tekne.

SU ETTİ—Sprung a leak—Tekne su sızdırdığında kullanılan bir deyim.

SU FISKIYESİ—Water jet—Bkz: "Su jeti".

SUGA—Tighten a rope or a screw—Bir halatı ya da vidayı sıkıştırmak.

SUGALI İZBARÇO BAĞI—Bkz: "Leş bağı".

SUGALI RİGAVO BAĞI—Inside clinch. Inner clinch—Çıması bedeninin altına sıkıştırılarak yapılan bağ. Bkz: "Rigavo bağı".

SUGASIZ RİGAVO BAĞI—Outside clinch—Çıması dış tarafta kalan, suga olunduğu zaman çımayı sıkmayacak surette yapılan bir bağ.

SU GEÇİRMEZLİK—Impermeability.

SU GEÇMEZ—Watertight. Water proof.

SU GEÇMEZ (AĞIZ) AÇIKLIK—Watertight hatch—Su geçirmez açıklık, menfez.

SU GEÇMEZ BÖLME—Watertight division.

SU GEÇMEZ BÖLME BOYU—Permissible length. Floodable length—Özellikle yolcu gemileri için izin verilen su geçmez bölmeler arası açıklık, mesafe.

SU GEÇMEZ GÜVERTE—Watertight deck—Açıklıkları (kapı, kaporta, lumbuz v.b) su geçirmeyecek biçimde yapılmış güverte.

SU GEÇMEZ KAPI—Watertight door—Kapatıldığı zaman su sızdırmayan, geçirmeyen kapı.

SU GEÇMEZ PERDE—Watertight bulkhead.

SU GEÇMEZ PERDE KAPISI—Watertight bulkhead door.

SU GÖSTERDİ—Bkz: "Su etti".

SUGRA (SUĞRA)—Bkz: "Sokra".

SU HATLARI ALAN MERKEZLERİ EĞRİSİ—Curve of center of gravity of waterplane.

SU HATTI—Waterline—Durgun su düzeyinin gemi bordasını kestiği ve oluşturduğu çizgi.

SU HATTI ALANI NARİNLİK EMSALİ—Water plane area coefficient—Su hattı alanının, gemi boyu ve genişliğine eşit kenarlı bir dikdörtgenin alanına oranı.

$$C_A = C_w = \frac{S}{L.B.}$$

S : Su hattı alanı
L : Boy
B : Genişlik

SU HATTI KESİTİ (ALANI)—Water plane area.

SU HATTI KESİTİ KATSAYISI—Bkz: "Su hattı alanı narinlik emsali".

SU HORTUMU—1)Waterspout. 2)Water hose.

SU İLE BERABER—Wash. Awash—Örneğin üst noktası su seviyesi ile beraber, aynı olan taş, kaya.

SU İLE DOLMUŞ—1)Water logged—Örneğin şişmesi için su ile doldurulmuş ağaç filika. 2)Flooded—Yaralı bir bölmenin su ile dolması.

SU İSTİLA BOYU—Bkz: "Yaralı bölme boyu".

SU İSTİLASI—Flood—Ambara, bölmelere su girmesi ya da doldurulması.

SU JETİ—Water jet—Özellikle ayaklı teknelerde kullanılan ve yüksek sürat sağlamayı amaçlayan bir itme sistemi.

SU, KABA—Raw water—Ham su.

SU KESİMİ—Bkz: "Su hattı".

SU, KİRLİ—Waste water.

SUKUT—Bkz: "Dikkat sukut".

SU KUVVETİ—Hydraulic power.

SULAR—Current—Akıntı.

SULARIN GÜVERTEDEN AKMASI—Washing down.

SULU ÇAMUR—Oooze.

SULU PUSULA—Bkz: "Pusula, sulu".

SULU SEPKEN—Sleet.

SU MACUNU—Water finder—Tankda su miktarını saptayan macun.

SU MİKTARI—Quantity of water.

SUMNER METOD—Sumner's method—Bir gök cisminden alınan iki gözlem ile konum bulmak yöntemi.

SUNAK—Ara. Altar—Bir takımyıldızı.

SUNDURMA—Shed—Yük koymak için yapılmış üstü kapalı yerler.

SUPALAN—Under tackle. Sous palan. Overside delivery—Alıcının mallarını kendi araçları ile gemi bordasında teslim alması.

SU SERVİS TULUMBASI—Water service pump.

SU SOĞUTMALI—Water cooled—Su ile yapılan soğutma işlemi.

SUSTALI KİLİT—Inglefield clip—İşaret sancaklarını birbirine bağlamak için yapılmış özel kilitler.
SUSTURUCU—Silencer. Muffler.
SU,TATLI—Fresh water. Soft water.
SU,TUZLU—Salt water. Sea water.
SU UÇURTMASI—Paravane—Bkz: "Paravan".
SU ÜSTÜ RADARI—Surface radar—Su üstü taraması yapan radar.
SU ÜSTÜ SÜR'ATİ—Surface speed—Geminin su üstünde yaptığı hız.
SU ÜZERİ SEYRİ—Taxing on the water—Deniz uçağının su üzerinde yaptığı uçuş, aldığı yol.
SUVARİ—Master mariner. Master—Ticaret gemilerinde kaptanlık yapan, gemiyi sevk ve idare eden amir, kumandan.
SUYA BATIRMAK—Submerge—Suya daldırmak.
SUYA İNDİRMEK—Launching—Tekneyi suya indirmek.
SU YILANI—Hydra. Water snake—Bir takımyıldızı.
SU YOLU—Waterway—Gemilerin, geçmesine elverişli olan su yolu.
SUYU, ÇİRKEF—Sewage.
SUYU, DENİZ—Sea water.
SUYU DÜZ—On even keel—Baş kıç kanalarının aynı olan ve meyli olmayan gemi. Bkz: "Tirimsiz".
SUYUNU KESMEK—Stopping. Stopping the leakage—Bkz: "Su etme" durumunda sızıntıyı durdurmak.
SUYU,SOĞUTMA—Cooling water.
SUYU SUYUNA—The draught of the vessel more or less is equal to the depth of the water—Teknenin çektiği suyun hemen hemen teknenin bulunduğu yerin derinliğine eşit olması.
SUYU SUYUNA OTURTMAK—To run ashore the vessel nearly to her draught. Gemiyi çektiği suda oturtmak.
SÜBYE—Single whip—Hafif işlerde kullanılan ve kamçılı, sabit bir tornodan geçen bir halattan oluşan donanım.
SÜBYE ARMALI—Fore and aft rigged—Direklerinde seren yelkenleri bulunmayan, yalnız yan yelkenleri olan yelkenli tekne.
SÜBYE PALANGA—Single whip tackle Bkz: "Sübye".
SÜLÜS (SÜLÜZ)VALF—Sluice valve—Oluk valfı. Suyun akım yönüne dikey olarak hareket eden, sintine, tank, perde, havuz kapaklarında kullanılan doldurma valfı.
SÜLYEN BOYA—Red lead.
SÜNBÜLE—Constallation virgo—Başak burcu. Başak takımyıldızı.
SÜPAP—Flap—Kapak.
SÜPER HİTER—Bkz: "Aşırı kızdırıcı".
SÜPÜRME—Scavenging—Dizel motorlarında silindir içindeki yanmış yakıt—hava karışımının, silindire emilen taze hava (atmosfer basıncından az fazla) ve pistonun hareketi yardımıyla silindirden dışarı atılması işlemi.
SÜPÜRME DEVRESİ—Stripping line—Tank diplerinde kalan sıvıyı boşaltmak için kullanılan pompalama devresi.
SÜPÜRME,DOĞRU AKIMLI—Uniflow Scavenging
SÜPÜRME HAVASI—Scavenging air.
SÜPÜRME,İLMİK—Loop scavenging.
SÜPÜRME,PORT VE POPET VALFLI Port and poppet valve scavenging.
SÜPÜRME TULUMBASI—Stripping pump—Bkz: "Süpürme devresi" için kullanılan tulumba.
SÜRASTARYA—Demurrage—Demuraj. Süristerya. Süristelya — Geminin yükleme ya da boşaltma için saptanan, anlaşılan günlerin (laydays-astarya günleri) aşılması ve bunun için verilen tazminat.
SÜRASTARYA GÜNLERİ—Days on demurrage.
SÜRASTARYA KOŞULU—Demurrage clause—Sürastarya günlerinin ne kadar olabileceğini belirten kloz.
SÜR'AT—Speed—Hız.
SÜR'AT DENEYİ—Speed trial—Belirli bir mesafe içinde yapılan çeşitli sür'at deneyleri. Geminin çeşitli koşullar altında hızını saptamak için yapılan deneyler.
SÜR'AT, FİİLEN GİDİLEN—Speed made good—Geminin fiilen yaptığı hız.
SÜR'AT HATASI—Speed error—Geminin sür'atinden doğan torkdan dolayı cayro pusulada oluşan hata.
SÜR'AT TEKNESİ—Fly boat. Speed boat.
SÜRE KİRASI (NAVLUNU)—Time freight—Süreli, zamanla mukayyet navlun sözleşmelerinde ödenen kira bedeli. Bkz: "Süreli navlun sözleşmesi".
SÜRELİ NAVLUN SÖZLEŞMESİ—Time charter party—Zamanla sınırlı (mukayyet) kira sözleşmesi. Gemi sahibinin gemisini kiracıya belirli bir süre için kiralaması. Bu süre içinde genellikle gemi sahibi gemisini daima çalışır durumda, denize ve yola elverişli bulundurmak zorundadır. Bu nedenle gemi adamlarını, tamirini, bakımını, havuzunu yapar, makine yağını, kumanyayı, gereçleri sağlar ve bunun karşılığında belirli süre için belirli kira bedelini alır. Buna karşılık kiracı geminin yakıtını, liman masraflarını vb. karşıladığı gibi, gemiye aldığı gibi (normal aşınma yıpranma hariç) gemi sahibine teslim etmek zorundadır.
SÜRGÜLÜ VALF—Slide valve—Bkz: "Sülüs valf".
SÜRGÜLÜ VALF, CIDARLI—Slide valve with oblique seatings.
SÜRGÜLÜ VALF, KESME— Shut off

slide valve.

SÜRGÜLÜ VALF, PARALEL CİDARLI — Sluice valve with parallel seatings.

SÜRGÜLÜ VALF, PİSTONLU — Piston valve.

SÜRİSTELYA — Bkz: "Sürastarya".

SÜRİSTERYA — Bkz: "Sürastarya".

SÜRME İSKELE — Gang board. Gang plank — Düşe tahtası. İskele tahtası. Bir iskeleye yanaşmış ya da bir yere aborda olmuş gemilere girip çıkmak için, yanaşılan ya da aborda olunan yere verilen tahta. Yanlarına korkuluk yapılabilir.

SÜRME KEMERE YUVASI — Hatch socket — Sürme kemerelerin oturmaları için mezarna (ambar ağzı duvarı) iç yüzünde bulunan yuvalar. Sürme kemerenin uçlarında bulunan çıkıntılar bu yuvalara geçirilir.

SÜRME KIZAK — Sliding baulk. Gridiron. Sliding ways — Karaya çekilecek deniz araçlarının, denizde iken altlarına sürülen ve beraber çekilen kızak. Müteharrik kızak.

SÜRME OMURGA — Bkz: "Salma omurga".

SÜRTÜNME AKINTISI — Frictional current — Gemi karinasının suya sürtünmesinden ötürü gemi boyunca akan su.

SÜRTÜNME BEYGİR GÜCÜ — Frictional horsepower — Makine parçaları arasında sürtünme nedeniyle harcanan güç.

SÜRTÜNME DİRENCİ — Frictional resistance — Su içinde ilerleyen bir gemiye, su ve gemi arasındaki sürtünmeden oluşan ve hareket yönünün aksi yönünde etkiyen kuvvet. Formül:

$$R_f = C_f \rho S V^2$$

ρ : Suyun kütle yoğunluğu

S : Islak yüzey alanı

V : Gemi ilerleme hızı

C_f : Sürtünme katsayısı

SÜRTÜNME DİRENCİ KATSAYISI Coefficient of frictional resistance.

$$C_f = \frac{0{,}075}{(\log_{10} R_e - 2)^2}$$

R_e : (Bkz. Reynold sayısı)

Bu bağıntı I.T.T.C. tarafından 1957 de kabul edilmiştir. Bkz: "I.T.T.C.".

SÜRTÜNME EMSALİ — Coefficient of friction.

SÜRTÜNME İŞİ — Frictional work.

SÜRTÜNME KATSAYISI — Bkz: "Sürtünme emsali".

SÜRTÜNME KAVRAMASI — Friction clutch.

SÜRTÜNME MUKAVEMETİ — Frictional resistance.

SÜRTÜNME YÜZEYİ — Friction surface.

SÜRÜKLEME AĞ — Drift net.

SÜRÜKLENME — Bkz: "Geminin sürüklenmesi". "Sürüklenmek".

SÜRÜKLENMEK — Drift. Adrift — Akıntı ve rüzgâr ile geminin ya da yüzen bir cismin sürüklenmesi.

SÜRÜKLENMEYİ DURDURMAK — Breaking adrift.

SÜSLEME İŞLERİ — Brackets.

SÜVARİ — Bkz: "Suvari".

SÜVEYŞ KANALI — Suez canal.

SÜVEYŞ KANALI TONİLÂTOSU — Suez canal tonnage — Süveyş kanalından geçen gemilere uygulanan rüsum tonu.

SÜZGEÇ — Sieve. Strainer. Filter.

SÜZÜLME — Nutation — Ügrüm. Yer'in, dönme ekseninin yaptığı koniksel devimi (devinme olayı) boyunca dalgalanması. Gerçek kutbun ortalama kutup etrafında daireye çok yakın olan sinüs eğrisine benzer, düzgün bir eğri çizmesi. Eğrinin periyodu 18,6 yıldır.

SW. — "Southwest — Lodos"un kısa yazılışı. 225°'lik yön.

Ş

ŞABLON — Patlern. Template — Kalıp, masdar.

ŞAFAK — 1) Down. Morning twilight — Gün doğması, ağarması. 2) Evening twilight — Gün batmasında oluşan akşam tanı, alacakaranlığı.

ŞAFAK SÖKMESİ — Break of down.

ŞAFT — Shaft — Mil. Pistonun doğru (ötelеme) hareketinin devir (dönme) hareketine çeviren rot.

ŞAFT, ARA — Intermediary shaft.

ŞAFT BEYGİR GÜCÜ — Shaft horse power. Bkz: "Beygir gücü, şaft".

ŞAFT BODOSLAMASI — Bkz: "İç bodoslama"

ŞAFT BOYUNDURUĞU — Propeller stay — Şaft praçolu.

ŞAFT, ESNEK — Flexible shaft.

ŞAFT, FLENÇLİ — Flanged shaft.

ŞAFT GÖBEĞİ — Propeller boss. Propeller hub.

ŞAFTI, PERVANE — Propeller shaft. Screw shaft.

ŞAFTI, SIRAST — Thrust shaft.

ŞAFTI, TURBİN — Turbine shaft.

ŞAFT KAPLİNİ — Shaft coupling — Şaft parçalarını birbirine bağlayan parça, kavrama.

ŞAFT, KEM — Cam shaft — Bkz: "Kemşaft".

ŞAFT KOVANI — Shaft pipe. Cederval. Stern tube — Şaftın gemi bünyesinden dışarı çıktığı yer. Bu kesimde özel olarak yapılmış önlemelerle deniz suyunun gemiye girmemesi, sızmaması sağlanmıştır.

ŞAFT KOVANI GÖBEK LEVHASI — Boss plate.

ŞAFT, KRANK — Crank shaft — Bkz: "Krank".

ŞAFT TÜNELİ — Shaft alley. Shaft tunnel. Screw alley — Makineden çıkan şaftın pervaneye kadar olan yolunun geçtiği tünel. Bu tünelde şaft yataklarının bakımı yapılır ve şaft devamlı kontrol altında tutulabilir.

ŞAFT YATAĞI — Shaft bearing. Pedestal — Şaft'ın üzerinde döndüğü ve dayandığı yataklar.

ŞAFT YOLU — Bkz: "Şaft tüneli".

ŞAFT YÖNÜNDE — Axial — Eksenel.

ŞAHMERDAN — Forging hammer. Pile driver — İnip kalktıkça kazık çakan ağırlık.

ŞALOMA — Blast pipe.

ŞALOPA — Sloop. Shallop — Eskiden kullanılmış iki direkli küçük tekne.

ŞALTER — Switch.

ŞAMANDIRA — 1) Buoy — Denizde bir konumu (mevkiyi) işaret etmek, durumu belirtmek ya da bağlama işlerinde kullanmak üzere denize demirlenerek konulan yüzer cisim. 2) Float — Bir valf ya da musluğu çalıştıran şamandıra.

ŞAMANDIRA ANELESİ — Mooring shackle — Fırdöndülü şamandıra kilidi. Şamandıraya verilen halatlar bu aneleye, kilide bağlanır.

ŞAMANDIRA, BATMAYAN — Buoy watching.

ŞAMANDIRA DEMİRİ — Mooring anchor — Tek kollu demir.

ŞAMANDIRALAMADA BİRLİK — Uniform system of buoyancy — Şamandıra ve işaretlerin şekil ve boyanmaları için kabul edilmiş bir örnek yöntem.

ŞAMANDIRALAMAK — Buoyage — Şamandıra ile işaretlemek. Balisaj.

ŞAMANDIRALI ATILMIŞ EŞYA — Lagan. Ligan — Gemiden atılan yeri işaretlenmiş eşya, yük, gereç.

ŞAMANDIRAYA BAĞLAMAK — Secure to a buoy.

ŞAMROK BAĞI — Shamrok knot. Jurry knot, Jurry mast knot — Direk cundasına, istiralya ve çarmıkları geçici olarak bağlamak için yapılan bağ. Ortada bir halka etrafında oluşturulan üç ilmikli bağ.

ŞANZIMAN — Reverse and reduction gear — Ara makine ile pervane arasında hız düzenini ve ileri geri hareketi düzenleyen dişli donanım.

ŞANZIMANLI — Geared — Bkz: "Şanzıman".

ŞAPKA — Truck of a mast — Direklerin tepelerine konulmuş makaralı ağaç parça, dairesel tabla.

ŞARPİ — Sharpie — Uzun, dar, düz dipli yelkenli spor teknesi.

ŞAT — Bkz: "Layter".

ŞEHİR HATTI — Ferry. Ferry boat — Nehir boğaz ya da geçitte karşıdan karşıya yolcu taşıyan gemi ve bu tür taşıma. Şehir hattı gemisi.

ŞEHİR HATTI YOLCU GEMİSİ — Passanger ferry.

ŞEKİL — Figure.

ŞEKİL DEĞİŞTİRME — Deformation — Bir malzemenin dış kuvvetler altında bünyesinde meydana gelen geometrik değişiklik.

ŞEKİL DEĞİŞTİRME ENERJİSİ, ISI — Strain energy — Bir malzemenin boyutlarının birim değişimi için malzemeye uygulanması gerekli dış kuvvetlerin işi.

$$W = \frac{1}{2} r_x E_x$$

r_x : Bir doğrultudaki gerilme

E_x : Aynı doğrultudaki birim şekil değişimi (uzama).

ŞEKİLLENDİRMEK — Forming — Bir kirişi, profili, postayı tam istenilen biçime sokmak.

ŞELLAK — Bkz: "Lâk".

ŞEMA — Scheme.

ŞEMASI, KONSTRÜKSİYON — Construction scheme.

ŞEMASI, PRENSİP — Principle scheme.

ŞEMSİYE DEMİRİ — Mushroom anchor — Şamandıraları ve köprü dubalarını yerinde tutmak için kullanılan özel demir.

ŞEREF POLİÇESİ — Honour policy — Sigortacı tarafından belge ve kanıt (delil) istenmeden sigortalıya güvenilerek yapılan deniz sigorta poliçesi. Güven ortadan kalkınca sigorta otomatik olarak feshedilir. Açık küvertür.

ŞERİT — Ribbon, Service ribbon — Nişan, hizmet madalyası. Bir bröve ya da takdirnameye sahip olunduğunu gösteren renkli şerit.

ŞERİT METRE — Measuring tape.

ŞEYTAN ÇARMIĞI — Pilot ladder. Jacob's ladder. Jack ladder. Side ladder — İki halat arasında ağaç ya da madeni basamakları olan ip merdiven.

ŞEYTAN MAÇASI — Pelican hook — Çabuk kurtarmalı kanca tertibatı.

ŞEZLONG — Deck chair.

ŞİDDETLİ FIRTINA — Strong gale — Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi".

ŞİDDETLİ RÜZGÂR — Fresh breeze — Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi".

ŞİDDETLİ SOĞUK RÜZGÂR — Blizzard — Soğuk, karlı ve kuvvetli rüzgâr.

ŞİFRE İLE — In cipher.

ŞİFREYİ ÇÖZMEK — Decipher.

ŞİFTİNG — Shifting — 1) Bir yere bağlı, yanaşmış ya da demirli olan geminin yerini değiştirmek. 2) Yükün yerini değiştirmek.

ŞİFTİNG ŞAMANDIRASI — Warping buoy — Geminin yerini değiştirirken kullanılan şamandıra.

ŞİFTİNG YAPMA — Warping. Warpage. Shifting.

ŞİLEP — Bkz: "Yük gemisi".

ŞİLTE — Mattress — Yatak.

ŞİMAL DENİZİ — North sea. Germanisher ocean.

ŞİMŞEK — Lightning — Yıldırım. Atmosferik elektriğin Yer'e ya da buluttan buluta boşalması nedeni ile gökte görülen parlak ışık.

ŞİMŞEKLİ FENER — Light flashing. Flashing light — Devamlı şekilde düzenli aralıklarla çakar, tek şimşek gösteren fener. Aydınlık periyodu karanlık periyodundan az olan fener.

ŞİPKA — 1) Hammock clue — Hamakların matafyonlarından geçmiş iplerden oluşan ağ. Bu iplerle hamak düzgün biçimde açılabilir. 2) Net. Netting — Çeşitli amaçlar için halatlardan ya da iplerden örülmüş ağ. Deniz filikalarının mataforaları arasına, gemiadamlarının düşmemesi için güvenlik isteyen yerlere konulan ağlar. 3) Torpedo net — Eskiden torpitolardan korunmak için bordalarda mataforalardan sarkıtılan çeşitli halat örmeleri, ağları.

ŞİŞİRİLEBİLİR CAN SALI — Inflatable life raft — Denize atılınca şişmek üzere gemilerde ambalajı içinde bulundurulan can kurtarma aracı.

ŞİŞİRME İSTİF — Blow up — Dikkat edilmeden yapılan ve ambarda hacim kaybına neden olan istif.

ŞİŞİRMEK — Staunching — Ağaç fıçı ya da mastalyanın içine su koyarak açmış yerlerin şişerek kapanmasını sağlamak.

ŞİYER — Sheer. Topside — Bkz: "Ağız kuşağı".

ŞİYER HATTI — Topside line — Bkz: "Ağız kuşağı".

ŞİYER KALIBI – **Sheer** mould – Bkz: "Ağız kuşağı".

ŞTANDIRO – Bkz: "Hava şişesi".

ŞUBAT 29 – Intercalary day. Leap day. Dört senede bir olan Şubat 29.

T

T — 1) Uluslararası işaret sancaklarından "T" harfi: "Benden açık bulununuz, çift trol çekmekteyim" anlamına kullanılır. Alphabetical flag "T" of international flag means: "Keep clear of me, I am engaging in pair trawling." 2) "Load line tropical — Tropik yükleme hattı"nın kısa yazılışı. 3) "Ton — Ton"un kısa yazılışı. 5) "Tufa — Süngertaşı"nın kısa yazılışı. 6) Bkz: "Radyo telefon usulleri".

TAAMİYE — Food money — İaşe bedeli. Yemek parası.

TABAKA — Layer.

TABAN — Sole. Heel — Bkz: "Topuk 2,4".

TABAN BUZU — Anchor ice. Bottom ice — Nehir ve göllerin dibinde oluşan buz.

TABİİ SAPMA — Bkz: "Doğal sapma".

TABİYE — Tactics — Düşmanla fiili temasta ya da düşmanın görüş kesiminde iken bir savaş kuvvetini en başarılı ve akıllıca idare etmek san'atı.

TABLA — Bkz: "Makara tablası".

TABLDOT — Mess.

TABLDOT HESABI — Mess account.

TABLDOT HEYETİ — Mess counsil.

TABLDOT SUBAYI — Mess officer.

TABLO — Panel — Örneğin göstergeler paneli grubu.

TABLOSU.KONTROL — Measuring panel.

TABLOSU.KUMANDA — Control panel.

TABLOSU.TEVZİ — Switchboard — Akım dağılım tablosu.

TAÇ — Crown — Makine pistonu kafası.

TADİLİ ZAMAN — Equation of time — Zaman tadili. Ortalama güneşin gerçek güneşe göre ileride ya da geride oluş farkı.

TAHAFFUZHANE — Quarantine station — Bulaşıcı hastalık çıktığında ticaret gemilerinin kontrol için bekletildiği yer.

TAHIL — Grain — Hububat.

TAHIL BİLDİRİSİ — Grain notice — Tahıl yükü ile boşaltma limanına varan bir gemi kaptanının, istenildiğinde son yükleme durumunda draftlarını (çektiği sular, kanalar) yükün cinsini ve miktarını, istif şekli v.b. için gümrüğe, ilgililere vereceği bildiri.

TAHIL DONATIMI — Grain fittings — Geminin tahıl yükleyebilmesi için gerekli olan donanım.

TAHIL KURALLARI — Grain rules — Tahıl taşıması hususunda kabul edilmiş kurallar.

TAHIL YÜKLEME BELGESİ — Grain cargo certificate — Geminin tahıl yükleyebileceği hususunda bir sörveyörün verdiği belge.

TAHIL YÜKÜ — Grain cargo — Genellikle buğday, arpa, yulaf, çavdar, pirinç için bu deyim kullanılır.

TAHKİM — Arbitration — Hakemönünde yapılan duruşma.

TAHKİM KOŞULU — Arbitration clause — Anlaşmazlığın normal yargı organlarına götürülmeden bir hakeme başvurularak çözülmesini tarafların kabul ettiğini belirten sözleşme koşulu.

TAHLİSİYE — Bkz: "Kurtarma", "Gemi kurtarma", "Can filikası 2", "Can filikası istasyonu".

TAHLİYE — Bkz: "Boşaltma".

TAHMİL — Bkz: "Yükleme".

TAHMİLAT — Bkz: "Yükleme".

TAHMİNİ MEVKİ — Bkz: "Yaklaşık konum".

TAHMİNİ VARIŞ — Bkz: "Yaklaşık varış".

TAHRİK — Drive — Hareket ettirmek.

TAHRİK.ELEKTRİKLİ — Electric drive.

TAHRİK.KAYIŞLI — Belt drive.

TAHRİK.MEKANİK — Mechanic drive.

TAHRİK ŞAFTI — Drive shaft.

TAHRİP BOMBASI — Demolition bomb.

TAHTA — Board. Plank — Genellikle genişliği, 9" kalınlığı 1,5" tan 4"a kadar olan biçilmiş ağaç, kereste. Eskiden gemi yapımında kullanılan tahtalardan altı pustan sekiz pusa kadar olana "Çapa tahtası", bir pustan yarım pusa kadar

olana "Adi tahta" denilirdi.

TAHTA BAĞI—Common or symmetrical scaffold hitch. Plank hitch. Plank stage sling—Bkz: "Borda tahtası"na yapılan bağ.

TAHTELBAHİR—Bkz: "Denizaltı".

TAKA—Small sailing or motor boat carrying cargo at Black sea—Karadenizde yük taşıyan yelkenli ya da motorlu küçük tekne, deniz taşıt aracı.

TAKARYA—Bkz: "İskemle".

TAKAT—Bkz: "Güç".

TAKIM—Set. Tool—Alet, edavat.

TAKIM SANCAKLARI—Set of flags.

TAKIM TEZGÂHI—Machine tool.

TAKIM YELKEN—Set of sail.

TAKIMYILDIZ—Constellation—Cümle-i kevkebiye. Gökyüzünde bulunan yıldızların oluşturduğu düşünülen kümeler. 1925 de yeniden düzenlenen bu kümeler 88 takımyıldızdır. Tutulma dairesi (tutulum) nin 8^{0} üst ve alt yanında olanlara Bkz: "Burçlar kuşağı takımyıldızları" denir.

TAKINTISIZ—Free from incumbrances—Gemilerin satış anlaşmalarında ipotek ya da borçların üzerinde olmaması hali. Temiz olması.

TAKOZ—Chock. Skid. Wedge—Özellikle meşeden kesilmiş kızak yapmada, dayaklık ya da, siğil olarak kullanmak için özel biçilmiş ağaçlar.

TAKOZ PİSTON—Plunger.

TAKVİM—Calendar. Almanac.

TAKVİM AYI—Calendar month.

TAKVİM GÜNLERİ—Calendar days—Birbirini takip eden günler.

TAKVİM HAFTASI—Calendar week—Genellikle pazardan pazara sayılan hafta.

TAKVİYE—Stiffening. Strengthening—Kuvvetlendirmek, sağlamlaştırmak.

TAKVİYEBENT—Strut—Bağlantıların zor görecek yerlerine ya da fazla kuvvet binecek yerlerine vurulan küçük levha parçalar.

TAKVİYE ÇARMIĞI—Swifter—Direk çarmıklarının çift ve tek olarak donatılmasında tek olanı.

TALAZLIK—Washboard. Washstrake. Billow—1)Dalga serpintilerini önlemek için, küçük deniz araçlarının küpeştelerine, baştan kıça kadar ek olarak vurulan hafif tahta siperlik. 2)Filikaların kürek lumbarlarının açıldığı küpeşteler.

TALEP—Claim—Tazminat, hasar istemi.

TALEP BELGELERİ—Claim documents—İstem için sigortacıya verilecek belgeler, evraklar. Örneğin avarya raporu (kaptan raporu), seyir jurnalı özeti (ya da kopyası) tutanaklar, personel listesi v.b.

TALEP EDEN—Claimant—İddia eden, isteyen.

TALİ—Bkz: "İkinci".

TALİ ACENTE—Sub agent—Genel acenteye bağlı olan acente.

TALİ LİMAN—1)Secondary port. Kabarma alçalma durumu, ana limana (standard) göre saptanan liman. 2)Sub port—Ana limana yardımcı olan liman. Koltuk limanı.

TALİM—Bkz: "Alıştırma".

TALİMAR—Cutwater. False stem. Knee of timber—Ağaç teknelerde baş bodoslamasının dış yüzeyine aşağıdan yukarıya doğru bağlanan ve alt kısmı omurganın baş tarafına binen sağlam ağaç parça. Özellikle baştan bindirmelerde bodoslamayı koruma görevini yaptığı gibi, varsa cıvadranın ve bastonun bağlantıları da bu ağaca yapılır.

TALİMAT—Instruction—Bir hizmetin görülmesi için verilen yazılı ya da sözlü bilgi.

TALİMATI, KULLANMA—Operating instruction—Herhangi bir makinenin, aletin, aygıtın, tezgâhın nasıl kullanılacağı hususunda bilgiler veren kitap. Bkz: "Talimat kitabı".

TALİM ATIMI—Black charge.

TALİMAT KİTABI—Instruction book—Özellikle makinelerin, âletlerin, aygıtların, tezgâhların nasıl kullanılacağı, bakım tutumunun nasıl yapılacağı, v.b. bilgilerin verildiği kitap.

TALİMAT LEVHASI—Tally board—Kazazede gemiye roket ile gönderilen talimat levhası. Bu levhada nasıl hareket edileceği yazılmıştır.

TALİMATNAME—Regulations. Drill book Book of instructions—Bkz: "Talimat", "Talimat kitabı".

TALİM SEYRİ—Shakedown cruise—Mürettabatın (personelin) yeni gemiye alışması ve makine ayarlarının yapılabilmesi için yapılan alıştırma (talim) seyri, seferi.

TALİM YELKENİ—Monkey topsail.

TALVEK HATTI—Bkz: "Orta hat"—Boğazlarda, nehirlerde, kanallarda sevre elverişli olan kesimin ortasından geçtiği düşünülen hat.

TAMAM—Over—Özellikle telsiz telefon konuşmalarında cümle bitince karşı tarafa cümlenin bittiğini anlatmak için kullanılan sözcük.

TAMAMI ÇUVALLI—Bagged cargo. Bale cargo—Tümü çuvallı olan yük.

TAM ARMALI—Full rigged. Square rigged ship—Direklerin hepsinde seren yelkenleri bulunan üç direkli gemiler. Bkz: "Kabasorta arma".

TAM BOY—Length over all—LOA simgesi ile gösterilir ve geminin baş tarafı ile kıç tarafının en uç noktaları arasında ölçülen uzunluktur. Geminin en uzun boyu.

TAM BOYUTLAR—Extreme dimensions—Tam boy, tam genişlik rakamları.

TAM BOYUTLU GEMİ—Full scantling

vessel—Bkz: "Tam ölçülü gemi".

TAMBUR—Bkz: "Tanbur".

TAMBURATA—1)Bkz: "Kurtağzı, rolerli". Arasında tek ya da çift fırdöndü bastika bulunan kurt ağızları 2)Bkz: "Verniyer".

TAM ÇIKAR KABUL EDİLMİŞTİR—Full interest admitted. Policy proof of interest-Bir sigorta deyimi olan bu koşul altında sigortacı hasar için başka bir delil isteyemez. "Şeref" ve "Bahis" sigorta poliçelerinde kullanılan bir deyimdir.

TAM DOĞRULTUDA—Collimation—Bir optik âletin optik parçalarının tam doğrultuda ayni çizgi üzerinde olması.

TAM DOLMAMIŞ TANK—Free tank—Bkz: "Oynak yüzey".

TAM DURGUN—Bkz: "Çok sakin hava".

TAM DURMA—Ahead reach—Makineli bir gemide makineyi tam yol ileriden tam yol geri yapınca tam durmaya kadar geçen zaman.

TAM GÜVERTE—Freeboard deck—Tam güverte, sabit güverte kemereleri üzerine bağlı bulunan sabit ve devamlı güvertedir. Makine ve kazan dairelerine ait açıklıklar, koferdamlar, pik tankları, ambar ağızları, aydınlık ve giriş kaportaları, tranklar ve benzeri yerlerdeki kesiklikler güvertenin devamlılığını bozmaz. Tonilâto güvertesi ile üst güvertenin tâyin ve tesbitinde tam güverteler dikkate alınır. (Resmi Gazete tarih 8.4.1966., sayı 12260) Bkz: "Fribord güvertesi", "Ana güverte".

TAMİR—Repair. Upkeep.

TAMİR ATELYESİ—Repair shop.

TAMİRAT GEMİSİ—Repair ship—Gemi tamirlerini yapabilecek şekilde donatılmış gemi.

TAMİRDE—1)Under repair—Geminin tamir için yatması. 2)Laid up in ordinary-Nöbetçi kumandan altında tersanede bulunan ve adamları dağıtılmış savaş gemisi.

TAMİR ETMEK—To repair. To mend.

TAM KALOMA—A Stay—Zincire gerektiği kadar kaloma (uzunluk) verilmesi. Geniş kaloma. Uzun kaloma. Bkz: "Kaloma".

TAM KASARALI TEKNE—Complete superstructure vessel—Geminin bütün boyunca bir kasaraya (üst yapıya) sahip olan tekne. Diğer bir deyimle üst ya da fribord (tam) güvertesi baştan kıça kadar devamlı kasara (üst yapı) ile kapalı gemi.

TAM KAYIP—Total loss—Tam ziya. Sigorta edilenin tamamen kaybı ya da tamir kabul etmeyecek şekilde hasara uğraması. Bkz: "Tam ziya,hakiki".

TAM KIÇTA—Right astern. Dead astern—geminin baş kıç çizgisi (hattı) üzerinde ve kıçının gerisinde olan, bulunan.

TAM KOŞULLAR—Full terms—Navlun piyasasında kullanılan bu deyim ile, adı geçen navluna, geminin çalıştığı ticarette olağan bütün komisyonlar ya da indirimler dahil edilmiş olduğu tanımlanır.

TAM LAYNER KOŞULLAR—Full liner terms—Bu koşul altında yükleme ya da boşaltma giderlerinin tümü taşıyana ait olmaktadır. Ancak bazı limanlarda olan özel değişikliklerin de uygulanabileceği unutulmamalıdır.

TAM NAVLUN—Full rate. Full freight.

TAM ÖĞLEN ZAMANI—High noon—Güneşin gözlem meridyeninde olduğu zaman.

TAM ÖLÇÜLÜ GEMİ—Full scantling vessel. Good scantling—Tam norma uygun. Tam boyutlu ya da tam ölçülere göre yapılmış gemi.

TAMPON KÜTÜĞÜ—Dead wood—Doldurma, yığma. Kıç kuruzun, bodoslamanın omurga ile birleştiği yerdeki düz, dik ağaç parçalar. Yüzdürücülükle bir ilgilisi yoktur.

TAM PRUVADA—End on. Dead on end. Dead ahead. Right ahead—Bir cismin, geminin baş kıç hattı üzerinde ve başının önünde,pruvasında bulunması.

TAM TEMİNAT—Full coverage—Küvertür içindeki hasarın kesinti yapılmadan ödenmesi koşulu.

TAM TUTULMA—Total eclipse—Güneş, Ay ya da herhangi bir gök cisminin bir diğeri tarafından örtülerek karanlıkta kalması, görülmemesi, tamamen tutulması.

TAM ÜYELİK—Full membership—Konferansta ya da bir kuruluşta tam üyelik durumu.

TAM YARARLANMA VE YÜKLEME—Full reach and burden—Geminin hacminden tam yararlanarak yapılan yükleme.

TAM YOL—Full speed—Makinenin gemiyi ileri ya da geri hareket ettirmesi, yürütmesi için verilen emir. İleri için "Tam yol ileri", geri için "Tam yol geri" emri verilir.

TAM YOL DENEYİ—Full power trial—Gemi makinesinin tam gücü kullanılarak elde edilecek sür'at için yapılan deney.

TAM YOL GERİ—Full astern—Gemiyi geriye hareket ettirmek için makineye verilen emir, uygulandığında, emir tekrar edilerek makine tam yol geri çalıştırılmış olur.

TAM YOL İLERİ—Full ahead.Full speed ahead—Gemiyi ileriye hareket ettirmek için makineye verilen emir. Uygulandığında tekrar edilerek makine tam yol ileri çalıştırılmış olur.

TAM YOL TORNİSTAN—Bkz: "Tam yol geri".

TAM YÜKLÜ—Full cargo. Full and down—Geminin ilgili yük hatlarına kadar yüklenmiş olması. Bkz:"Yük hatları".

TAM ZİYA—Total Loss—T.T.K.:1413

TAM ZİYA,HAKİKİ—Actual total loss—Gerçek tam kayıp. Anılan hususların, değerlerin, fiilen harap, yok olması. Bkz: "Tam kayıp".

TAM ZİYA, MUTLAK— Absolute total loss—Geminin tamamen zayi olması, tamirinin hiç söz konusu olmaması.

TAN—Down. Twilight—Alacakaranlık. Güneş gözeriminin (ufkun,çevren'in) az altında iken, gün ağarması ya da kararması. Bkz: "Sivil tan", "Notik tan". "Astronomik tan".

TANBUR—Drum—Tambur. Örneğin vinç telinin sarıldığı kütük.

TANBUR,KONİK—Conical drum.

TANBUR,SİLİNDİRİK—Cylindirical drum.

TANBURU,TURBİN—Turbine drum.

TANDANS—Bkz: "Eğilim".

TANINMA İŞARETLERİ—Signal letters. Identity letters. Recognition signals. Numbers—Gemiyi tanıtmak için toka edilen sancaklar, işaretler. Geminin tanınabilmesi için resmen saptanmış işaretler.

TANK—Tank—Sarnıç. Sıvı yük ve yakıtların, suların makine yağlarının konulduğu bölmeler.

TANK,AĞIRLIKLI—Gravity tank—İçindeki sıvıyı, sıvının kendi ağırlığı ile istenilen yere göndermek, akıtmak için, yeterli yükseklikte bir yere konulan tank.

TANKER—Tanker. Oil carrier—Ham ya da işlenmiş petrol ürünlerini, sıvı yükleri, taşımak için özel olarak yapılmış gemiler. Sarnıç gemisi.

TANKER BAĞLANTISI—Bonding wire—Rıhtıma bağlayan tankerin statik elektriğini nötr etmek için gemiden sahile bağlanan madeni tel.

TANKERCİ—Tankerman—Sıvı yük taşımada usta kişi.

TANKI,GRAVİTE—Bkz: "Tank, ağırlıklı".

TANKIN EN ÜST NOKTASI—Crown of the tank

TANKI,SU—Water tank.

TANKI,YAĞ—Oil tank.

TANK ÜST KAPLAMASI—Innerbottom plating—Çift dip (dabılbatım) üst saç kaplaması.

TANK YIKAMA DEVRESİ—Tank washing line—Tankerlerde (sarnıç gemilerinde) taşınan sıvı yüklerle kirlenmiş bulunan tankların,yeni yüke hazırlanması için,yıkanması gerekli olduğundan bu tip gemilerde özel yıkama devreleri yapılmıştır.

TAN ÜST SINIRI—Twilight arch—Güneş battıktan sonra Tan'ın üst sınırı. Bkz: "Tan".

TANYELİ—Early morning wind.

TANYERİ—Daybreak on the eastern horizon—Bkz: "Güneş doğması". Güneşin doğmak üzere olduğu yer.

TAPA—Plug—Su kesimi altında bulunan lavralara vurulan takoz ya da klavuzlu kapak.

TARAFSIZ DENGE—Bkz: "Denge, tarafsız".

TARAFSIZ DÜZLEM—Neutral plane—Zorlama altındaki iki boyutlu bir malzemede gerilmelerin sıfır olduğu düzlem.

TARAFSIZ EKSEN—Neutral Axis—Zorlama altındaki bir çubukta gerilmelerin sıfır olduğu eksen.

TARAFSIZ GEMİ—Neutral ship. Free ship—Savaş zamanında tarafsız olan gemi. İçinde, taraflara ait yük bulunmayan gemi.

TARAFSIZ YER—Neutral point—Yüksek basınç ekseninin alçak basınç eksenini kestiği nokta.

TARAK GEMİSİ—Dredger—Deniz dibini derinleştirmek için yapılmış tekne.

TARAK GEMİSİ,AYGITLI—Trailing dredger—Bir aygıt uzatarak tarama işlemi yapan tarak gemisi.

TARAK GEMİSİ,DUBALI—Hopper dredger—Karinasında açılabilir kapakları bulunan tarak gemisi.

TARAK GEMİSİ,KESMELİ—Cuttter dredger—Deniz dibini keserek iş gören tarak gemisi.

TARAK GEMİSİ,KOVALI—Bucket dredger—Dönen aygıtı üzerinde bulunan kovaların deniz dibini kazıyarak tarama işlemi yapan tarak gemisi.

TARAKLAMA—Filling—Ağaç teknelerde iskarmozlar (eğriler, postalar) arasına konulan ağaç parçalar. Dış kaplama hasarlandığı zaman su yapma önlendiği gibi,haşaratın barınma olasılığı da en aza indirilmiş olur.

TARAMA—1)Bkz: "Ağla tarama". 2)Bkz: "Tarama, pervane ile".

TARAMA AĞI—Drag net—Trol balıkçı teknesinin dip tarama ağı.

TARAMAK—1)Sweep. Sweeping and creeping—Doblin halatla dip taramak. Batık aramak. 2)Bkz: "Kanal açmak".

TARAMA,PERVANE İLE—Dredging—Kurtarma gemisinin pervanesi ile oturan geminin altını, yüzebileceği tarafa doğru deniz dibini (kum, çamur v.b.) taraması. Bkz: "Kanal açmak".

TARET—Turret. Gun turret—Topu ve eratını korumak için yapılmış, çelikten döner kuleler. Top bu taretin içine alınmakla beraber namlu mazgaldan dışarı bırakılmıştır.

TARET GÜVERTESİ—Turret deck.

TARİFE—Rate book. Tariff—Hizmet karşılığı ne ödeneceğini gösteren çizelge. Örneğin gümrük tarifesi ya da Hat

Konferansı tarafından yayınlanan geçerli navlun tarife.

TARİFE BİRİM NAVLUNU – Berth rate – Belirli sefer bölgelerinde düzenli sefer yapan gemilerin tarifleri.

TARİH – Date.

TARİH ÇİZGİSİ – Date line. Calendar line – Pasifik okyanusundan geçen 180° meridiyeni. Gün değişme çizgisi.

TARTI – Weighing. Draftage – Özellikle "Austral" navlun sözleşmelerinde navlunun tartı esası üzerinden ödenmesi koşulu.

TARTI ÜCRETİ – Weighing fee.

TARTI ÜZERİNE – In lieu of weighing.

TARTMAK – To weigh.

TAŞ HANİSİ BALIĞI – Brow spotted. rock cod.

TAŞIMA – Bkz: "Nakliyat".

TAŞIMA AĞIRLIĞI – Shipping ton – Ücrete esas alınan ağırlık.

TAŞIMA BELGESİ – Shipping document – Bkz: "Konişmento".

TAŞIMA KAPASİTESİ – Carrying capacity. Tons burden – Ton olarak geminin taşıma kapasitesi.

TAŞIMA ÜCRETİ – Passage fee. Passage money – Bkz: "Navlun".

TAŞINTI – Overflow.

TAŞINTI BORUSU – Overflow pipe – Tanklara yük alırken havanın ve fazla gelen malın dışarı çıkmasını sağlayan boru.

TAŞINTI VALFI – Overflow valve.

TAŞIT – Craft. Means of transportation. Vehicle – Taşıma aracı.

TAŞIT KOŞULU – Craft clause.

TAŞIYAN – 1)Carrier. Shipowner. Common carrier - Yükleyiciye (yükleten) taşıma taahhüdünde bulunan gemi maliki ya da kiracısı. Diğer bir deyişle ücret karşılığında aracını genellikle eşya, yük ve yolcu taşımak için ayıran ortaklık ya da kişi. Taşıyıcı. Gemi nakliyecisi. T.T.K:1061. 2)Conveyor – Özellikle dökme yüklerde kullanılan ve hareket halinde olan bu tür taşıyıcılar, konveyörler büyük kolaylıklar sağlamaktadırlar.

TAŞIYICI İSTİHKAKI – Carrier allowance – Taşıdıkça ödenen ücret.

TAŞIYICI, MÜTEAHHİT – Contract carrier – Anlaşma ile taşıma yapan gemi sahibi.

TAŞKIN VALFI – Bkz: "Selbastı valfı".

TAŞ KIZAK – Sliding ways – Taştan, betondan yapılmış meyilli kızak.

TAŞLAMA – Grinding.

TAŞLAMA TEZGÂHI – Grinding machine.

TAŞLAMA TEZGÂHI, PUNTASIZ – Centerless grinding machine.

TAŞ RIHTIM – Masonary pier.

TAŞ YUMRU – Boulder – Rıhtım, havuz kenarlarını oluşturan iri taşlar.

TATİL GÜNLERİ – Holidays – Bir ülke ya da limanda çalışılmaması resmen saptanmış (ya da âdet olan) günler.

TATLI SU – Fresh water. Soft water – İnsanların içme ve diğer işleri için kulandıkları su.

TATLI SU AYGITI – Desalting apparatus – Deniz suyundan tatlı su yapan aygıt.

TATLI SU FARKI – Fresh water allowance – Geminin tuzlu suda yapmış olduğu yüklemede görülen su hattının, daha az tuzlu ya da tatlı suda göstereceği fark. Bkz: "Batma b".

TATLI SU MANCANASI – Scuttle butt – Eskiden gemilerde tatlı suların konulduğu kap.

TATLI SU YÜK HATTI – Fresh water line mark – Bkz: "Fribord markası"nda tatlı suda geminin en çok yükleyebileceği hattı gösteren çizgi.

TAVA – 1)Bkz: "İskele alt tavası" "İskele üst tavası", "İskandil tavası". 2)Bottom of the vessel – Geminin alt düz kısmı, dibi, karinası.

TAVAN TAHTASI – Ceiling board.

TAVLAMAK – To anneal. To glow – Demiri döverek istenilen biçime sokmak için kızdırmak.

TAVLON (TAVLUN) – Lower deck. Orlop deck – Eski savaş gemilerinin yukarıdan aşağıya doğru, beşinci kat güvertesine denilirdi. Şimdi bazen alt güvertelere denilmektedir.

TAVŞAN – Lepus – Bir takımyıldızı.

TAVUŞ - Pako – Bir takımyıldızı.

TAYFA – Crew. Hands – Kaptan ve zabitan hariç geriye kalan gemi adamları. Bazen yalnız kaptan hariç gemiadamlarının tümünü tanımlamak için kullanılır.

TAYFA DEFTERİ – Crew roll. Muster roll.

TAYFA LİSTESİ – Crew list – İlgililere verilen Bkz: "Personel listesi".

TAYFA YEMEK SALONU – Crew's mess compartment.

TAYFUN – Typhoon – Şiddetli kasırga. Bkz: "Bofort rüzgâr çizelgesi"ne göre 12 kuvvetinde olup rüzgârın hızı saatte 60/70 deniz milidir. Bkz: "Tropikal siklon", "Harikan".

TAYIN – Ration – Belirli devre için verilen yiyecek, kumanya miktarı.

TAYM ÇARTER PARTİ – Bkz: "Süreli navlun sözleşmesi".

TAYM ŞİİT – Bkz: "Zaman çizelgesi".

TAY TAKIM YILDIZI – Equuleus "Pegasüs", "Aquila" ve "Capricorn" arasındaki burç.

TAZE BOYA – Fresh paint. Wet paint – Yeni sürülmüş, kurumamış boya.

TAZMİNAT – Indemnity – Bir hasar ya da yaralanma karşılığı ödenen meblağ.

TAZMİNAT KOŞULU – Indemnity clause 1) "Süreli navlun sözleşmesi – Time charter party"ye konulan bu koşul ile kapta-

nın kiracıların emrinde olacağı, fakat donatanlara bu durumdan bir sorumluluk gelmeyeceği hususunu belirten kloz. 2)Yedekleme anlaşmalarında hasarlardan, yedekliyenin, yedeklenene ya da üçüncü şahıslara vereceği hasarlardan yedekleyenin sorumlu olmayacağı hususunda konulan koşul.

TAZMİNAT MEKTUBU—Letter of indemnity—Teminat mektubu. Konişmento ile ilgili olarak verilen bir mektup. Bazı durumlarda yükleyici, gemi sahibini sorumluluktan kurtarmak ve temiz konişmento almak için bu mektubu verir.

TAZMİNAT SINIRI—Limitation clause—Bazen konişmentolara konulan bu koşul ile, yük için hasar vukuunda istenecek tazminatın üst sınırı saptanır.

TAZMİN EDİLEN— Amount madegood. General average allowance—Müşterek avaryada zarara uğrayana ödenen, tazmin edilen miktar.

T.ch.—"Time charter—Süreli navlun (kira) sözleşmesi"nin kısa yazılışı.

TECRİT—Insulation—Bir yere giren ya da bir yerden çıkan sızmayı önlemek için yapılan iş ve kullanılan madde.

TECRÜBE—Test. Trial. Experiment—Deney.

TECRÜBE DEĞERİ—Experimental value. Test value.

TECRÜBE MAHALLİ—Test stand. Test bed—Deney yapılan yer.

TECRÜBE NETİCESİ—Test result—Deney sonunda elde edilen sonuç.

TECRÜBE PARÇASI—Test piece—Deney için kullanılan parça.

TECRÜBE SEFERİ—Test run—Deneyler için yapılan sefer.

TECRÜBESİ,ÇEKİÇ—Hammer. test—Örneğin gemi borda saçlarına yapılan çekiç deneyi. Saç kalınlıkları çekiç'in çıkardığı sesle kabaca tayin edilebilir.

TECRÜBESİ,DÜŞME—Percussion test.

TECRÜBESİ,EĞME—Bending test.

TECRÜBESİ,FREN—Brake test.

TECRÜBESİ,İŞLETME—Test run.

TECRÜBESİ,KABUL—Acceptance trial (test).

TECRÜBESİ,SAVURMA-Centrifugal test.

TECRÜBESİ,SERTLİK—Tempering test. Hardness test.

TECRÜBESİ,SU BASINCI—Water pressure test. Hose test.

TEÇHİZAT— Outfit. Device. Equipment—Geminin çalışabilmesi, gereken seferleri yapabilmesi, diğer bir deyimle, yola ve sefere elverişli olabilmesi için gerekli olan gereçler, donatım malzemeleri.

TEÇHİZAT EMNİYET BELGESİ—Safety equipment certificate—Gemi teçhizatı ile ilgili olarak yapılan kontrollar, deneyler sonucunda yetkililerce verilen belge.

TEDBİR—Lien—Yasal yollarla geminin hareketini önlemek, durdurmak. Yükü tutmak.

TEDBİR KOŞULU—Lien clause—Bir navlun, kira sözleşmesi koşulu olup gemi sahibinin kiracıya, kiracının gemi sahibine karşı olan ihtiyati haciz, tedbir, hapis hakkı. Bkz: "Tutulma".

TEDİRGİNLİK—Perturbation—Dış etki ile gezegenin hareketindeki, yörünge devinimindeki düzensizlik.

TEFAZULİ PALANGA—Bkz: "Cereskal".

TEĞMEN—Lieutenant. Sublieutenant.

TEHİ SU HATTI—Waterline when vessel empty—Gemi boş iken görülen su hattı.

TEHLİKE—Danger.

TEHLİKE AÇISI—Danger angle—Haritalardaki mevkilerden sekstantla alınan dikey ya da yatay açılarla tehlikeyi saptayan açı.

TEHLİKE ALIŞTIRMALARI—Emergency drill—Acil zamanlar için yapılan eğitim ve alıştırmalar. Yangın, gemiyi terk gibi.

TEHLİKE BİLDİRİLERİ—Navigational warnings. Danger messages—Örneğin buz, tehlikeli şekilde yüzen cisimler, tehlikeli tropikal fırtınaları ya da seyir güvenliğini doğrudan doğruya etkileyen hususların rapor edilmesi.

TEHLİKE ÇAĞRISI—Distress call.

TEHLİKEDEN UZAK—Off. Out of danger.

TEHLİKE FİŞEĞİ—Distress light—Can filikalarında bulundurulması zorunlu olan yardım çağırma işaret fişeği.

TEHLİKE FREKANSI—Distress frequency—500 kilosaykıl'lık radyo frekansı. Bu frekans uluslararası anlaşma ile "Tehlike çağrı" frekansı olarak kabul edilmiştir.

TEHLİKE İÇİNDE—In distress. In danger. Imperilled—Tehlike, muhatara içinde, zor durumda bulunmak ve yardım istemek. Örneğin: "Ship in distress—Gemi tehlike içinde" gibi.

TEHLİKE İŞARETLERİ—Distress signals-Genel olarak geminin ya da gemi adamlarının tehlike içinde olduğunu belirten işaretler.

TEHLİKELİ—Dangerous.

TEHLİKELİ BÖLGE—Dangerous area.

TEHLİKELİ DÖRDÜN—Dangerous quadrant—Siklonik bir fırtınanın ön tarafının yarısı.

TEHLİKELİ YÜK— Dangerous cargo. Dangerous goods—Tehlikeli yükler hakkında tam bilgi edinebilmek için "İMCO" nun yayınlarına bakınız.

TEHLİKE MARKALAMASI—Cardinal system.

TEHLİKE PİRİMİ—Danger money—Normalden daha fazla tehlikelere karşı olanlara ödenen para. Örneğin tanker

pirimi gibi.

TEHLİKESİZ—Safe.

TEHLİKEYE ATILMAK—To run the risk.

TEHLİKEYE GİTMEK—Stand into danger

TEHLİKEYE KOYMAK— Imperil. To endanger.

TEHLİKEYİ ATLATMIŞ OLMAK—Out of danger.

TEKADDÜM—Bkz: "İlerleme".

TEK AKIŞLI MAKİNE—Uniflow engine. Doğru akışlı makine.

TEK BUMBA—Single fall. Single burton. Split fall. Swinging derrick. Derrick crane. Topping and sleewing derrick—Yükleme ya da boşaltmayı yapan tek bumba. Ambar ile gemi dışı arasıdaki yük alış, verişi bumbanın saldırılması ile sağlanır.

TEK DİLLİ ÇELİK MAKARA—Single steel block.

TEK GÜVERTELİ—Single decker. Single deck type—Ambarlarında gladorası olmayan, diğer bir deyimle yalnız ana güvertesi olan gemi.

TEK HARF İŞARETLERİ—Single letter signals—Bkz: "A,B,C,D,....." harfleri gibi.

TEK HAVUZ GÜVERTELİ GEMİ—Single well deck type—Bu tip gemilerde orta kasara ile kıç kasara birleşmiştir.

TEKİR BALIĞI—Stripped red mullet. Grayling. Red mullet.

TEK KAT CAMADAN—Single reef—Bkz: "Camadan".

TEKLEMEK—Single up—Örneğin rıhtıma bağlı bir gemi hareket edeceği zaman, fazla olan halatlarını alması, yalnız başta kıçta birer halat bırakması.

TEK LEVHA DÜMEN—Single plate rudder—Basit olarak tek saç levhalardan yapılmış dümen yelpazesi.

TEK LEVHA İÇ OMURGA—Single plate keelson—Döşeklerin üzerinde baş kıç yönünde olan dikey levha.

TEKLİF ALMA KOŞULU—Tender clause—Geminin tamiri için sigorta poliçelerine konulan teklif alma koşulu.

TEKNE— Vessel. Hull. Bulk. Craft— 1) Geminin makine, donanımları, gereçleri hariç, geriye kalan kısmı. Diğer bir deyimle omurga, postalar, dış iç kaplamalar, kemereler, döşeklerden oluşan kısım. 2)Gemi.

TEKNE DAİRE BAŞKANLIĞI—Bureau of yards and docks.

TEKNE KONSTRUKSİYONU— Hull construction—Tekne inşaatı, yapımı.

TEKNELERİN SINIFLANDIRILMASI—Rate. Classification of the vessels—Bkz: "Klas".

TEKNENİN DEMİR KISMI—Casting of the vessel.

TEKNENİN DIŞI—Outboard.

TEKNENİN GÖRÜLMESİ—Hull up—Geminin görüş mesafesine girmesi.

TEKNENİN ROTADAN ÇIKMASI—Fall off.

TEKNE POLİÇESİ—Hull policy. Hull insurance—Tekne için yapılan sigorta poliçesi. Bütün teçhizatı ve makineleri dahil olarak yapılan tekne sigortası.

TEKNE SÖRVEYİ—Hull survey—Bkz: "Sörvey".

TEKNE VERİMİ—Hull efficiency.

TEKNEYİ ŞİŞİRMEK—Swamp—Ağaç teknenin şişmesi, armuzlarının kapanması için su ile doldurularak denizde bırakılması. Bkz: "Şişirmek".

TEKNİK İDARE KUSURU—Neglect or default in the management—Geminin bakımında yapılan kusur.

TEKNİK KUSUR—Fault in navigation—Seyir tekniğinde yapılan tüm kusurlar.

TEKNİK VERİM—Technical Efficiency. Deadweight, displacement ratio.

$$\frac{DW}{\Delta}$$

Özellikle yük gemilerinde kullanılan ve geminin verimliliğine (rantabilitesine) ilişkin önemli bir kavramdır.

TEKRAR İŞARETLERİ—Substitutes. Repeaters—Uluslararası işaret sancaklarında yerine (tekrar) işareti flâmaları.

TEK SIRA KÜREK—Single banked—Beher oturakta bir kürekçi bulunun tekne.

TEK TEKNE—Single hull—Gemiyi oluşturan tek tekne. İç içe iki tekneden oluşmayan tekne.

TEK TESİRLİ—Single acting.

TEL—1)Wire—Çelik tel, tel halat. 2)Fiber-Elyaf.

TEL AĞ PALET—Wire rope net.

TEL,BAKIR—Copper wire.

TEL BOSASI—Wire niper—Bkz: "Marangoz bosası", "Tel halat bosası".

TEL,ÇELİK—Steel wire.

TEL,DEMİR—Iron wire.

TELEFON—Telephone.

TELEMETRE—Range finder—Bir silahın hedefe olan uzaklığını bulan optik alet.

TELEMOTOR—Telemotor—Dümen makinesini, dümen dolabının dönmesiyle hidrolik devre ile çalıştıran dümen donanımı.

TELESKOP—Telescope—1)Astronomi gözlemlerinde kullanılan bu optik âlet, sonsuzdaki bir gök cisminin gerçek görüntüsünü objektifin odak noktasında gösterir. 2)Sekstant'da gök cisimlerini iyi görebilmek için kullanılan optik alet, dürbün.

TELESKOPİK BACA—Telescopic funnel—Örneğin köprüaltlarından geçen gemilerin bacalarını kısaltmak için yapılmış, iç

içe geçen baca şekli.

TELESKOPİK DİREK—Telescopic topmast—Teleskopik ana direğe giren gabya çubuğu. İç içe iki direk.

TELESKOP YATAĞI—Collar—Sekstant'da dürbünün geçtiği yatak.

TEL FIRÇA—Wire brush—Özellikle raspa edilmiş maden yüzlerindeki pas tozlarını süpürmekte kullanılan çelik telden yapılmış fırça.

TELGRAF—1)—Telegraph. Telegram. Cable.2)Bkz:"Makina telgrafı","Manevra telgrafı".

TEL HALAT—Wire rope—Çelik tellerden yapılmış (ve çevresi bir pus ya da daha fazla olan) çelik tel halatlar.

TEL HALAT BOSASI—Wire stopper. Carpenter stopper—Marangoz bosası. Çelik tel halatı içine alarak bir sigille sıkıştıran çelik bosa.

TEL HALAT DOLABI—Wire reel—Tel halatın üzerine sarıldığı dolap.

TEL HALAT KERYESİ—Wire rope grip-Tel halatları dikiş yapmadan birbirine bağlayan, kasa yapmakta kullanılan sıkıştırıcı.

TEL HALAT,SERT—Iron wire—Fitili olmayan ve yumuşaklık istemiyen yerlerde kullanılan sert tel halat.

TEL İZBİRO—Bkz: "Tel sapan".

TEL,KURŞUN—Lead wire.

TEL OMURGA—Back bone—Bir tentenenin ortasında başa, kıça doğru konulan tel omurga.

TEL,PİRİNÇ—Brass wire.

TEL SAPAN—Snotter. Snorter. Selvage strop. choker sling—Her iki çıması kasalı tel halattan yapılma sapan. Tel izbiro.

TELSİZ—Wireless. Wireless telegraphy. Radio telegraph—Telsiz telgraf.

TELSİZ BOZULMASI—Jamming. To jam. Failure.

TELSİZ DİNLEME VARDİYASI—Watch listening. Radio watch.

TELSİZ EMNİYET BELGESİ—Safety radio telegraphy certificate—Gemi telsizi v.b. için yetkililer tarafından yapılan kontrollar sonucu verilen güvenlik belgesi.

TELSİZ İSTASYONU—Wireless station-Karada, telsiz telgraf alma ve yerme işi yapan istasyon.

TELSİZ JURNALİ—Wireless log—Alınan, verilen telsiz telgrafların yazıldığı telsiz defteri.

TELSİZ KAMARASI—Wireless house. Radio room—Telsiz alıcı ve verici cihazlarının bulunduğu kamara.

TELSİZ KERTERİZ ALETİ—Radio direction finder—Kıyıdan yayınlanan elektromanyetik dalgaların, gemide bulunan özel yapılmış bir alıcı tarafından alınması sonucu yön saptamaya, konum bulmayı sağlayan elektronik alet.

TELSİZ TELEFON—Radio. Radio telephony—Radyo telefon.

TELSİZ TELEFON ÇAĞRISI—Radio call Call sign voice—Telsiz telefon çağırma işareti. Bkz: "Radyo telefon usulleri".

TELSİZ TELGRAF—Bkz:"Telsiz".

TELSİZ TELGRAF PUSULASI—Bkz: "Telsiz kerteriz aleti".

TELSİZ YAYINI—Radio broadcast. Transmission.

TELSİZ ZABİTİ—Radio officer. Radio operator. Wireless operator. Spark—Telsiz telgraf. Telsiz telefon işlerini yapan gemi zabiti.

TEMARÜZ ETMEK—Maliner. Malinger—Yalandan hasta olmak gibi.

TEMAS HASARI—Sympathetic damage—Bir yüke, diğer yüklerden temas ya da yakınlık nedeniyle olan (fakat fiziki olmayan) hasar.

TEMEL—Foundation. Base—Ana ve yardımcı makinelerin oturduğu kısım. Faundeyşin.

TEMEL LEVHA—Foundation plate—Merkezi iç omurganın üzerine oturan ve döşeklerin üzerine vurulan baş kıç yönündeki levha. Faundeyşin saçı.

TEMERKÜZ HATASI—Bkz: "Merkeziyet hatası".

TEMİNAT—1)Guarantee. Security—Garanti. Özellikle kurtarma ücretine, alacağına karşılık verilen teminat. 2)Warranty-Bkz: "Açık teminatlar", "Zımni teminatlar". 3)Bond—Müşterek avarya teminatı

TEMİNAT HARİCİNDE (DIŞI)—Warranted free of—Sigortacının, belirtilmiş rizikolar sonucu oluşan hasarlardan sorumlu olmayacağı hususunda kesin ifade.

TEMİNATIN İHLALİ—Breach of warranty-Poliçede uyulması zorunlu olan hususlara uyulmadığında poliçe hükümsüz olur.

TEMİNAT MEKTUBU—Letter of guarantee. Letter of security. Letter of indemnity—Garanti teminat için verilen yazı.

TEMİNAT VEREN—Guarantor.

TEMİZ—Clean— 1) Konişmento ya da herhangi bir tesellüm alındısı şerh ihtiva etmezse "Temiz"dir. 2)Patenta temiz denilince tatminkardır. 3)Gemi karinası "temiz" denilince deniz yaratıklarından ve yosundan temizlenmiş demektir ya da çok az vardır anlamına gelir. 5)"Temiz demir yeri" ıskarça olmayan gemi salınca tehlike yaratmayan demir yerini belirtir.

TEMİZ ANLAŞMA—Clean charter—Bu deyim standart tip kira anlaşmalarında gemi sahibi aleyhine bir değişiklik

yapılmadığı anlamına kullanılmaktadır.

TEMİZ GÖKYÜZÜ — Clear — Hemen hemen bulutsuz gökyüzü. Bkz: "Bofort simgeleri".

TEMİZ HAVA — Fresh air.

TEMİZ KAĞIDI — 1)Navicert — Geminin ve yükünün aranmış olduğuna dair verilen temiz kağıdı. 2)Clean certificate.

TEMİZLİK SODASI — Washing soda.

TEMİZ YÜK — Clean cargo — Akmayan, kokmayan yük.

TEMLİK SENEDİ — Bill of sale — Gemi mülkiyetini devreden belge, vesika.

TEMYİZ HAKEMİ — Appeal arbitrator — Temyiz edilen davaya bakan hakem.

TEMYİZ KURTARMA ÜCRETİ — Appeal award — Bkz: "İlk hakem" tarafından tayin edilen kurtarma ücreti temyiz edilmişse, temyiz hakeminin tayin etmiş olduğu kurtarma ücreti.

TEMYİZ TAHKİMİ — Appeal arbitration.

TENTE — Awning — Güneşlik. Bkz: "Yağmur tentesi".

TENTE DİKMESİ — Awning stanchion — Tenteyi dikmek ve gergin biçimde tutmak için güvertenin değişik yerlerine dikilen dikmeler. Tente punteli.

TENTE GÜVERTESİ — Awning deck — Bkz: "Hafif güverte".

TENTELİ SANDAL — Tilt boat.

TENTE OMURGASI — 1)Awning stretcher-Tente dikmeleri arasına çekilen ağaçlar. Tente bunun üzerine konularak düzgün durması sağlanır. 2)Ridge rope — Bazen tente omurgası olarak çekilen ağaçların yerine çelik tel halat çekildiği de görülmektedir. Bkz: "Tel omurga".

TENTE PUNTELİ — Jack rod — Bkz: "Tente dikmesi".

TENTE TİRNELESİ — Bkz: "Tirnele".

TENTE YANI — Awning curtain — Tente perdesi.

TEPELİK — Topmark — Şamandıraları işaretlemek için konulmuş gönderler.

TEPELİKLİ ŞAMANDIRA — Buoy with topmark.

TEPE NOKTASI — Vertex — 1)Bir eğride en yüksek nokta. 2)Büyük daire rotasında varılan en yüksek enlem. Diğer bir deyimle kutup noktasından büyük daire üzerine indirilen dikeyin bu daire yayını kestiği noktadır. 3)Geometrik bir şekilde tabandan en uzak olan nokta.

TERAZİ — Libra. Lib: Balance — Bir takımyıldızın ve bir burcun adı. Terazi takım yıldızı. Terazi burcu. Mizân.

TERAZİ BURCU BİRİNCİ NOKTASI — First point of Libra. First point of autumn — Libra noktası. Göksel ekvatorla, tutulma dairesinin kesiştiği nokta olup Güneş, kuzeyden güney meyile geçer. Bkz: "Ilım".

TERBİİ MED CEZİR — Bkz: "Ölü kabarma alçalma".

TERK — Abandonment — Sigortalının Bkz: "Hükmi tam ziya" gerçekleşmiş sayılacak şekilde hasara uğramış tekneyi (gemiyi), sigortacıya terkederek, tam ziya teminatı istemesini anlatan sigorta deyimi. T.T.K: 874. 1420.

TERK BİLDİRİSİ — Notice of abandonment-Gemi "Hükmi tam ziya"a uğradığı zaman, gemi sahibinin sigortacıya verdiği bildiri.

TERK GÜNÜ — Day of grace — Savaşta tarafsız gemilerin limanı terkedebileceği gün.

TERKİN — Deletion. Cancellation — T.T.K: 863. Bkz: "Sicil terkin belgesi".

TERK KOŞULU — Abandonment clause-Geminin hangi koşullar altında sigortalı tarafından sigortacıya terkedileceğini belirten deniz sigorta koşulu.

TERLEME — Condensation. Weeping. Sweating — Ambarda yük üzerinde, alabandalarda oluşan buğulanma, terleme nemlenme. Yüklerin özelliklerinden ya da sıcak, soğuk bölgelerden art arda geçişte olabilir. Yüke hasar verebileceğinden önemli bir olaydır. Ambar buğusu.

TERMAL KONVEKSİYON — Thermal convection — Meteorolojide termal Bkz: "Konveksiyon".

TERMODİNAMİK — Thermodynamics — Isı ve mekanik enerjiler arasındaki ilişkileri inceleyen bilim dalı. Isının mekanik işe çevrilmesini inceleyen bilim dalı.

TERMOMETRE — Thermometer — Sıcaklık ölçen alet.

TERMOMETRELİ YAZICI - Thermograph-Sıcaklığı kaydeden termometre.

TERMOMETRE SİPERLİĞİ — Screen — Termometreyi dış etkilere karşı koruyan siperlik.

TERMOTANK — Thermotank — Sıcaklık ayar tankı. İçinden stim, soğuk su ya da hava akımı geçirilerek sıcaklığı ayarlayan tank.

TERS AKINTI — Counter current. Reverse current. Reseca. Underset Ana akıntıya ters yönde akan akıntı, Orkoz, anafor gibi.

TERS ALİZELER — Bkz: "Alizeler".

TERSANE — Shipyard. Shipbuilding yard. Dockyard — Dok'a (Havuza, rıhtıma) depolara, atelyelere, sahip, gemileri donatmek ve tamir etmek için açık ve kapalı yerleri ve olanakları olan tesis. Gemi yapım ya da tamir tesisleri.

TERSANE İŞÇİSİ — Docker.

TERS DENİZLER — Counter seas — Esen rüzgâra karşı olan denizler.

TERS DİP AKINTISI — Underset.

TERS DÖNMEK — Veer round — Ters yöne dönmek.

TERSİNE SALMAK — Bkz: "Kör tıramola"

"Ters salmak".

TERSİNİR.(AKSEDİLEBİLİR) Reversible—Bir sistemin bir olayı (çevrimi) takiben,aynı (ilk) durumuna geldiğinde özelliklerinin aynı kalması hali.

TERSİNİR ÇEVRİM — Reversible cycle—Teorik olarak varlığı kabul edilen kayıpsız çevrim.

TERSİNİRLİK — Reversibility.

TERSİNMEZ — Irreversible.

TERSİNMEZ ÇEVRİM — Irreversible cycle.

TERSİNMEZLİK — Irreversibility.

TERS KUNTRADA — On the opposite tack. Bkz: "Kuntra".

TERSLEME RÜZGÂR — Back winding—Dolan bir yelkene tersten gelen rüzgâr.

TERS MAYMUN — Spactacles—Başbaşa bağlanmış iki adet tornodan oluşan makara. Bkz: "Mezo tornosu".

TERS POSTA (LAR) — Reversed frame(s)—Postayı kuvvetlendiren köşebent profil.

TERS RÜZGÂR — 1)Dead wind—Geminin rotasına ters yönde esen rüzgâr. 2)Foul wind—Yelkenli bir teknenin seyretmek istediği yönden esen ya da tekneyi tehlikeye sokan rüzgâr.

TERS SALMAK — Break sheer. Underhauled—Teknenin dış etkiler altında normal salması gerektiği tarafın, yönün tersine salması. Bkz: "Salmak".

TERS TİCARET RÜZGÂRLARI — Anti trade winds—Mevsim rüzgârları (Ali ● bölgelerinde 1800 metre ve daha yukarlarda esen rüzgâr olduğundan denizcileri etkilemez. Meterolojistleri ilgilendirir.

TERS YERLER — Antipodes—Yer yüzünde adı geçen bir yerin ters tarafındaki yer. Bu yerlerin enlem ve boylamları aynı olup işaretleri terstir.

TERS YÖNDE DRİSA — Wind is to back—Rüzgârın saat yelkovanının ters yönünde yön değiştirmesi, drisa etmesi.

TERTİBAT — Device. Arrangement.

TERTİBAT,ÇUBUKLU — Rod mechanism.

TERTİBATI,BUHAR SEVK — Blading.

TERTİBATI,ÇABUK KAPAMA — Quick closing device.

TERTİBATI,ÇALIŞTIRMA - Starting gear.

TERTİBATI, DEVİR YÖNÜ DEĞİŞTİRME — Reversing gear.

TERTİBATI GERME — Tensioning gear.

TERTİBATI,İLK HAREKET — Starting device.

TERTİBATI,KALDIRMA — Lifting gear. Hoisting gear.

TERTİBATI,TORNAÇARK — Turning gear.

TESBİT — Fastening.

TESBİT CIVATASI — Spacer screw.

TESBİTİ,KANAT — Fastening of the blade.

TESBİTİ,TURBİN — Fastening of the turbine.

TESBİT TAPASI - Spacer plug. Spacer bolt.

TESBİT VİDASI — Set secrew—Setuskur.

TESCİL — Register. Record—Kütüğe kayıt.

TESCİL BOYUTLARI — Registered dimensions— Kütük boyutları. 8 Nisan 1966 tarih ve 12260 sayılı Resmi Gazete'ye göre: Madde 17— Geminin ana ölçüleri olup tonilâto belgesine yazılacak olan tescil boyutları aşağıda tarif edilmiştir:

a)Tescil boyu - Registered length - Baş bodoslamanın en yüksek noktasının ön yüzünden kıç bodoslamanın arka yüzüne kadar olan mesafedir. Kıç bodoslaması bulunmayan veya balanslı dümen ile donatılmış gemilerde tescil boyunun kıç nihayeti dümen boğazının ön yüzüdür.

b)Tescil eni—Registered breadth—Geminin en geniş yerinde kaplamalar dışından ölçülen enine mesafedir.

c)Tescil derinliği—Registered depth—Tescil boyunun ortasında ve geminin simetri düzleminde, tonilâto güvertesi alt yüzünden döşeklerin veya dabılbotumun üstüne veya varsa döşek dabılbotum üzerindeki farş tahtalarının üzerine kadar olan mesafedir.

Üç boyut kuralı uygulanacak gemilerde tescil derinliği farş tahtalarının üzerine değil, döşeklerin veya dabılbatımın üstüne kadar ölçülür.

TESCİL TONİLÂTOSU — Register tonnage-Gemi tasdiknamesine yazılan ve iç hacmi gösteren net ya da gros ton. Rüsum tonu.

TESELLÜM — Acceptance—Kabul.

TESELLÜM DENEYİ — Acceptance test.

TESİSAT — Installation—1)Devre (Elektrik tesisatı gibi). 2)Tesis.

TESİSAT TESLİMİ — Ex installation—Malın, yapıldığı yerde, tesisde teslimi.

TESLİM — Delivery—1)Geminin sahibi tarafından kiracılara teslimi. Tersi "Redelivery" geminin kiracılar tarafından gemi sahibine teslimi. Kiradan çıkma. 2)Gemi tarafından yükün alıcısına teslimi. 3)Kurtarmada gemi kurtarıldıktan sonra, kabul edilebilir durumda ise geminin sahibine teslimi.

TESLİMDE — On delivery.

TESLİMDE GECİKME — Delay in delivery.

TESLİM,EKSİK — Short delivery.

TESLİM ETMEK — 1)Bkz: "Teslim". 2)Hand over—Vardiyayı teslim etmek.

TESLİM ETMEMEK — Failure to deliver.

TESLİM İÇİN BAYRAĞI ARYA ETMEK - Flag haul down. Strike the flag.

TESLİM LİMANI — Port of delivery—1)Geminin sahibi tarafından kiracıya teslim edildiği liman. 2)Gemi kurtarmada kurtarılan geminin, kurtarıcılar tarafından sahibine teslim edileceği liman. Kurtarma anlaşmasına yazılır.

TESLİM ORDİNOSU — Delivery order. Release note—Kaptana, yükün verilmesi, teslim edilmesi, yükün gönderilene verilmesi için verilen ordino, belge. Bkz:

"Ordino"

TESLİM PUSULASI — Delivery note. Letter of carriage. Waybill — İrsaliye. Bkz: "Ordino".

TESLİM ŞARTI — Term of delivery.

TESVİYE ŞİŞESİ — Water gauge — Kazan sularının yüksekliğini ve dolayısile kazanın içindeki su miktarını anlamak için kazanlar üzerine konulmuş cam tüpler.

TEVCİH ALETİ — Director system — Yöneltme aleti.

TEVCİH ALETİ ÜSTÜ — Director top.

TEVCİH KUVVETİ — Bkz: "Yöneltme kuvveti".

TEVZİ SANDIĞI — Distribution box.

TEVZİ TABLOSU — Switch board — Elektrik akımının dağılımını sağlayan merkez.

TEVZİ VALFI — Distribution valve.

TEZGÂH — Machine. Tool.

TEZGÂHI.ÇEKME — Rolling machine.

TEZGÂHI.DİŞLİ AÇMA — Gear cutting machine.

TEZGÂHI.DÖVME — Forging machine.

TEZGÂHI.KILAVUZ — Screw cutting machine. Screwing machine.

TEZGÂHI.MAKAS — Shearing machine.

TAZGÂHI.MATKAP — Drilling machine.

TEZGÂHI. PERÇİN — Rivetting machine.

TEZGÂHI.PULANYA — Planing machine.

TEZGÂHI.TAKIM — Machine tool.

TEZGÂHI.TORNA — Lathe.

TEZGÂHI.ZIMBA — Punching machine.

TEZGÂHI. VARGEL — Shaping machine.

TIKAÇ — Tampion — Namlu ağzına konulan tapa, kapak.

TIRAKA — Euphere. Euvro — Hamakları yatılabilir duruma getirebilmek için baş ve ayak tarafına konulan ağaç.

TIRAKA HALATI — Tagline — Bkz: "Tıraka tutmak".

TIRAKA TUTMAK — To use a small rope (tagline) to a hoisting or lowering weight in order to lead or pull it to the proper direction — Vira ya da mayna edilen bir yükü doğru tarafa yöneltmek için küçük bir halat ile tutmak, çekmek.

TIRAMOLA — Tacking. Tack ship. Let go and haul. About ship. Heave about. Yelkenle seyirde rüzgârın bir kuntradan diğer kuntraya alınması. Bu yöntemle tekne rüzgâra karşı ilerleme olanağını elde edebilir.

TIRAMOLA ÇEVİRMEK — Bkz: "Tıramola etmek".

TIRAMOLA ETMEK — 1)Bkz: "Tıramola". 2)Fleeting. Shifting. Overhaul the tackle. Palanga tramolası. Makaraları kavuşmuş (minde olmuş) palangayı açmak, makaralarını açmak, tekrar kullanılacak duruma getirmek.

TIRAMOLA MAYISTIRA — Main sail haul.

TIRATA — Shallop — Balıkçılık için yapılmış ortaları havuzlu şalopa.

TIRFİL — Bkz: "Felek".

TIRFİL PALANGASI — Spanish burton. Single Spanish burton. Garnet — Biri sabit ve kamçılı diğeri hareket eden ve kancalı iki makaradan oluşan palanga.

TIRHANDİL — Trahandilla — Ege denizi tipi küçük yelkenli tekne. İki direkli ve cıvadralı latin yelkenli olabilir.

TIRHANDİL POSTALARI — Filling transoms. Stern frames — Kıç yelpazeleri arasına, sancaktan iskeleye konan ve ortalarından kıç bodoslamasının baş tarafına bağlanan kemerelerdir. Bunların en uzun olanlarına "Ana tırhandil" ya da "Mastori tırhandil" denir.

TIRNAK — Bkz: "Demir tırnağı".

TİCARET — Commerce. Trade.

TİCARET ÂTEŞESİ — Attache commercial.

TİCARET FİLOSU — Merchant marine fleet — Ticaret gemilerinin oluşturduğu filo.

TİCARET GEMİSİ — Merchant vessel.

TİCARET GEMİSİ KAPTANI — Master mariner. Master. Merchant captain. Bkz: "Süvari".

TİCARET MUHRİBİ — Commerce destroyer — Ticaret gemilerini zaptetmek için kullanılan sür'atli muhrip.

TİCARET MÜDÜRÜ — Traffic manager — Bir denizcilik işletmesinde gemilerin kiralanmasını, yük durumlarını, hareketlerini, dünya navlun piyasasını v.b. işleri takip eden sorumlu kişi.

TİCARET RÜZGÂRLARI — Trade winds — Alizeler. Subtropikal yüksek basınçtan Ekvator alçak basıncına doğru düzenli bir şekilde esen mevsim rüzgârları.

TİCARET SURASI — Board of trade.

TİCARİ EŞYA — Commodity.

TİCARİ KUSUR — Fault commercial — Taşıyan ve adamlarının yüke göstermeleri gereken özende yaptıkları kusur.

TİLKİCİK — Vulpecula — Bir takımyıldızı.

TİP KURTARMA ANLAŞMASI — Standard salvage agreement — Bütün sigorta ve kurtarma şirketleri ile kaptanlar ve gemi sahipleri tarafından bilinen ve "Lloyd" kuruluşu tarafından yapılarak geliştirilen tanınmış kurtarma anlaşması. Bu tip kurtarma anlaşmasının, tarafların çıkarlarını eşit olarak koruduğu kanısı kuvvetlidir. Bkz: "Ekler bölümü".

TİRİM — Trim — 1)Geminin başı ile kıçında çektiği sular, kanalar arasındaki fark ya da ilişki. 2)İstif. Hap — Ambarlara yüklenen yüklerin gerektiği şekilde yüklenmesi ve de hap edilmesi (dağılması, yayılması) 3)Yelkeni rüzgâra göre düzeltmek, doğrultmak.

TİRİM AÇISI — Trim line angle — Baş kıç kanalları arasında oluşan çizginin yatay düzlemle yaptığı açı.

TİRİM DEĞİŞMESİ Change of trim — Yüzen bir teknenin baş, kıç su çekimleri

(kanalları) arasında olan farkın değişmesi.

TİRİME GETİRMEK — To trim — Dengelemek, düzeltmek.

TİRİM GÖSTERGESİ — Trim indicator Geminin tiriminde olan durumu gösteren alet, gösterge.

TİRİMİ BİR PUS DEĞİŞTİREN MOMENT — Moment of change trim one inch. Inch trim moment — Birim tirim moment. '— Gemi tirimini bir pus değiştiren moment. Kadem-ton (foot-ton) olarak söylenir. Formül:

$$I.T.M = \frac{30.(T.P.I.)}{(B)^2}$$

B : Kalıp genişliği

T.P.I.: Birim batırma tonu Bkz. (T.P.I.)

TİRİMİ BOZUK — Out of trim — 1) Geminin olması gereken tirimde olmaması. 2) Geminin bir tarafa meyletmiş, yatmış bulunması.

TİRİMLİ — 1) Upwright — Geminin meyilsiz, dik duruşu. 2) Trim in good — Geminin baş, kıç tirim farkının gerektiği kadar olması ve herhangi bir tarafına (bordasına) yatmamış, meyletmemiş bulunması. Bunun tersi Bkz: "Tirimi bozuk".

TİRİMSİZ — On an even keel — Başta ve kıçta çektiği sular (kanalar) aynı olan düz gemi. Bkz: "Trimi bozuk".

TİRİM TANKLARI — Trimming tanks — Geminin tirimini ayarlamak için kullanılan tanklar. Örneğin baş ve kıç pik tankları.

TİRİM TULUMBASI — Trimming pump — Geminin tirimini ayarlayabilmek için kullanılan tulumba.

TİRİNGA — Gammoning — Cıvadrayı Talimara bağlayan zincirler ya da halatlar.

TİRİNGA ZİNCİRİ — Heel chain — Cıvadrayı talimara bağlayan zincir.

TİRİNKET — Bkz: "Tirinket sereni", "Tirinket yelkeni".

TİRİNKETİNE (FLOK) — Fore topmast stay sail — Pruva gabya istiralyası üzerine açılan flok.

TİRİNKETİNE FLOK İSKOTASI — Fore topmast staysail sheet.

TİRİNKET KANDİLİSA HALATI — Fore halliard — Bu halata "İstirise" de denir. Bkz: "Tirinket" ve "Kandilisa".

TİRİNKET MEZOLARI — Fore buntlines.

TİRİNKET PIRASYASI — Fore brace.

TİRİNKET SALABURUNU — Fore leach line — Bkz: "Tirinket", "Salaburun".

TİRİNKET SERENİ — Fore yard — Yelkenli bir teknede pruva direğinde en altta bulunan ana seren.

TİRİNKET VE MAYISTIRA BOSA ÇEMBERİ — Lower yard sling hoop — Bkz: "Bosa çemberi".

TİRİNKET VE MAYISTIRA TUROSA ÇEMBERİ — Lower yard truss hoop Bkz: "Turosa çemberi".

TİRİNKET YELKENİ — Fore sail. Fore staysail. Before sail — Tirinket sereni üzerine açılan yelken.

TİRİNKET YELKENİ İSKOTASI Foresheet.

TİRİZ — Batten — 1) İnce uzun çıta. Filika, sandal bordalarına, hasarı önlemek için vurulan ince uzun çıta tahtalar. 2) İnce, uzun lâma. Ambar mezarnalarında muşamba sıkıştırmakta kullanılır. 3) Bkz: "Yük tirizi".

TİRİZ HATTI — Cant ribbon — Teknenin başından kıçına doğru yaklaşık olarak güverte hattı üzerine boya, çıta ile çekilen hat.

TİRİZ KULAKLARI — Cargo cleat — Bkz: "Yük tirizleri"ni posta üzerinde tutan çengeller.

TİRİZLERİNİ VURMAK — Batten down — Ambar üstüne muşambalarını çekip tirizlerini vurmak. Bkz: "Tiriz 2".

TİRİZLİ YELKEN — Battened sail — Yatay tirizlerle rüzgâra karşı sağlamlaştırılmış yelken. Yelkenin daha iyi açılmasını sağladığı gibi ek kuvvetlendirme de verilmiş olur.

TİRNELE — Knittle. Point — Tente yakalarını vardavele zincir, demir ya da teline bağlamak için birer çımaları yakalar üzerindeki matafyonlara dikilmiş tel ve mürnellerden örülmüş kısa kamçılar.

TİRSİ BALIĞI — Twaid shad — Bkz: "Karagöz tirsi".

TİTAN — A satellite of Planet Saturn — Zühal gezegeninin bir uydusu.

TİTREŞİM — Vibration. Oscilation.

TİTREŞİM DENEYİ — Vibration test.

TİTREŞİM, DEVAMLI — Continuous oscillation.

TİTREŞİM EKSENİ — Axis of oscillation.

TİTREŞİM, ELASTİK — Elastic Vibration.

TİTREŞİM, ELEKTRİKSEL — Electical vibration.

TİTREŞİM FREKANSI — Frequency of vibration — Saniyedeki titreşim sayısı.

$$f = \frac{1}{T}$$

T : Titreşim Peryodu

TİTREŞİM GENLİĞİ — Amplitude of vibration — Titreşim yapan bir cismin denge konumundan ayrılabileceği en uzak mesafe.

TİTREŞİM İZOLASYONU — Vibration isolation.

TİTREŞİM İZOLATÖRLERİ — Vibrator

mounts Vibration absorber.

TİTREŞİMLERİ,BURULMA—Torsional Vibrati ons.

TİTREŞİMLERİ,TEKNE—Hull vibrations.

TİTREŞİMLER, KENDİ KENDİNİ BESLEYEN—Self-Excited vibrations.

TİTREŞİMLER, PERVANE TARAFINDAN İNDÜKLENEN—Propeller induced vibrations—Pervanenin su içinde çalışmasından doğan ve tekneye intikal eden titreşimler.

TİTREŞİM,MEKANİK—Mechanical vibration.

TİTREŞİM MUKAVEMETİ—Dynamic strength—Dinamik dayanıklılık.

TİTREŞİM PERİYODU(MÜDDETİ)—Period of vibration (oscillation)—Bir tam titreşim için geçen zaman.

TİTREŞİM,SERBEST—Free vibration—Titreşim yapan bir sisteme hiç bir dış kuvvet etkimemesi hali.

TİTREŞİM,SÖNÜMLÜ—Damped vibration—Titreşim yapan bir sistemde, titreşim olayını söndürmeye çalışan bir eleman bulunması hali.

TİTREŞİM,SÖNÜMSÜZ—Vibration without damping. Undamped vibration.

TİTREŞİM,ZORLANMIŞ—Forced vibration—Titreşim yapan bir sisteme dıştan bir kuvvet etkimesi hali

T KESİTLİ PROFİL—T bar. Tee bar.

T.L.—"Total loss—Tam ziya (kayıp)"ın kısa yazılışı.

T.L.O.—"Total loss only—Yalnız tam ziyada ödenir"in kısa yazılışı.

TOKA—Close up. Hoist—Örneğin sancak, işaret flâmasını kaldırıldığı yere kadar basmak. Toka etmek. Bir sancağı çekildiği gönderin şapkasına, bir işaret flâmasını kaldırıldığı seren makarasına kadar basmak, bir iskotayı işleyecek pay kalmayıncaya kadar lâva etmek, toka etmek işlemidir.

TOKADA—Bkz: "Toka".

TOKA PIRASYA—Brace sharp all—Bir sereni olanaklar elverdiğince pırasya etmek anlamına kullanılır.

TOKA SANCAK—Hoist the colors—Bkz: "Toka".

TOKMAK—Maul. Hammer.

TOKMAK,AĞAÇ—Wooden hammer.

TOKMAK,KURŞUN—Lead hammer.

TOMAR—Artillery rammer—Ağızdan doldurmada topların haznelerine hartuç ve mermiyi sürüp yerleştirmekte kullanılan ucu takozlu gönder.

TOMAR ETMEK - Cleaning the tubes of fire tube boiler—Alev borulu kazanlarda borularda biriken kurumu temizleme işlemi. Bkz: "Tomar takımı".

TOMAR TAKIMI—Boiler tubes cleaner tool—Kazan temizleme takımı.

TOMBAZ—Flat. Flat bottomed—Düz karinalı, tekne.

TOMRUK—Log — İşlenmek üzere hazırlanmış kütük.

TOMRUK SAPANI—Timber dogs.

TON—Ton-1000 kg'a eşit kütle ölçüsü birimi. Buna metrik ton'da denir. 2240 libre karşılığı "Büyükton - Long ton" 1016,05 kg, 2000 libre karşılığı "Küçük ton - Short ton" 907,18 kg'dır. Bunlar ağırlık tonlarıdır. Bkz: "Tonilâto".

TONAJ—Tonnage — Bkz: "Tonilâto".

TON BAŞINA GARANTİ EDİLEN HACİM—Guaranteed space per ton—Bu deyim genellikle tahıl yüklemelerinde kullanılır.

TONİLÂTO—Tonnage—Gemilerin iç hacimlerinin ifadesinde kullanılan 2.83 metreküp (100 kadem küp) eşit hacim birimine denir. (Resmî Gazete sayı: 12260, tarih: 8.4.1966). Bkz: "Gros tonilâto", "Net tonilâto", "Ton".

TONİLÂTO AÇIKLIĞI—Tonnage opening. Tonnage well. Tonnage hatchway—Bkz: "Barınak güverteli" gemilerde kullanılan bu deyimler ile "Açık", "Kapalı" barınak güverteli gemilerin tonilâto hesaplamaları değişir.

TONİLÂTO BELGESİ—Tonnage certificate—Bkz: "Tonilâto" için verilen belge.

TONİLÂTO DERİNLİĞİ—Tonnage depth Bkz: "Tonilâto" hesaplamalarında ambar farş tahtalarının üstünden tonilâto güvertesine kadar olan derinlik.

TONİLÂTO GENİŞLİĞİ—Tonnage breadth — Yatay olarak karşılıklı postalar arasında ölçülen gemi genişliği.

TANİLÂTO GÜVERTESİ—Tonnage deck Gemi tonilatosunun ölçüldüğü güverte. (Bkz: "Tonilâto"). Genel tanım olarak "Tonilâto güvertesi" bir güverteden fazla güvertesi olan gemilerde omurgadan itibaren ikinci güverte, diğer gemilerde en üst güvertedir. 8 Nisan 1966 tarih 12260 sayılı Resmî Gazetede: "Üçten az güverteli gemilerde alttan ikinci güverteye "Tonilâto güvertesi", bu güvertenin altında kalan hacime de "Güverte altı tonilâtosu" denilmektedir.

TONİLÂTO RÜSUMU—Tonnage dues. Net recister ton üzerinden alınan liman rüsumu.

TONOZ—1)Beach gear. Ground gear. Ground tackle—Gemi kurtarmada, oturan bir gemiyi kurtarmak için yüzdürme yönüne ya da yüzdürmeye yararlı olabilecek yöne atılan ağır demir (ler). Birkaç kilit zincir ve bir roda tel halat, vira palangası, vira edecek kuvvet (vinç) ve demir (ler)den oluşan bir takımdır. Altı dilli bir vira palangası faydalı donatıldığı ve tirentisine beş ton vira kuvveti

uygulandığında tonozdan yaklaşık olarak 35 ton çekme kuvveti elde edilebilir. Tonozda iki demir bulundurulduğu zaman buna "Ağır tonoz" denir. 2)Anchored buoy for small crafts—Küçük tekneler için demirli şamandıra.

TONOZ ATMAK—Laying ground tackle Bkz: "Tonoz"un atılması.

TONOZ BALIĞI—Tunny.

TONOZ DEMİRİ—1)Kedge anchor. Stream anchor. Stern anchor—Göz demirinden küçük (kabaca üçte biri) olan ve gemilerin kıç taraflarında bulunan demir. Kıçtan atılarak geminin kıçını istenilen yerde tutmak amacıyla bulundurulursa da hemen hemen hiç uygulanmaz. Gemi karaya gittiği zaman kıçtan geminin yüzebileceği yöne doğru atılınca azda olsa fayda sağlar. Ancak ağırlığı az olduğundan kolayca tarar. Bkz: "Tonoz"da atılan tonoz demirleri yaklaşık olarak 3/5 ton ağırlığındadırlar.

TONOZ DEMİRİ LOÇASI—Stern pipe. Kıçta bulunan tonoz demiri için yapılmış loça. Kıçtan demirleyen gemilerde görülür.

TONOZLAMAK—Kedging—Bkz: "Tonoz demiri"nin atılması.

TOPAÇ—Handle—Kürek topacı. Küreğin tutulan yeri ile boğazı arasındaki bölüm.

TOP ÇAPI—Calibre of the gun.

TOPÇU SUBAYI—Gunnery officer.

TOP EVİ—Gun mount.

TOP GÜVERTESİ—Gun deck.

TOP KALKANI—Gun shield.

TOPLAM SAPMA—Compass error—Bkz: "Doğal sapma" ve "Yapay sapma"nın cebirsel toplamı.

TOPLAM ZAMAN—All purposes—Hem yükleme hem boşaltma için toplam zaman.

TOPLANMIŞ—Bkz: "İstinga edilmiş".

TOPLU SAATLER—Cumulative hours. Bazı kömür kira anlaşmalarında gemi sahibine gemisinin hazır olabileceği günler kadar hak verilmesine karşılık kiracılar geminin geç kaldığı günler kadar yükleme zamanı elde ederler.

TOPLU TALEPLER—Cumulative claims. Bazı durumlarda muafiyet altında kalan özel (hususi) avaryalar toplu olarak alınabilir.

TOP MENZİLİ—Range.

TOP PALANGASI—Double luff. Double purchase. Two fold purchase—İki dilli iki makaradan oluşan palanga.

TOPU DİRİSA ETMEK—Train a gun—Bir topu istenilen yöne çevirmek.

TOPUK—1)Bank. Shelf—Derin suda bulunan sığlık. 2)Heel—Dikili bulunan direk, çubuk, seren, yük bumbası v.b. alt başları. Buna taban da denir. Bkz: "Iskaça"ya dikilen kısım. 3)Toe—Köşebent ya da dirseklerin topuğu. 4)Bkz: "Dümen topuğu" tabanı.

TOPUK MAKARASI—Heel block—Yük bumbası donanımında bumba topuğu yakınına konulan makara.

TOPUK MAKARASI MAPASI—Heel block eye plate.

TOPUK MAKARASI ZİNCİRİ—Heel block chain.

TOPUK PARAÇOLU—Heel knee—Omurga ve kıç bodoslamayı birbirine bağlayan paraçol.

TOPUZ—Masthead flag. National flag on truck of the mast—Resmi günlerde alay (işaret) sancaklarıyla beraber ya da alay sancağı çekilmeksizin yalnız direk şapkalarına çekilen ulusal sancaklar.

TORİK BALIĞI—Atlantic bonito. Short finned tunny.

TORK—Torque—Bir cismi döndüren, döndürmeye çalışan etken. Dönme, devir ya da burulma doğuran kuvvet ya da kuvvetler. Bkz: "Torsiyon kuvveti". Teğet olan bir kuvvetin dönme momenti. Bir şaft ya da dümen şaftını çevirmek için gerekli olan kuvvetler momenti.

TORNA—One revolution—Bir devir (örneğin makinenin, şaftın, pervanenin).

TORNA ÇARK—Turning gear. Turn on—Ana makineyi ve şaftını limanda, onarım ya da bakım için çeviren donanım ve çevirme işi.

TORNAGER—Turning gear—Makineyi el kuvveti ile çevirebilmek için yapılmış mihaniki tertibat, donanım. Bkz: "Torna çark", "El Tornagiri".

TORNA GÖSTERGESİ—Counter—Devir göstergesi. Makinenin yaptığı devri gösteren müş'ir, gösterge.

TORNA TEZGÂHI—Lathe.

TORNAVİDA—Screw driver.

TORNAYT—Turn ahead—Makinenin ileri çalıştırılması için verilen emir.

TORNİSTAN—Turn astern—Makinenin teknèyi geriye hareket ettirecek şekilde dönmesi için verilen emir.

TORNİSTAN HAREKETİ—Stern way. Astern propulsion—Teknenin geri gitmesi.Bkz: "Geri yol".

TORNİSTAN TERTİBATI—Reversing gear—Makinenin geri çalışması için yapılmış donanım.

TORNO—Single block—Tek dilli makara. Bkz: "Ayak torno".

TORPİL—Bkz: "Torpito".

TORPİL BALIĞI—Cramp fish—Çıkardığı elektriği silah olarak kullanan balık.

TORPİTO—Torpedo—Savaş gemilerinden düşman gemilerine atılan bu silâh, ayar edildiği üzere deniz altında gider ve hareketi basınçlı hava ile sağlanır. Başında bulunan patlayıcı madde, vurduğu yerde patlayarak hasar yapar.

TORPİTO AĞI—Torpedo net—Torpitodan korunmak için gerilen ağ.

TORPİTO AĞI MATAFORASI—Torpedo booms—Torpitodan korunmak için atılacak ağları tutan yan mataforalar.

TORPİTO ATEŞ HAVASI SARNIÇLARI—Torpedo tube air impulse tanks.

TORPİTO ATIŞ İDARESİ—Torpedo fire control.

TORPİTO ATIŞ TERTİBATI—Torpedo gyro angle setters.

TORPİTO ATMAK—Fire a torpedo.

TORPİTO AVARALIĞI—Torpedo side boom—Torpitoyu gemiye alırken ya da gemiden dışarıya verirken bordaya çarpmaması için yapılmış matafora donanımı.

TORPİTO BOT—Torpedo boat—Ana silahı torpitolar olan küçük fakat sür'atli savaş gemisi.

TORPİTO DAİRELERİ—Torpedo rooms.

TORPİTO FORMÜLÜ—Torpedo formula-

$$\frac{\text{Torpito mesafesi}}{\text{Torpito hızı}} = \frac{\text{Atış menzili}}{\text{Nisbi torpito hızı}}$$

TORPİTO İSTASYONU—Torpedo station Torpitoların durumlarını saptamak ve deneyler yapmak üzere yapılmış poligonlar.

TORPİTO KOVANI—Torpedo tubes—Torpitonun çıkış yerleri.

TORPİTO KOVANI ARKA KAPAKLARI—Torpedo tube doors.

TORPİTO KOVANI ÖN KAPAKLARI—Torpedo tube shutters.

TORPİTO MENZİLİ—Torpedo range—Torpitonun seyredebileceği toplam mesafe.

TORPİTO MESAFESİ—Torpedo run—Torpitonun kovandan çıkıp hedefe ulaşıncaya kadar seyrettiği gerçek mesafe.

TORPİTO SUBAYI—Torpedo officer—Bir savaş gemisinin torpito ve bu konu ile ilgili görevi üstlenen subay.

TORPİTO UÇAĞI—Torpedo bomber. Torpedo plane—Torpito atan uçak.

TORSİYON—Torsion—Burulma. Bir tork ya da salınım nedeniyle bir cismin deforme olması.

TORSİYON AÇISI—Angle of torsion. Formül:

$$\phi = \frac{32.T.L}{G.d^4}$$

d : Burulan şaftın yarıçapı

L : Burulan şaftın boyu

T : Torsiyon(burulma)momenti

G : Malzemenin kayma modülü

TORSİYON ELASTİKİYETİ—Torsional elasticity.

TORSİYON GERİLMESİ—Torsional stress.

TORSİYON KUVVETİ—Torque. Torsional force—Bkz: "Tork".

TORSİYON MOMENTİ—Torque. Torsional moment.

$$T = I \cdot \omega^2$$

I : Atalet momenti

ω : Açısal ivme

TORSİYON MUKAVEMETİ—Torsional strength.

TORSİYON YAYI—Torsion spring.

TORSOLOM PALANGASI—Reef tackle-Yelkeni serene sarmak için kullanılan küçük palanga.

TOSLAMAK—Slight collision. Strike—Geminin başının hafif olarak bir yere çarpması.

T.P.I.—"Tons per inch—Bir pus batırma tonu"nun kısa yazılışı.

T.PROFİL,BALPLI—Tee bar balbed.

TR.—"Tower—Kule"nin kısa yazılışı.

TRAKA—Bkz: "Tıraka".

TRAKONYA BALIĞI—Greater weever.

TRAMP GEMİ—Tramp vessel-Seferlik,nerede uygun yük bulursa onu taşıyan gemi. Düzenli sefer yapmayan gemi.

TRANSİT—Transit—1)Geçiş. Bir malın bir memleketten başka bir memlekete giderken yolun üzerinde bulunan diğer bir memleketten serbestçe geçmesi ya da geçici olarak kalması. 2)Gözlemcinin meridiyeninden gök cisminin geçmesi. 3)İki maddenin aynı kerteriz, çizgi üzerinde bulunması, geçişmesi.

TRANSİT AMBARI—Bonded store. Bonded warehouse—Gümrüklü, ithal edilmemiş eşya ambarı.

TRANSİTE ALMAK—To make transit. Alignment—Fenerleri ya da cisimlerin bir yön, doğru üzerinde bulunması. Bkz: "Transit hattı".

TRANSİT EŞYA—Duty free—Gümrük rüsumundan, vergisinden muaf olan eşya.

TRANSİT GEÇEN—In transitu.

TRANSİT HATTI—Transit line. Leading line—Bkz: "Transit 3". "Rehber fenerleri".

TRANSİTİN AÇMASI—Opening a transit İki cismin transitinin (aynı çizgi üzerinde bulunması) bozulması. Aralarında açı doğması.

TRANSİT KUMANYA—Bonded provision store—Gemiye alınan gümrüğü ödenmemiş, transit, gereç, yiyecek, içecek. Hangi ülkeden alınmışsa o ülkenin dışında kullanılacak yiyecek.

TRANSİT SUNDURMASI—Transit shed-Transit ambarı.

TRANSİTTE DURDURMA—Stoppage in transittu—Malı gönderenin kaptandan, malın gönderilene teslim edilmemesini

istemesi.

TRANSİT YÜK — Bonded goods — Gümrüğü ödenmeden antrepoya konulmuş eşya, yük.

TRANSİT YÜK ALINDISI — Debenture-Transit olarak çıkan yük için gümrük idaresinin verdiği belge. Ödenmiş gümrük resminin geri alınmasını sağlar.

TRANSPORT — Transport — Asker taşımak için kullanılan gemiler.

TRAVERS — Traverse. Heaving to. Heave to-Travers yapmak, traverse çıkmak. Fırtınalı havada teknenin hırpalanmaması ya da hasar görmemesi, yelkenle seyirde ilerliyebilmek için yapılan zigzag seyir.

TREMOLA — Bkz: "Tıramola".

TREN FERİSİ — Train ferry — Tren vagonlarını karşıdan karşıya taşıyan gemi. Bu taşıma ile eşya, vagondan çıkarılmadan yolculuğuna devam edebilir.

TRENTİ — Fall. Leading part. Tackle fall Bir halatın ya da palanganın vira edilen, tutularak çekilen kısmı, halatı, çıması.

TRENTİCİ — Lowerer — Filikayı mayna ederken palanganın trentisine kumanda eden kişi, mayna eden.

TRİANDİL — Bkz: "Tırhandil".

TRİBOLU TAŞI — Hollystone — Eskiden tahta güverteleri sürterek temizlemek için kullanılan kum taşı.

TRİNGA — Bkz: "Tiringa".

TRİNKET — Bkz: "Tirinket".

TRİNKETİNE — Bkz: "Tirinketine".

TROL — Trawl — Iğrıp. Suyun dibindeki ucu çeken, sürükleyen deniz aracına bağlı olarak deniz dibinde sürüklenerek çekilen huni biçiminde geniş ağızlı balık ağı. Trol ağı.

TROL AĞI ALT YAKASI — Cod end.

TROL BALIKÇI — Ship travelling. Dragger-Bkz: "Trol" ağını sürükleyen balıkçı teknesi.

TROL DİP HALATI — Ground rope.

TROL HALATI — Trawl warp — Sürüklenen ağı çeken dip halatı.

TROPİKAL — Tropical — Dönenceler arası. Bkz: "Dönenceler".

TROPİKAL CEPHE — Tropical front — Bkz: "Cephe".

TROPİKAL HAVA — Tropical air. Equatorial air — Alçak enlemlerden yüksek enlemlere gelen hava.

TROPİKAL SENE — Bkz: "Güneş yılı".

TROPİKAL SİKLON — Tropical cyclone — Alçak enlemlerden, tropiklerden deniz üzerinde doğan meteorolojik depresyon. Bkz: "Siklon". İlk önce batıya doğru hareket ederek sonra poyraza döner (Güney yarımküresinde kesişlemeye).

TROPİKAL VE YAZ BÖLGELERİ — Zone permanent.

TROSA DELİĞİ — Mast trunk. Mast hole-Direğin güverteden geçtiğ daire biçiminde delik. Bkz: "Turosa".

TROSA DELİKLİ OTURAK — Sailing thwart — Yelken direklerinin geçtiği deliklere sahip oturak.

TRUVALILAR — Trojans — Bir küçük gezegenler sürüsü.

T.S.S. — "Twin Screws Steamer — Çift uskurlu gemi"nin kısa yazılışı.

TUĞAMİRAL — Rear admiral. Commodore.

TÜL — Bkz: "Boylam".

TULANİ — Longitudinal. In length — Boyuna, boylamasına.

TULANİLER ARASI — Spacing of longitudinals — Gemi yapımında boyuna kirişler, kuşaklar arası.

TULUM — Boiler suit. Overall — İşbaşında giyilen ve ceketi, pantolonu bir olan iş giysisi.

TULUMBA — Pump — Sıvaları bir yerden bir yere taşımak, basmak için kullanılan ve hareketini bir stim makinesinden, motordan ya da el'den alan makine.

TULUMBA BASMA YÜKSEKLİĞİ — Total head — Tulumbanın alıcı ucundan (emdiği yerden) basma sonuna kadar olan yükseklik.

TULUMBA DONANIMI — Pumping plan — Geminin pompalanacak, basılacak ya da doldurulacak yerlerini, boru donanımlarını ve tulumbalarını gösteren plan.

TULUMBA HAZNESİ — Pump barrel.

TULUMBA KOLU — Pump handle. Pump brake — Tulumbayı çalıştıran kol.

TULUMBA KUYUSU — Pump well — Basılacak suyun toplandığı kuyu, yalak.

TULUMBALAMAK — Pumping — 1)Sıvıyı basmak. 2)Barometre cıvasının dış etki ile sarsılması.

TULUMBA SALMASTIRASI — Pump leather. Packing.

TULUMBA ÜST KAPAĞI — Pump box.

TULUMBAYI ÇALIŞTIRMAK — Priming. Fang.

TULÛ — Bkz: "Fecir". A rising (of the haevenly body).

TUMBA — 1)Turning upside down — Alt üst etmek. 2)Turning a vessel nearly at the same position for maneuvering — Bir gemiyi manevra için olduğu yerde döndürmek.

TUNA NEHRİ — Danube.

TUNA NEHRİNE AİT — Danubian.

TUNA TONİLATO KURALLARI — Danube tonnage rules — Tuna nehrinde seyir yapan gemiler için konulmuş tonaj kuralları.

TURBİN — Turbine — Bkz: "Türbin".

TURNA BALIĞI — Pike. Needlefish.

TUROSA — Truss. Truss hoop. Truss band-Serenleri bulundukları çubuklara, direklere bağlayan halatlara ya da serenleri direk ya da çubukları üzerinde sıkıp tutan çemberlere denir.

TUROSA ÇEMBERİ – Bkz: "Turosa".

TUROSA ÇEMBERİ BONCUĞU – Trucks – Turosa çemberi ya da giz çatalı halatına geçirilen küre boncuk. Hisa, maynada sürtünmeyi azaltıcı yararı vardır.

TUROSA DELİĞİ ÇEMBERİ – Mast clamp – Filikalarda, sandallarda yelken direğinin oturakta geçtiği delik etrafında bulunan metal çember.

TUROSA HALATI – Bkz: "Çatal halat".

TUTAMAÇ – Handle – Kürekte tutulacak yer. Bkz: "Topaç".

TUTAMAÇ HALAT – Grab line – Can filikası, sal v.b. etrafında ya da altından dolaştırılan halat.

TUTANAK – Process verbal. Statement of fact.

TUTMAK – 1) Bkz: "Aganta". 2) Seizure – Gemiyi üstün kuvvetle ya da yasal kuvvetle alıkoymak. Bkz: "Tedbir", "Tutulma".

TUTSAK GEMİSİ – Slaver. Slave ship.

TUTUKLAMA – 1) Angary – Gemi ve varsa yükün tutuklanması. 2) Arrest – Kişinin tutuklanması. Geminin borcundan ötürü seferden alıkonması, tutuklanması. 3) Lien – Tedbir, hapis.

TUTULMA – 1) Detention – Alıkonma. Geminin yetkililerce limanda tutulması, alıkonulması. 2) Eclipse – Husûf. Güneş ya da Ay'ın tutulması. Birinin diğerini kapaması. Ay'ın Güneşi örtmesi "Gün tutulması" na, Yer'in Ay'ı örtmesi "Ay tutulması"na neden olur.

TUTULMA DAİRESİ – Ecliptic – Güneş'in görünen yörünge düzlemi, Yer'in merkezinden geçen sabit bir düzlem olup; bu düzlemin Gök küresi ile ara kesiti olan büyük daireye denir.

TUTULMA (DAİRESİ) DÜZLEMİ – Plane of ecliptic – Bkz: "Tutulma dairesi".

TUTULMA DÜZLEMİ SAPMASI – Inclination of Ecliptic – Ekliptik (Tutulma düzlemi) ile Gök ekvatoru arasındaki, – diğer bir deyimle, Yer'in Ekvator düzlemi ile yörünge düzlemi arasındaki açı 23°27 dır. Bu açı durağan değildir. Halihazırda bu açı 128 yılda bir dakika azalmaktadır.

TUTUŞABİLİR – Flammable.

TUTUŞABİLİR YÜK – Inflammable cargo.

TUTYA – Zinc – Geminin bronz olan pervanesini kimyasal etkilerden korumak amacıyla geminin kıç kepçe altına ve kıç kuruz etrafına konulan çinko, tutya parçaları, kimyasal işlemi üzerine çektiğinden pervane aşınmaya, yenmeye, oyulmaya karşı korunmuş olur.

TUZ – Salt.

TUZLA – Salt pan.

TUZLU ARAZİ – Saltings – Deniz düzeyinden aşağı ve tuzlu su ile işe yaramaz hale gelmiş arazi.

TUZLULUK – Salinity – Suda erimiş tuz miktarı. Tatlı suya oranlı olarak söylenir.

TUZLU SU – Salt water – Deniz suyu.

TUZ ÖLÇER – Salinometer.

TUZ ÖLÇME MUSLUĞU – Salinometer cock – Kazan suyunu kontrol edebilmek için kazana konulan küçük musluk.

TÜCCAR FİLOSU – Bkz: "Ticaret filosu".

TÜCCAR GEMİSİ – Merchant marine vessel – Ticaret gemisi. Ticaret amacıyla çalıştırılan gemi.

TÜCCAR KAPTAN – Bkz: "Gemi kaptanı".

TÜFEK NAMLUSU – Gun barrel.

TÜL BULUT – Veil cloud.

TÜM AMİRAL – Rear admiral.

TÜNEL – 1) Tunnel – Şaft tüneli. Makineden pervaneye giden şaftın kontrolunu, bakımını sağlamak amacıyla yapılmış tünel, geçit. 2) Trunk – Etrafı kapalı geçiş yeri.

TÜRBİN – Turbine – Buhar, su ya da gaz gibi bir akışkanın enerjisile döndürülen ve bir çarktan oluşan makine. Bu akışkanlar bir şaft üzerinde bulunan kanatlara çarparak şaftı döndürürler.

TÜRBİN AKSİYAL – Axial flow turbine – Eksenel akışlı türbin.

TÜRBİN, ANA – Main turbine.

TÜRBİN, ÇAPSAL – Radial turbine.

TÜRBİN, ÇİFT ÇIKIŞLI – Double discharge turbine.

TÜRBİN ÇİFT GÖVDELİ – Two cylinder turbine.

TÜRBİN, ÇOK GÖVDELİ – Multi cylinder turbine.

TÜRBİN, EKSENEL – Axial turbine.

TÜRBİN GRUBU – Turbo set.

TÜRBİNİ, AKSİYON – Impulse turbine.

TÜRBİNİ, ARA BUHAR – Bleeding turbine

TÜRBİNİ, BUHAR – Steam turbine.

TÜRBİNİ, CIVA – Mercury turbine.

TÜRBİNİ, ENDÜSTRİ – Industrial turbine.

TÜRBİNİ, EŞİT BASINÇ – Impulse turbine.

TÜRBİNİ, GAZ – Gas turbine.

TÜRBİNİ, GEMİ – Marine turbine.

TÜRBİNİ, KARA – Stationary turbine.

TÜRBİNİ, KARŞI BASINÇ – Back pressure turbine.

TÜRBİNİ, KONDENSASYON Condensing turbine.

TÜRBİNİ, ÖNCÜ Amont turbine.

TÜRBİNİ, REAKSİYON – Reaction turbine Bkz: "Reaksivon türbini".

TÜRBİNİ, TORNİSTAN – Astern turbine.

TÜRBİNİ, TEK ÇIKIŞLI – Single discharge turbine.

TÜRBİNİ, ÜST BASINÇ – Reaction turbine

TÜRBİN KANADI – Blade – Bkz: "Türbin" akışkanının çarptığı kanat.

TÜRBİN, RADYAL – Radial turbine.

TÜRBİN, YARDIMCI – Auxilary turbine.

TÜRK CEVİZİ – Turk's head – Bkz: "Mevlana cevizi".

TÜRK TİCARET KANUNU – Turkish

Commercial Code.

TÜYÜP — Bkz: "Torpito kovanı".

TV.TR. — "Television tower — Televizyon kulesi"nin kısa yazılışı.

U

U—1)Uluslararası işaret sancaklarından "U" harfi: "Tehlikeye gidiyorsunuz" anlamına kullanılır—Alphabetical flag "U" of International code of signals means: "You are running into danger. 2)Unwatched light—Gardiyansız fener" in kısa yazılışı. 3)Bkz: "Radyo telefon usulleri".

UÇAK GEMİSİ—Aircraft carrier—Uçak taşıyan savaş gemisi.

UÇAN BALIK—1)Flying fish. 2)Volans-Bir takımyıldızı.

UÇKURLUK—Belly for halliard of a flag Bir sancak ya da flâmanın uçkurluk savlosu ile uçkurluk yakasındaki astar.

UÇKURLUK SAVLOSU—Lanyard through the belly of a flag—Sancak ya da flâmaların uçkurluk yakasına geçirilmiş, uçları kilitli (fırdöndülü işaret kilidi) kısa savlolar.

UÇKURLUK YAKASI—Head of a flag-Bir sancağın ya da flâmanın göndere ya da direğe bakan yakasıdır. Bu kısım uçkurluk savlosunun geçmesi için beyaz bezden astarla kuvvetlendirilmiştir. Karşı yakaya "Rüzgâr yakası"denir.

UÇSUZ BUCAKSIZ BUZ YIĞINI—Field ice—Sınırları gemiden görülmeyen buz alanı.

UÇUCU—Altair—Kartal'ın a yıldızı.

UÇUCU MADDE—Volatile—Benzin gibi uçucu madde.

UÇURMAK—Bkz: "Arma budatmak".

UÇUŞ GÜVERTESİ—Flying deck. Flight deck. Landing deck—Uçak gemisinde uçakların kalktığı, indiği güverte.

UFUK—Horizon—Bkz: "Çevren", "Gözerimi".

UFUK ALÇALMASI—Dip—Gözlemcinin göz yüksekliğinin oluşturduğu gerçek ufuktan fazla olan açı.

UFUK AYNASI—Bkz: "Küçük ayna".

UFUKTA GÖRÜNMEK—Hull down—Ufukta direk ve bacası görünen gemi.

UFUKTA KAYBOLMA—Settle—Bir fenerin, burnun, uzaklaşırken ufukta kaybolması.

UĞRAK—Itinerary—Geminin sefer boyunca uygulayacağı yol. Uğranılacak limanlar.

UĞRAMAK—To call—Geminin limana uğraması.

UĞRAMA ÖZGÜRLÜĞÜ—Liberty of call-Navlun ya da diğer anlaşmalara konulan bu deyimle gemi belirli koşullar altında ara limanlara uğramak özgürlüğüne sahip olur.

UĞRANILACAK LİMAN—Port of call-Yük, yolcu, yakıt, su v.b. için uğranılacak liman.

UĞRANILAN HASAR—Damage sustained.

ULAŞTIRMA—Transportation—Nakliyat.

ULAŞTIRMA BAKANLIĞI—Ministery of Transportation-Ülkenin deniz taşımacılığı, gemi işletmeciliği, limanları, gemi adamları yetiştirmek v.b. işleri yürüten bakanlık.

ULUSAL BAYRAK—National flag. National coluor. Ensing.

ULUSAL DENİZCİLİK DAİRESİ—National maritime board—Devletin denizcilik işlerini yürüten, düzenliyen ofis.

ULUSAL SELAM ATIMI—Fire a..... national salute.

ULUSLARARASI DENİZDE ÇATIŞMAYI ÖNLEME TÜZÜĞÜ—International Regulation for Preventing Collision at Sea—Denizde seyreden deniz araçlarının güvenle seyredebilmeleri, birbirine çarpmamaları için düzenlenmiş uluslararası tüzük. Deniz trafiği kuralları. Bkz; "Ekler bölümü"

ULUSLARARASI DENİZ MİLİ—International nautical mile—Uluslararası

Hidrografi Dairesi tarafından kabul edilen 1852 metrelik mil ölçüsüdür. Bu uzunluk 44.5° enleminde bir dakikalık enlem karşılığı olan 6,076 kadem 2 pusa eşittir. Bizde 15.5.1964 tarih ve 476 sayılı karasuları yasasının birinci maddesine göre deniz mili 1852 metre olarak kabul edilmiştir. Bkz: "Mil".

ULUSLARARASI HAVA KODU— International weather code—Hava raporlarının sür'atli alınıp verilmesi için kabul edilmiş bulunan kod.

ULUSLARARASI İŞARET KOD KİTABI - International code of signals—Denizde seyreden çeşitli araçların değişik durumlarda etkin olarak konuşma, haberleşme yapabilmeleri için saptanmış ve kabul edilmiş işaretler ve kodlar.

ULUSLARARASI KONVANSİYON — International convention—Denizci ulusların denizcilikle ilgili sorunlarını hallet mek için yapmış oldukları toplantı ve anlaşma.

ULUSLARARASI ÖLÇME KURALLARI - International rating rule. Universal rating rules—14 1/2 metre ve altındaki yatların ölçülme kuralları. 1933 senesinde Avrupada kabul edilmiştir.

ULUSLARARASI TELSİZ KURALLARI - International radio rules—15 ve 45 dakikalık zamanlarda, 500 kilosaykılda bütün gemiler telsiz haberleşmelerini kesmek ve yardım isteyenleri üç dakika dinlemek zorunda olduğu hususunda uluslararası anlaşma.

ULUSLARARASI YAT İŞARETLERİ— Universal yacht signals—Yatlar için hazırlanmış uluslararası işaretler.

ULUSLARARASI YÜK HATLARI International load lines—Bkz: "Yük hatları", "Sigorta markası", "Fribord markası".

ULUSLARARASI YÜK HATLI GEMİ - International load line ship—Yüzelli gros ya da daha büyük tonajda (tonilâtoluk) yük ve yolcu taşıyan, uluslararası yük hattı kurallarına bağlı olan gemiler.

ULUSLARARASI ZAMAN—Greenwich mean time—Uluslararası zaman anlaşmasını sağlamak amacıyla kabul edilmiş zaman. İngilterenin Greenwich kasabasından geçen boylam sıfır olarak kabul edildiğinden, bu boylamın 7.5 derece batı ve doğu boylamları arasında kalan zaman dilimi sıfır, bu kesimin batısında ve doğusunda kalan her 15 derecelik boylam dilimi bir saat olmak üzere saatler. Uluslararası bir düzen içinde uygulanırlar.

UMACI—Algol. Star B Persei—Persei'nin B yıldızı. Parlaklığı 3 günden daha az bir zaman içinde 3 ile 5 parlaklık derecesi (kadir) arasında değişir.

UMK MANOMETRESİ—Depth gauge—Derinlik gösteren gösterge.

UNCOV—"Uncovers—Su üstüne çıkar"ın kısa yazılışı.

UNSUR—Element-Rüzgâr, sıcaklık, soğuk, yağmur, kar gibi elemanlar.

U.PROFİL—Channel. Channel bar—U şeklinde gemi yapı elemanı.

URANÜS—Uranus—Güneşe uzaklık sırasında yedinci olan ve Saturn ile Neptün arasındaki gezegen.

USKUMRU BALIĞI—Mackerel. Atlantic mackarel.

USKUNA—Schooner—İki ya da daha fazla direkli, genellikle yan yelkenlerle donatılmış yelkenli tekneler. Bazen pruva direğinde seren yelkenler de bulunur.

USKUNDRA—Propeller guard. Outrigger 1)Örneğin çift pervaneli gemilerde pervaneden deniz araçlarını açık tutmak için kıçta, su düzeyine yakın yapılmış korkuluklar. 2)Karaya çekilen teknelere dayaklık yapan ağaçlar. Bkz: "Payanda".

USKUR—Screw—Bkz: "Uskur pervane".

USKUR DEMİR—Screw anchor—Devamlı bağlamalarda kullanılan bir çapa şekli. Deniz dibine dönerek girdiğinden daha iyi yerleşme ve tutma olanağı vardır.

USKUR PERVANE—Screw propeller—Makine tarafından döndürülerek tekneyi yürüten uskur kuramı (vida gibi dönen, Bkz: "Piç") üzerine değişik türde yapılmış pervanelerdir. Pervaneleri (dönen parçaları) davlumbazlar içinde demir kasnaklara bağlı olarak demir ya da tahta kanatlardan oluşanlara "Davlumbaz pervane" denir.

USKUR PERVANE EVİ—Bkz: "Pervane evi".

USKUR ŞAFT—Tail shaft. Tail end shaft. Propeller shaft. Screw propeller shaft Şaft kovanından geçen ve uskur pervaneyi ana şaft'a bağlayan şaft parçası.

USKUR ŞAFT SÖRVEYİ—Tail shaft drawing survey—Pervaneye bağlı olan şaftın havuzda çekilerek muayenesi.

USKUTA—Bkz: "İskota".

USTABAŞI—Foreman—Formen. Postabaşı. Tersanede havuzlarda gemi yapım ve tamirinde bir grup işçiye kumanda eden ve işinin ustası olan kişi.

USTA GEMİCİ—Able seaman. Able bodied seaman—Dümen tutmak, iskandil etmek, dikiş yapmak, yük donanımını kullanmak v.b. güverte bölümü hizmetlerinde ustalığa erişmiş tecrübeli gemici.

USTURLAP—Astrolobe—Güneş ve yıldızların çevren yüksekliklerini ölçüp zaman hesabı yapmayı sağlayan eski bir gözlem aracı.

USTURMAÇA—Fender. Buffer. Bongrace—Gemiler, deniz araçları bir yere yanaşıp kalkarlarken, bordalarının hasara uğramaması için deniz aracı ile yanaşılacak yer

arasında konulan balon, araba lastiği biçiminde cisim. Eski halatalardan yapıldığı gibi ağaçtan, lâstikten yapılanı da vardır.

USTURMAÇA,DÖNER—Child fender—İskele ya da rıhtımlarda kullanılan döner usturmaça. Genellikle lâstikten yapılır.

USTURMAÇA,MANTAR—Cork fender—İçi mantar parçaları ile doldurulmuş bulunan dışı halat örme usturmaça.

USTURMAÇA TUTMAK—To fend—Yanaşılıp kalkılacak yer arasında usturmaça koymak, tutmak. Bu surette hasar olasılığı azaltılmış olur.

USTURPA—Plate spunyarn. Plait spunyarn. Colt—Eskiden gemicileri cezalandırmak için yapılan, ucu cevizli örme halat.

U/W—"Underwriters—Sigortacılar"ın kısa yazılışı.

UYARI—Caution. Warning—Dikkat edilmesi ve uyulması istenen husus.

UYARICI İŞARET—Warning mark—Yük üzerine vurulan uyarıcı işaret, marka.

UYARMA—Warning—Bildiri. İhbar. İhtar. Dikkat edilmesi gereken husus için yapılan uyarma.

UYDU. Satellite. Secondary planet—Peyk. Gezegen etrafında dönen ikinci gezegen.

UYGUN HAVA—Permiting weather. Favourable weather.

UYGUN HIZ—Convenient speed—Sefer anlaşmasında yüklemenin bitiminden sonra, geminin uygun hızla varış limanına gideceği koşulu. Bu deyim "with all reasonable speed—Bütün makul hızla" şeklinde de olabilir.

UYGUN OLMAYAN DENİZ DİBİ—Foul bottom—Kayalık, leş (gemi enkazı) v.b. deniz dibi (kar'ı bahir).

UYGUNSUZ SEFER (SEYİR)—Improper navigation—Sefere, seyre uygun olmayan davranışlar ya da geminin hazırlanamaması. Bkz: "Teknik kusur", "Ticari kusur".

UZADE HATASI—Bkz: "Sekstant uzade hatası".

UZAKDOĞU—Fareast. Orient.

UZAK MESAFE—Long range.

UZAKTA—Outlying—Kıyıdan ya da belirli bir konumdan (mevkiden) olan açıklık.

UZAKTAN KUMANDALI—Remote control—Makinelere, mekanik ya da elektriki (elektronik), havalı donanımlar ya da bağlantılarla uzaktan manevra yaptırmak, kontrol altında tutmak, kumanda etmek.

UZAMA—1)Elongation—Bir boyutlu bir cismin yani bir çubuğun uçlarına uygulanan eksenel bir kuvvet altında boyunun uzaması. Formül:

$$\varepsilon = \frac{P.L}{A.E.}$$

P : Dış kuvvet

L : Çubuk boyu.

A : Çubuk kesiti

E : Malzemenin elastisite modülü.

2)Ductility—Madenin (asfalt gibi) uzama niteliği.

UZAMA KATSAYISI—Coefficient of elongation.

UZANIM—Elongation—Gezegen. Yer, Güneş üçlüsünün oluşturduğu açı. Yer'den gezegene ve Güneş'e bakan iki doğrultu arasındaki açı.

UZATMA—Period of grace—Temdit. Klas kuruluşlarının, gereğinde, bitmiş olan klas zamanı için vermiş oldukları kısa uzatma süresi.

UZATMA KOŞULU—Prolongation clause-Bir kira anlaşmasına konulan bu koşul ile kiracılara, kira anlaşmasının bitiş tarihinden sonra da anlaşmayı devam ettirme olanağı sağlanmış olur.

UZAY NAVİGASYONU—Astronautics—Uzay gemilerinin uzayda, iki nokta arasında gönderilmesi yollarını gösteren bilim.

UZUN—Over—Top atışlarında hedefi aşmak suretiyle düşen ya da havada paralanan mermi için kullanılan deyim.

UZUN DALGA—Long range. Long wave.

UZUN DİKİŞ—Long splice—Bkz: "Matiz dikişi".

UZUN DÜDÜK—Prolonged blast—Gemi düdüğü ile dört ilâ altı saniye arasında çekilen, süren uzun düdük.

UZUN HAMLA—Long stroke—Bkz: "Hamla".

UZUN KALOMA—Long stay—Demirli bir gemide zincire verilen kalomanın, demir yeri derinliğinin dört katından fazla olması. Buna "Tam kaloma" da denir.

UZUN KÖPRÜÜSTÜ—Long bridge—Gemi boyunun %15'ini kaplayan köprüüstü.

UZUN KÜREK ÇEKİŞİ—Bkz: "Uzun hamla", "Hamla".

UZUN LEVREK BALIĞI—Pike perch.

UZUN MENZİLLİ RADYO SEYRİ—Long range navigation—Kısaca "Loran". Gemi konumunu bulmak için kullanılan uzun menzilli (yüksek frekanslı) radyo dalgaları.

UZUN SAPLI FIRÇA—Striker. Man helper-Özellikle bordaları boyamada kullanılan uzun saplı fırçalar.

UZUN SÜRELİ GEÇİCİ GÖREV—On detached duty.

UZUN TON—Bkz: "Büyük ton". "Ton".

Ü

ÜCRET – Wages – Gemi adamı ücreti, yevmiye.

ÜÇ ADALI GEMİ – Bkz: "Üç kasaralı gemi".

ÜÇ AMBARLI – Three decker – Eski bir savaş gemisi tipi. En üst güvertesinden başka altında üç batarya top taşıyan savaş gemisi.

ÜÇ DEMİRLİ ŞAMANDIRA – Three legs mooring – Şamandıranın yerinde tam olarak durabilmesi, dış etkenlerle yerinden oynamaması için atılan üç demir.

ÜÇ DİLLİ MAKARA – Triple block. Treble block.

ÜÇGEN AYNA KIÇ – V Stern. Coffin stern. V harfi görünüşünde, üçgen biciminde düz, ayna kıç.

ÜÇGEN BAĞI – Triangular knot – Çımaları olmayan (bir yere bağlı) halatların bedenlerine yapılan bu bağ, izbarço bağının kullanıldığı bütün işlerde kullanılır.

ÜÇGEN BOĞATA – Heart – Bkz: "Boğata"

ÜÇ GENİŞLEMELİ – Tripple expansion.

ÜÇGEN RANDA YELKENİ – Shoulder of mutton sail – Bkz: "Randa yelkeni"nin üçgen biçiminde olanı.

ÜÇGEN YELKEN – Angulated sail – Üst parçaları orsa, alt parçaları altabaşo yakasına paralel olan üçgen yelken.

ÜÇ KASARALI GEMİ – Three island vessel- Başüstü (başkasara), orta kasara (köprüüstü) ve kıçüstü (kıç kasarası) biribirine birleştirilmemiş ve ana güverteden yüksek olan gemi tipi.

ÜÇ L – Three L (s) – Latitude, lead, and look out – Enlem, iskandil, ve gözcülük sözcüklerinin baş harflerinden oluşan bir seyir yöntemi. Bkz: "Kanal 3" seyrinde, en iyi kılavuz olarak bu deyim, Sir John Norris tarafından (1660 – 1749)da kullanılmıştır.

ÜÇLÜ TARET – Turret three guns.

ÜÇ PUNT HATTI ÜÇGENİ – Cocked hat- Bkz: "Punt, kesin". Üç punt hattının kesiştirilmesi sonucunda oluşturulan konum üçgeni.

ÜÇÜNCÜ ÇARKÇI – Bkz: "İkinci vardiya mühendisi". Mühendis diploması olmayan 2. Makine zabiti.

ÜÇÜNCÜ GÜVERTE ZABİTİ – Bkz: "Dördüncü kaptan".

ÜÇÜNCÜ KAPTAN – Second mate. Second officer – İkinci kaptandan sonra gelen güverte zabiti (Ticaret gemilerinde subay sözcüğü kullanılmamaktadır).

ÜÇÜNCÜ VARDİYA MÜHENDİSİ – Third assistant engineer – Mühendis diploması olmayanlara "Dördüncü çarkçı denilir".

ÜFÜRME – Admission. Blow.

ÜFÜRME, ÇAPSAL – Radial admission. Radial blow.

ÜFÜRME, EKSENEL – Axial admission. Axial blow.

ÜFÜRME, KISMİ – Partial admission.

ÜFÜRME, MÜKERRER – Repeated admission.

ÜFÜRME ORANI – Steam admission ratio.

ÜFÜRME, TAM – Full admission.

ÜFÜRME, TEĞETSEL – Tangential admission.

ÜLKER – Pleiades – Süreyya. Taurus (Öküz) burcu yakınında yedi görülebilir yıldız grubu.

ÜMİT BURNU – Cape of Good Hope – Afrikanın en güney ucu.

ÜNİFORMA – Uniform – Resmi elbise, giysi.

ÜS – Base. Military installation – Bir hareket ya da sefer için daima hazır olan yer.

ÜS KUMANDANI – Commandant naval district.

ÜSLER BÖLGESİ KUMANDANI – Sea frontier commander.

ÜS ARMAYI MAYNA ETMEK – Strip to a gantline.

ÜSTEĞMEN – Lieutenant junior grade. First lieutenant.

ÜSTESİNDENGELMEK - Coping with – Örneğin yara alındığında, içeri giren suları durdurmak, gemiye zararlı olmayacak duruma getirmek.

ÜST GEÇİŞ – Upper culmination – Gök cisimlerinin meridiyenden en büyük yüksekliktekı geçişi.

ÜST GÜVERTE – Upper deck – (Resmi Gazete 8.4.1966 gün, sayı 12260 Madde – 13 e göre) Havaya maruz bütün açıklıkları daimi kapatma tertibatiyle donatılmış bulunan ve bordalarında daimi kapatma tertibatı ile donatılmış da olsa açıklıkları bulunmayan en üst tam güverteye "Üst güverte" denir.

V

V-1)Uluslararası işaret sancaklarından "V" harfi: "Yardım isterim" anlamına kullanılır—Alphabetical flag "V". of international code of signal means: "I require assistance". 2)Bkz: "Radyo telefon usulleri".

VAKUM—Vacuum—Boşluk.

VAKUMMETRE—Vacuummeter. Vacuum gauge.

VALF—Valve—Akışkanların akmasını ya da akmamasını sağlamak için kullanılan musluklar. Vana.

VALF,ANA—Main valve.

VALF,CEK—Check valve.

VALF,ÇİFT AĞIZLI—Double ported valve.

VALF,ÇİFT SİTLİ—Double seat valve.

VALF,DENGELİ—Equilibrium valve.

VALF,GERİ DÖNDÜRMEZ—Check valve. Non return valve.

VALFI,ANA STOP—Main shut off valve.

VALFI,AYAR—Regulating valve.

VALFI,BOŞALTMA—Discharge valve. Outlet valve.

VALFI, ÇABUK KAPAMA—Quick closing valve. Quick release valve.

VALFI,ÇALIŞTIRMA—Starting valve.

VALFI,EMME—Suction valve.

VALFI,GERİ AKMA—By pass valve.

VALFI,GİRİŞ—Inlet valve.

VALFI,İLAVE BUHAR—Additional steam valve.

VALFI,KESME—Stop valve.

VALFI,KISMA—Throttle valve.

VALFI, KONTROL—Control valve.

VALFI,MANEVRA—Maneuvering (Manoeuvring) valve.

VALFI,MEME GRUP—Nozzle control valve.

VALFI,REDÜKSÜYON—Reducing valve.

VALFI,STOP—Cut off valve. Shut off valve.

VALFI,SÜRGÜLÜ KONTROL—Pilot valve.

VALFI,SÜRGÜLÜ KUMANDA—Pilot valve.

VALF,İĞNE—Needle valve.

VALF,KONİK—Conical valve.

VALF,OTOMATİK—Self closing valve.

VALF , SANDIĞI—1)Valve chest. Distribution valve—Tanklardan, sintinelerden gelen borular bu sandıktaki valflar ile tulumbalara bağlanır. 2)Manifold—Tulumba alıcı ya da verici grubu ya da bulunduğu yer.

VALF SİTİ—Valve seat.

VANA—Bkz: "Valf".

VANTİLATOR—Ventilator. Blower—Havalandırıcı. Fan.

VAPUR—Ship. Steamer. Steamship—Bkz: "Gemi".

VAPUR İSKELESİ—Bkz: "İskele 2".

VAR.—"Variation—Doğal sapma"nın kısa yazılışı. Bkz: "Doğal sapma".

VARAGELE (VARGEL)—A boat through a pass rope. A boat through a traveller. A boat or breeches buoy travelling between two points through a rope—İki konum arasında gerilen bir halat üzerinde işleyen sandal, filika. İstenilen tarafa teknenin baş ve kıçından alınan incelerle (halatlarla) götürülüp getirilir. Diğer bir deyimle, örneğin kıyıya kıçtan kara olmuş bir gemiden girip çıkmayı sağlamak için gemi ile sahil arasına çekilmiş bir halat üzerinde işleyen deniz aracı. Gemiye giren çıkanlar kendileri girip çıkabilirler, diğer bir adama gerek yoktur. Diğer bir kullanma yeri de oturan gemiden adam kurtarmak için yapılan donanım. Bkz: "Varagele askı şamandırası".

VARAGELE ASKI ŞAMANDIRASI Whip and breeches buoy—Oturan gemiden adam kurtarmak için yapılan donanımın askılı ve bacaklara geçmeli panto-

lonu.

VARAGELE BUMBASI—Guess warp boom—Varagele halatının gemide bağlanan yan mataforası.

VARAGELE HALATI—Guess rope. Pass rope—Bkz: "Varagele"için iki konum arasına gerilen halat.

VARAKOLA—Flogging hammer—Büyük ve de ağır el çekici.

VARDA—Look out. Keep clear—Dikkat et. Gözetle. Neta geç.

VARDABANDIRA—Signalman—Özellikle savaş gemilerinde işaret alıp vermede usta olan kişi. İşaretçi.

VARDABAŞU— 1)Be carefull— Dikkatli olunması için yapılan uyarı, 2) A man walks around without job— İşsiz dolaşan adam.

VARDA DUMAN—Smoke sail-Eskiden, gemilerde bulunan mutfak bacalarından çıkan duman ve kurumların, kıç tarafa gelmemesi için kullanılan bezlere denilirdi.

VARDAKAVO—Boat rope. Grab rope. Gift rope. Guess rope—Yan mataforalara, iskelelere, gemi bordasına yanaşacak deniz araçlarının tutunabilmeleri için bordalardan doblin olarak sarkıtılan halatlar.

VARDAKORDA—Chaffing board—Aşınmayı önlemek için gerekli yerlere konulan ağaçlar.

VARDAKOSTA—Coast guard cutter—Eskiden kıyı korunma için kullanılan deniz araçlarına denilirdi.

VARDA LUMBAR—Port bar—1)Gemi bordasında bulunan lumbarı kapayan kol. 2)Eski savaşlarda düşmanın lumbarlardan girmesini önlemek için kullanılan uzun süngü.

VARDAMANA—1)Guardrope. Man rope. Ladder rope. Hand rope—Korunma, tutunma amacıyla çekilmiş, donatılmış halatlar. Örneğin borda iskelesinin puntallarının başlarından geçirilen halat. 2)Seaming palm—Bkz: "Yelkenci yüksüğü".

VARDAMANA CEVİZİ—Man rope knot—Bkz: "Vardamana 1" çımalarına beher kol yanındaki iki kolun üzerinden ve üçüncü kolun altından alınarak yapılan ceviz.

VARDAMANACI—A seaman on duty at the lower platform of the ladder— İskele alt tavasında görevli olan gemiadamı.

VARDAPRUVA—1)Cannon pointing right ahead in a ship—Baştopu. 2)Forward post—Baş lumbarı.

VARDASİLO—Hatchway screen. Awning curtain. Dodger. Curtain. Side awning. Side screen — 1) Bir ağız, açıklık etrafına güvence için çekilen buranda korkuluk. 2)Vardavelelerle küpeşteler arasına çekilen yan tenteleri. 3)Eskiden güvertelerde, bataryalarda bir yerin görülmemesi için çekilen perdeler. 4)Rüzgârdan korunmak için çekilen rüzgârlık.

VARDA TOPU—Warning gun—Uyarma için yapılan top ateşi.

VARDAVELE (VARDAVELA)—Guard rail. Hand rail. Deck rail. Rail—Genel olarak gemilerin, teknelerin kenarlarına, iskelelerine, koruma amacıyla yatay olarak çekilmiş demir, ağaç zincir ya da halat korkuluklar, çubuklar. Bkz: "Fırtına vardavelesi".

VARDAVELE CAN HALATI—Grab rail. 1)Kötü havalarda gemi adamlarının güvertede tutunabilmeleri için gerilen can halatı. Gemi sallandığında düşme olasılığı ortadan kaldırılır. Bkz: "Fırtına vardavelesi". 2)İskele kenarlarına, giren çıkanların düşmemesi, ambar ağızları etrafına koruma amacıyla konulan can halatı.

VARDAVELE HALATI—Breast rope—Serenlerin üzerine yelken bağlamak için cundadan cundaya gerilen halatlar. Bunlar demir çubuk da olabilir.

VARDAVELE PUNTAL (PUNTEL)— Guard rails. Rails and stanchions— Üst yapı ya da dış etkenlerle karşı karşıya bulunan güvertenin borda kenarlarına konulan dikmelere (puntal) çekilen yatay demir çubuk, ağaç, tel halat, ya da zincirlerin (vardavele) oluşturduğu deyanlı koruma grubu.

VARDAVELESİ,MAKİNE—Engine guard rail—Makine dairesinde bulunan Bkz: "Vardavele puntal". Makine dairesinde bulunan katlarda güvenliği, korumayı sağlayan korkuluklar.

VARDİYA—Watch—Gemilerde tutulan nöbetler. Bkz: "Nöbet".

VARDİYACI—Watchman—Nöbetçi.

VARDİYA ÇAVUŞU—Quartermaster.

VARDİYA ÇİZELGESİ—Watch bill—Vardiyada bulunan adamları ve görevlerini gösteren liste.

VARDİYA DIŞI—Watch below—İştirakçi vardiya.

VARDİYA KAMPANASI— Watch bell—Vardiya zamanını bildirmek için kullanılan kampana.

VARDİYA KESMEK—Bkz: "Vardiya tutmak".

VARDİYA MÜHENDİSİ—Assistant engineer. Watch engineer.

VARDİYAN—Bkz: "Nöbetçi".

VARDİYAN HALATI—Bull rope—Civadralı teknelerde şamandırayı gemi başından uzak tutmak için civadradan şamandıraya verilen halat. Bu deyim genel olarak baş taraftan aşağı doğru dik olarak verilen halat için de kullanılır.

VARDİYA SİSTEMİ—Watch system—Gemilerde nöbet sistemi, dört saat vardiya,

sekiz saat dinlenme olarak uygulanmaktadır. Ancak personel eksikliğinde ve bazı sefer bölgelerinde aşağıdaki şekilde nöbet uygulaması da yapılabilir.

Öğleden sonra vardiyası: 12 00—16 00
Birinci öksüz vardiya: 16 00—18 00
İkinci öksüz vardiya: 18 00—20 00
Birinci vardiya: 20 00—24 00
Orta vardiya: 00 00—04 00
Sabah vardiyası: 04 00—08 00
Öğleden evvel vardiyası: 08 00 - 12 00

VARDİYA SUBAYI (ZABİTİ)— Watch officer. Officer of the watch— Nöbet tutan ve sorumlu olan subay, zabit (Ticaret gemilerinde subay sözcüğü kullanılmamaktadır).

VARDİYA TAHTASI—Log board. Log slate—Vardiya sırasında parakete kayıtları, rota değiştirmeleri v.b. diğer olayların yazıldığı tahta.

VARDİYA TUTMAK—To have a watch. To keep watch. Watch keeping.

VARDİYAYI TESLİM ALMAK—Take over the watch.

VARGEL BOTU—Bac—Başı küt, altı düz filika. Bkz: "Varagele".

VARIR VARMAZ—Free stem—Geminin yükleme limanına varması ile yüklemenin derhal başlıyacağı anlamına kullanılan bir deyim. Bkz: "Sıra beklemeden".

VARIŞ—Arrival—Sigorta poliçelerinde "And arrival" şeklinde yazılarak, poliçe müddeti içinde geminin tam kayıp olmaması koşulu tanımlanır. Bkz: "Pirim iadesi-returns clause" için gerekli olan bir koşuldur.

VARIŞ BİLDİRİSİ—Declaration of arrival. Stemming—Bir gemi rıhtıma, dok'a, demir yerine v.b. yerlere varışının ilgililere bildirilmesi.

VARIŞ LIMANI—Port of destination—Port of arrival.

VARIŞ YERİ—Destination—Mevrid.

VARİL— Barrel— 1) 36 galonluk ağaç fıçı. Mancana. 2) 42 U.S. galonu ya da 159 litrelik hacim ölçüsü. Varil, metreküp (yaklaşık olarak bir ton) ilişkilerinde kaba olarak 6,65 varil, bir metreküp (ya da bir ton) hesaplaması yapılabilir.

VARİL,BOŞ-Empty barrel.

VARMIŞ GEMİ—Arrived ship—Varmış gemi deyimi ile geminin anlaşma gereğince yükleme ya da boşaltma yerinde her bakımdan hazır ve hazırlık mektubunun (notice of readiness) verilmiş olduğu tanımlanır.

VARYOZ—Bkz: "Balyoz".

VASATİ DRAFT—Bkz: "Ortalama su çekimi".

VASATİ GÜNEŞ—Bkz: "Ortalama Güneş".

VAŞAK—Lynx—Bir takımyıldızı.

VATANA . DÖNÜŞ—Homeward bound—Geminin kendi ülkesine doğru yaptığı sefer.

VATOS BALIĞI—Thornbac ray. Skate. Spearnose skate. Ray. Rog.

VEGA—Vega. Harp star. Star a Lyrae—Çalgı (kanun) takım yıldızından parlaklığı 0,1 olan ve çapı Güneşten 2,5 kez büyük olan bir yıldız. Gözlem yapmaya çok elverişlidir.

VEL— "Velocity— Hız (Sür'at)"in kısa yazılışı.

VELEDİBARKA—Fore topmast stay sail. Fore stay sail—Fırtınalı havalarda yan yelkenleri ile birlikte ana istiralyaya açılan flok yelkeni.

VELEİSTRALYA—Fore gaff—Pruva ana direklerinin gerisinde ve üzerinde bulunan yarım serenler.

VELEİSTRALYA YELKENİ—Fore sail. Stay sail. Try sail. Before sail—Bkz: "Veleistralya" üzerine açılan yelkenler.

VELENA YELKENİ—Stay sail. Fore and aft rig—İstiralyalar üzerine açılan yelkenler.

VENEDİK SANDALCISI—Gondolier.

VENEDİK SANDALI—Gondola.

VENTO—1)Guy rope—Mataforaları, bumbaları istenilen yöne, tarafa çevirmek için kullanılan halat.2)Topping lift—Bumba cundasından alınan mantilya, dik vento. 3)Lazy guy—Giz, bumba cundasından alınan halat. İstenilen yöne çevrilmesini (saldırılmasını) sağlar.

VENÜS—Venus—Güneş'e olan uzaklık sırasında ikinci gelen büyük gezegen.

VERDİ—Flow capacity.

VERDİSİ.POMPA—Pump capacity.

VERGİSİZ—Duty free—Transit olarak, gümrük rüsumu ödemeden alınan eşya, kumanya.

VERİCİ—Transmitter. Radyo, telsiz yayını yapan cihaz.

VERİCİ BORU—Delivery pipe—Çıkış borusu.

VERİLEN ZAMAN—Time allowed—Bkz: "Zaman çizelgesi". "Astarya günleri".

VERİM—Efficiency—Makineden, pompadan, kazandan elde edilen verim. Örneğin kazan verimi %65-70, makine verimi %90 gibi.

VERİ TABANCASI—Very's pistol—İşaret fişeğini atmak için özel olarak yapılmış tabanca.

VERNİK—Copal. Varnish. Lacker. Lacquer. Oak varnish—Sürüldüğü yerde sert, parlak ve kaygan bir kat oluşturan, koruyucu renksiz boya.

VERNİYER—Vernier—Bir ölçeğin küçük

bölümlerini göstermek, diğer bir deyimle daha hassas ölçü yapabilmek için yapılmış oynar ölçekcik. Sekstant da alınan açıyı dakika ve saniye ya da ondalığını ölçmek için kullanılan ölçekcik.

VERT—"Vertical (light)—Düşey (fener)"in kısa yazılışı.

VERTEKS—Vertex—1)Bkz: "Tepe noktası". 2)Fırtına seyir yolunun, izinin dönüş noktası.

VESTON PALANGASI—Bkz: "Tefazuli palanga". "Cereskal".

VETA—Part of a tackle. Running part of a tackle—Palangayı oluşturan makaraların dilleri arasında dolaşan halat kısımları.

V.H.F.—"Very high frequency—Çok yüksek frekans"ın kısa yazılışı. Portatif telsiz telefon (radyo telefon) anlamına da kullanılır.

V.I.—Akışkanlık indeksi—Viscosity index" in kısa yazılışı. Bkz: "Akışkanlık indeksi".

Vi.—"Violet—Mor"un kısa yazılışı.

VİDA—Screw. Screw nut.

VİDA ANAHTARI—Wrench screw.

VİDA DİŞİ ÇEKEN TEZGÂH—Universal threading machine.

VİDA KILAVUZU—Taps.

VİDALAMAK—Screw on.

VİDALI DEMİR—Bkz: "Uskur demir".

VİNÇ—Winch—El ya da bir makine ile çalıştırılan ve yatay bir aks etrafında dönen tanburu (kütüğü) olan makine. Yükleme, boşaltma, manevra v.b. işlerde kullanılır.

VİNÇ,BUHARLI—Steam winch—Buhar kuvveti ile iş yapan vinç.

VİNÇ,ELEKTRİKLİ—Electric winch—Bir elektrik motoru ile iş yapan vinç.

VİNÇ FENERİ—Winch gypsy head—Winç tanburu (kütüğü) sonunda halat vira ve maynası için yapılmış baş, kafa.

VİNÇ KÜTÜĞÜ—Drum. Center barrel-Vinç tanburu. Vinç telinin sarıldığı silindir.

VİNÇ SERDÜMENİ—Signalman—Gemiye yük alırken vinçleri çalıştıran adamlara vira, mayna işareti veren usta gemici ya da görevli.

VİNÇ TANBURU—Bkz: "Vinç kütüğü".

VİNÇ TELİ—Fall. Cargo runner. Cargo whip—Ağırlık kaldırmak ya da indirmek için vinç ve bumbalar (dikmeler) arasında makaralardan geçirilerek donatılan tel halat.

VİNÇ TELİ KÜPESİ—Bkz: "Kertenkele".

VİRA—Heave. Heave up. Heave away. Pull away. Reel in. Heave around—Irgat, vinç gibi makineleri çalıştırarak bir ağırlığı kaldırmak için verilen emir.

VİRA DEMİR—Heave up the anchor. Up anchor—Demirli bulunan (deniz da olan) demirin içeri alınması için verilen emir.

VİRA HİSA—Heave ho—Bkz: "Vira", "Hisa".

VİRA İÇERİ—Haul in.

VİRA KAÇIRMADAN—Heave tight.

VİRA KUVVETLİ—Heave and hold—Kaçırmadan hızlı vira.

VİRALI YANAŞTIRMA—Heaving alongside.

VİRA VİRA—On and on.

VİRA VOLTA—Brought to—Bir halat ya da zincirin ırgat, bocurgat ya da vinç kütüğüne virası ile volta edilmesi için verilen emir.

VİRA ZORLAYARAK—Heave and rally.

VİSKOZİTE—1)Bkz: "Akışkanlık". 2)Yapışkanlık.

VİSKOZİTE,DİNAMİK—Dynamic viscosity.

VİSKOZİTE,KİNEMATİK—Kinematic viscosity.

$$\nu = \frac{\mu}{\rho}$$

μ : Sıvının viskozitesi

ρ : Sıvının kütle yoğunluğu

VİYA—Steady. Steady as she goes—Serdümene verilen bu emirle teknenin o andaki başını, pruvasını, rotasını korumasını, öyle gitmesi istenir.

VİYA BÖYLE—Bkz: "Viya".

VİYA GİTMEK—Surfing of a swimmer—Yüzen bir kişinin dalgayı arkasına alarak hızla ilerlemesi. Spor yapması.

VİYA KAPTIRMAK—Surfing of a small boat—Küçük deniz taşıtlarının dalgayı arkaya alarak sahile çıkması, çekilmesi.

V KIÇ AYNA—Bkz: "Üçgen ayna kıç".

VOLAN—Flywheel—Dönen, çalışan bir parçanın düzenli bir devirle dönmesini sağlayan silindirik ağırlık.

VOLİ—Circular fishing net—Dairesel balık ağı. Bu ağın denize atılarak balık tutulması.

VOLİ ÇEVİRMEK—To cast a net. Make a board—Dairesel balık ağını denize atarak balık tutmak.

VOLTA—1)Round turn. Turn. Belay.Hitch-Bir halatı bir yere bir defa dolaştırmak, sarmak. 2)Bkz: "Volta seyri". 3)Bkz: "Çapariz 2". 4)One turn of a valve—Valf'ın bir devri.

VOLTA AL—Take a turn—Bkz: "Volta" yapılması için verilen emir.

VOLTA ATMAK—Bkz: "Çapariz 2". Zincirin demire ya da iki zincirin birbirine dolaşması.

VOLTA CETVELİ—Traverse table—Bir dik açılı üçgenin dik kenarlarından biri ve dar açıdan biri verildiğinde diğer kenarların bulunmasına olanak sağlayan çizelge. Volta seyrinde yapılan seyirin hesaplanmasında kullanılır.

VOLTA ETMEK — 1)To make fast. Turn up. Catch a turn — Halatı bir yere bir defa sarmak ya da bağlamak. 2)To tack about. To beat or ply to windward. Work a traverse. Sailing traverse. Traverse sailing — Bkz: "Volta seyri". Yelkenle yapılan "Zigzag seyir".

VOLTALI — Raked. Upper foot of hook timbers in the hull of a ship — Direk, bodaslama gibi elemanların düşeye göre eğimi, çalımı. Bkz: "İçe volta", "Dışa volta".

VOLTALI DÜLGER BAĞI — Timber hitch - Bkz: "Dülger bağı"nın daha kuvvetli olması için üzerine bir volta daha vurularak yapılan bir bağ.

VOLTALI ORSA SEYRİ — 1)Bkz: "Volta etmek 2". 2)Stand on and off — Kıyıdan açılıp yaklaşarak yapılan volta seyri.

VOLTA SEYRİ — Bkz: "Volta etmek 2". Herhangi bir noktaya, rüzgâra karşı kuntra değiştirerek değişik yönlerde yapılan zigzag seyir. Kalkış, varış yerleri arasında çeşitli rotalarda yapılan seyir. Bkz: "Travers".

VOLTA SEYRİ İLE AÇILMAK — To claw away (off) — Volta seyri ile karadan açılmak, neta olmak.

VOLTA VURMAK — Bkz: "Volta seyri".

VOLTA, YARIM — Nip.

VOLTAYI AÇ — Let out.

VOLTAYI TAZELEMEK — Freshen the nip - Volta edilmiş halatı çözerek az vira ya da laçka edip halatın sert yerlere değen bölümünü değiştirmek. Bu yöntemle halatın uzun bağlamalarda değdiği yerlerin hasara uğraması önlenir.

VONOS BALIĞI — Albocore. Young and small mackerel — Uskumrunun küçüğü.

VS. — "Vertical stripes or bands — Düşey çizgi ve bantlar"ın kısa yazılışı.

VURGUN — 1)Diver's palsy. Caison deasese. Bend-Dalgıcın kurallara uymadan hızla yukarı çıkması sonucu oluşan felç. 2)Attacks of seabirds to the fishes near to the sea surface — Deniz kuşlarının deniz yüzeyine yakın olan balıklara saldırması.

VURUNTU — Detonation — Yakıtın yanma odasında kontrol edilemiyen gürültülü yanışı.

VURUŞ (TEKATU) AÇISI — Track angle - Hedef rotası ile torpito rotasının karşıtı (mukabili) arasındaki açı olup hedefin pruvasından itibaren saat yelkovanı yönünde 360° ye kadar ölçülür. Tekatu açısı hedefe yaklaşan torpitonun hedeften olan nisbi kerterizi olarak da tanımlanır.

W

W — 1)Uluslararası işaret sancaklarından "W" harfi: "Tıbbî yardım isterim" anlamına kullanılır. — Alphabetical flag "W" International code of signal means: "I require medical assistance" 2)Bkz: "Friboard markası". Kış yük hattını gösterir — "W" indicates winter load line. 3)"West — Batı"nın kısa yazılışı. 4)"White — Beyaz"ın kısa yazılışı. 5)Bkz: "Radyo telefon usulleri".

W.A — "With average-Hususi avarya dahil"-in kısa yazılışı.

WAŞİNGTON KONFERANSI — Washington Conference.

Wb — "Water ballast — Safra suyu"nun kısa yazılışı.

Wd-"Seaweed — Yosun"un kısa yazılışı.

W.İ.F.O.N. — "Whether in free pratique or not — Serbest pratika alınsın ya da alınmasın"ın kısa yazılışı.

W.İ.P.O.N.-"Whether in port or not — Limanda olsun ya da olmasın"ın kısa yazılışı.

Wk-"Wreck — Leş (Gemi Enkazı)"nın kısa yazılışı.

W/M — "Weight or measurement — Ağırlık ya da ölçü/hacim"in kısa yazılışı.

W.N.A.L. — "Winter North Atlantic Line — Kuzey Atlantik Kış Yük Hattı"nın kısa yazılışı. Bkz: "Fribord Markası".

W/P — Bkz: "Sorumluluk almadan — Without prejudice"in kısa yazılışı.

W.P.A — "Without Particular average — Hususi avaryasız"ın kısa yazılışı.

W/T — "Wireless telegraphy — Telsiz telgraf"ın kısa yazılışı.

W.W.d — "Weather working days — Hava müsaadeli çalışma (çalışabilir) günleri"-nin kısa yazılışı.

WWSHEX — "Weather working sunday holiday excepted — Hava müsaadeli çalışabilir iş günü"nün kısa yazılışı.

WWSHİNC — "Weather working sunday holiday including — Hava müsaadeli çalışılabilir takvim günü"nün kısa yazılışı.

X

X — 1)Uluslararası işaret sancaklarından "X" harfi "Girişiminizi durdurunuz ve işaretlerimi bekleyiniz" — Alphabetical flag "x" of International code of signal means: "Stop carrying out intentions and watch for my signals". 2)Bkz: "Radyo telefon usulleri".

X PLAKALARI — X **plates** — Radarda katod tüpüne konulmuş bu plakalarla elektronların yatay hareketlerinin kontrolu sağlanır.

Y

Y—1)Uluslararası işaret sancaklarından "Y" harfi: "Demirimi tarıyorum" anlamına kullanılır. Alphabetical flag "Y" of International code of signal means: "I am dragging my anchor". 2)"Yellow—Sarı"-nın kısa yazılışı. 3)Bkz: "Radyo telefon usulleri".

Y/A—"York Antwerp rules—York Anvers kuralları"nın kısa yazılışı.

YABANCI MÜŞTEREK AVARYA KOŞULU—Foreign general average—Deniz sigorta poliçelerine konulan bu koşul ile müşterek avaryanın York Anvers kurallarına göre ya da seferin son bulduğu ülkenin yasalarına göre halledileceği belirtilmiş olur.

YAĞ—Oil—Mineral, hayvansal, bitkisel yağlar. Bkz: "Yük bölümü".

YAĞ AYIRICISI—Bkz: "Separator".

YAĞ BANYOSU—Oil bath.

YAĞ BASINCI—Oil pressure.

YAĞ BRÜLÖRÜ—Oil burner.

YAĞCI—Oiler. Lubricator. Oilman. Greaser-Gemi makine bölümünde makine lostromosunun altında, ateşçinin üstünde makine tayfası.

YAĞDANLIK—1)Oil cup. Oil can. Oil feeder. Yağlamak işinde kullanılan kap. 2)Lubricator—Otomatik olarak yağlama işini gören aygıt.

YAĞ DELİĞİ—Oil hole—Parçanın yağlanabilmesi için açılmış olan delik.

YAĞ ESKİMESİ—Wearing out of oil.

YAĞ FİLİTRESİ—Oil filter. Oil strainer.

YAĞ FRENİ—Oil brake.

YAĞ GEÇİRMEZ—Oil tight.

YAĞI,GRES—Grease.

YAĞI,YAĞLAMA—Lubricating oil.

YAĞ KABI—Oil cup.

YAĞ KANALI—Oil channel. Oil groove.

YAĞLAMA—Lubrication.

YAĞLAMA,BASINÇLI—Forced lubrication.

YAĞLAMA,BİLEZİKLİ—Ring lubrication.

YAĞLAMA,CEBRİ—Forced lubrication.

YAĞLAMA,ÇARPMALI—Splash lubrication.

YAĞLAMA DELİĞİ—Oil hole.

YAĞLAMA,GRESLİ—Grease lubrication.

YAĞLAMAK—To lubricate.

YAĞLAMA KANALI—Oil channel. Oil groove.

YAĞLAMA KILAVUZU—Lubrication chart—Makinelerin yağlanmasının nasıl yapılacağı ya da hangi makinede ne cins yağ kulanılacağını gösteren tablo.

YAĞLAMA MADDESİ—Lubricant.

YAĞLAMA POMPASI—Lubricating oil pump.

YAĞLAMA YAĞI—Lubricating oil. Luboil.

YAĞLAR—Oils and fats—Genel anlamda bütün yağlar.

YAĞLAYİCİ—Lubricator—Sürtünmeyi azaltmak için nisbî hareket yapan iki yüzeyi birbirinden ayıran akışkan yağ, gresler.

YAĞLIBOYA—Oil paint.

YAĞMUR—Rain.

YAĞMURLAMA—Sprinkler, Shower. Rain spraying.

YAĞMURLU—Rainy. Wet.

YAĞMUR ÖLÇER—Ombrometer. Rain gauge.

YAĞMUR TENTESİ—Rain cover, awning, canvas—Filikaları yağmurdan korumak için üzerlerine çekilen tenteler.

YAĞ SEGMANI—Oil (scraper) ring—1)Pistonun alt kısmında yağ sıyıran segman. 2)Ara şaft yataklarının yağlanmasını sağlayan, şaft yatakları çevresinde dönen segman.

YAĞ SOĞUTUCU—Oil cooler—Kuler. Yağlama yağını istenilen sıcaklığa getiren aygıt.

YAĞ TAVASI – Pan drift: Oil pan.

YAĞ TORBASI – Oil bag – Fırtınalı havada dalganın etkisini azaltmak için denize bırakılan ve içinde bol yağlı üstüpü bulunan torba.

YAĞ TORTUSU – Sludge – Karterde biriken yağ tortusu, çamuru.

YAĞ TUTUCU – Oil boom – Denize dökülen, yayılan yakıt, yağ, petrol gibi sıvıların etrafa yayılmaması ya da yayıldıkları yerlerden başka tarafa götürülebilmesi için kullanılan yüzer cisim.

YAKA – Corner or edge of a sail – Yelkenlerin kenarlarına ya da köşelerine denilir.

YAKADA TUT – Keep the luff – Alabildiği kadar orsasında bulundurulması için yelken seyrinde verilen emir. Bkz: "Rüzgârı yakaya almak".

YAKA HALATI – Bolt rope.

YAKA İSTİNGASI – Throat brail – Gizin çatalı altında bulunan ve makaralardan geçen istingalar.

YAKAMOZ – Phosphorescense in the sea. Briming – Denizde yaşayan mikroskobik hayvancıkların geceleri, denizin karışmasında gösterdikleri parlaklık, ışıldama.

YAKINA GELMEK – Approaching – Yaklaşmak.

YAKIN ARMUZ – Close butt – "Butt" sokra anlamında ise de "close butt" dilimize "Yakın armuz" olarak geçmiştir. Ağaç tekneler de kalafatı gerektirmeyecek derecede kaplamaların birbirine yakın, bitişik olması. Bkz: "Silme armuz kaplaması".

YAKIN BİRLEŞTİRME – Bkz: "Öpüştürülen yüzey".

YAKIN DÜŞMEK – To fall on. To be close quarters situation. Close aboard. To fall in with – İstemiyerek bir gemi yakınına, kıyıya yakınlaşmak. Bkz: "Yaslamak".

YAKIN İLLİYET – Cause proxima – Nedensellik bağlantısı.

YAKINLIĞI KORUMAK – Stand of – Yelken seyrinde rüzgâra yakınlığı korumak ya da yaklaşmak.

YAKIN MESAFE – Short range.

YAKIN RAMPA – Close quarter – Yakın rampa savaşı. Yelkenli savaş gemileri zamanında, teknelerin birbirine seren cundalarının değercesine yakın rampa savaşı.

YAKINSAMA – Convergency – Takarrüp. Bkz: "Telsiz kerteriz aleti" ile konum (mevki) saptanmasında Markator yönünü bulurken uygulanan değer. Bkz: "Yakınsama 1/2".

YAKINSAMA 1/2 – 1/2 Convergency – Bu düzeltme 80 deniz milinden daha uzak mesafelerde bulunan istasyonlardan Bkz: "Telsiz kerteriz aleti" ile alınan radyo kerterizlerinde uygulanır. Radyo dalgaların büyük daire halinde geldiği halde markator haritasına uygulandığından bu düzeltmeyi yapmak gerekmektedir. Kuzey kürede, doğu kerterizlerde D.F kerterizine eklenir. Batı kerterizlerde çıkarılır. Formül: d. Long (dakika) x Sin M. Lat.

YAKIT – Fuel – Yakacak. "Mahrukat. Genel anlamda "Akaryakıt".

YAKIT, AKAR – Fuel oil. Liquid fuel – Bkz: "Akaryakıtlar".

YAKIT ALMAK – Bunkering. Fuel supply. Yakıt ikmali.

YAKIT BASINCI GÖSTERGESİ – Fuel pressure gauge.

YAKIT DONANIMI – Oil line.

YAKIT GAZ – Gas fuel.

YAKIT HACMİ – Bunker capacity – Geminin yakıt alabileceği tüm hacim.

YAKIT İNCEKTERİ – Fuel injector – Yakıtı silindir içine püskürten cihaz.

YAKIT, KATI – Solid fuel.

YAKIT KATIĞI, AKAR – Fuel oil treatment. Fuel additive – Yakıtların verimini artırmak için katılan katık. Kısaca "F.O.T."

YAKIT KATSAYISI – Fuel coefficient – Akaryakıt sarfiyatı ile yapılan iş arasındaki orantı, emsal, katsayı. Admiraltinin saptamış olduğu katsayı aşağıda gösterildiği şekilde bulunmaktadır:

$$C = \frac{D^{\frac{2}{3}} \cdot V^3}{F}$$

D = Ton olarak deplasman
V = Knot olarak sürat (Knot = Deniz mili)
F = Ton olarak 24 saatlik sarfiyat

YAKIT KOŞULU – Bunker clause – "Time charter party – Süreli kira sözleşmeleri" nde geminin taraflara teslimi sırasında gemide bulunan yakıtın nasıl hesaba alınacağı hususunda konulan koşul, kloz, hüküm.

YAKIT POMPASI – Fuel pump – İnceklere yakıtı basan pompa.

YAKIT SARFİYATI – Fuel consumption – Yakıt sarfiyatı: a) Belirli bir mesafede Sür'atin karesi ile, b) Belirli bir sür'atte sür'atin küpü ile değişir.

YAKIT SAYACI – Flowmeter – Sıvı maddeleri akarken ölçen alet.

YAKIT VURUNTUSU – Fuel knock – Genellikle yakıt düşük yanma kalitesinde olduğu zaman dizel makinelerinin içinde ve yanma sırasında oluşan gürültüler.

YAKIT, YÜK İNDEKSİ – Fuel Load Index – Dizel motorlarında her motora göre değişebilen ve motor şaftından alınan

dönme momenti (tork veya güç) ile silindirlerdeki yakıt sarfiyatı arasındaki ilişkiyi belirleyen bir motor karakteristiği.

YAKLAŞIK — Appoximate.

YAKLAŞIK KONUM — Approximate position. Estimated position — Akıntı ve rüzgâr gözönüne alınarak gidilen rota ve mesafeden çıkarılan mevki. Kısaca: "E.P.". Bkz: "Parakete hesabı konum".

YAKLAŞIK VARIŞ ZAMANI — Estimated time of arrival — Kısaca: "ETA". Hesaplara ve koşulara göre bir geminin bir yere yaklaşık (tahmini) olarak varacağı zaman.

YAKLAŞMA İŞARETLERİ — Approach signals — Limana yaklaşan bir gemiye bilgi vermek için çekilen ve limanın kapalı ya da serbest olduğunu, akıntının yönünü v.b. hususları gösteren işaretler.

YAKLAŞMAK — Approaching. Nearing — Herhangi bir girişe, ağıza, yere yaklaşmak.

YAKMA HAVASI — Bkz: "Ek hava".

YAKMALI — Arc ignition — Şerare tutuşturmalı. Benzin hava karışımını buji şerare-si ile tutuşturmak.

YALANCI AY — Paraselene.

YALANCI GÜNEŞ — Parhelion — Ayni yükseklikte Güneşten 20/30 derece açıklıkta arasıra görülen Güneş.

YALÇIN SAHİL — Cliff — Dik kayalar ya da yarlarla çevrili sahil.

YALI — 1)Bkz: "Kıyı". "Sahil". 2)House on the waterfront or coast — Deniz kıyısında, kenarında olan ev.

YALI KÜTÜĞÜ — 1)Gunwale. Kemereleri, kemere astarı üzerine iyice bindirmek için kullanılan ve güverteden biraz yüksek olmak üzere, içten geminin etrafını kuşatan kuşaklar. 2)Waterways — Üst güverte kenarlarında su akıntısı için küpeşte boyunca oluşturulmuş su yalakları. 3)Bkz: "Stringer saçı" ile borda saçının birleştiği yer.

YALI KÜTÜĞÜ ASTARI — Covering board. Ağaç teknelerde güverte ile borda birleşimi, armuzu üzerine, alabandaya boydan boya vurulan kalın kaplamalara denir.

YALIKÜTÜĞÜ, İÇ — Inner waterways — Bkz: "Yalıkütüğü 2".

YALIKÜTÜĞÜ LAMASI — Gunwale bar. Güverte stringer levhasını, ağız kuşağı levhasına (sheer strake) ve postalara bağlayan köşebent lâma.

YALI UŞAĞI — Seaside man, sailor — Sahilde doğmuş büyümüş adam, insan, denizci.

YALNIZ TAM ZİYADA — Total loss only. Yalnız tam ziyada, kayıpta ödeme yapılacağı hususunda sigorta koşulu.

YALPA — Roll. Rolling of the vessel — Bkz: "Yalpa hareketi".

YALPA ALETİ — Stabilizer — Geminin yalpasını azaltmak için bordalarından çıkarılan kanatlar ve bu kanatlara kumanda eden makinenin tümü.

YALPA ANİ — Lurch — Gemi seyrederken yaptığı ani ve büyük yalpa.

YALPA ÇEMBERİ — Bkz: "Yalpalık".

YALPA ETMEK — Rolling — Bkz: "Yalpa".

YALPA HAREKETİ — Rolling motion — Geminin üç yalın dönme hareketlerinden biri. Geminin ağırlık merkezinden geçtiği kabul edilen boyuna dönme ekseni etrafındaki sancak ve iskeleye yaptığı salınım hareketi. Stabilite açısından önemlidir.

YALPA HAREKETİNİN FREKANSI — Frequency of rolling motion — Saniyedeki yalpa sayısı

YALPA HAREKETİNİN PERİYODU — Period of rolling motion — Sancaktan iskeleye ve iskeleden sancağa, bir tam yalpa hareketi için geçen zaman.

YALPA HATASI — Rolling error — Cayro pusuladaki yalpa hatası.

YALPA KANADI — Fin — Bkz: "Yalpa aleti".

YALPALIK — Gimbals — Pusula tasını kürsüye bağlayan ve pusulanın gemi hareketinden etkilenmemesini sağlayan çemberler. Bu çemberler, kronometrelerde, gaz lambalarında da kullanılır.

YALPALIKLI SÜRAHİLİK — Swinging tray — Yalpa çemberleri üzerine oturtulmuş sürahi. Gemi yalpa yaptığı zaman sürahi dik durabileceğinden içindeki su dökülmez.

YALPAMETRE — Inclinometer — Geminin düştüğü yalpayı ya da meyli gösteren gösterge, müş'ir.

YALPA OMURGASI — Bilge keel. Bilge piece. Rolling chock — Gemilerin, teknelerin yapacağı yalpayı azaltmak amacıyla karinada, sintine dönümünde, gemi boyunca baş, kıç omuzluklara kadar yapılmış dar, saç (ya da ağaç) levha. Filikalarda düşme ve alabora olma olasılığını azaltır.

YALPA ÖNLEYİCİ — Anti roll — Yalpayı önlemek, azaltmak için yapılan işler, yapılar.

YALPA PALANGASI — Bkz: "Palanga rule".

YALPA PALETİ — Sword matting. Boat gripe — Seyir halinde bulunan gemilerin, mataforalarının cundalarından, güvertedeki koç boynuzlarına ya da bosalara çapraz olarak verilen bez ya da halat kuşaklar.

YALPA SÖNDÜRÜCÜ — Roll stabilize. Bkz: "Yalpa aleti".

YALPA SÖNDÜRÜCÜ TANKLAR — Anti rolling tanks.

YALPA SÜRESİ (MÜDDETİ) — Period of

roll. Period of ship. Rolling period—Geminin sancak ve iskeleye yapmış olduğu bir yalpa için geçen zaman.

YALPA TANKLARI—Anti rolling tanks-Gemi yalpasının azaltmak için özel olarak yapılmış tanklar.

YALPAYA DÜŞME—Bkz: "Yalpa".

YAMA—Patch—Özellikle karina ya da bordada açılan yaralara vurulan parça.

YAMA,AĞAÇ—Wooden patch.

YAMA,METAL—Metal patch. Tingle—Su etmeyi durdurmak için ağaç kaplamalara dışardan vurulan bakır, kurşun levha.

YANABİLİR—Combustible.

YANABİLİR, KENDİLİĞİNDEN—Spontaneous combustible—İçin için kızışan.

YANABİLİR YÜK—Bkz: "Tutuşabilir yük".

YANAN,AĞIR—Fire retarding.-Hemen yanmayan, yanmayı geciktiren madde.

YANAŞIK HALDE—At alongside. Lay by berth.

YANAŞIK OLSUN OLMASIN-Whether in berth or not berth.

YANAŞMA—To be alongside.

YANAŞMA BİLDİRİ İSTASYONU—Hailing station—Dok kaptanının, gemi kaptanı ya da kılavuza rıhtımda nereye yanaşacağını bildiren istasyon.

YANAŞMAK—To come alongside-Bir rıhtıma, bir geminin bordasına v.b. yerlerine geminin bordasını vererek bağlaması.

YANA YATMA—Bkz: "Bayılma".

YAN BOY KUŞAĞI—Intercostal side girder-Gemi dibinde, alabandaya yakın döşeklerde, kesikleşerek gemi boyunca vurulan boy kuşağı.

YANDAN ÇARKLI—Paddle wheel boat-Davlumbaz pervaneli gemi.

YAN DAYAK—Spur or side shore—Kuru havuzda gemi bordasına vurulan payanda.

YAN EKOLAR—Side echoes—Radarda bu ekolar, parazit yan hüzmelerden doğar. Ayrıca anten gerektiği şekilde monte edilmemişse bu parazit ekolar radar ekranında görülebilir.

YANGIN—Fire.

YANGINA DAYANIKLI—Fire resisting.

YANGIN AYGITLARI—Fire fighting equipments. Fire appliances—Yangınla mücedele cihazları, âletleri.

YANGIN BALTASI—Toma hawk. Fire axe.

YANGIN BAŞLAMASI—Fire breaks out. Fire broke out (yangın çıktı).

YANGIN BİLDİREN AYGIT—Fire dedector—Yangın ihbar cihazı. Gemi bölümlerinde çıkan yangının,derhal haber alınabilmesi için yapılan sistem. Örneğin dumanın emilerek özel bir aygıtta görülmesi gibi.

YANGIN BOĞAN—Fire smothering gas-Yangını söndürmek, boğmak, havasız bırakmak için kullanılan gaz ya da stim.

YANGIN BOĞMAK—Smothering—Yangının hava ile olan temasını kesmek için kullanılan stim ya da CO_2 gazı ile yangını söndürmek.

YANGIN BÖLMESİ—Fire bulkhead—Gemide yangının diğer bölmelere geçmemesi için yapılan yangın geçirmez bölme.

YANGIN HORTUMU—Fire hose.

YANGININ YAYILMASI—Fire is gaining-Yangın yayılıyor.

YANGIN İHBARI—Bkz: "Yangın bildiren aygıt".

YANGIN İSTASYONLARI—Fire stations-Yangın halinde gemi adamlarının ve yolcuların bulunacakları yerler.

YANGIN KONTROL ALTINDA—Fire under control—Yangının yayılmasının önlenmesi.

YANGIN KOVASI—Fire bucket—Yangını söndürmek için kullanılan su kovası.

YANGIN KÖPÜĞÜ—Fire foam—Yakıt yangınlarını söndürmek için kullanılan kimyasal köpük.

YANGINLA MÜCADELE—Fire fighting.

YANGINLA MÜCADELE ÂLETLERİ—Fire fighting equipment and appliances.

YANGIN MUSLUĞU—Hydrant.

YANGIN SİGORTASI—Fire insurance—Yangına karşı yapılan sigorta poliçesi. Yangın sonucu olarak, kayıpların, geri alınmasını amaçlar.

YANGIN SÖNDÜRME ANA DEVRESİ—Fire main—Gemilerde çıkacak yangının söndürülebilmesi için,tulumbaları makine dairesinde bulunan yangın devresi. Bu devreden alınan ağızlar geminin çeşitli yerlerine konularak, yangın çıktığında, buralardan donatılan hortumlar yardımı ile yangını söndürmek mümkün olabilir.

YANGIN SÖNDÜRME GEMİSİ—Fire fighting vessel. Fire boat.

YANGIN SÖNDÜRMEK—Extinguish. Douse.

YANGIN TEHLİKE İŞARETİ—Fire alarm-Yangın çıktığında verilen alarm.

YANGIN TULUMBASI—Fire pump—Yangını söndürmek için kullanılan ya da kullanılması için hazır bekletilen tulumba

YANGIN UYARI AYGITI—Bkz: "Yangın bildiren aygıt".

YAN HATASI—Side error—Sekstant'da çevren, (ufuk) aynasının âlet yüzeyine dik olmamasından doğan hata.

YAN HÜZMELER—Side lobes—Radarda ana hüzme yanında oluşan parazit hüzmeler. Radar ekranında parazit ekoları oluşturur.

YANICI MADDELER—Flammable materials. Combustible materials.

YANICI MADDELER DEPOSU—Flammable storage warehouse.

YAN KUŞAKLAR — 1)Side girders — Gemi yapımında orta gördere paralel yan gördeler. 2)Side stringers — Yan bağ kuşakları. İstiralyalar.

YANLAMA — Transfer — Tahavvül. Gemi dönerken gemi ağırlık merkezinin eski rota hattına dik bir yöne geldiğinde oluşan mesafedir.

YANLIŞ BEYAN — Misrepresentation — Navlun anlaşmalarında yanlış beyan yapıldığı takdirde anlaşmanın iptal edilebileceği hususunda kullanılan deyim.

YANMA — Combustion. Burning — Yakıtları oluşturan belirli elemanların oksijenle birleşerek ısı meydana getirmesi.

YANMA AMELİYESİ — Process of combustion.

YANMA,EKSİK — Incomplete combustion.

YANMA GAZLARI — Combustion gasses.

YANMA ISISI — Heat of combustion.

YANMALI MAKİNE,İÇTEN — Internal combustion engine.

YANMA MÜDDETİ — Combustion period.

YANMA NOKTASI — Firing point.

YANMA ODASI — Combustion chamber Bkz: "Cehennemlik".

YAN MATAFORASI — Side boom. Boat boom. Swinging boom. Boom for boats. Lower boom — Limanda demirli bulunan geminin denizde bulunan araçlarının güvenceli olarak bağlanabilmesi için, bordasına dik olarak açtığı seren. Bu serene bağlanan deniz araçları denizler etkisiyle hasara uğramadan korunduğu gibi, araçlara inecek ve çıkacak gemiadamları, bu mataforadan sarkıtılmış bulunan şeytan çarmığından rahat ve güvenceli olarak inip çıkabilirler. Mataforanın üzeri gemiadamlarının kolayca yürüyebilmelerini sağlayacak şekilde yapılmış olup tutunmak için halatlar çekilmiştir. Bazen bordadan atılan paraketelerde de yan mataforaları kullanılır. Bu tip mataforalar artık ticaret gemilerinde görülmemektedir.

YAN MATAFORASI PARAKETESİ — Midship lo — Bkz: "Yan mataforası'ndan atılan parakete. Köprüüstüne olan bağlantısı ile paraketenin kaydettiği mesafe köprüüstünden okunabilir.

YANMAYAN MALZEME — Incombustible material — Belirli bir sıcaklığa kadar yanmayan malzeme.

YANMAZ — Fire proof. Flame proof. Incombustible — Tutuşmaz, alev almaz.

YAN ORANI — Aspect Ratio — Bir profilin genişlik ve boyu arasındaki oran.

$$A_R = \frac{b}{l}$$

b : Genişlik

l : Boy (uzunluk)

YAN OTURAKLAR — Side benches — Filikada tekne boyuna paralel olan ve küpeşteye bitişik olan oturma tahtaları.

YANSIMA — Reflection — Işının yoğunluk bakımından farklı iki ayrı cismin birine çarptıktan sonra yön değiştirmesi. Yansıtıcı bir yüzey üzerine çarpan ışık ya da ses dalgalarının yön değiştirmesi.

YANSIMA AÇISI — Angle of reflection — Bkz: "Yansıma" da oluşan açı.

YAN VENTO — Vang — Bkz: "Vento".

YAN YANA — To be abreast. Keep abreast - Yan yana, yakın bulunmak.

YAN YELKEN ÇORDEĞİ — Outhaul.

YAN YELKEN GİZİ — Trysail gaff — Yan yelkenin üzerine açıldığı yarım seren, giz.

YAN YELKENİ — Fore and aft sail. Trysail spencer — Yelkenli gemilerde, teknelerde baş kıç hattı boyuna paralel olarak açılan yelkenler. Örneğin: Randa, pokruva, flok, veleistralya, huri yelkenleri gibi.

YAN YELKENLİ USKUNA — Fore and aft sail schooner — Yan yelkenlere donatılmış Bermuda armalı kotra.

YAPANIN RİZİKOSUNDA — Builder's risk - Gemi yapımında rizikonun, tehlike ve tazminatın yapana ait olduğunu belirten bir deyim.

YAPAY ÇEVREN (GÖZERİMİ) — Artificial horizon — Yükseklik almak için kullanılan (cıva gibi) yapay çevren, (gözerimi, ufuk).

YAPAY ÇEVREN (GÖZERİMİ) KIRILMA HATASI — Roof error — Yükseklik almak için yararlanılan sun'i ufuk (cıvalı) tan oluşan kırılma hatası.

YAPAY SAPMA — Deviation — Inhiraf arizi. Sapma. Gemi pusula ibresinin Manyetik meridiyenle yapmış olduğu açı. Pusula üzerinde gemideki çelik ya da demir kısımların ya da yükün yapmış olduğu etki sonucunda pusula ibresinin Arz'ın mıknatisi yönünden bir miktar sapması. Bkz: "A", "B", "C", "D", ve "E" katsayıları.

YAPAY SAPMA ÇİZELGESİ — Deviation table — Inhirafi arizi cetveli. Sekiz kertede (Kuzey, poyraz, doğu, keşişleme, kıble, İodos, batı, ve karayelde) bulunan yapay sapmaların birleştirilmesinden elde edilen eğri. Buna Napier diyagramı (eğrisi) da denir.

YAPI — Structure. Construction. Building — Bina. Gemilerin şekil ve biçimleri anlamına kullanılan bir deyim.

YAPI POLİÇESİ — Construction policy. Builder's policy — Gemi yapılırken, risklere karşı yapılan sigorta poliçesi. Gemi havuzlarınca da kullanılır.

YAPI STABİLİTESİ — Structural stability.

YAPIŞ — Tally. Clasp with both hands. Grab-Bir halatı iki el ile kuvvetli tutup

çek emri.

YAPIŞKAN BALIK—Sucking fish. Two spotted cling fish.

YAPI VE PARÇALARI—Construction and parts.

YAPI ZORLAMASI—Structual stress—Geminin genel bünyesini içine alan zorlama.

YAPMA DİREK—Built mast—Birden fazla ağaç ya da direkten yapılan direk.

YAPMA KEMERE—Built beam—Birçok parçaların birleşmesinden oluşan kemere.

YAPMA MAKARA—Built block. Made block—Birçok parçadan oluşan ağaç ya da çelik makara tablası.

YAPRAK—1)Cloth—Sancak (bayrak) şalilerinin beher enine ve ekine denir. Sancakların (bayrakların) büyüklükleri genellikle sahip oldukları yaprakların adedi ile anlatılır. Üç yapraklı, beş yapraklı gibi. 2)Breadth—Yelken bezlerinin beher enine ve ekine denir. 3)Hook—Bkz: "Yatırma praçolu".

YAPRAKLAMAK—To flap in the wind. Shivering—Rüzgâr yakadan ya da yakaya yakın geldiğinde yelkenin boşalarak dalgalanması. Bkz: "Yelkenin yapraklanması".

YARA—Damage. Gash. Hole—Rahne. Çatışma, oturma v.b. nedenlerle gemi karinasında ya da bordasında oluşan hasarlı açıklık, delik.

YARALI BÖLME BOYU—Floodable length—Su istila boyu. Bir geminin yaralanması halinde tekneye dolan sular.n,gemiyi marjin hattından daha fazla batırmaması için,enine su geçmez perdelerin arasındaki uzaklığın olabileceği en büyük değer.

YARA PALETİ ZİNCİRİ — Bkz: "Karina zinciri".

YARA SAVUNMA—Damage control—Alınan yarayı kapamak ya da etkisini azaltmak için yapılan ya da yapılacak iş, uğraş, çaba, mücadele. Yaranın üstesinden gelmek için uygulanacak yöntemler.

YARA SAVUNMA SUBAYI—Damage control officer—Savaş gemilerinde alınacak yara ile uğraşacak uzman subay.

YARA YASTIĞI—Pad—Yaraya vurulan yastık.

YARBAY (DENİZ)—Commander.

YARDA—91,44 cm'lik İngiliz ölçüsü.

YARDA HATASI—Yard error—Top atışlarında vuruş noktasından yarda olarak uzaklık bildirisi.

YARDIMCI—Auxilary.

YARDIMCI FİLO—Fleet auxilary—Tamir, yakıt,ikmal, hastane, taşıma ve buna benzer hizmetleri yapan, savaş gemilerinden başka, gemiler.

YARDIMCI GEMİ—Auxilary ship. Tender. Tender ship. Bkz: "Yardımcı filo".

YARDIMCI KAZAN—Auxilary boiler. Donkey boiler—Yardımcı makineleri çalıştırmak için kullanılan kazan.

YARDIMCI MAKİNELER—Auxilary machineries—Gemiyi yürüten ana makine dışında kalan diğer bütün makineler.

YARDIMCI TULUMBA—Booster pump. Auxilary pump.

YARDIM ETMEK—Lend a hand. To asisst.

YARDIMLAŞMA—Consortship—Donatanların yapmış olduğu yardımlaşma ve kazanç ortaklığı.

YARIÇAP—Semidiameter. Radius.

YARIÇAP BÜYÜMESİ—Augmentation of semidiameter—Genellikle Ay için söylenen bu deyim ile Ay'ın görülen yarıçapı ile çizelgelerde verilen yarıçapı arasındaki farkı tanımlanır.

YARIÇAP SEYRİ—Cruising radius. Radius of action. Effective operating radius. Steaming radius— Nısıf kutur seyri. Geminin seyir siası, gücü. Geminin yakıt su, kumanya v.b. alarak yapabileceği en çok seyir.

YARI GÜNLÜK—Semidiurnal—Oniki saatlik.

YARI KARANLIK—Penubra—Gölge. Ay ve Güneş tutulmalarında görülen durum.

YARIMADA—Peninsula.

YARIMAY—1)Saddle—Direkler üzerinde serenin oturmasını sağlayan ya da bumba çatalına dayaklık yapan yarım eğri, semer biçiminde parça ağaç. 2)Crutch-Filikada kürek çekmek için küreğin içine konulduğu küpeştelere takılan"Yarım ay ıskarmoz". 3)Bumbaların üzerine yerleştiği ve bağlandığı yastık, çatal puntal (puntel).

YARIMAY ISKARMOZ—Oar swivel. Oar lock. Row lock—Kürek ıskarmozu görevi yapan yarımay şeklinde kürek yuvası. Bkz: "Yarım ay 2".

YARIM BASTİKA—Bkz: "Tamburata", "Kurtağızı".

YARIM DÖŞEK—Half floor—Ground futtock. Navel futtock—Eski ağaç teknelerin sekiz parçadan oluşan eğrilerinin (postalar, ıskarmozlar) omurgadan itibaren ikincisi.

YARI MODEL—Half model—Boylamasına düşey düzlemle ortadan kesilen geminin yarım modeli.

YARIM OTURAK—Stretcher. Foot stretcher. Foot spar—Filikalarda kürek çekenlerin ayaklarını dayadıkları kısa serenler.

YARIM YOL—Half speed—Makinenin yarım yol çalıştırılması.

YARIM YOL GERİ—Half speed astern Half astern

YARIM YOL İLERİ—Half speed ahead. Half ahead.

YARI NAVLUN—Bkz:"Pişmanlık navlunu".

YARIŞ – Race. Regatta – Değişik deniz sporlarının beraber, bir programla, sırasiyleyapılması ya da aynı klasta yarışanların devam eden seri yarışmalarının tümü.
YARIŞ TEKNESİ – Racing boat.
YARIŞ YATI – Racing yacht.
YASAK BÖLGE – Prohibited area.
YASAK EŞYA – Prohibited goods – Bir ülkenin yasaları ile girmesi ya da çıkması yasaklanmış yükler, mallar, eşyalar.
YASAL ANTREPO – Legal wharf – Meşru, yasal rıhtım, iskele.
YASALLIK TEMİNATI – Warranty of legality – Kira anlaşmalarına konulan bu koşul ile seferin yasal (kanuni) olduğu ve yasal olarak yapılacağı teminatı kabul edilir.
YASAL TİCARET – Lawful trade – Kaçak ya da yasalara aykırı olmayan mubah ticaret.
YASLAMAK – To fall onto a quay or vessel due to wind or current – Bir geminin rüzgâr ya da akıntı nedeniyle bir rıhtım ya da gemi üzerine düşmesi, temas durumuna gelmesi. Bkz: "Yakın düşmek".
YASTIKLAMAK – Fothering – Üstüpü ile doldurulmuş buranda yastıkla gemi karinasındaki çatlağı, yarayı, kapamak.
YASTIK SAÇI – 1)Bolster plate – Demirin bodoslama levhalarını hasara uğratmaması için loça altına vurulan dablin saç. 2)Chaffing plate – Aşınmayı önlemek için gerekli yere vurulan saç levha.
YAŞ – Age – 1)Bir gök cisminin oluşmaya başladığı günden bugüne kadar geçen zaman. 2)Yeni ve dolunay zamanı ile takip eden Bkz: "Canlı yüksek su (spring tide)" arasındaki zaman.
YAŞAMA YERLERİ – Living spaces – Kamara, yemek salonları v.b yerler.
YAŞLANDIRAN – Desuperheater – Kuru buharı yardımcılar için istenildiği kadar yaşlandıran (rutubetlendiren) aygıt. Genellikle bu iş püskürtücü ile yapılır.
YAŞ YÜKLER – Wet corgoes. Wett goods. Şarap, alkollü içkiler, yağlar, boyalar, katran v.b. yüklere denir.
YAT – Yacht – Narin yapılı, makineli ya da yelkenli,özel gemisi.
YATAK – 1)Bed – Makine, demir v.b. yerleştirildiği, konulduğu yer. 2)Bearing. Journal. Stool – Hareket halinde olan parçaların üzerinde döndüğü kısım, yer, yuva.
YATAK ALAŞIMI – White metal. Babbits metal – Makine yataklarında kullanılan kalay, bakır, kurşun, antimuan alaşımı.
YATAK BASINCI – Bearing pressure.
YATAK,BİLYALI Ball bearing. Roller bearing.
YATAK BOŞLUĞU – Bearing clearence.
YATAK,ESNEK – Specially seated bearing.
YATAK GÖVDESİ – Bearing housing.
YATAK'I,ÇOK KOLERLİ SIRAST – Multi collar thrust baring.
YATAK'I,PALAMAR – Bkz: "Palamar yatağı", "Krank şaft yatağı".
YATAK'I,SIRAST – Thrust bearing.
YATAK'I. TEK KOLERLİ SIRAST – Single collar thrust bearing.
YATAK,KAYMALI – Friction bearing.
YATAKLIK MALZEME – Babbit – Makine yataklarını yapmak için kullanılan madenler.
YATAK METALİ – White metal. Bearing metal.
YATAK,PELESENK – Lignum vitae strip.
YATAK,RULMANLI – Ball bearing. Roller bearing.
YATAK SARMASI – Burning or damage of the bearing due to unsatisfactory lubrication.
YATAK TAŞIYICI – Journal bearing. Carrier bearing.
YATAK ZARFI – Bearing runner.
YATAY – Horizontal – Çevren'e (ufka, gözerimine) paralel.
YATAY ÇEKMEK – Haul – Yatay olarak vira, hisa, lâva etmek.
YATAY DÜMENLER – Diving planes.
YATAY TEHLİKE AÇISI – Horizantal danger angle – Bir yatay düzlemde iki cisim arasındaki Bkz:"Tehlike açısı".
YATIRMA – 1)Listing – Meylettirme. Gemiyi bordası üzerine meylettirme. 2)Bkz: "Yatırma praçolu".
YATIRMA CIVATASI – Deck hook bolt – Bkz: "Yatırma Praçolu"nun kullanılan cıvata.
YATIRMA PRAÇOLU (YAPRAK) 1)Hook. Breast hook – Gemi ya da filika başlarında,bodoslamaya içten vurulan yatay ağaç ya da levha. 2)Carling knee. Standard knee – Baş bodoslaması ile bodoslama astarını bordalara bağlamakta kullanılan eğri, parça ağaçlar ya da demir praçollar (paraçollar) Yatay paraçol.
YAT KLUBÜ – Yacht club – Yat sahiplerinin kurdukları klüp (kulüp).
YATMAK – 1)Bkz: "Yatırma", "Meyletme" Herhangi bir nedenle bir geminin bir tarafına (sancak ya da iskelesine) meylet-mesi. 2)Lying at anchor. Moored – Bir geminin bir yerde bağlı ya da demirli olarak bulunması ve orada kalması.
YAT ÜSTÜNE – Bkz: "Alma".
YAT YARIŞLARINDA EŞİTLEME – Allowance – Yat yarışlarında yarışan teknelerin,birbirinin ayni olmaması halinde kurallara göre yapılan eşitleme.
YAVL – Yawl – Pruva direği ve yeke gerisinde mizana direği olan güverteli yelkenli.
YAVRU CAYRO PUSULA(SI) – Gyro compass repeater – Ana cayro pusuladan alınan elektronik bağlantılarla geminin

istenilen yerlerine konulan mükerrer, yavru pusulalar.

YAY—1)Limb—Sekstant'ın derecelere bölünmüş, açısal taksimatlı yayı. Ölçülen yükseklik (irtifa—altitude) buradan okunur. 2)Spring—Esnek eleman. 3) Sagittarius— Bir takımyıldızı ve bir burç adı.

YAY GERİLMESİ—Spring tension.

YAYLANMA—Springing.

YAY GERME—Tension spring.

YAY KONSTANT'I—Spring coefficient.

YAY KUVVETİ—Elasticity.

YAZ DÖNENCESİ—1)Summer solstice Güneşin meyil ve yükseklikte vardığı en yüksek nokta. Güneşin kuzeyden güneye dönüş yaptığı yer. Eşleğe açısal uzaklık 23°27' dır. Kuzey yarım küresinde 21 Haziran, güney yarım küresinde 21 Aralık. 2)Tropic of cancer—Yengeç dönencesi.

YAZ FRİBORDU—Summer freeboard—Yaz mevsimi için verilen Bkz: "Fribord Markası".

YAZICI ASTSUBAY—Yeoman.

YAZICI TERMOMETRE—Thermograph.

YAZILI HANİ BALIĞI—Painted comber.

YAZILI ORKİNOS BALIĞI—Little tunny. Tuna.

YAZ MONSONLARI—Southwest monsoon-Özellikle Afrika'nın doğu ve Hindistan'ın güney sahillerinde esen lodos monsonları.

YAZ SAATİ—Summer time—Bkz: "Greniç ortalama zamanı" artı bir saat. Yaz aylarında uygulanan bir saat ileri zaman düzeni.

YAZ TANKLARI—Summer tanks—Tankerlerde oynak yüzey (serbest satıh) sorununu halletmek için üst alabandalara yapılan tanklar.

Yd.—"Yard - Yarda"nın kısa yazılışı. Bkz: "Yarda".

YEDEĞE ALMAK—To take in tow—Bkz: "Yedekleme".

YEDEK—Spare—İhtiyat. Ariyet.

YEDEK DEMİR—Spare anchor.

YEDEK DONANIM—Preventer—Örneğin bumba ablilerine fazla yük binmemesi için uygulanan kamçılar.

YEDEK DÜMEN—1)Emergency steering gear. Jurry steering gear—Ana dümen arıza yaptığında kullanılan yedek dümen. 2)Bkz: "Ariyet dümen".

YEDEKLEME—Towing. Towage. Hauling. Haulage—Hareket olanağı olmayan bir geminin başka bir gemi tarafından çekilmesi, götürülmesi.

YEDEKLEME BABALARI—Samson post. Towing bitts—Yedekleme halatının, yomasının bağlandığı sağlam babalar.

YEDEKLEME BİTASI—Bkz: "Yedekleme babaları".

YEDEKLEME HALATI—Towing rope. Towing hawser.

YEDEKLEME HALATINI MOLA ETMEK—Cast off towing hawser. Let go towing hawser.

YEDEKLEME HİZMETİ—Towage.

YEDEKLEME İŞARETİ—Black diamond shape—Siyah, birbirine tabandan yapışık çift koni. (Baklava şekli).

YEDEKLEME İŞARETLERİ—Towing signals—Yedek çeken ile çekilen aracadaki anlaşmayı sağlamak için kullanılan işaretler.

YEDEKLEMEK—To tow—Bkz: "Yedekleme".

YEDEKLEME KANCASI—Towing hook—Kasalı yedekleme halatının geçirildiği kanca.

YEDEKLEMEK,BAŞTAN—Tow ahead.—Yedeklenenin başından çekilmesi.

YEDEKLEMEK,BORDADAN—Tow alongside—Yedekleyecek geminin,yedeklenecek gemiyi bordasına alarak yedeklemesi.

YEDEKLEMEK,KIÇTAN—Tow astern—Yedeklenecek gemiyi kıçından bağlayarak yedeğe almak.

YEDEKLEME KOŞULU—Towage clause. Towing clause—Belirli durumda, geminin başkasını yedeklemesi ya da yedeklenmesi serbestisinin verilmesi hususunda taşıma anlaşmasına ya da konişmentoya konulan koşul.

YEDEKLEME KÖSTEĞİ—Towing bridle - Yedeklenen geminin başından ya da kıçından alınan iki halatın ya da zincirin birleştirilmesinden oluşturulan üçgen çiftleme.

YEDEKLEME ROTASI—Track. Tow path-Yedekte gidilecek yol, geçit.

YEDEKLEME ROTASINDA SEYİR—Trackage. Tracking.

YEDEKLEME SEYİR FENERLERİ—Towing lights—Yedekleyenin yedekleme sırasında pruva direğine çektiği ek silyon feneri (ya da fenerleri).

YEDEKLEME ÜCRETİ—Towage.

YEDEKLEME YOMASI—Bkz: "Yedekleme halatı".

YEDEKLENEN—Tow. In tow.—Başka bir gemi tarafından çekilen deniz aracı.

YEDEKLEYEN—Towboat.

YEDEKLİK—Spare—Yedek olarak ayrılmış hergangi bir şey.

YEDEK PARÇA—Spare part.

YEDEK PERVANE—Spare propeller.

YEDEKTE—Under the tow.

YEDEK YÜZÜCÜLÜK—Reserve buoyancy-Geminin su geçmez güvertesini yeterince yük hattı üzerinde tutabilen yedek, ihtiyat yüzücülük. Bkz: "Fribord".

YEKE—Tiller. Yoke—Dümen başlarına takılan ve dümeni istenilen tarafa döndüren, basan ağaç ya da demir manivela. Bkz:

Dümen yekesi", "Boyunduruk yeke".

YEKE BAŞI — Tiller head — Yekenin, tekne içinde kalan kısmı.

YEKE HALATI — Spurling line. Yoke line. Tiller rope. Rudder line — Yekeye bağlanan tel halat, bitkisel halat, ya da zincir — Dümen bu donanım ile hareket eder.

YEKE LENTİYESİ — Bkz: "Yeke halatı".

YEKNESAK SİSTEM — Lateral system. Şamandıralamada tek, uygun sistem.

YEL — Bkz: "Rüzgâr".

YELKEN — 1) Sail — Direklere, çubuklara ve bunlara bağlı serenlere, istiralyalara açılan ve yüzeylerine çarpan rüzgâr etkisiyle teknenin hareketini, seyrini sağlayan özel yapılmış sağlam bezler. 2) Vela. Bir takımyıldızı.

YELKEN AÇ — To hoist sail.

YELKEN AÇMADAN — Bkz: "Kuru direk seyir".

YELKEN AÇMAK — Set sail. Make sail. Yelken yapmak, yelken basmak.

YELKEN AMBARI — Bkz: "Yelken mağazası".

YELKEN BAĞLAMAK — Hand a sail — Yelkeni toplamak, kapamak.

YELKEN BASMAK — Bkz: "Yelken açmak".

YELKEN BEZİ — Sail. Sail cloth.

YELKEN BEZİ KENARI — Selvedge.

YELKENCİ — Sail maker — Yelken biçen, yapan, tamir eden usta kişi.

YELKENCİ İĞNESİ — Roping needle. Sail needle — Yelken dikmekte kullanılan iğne.

YELKENCİ KAVALYASI — Pricker — Yelken kenarlarına halat dikmek, (delik açmak) için kullanılan ince yelkenci kavalyası.

YELKENCİ MAĞAZASI — Sail loft — Yelkenlerin kesilip, dikildiği üstü kapalı atelye.

YELKENCİ PİYANBAĞI — Sailmaker's twine.

YELKENCİ YÜKSÜĞÜ — Roping palm — Yelken dikmek, yamamak, halatı yelkene dikmek için avuç içinde bulundurulan kösele ve ortasında madeni parça bulunan avadanlık.

YELKEN DERİNLİĞİ — Drop — Yelkenin orta hattında derinliği.

YELKEN DİKİŞ TORBASI — Dutty bag.

YELKEN DOLDURMAK — Draw. Trimming. Full — Yelkeni rüzgârla gerektiği şekilde doldurmak, şişirmek.

YELKEN FORA ETMEK — Unfurl. To loosen the sail before setting it — Yelkeni açmadan evvel bağlarını (Örneğin Bkz: "Yelken gömleği") açmak. Hazırlamak. Bkz: "Yelken açmak".

YELKEN GEMİSİ — Sailing vessel — Yelkenle yürütülen gemi.

YELKEN GÖMLEĞİ — Sail cover. Harbour gasket — Kullanılmayan yelkenlerin üzerine çekilen örtü. Limanda, sarılı yelkenlerin güzel görünmeleri için kullanılan örtü.

YELKEN HAMAYLISI — Bunt of sail.

YELKENİ AŞAĞI ALMAK — To unbend the sail.

YELKENİ BAĞLI — A. Hull — Rüzgârı bordadan alan dümeni ve yelkenleri bağlı tekne.

YELKENİ CAMADANA VURMAK — To shorten the sail — Bkz: "Camadana vurmak".

YELKENİ DÜZELTMEK — Trimming — Yelkeni rüzgârla iyi doldurmak.

YELKEN İĞNESİ PİYANI — Palm and needle whipping — Yelken iğnesi ile halat çımasına yapılan piyan bağı.

YELKENİ MAYNA ETMEK — To strike the sail.

YELKENİN ALTBAŞO YAKASI — Foot. Yelkenlerin alt yakaları.

YELKENİN DOLMUŞ HALİ — Stand.

YELKENİN FAÇA OLMASI — Taking by the lee — Rüzgârın ani olarak dirisa etmesi nedeniyle yelkenin façа olması, kapatması.

YELKENİN TAM DOLMASI — Rap full.

YELKENİN YAPRAKLANMASI — In stay. Shake in the wind. Shivering. All in the wind. Jibe: To flab in the wind — Yelkenli bir teknede bir kuntradan diğer kuntraya geçerken yelkenin rüzgârsız kalması nedeniyle dolamaması, dalgalanması. Boş olması.

YELKENİ TAM AÇMAK — Set up.

YELKEN KALDIRMAZ — No more sail. Fazla yelkene dayanmıyan tekneler hakkında kullanılan bir deyim.

YELKEN KANCASI — Sail hook — Yelken dikerken, tutmak için kullanılan kanca.

YELKEN KÖRLETMEK — Furling. Douse Fazla yelkenleri sarmak.

YELKENLE DONATMAK — Clothe — Tekneyi yelkenler ve işler donanımla donatmak.

YELKENLER FORA — Under sail — Put the sail. Clothed. Prees of canvas — Yelkenler açılmış seyretmek.

YELKENLERİ İŞLET — Let draw — Yelkenleri rüzgârla doldurmak.

YELKENLERİ KAPAMAK — Bring to.

YELKENLERİ MAYNA ET — To lower sails. Yelkenleri indir.

YELKENLERİN DOLMASI — Belly. Rap full. Stand.

YELKENLERİN HEPSİNİ AÇMAK — Setting all sails.

YELKENLERİ TAM TOPLAMAK — Furling. Furling in the body — Yelkenleri limanda tam toplamak, sarmak.

YELKENLE SEYİR — Under sail.

YELKENLİ — Fitted with sails. Sail.

Sailboat. Windjammer. Sailing vessel.

YELKEN MAĞAZASI — Sail room — Yelkenli bir teknede yedek yelkenlerin bulunduğu mağaza.

YELKEN MERKEZİ — Center of effort. Rüzgârın yelken üzerinde en etkili olduğu, merkezleştiği nokta.

YELKEN NUMARALARI — Sail numbers. Özellikle yarışlarda yelkenlerin üzerine vurulan numaralar, rakamlar.

YELKEN PARÇASI — Gore.

YELKEN PAYI — Bkz: "Kolona payı".

YELKEN SARMAK — Bkz: "Yelken bağlamak".

YELKEN SEYRİ — Sailing — Bkz: "Yelken açmak".

YELKEN SÖNDÜRMEK — Douse — Fazla rüzgârda yelkenlerin bir kısmını sarmak. Yelken azaltmak, körletmek.

YELKEN TAKIMI — Suit of sails — Bir tekne ya da direk için tam takım yelken.

YELKEN TORBASI — Poke.

YELKEN UÇURMAK — Split. Crowd on. Yelkenin rüzgâr şiddeti nedeniyle parçalanması, paralanması.

YELKEN YAPMAK — Bkz: "Yelken açmak".

YELKEN YARIŞI — Sailing race.

YELKEN YÜKSÜĞÜ — Bkz: "Yelkenci yüksüğü".

YELPAZE — Bkz: "Baş yelpazesi".

YEMEKHANE GRUBU — Mess. Mess room. Bkz: "Manga".

YEMEK SALONU — Mess room.

YEMEK SALONU GÜVERTESİ — Mess deck.

YEMEK SALONU KAMAROTU — Mess boy. Peggy. Peggy boy.

YENGEÇ — 1)Crab. 2)Bir takımyıldızı ve bir burcun adı. seretan.

YENGEÇ DÖNENCESİ — Tropic of cancer. Medarı seretan. Yengeç burcundan, başka bir deyimle, Yaz Dönencesinden geçen eşleğe paralel daire. Yaz Dönencesi anlamında da kullanılır. 23°27' Kuzey enlem dairesi.

YENGEÇ DÖNENCESİ BİRİNCİ NOKTASI — First point of cancer — Bu nokta tutulma dairesi üstünde olup, gök ekvatorundan kuzeye doğru en uzak noktadır. Güneş, yaklaşık olarak bu noktaya 21 Aralık'ta ulaşır.

YENİAY — New moon — Ay tekerinin tüm karanlık olduğu evre. Bu evreden bir gün sonra ay ince bir Hilâl (Ayça) halinde görülür.

YENİ BUZ — Young ice. Pancake ice — Yeni oluşan buz.

YENİ ŞABİT BUZ — Young fast ice.

YER — 1)Berth — Bir geminin bağlandığı rıhtım, iskele, şamandıra v.b yerler. Demirlediği yer, demir yeri. 2)Demirli bir geminin salabileceği alan. 3)Space (hacim). 4)Earth — Üzerinde yaşadığımız gezegen. Arz.

YER AYIRTMA — Booking — Bkz: "Ön bağlantı".

YER BASIKLIĞI — Oblateness. Ellipticity. Compression — Ekvator ile kutuplardan geçen çaplar farkının büyük çapa bölünmesi sonucu.

YERBERİ — Perigee — Ay'ın ve diğer yer çevresinde dolanan uyduların yörüngelerinde, Yer'e en yakın olduğu nokta. yer. Hadid-i arz.

YEREL ÇEKİCİLİK — Local attraction. Gemi dışı manyetik etkiler.

YER ÇEKİMİ — Gravity — Yer'in çekme kuvveti.

YER DEĞİŞTİRME — Shifting. Hauling — Limanda, rıhtımda geminin bir yerden diğer bir yere hareketi, götürülmesi.

YER DEĞİŞTİRME MANEVRASI — Gridiron manoevre (maneuver) — Borda seyrinde yer değiştirme manevrası.

YER EKSENİ — Axis of rotation — Yer'in merkezinden geçen ve her iki kutbu birleştiren doğru. "Kutupsal eksen" de denir. Yer, bu eksen etrafında Batı'dan Doğu'ya döner.

YEREL ORTALAMA ZAMAN — Local mean time — Yer üzerinde bir yerde oranın meridiyenine göre ölçülen zaman. Kısaca L.M.T.

YEREL SAAT AÇISI — Local hour angle. Gök cisminden geçen meridiyen ile mevki meridiyeni arasında kalan ve mevki meridiyeninden batıya doğru ölçülen açı. Kısaca L.H.A.

YEREL YÜKLEME HATLI GEMİ — Local load line ship — Bkz: "Yerel yükleme hattı" olan ve yüklemesini buna göre yapan gemi. Yükleme hattı, yerel yetkililer tarafından verilen gemi.

YEREL YÜKLEME HATTI — Local load line — Geminin bağlı olduğu ülke tarafından verilen, yerel yüklemelerde uygulanan yükleme hattı.

YEREL (MAHALLİ; MEVZİİ) ZAMAN Local time — 1)Belirli bir ülkede ya da limanda kullanılan saat. 2)Gözlem yerindeki zaman.

YERİNDE DÜZELTMEK — Fair in place. Örneğin şekli bozulmuş bir borda saçını yerinden çıkarmadan düzeltmek.

YERİNDEN ÇIKARARAK DÜZELTMEK Fair off — Örneğin şekli bozulmuş bir borda saçını yerinden çıkararak düzeltmek.

YERİNE GETİRMEK — To berth — Bir gemiyi istenilen ya da talep edilen yere bağlamak, demirlemek, getirmek.

YERİNE KOYMAK — Substitute — Kiralamada adı geçen geminin yerine başka gemi koyma hakkı. İkame etmek.

YERİNE KOYMA KOŞULU — Replacement clause — Deniz sigorta poliçelerine konu-

lan bu koşul ile bütün makinenin değil, yalnız hasara uğrayan makine parçasının değiştirilmesi ile sigortacının sorumluluğu sınırlandırılmıştır.

YERİNE YERLEŞTİRMEK – 1)To house. Housing – Örneğin bir direği yerine koymak gibi. 2)Bkz: "İstif".

YER KOŞULLARI – Berth terms. Liner terms – Bu deyim ile belirli bir deniz yolunda düzenli sefer yapan kumpanyaların uyguladıkları taşıma, yükleme ve boşaltma koşul ve kuralları uygulanır. Bkz: "Düzenli hat koşulları".

YER KOŞULU – Berth clause – Navlun anlaşmalarındaki bu koşul ile astarya günleri, gemi yerine gelmedikçe sayılmayacağı kabul edilir.

YER KÜRE KUTBU – Pole terrestrial.

YERLEŞTİRMEK – 1)Erection. Assembly Montaj. Monte etmek. 2)Bkz: "İstif".

YERLİ KIZAK – Bkz: "Kızak".

YER MAGNETİZMASI – Terrestrial magnetism – Yer'in mıknatısiyeti.

YER MERKEZLİ BOYLAM – Geocentric longitude – Bkz: "İlkbahar noktası" ile, gök cisminden geçen ikinci dairenin, tutulma dairesinde (ekliptikde) kesişerek oluşturduğu yay'ın, Yer merkezindeki açısal değeri.

YER MERKEZLİ ENLEM – Geocentric latitude – Yer yüzendeki bir noktayı, merkeze birleştiren doğrunun, Ekvatora (Eşlek) göre yaptığı açı.

YERÖTE – Apogee – Yer çevresinde dolanan bir uydunun yörüngesi üzerinde Yer'e en uzak nokta.

YERÖTE KABARMA ALÇALMASI – Apogean tide – Ay'ın yeröte (Apogee), diğer bir deyimle Yer'e uzak olduğu zaman oluşan kabarma alçalma.

YERSEL – Terrestrial – Dünyaya, Yer küresine ilişkin.

YERSEL KÜRE – Parallel sphere – Kutuplarda bulunan gözlemciye göre görünen küre. Bütün göksel cisimlerin çevrene paralel olarak hareket ettikleri görülür.

YER YUVARLAĞI – Globe. Terrestrial globe – Yer, küre. Üzerinde yaşadığımız yuvarlak gökcismi.

YER YÜZÜ – Earth surface – Yer yuvarlağının yüzeyi.

YETERLİ DERİNLİK – If sufficient water – Gemi boşaltılmasının yapılabilmesi için yanaşma yeri gösterildiğinde, yeterli derinlik bulunmadığında, boşaltmanın yerini belirtmek için kira anlaşmalarına konulan koşul.

YETERLİK BELGESİ – Certificate of competency – Ülkenin yasa ve yönetmeliklerine göre, denizde çalışmak için verilen yeterlik belgesi.

YETİŞEN – Overtaking – Yetişen tekne. Bir tekneye kemeresinin 2 kerte (22°30') gerisinden bir rotayla yaklaşan tekne.

YETİŞEN DALGA – Overrun.

YETİŞİLEN GEMİ – Vessel overtaken.

YIĞILMA – Convergency – Meteorolojide kullanılan bir deyim olup bir yere çıkandan fazla hava girmesi olayıdır. Havanın çok hızlı şekilde yükselmesi, bir yere yığılması.

YIL – Year – Sene. Dönencel yıl. Mevsimler yılı. Tropikal yıl. Dünyanın Güneş etrafındaki yörüngesinde bir dönüşünü tamamladığı, ilkbahar noktasından art arda iki geçişi arasında kalan zaman. Bkz: "Kullanılan yıl".

YILAN – Serpens – Seyre uygun bir yıldızı olan bir takımyıldızı.

YILAN BALIĞI – Leviathan. Eel.

YILAN BOYNU KUŞU – Darter.

YILANCI – Serpent holder. Ophiuchus. Akrep burcunun kuzeyinde bulanan bir takımyıldızı. En parlak yıldızı: "Ras alhague" dir.

YILDIRIM – Thunderbolt.

YILDIRIMLI FIRTINA – Thunderstorm. Thunderbolt. Lightning.

YILDIRIM SAVAR – Lightning conductor Paratöner.

YILDIZ – 1)Star. Gökyüzüne serpişmiş ışıklı noktalardan herbiri. 2)North – Kuzey. 360 (000) derecelik yön.

YILDIZ, BATMAYAN – Circumpolar – Ufkun altına geçmeden kutbun etrafında dönen ve bütün gece görünen gök cismi. Kutba yakın, yükselimi (Dec) büyük yıldız.

YILDIZ CEVİZİ – Star knot.

YILDIZ GÜNÜ – Sideral day – Bir yıldızın ayni meridiyenden art arda iki kez geçişi arasındaki zaman süresi. Yıldızıl, nucumi gün. 23 saat 56 dakika Güneş günü.

YILDIZ HARİTASI – Star chart – Gökdeki yıldızların, gökdeki izafi, nisbî yerlerini, düzlem üzerinde göstermek için yapılan harita.

YILDIZIL – Sideral – Yıldıza ait, nucumi.

YILDIZIL AY – Sideral month – Ay'ın aynı yıldızdan art arda iki defa geçiş arası zaman. 27 gün 7 saat, 43 dakika 12 saniye. (27.321661 gün).

YILDIZIL SAAT – Sideral clock – Yıldız zamanına göre çalışan saat.

YILDIZIL SAAT AÇISI – Sideral hour angle – Sabit bir yıldızın ilkbahar noktasından (Aries, Evveli Hamel) olan batı saat açısı. S.H.A.

YILDIZIL SÜRE – Sideral period – Gezegenin yörüngesinde bir yıldıza göre bir devir yapması için geçen zaman, süre.

YILDIZ KARAYEL – North Northwest. Kuzey kuzeybatı. 337° 30'lık yön.

YILDIZ KAYMASI – Falling star – Atmosfere girince, ısınarak görünür olan gök cisimleri 2 – 3 saniye hareket eden yıldız

gibi görülür.

YILDIZ KERTE GÜNBATISI – North by West – 348° 45'lik yön.

YILDIZ KERTE GÜNDOĞUSU – North by East – 11° 15'lik yön.

YILDIZ KÜMESİ – Star cluster – Uzayda bir araya gelmiş yıldızlar.

YILDIZ KÜRESİ – Star globe.

YILDIZLAR – Stars – Güneş sisteminin dışında, kendi ışınları olan gök cisimleri. Bkz: "Yıldız 1".

YILDIZLARA AİT – Stellar.

YILDIZLARIN SINIFLANDIRILMASI – Classification of stars – Yıldızların tayf ve sıcaklıklarına göre sınıflandırılması.

YILDIZLAR. İYİ BİLİNEN – Cloak stars-R.A. ve yükselimleri (meyilleri) çok iyi bilinen yıldızlar. Bkz: "R.A".

YILDIZLAR KÜMESİ – Stars cluster-Bkz: "Yıldız kümesi". Takımyıldızı.

YILDIZ PARLAKLIĞI – Magnitude of star – Kadir. Başka yıldızların parlaklığı ile karşılaştırma sonucu söylenen yıldız parlaklığı.

YILDIZ POYRAZ – North Northeast – Kuzey kuzeydoğu. 22°30' lik yön.

YILDIZ RÜZGÂRI – North wind. Boreas Yıldız yeli. Kuzey rüzgârı.

YILDIZ SENESİ – Sideral year – Yerin yörünge deviminde, bir yıldıza göre bir kez dolanması için geçen zaman. Güneşin gökyüzünde görünen yıllık deviminde, bir yıldızla art arda iki kez kavuşumu arasındaki zaman süresi.

YILDIZ ÜÇGEN BAĞLANTISI – Star delta connection – Çok fazla akımların geçtiği üç devrenin yıldız montajla birleştirilmesi.

YILDIZ YAĞMURU – Star shower – Kayan yıldızların gruplar halinde görülmesi.

YILDIZ ZAMANI – Sideral time – İlkbahar noktasına (Evveli hamel) dayalı saat açısına göre hesaplanan zaman.

YILLIK – Yearly.

YILLIK IRAKLIK AÇISI – Annual parallax – Bir yıldızdan bakıldığında, Yer ile Güneş doğrultuları arasında kalan uzaklığı gören açının saniye biriminde değeri. Yıllık paralaks.

YILLIK SAPINÇ – Annual aberration-Yer'in Güneş çevresindeki dolanma deviminden ileri gelen ışık sapması ya da yıldızların yer değiştirmesi.

YILLIK SÖRVEY – Annual survey – Klas kurumlarının ya da devlet yetkilileri tarafından yapılan, gemilerin yıllık sörveyi, kontrolu, muayenesi.

YİSA – 1)Hoist away. Pull. Heave ho. Çekmek. Bir halatı hamle hamle çekmek. 2)Bkz: "Hisa".

YİSA BERABER – Altogether pull.

YİSA KÜREK – Bkz: "Hisa kürek".

YİSA SANCAK – Bkz: "Hisa sancak".

YİSA YİSA – With force – Kuvvet uygulayarak çekmek.

YİTİK HACİM – Broken stowage – Bir ambara yüklenen yükler arasında kalan boşluklar. Bu yerler, yüklenen yüklere göre çok küçük olduğundan, buralara yük konulamaz ve dolayısıyla eambar kapasitesinden kayıp meydana gelir. Bu kaybın hesaplanmasında kullanılan formül:

$$L = \frac{V-v}{V} \cdot 100$$

L: Yitik hacim (yüzde olarak)
V: Yük istif edilen yerin hacmi
v: Yükün toplam hacmi

YİV (Oluk) – Groove.

YOĞUNLUK – Density – Kesafet. Deniz suyunun yoğunluğu 1000/1038 kg/m3 arasındadır.

YOĞUN SİS – Thick fog.

YOĞUŞMA – Condensation – Çeşitli akışkan buharların sıvı şekline dönmesi.

YOĞUŞMUŞ – Condenced.

YOĞUŞTURUCU – Condenser – Kondenser Buhar haline gelen ve iş gören stimi tekrar su haline getiren aygıt.

YOKUM BAYRAĞI – Absence flag-Yatlarda kullanılan kare biçiminde mavi renkli, küçük işaret sancağı. Bu sancağın toka edilmiş olması, yat sahibinin teknede olmadığını gösterir.

YOL – Track. Route. Course – Rota, güzergâh.

YOLA ELVERİŞLİLİK – Seaworthiness. Suitable for the voyage – Yapılcak sefere uygun bir şekilde donatılmış gemi. T.T.K: 817.

YOLA ELVERİŞSİZ – Unseaworthy. Not suitable for the voyage – Bkz: "Sefere elverişsiz".

YOL ALMAK – To proceed. Proceeding.

YOLCU – Passanger.

YOLCU ADEDİ BELGESİ – Passanger certificate.

YOLCU ALAN ŞİLEP – Intermediate vessel – Genellikle ana görevi yük taşımak olan ve çok az da yolcu alan yük gemisi, şilep.

YOLCU BAGAJI – Passanger luggage

YOLCU BAGAJI FAZLASI – Parcel ticket – El bileti.

YOLCU FAZLASI – Excess passanger.

YOLCU GEMİSİ – Passanger ship (steamer, boat) Express liner.

YOLCU SALONU – Lounges. Passangers – saloon.

YOLCU VE YÜK GEMİSİ Packet ship. Packet boat. Intermediate vessel.

YOLCU YERLERİ – Passanger accommodation. Passanger spaces.

YOLDAŞ GEMİ – Consort – Eş gemi. Bkz: "Kardeş gemiler".

YOL KAYBETMEK—To lose way.

YOL KESMEK—Slack the speed. Reduce the speed. Deaden the speed—Geminin üzerinde bulunan sür'ati, hızı azaltmak.

YOLLAMA KOŞULU—Consignment clause—Geminin giriş ve çıkışları için donatanların mı yoksa kiracıların mı acentelerine yollanacağı anlaşmaya bu kloz ile konur.

YOLLU GİTMEK—As fast (quick, speedy) as possible—Bir geminin mümkün olduğu kadar sür'atli gitmesi.

YOLUNDA—1)En route—Varış yerine doğru. 2)On the course Verilen rota üzerinde.

YOLUNDAN ÇIKMAK—Bkz: "Yol vermek".

YOL VEREN TEKNE—Give way vessel.

YOL VERMEK—To give way.

YOMA—Hawser. Hauling line—Genellikle 10 burgatadan kalın halatlara denir.

YOMA BABASI—1)Bkz: "Palamar babası". 2)Samson post—Kalın halatların bağlanmasına elverişli babalar. Sağlam babalar, yedekleme babası.

YOMA BAĞI—Carricik bend. Hawser bend. Hawser lashing—Yomaları birbirine bağlamakta kullanılan bağ.

YOMA BOSASI—Snubber—Kalın halatlara uygulanan bosa.

YOMA BÜKÜMÜ—Hawser laid—Halatın sağa bükülü flasaları sola bükülerek kolları oluşturur. Bu kollar sağa bükülerek yoma halat olur. Genellikle kollarının tersine bükülerek yapılmış üç kollu halatlardır.

YOMA DİKİŞİ—Hawser splice. Cable splice—İki yomanın birbirine bağlanması için yapılan dikiş.

YORK ANVERS KURALLARI—York Antwerp rules—Bkz: "Ekler bölümü".

YOSUN—Sea moss. Algae. Seaweed.

YOSUN BAĞLAMA—Fouling—Gemi karinasının yosun ile (ya da deniz yaratıkları) ile kaplanması. Sakallı tekne.

YÖN—Direction—Bir cismin yönü Kuzeye göre pusula derecesi ile söylenir. Bkz: "Kerteriz". Diğer bir yön deyimi de bir cisim geminin ne tarafında görülüyorsa ona göre söylenir. Örneğin "sancak baş omuzlukta", "bordada" gibi. Rüzgârın estiği (geldiği), akıntının gittiği (aktığı) taraf yönü olarak söylenir.

YÖN BASTİKASI—Bkz: "Ayak torna".

YÖN BULMAK—Orient—Yönüne koymak.

YÖN BULUCU—Bkz: "Telsiz kerteriz aleti".

YÖN CAYROSU—Directional gyro.

YÖN DEĞİŞTİRME—Alteration of direction. Change of direction.

YÖNELMEK—Bound—Belirli bir yöne ya da tarafa gitmek.

YÖNELTME KUVVETİ—Directing force—Tevcih kuvveti. Mıknatısı pusulanın mıknatısı Kuzeyi göstermesi. Yer'in mıknatısı etkisi ile oluşur. Pusula içindeki serbest askıdaki mıknatıs ibresi, Yer'in mıknatısı alanı içinde kuvvet hatları etkisiyle mıknatısı Kuzey—Güney yönüne alır.

YÖNETME ANLAŞMASI KOŞULU—Management agreement clause—Bkz: Çıplak gemi kiralanması" anlaşmasında gemi sahibinin, anlaşılan ücret karşılığında, kiracıya bağlı olarak gemiyi idare etme koşulu.

YÖN FENERLERİ—Bkz: "Rehber fenerleri".

YÖNLER—Directions—Bkz: "Ana yönler", "Ara yönler". "Yön". "Pusula yönleri".

YÖRE—Region—Dolay.

YÖRÜNGE—Ellipse. Orbit—Medar. Bir gök cisminin dolandığı ya da dolandığı gibi görüldüğü yol, devinmesi boyunca çizdiği yol.

YÖRÜNGE EĞİKLİĞİ—Inclination of orbit—Yörünge düzleminin başka, belirli bir düzleme göre yaptığı açı.

YÖRÜNGE ETKİSİ—Elliptical constituent—Ay'ın Yer etrafında çizmiş olduğu eliptik doğru nedeniyle, kabarma alçalma yüksekliğinde ve arasındaki azalmalar ve çoğalmalar.

Y PLÂKALARI—Y plates—Radarda katot tüpüne konulan bu plâkalarla elektronların dikey hareketleri kontrol edilir.

YUKARI ÇEKMEK—Heave—Kaldırmak, hisa. Demirde vira etmek.

YUKARI ÇIKIŞ—Ascend—Dalgıcın yukarı çıkışı.

YUKARIDA—Aloft—Direkte, üst kısımlarda.

YUKARI LİMANLAR—Up river ports—Genellikle La Plata nehrinin yükleme anlaşmalarında geçen bu deyim, nehrin yukarısında bulunan limanları tanımlar.

YUMRU—Side fender. Fender. Pad piece—Örneğin, şehir hatları gemilerinde olduğu gibi, yanaşıp kalkarken bordanın hasara uğramaması için, gemi boyunca, su kesiminin az üstünde yapılan çıkıntı.

YUMRU BAŞ—Bkz: "Balbl baş".

YUMUŞAKÇALAR—Polyzoa—Midye, istiridye, mürekkep balığı gibi.

YUMUŞAK ÇELİK—Steel iron.

YUMUŞAK ÇELİK TEL HALAT—Flexible steel wire rope—Merkezi bir fitil etrafında altı koldan oluşan ve beher kolda oniki tel olan yumuşak çelik tel halat. Kol ve tel sayısı değişik olanlar da vardır.

YUMUŞAK DEMİR—Annealed steel. Soft iron—Manyetik alana girince mıknatıslanan, çıkarılınca mıknatıslığını kaybeden demir.

YUMUŞAK YÜKLER—Soft goods—Yün, pamuk, ipek gibi yükler.

YUNUS—Delphinus—Bir takımyıldızın adı.

YUNUS BALIĞI—Dolphin. Sea hog.

YURT İÇİ SU YOLLARI – Inland waterways – Nehirler, kanallardan oluşan su yolları.

YUVARLAK ÇAKIL – Pebbles.

YUVARSI – Spheroid – Kesiti elips olan küre. Sibhi küre.

YÜK – 1) Cargo. Goods. Load – Hamule. 2) Load – Yükleme, yüklenme

YÜK AĞIRLIĞI – Burden. Burthen – Ton olarak geminin taşıma kapasitesi. Bkz: "Dedveyt".

YÜK AĞ PALETİ – Cargo net sling – Ağdan yapılmış yük paleti.

YÜK AĞ PALETİ AĞ GÖZLERİ – Cargo net sling meshes.

YÜK AĞ PALETİ GÖZ HALATLARI – Cargo net sling mesh ropes.

YÜK AĞ PALETİ GRADİN HALATI – Cargo net sling frame ridges.

YÜK AĞ PALETİ KOLLARI – Cargo net sling bridles.

YÜK AĞ PALETİ KÖŞE KASALARI – Cargo net sling loops.

YÜK AĞ PALETİ KÖŞE YAKALARI – Cargo net sling corners.

YÜK, AKABİLEN – Cargo wet – Bira, süt, boya gibi yükler.

YÜK AKTARMAK – 1) Shifting – İstek üzerinde, ya da örneğin ambarda yükün yerini değiştirmek. 2) Bkz: "Limbo etmek".

YÜK ALINDISI – 1) Mate's receipt. Boat note – Yükleme ordinosu. Yük gemiye alındığında, genellikle birinci güverte zabiti (ikinci kaptan) tarafından imzalanıp verilen alındı. 2) Dock warrant – Yükün antrepoya alındığına dair verilen makbuz. 3) Backed note – Yüklerin layter işat, duba, mavna) ya da dubalardan gemiye alındığına dair gemi acentesi tarafından verilen makbuz.

YÜK ATMAK – Jettison. Jetsam – Gemi ve yükü kurtarmak için gemiden bir miktar yük atmak.

YÜK AZALTICI – Relief valve – Rilif, basıncı azaltıcı valf.

YÜK, AZAMİ – Overload. Peak load. Maximum load.

YÜK BAĞLANTISI – Fixture.

YÜK BULMAK – Canvas.

YÜK BULMA MEMURU – Canvaser – Gemi sahipleri, piyasada yük bulmak, yük sahipleri araçlar ile ilişki kurmak için görevlendirdiği memur.

YÜK BUMBASI – Cargo boom. Derrick boom. Derrick – Gemiye yük alıp veren seren, dikme. Modern gemilerde bumbalar büyük ilerleme göstermiş ve birçok çeşitleri yapılmıştır.

YÜK BUMBASI BEDENİ Cargo boom body.

YÜK BUMBASI TOPUĞU – Cargo boom heel – Bumba bedeninin iskaça üzerine oturduğu yer, uç.

YÜK ÇALMAK – Broach.

YÜK ÇEKİ LİSTESİ – Packing list – Yükün kap adedini ve içindekileri gösteren liste.

YÜK ÇEKME İZNİ – Permit – Gümrüğü ödenen bir malın çekilebilmesi için verilen izin.

YÜK, DEVAMLI – Permanent load. Continous load.

YÜK DONANIMI – Cargo gear. Cargo rigging – Vinç, bumba, makaralar, teller v.b. içine alan donanım.

YÜK DONANIMI AĞIRLIK DENEYİ – Proof load test.

YÜK DONANIMI DÖRT SENELİK SÖRVEYİ – Quadrannual inspection of cargo gear.

YÜK DONANIMI SENELİK SÖRVEYİ – Annual inspection of cargo gear.

YÜK EĞRİSİ – Curve load – Yüzücülük (sephiye) eğrisi ile ağırlık eğrisi arasındaki farklar gemi boyunca çizilirse yük eğrisi elde edilir.

YÜK ETİKETİ – Docket – Yük hakkında bilgi veren yafta.

YÜK EYLEMLERİ VE İŞLEMLERİ – Cargo operations.

YÜK GEMİSİ – Cargo vessel. Freighter. Cargo ship – Yük taşımak üzere yapılmış gemi. Modern yük gemileri büyük aşamalar yapmış ve herbiri birer ihtisas konusu olmuştur.

YÜK GEMİSİ KİRALAYAN – Freighter. Charterer – Kiracı.

YÜK HATLARI – Load lines – Bkz: "Yük hattı", "Fribord markası".

YÜK HATTI BELGESİ – Load line certificate. Freeboard certificate – Değişik koşullar altında (Örneğin tatlı su, tuzlu su ya da kış, yaz, tropik yerlerde) yapılacak yüklemeler için ilgililerce (genellikle klas kurumları) verilen belge. Bkz: "Fribord belgesi".

YÜK HATTI DİSKİ – Load line disc – Bkz: "Fribord markası".

YÜK İLGİLİSİ – Supercargo – Eskiden gemilerde yükleme, boşaltma ve yükle ilgili işlemleri yapmak üzere, yük sahipleri tarafından bulundurulan adam, memur.

YÜK JURNALİ – Cargo book – Yüklenen, çıkarılan yük hakkında bilgi veren defter.

YÜK KANCASI – Cargo hook – Yük alıp verebilmek için kullanılan sapanların takılmasına uygun olarak yapılan kanca. Ağzı kapanan cinsleri de vardır. Bkz: "Yük kancası, kilitli".

YÜK KANCASI, KİLİTLİ (GÜVENCELİ) – Safety hook. Liverpool hook – Kancanın ağzı bir parça ile kapandığından sapanın dışarı çıkması olanaksızdır.

YÜK KAYMASI – Shifting – Yükün durması gereken yerden dış etkenlerle kayması, yerden, değiştirmesi. Özellikle seyirde

büyük tehlikelere neden olabileceğinden, yükler iyi istif edilmeli ve gerekiyorsa çok iyi bağlanmalıdır.

YÜK, KOKU ÇIKARAN — Odorous cargo.

YÜKLEME — Loading. Shipment. To put in. Bir gemiye yük koymak. Bir yükün eşyanın, malın bir yerden bir yere taşınması için gemiye konulması. T.T.K: 1020.

YÜKLEME BİLDİRİSİ — Advice note — Yükün yüklendiğini bildiren not.

YÜKLEME BOŞALTMA GÖREVLİSİ — Stevedore. Ship foreman — Bkz: "Stividor".

YÜKLEME BOŞALTMA GÜNLERİ — Total loading and discharging days. All purposes.

YÜKLEME BOŞALTMA HARİÇ — Free in and out — Taşıyıcının, gemi sahibinin, yükleme, boşaltma giderleri ile ilişiği olmayacağı diğer bir deyimle bu giderlerin yük ya da taşıtan, yükleten tarafından karşılanacağını belirten bir deyim. Kısaca: F.I.O.

YÜKLEME BOŞALTMA İŞLERİ — Stevedoring. Loading and discharging operations.

YÜKLEME DEĞERİ — Shipping value — Deniz sigorta poliçelerinde yük için belirtilen bu değer yükün esas değerini ve yüklenınceye kadar olan masrafları (sigorta pirimi dahil) tanımlar.

YÜKLEME EMSALİ — Coefficient of loading — Geminin dveyt kapasitesi ile yük taşıma kapasitesi arasındaki ilişki. Balya hacminin dedveyete bölünmesi ile elde edilir.

YÜKLEME GÜNLERİ VE SAATLERİ — Loading days and hours — Yükleme için verilen ya da tarafların anlaştığı koşullar altında saptanan gün ve saat adedi.

YÜKLEME HATTI — Load line. Load waterline — Büyük gemilerin değişik koşullar altında yapacağı yüklemeler için saptanmış yük hatları. Bkz: "Feribord markası".

YÜKLEME İSTİF BOŞALTMA HARİÇ — Free in and out stow — Yükleme, istif, ve boşaltma giderleri ile gemi sahibinin, taşıyıcının bir ilişiği olmayacağı, diğer bir deyimle bu giderleri yükün ya da taşıtanın, yükletenin karşılayacağı hakkında koşul.

YÜKLEME İSTİF HAP BOŞALTMA HARİÇ — Free in and out stow trim — Yükleme, istif, hap ve boşaltma giderleri ile gemi sahibinin, taşıyıcının bir ilişiği olmayacağı, diğer bir deyimle bu giderleri yükün ya da taşıtanın karşılayacağı hakkında koşul.

YÜKLEME İŞLEMİ — Loading operation. Lading.

YÜKLEME İZİN KAĞIDI — Pricking note. Dandy note — Yükün yüklenmesi için gümrükten verilen izin kağıdı.

YÜKLEMEK — To load. To ship. Freighting Bir gemiye yük koymak.

YÜKLEME LİSTESİ — Loading list — Yükün yüklendiği yer, tarih, cinsini, ağırlığını, KG, moment (kadem — ton), ortalama su çekimi, KM, GM, gösteren çizelge.

YÜKLEME MARKASI — Bkz: "Fribord markası".

YÜKLEME ORDİNOSU — Mate's receipt — Yüklenecek yük için verilen belge.

YÜKLEME RÜSUMU — Lastage.

YÜKLEME SÖRVEYİ — Loading port survey — Yükleme limanında, yükleme başlamadan evvel yüklerin konulacağı yerlerin kontrolu, muayenesi.

YÜKLEME TARİHİ — Loading date. Alongside date — Yükleyecek geminin hazır olacağı tarih.

YÜKLEME TONİLÂTOSU — Deadweight tonnage — Bkz: "Tonilato", "Dedveyt".

YÜKLEME TONU — Deadweight — Dedveyt. Geminin izin verilen ençok çektiği suya kadar yüklenen yük, yakıt, su ve stor (gereçler, lâzime).

YÜKLEME TONU ANLAŞMASI Deadweight, charter — Taraflar arasında yapılan anlaşmada Bkz: "Yükleme tonu" anlaşmaya yazılır.

YÜKLEME TONU ÇİZELGESİ — Deadweight scale — Geminin çeşitli su çekimlerinde alacağı ağırlıkların tamamını gösteren çizelge.

YÜKLEME TONU KAPASİTESİ — Deadweight capacity. Deadweight tonnage — Geminin kaldırma kapasitesi ya da tuzlu suda yaz su çekiminde yüklendiğinde (2240 libre = 1 ton olarak) kaldırabileceği ağırlık.

YÜKLEME TONU ORANI — Deadweight ratio — Faydalı yük kapasitesinin ton olarak maimahrece (deplasmana) oranı.

YÜKLEME TONU, YÜK — Deadweight cargo — 1) Gemiyi ortalama çektiği su hattına kadar batırabilecek ağırlıktaki yük. 2) Beher tonu (2240 libre) 40 kadem küpten küçük yük.

YÜKLEME TONU VERİMİ — Deadweight efficiency — Yükleme tonu kapasitesinin, karşıt olan deplasmana (maimahrece) oranı.

YÜKLEME VE BOŞALTMA — Loading and discharging ends. Both ends — Yükleme ve boşaltma sonları. Bu deyim üzerinde yapılan anlaşmaların hem yükleme hem de boşaltma limanlarında uygulanacağı anlamına kullanılır.

YÜKLEMEYE HAZIR — Ready to load — Bir geminin her bakımdan yüklemeye hazır olması. Bkz: "Hazırlık mektubu".

YÜKLEME YERİ — Loading berth — Gemi-

nin yüklemesini güvenlikle yapabileceği yer, rıhtım, demir yeri, iskele v.b.

YÜKLENDİ KONİŞMENTO – Shipped bill of lading – Yük gemiye fiilen yüklendiğinde verilen konişmento. Yükleme konişmentosu.

YÜKLENMİŞ YÜK – Loaded cargo. Intake. Gemiye yük olarak alınmış belirli miktar.

YÜKLENMİŞ YÜK ÖLÇÜSÜ – Intake measurement – Gemiye alınmış yükün fiili olarak ağırlığı ya da hacmi.

YÜKLERİN AYRILMASI – Seperation of cargo. Segregation – 1)Yüklerin birbirini etkilememesi için ayrı yerlere konulması, tefriki. 2)Yüklerin limanlara göre ayrılması.

YÜKLEYİCİ (YÜKLETEN) – Shipper – Konişmentoda görülen ve denizde eşya taşıması anlaşması ile yük, eşya taşıtan kimse.

YÜKLEYİCİ RİZİKOSUNDA – At shipper's risk – Örneğin güventeye yüklenen yük yükleyicinin (taşıtanın) rizikosunda, diğer bir deyimle, hasara uğradığında taşıyıcının sorumlu olmayacağı anlamına kullanılan bir koşul.

YÜK LİSTESİ – Cargo list – Yüklenen yükleri gösteren liste çizelge.

YÜK LUMBAR AĞZI – Cargo port, Cargo door – Gemi bordalarında yük almak için açılan kapı.

YÜKLÜ – Laden. Loaded. Down – Yüklenmiş.

YÜKLÜK – Container – İçine yük konan ve yükü iyi koruyan kap. Boşaltıldıktan sonra tekrar yüklenmek üzere geri gönderilir.

YÜKLÜ MAİMAHREÇ – Loaded displacement – Gemi yüklü iken çektiği sudaki ağırlığı. Taşırdığı su kütlesinin ağırlığı. Diğer bir deyimle gemi dahil, gemide bulunan yük, yakıt, su, gereçlerin tümünün ağırlığı. Bkz: "Maimahreç".

YÜKLÜ SU ÇEKİMİ – Loaded draught. Gemi yüklü iken, diğer bir deyimle gemide bulunan yükle ilgili olarak geminin çektiği su, draftı.

YÜK MAKARASI – Cargo block. Haul block – Yük almaya, vermeye uygun olarak yapılmış makara.

YÜK MARKASI – Chop mark – Yüklere, ayırım yapmak amacıyla üzerlerine vurulan marka.

YÜK,NORMAL – 1)Normal load. 2)Normal cargo.

YÜK ORDİNOSU – Mate's receipt – Gemiye yüklemek üzere gönderilen yük gemiye alındığında, genellikle ikinci kaptan tarafından imzalanarak verilen yük alındısı.

YÜK OYNAMASI – Shifting of the cargo. Working of the cargo – Yükün dış etkenlerle yerinden oynaması, kayması.

YÜK PALETİ – Cargo mat – Burandadan yapılmış yük sapanı, paleti.

YÜK PLÂNI – Cargo plan – Gemiye yüklenen yüklerin yerlerini, cinsini, ağırlığını gösteren plân.

YÜK PLÂNI,İLKEL – Tentative cargo plan.

YÜKSEK BASINÇ – High pressure.

YÜKSEK FREKANS – High frequency – Saniyede 15.000'i aşan frekans.

YÜKSEKLİĞİ,KANAT – Length of blade.

YÜKSEKLİĞİ,MEME – Height of nozzle.

YÜKSEKLİĞİ,SERBEST KANAT – Free height of blade.

YÜKSEKLİK – 1)Altitude – Göksel cismin çevrenden (ufuktan) yukarı doğru açısal yüksekliği. 2)Height – Yükseklik.

YÜKSEKLİK DAİRESİ – Altitude circle – Başucu (Zenith) dairesinden geçen ve çevrene dikey olan büyük daire.

YÜKSEKLİK/GÜNEY AÇISI (METODU) – Alt/Azimunth – Yükseklik ve güney açısı (semt) yöntemi ile göksel cisimden konum (mevki) bulma yöntemi.

YÜKSEKLİK/GÜNEY AÇISI ALETİ – Alt/Azimunt instrument – Aynı anda hem yükseklik hem de güney açısı (semt) alan teodolayt benzeri alet.

YÜKSEKLİK PARALELİ – Parallel of altitude – Aynı yüksekliklere sahip yerlerden geçen ve çevren (ufuk) dairesine paralel olan daire.

YÜKSEK NAVLUNLU YÜK – Distress cargo – Yükün tehlike arzetmesinden ötürü istenen yüksek navlun.

YÜKSEK SU – High water – Kabarma. Yükselmiş su.

YÜKSEK SU DURGUNLUĞU – High water stand – Yüksek suda olan durgunluk.

YÜKSEK SU İŞARETİ – High water mark. Yüksek su datumunu gösteren işaret. Londra'da 1800'de yasa ile konulmuş olup sonra Londra doklar idaresine devredilmiştir.

YÜKSELEN DÖŞEK – Rising floor – Orta döşekten başa kıça doğru yükselen döşekler.

YÜKSELİM – Declination – Bkz: "Meyil 2".

YÜKSELİM DAİRESİ – Declination circle. Gök ekvator düzlemine paralel olan gök cisminden geçen gök küresi büyük dairesi.

YÜKSELİM DÜZENSİZLİKLERİ Declination inequalities – Güneş ve Ay'ın yükselimlerinde (meyillerinde) olan değişikliklerden ötürü kabarma alçalma yükseklik ve aralarında olan değişmeler.

YÜKSELMEK – Bkz: "Alabildiğine orsa".

YÜKSELTİLMİŞ KUTUP – Elevated pole. Gözlemcinin kendi küresinde ve ufkun üzerinde olan kutup.

YÜK SU ÇEKİMİ – Load draught – Omurganın alt yüzeyinden yükleme su hattına

kadar olan düşey mesafe.

YÜKSÜZ — In ballast — Boş.

YÜK TAM — 1)Full load — Tam yükleme. 2)Full cargo — Tam yükle doldurmak.

YÜK TECRÜBESİ — Load test.

YÜK TELİ — Cargo fall — Kancaya bağlı olan ve yükü kaldırıp indiren tel, halat.

YÜK TELİ,DIŞARI — Cargo fall outboard. Çift bumbada gemi dışında olan bumbadan gelen yük teli.

YÜK TELİ,İÇERİ — Cargo fall inboard. Çift bumbada içeri bumbadan gelen yük teli.

YÜK TELİ KÜPESİ — Cargo fall fairlead. Yük telini bumba üzerinde tutan küpe.

YÜK TELİ KÜPESİ ÇEMBERİ — Cargo fall fairlead link band.

YÜK TELİ MÜTEHARRİK ÇIMASI Cargo fall hauling part.

YÜK TİRİZİ — Cargo batten. Sweat batten. Batten. Spar ceiling. Sparring — Ambar istiralyası. Panyol tahtası. Yükün ambar alabandalarına değerek terlemeden (buğulanmadan) hasara uğramaması için postalar üzerinde bulunan çengellere asılarak konulan tahtalar. Bkz: "Terleme".

YÜK TULUMBASI — Cargo pump — Tankerlerde sıvı yükü sahil tanklarına basan tulumba.

YÜKÜ BAĞLAMAK — Lashing — Yükün denizler etkisile kaymaması için bağlanması.

YÜKÜ GÖNDEREN — 1)Freight forwarder. Yük sahibi adına yükü gönderen. 2)Consignor — Konişmentoda yazılı gönderen.

YÜKÜ, ISITMA YÜZEYİ — Heating surface load.

YÜKÜMLÜLÜKTEN KURTULMA Release — Anlaşma yükümlülüğünden kurtulma.

YÜKÜN AYRILMASI — Bkz: "Yüklerin ayrılması".

YÜKÜN GÖNDERİLENİ — Consignee. Yükün gönderildiği kimse.

YÜKÜN SİĞİLLENMESİ — Blocking off. Ambarda bulunan ve kayma olasılığı olan yükün sığillenmesi.

YÜKÜN YOLLANMASI — Consignment.

YÜKÜN ZATİ AYIBI — Inherent vice. Yükün kendi kendine hasar vermesi. Doğal kusur.

YÜKÜ,SOĞUTMA YÜZEYİ — Cooling surface load.

YÜK,ÜST — Overload — Örneğin makineye normalin üstünde yüklemek. Aşırı yüklenmek, yüklenme.

YÜKÜ TUTUKLAMA — Cargo lien — Alacak nedeni ile yük üzerine konulan haciz. Tedbir, hapis.

YÜKÜ,VALF — Valve load.

YÜKÜ,YAY — Spring load.

YÜK VE SAFRA — Lastage.

YÜK VİNCİ — Cargo winch — Yükleme boşaltmada kullanılan ve bir makine ile dönen dolap üzerinde sarılı bulunan tel halatın bumbadan geçen donanımı ile yükü indirip kaldıran makine.

YÜK,YARAR — Useful load.

YÜK,YARIM — Half load.

YÜK YERLERİ — Cargo spaces — Yük koymaya elverişli bulunan yerler.

YÜREK BOĞATA — Bkz: "Mandagöz boğata".

YÜRÜYEREK HİSA — Walk back — Palanga tirentisini el ile tutarak geriye yürüyüp hisa etmek.

YÜRÜYEREK LÂVA — Walk away — Halatı el ile tutup yürüyerek lâva etmek.

YÜRYA — Haul away — Bir halatı ya da palangayı üzerine yatarak, durmadan çekmeğe denir.

YÜZBAŞI — Lieutenant — U.S.A'de deniz yüzbaşısı.

YÜZDÜRMEK — Refloat. Float off. Come afloat. Haul clear — Oturan bir teknenin tekrar yüzmesi, yüzdürülmesi.

YÜZDÜRME MERKEZİ — Center of buoyancy — Geminin su altında kalan kısmının hacim (ağırlık) merkezi. Suyun gemiyi kaldırma kuvvetinin uygulandığı nokta. Kısaca: "C.B". Bkz: "KB", "L.C.B".

YÜZEN — 1)Waterborne — Yüzmekte olan. 2)Buoyant — Yüzer, batmaz.

YÜZEN EŞYA — Floatsam — Gemiden atılan ya da kazaya uğramış bir gemiden geriye kalan yüzen eşya.

YÜZEN TROL — Trawl in floating — Yüzen ağ, ığrıp ile balıkçılık.

YÜZEN YA DA KIYIDA — Floatsam and jetsam — Denizde yüzen ya da kıyıya atılmış enkaz.

YÜZER ALAMET — Floating beacon — Yüzer halde bulunan işaretler.

YÜZER BATARYA — Floating battery — Eskiden liman korunmasında kullanılan ve az su çeken, ağır silahlarla donatılmış savaş gemisi.

YÜZER BUZ — Sailing ice — Yüzen, seyir halinde olan buz.

YÜZER BUZ DAĞI — Floe berg.

YÜZER CİSİM — Float.

YÜZER HAVUZ — Floating dock. Hydraulic dock. Off shore dock - Tanklarına su alıp batarak havuzlanacak gemiyi içine alan ve sonra aldığı suları tulumbaları ile basarak gemiyi kaldıran havuz.

YÜZERLİK — Buoyancy. Floating.

YÜZERLİK KOŞULU — Floating clause. Geminin daima yüzer halde olacağını ifade eden bir koşul (Vessel always lie safely afloat).

YÜZER ŞAMANDIRA — Watching buoy.

YÜZER VİNÇ — Floating crane. Floating derrick — Bkz: "Maçuna".

YÜZEY AŞINMASI – Overall wastage.
YÜZEY GERİLME – Surface tension.
YÜZEYİ.ISITMA – Heating surface.
YÜZEYİ.KANAT – Blade face.
YÜZEYİ.SOĞUTMA – Cooling surface.
YÜZEYİ.TANBUR ÖN – Face of drum.
YÜZME DERİNLİĞİ – Floating depth. Draught – Geminin yüzebileceği derinlik.
YÜZMEK (YÜZDÜRÜLMEK) – Come afloat. To be refloated – Oturan bir geminin yüzmesi, tekrar yüzücülüğünü kazanması.
YÜZMEKTE İKEN KOŞULU – Waterborne clause – Sigorta poliçelerine konulan bu koşul ile yükün gemide bulunduğu zaman sigortalı olduğu anlaşılır.
YÜZME KULACI – Crawl stroke.
YÜZME MERKEZİ – Center of floatation – Geminin yüzmekte olduğu yüklü su hattı alanının ağırlık (alan) merkezi. Kısaca: "C.F". Geminin meyil ve trim yapma merkezi.
YÜZME MERKEZİ EĞRİSİ – Curve of floatation – Buna "Su hattı merkez eğrileri" de denir. Su hattı alan merkezi geminin boy yönünde yapacağı trimlerde dönme merkezidir ve bu nedenle yüzme merkezi olarak bilinir.
YÜZÜCÜLÜK – Buoyancy – Sephiye. Batan ya da kısmen batan bir cismin ağırlığı ile içinde bulunduğu sıvının yukarı itişi arasındaki farktır. Eğer cismin ağırlığı itici kuvvetten küçükse yüzücülük pozitiftir.
YÜZÜCÜLÜK MERKEZİ – Bkz: "Yüzme merkezi".
YÜZÜCÜLÜK TANKI – Buoyancy tank. Yüzdürücü, sephiye tankı. Özellikle can filikalarına konulan bu tanklarla, can filikası su alsa da batmaz.
YÜZÜCÜLÜK.YEDEK – Reserve buoyancy. Geminin su geçmez güvertesini yük hattı üzerinde tutan yedek yüzücülük.

Z

Z—1)Uluslararsı işaret sancaklarından "Z" harfi: "Romorkör istiyorum" veya balık alanlarına yakın bölgelerde balıkçı gemileri tarafından gösterildiğinde "Ağlarımı atıyorum" anlamına kullanılır. Alphabetical flag "Z" of International code of signal means: "I require tug" or "I am shooting my nets" 2)"Azimuth Güney Açısı (semt)"in kısa yazılışı. 3) Bkz: "Radyo telefon usulleri".

Zo— "Ortalama deniz yüzeyinin harita datumundan olan yüksekliği" anlamına kullanılır. "Elevation of mean sea level above chart datum".

ZABIT—Bkz: "Tutanak".

ZABİT—Officer—Bkz: "Subay" sözcüğü karşılığı olan "Zabit" sözcüğü hâlâ ticaret gemilerinde kullanılmakta ve kaptan ve tayfa dışında kalan güverte ve makine personelini tanımlamaktadır.

ZAHİRE—Cereal—Tahıl, hububat, ve bunlara ait.

ZAHİRİ GÜNEŞ—Bkz: "Görünen güneş".

ZAHİRİ GÜNEŞ ZAMANI— Apparent solar time—Gökyüzünde görülen güneşe göre ölçülen zaman.

ZAMAN—Time.

ZAMAN ARASI—Period—Fenerlerde bir çakmadan ya da karanlıktan diğer çakmaya ya da karanlığa kadar geçen zamanı, müddeti tanımlar.

ZAMAN BİRİMİ—Time unit.

ZAMAN BÖLGELERİ—Bkz: "Evrensel zaman".

ZAMAN ÇİZELGESİ—Time sheet—Zaman cetveli. Çizelgesi. Aradaki anlaşmanın koşullarına göre, yükleme veya boşaltma için yapılan cetvel. Bkz: "Demurrage" veya "Despatch" buna göre saptanır. "Time Sheet" yapılırken aşağıda gösterilen hususlara dikkat etmek gereklidir.

1—Açık demir yerine veya limana varış tarih ve saati.

2—Yükleme veya boşaltma yerine varış tarih ve saati.

3—Hazırlık mektubu ile kanıtlandığı gibi geminin yükleme veya boşaltma için her bakımdan hazır olduğu tarih ve saat.

4—Aradaki anlaşmaya göre hazırlık mektubunun verildiği tarih ve saat.

5—Hazırlık mektubunun kiracılar veya gönderilenler tarafından kabul edildiği tarih ve saat.

6—Yükleme veya boşaltmanın fiilen başladığı tarih ve saat. Ayrıca yükleme veya boşaltmanın yapıldığı günler ve saatler.

7—Kiralama anlaşmasına göre zamanın sayılmaya başladığı tarih ve saat.

8—Kiralama anlaşmasına göre yükleme veya boşaltma nisbeti, miktarı.

9—Çalışılmayan günlerin ifadesi ve izahı, örneğin pazarlar, bayramlar, grev, hava koşulları (eğer "havanın çalışılmaya elverişli olduğu—weather working days" üzerinde anlaşmaya varılmışsa) v.b.

10—Yüklenen veya boşaltılan yükün toplam miktarının olduğu gibi, günlük yüklenen veya boşaltılan yükün toplam miktarı.

11—Kiralama anlaşma koşullarına göre 8'inci ve 10'uncu maddelere dayanarak yüklemek veya boşaltmak için ayrılan zaman.

12—Yükleme ve boşaltma ameliyelerinin tamamlandığı tarih ve saat. Çok dikkatli olarak saptanmalıdır.

ZAMAN DENKLEMİ— Equation of time—Teadül'i zaman. Tadili zaman. Gerçek güneş zamanı ile ortalama güneş zamanı arasındaki fark. Formül:

$$E(t) = So - Sm$$

So: gerçek güneş,

S.m: ortalama güneş saat açısıdır.

ZAMAN İŞARETLERİ—Time signals—İşaret sancakları ile zamanı bildirmek.

ZAMAN KİRA ANLAŞMASI—Bkz: "Süreli navlun sözleşmesi".

ZAMAN KOŞULLARI—Time clauses—Zaman sigorta poliçelerinde uygulanan Enstitü koşulları. Bkz: "Enstitü koşulları".

ZAMAN KÜRESİ—Time ball—Genellikle öğleni bildirmek üzere gözlem evinden düşürülen küre.

ZAMAN POLİÇESİ—Time policy—Belirli bir zaman (süre, devre) için yapılan sigorta poliçesi.

ZAMAN TADİLİ—Bkz: "Tadili Zaman", "Zaman denklemi".

ZAPTEDİLME HARİÇ—Free of capture-Deniz sigorta poliçelerine konulan zaptedilme hariç koşulu.

ZAPTEDİLME RİZİKOSU KOŞULU—Risk of capture clause-Sigortacı, sigortalının zaptedilmesi sonucu doğacak zararlardan kurtulmak için poliçeye bu koşulu koyar.

ZARAR KEŞFİ—Appraisal—Bedel tayini.

ZARGANA BALIĞI—Gar fish. Gar pike. Lampray.

ZARURET NAVLUNU—Distress freight. Distress rate—Gemide boş kalan yerleri doldurmak için düşük navlunla yük almak.

ZEHİRLİ BOYA—Antifouling paint. Barnacle paint—Deniz yaratıklarının gemi karinasına tutunmalarını, üremelerini önlemek için kullanılan boya.

ZEHİRLİ GAZ—Poison gas.

ZEHİRLİ YEL—Sirocco—Bu rüzgâra İspanyollar "Salana", İtalyanlar "Sirocco" Mısırlılar "Hamsin" derler.

ZEVAL—Noon. Bkz: "Öğle zamanı".

ZEYİLNAME—Additional policy. Addendum. Back letter—Yapılan anlaşmalara ek olarak verilen ve ek koşulları içeren (ihtiva eden) belge, mektup.

ZIMBA—Punch. Drill.

ZIMBA TEZGAHI—Punch machine.

ZIMNİ TEMİNATLAR—Implied warranties—Sigortalı tarafından geminin denize elverişliliği (ya da yola elverişliliği), yapılan seferin yasal olduğu ve uygulanacağına dair yapılan işlemler ve sigortacı tarafından doğruluğu kabul edilen teminatlar.

ZIMPARA—Emery.

ZIMPARA BEZİ—Emery cloth.

ZIMPARA KAĞIDI—Emery paper.

ZIMPARA TAŞI—Grinding wheel.

ZIRH—Armour—Savaş gemilerinde kullanılan zırh, sağlamlığı artırıcı özel yapılmış bir çeliktir.

ZIRH GÜVERTE—Bkz: "Kruvazör, zırh güverteli". Armoured deck.

ZIRH KUŞAK—Bkz: "Zırh levha"—Savaş gemilerinde su kesiminden biraz yukarıda olan bordalara kaplanan çelik levhalar.

ZIRHLAMA—Armour plating.

ZIRH LEVHA—Armour plate. Plate armour-Özel olarak yapılmış çok dayanıklı çelik levha.

ZIRHLI—Armoured. Ironclad—Genellikle önemli bölümleri, yerleri, güverteleri zırhla kaplanmış bir sınıf savaş gemisi.

ZIRHLI KRUVAZÖR—Armoured cruiser-Önemli kısımları zırhla kaplanmış Bkz: "Kruvazör".

ZIVANA—Tenon. Sleewe—Genellikle bir ağacın, çelik parçanın ucuna yapılan yuvarlak ya da köşeli çıkıntı (erkek zıvana) ve erkek zıvananın geçebilmesi için, karşı parçaya açılan yuva (dişi zıvana).

ZIVANA TEZGÂHI—Slotting machine.

ZİFOS—Skysail mast pole—Kuntra kapelesinden şapkaya kadar olan direk ya da çubuk kısmına denir. Bkz: "Direk zifosu".

ZİGZAG SEYİR—1)Tacking. Staying—Bkz: "Volta seyri. 2)Zigzagging—Savaş bölgelerinde gemilerin uçak ve denizaltı saldırılarından kendilerini korumak için sık sık rota değiştirmeleri.

ZİNCİR—Chain. Chain cable—Genel olarak demir zinciri için kullanılan bir sözcük. Zincir gomina.

ZİNCİR BAKLASI—Bkz: "Bakla".

ZİNCİR BELGESİ—Cable certificate—Zincirler fabrikalarda yapıldıktan sonra üzerlerinde deneyler yapılır ve sonuçlara göre bu belgeler verilir. Zincirler bu belgeler olmadan kullanılmaz. Belgeleri verenler genellikle uluslararası kuruluşlardır.

ZİNCİR BİTA BOYUNDURUĞU—Bittpin-Eskiden demir zincirlerinin akışını önlemek için güverte loçası ile demir loçası arasına konulan silindir.

ZİNCİR BOSA—Chain stopper. Check stopper—Özellikle tel halatları bosalamakta kullanılan zincir parça.

ZİNCİR BOSASI—Cable stopper. Ring stopper—Bkz: "Domuz tırnağı", "Kaplumbağa".

ZİNCİR DİKİŞİ—Chain splice—Bir halatı bir zincire bağlamak için yapılan dikiş. Bu dikiş zincirle halat birlikte bir bastikadan, makaradan işleyecekse yapılır.

ZİNCİR DİŞLİ ÇARK—Sprocket wheel.

ZİRCİR DİŞLİSİ—Chain wheel.

ZİNCİR FIRDÖNDÜ—Chain swivel—Demir ile zincir kilidi arasında bulunan bu fırdöndü sayesinde demir dönünce zincir gamba almaz.

ZİNCİR GOMİNA (GOMENA)—Chain cable—Gemilerde demirlenen demirler (çapalar) demir için kullanılan özel yapılmış ve deneylenmiş (test edilmiş)

zincirler.

ZİNCİR GÜVERTE LOÇASI—Chain pipe. Navel pipe—Demir zincirinin zincirliğe ırgattan, güverteden inen ağzı, açıklığı, borusu.

ZİNCİRİN NETASI— Clear hawse— Demir zincirlerinin birbirine çapariz vermemesi, volta almamasını sağlamak. Bkz: "Çapariz".

ZİNCİRİN VOLTA ALMASI—Bkz: "Zincirlerin dolaşması".

ZİNCİRİ VİRA ETMEK—To heave in the chain. Bkz: "Vira", "Vira demir".

ZİNCİR KALOMA—To pay cable—Demirlenen demirin zincirini istenildiği kadar gemiden denize vermek, bırakmak. Bkz: "Kaloma".

ZİNCİR KALOMASI—Scope. Scope of cable—Demirlenince verilecek zincir uzunluğu, kilidi, miktarı. Bkz: "Kaloma".

ZİNCİR KİLİDİ—Bkz: "Kilit". Joining shackle.

ZİNCİRLE BAĞLAMAK—Chain down.

ZİNCİRLEME—Chain—Bkz: "Dekka seyir aleti", "Loran" v.b. istasyonların yapmış oldukları zincirleme yayınlar.

ZİNCİRLERİN DOLAŞMASI—Cross. Foul hawse—Zincirlerin volta alması. Denizde olan zincirlerin birbirine dolaşması. Bkz: "Zincirin volta olması". "Volta almak", "Çapariz".

ZİNCİRLİK—Chain locker. Chain well. Cable locker—Demir zincirlerinin konulduğu, yerleştirildiği ve ırgatın altında, gemi dibinde bulunan bölme. Zincir burada gemi bünyesine bağlanmıştır.

ZİNCİRLİK LOÇASI—Deck pipe—Bkz: "Zincir güverte loçası".

ZİNCİR MAÇASI—Slip stopper—Demire bağlı zincire vurulan ve ırgat üzerindeki ağırlığı alan bosa.

ZİNCİR PALANGASI—Chain block.

ZİNCİR PERÇİN—Rivetting chain—Bir perçinleme yöntemi.

ZİNCİR SALYA ETMEK— Fleet. Fleet a cable— Zinciri ırgat üzerinden Bkz: "Salya etmek".

ZİNCİR SAPAN—Chain sling—Bkz: "Sapan" görevi yapan zincir izbiro.

ZİYA—Bkz: "Kayıp".

ZİYAA UĞRASIN YA'DA UĞRAMASIN—Lost or not lost—Anlaşmalara konulan bu koşul ile gemi kayba uğrasa bile ödemenin yapılacağı anlaşılır.

ZİYALI ŞAMANDIRA—Bkz: "Işıklı şamandıra".

ZİYARET, RESMİ—Pay an official call.

ZODYAK— Zodiac— Bkz: "Burçlar kuşağı".

ZODYAK IŞIĞI—Bkz: "Burçlar ışığı".

ZORLAMA—1)Strain—Aşırı gerilme nedeniyle gemi üzerinde oluşan geçici bozulma, zayıflama. 2)Overload—Sür'ati, verimi artırmak için zorlama. 3)Wring—Aşırı güç ile bozmak. 4)To forge—Teknenin kıyıya çekilmesi için zorlaması. 5)Forge ahead—Zorlayarak yol almak.

ZORLAMA GÖSTERGESİ—Stress finder-Geminin yüklenmesinde oluşan zorlanmaları gösteren alet.

Z PROFİL—Z bar. Zed bar—Z kesiti profiller. Çelik lâmalar.

ZURNA BALIĞI—Saurie—Bkz: "Iskarmoz balığı".

ZÜHAL GEZEGENİ—Saturn—Güneşten itibaren altıncı gezegen.

ZÜHRE—Venus—Güneşten itibaren ikinci gezegen. Uzaklığı 67.200.000 mildir.

2.
BÖLÜM
TÜRKCE-İNGİLİZCE
TÜRKÇE AÇIKLAMALI
YÜKLER VE ÖZELLİKLERİ

□

YÜKLER BÖLÜMÜ

A

ABANOZ AĞACI—Ebony—Değerli ve siyah renkte bir ağaçtır. Çeşitli boylarda kesilmiş olarak taşınır. İyi sayılarak yüklenmelidir.

ADİPONİTRİL—Adiponitrile—Özgül ağırlığı 0.95. Sıvı yük. Tehlikelidir.

AFYON—Opium—Sandıklarda küçük parçalar halinde taşınır. Çok değerli bir yük olduğundan kilit altında bulundurulmalıdır. Yüklerken ambalajı kontrol edilmelidir. Kaçakçılığa elverişli olduğundan taşınması izine bağlıdır ve ağır cezası vardır.

AFYON ÇİÇEĞİ TOHUMU—Poppy seed—İ.F: 70/72 çuvallı. Afyon bitkisi tohumu. %40/45 arasında yağ verir. Yırtık çuvallara dikkat edilmelidir. Diğer tohumlarla karışmamalıdır.

AFYON ÇİÇEĞİ TOHUMU KÜSBESİ—Poppy seed cake—İ.F: 56. Yağı alınmış gelincik, afyon çiçekleri tohumu küsbesi.

AĞAÇ KABUĞU—Bark (s)—İ.F: 90/200. Çok çeşitli işler için kullanılan ağaç kabukları. Kokulu olanlar ayrı yerlere konulmalıdır

AĞAÇ KAVUNU—Citron—Büyük miktarda Maderya adasından ihraç edilir. Yaş meyva halinde yenildiği gibi parfüm sanayiinde de kullanılır.

AĞAÇ, SERT—Hardwood—Tik, mahun gibi sert ağaçlar. Bkz: isimleri.

AKARYAKITLAR—Bkz: "Sözlük bölümü".

AKDARI—Millet. Dhurra—İ.F. 50/52. Küçük taneler halinde. Tavuk yemi ya da pirinç yerine kullanılır.

AKGÜNLÜK—Gum olibanum—1) İ.F: 67 sandıklı, 66 balyalı. 2) Bdelium—İ.F: 75/80 Sert ve güzel kokulu sakız kıvamında bir maddedir.

AKRİLİK—Acrylic—İ.F: 60/70 torbalı. Plastik madde.

AKRİLİK ASİT—Acrylic acid (inhibited)—Özgül ağırlığı 1.06. Sıvı yük. Tehlikelidir.

AKRİLONİTRİL—Acrylonitrile (inhibited)—Özgül ağırlığı 0.81. Sıvı yük, tehlikelidir.

AKROLEN—Acrolen (İnhibited)—Özgül ağırlığı 0.84. Sıvı yük.

ALBUMİN—Albumen—Sıvı halinde İ.F: 45 teneke ve sandıklarda bazen 18° F de soğuk odalarda taşınır.

ALÇI—Plaster—İ.F: 42—Kuru taşınır. Tozludur. Rutubetle sertleşir.

ALÇITAŞI—Gypsum. Moonstone—İ.F: 43/46 çuvallı. Yumuşak, ve tozludur. Nem ya da tozdan etkilenen yüklerden uzak istif edilmelidir.

ALFAOTU—Alfalfa—Bkz: "Esparto otu"

ALİLALKOL—Allyl alcohol—Özgül ağırlığı 0.85. Sıvı yük, tehlikelidir.

ALİL KLORİD—Allyl chloride—Özgül ağırlığı 0.95. Sıvı yük, tehlikelidir.

ALKOL—Alcohol—İ.F: 75/78 varilli. Şeker ya da sakkaroz içeren maddelerin fermantasyonundan elde edilir. Yoğunluğu 0.80 olup tehlikeli yüklerdendir.

ALKOLLÜ İÇKİLER—Liquers—İ.F: 65/70 şişeli sandık içinde. Sıvı halinde içkiler. Özel kilitli yerlerde taşınmalıdır.

ALÜMİNYUM (TOPRAK)—Alumina—İ.F: 18/24 dökme, Alüminyum madenini içeren toprak veya çamur halinde. Bkz:

"Alüminyum cevheri".

ALÜMİNYUM CEVHERİ—Aluminium ore. Bauxite—İ.F: 40 çuvallı. Bkz: "Alüminyum". Çuvalların durumuna dikkat edilmelidir ve gerekiyorsa yükleme ordinosuna ya da konişmentoya kayıt edilmelidir.

AMBER—1) Amber. Grey amber—İ.F: 36/38. Sarı renkli yarı saydam topraktan çıkarılan sakız görünüşünde bir maddedir. Mücevher işlemesinde ve pipo yapımında kullanılır. Özel olarak taşınır. Çalınmasına dikkat edilmelidir. 2) Ambergris—Güzel kokulu, tutuşmaya elverişli bir yüktür. Afrika, Hind ve Brezilya denizlerinde bulunan Kaşalot balinadan elde edilir. Parfüm sanayiinde kullanılır. Az miktarda taşınır.

AMERİKAN FISTIĞI—Pea nut—Bkz: "Yer fıstığı".

AMİL ALKOL—Amyl Alcohol—Özgül ağırlığı 0.82. Sıvı yük.

AMİL ASETAT—Amyl Acetate—Özgül ağırlığı 0.88. Sıvı yük.

AMONYAK—Ammonia—1) Özgül ağırlığı -33.4° C'da 0.68. Sıvı yük. 2) Ammonio (AG solution %28) özgül ağırlığı 0.90. Sıvı yük. Tehlikelidir.

AMONYUM SÜLFAT—Bkz: "Gübreler".

AMYANT—Asbestos—İ.F: 55/56 sandıklı. Asbestos. Beyaz ve gri renkli lifler halinde bir maden olup yanmazdır. Değerli yüklerden ayrı bir yere istif edilmelidir. Bkz: "Asbestos cevheri".

ANANAS—Pineapple—İ.F: 55/60 teneke kutuda. 72/74 yaş, taze. Teneke kutularda konserve, taze olarak soğuk yerlerde taşınır.

ANASON—Anis. Aniseed—Bkz: "Anason tohumu".

ANASONLU İÇKİ—Anisette.

ANASON TOHUMU—Aniseed—İ.F: 120 çuvallı. Bkz: "Tahıl ve Tohumlar".

ANASON TOHUMU YAĞI—Aniseed oil—İ.F: 50 sandıkta tenekeli. İstif edildiği yerlerde bulunan yüklere zarar vermemesi için çok dikkat edilmelidir.

ANİLİN BOYALARI—Anilin dyes, Anilin oil—Özgül ağırlığı 1.02. Sıvı yük. Tehlikelidir. Yakınında bulunan yüklere zarar verebilir. Baş ya da kıçüstü gibi uzak yerlere yüklenmelidir. Beyazlatıcı tozlarla birleştiği takdirde zehirli gaz yayabilir.

ANTEP FISTIĞI—Pistachio nuts—İ.F: 72/75 sandıklı—Bkz: "Kabuklu yemişler (sert)".

ANTİMUAN BİLEŞİKLERİ—Antimony compounds—İ.F: Değişik. Zehirleyicidir. Yiyecek maddelerinden uzak yerlere istif edilmelidir.

ANTİMUAN CEVHERİ—Antimony ore—İ.F: 20 çuvallı, 20 sandıklı, 18 dökme. Çuvalların durumu hakkında yükleme ordinosuna ya da konişmentoya bilgi verilmelidir.

ANTRASİT KÖMÜRÜ—Anthracite coal—Bkz: "Kömür".

ARAP ASİDİ—Acid Arabic—İ.F: 40/45 Akasya, Aksalkım ağacından elde edilen asidin doğal durumu, küçük fıçılarda, serin yerlerde taşınır.

ARAROT—Arrowroot—İ.F: 70 sandıklı, 53 çuvallı. Köklerden elde edilen nişastalı bir yiyecek maddesidir. Koku alıcıdır.

ARDIÇ MEYVASI—Juhiper berries—İ.F: 80/82 çuvallı. Kuvvetli bir kokusu vardır (Terementi kokar) Koku alan yüklerin yanına yüklenmez.

ARDIÇ RAKISI—Geneva. Gin—İ.F: 58/62, sandıklı. Tahıl maddelerinin distile edilmesinden elde edilir.

ARPA—Barley—İ.F: 54/60 çuvallı. Malt yapımında ve yiyecek olarak kullanılır. Bkz: "Tahıl ve tohumlar".

ARSENİK—Arsenic—İ.F: 24 sandıklı, 29/32 küçük fıçılarda. Beyaz ve çok zehirleyici bir maddedir. Taşman ambarlar sonra çok iyi temizlenmelidir.

ASBESTOS CEVHERİ—Asbestos ore—İ.F: 70 çuvallı. Bkz: "Cevherler".

ASBESTOS ÇİMENTOLU—Asbestos cement. Asbestos powder—İ.F: 64/66 çift katlı çuvallarda, öğütülmüş durumda. Portland çimentosu ile karıştırılmış asbestos, çok tozludur.

ASETAL—Acetal—İ.F: 60/70 torbalı plastik madde.

ASETALDEHİD—Acetalaldehyde—Özgül ağırlığı 0.78. Sıvı yük.

ASETİK ASİD—Acetic acid—Özgü ağırlığı 1.05. Sıvı yük. Tehlikelidir.

ASETON—Aceton—Özgül ağırlığı 0.79. Sıvı yük tehlikelidir.

ASETONİTRİL—Acetonitrile—Özgül ağırlığı 0.78. Sıvı yük, tehlikelidir.

ASFALT—Asphalt. Asphaltum—İ.F: 30/35 dökme, 45/50 varilli. Doğal olarak kayaların arasından ve petrol yataklarından çıkarılır. Ayrıca petrolün ayrıştırılmasından da elde edilmektedir. Bazı türleri yanıcıdır. Tehlikeli yükler sınıfına girer. Yüklenmesi ve boşaltılması dikkat ve bilgi isteyen bir yüktür. Bkz: "Bitum".

ASFALT SIVI—Emulsified asphalt—Bkz: "Asfalt".

ASİT BORİK—Boracic acid—İ.F: 65 varilli. 57 sandıklı. Normal olarak kuru taşınır. Zararsız bir yüktür.

ASPUR OTU—Safflower—İ.F: 65/70 balyalı. Kırmızı boya elde edilen bir bitkidir.

ASPUR OTU TOHUMU—Safflower seed-I.F: 60/65 balyalı.

ASPUR OTU TOHUMU YAĞI—Safflower oil—İ.F: 62/65 varilli. Aspur otu tohumlarından elde edilen yağ. Bkz: "Bitkisel yağlar".

ATEŞ TUĞLASI—Fire brick—İ.F. 25/30.

AT KILI—Horse hair—İ.F: 70/100 balyalı. Sağlık belgesi istenmelidir.

ATLAR (VE KATIRLAR)—Horses—Bu tür hayvanların taşınması uluslararası anlaşmalar ve tüzüklerle saptanmış bulunduğundan taşımadan önce iyi tetkik edilmeli ve istenilen hususlar yerlerine getirilmedikçe taşıma yapılmamalıdır. Bkz: "Tehlikeli yükler". VIII.

AYAKKABI—Shoes-i.F: 140/200 sandıklı.

AYÇİÇEĞİ TOHUMU—Sunflower Seed—İ. F: 105/110 çuvallı. %20 yağ içeren ve küsbesi hayvanlara yem olarak verilen tane. Bkz: "Tahıl ve tohumlar".

AYÇİÇEĞİ TOHUMU KÜSBESİ—Sunflower seed cake—İ.F: 58/60 dökme. Kendikendine kızışan bir yüktür. Yanabilir. Bkz: "Küsbe".

AYÇİÇEĞİ TOHUMU YAĞI—Sunflower seed oil—İ.F: 62/65 varilde. 39 dökme. Bkz: "Bitkisel yağlar."

B

BADEM—Almonds—İ.F: 70 sandıktá, 73 çuvallı, 120 fıçıda. Kuru taşınır. Kabuksuz olanlar %20 fazla yer tutar.

BAKIR—Copper-İ.F.:10/12 kalıp halinde. 14/15 varilde. Yüklenirken iyi sayılmalıdır. Çalınabilir ya da sonra çıkarmak üzere denize atılabilir.

BAKIR CEVHERİ—Copper ore—İ.F: 15/20. Yağlı yüklerle bir araya yüklenmez. Bkz: "Cevherler".

BAKIR, HAM—Copper matte—İ.F: 18/20 dökme. 20 çuvalda. Ham, siyah bakır cevheri. Bkz: "Cevherler".

BAKIR, KONSENTRESİ—Copper concentrates— Zenginleştirilmiş bakır cevheri. Sulu, çamur halinde bakır madeni. Başka yükleri etkiliyebildiği gibi dengeyi de bozabilir. Tehlikeli yüktür. Taşırken çok dikkat edilmelidir. Bkz: "Yoğunlaştırılmış yükler".

BAKIR PİRİT—Copper pyrites. Yellow sulphur—İ.F: 20/23. İçinde %10 bakır bulunan kükürt karışımı. Bkz: "Cevherler".

BAKIR SÜLFAT—Copper sulphate. Blue copperas. Blue vitriol—İ.F: 44/46 fıçıda. Oksitleyici ve zehirleyicidir. Özellikle suda eriyince çıkardığı dumanlar tehlikelidir. Diğer yüklere zarar verebilir.

BAKKAM AĞACI KERESTESİ—Logwood—İ.F: 86/95 bağ halinde. Sert bir ağaçtır. Koyu kırmızı renkte olup boyacılıkta kullanılır.

BAL—Honey—İ.F: 45/48 varilli. 40/42 sandıklı. Akmaya elverişli sıvı bir yüktür. Kuru taşınır. İstifine dikkat edilmelidir.

BALATA—Balata—İ.F:50/60 çuvallı. Telgraf tellerinde izolasyon maddesi olarak kullanılır. Güney Amerika'da bir ağaçtan elde edilen sakız, zamk. Balata zamkı.

BALÇIK—Bkz: "Kil".

BALIK—Fish—İ.F: 70/80. Taşıma sıcaklığı 10/15° F. Yüklenirken bozuk olup olmadığına ve istifine dikkat edilmelidir.

BALIK UNU—Fish meal. Fish manure—İ.F:62/65 çuvallı. Yağı alındıktan sonra geriye kalan balık posası. Buğu yaptığından taşınırken iyi havalandırılmalı. Kendi kendine kızışabilir. Kuvvetli koku yaydığından başka yüklere zarar verebilir.

BALIK YAĞI—Fish oil—Önemli olanlar:
Ringa balığı yağı: İ.F: 50/53 sandıkta kutulu. 58/60 fıçılı. 39 dökme.
Fok balığı yağı: 58/60 fıçılı. 39 dökme.
Balina yağı: İ.F: 62/65 fıçılı. 40.5 dökme
Koku yapar. Gıda maddelerinden uzak ve serin yerde taşınır.

BALİNA ÇUBUĞU—Whale bone—İ.F: 65/70 sandıklı. 110/115 bağ halinde. Değerli bir yüktür. İyi sayılmalı, çalınabilir. Kilit altında taşınmalıdır.

BALİNA YAĞI—Bkz: "Balık yağı".

BALMUMU—Wax. Beeswax—İ.F: 54/56 varilli. 65/70 sandıklı. 145° F'de erir. Serin ve kuru yerde taşınmalıdır.

BALYALI YÜK—Bale goods—Gemi hacminde balyalı yük hacmi yaklaşık olarak tahıl (hububat) hacminin % 10'u kadardır.

BAMBU KAMIŞI—1) Bamboo reeds—İ.F: 65/68 bağ halinde. Isınmaya elverişli bir yük olup fazla yer kaybına neden olabilir. 2) Bamboo blinds—İ.F: 120/130.

BANYO KÜVETİ—Bath tub-İ.F: 120/140 Ağaç kafeslerde.

BARİT—Baryte—İ.F: 20/25 dökme.

BARSAK—Casing—İ.F: 60/64 varillerde. Akabilir, serin yerde taşınmalıdır.

BARUT—Gunpowder—Bkz: "Patlayıcı maddeler".

BARYUM MONOKSİT—Witherite—İ.F: 20. Ağır bir madendir. Bkz: "Cevherler".

BENZEN—Benzene—Özgül ağırlığı 0.88. Sıvı yük. Tehlikelidir. Uçucu ve yanıcı

bir sıvıdır.

BENZİN—Benzine. Gasoline—İ.F: 50/52 sandıklı, 62/64 varilli. Yoğunluğu 60° F de 0.737 dir. Tutuşma noktası (73° F altında) olduğundan çok tehlikeli bir sıvı yüktür.

BEYAZLATICI TOZLAR—Bleaching powders. Chloride of lime. Sodium and Potash—Klorid ve Sodyum gibi kimyasal maddeler. Tercihan güvertede çelik ya da saç fıçılar içinde taşınmalıdır.

BEYAZ ÜSTÜBEÇ—Wihite lead.

BEYDENCİR OTU—Castor seed—İ.F: 70 çuvallı. Bkz: "Hint yağı"nın elde edildiği tohum. Zehirli olduğundan gıda maddelerinden uzak bulundurulmalıdır.

BEZELYE (LER) — Pea (s)—İ.F: 48 dökme: 52/55 çuvallı. Kuru sebze taşımalarında. Bkz: "Tahıl ve Tohumlar" kuralları uygulanır. Nohut benzerleri.

BEZELYE (NOHUT) KÜSBESİ—Peacake—İ.F: 50/52, Bkz: "Küsbe".

BİBER—Pepper—İ.F: 84 çuvallı, siyah. 75 çuvallı beyaz. ısınmaya elverişli bir yüktür. Buğu çıkarır, bu nedenle etkilenen yüklerden uzak tutulmalıdır.

BİRA—Beer. Ale—İ.F: 54/56 fıçıda, 56/58 şişede. 75/79 sandıklı. İyi havalandırılan serin yerde taşınır. Bozulabilen ve çalınan yük olduğu için yüklerken ve taşırken çok dikkat edilmelidir.

BİTKİSEL YAĞLAR—1) Vegetable fats—Kalın, katı bitkisel yağlar. Tropikal bitkilerin yemişlerinden elde edilen yağ. Özellikle Hindistancevizi, hurma çekirdeği, kapok yağları bu tür içine girer. Eski kaplarda taşındığı zaman akma olasılığı olabileceğinden konişmentoya bu hususta kayıt konulmalıdır. Bu yağlar genellikle margarin, krema yerine, sabun ve tıbbi amaçlarda kullanılır. Aşağıda 2 no altında gösterilen bitkisel yağlar ile aralarındaki ayrıcalık katılaşma sıcaklığıdır. Adi sıcaklıkta donanlara "fat" denir. Bu tür yağlar bu kesimde kendi adları altında gösterilmiştir. Bu tür yükler serin, yağ kokusundan etkilenen nazik yüklerden uzak yerlerde taşınırlar. 2) Vegetable oils—İnce bitkisel yağlar. Bitkilerin meyva ya da tohumlarından elde edilen yağlar. Yüzde olarak %50 ye kadar yağ içeren tohum ya da meyvalar vardır. Bu tür yağların katılaşma ve diğer özellikleri kendi adlarında gösterilmiştir. Bitkisel yağlar varil, fıçı, teneke ya da dökme olarak taşınırlar. Eski kaplarda taşınan yükler akma yapabileceğinden konişmentoya kapların durumu hakkında bilgi konulmalıdır. Bütün yağlar az ya da çok yanıcı maddelerdir. Paçavra, tekstil, jüt, pamuk, kendir ya da hızar tozu gibi maddelere bulaştığı takdirde daha da tehlikeli olabilir. Kaplar içinde bu tür yağların taşınması çok yer tuttuğundan bugün büyük partiler halinde olan bitkisel yağlar tanklarda dökme olarak taşınmaktadırlar. Bu yağların taşınacağı tanklar yük alınmadan evvel iyice temizlenmeli, akmaz ve sızdırmaz olmalıdırlar. Yükleme ve boşaltma devreleri diğer devrelerden ayrı olmalıdır. Yenecek yağlara örneğin yakıt yağı zerrelerinin karışması yağın özelliğini bozabilir. Bu tür yüklerin taşınmasına ayrılmış bulunan tanklar özel olarak temizlenmeli, ayrıca taşınması sırasında dikkat edilecek hususlar yük sahibinden, taşıtıcıdan alınarak yerine getirilmelidir. Özellikle gemi sahibini sorumluluktan kurtaracak bütün önlemler (tedbirler) alınmalıdır.

BİTUM—Bitumen—Kömür ve kömür artıklarından elde edilen asfalt, zift ve katran gibi maddeler. Bkz: "Asfalt".

BİZMUT—Bismuth—İ.F: 30/32 çuvallı. Kolay kırılır sarımtırak bir madde. Lehim yapımında kullanılır. Bakır ve çinkodan yapılmış maddelerden uzak istif edilmelidir.

BOKSİT—Bauxite—Bkz: "Alüminyum cevheri".

BORAKS—Borax—İ.F: 54 fıçılı, 42 çuvallı. Un gibi bir maden olup asitborik ve sodanın karışımıdır. Tasfiye edilmemiş olana "Tinkal" denir. Çok tozlu bir yüktür. Diğer yüklere zarar verebilir.

BORAKS, TASFİYE EDİLMEMİŞ—Tincal—İ.F: 54/56 fıçılı, 42/45 çuvallı kuru taşınır.

BORASİT-Boracite İ.F: 30 dökme. Krom çinko ve yabancı maddelerden korunmalıdır.

BORU(LAR)—Pipe (s)—Çeşitli çapta olan borular deniz taşımacılığında önemli yer tutarlar. Dökme ve çelik türleri vardır. Dişli uçları çok iyi korunmalıdır. Dökme demir borular dikkat edilmezse elleçlenirken kırılabilir. Baş, kıç yönünde istif edilmelidirler. Asla alabandadan alabandaya yüklenmezler. Küçük çaplı borular, durum elverişli ise büyük çaplı boruların içine konularak yerden ekonomi sağlanır. Ancak boşaltma limanlarına dikkat edilmelidir. Çatlak, hasarlı borular yüklenirken dikkat edilmelidir. Gerekiyorsa konişmentoya bu husus yazılmalıdır. Ayrıca kirli boruların diğer borulara zarar vermemelerine dikkat edilmelidir. Borular yüklenirken ve boşaltılırken çok dikkat edilmeli, bükülmemeli, varsa kaplinlerinin hasara uğramamalarına dikkat edilmelidir.

BOŞ KAPLAR—Empties—İ.F: 300/350. Boş fıçılar, variller genellikle güverteye yüklenir. Boş kapların içinde kalıntı varsa tehlike yaratabileceğinden kontrol edilmelidir. İyice sızdırılmalı ve kapağı

kapatılmalıdır.

BOYA—1) Paint—İ.F: 18/20 fıçılı. Tehlikeli yüklerdendir. Akabilir. 2) Dyes—Bkz: "Anilin boyalar".

BOYNUZ TALAŞI—Horn shaving. Hoof tips—İ.F: 100/150/180 çuvallı. Konişmentoya "Miktarı bilinmiyor—Quantity unknown" bilgisi verilmelidir.

BRANDİ—Brandy—Bkz: "Şarap".

BREZİLYA KESTANESİ—Brazil nuts—İ. F: 82/85 dökme. 90/95 çuvallı. Yiyecek maddesi olarak kullanılır. Yağlıdır. Yağmurdan ve rutubetten korunmalıdır.

BRİKET—Patent fuel—İ.F:33/36. Çok tozlu bir yüktür. Gıda maddelerini ve nazik yükleri korumak gereklidir.

BUĞDAY—Wheat—İ.F: 47, dökme. 52 çuvallı. Bkz: "Tahıl ve tohumlar". Taşıması uluslararası ve bazı ülkelerce yerel yönetmeliklerle saptanmış bulunan buğday taşımaları için taşıyanların çok dikkat etmeleri gereklidir. Ayrıca tehlikeli yükler sınıfına girer. Bkz: "Tehlikeli yükler VIII".

BUĞDAY UNU—Flour—İ.F: 58/60 varilli. 44/48 çuvallı. Koku yayan yüklerin yanında taşınmamalıdır. Rutubetten ve sıcaktan etkilenir.

BUTADİEN— Butadiene—Özgül ağırlığı—45° de 0.60. Sıvı yük.

BUTAN—Butane—Özgül ağırlığı -0.5°C'da 0.6. Sıvı yük. Tehlikelidir.

BÜTÜL ALKOL—Butyl alcohol—Özgül ağırlığı 0.81. Sıvı yük.

BÜTÜL ASETAT—Butyl acetate—Özgül ağırlığı 0.87. Sıvı yük.

BÜTÜL BENZİL FİTALET—Butyl benzyl phytalate—Özgül ağırlığı 0.79. Sıvı yük.

BÜTÜL DİGLİKOL ASETAT—Butyl diglycol acetate—Özgül ağırlığı 0.98. Sıvı yük.

BÜTÜLEN—Butylene—Özgül ağırlığı -6.9° C de 0.60. Sıvı yük, tehlikelidir.

BÜTÜL ETER (KATIKLI)— Butyl ether (inhibited)—Özgü ağırlığı 0.77. Sıvı yük.

C

CAM—Glass—İ.F:42/50. Genellikle kırılır yük olduğu için istifine çok dikkat edilmelidir.

CAM EŞYA—Glassware—I.F: 85/240 Üzerine yük konulmaz. Kırılacak eşyadır.

CAM ELYAF—Fiber glass.

CANLI HAYVAN— Livestock—Kazanç sağlamak amacıyla beslenen çiftlik hayvanları. Bkz: "Davar" "Atlar, katırlar".

CEPHANE—Ammunition—Bkz: "Tehlikeli yükler".

CESET—Corpes—Tabutların içine kurşun kaplanır. İlgili sağlık merkezlerinden belge alınır. Gerekirse konsolosluğa baş vurulmalıdır.

CEVHER (LER)—Ore (s)—Bileşimlerinde önemli derecede maden bulunan doğal madde. Diğer yüklere, iyi istif edilmemesinden, temas etmesinden ya da karıştırılmasından zarar verebilir. Tam ya da kısmen cevher yüklendiğinde geminin ortasına fazla ağırlık bindirilmemesi için Bkz: "Sagin" ya da baş ya da kıça fazla yükleyerek Bkz: "Hogin" doğmaması için cevher yükü gemiye boylamasına eşit olarak yüklenmelidir. Yük bir ağızdan gemi ambarlarına yüklendiğinde, geminin ambarları ağız altına sırası ile getirilmelidir. Burada çok önemli olan husus bir ambarın alacağı yükün tamamının diğer ambarlar boş iken alınmasıdır. Bu durum gemiye hasar verebilir. Gladoralı gemilerde yükün kısmen gladoraya da alınması geminin denizde rahat olmasını sağlar. Yük alabandalara ve perdelere yakın bulundurularak dağıtılmalıdır. Ortaya yüklendiğinde çökme olabilir. Gemiye kısmen cevher yüklendiğinde cevher düzeltilmelidir. Tahıl, tohumlar ve diğer rutubetten etkilenen yüklerin üstüne yüklendiğinde araya tahta, hasır veya çuval gibi ayırıcı gereçler konulmalıdır. Bu işleme özellikle maden ıslak ise muhakkak uyulmalıdır. Ancak bozulabilen yükleri bu etkiden korumak olanaksızdır. Krom ve manganez madenleri beraber yüklendiğinde kromun manganeze karışmamasına çok dikkat edilmelidir. Aksi halde manganez değerini kaybedebilir. Tahılla birlikte cevher taşındığında karışma olmamasına çok dikkat edilmelidir. Yağlar ve asitler cevherle birlikte taşındığında asla üst üste gelmemesine dikkat edilmelidir. Cevher kuru olduğu zaman çok tozlu olacağından gemide varsa diğer yükler çok iyi korunmalıdırlar. Cevher çuvallı yüklendiğinde çuvalların durumu çok iyi kaydedilmelidir. Cevher için verilecek konişmentoya "Weight unkown, not responsible for loss of weight—Ağırlığı bilinmiyor, ağırlığın eksilmesinden sorumluluk kabul edilmez" kaydı konulmalıdır. Bazı durumlarda cevher ağırlığının %4/6 kadar

azaldığı görülebilir. Cevherlerin İ.F'leri için isimlerine bakınız.

CEVHER, ÇAMUR—Sludge ore—Bu tür yükler kayma yapabileceğinden tehlikedirler ve kayma perdeleri yapmak faydalıdır. Bkz: "Yoğunlaştırılmış yükler".

CEVİZ—Walnut—İ.F: 112/130 çuvallı kabuksuz ceviz. Bkz: "Kabuklu yemişler sert".

CIVA—Mercury—Özgül ağırlığı 13.59 olan çok ağır bir yüktür. Silindirler içinde serin yerde, takozlanarak taşınır. Üstüne ağır yük konulmamalıdır.

CİKLET SAKIZI—Chicle—Ciklet sanayiinde kullanılan bir tür sakız. Serin yerde taşınır.

CURUF—Basic slug—İ.F: 30/33 çuvallı. Demirin eritilmesinden sonra arta kalan fosforu zengin artık. Çok tozludur.

Ç

ÇANAK ÇÖMLEK—Earthenware—İ.F: Çok değişik. Kırılabilen bir yüktür. Bu hususa dikkat edilmeli ve konişmentoya gemiyi koruyucu kayıt konulmalıdır.

ÇAVDAR—Rye—İ.F: 50 dökme. 55 çuvallı. Bkz: "Tahıl" çok iyi hap edilmesi gerekli olan bir yüktür.

ÇAY—Tea—Karaçay. İ.F: 110. Yeşil çay %3/5 fazla. Çok nazik bir yüktür. Genellikle hasar talebi çok yüksek olan bir yüktür. Çay kokulu ve rutubetli her türlü yükten uzak bulundurulmalıdır. Başka yüklerin havalandırılmasından ayrı olarak havalandırılmalıdır. Ambar, yüklenmeden evvel çok iyi temizlenmeli, havalandırılmalı, kurutulmalı ve gereken istif gereçleri kullanılmalıdır.

ÇAYIR OTU TOHUMU—Timoty seed—İ.F: 63/70 çuvallı. Bkz: "Çim tohumu".

ÇELİK (DEMİR)—Steel iron—İ.F: 12/16, profil. 10/14 çubuk. 10/12 levha, 10/12 pig. Dip ambar için uygun olan bir yüktür. Gladoraya yüklenince yerinden oynamaması için önlemler alınmalıdır. İnşaat profilleri özellikle şeklini bozmamalıdır. Bozuk olanlar yüklenmemelidir. Meşe ağacı ile birlikte yüklendiğinde meşe ağacının çıkardığı asetik asitten ötürü paslanma yapabilir. Yüklerin hangi limanlara ait olduğunu belirten markaların karıştırılmamasına çok dikkat edilmelidir. Aksi halde teslimatlar yanlış yapılabilir. Markalama boyalarla ya da eski halatlarla yapılırsa karıştırma olasılığı azalabilir.

ÇELİK TEL HALAT—Bkz: "Halatlar".

ÇELTİK—Paddy—Bkz: "Pirinç".

ÇİÇEK SOĞANI—Bulb—İ.F: Çok değişik. Özellikle kış mevsiminde Hollanda'dan ihraç edilir. Paket ve sandıkların durumuna yüklerken çok dikkat edilmelidir.

ÇİĞİT—Cotton seed—İ.F: 64/100. Dökme ya da çuvalla taşınır. Yağ çıkarılır. İyi istif ve hap edilmelidir. Bkz: "Tohumlar".

ÇİĞİT KÜSBESİ—Cotton seed cake—İ.F: 48/55 balyalı, 56/60 dağınık. İyi havalandırılarak taşınmalı. Rutubetten ve kokulu yüklerden etkilenir.

ÇİMENTO—Cement—İ.F: 34/36 torbalı, 37/40 fıçılı (portland), 37/47 fıçılı. Tozlu bir yük olduğundan etkilenecek yükler korunmalıdır. Ambarlara konulmadan evvel ambarlar önceki yükten iyice temizlenmelidir ve sintineler toz geçirmez hale getirilmelidir. Ambarlarda daha evvel şeker taşınmışsa çok iyi süpürülmeli ve çimento üzerine şeker yada yakınına nişadırlı yükler yüklenmemelidir. Çimentonun kalitesi bozulabilir. Rutubetten taşlaşabilir. Fazla sıra yapılırsa alttaki torbalar patlıyabilir.

ÇİM TOHUMU—Grass seed. Trefoil seed. İ.F: 50/90 çuvallı. Değerli olanlar sandıklarda taşınır.

ÇİN AĞACI YAĞI—China wood oil. Tung oil—İ.F: 64/65 fıçılı. 57/58 tenekeli 38 dökme. Boya ve tekstil sanayiinde kullanılan bir yağdır. Sızması tehlikeli ve zarar verebilir.

ÇİNKO, BEYAZ—Zinc white—İ.F: 20/24 fıçı ya da varilli. Yaş bir yük olduğundan taşınmasına dikkat edilmelidir. Bkz: "Cevherler".

ÇİNKO CEVHERİ, TEMİZLENMİŞ—Zinc concentrates—İ.F: 20/22. Bkz: "Konsentreler", "Cevherler", "Tehlikeli yükler".

ÇİNKO CURUFU—Zinc dross—İ.F: 20/22.

ÇİNKO KÜLÇESİ—Spelter—İ.F: 8/12. Külçe kalıp. İyi sayılmalıdır.

ÇİNKO KÜLÜ—Zinc ash—Tutubetli ve ıslak olduğu zaman kızışmaya çok elveriş-

lidir. Islak çuvallar ayrı yerde istif edilmelidir.

ÇİNKO TOZU—Zinc dust—İ.F: 20/24 Sandık ya da fıçıda. Tehlikeli yüktür. Rutubetle kızışma yapabilir. Kuru ve asitten temizlenmiş yerde taşınmalıdır.

ÇİN KÖKÜ—China root—İ.F: 100/105 çuvallı. Kuru taşınır.

ÇİN OTU—China grass—İ.F: 48 balyalı. Kumaş yapımında kullanılır. Isırgan otu cinsindendir.

ÇİN SAÇI—Dodder—İ.F: 100/110, çuvallı. Cehennem otu da denir.

ÇİN TARÇINI—Cassava—İ.F: 160/170 sandıklı. Tarçın ağacının kabuklarının kurutulmasından elde edilir.

ÇİVİ—Nails—İ.F: 28/30 sandıklarda.

ÇİVİT—Bkz: "Mavi boya".

ÇİVİT TOZU—Indigo powder—İ.F: 62 sandıklı.

ÇUKULATA—Chocolate—Bkz: "Şekerleme".

ÇUVALLIK BEZ (ÇUL)—Burlap—İ.F: 63/65 balyalı. Yük istif, ayırma gereci olarak kullanılır. Kuru taşınmalıdır. Islak olanlar kızışabilir. Kanca kullanılmamalıdır.

ÇUVALLI YÜK—Bagged cargo—Sayılması çok önemlidir. Konişmentoya "Ağırlığı ve miktarı bilinmiyor—Weight and quantity unkown" kaydı konulmalıdır. Kanca kullanılmamalıdır.

D

DAMACANA BOŞ—Demifhan—İ.F: 126. Hasırlı boş damacana.

DANA (DONDURULMUŞ)—Calf—İ.F: 92/96. Yarı dondurulmuş olarak 10/15° F de Bkz: "Koyun eti" gibi taşınır. Yüklerken bozuk olup olmadığına ve istifine dikkat edilmelidir.

DAVAR—Cattle—Koyun keçi ve diğer hayvanların denizde taşınmaları yasalar ve yönetmeliklerle saptanmıştır. Yükleme yapılmadan evvel bu yönetmelikler çok iyi tetkik edilmeli ve yerel yetkililerin ve uluslararası anlaşmaların istediği hususlara uyulmalıdır.

DEBBA BOYASI—Terra japonica—Kâdı hindi.

DEGRAS—Bkz: "Yapağı yağı".

DEĞERLİ AĞAÇLAR—Prime woods—Başka yüklerden etkilenmemesi için dikkat edilmelidir.

DEĞERLİ YÜKLER—Precious stones—Değerli taşlar, yükler, kâğıtlar, inciler. Hırsızlığa karşı kilit altında taşınmalıdır. Kilitli yer yoksa bu tür yüklerin taşınmasından kaçınılmalıdır. Yüklenirse konişmentoya gemi sahibini koruyucu kayıtlar konulmalıdır. Özel dikkat isteyen bir yüktür.

DEMİR CEVHERİ—1) Iron ore—Bkz: "Demir oksidi cevheri", "Cevherler". 2) Yellov ochre. Pruee—Sarı demir cevheri. İ.F: 55 fazla miktarda demir oksidi içerir. 3) Demir cevheri, kırmızı, sarı—İ.F: 52/60 varilde. Renklendirmede kullanılır.

DEMİR, DÖKME—Pig iron—İ.F: 12/15 hamdemir, demir külçesi. Bkz: "Çelik".

DEMİR, KÜKÜRTLÜ—Iron pyrites.

DEMİR MANGANEZ—Manganese ferro—İ.F: 15/17. Demir ve manganez karışımı bir maden.

DEMİR OKSİDİ CEVHERİ—Hematite—İ.F: 12/15 dökme. Toz halinde. Zamanla kırmızılaşır. %66/70 oranında demir madeni içerir. Bkz: "Cevherler".

DEMİR SÜLFAT—Copperas—İ.F: 55 fıçıda. Mürekkep ve siyah boya yapımında kullanılır. Bozulabilir. Islak yüklerden ayrı olarak istif edilmelidir.

DEMİRYOLU RAYI—Railway iron—İ.F: 12/15, ray halinde. Baş kıç yönünde bitişik istif edilmelidir.

DEMİRYOLU TRAVERSLERİ—Sleepers. Ties—İ.F: 36/55 (Ağacın cinsine göre) Traversi korumak için üzerine sürülen kimyasal madde nedeniyle havalandırılmalı ve ambar temizlenmelidir.

DENİZ SALYANGOZU KABUĞU—Cowrie shells—İ.F: 45/50 çuvallı.

DERİ, (FAS)—Morocco leather—İ.F: 200 rulo halinde. 100 balyalı, 110 sandıklı. Değerli bir deridir. Fare, yağ, asit gibi maddelerden korunmalı, pis yerlere istif edilmemelidir. Özel olarak hazırlanmış kuru yerlerde taşınır. Bkz: "Kösele".

DERİLER—Skins. Hides—İ.F: 140/190 kuru. Presli 85/90. Kuru ve yaş halde taşınan hayvan derileri bu isim altında toplanır. Fıçılarda, varillerde ve bağ halinde taşınır. Kirli bir yüktür. İyi sayılmalı ve sağlık belgesi aranmalıdır. Kesif koku yayması nedeniyle etkilenen yüklerden uzak tutulmalı ve iyi havalan-

dırılmalıdır.

DEVE—Camel—Genellikle güvertede taşınan bu hayvanın tehlikesi (rizikosu) taşıtana aittir. Ağırlıkları 800/1250 kg. arasında değişir.

DİKENLİ TEL—Barbed wire—İ.F: 50/60 roda halinde. Çelik, demir gibi yüklerin oluşturduğu yitik hacimleri doldurmak bakımından yararlı olabilir. Ancak partilerin birbirine karıştırılmamasına dikkat edilmelidir.

DİNAMİT—Dynamite—Patlayıcı bir maddedir.

DOMUZ—Swine—Bkz: "Davar".

DOMUT ETİ—Pork 1) İ.F: 60 sıra halinde. Taze olursa soğuk yerlerde, tuzlu olursa varillerde taşınır. 2) Frozen pig, pork—Dondurulmuş domuz eti—İ.F:90/95. Taşıma sıcaklığı 10/15°F'dir. Bkz: "Koyun eti".

DOMUZ YAĞI—Lard—İ.F: 55/60 sandıklı, 72/75 kovalarda, 62/65 45 galonluk fıçılarda. Erimeye elverişlidir. Kokulu maddelerden ve yiyeceklerden ayrı taşınmalıdır.

DONDURULMUŞ YÜK—Refrigerated cargo.

DONMUŞ ET—Frozen meat.

DON YAĞI—Tallow. İ.F: 62/66 fıçılarda. Hayvansal yağ. Eski teneke ve varillerde taşındığında sintine yollarını tıkar ve ambar farşlarını kirletir. Sızmadan ve kokudan etkilenen yüklerden uzak istif edilmelidir.

E

ELEKTRİK AMPULU—Elektrik light bulb. İ.F: 315 sandıklı. Kırılır yük.

ELMA—Apple—İ.F: 95/105 küfelerde. 105/110 sandıklarda. En iyi olarak 33/34° F de taşınır. İyi havalandırılmalı ve gerekli istif araçları kullanılmalıdır. Bkz: "Yaş meyva".

ELYAF—1) Fibre—Başlıca elyaflar şunlardır: Asbestos, Kıl, Çinotu, Hindistancevizi, Pamuk, Kendir, Kenevir, Jüt, Kapok, Pirinçsapı. 2) Coir—İ.F: 170/190 (Dhol halinde). Bkz: "Hindistancevizi elyafı".

ESPARTO OTU—Esparto grass. Alfa—İ.F: 130/170 balyalı. Kağıt ve ip sanayiinde kullanılan bir bitki. Kendiliğinden kızışabilir. Ambalajına dikkat edilmelidir. Seferde ağırlığından kaybedebilir.

F

FASULYE(LER)—Bean(s)— Fasulye ve benzerleri. İ.F: İskenderiye 48 dökme, Siyah 52 çuvallı, Kastor 60 çuvallı, Kakao 78 çuvallı, Kuru 50 dökme, Lima 67 çuvallı, Soya 50 çuvallı, 46 dökme. Genellikle bu tür taneler kızışmaya elverişlidirler. Rutubetli olarak yüklendiğinde hızla bozulurlar. Bu durumda konişmentoya "Dış görünüşü iyi durumda yüklendi—Shipped in apparent good condition" yazılmalıdır. Ayrıca boş, hasarlı çuvallara da dikkat edilmelidir. İyi istif edilerek havalandırılmalıdır.

FERRO MANGANEZ—Manganese ferro—İ.F: 15/17 çuvallı. Manganez ve demir karışımı.

FIÇI TAHTASI—Staves—İ.F: 95/100 bağ halinde.

FINDIK—Hazel nut—Bkz: "Kabuklu yemişler. Sert".

FINDIK, HİNT—Betel nut—İ.F: 58/60.

FİL—Elephant—Güvertede taşıtanın sorumluluğunda taşınır. Ağırlığı üç tona varabilir. Beslenmesi için günde 25 galon su ve yaklaşık olarak 300 kg. kadar yiyecek gereklidir.

FİLDİŞİ—Ivory—28/32 dağınık yada bağ halinde. Değerli bir yüktür. Dikkatli sayılmalı ve çarpmadan, yağdan, greseden korunmalıdır.

FİLİMLER—Films—Sinema filimleri. Tehlikeli bir yük olduğundan güvertede taşınır.Kamera filmleri tehlikeli yük sınıfına girmediğinden kuru, serin ve makine, kazan dairelerinden uzak yerlerde taşınır.

FLÜOR—Fluorine—İ.F: 85/105. Kalsiyum flüorür'den elde edilir. Kuru taşınır.

FORMALDEHİD—Formaldehyde—İ.F: 55/60 fıçılarda sıvı. Kuvvetli bir dezenfektan. 110/120 toz halinde. Yiyecek maddeleri korunmalıdır. Kuvvetli olarak havalandırılmalıdır.

FOSFAT KAYASI—Phosphate rock—İ.F: 33/35 dökme. Madensel bir gübredir. Hızla rutubeti emer. Çok tozlu bir yüktür. İyi ayırım yapılmadıkça üzerine başka yük konulmamalıdır.

G

GALVANİZ SAÇ LEVHA—Galvanised iron—İ.F: 24/28 paket halinde. Hasara uğramamasına dikkat edilmelidir. Düz bir yere konulmalı, deforme olmamasına, bükülmemesine, asitli ya da ıslak yük üzerine konulmamasına dikkat edilmelidir. Üzerindeki galvaniz (çinko kaplama) hasara uğradığında paslanma yapabileceğinden nazik bir yüktür. Süperfosfat yükü bu yüke zarar verebilir.

GAZYAĞI—Kerosene—İ.F: 50/52 sandıklı, 62/64 fıçılı, 63/64 varilli. Beş galonluk iki teneke bir sandıkta, varil, fıçı ya da dökme taşınır.

GLİKOZ—Glucose—İ.F: 42/45 sandıklı, 46/48 varilli. Üzüm ya da diğer meyvaların suyundan elde edilen şeker türü.

GLİSERİN—Glycerine—İ.F:40/44 sandıklı, 43/46 fıçılı. Alkol ve suda eriyebilir. Hayvansal ve bitkisel yağlardan elde edilir. Hindistancevizi yağından elde edilen gliserinin özgül ağırlığı 1.239 ve İ.F:29.1'dir. Bir ayak küpü 100° F'de 78 libre ağırlığında olan gliserini alıp, vermek için ısıtmak gereklidir. Tehlikeli bir yük değildir. Ancak kolayca sızabilir. Fıçılarda taşınır. Tanklarda taşındığında sızmadan sorumlu olunmayacağı ve ayrıca tankdaki bütün malın verilmesi ile teslimatın yapılmış olunacağı hususunda konişmentoya kayıt konulmalıdır. "Not responsible for leakage, all glycerine remaining in tank to be delivered whereupon vessel's responsibility shall cease" gibi.

GRAFİT—Graphite—İ.F:45/50 Sandık, çuvallı kuru ve tozludur. Kendi kendine yanabilir.

GRANİT—Granite-İ.F:16/18 blok, 23/25, 29/30 çeşitli büyüklükte.

GREYFRUT—Bkz: "Narenciye".

GUANO—Bkz: "Gübre, deniz kuşu".

GÜBRE, DENİZKUŞU—Guano—İ.F:40, 42/44 çuvallı. Fazla fosfat ve amonyak içerdiğinden gıda maddelerini bozabilir. Ayrıca soda nitrattan uzak tutulmalı, deniz suyu ile temas etmemelidir. Kiralayanlar arasında, sefer esnasında yükü denetlemeyi isteyenler olabilir.

GÜBRELER—Firtilisers, Manures—Genellikle hayvansal gübreler gıda maddeleri, nazik ve tekstil yükleri ile bir araya konulmamalıdır. Kızışır ve etrafa rutubet yaydığından zarar verebilir. Gübreler dökme ve çuvallı olarak taşınırlar. Kimyasal gübreler (Bkz: "Süperfosfat", "Azotlu ve Amonyum sülfat")de hayvansal gübreler kadar etrafa zarar verebilir. Nitro Chalk İ.F:40/42.100 kg. torbalar içinde bulunan bu gübre torbasının içi bitüm ile kaplanmıştır. Fazla basınç altında kalınca hasara uğrayabilir. Amonyum sülfat - Sulphate of Ammonia—İ.F:42/44 çuvallı, çift kat torbalı. Çimento ile birlikte yüklendiğinde amonyak gazı çıkarır. Dökme olarak taşındığında ambarın madenî kısımlarında, buğulanma olduğunda ağır paslanma görülebilir. Çeşitli gübrelerin torbalı istif faktörleri şöyledir: Soda nitrat 54/55, Amiciphes 43/45. En pekay 43/45, Niciphos 43/45. Bahçe gübreleri 45/48. Bu yükün her türlüsünde kanca kullanılmaz. Buğulanmayı önlemek için havalandırma yapılmalıdır. Tahliye sonunda ambarlar iyice süpürülmeli ve havalandırılarak gübre kokusu iyice ortadan kaldırılmalıdır. Torbalı olarak yapılan taşımalarda yırtık ve döküntünün toplanmasından çıkacak masraflardan gemiyi korumak için konişmentoya kayıt konulmalıdır.

GÜLYAĞI—Attar of roses. Otto of roses—Çok değerli bir yüktür. Kilit altında taşınır.

GÜVERTE YÜKÜ—Deck cargo—Güverte-

ye yüklenen yük taşıtanın, yükleyicinin, kiracının sorumluluğunda olduğundan konişmentoya "On deck at shipper's risk—Yükleyicinin rizikosunda olmak üzere güverteye yüklenmiştir" bilgisi konulmalıdır. Diğer güverte yükleri yüklenirken tüzükler titizlikle tetkik edilmelidir ve gereken önlemler alınmalıdır.

H

HALATLAR—Ropes—Hindistan cevizi elyafı. İ.F:90/100 roda halinde. Manila 80/85 roda halinde. Çelik tel halat 25/35 roda halinde. Keskin koku yayabileceğinden nazik yüklerden uzak bulundurulmalıdır. Taşırken yerinden oynamaması için takozlanır. Bkz: "Hindistan cevizi halatı".

HALI(LAR)—Carpet(s)—İ.F:170 balyalı. Çok değerlibir yüktür. Kanca kullanılmamalı ve kuru yerde taşınmalıdır.

HARDAL TOHUMU—Mutard seed—İ.F: 60/62 yeni ürün, 56/58 eski ürün. Bkz: "Tahıl ve Tohumlar".

HARDAL TOHUMU YAĞI—Mutard seed oil—İ.F:49/51 sandıkta tenekeli. Bkz: "Bitkisel yağlar".

HASIR—Mats. Matting—İ.F:150/200,presli 100. Bitkisal liflerden yapılır. Kanca kullanılmamalı ve üzerine ağır yük konulmamalıdır. Bazı cins hasırlar kıymetlidir.

HAŞHİŞ—Hashees—Uyuşturucu bir madde olduğundan taşınması yasalarla sınırlandırılmış ve izine bağlanmıştır. Kendirden elde edilir. Bkz: "Afyon".

HAVYAR—Caviare—İ.F:50/54 sandıklı. Değerli bir yük olduğundan hırsızlığa karşı korunmalıdır. Kuru, serin yerde taşınır.

HAYVANSAL YAĞLAR—Bkz: "İç yağı".

HAYVAN YEMİ—Homing chop. İ.F:53/54 sarı, 59/60 çuvallı. Tahıl artıkları, kırmaları, süprüntüsü.

HİNDİSTANCEVİZİ—Coconut—İ.F:66/70 sandıklı. Hindistancevizi içi. Özel olarak kurutulmuş ve hazırlanmıştır. "Copra" benzeri ise de nitelikleri değişiktir.

HİNDİSTANCEVİZİ (KABUKLU)—Coconuts—İ.F:100 çuvallı, 95/100 dökme. Genel olarak ağlarda ya da çullarda yüklenir. Konişmentoda aksine hüküm yoksa istif gereci ya da yitik hacim için kullanılabilir. Kuru şekerin altına ya da beraberine veya nazik yüklerle beraber yüklenmez. Meyveleri kızışır ve rutubet yayar.

HİNDİSTANCEVİZİ ELYAFI—Coconut fibre coir—İ.F:100 balyalı, 170/190 dhol halinde, yağlı olan elyaflar başkalarına zarar verebilir.

HİNDİSTANCEVİZİ ELYAFI HALATI—Coir ropes. İ.F:90/100 roda halinde. Yağlı halatlar tekstil ya da narin, pahalı yüklerden ayrı bir yere istif edilmelidir.

HİNDİSTANCEVİZİ YAĞI—Coconut oil—İ.F:65 fıçılı. 38 dökme. Hindistancevizi içinin kurutulmasından elde edile. Bkz: "Copra"dan elde edilen yağ. Sızıntısı diğer yükleri etkileyebilir. 60/70° F'de donar. Bu nedenle dökme taşınırken pompalama derecesi 85/ 100°F aşağı olmamalıdır. Bkz: "Bitkisel yağlar".

HİNT YAĞI—Castor oil—İ.F:60/62 çuvallı. Gene, beydencir otundan elde edilir.

HURDA DEMİR—Scrap iron—İ.F:50 olarak kira anlaşmalarında kabul edilen bu yük düzgün olmayan bir yüzey gösterdiğinden üzerine başka yük koymak olanağı yoktur. Piramit biçiminde yüklenir. Küçük gemilerde pusula bu yükten etkilenebilir. Ambar istiralya tahtaları (yük tirizleri)nin özellikle alt sıraları hasara uğrayabileceğinden korunmalıdır. Hurda demirler çeşitli ağırlıklarda olabileceğinden gemi bünyesine zarar verilmemesi için ambar ve gemi içinde dağılımına dikkat edilmelidir. Özellikle glâdoralara yüklenen yüklerde ambar ağzına olan ağır birikme çökmeye neden olabilir. Bu nedenle yükün yeterli biçimde alabandalara dağıtılması gereklidir. Yapılmazsa ilgililer protesto edilmelidir. Hurda demirin bir kısmının glâdoraya alınması GM'i azaltacağından geminin denizde rahatlaması sağlanabilir. Genellikle bu yükün yükleme, boşaltma ve istif işleri ve masraflarını gemi kabul etmeden taşıma işi gerçekleştirilir.

HURMA—Dates—İ.F:41/43 sandıklı yaş, 45/47 sandıklı kuru, 44/46 sepette yaş. Kuru ya da yaş olarak ihraç edilen hurmanın yaş olanı önemli şekilde su koyverdiğinden diğer yüklere zarar vermemesine dikkat edilmelidir.

HURMA ÇEKİRDEĞİ—1) Areca nuts. Betel nuts—İ.F:58/60 çuvallı. Kızışan bir yüktür. Islak ya da nemli olanlar yüklenmemelidir. Havalandırılmalıdır. Uzun seferlerde ağırlığından % 16 kadar kay-

beder. 2) Palm kernels. Palm nuts—İ.F:50/60 dökme. % 50 kadar yağ içerir. Çekirdekler gibi kızışır. Buğu yapar. Dikkat edilmelidir.

HURMA ÇEKİRDEĞİ YAĞI—Palm nut oil—İ.F:58/60 varilli. 38 dökme. Özelliğini kaybetmemesi için çok dikkat gösterilmelidir. Yağın özelliği taşınırken iyi bilinmelidir. Bkz: "Bitkisel yağlar".

HURMA ŞEKERİ—Jaggery. İ.F:35 çuvallı.

İ

İÇ YAĞI—Fats. Lard - İ.F:67. Sıcakta erir. Koku çıkarabilir, yanabilir. Bkz: "Don yağı", "Domuz yağı".

İLMENİT KUMU—İlmenite sand—İ.F:13 dökme.

İNCİ—Bkz: "Değerli taşlar".

İNCİR (KURU)—Figs—İ.F:45/50, 48/52 sepetli. Kuru olduğuna emin olmadıkça başka yük üzerine yüklenmemelidir. Kokulu yüklerden uzak bulundurulmalıdır.

İNSAN SAÇI—Human hair—İ.F:60/80, 55/70 balyalı. Çok değerli bir yüktür. Çalınabilir. Kilit altında taşınmalıdır.

İPEK—Silk—İ.F:100/110 ham balyalı. 55/65 pres edilmiş. Kıymetli bir yük olduğundan kilit altında taşınmalıdır. Islak, rutubetli yüklerden uzak yere konulmalıdır. İyi sayılmalı, çalınmamasına dikkat edilmelidir.

J

JAPON BALMUMU—Japan wax—Bkz: "Balmumu".

JELATONG—İ.F:70/75 sandıklı. Kauçuğun sıvı hali. Taşınırken su koyverebilir.

JÜT—Jute—İ.F:65/68 balyalı. Hint keneviri. Halat, halı, kumaş ve çuval yapımında kullanılır. Bu yük çok fazla rutubet içerdiğinden ambara önemli miktarda buğu yayar ve geminin demir parçaları üzerinde terleme ve pas yapar. Bunun sonucu olarak da nazik yüklerde hasar oluşturur. Islak görülen balyalar gemiye yüklenmemelidir. Jüt balyaları çok hızlı ateş alabildiğinden özellikle sigara içilmesine veya benzeri ateşleyici olayların olmamasına çok dikkat edilmelidir. Sefer sonunda jüt yükünün önemli şekilde ağırlığından kaybettiği görülmüştür. Bu durumda gemi sahibinin zarara uğramaması için konişmentoya kayıt konulmalıdır.

JÜT DÖKÜNTÜSÜ—Jute waist—İ.F:160/170 balyalı.

JÜT HALAT—Jute rope—Pek sağlam olmayan bir halat türüdür.

JÜT PARÇALARI—Jute cuttings—İ.F:55/57 balyalı.

JÜT SAPI—Jute butts.

K

KABLO (DENİZALTI)—Cable (Submarine)—Bir deniz mili uzunluğunda, 2/3 pus çapında denizaltı kablosu yaklaşık olarak 35 ton gelir.

KABLO, İZOLE—Cable—Dolap üzerinde. Kablolar değerli yükler üzerine istif edilmemeli. Sıcağın etkisi ile katrani akabilir.

KABUKLU YEMİŞLER (SERT)—Nuts—Bkz: yemişlerin isimleri. Yenilmesi ve yağ içermesi nedeni ile değerlidir. Kızışmaya ve bozulmaya elverişlidirler. Makine dairesinden uzak, iyi havalandırılan, serin ve kuru yerlerde taşınmalıdır. İyi istif edilmeli, üzerine başka yükler konulmamalıdır. Islak olanlar kurutulmadan gemiye alınmamalıdır. Bkz: "Çuvallı yük", "Tahıl tüzüğü" gibi taşıma kural ve koşulları nazari dikkate alınmalıdır.

KÂĞIT—Paper—İ.F:85/95. Kâğıt bitkisel liflerden yapılır. hasara uğramaması için çok dikkat edilmelidir. Denizli havalarda yerlerinden oynamaması için iyice takozlanmalıdır. Yükleme ve boşaltmada kullanılan sapanlara dikkat edilmeli ve yüke zarar vermeyecek şekilde olmalıdır. Kanca ve manevela gibi aletler kullanılmamalıdır. Kâğıt yükünde yitik hacim çok olduğundan kuru, küçük, zararsız yükler araya konulabilir. Kâğıtların çok değişik türleri vardır. Bu nedenle hepsine ayrı ayrı önem verilmelidir.

KÂĞIT ODUNU—Paper or wood pulp. Pulp wood—İ.F:52/60. Örneğin gazete kâğıdı, v.b. için taşınan odun yükü. Kâğıt için gerekli olan hamur yapılır. Bkz: "Selluloz odunu".

KAHVE—Coffee—İ.F:60/70 çuvallı. Yüklemeden evvel ambarlar çok iyi temizlenmeli, metal parçalar istif gereçleri ile örtülmelidir. Çuvalların miktarına, gevşek olanlara dikkat edilmelidir. Rutubetli yüklerden uzak tutulmalı, iyi havalandırılmalıdır.

KAİNİT—Kainite—İ.F:38/40 çuvallı, 35/37 dökme. Magnezyum ve potasyum sülfatları ile magnezyum kloritten oluşan tuz. Gübre olarak kullanılır. Kuru taşınır. Islanınca sertleşir.

KAKAO—Cocoa. Cacao—İ.F:68/70 cuvallı. Kızışabilir. Kuru yerde, havalandırılarak taşınmalıdır

KALAY—Tin-İ.F:8/10 külçe halinde. Çok yumuşak ve değerli bir metaldir. Yüklerken ve boşaltırken çok dikkatli sayılmalıdır.

KALDIRIM TAŞI—Doving stones—İ.F:14/18. Kaymamasına dikkat edilmelidir.

KALSİYUM FLÜORÜR—Fluorspar. Fluorite. İ.F:33/35 sepet ya da hasırda, 12 blok halinde. Cam sanayiinde ve hidroklorik asit yapımında kullanılır. Kuru taşınır, tozundan diğer yükler korunmalıdır.

KAOLEN (KİL)—China clay—İ.F:38/40 dökme, 44/48 fıçıda. Yüklerken ambarların temiz olması istenebilir. Porselen yapımında kullanılır.

KAPOK-Kapok. Kapoc—İ.F:120/170 presli balya. Pamuk, ipek benzeri lifleri olan bir bitki. Kuru taşınır.

KAPOK TOHUMU YAĞI—Kapoc seed oil—İ.F:39 dökme. Taşınması özel dikkat isteyen bir yağdır.

KARBOLİK YAĞI—Carbolic oil—Özgül ağırlığı 1.1. Sıvı yük, tehlikelidir.

KARBONDİSÜLFİT—Carbondisulphide—: Özgül ağırlığı 1.26. Sıvı yük, tehlikelidir.

KATIR—Bkz: "Atlar. katırlar".

KATRAN RUHU (KREOZOT)—Creosote—İ.F:58/60 varilli. Keskin ve pis kokulu bir yük olduğundan diğer yüklerden ayrı taşınmalıdır. Kokusunun uzun müddet çıkarılamaması nedeni ile dip ambarlara hiç konulmamalıdır.

KAUÇUK—Rubber. Cautchouc. Revertex. Rubber latex—İ.F:68/70 sandıklı. 65/67 balyalı, çuvallı. Nazik yükler ve kauçuğu etkileyebilecek yağlar, gresler, asitler ve sıcaktan başka diğer bütün yüklerle bir arada taşınabilir. Sıcaktan etkilenir. Değerli bir yük olduğundan çok dikkat edilmeli ve gerekli istif gereçleri kullanılmalıdır.

KÂFUR—Camphor oil. Camphor—İ.F:70 fıçılı. Civarındaki gıda maddelerini bozabilen uçucu bir yüktür. Kuru ve havalandırılabilen yerlerde taşınır.

KEÇE—Felt—İ.F:60/150 ya da daha fazla. Kokusuz olanlar tehlikeli yük sınıfına girdiğinden bazı gemi kumpanyaları bu tür yükleri güvertede taşırlar.

KEÇİ—Bkz: "Davar".

KEÇİ DERİSİ—Bkz: "Deriler".

KEMİK—Bones—İ.F:80/87 dökme, 100 kireçli dökme, 70 toz çuvallı. Sefer sırasında ağırlığını kaybedebileceğinden konişmentoya "Ağırlığın azalmasından sorumluluk kabul edilmez—Not responsible for loss of weight" kaydı konulmalıdır.

KENDİR—Hemp—İ.F:92/105 balyalı, presli. 50/60 yüksek yoğunlu. 220/250 pressiz balya. Halat, kâğıt, yelkenbezi yapımında kullanılır. Temiz ve kuru bir yüktür. Yağ ve gresten uzak tutulmalıdır. Aksi halde için için yanabilir.

KENDİR KUMAŞ, KABA—Hessians—İ.F: 50/65 balyalı. Temiz bir yüktür. Kanca kullanılmamasına dikkat edilmelidir.

KERESTE(LER)—Timber(s). Lumber (s)—Denizde taşınması yasalar ve yönetmeliklerle saptanmış bulunan keresteleri taşırken çok dikkat edilmelidir. Deniz taşımacılığında çeşitli kereste ölçüleri kullanılmaktadır. Örneğin A.B.D.'de "1000 Board feet", Fransa'da, İtalya'da, Belçika'da "Stere" kullanılır. "Stere" ölçüsü metreküp'e eşit olan bir ölçüdür. Büyük Britanya'da ise "Petrograd standard" kullanılmaktadır. "Petrograd" ölçüsünün

de değişik türleri vardır. Örneğin bir petrograd 165 kadem küp'e eşitken, Londra ve İrlanda Petrograd standard'ları 270 kadem küp'e eşittir. Ayrıca bir "Cord of wood" 128 kadem küp ya da 3,624 ster'e eşit olarak kullanılmaktadır. Kereste yüklerken yapılan uygulamaya göre bu ölçülerin eşitlerini taşıtandan alınması doğru olacaktır. Yükleme hesapları buna göre yapılarak güvence sağlanır. Bir fikir vermek için çeşitli kereste ölçülerinin birbiri ile olan ilişkileri şöyledir:

Bir ster = 35,314 kadem küp.
Bir ster = 0,2759 cord.
Bir ster = 0,1635 kulaç.
Bir ster = 423,77 board feet.
3,624 ster = 1 cord.
0,028317 ster = 1 kadem küp.
Bir metrik ton = 0,9842 büyük ton.
Bir metrik ton = 1.1023 küçük ton.
Board ölçüsünü bulmak için =

Kalınlık X genişlik (pus olarak) / 12 = Board ölçüsü kadem ya da 1 pus kalınlığında kadem kare.

Güverte altı kereste kapasitesi tahmin etmek =

Balya kapasitesi × 100 / 12 = Board olarak güverte altı kapasitesi, 1980'e bölündüğünde Petrograd standard'ı olarak kapasite tahminen bulunabilir. Yukarıda kereste taşımacılığında kullanılan bazı formüller verilmiş bulunmaktadır. Ancak ülkelere göre daha birçok formül, ölçü ya da uygulamalar bulunduğundan buna göre hareket etmek gereklidir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi kereste taşımacılığı yasalar ve yönetmeliklerle saptanmış olup taşınması özel bilgi ve tecrübe isteyen bir yüktür. Dikkat edilmediği takdirde gemi için tehlikeli durumlar yaratabilir. Güvertede taşınan kereste yükünün yüksekliği alınan yüke göre hesaplanır ve uzmanlar tarafından bağlanırlar. Bağlama, denize yük atılması gerektiği zaman kolaylık sağlamak üzere yapılır.

KEREVİZ TOHUMU—Celery seed—İ.F:75 çuvallı. Değerli bir tohumdur. Çuvallar sağlam olmalıdır. Kuru olarak taşınmasına dikkat edilmelidir.

KESTANE—Chesnuts—İ.F:120/125 sandıklı, 180/200 çuvallı. Serin yerde taşınır.

KETEN—Linen—Bkz: "Balyalı yükler".

KETEN BENZERİ—Flax—İ.F:105/120 Baltık, 85/130 Avustralya. Ketene benzeyen bir bitki. Balya ağırlığı yaklaşık olarak 400/450 libredir.

KETEN TOHUMU—Linseed—İ.F:57/58 çuvallı, 55/56 dökme. % 40 yağ içerir. Kayabilen yüklerdendir. Havalandırılmalı, kızışabilir. Bkz: "Tahıl ve tohumlar."

KETEN TOHUMU KÜSBESİ—Linseed cake—İ.F:50/54 çuvallı. Keten tohumundan yağ çıkarıldıktan sonra geriye kalan küsbe. Keskin kokulu yüklerden uzak yerlere konulmalıdır. İyi havalandırılmalı, kızışabilir. Bkz: "Küsbe".

KETEN TOHUMU YAĞI—Linseed oil—İ.F:60/62 fıçılı. Dökme 39. Donma noktası 5/17° F'dir. Bkz: "Bitkisel yağlar". Bu yağın taşındığı yerlerde hızar tozu bulunmamalıdır. Karışırsa kendi kendine yanabilir.

KIL(LAR)—Bristle (s)—İ.F:60/70 sandıklı. Sağlık belgesi istenmelidir. Hırsızlığa karşı korunmalıdır. Kilit altında taşınmalıdır.

KIL, HAYVAN—Animal hair—İ.F:55/70 presli balya. 120/140 pressiz balya. Sağlık belgesi istenmelidir.

KİBRİT—Matches—İ.F:100/120 sandıklı yük. Tehlikeli bir yüktür. Bkz: "Tehlikeli yükler".

KİL—Clay—İ.F:18/22 dökme, 50 fıçılı. Balçık.

KİREÇ, SÖNMEMİŞ—Calcium oxide. Unhydrated lime. White rock—Su geçmez varillerde güvertede taşınır. Tehlikeli bir yüktür. Su ile karışınca kızışır ve gaz yayar.

KİREÇ, SÖNMÜŞ—Hydrated lime. Calcium hydrate—İ.F:40/42 çuvallı, 44/48 fıçıda. Rutubetli olmayan kuru yerde taşınır.

KİŞNİŞ OTU TOHUMU—Coriander seed—İ.F:120/125 çuvallı. Keskin kokulu bir yük olduğundan özellikle çay ve nazik yüklerden ayrı yerde taşınmalıdır.

KİTAPLAR—Books—İ.F:65 sandık içinde.

KLORİN—Chlorine—Özgül ağırlığı -34°C'de 1.56. Sıvı yük.

KLOROBENZEN—Chlorobenzene—Özgül ağırlığı 1.11. Sıvı yük, tehlikelidir.

KLORO ETANOL—Chloro ethanol—Özgül ağırlığı 1.21. Sıvı yük. Tehlikelidir.

KLOROHİDRİNS—Chlorohydrins—Özgül ağırlığı 1.21. Sıvı yük tehlikelidir.

KLOROSÜLFONİK ASİT—Chloro sulphonic acid—Özgül ağırlığı 1.77. Sıvı yük, tehlikelidir.

KOBALT—Cobalt—İ.F:18/20 dökme. Mıknatısiyeti fazla olan bir cevher. Bkz: "Cevherler".

KOK—Coke—İ.F:70/100 dökme—Taşırken yerleşme yaptığından üstüne yük konulmamalıdır. % 20 su alabileceğinden dengesi zayıf gemilerde güverte yükü olarak taşırken ve yakınında bulunan ve tozdan etkilenen yüklere dikkat edilmelidir.

KOKULU YAĞLAR—Bkz: "Yağlar esas".

KOLA ÇEKİRDEĞİ—Cola nuts—İ.F:60 çuvallı. Kızışabilir, serin yerde, kuru taşınmasına dikkat edilmelidir.

KOLEMANİT—Colemanite—İ.F:20/25 dökme yabancı maddelerle özellikle kromla karışmamasına çok dikkat edilmelidir.

KOLOMBO KÖKÜ—Colombo root—İ.F: 100/125. Tıpta kullanılan bir kök. Kuru ve havalandırılabilen yerlerde taşınmalı, çay ve yiyeceklerden uzak bulundurulmalıdır.

KOLZA KÜSBESİ—Rape seed cake—İ.F: 50/54 çuvallı. Yağı çıkarılmış kolza otu tohumunun küsbesi. Çok kuvvetli bir kokusu vardır, kızışabilir. Bkz: "Küsbe."

KOLZA TOHUMU—Rape seed—İ.F:58/62 çuvallı—Bkz: "Kolza yağı" çıkarılan tohum. Kızışabilir, iyi havalandırılmalıdır. Kendir, jüt ve benzeri yüklerden uzak bulundurulmalıdır.

KOLZA YAĞI—Rape seed oil. Colza yağı—İ.F:60/63 varilde. Lahana cinsi bir bitkinin tohumlarından elde edilen yağ. Soluk sarı renktedir.

KONSANTRELER—Bkz: "Yoğunlaştırılmış yükler."

KONSERVE YÜKLER—Canned goods—İ.F:60 sandıklı. Pas yapabilen, rutubetli yüklerin yanında bulundurulmamalıdır.

KONTRAPLAK—Plywood—İ.F:70/80. Ambalajına göre değişir. Islanınca biçimi değişebileceğinden nazik bir yüktür. Rutubetli yüklerden uzağa konulmalıdır.

KOPAL VERNİK—Copal gum—İ.F:80 ve değişik, sandıklı. Serin yerlerde, buğu veren yüklerden uzakta taşınmalıdır.

KOPRA—Copra—Bkz: "Hindistancevizi yağı" sütünün kurutulmuş hali olup % 66 yağ içerir. Tereyağ, krema, süt, sabun, mum yapımında kullanılır. Çay ile bir arada taşınmamasına dikkat edilmelidir. Kızışabilen bir yüktür. Islak, rutubetli olanlar yüklenmemelidir. Konişmentoya "Not responsible for loss of weight through evaporation or for deterioration through inherent vice of properties—Buharlaşmadan ötürü ağırlık kaybından ya da yükün kendi kusurundan (zati ayıp) ötürü bozulmasından sorum luluk kabul edilmez" kaydı konulmalıdır. Yükün konulduğu yer iyi havalandırılmalı, gerekli istif gereçleri kullanılmalıdır. İ.F: 70/77 (iyi kurutulmuş) dökme. 75/85 çuvallı. Bu değerlerin % 20 aştığı görülmüştür.

KOROZO CEVİZİ—Corozo nuts—İ.F:60/65 çuvallı. Güney Amerika'da yetişen bodur bir ağacın meyvesi. Hurmaya benzer. Kuru taşınır. Nemli yüklerden ayrı istif edilmelidir.

KOSTİK POTAS—Caustic potash—İ.F: 27/30 fıçılı. Sıvı bir yüktür. Tekstil, deri ve benzeri yüklerden uzak tutulmalıdır.

KOSTÜS KÖKÜ—Costus root—İ.F: 110/120. Güzel kokulu bir ağacın kökü. Tıpta kullanılır.

KOYUN—Sheep—Bkz: "Davar."

KOYUN ETİ—Mutton—Dondurulmuş koyun eti. İ.F:105/110. 12/15° F derecede taşınır. Yüklenirken bozuk olup olmadığına çok dikkat edilmelidir.

KÖMÜR—Coal—İ.F: Amerika 42/46, Japonya 48/47, Lankaşayr 43/46, N.S.W 44/48, İskoç 45/48, Wels 43/44. Kömür yükü taşınırken kızışma yaptığından ve gaz çıkardığından infilak ya da yangın olabilir. Çok iyi havalandırılmalıdır. Ambar kapakları açılarak çıkan gaz dışarı atılabilir. Çıplak ışık yerine "Davy" lambaları kullanılmalıdır. Çıkan gazın bitişik bölmelere sızarak buraları da tehlikeli yapabileceği unutulmamalıdır. Islak yüklenen kömür ağırlığından % 3 kaybedebilir.

KÖMÜR, ODUN—Charcoal—İ.F:100/180 çuval, dökme. Çok hafif ve tozlu bir yüktür. Diğer yükler korunmalıdır.

KÖPEK DERİSİ—Dogskin—İ.F:90/120 balyalı. Pis kokulu bir yük olduğundan nazik yüklerden, özellikle çay gibi yüklerden ayrı yerlere konulmalıdır.

KÖSELE—Leather—İ.F:70/100 balyalı, 200 rulo halinde, 60/80 sandıklı. Değerli derilere dikkat edilmelidir. Özel yerlerde kuru olarak taşınmalıdır. Yağ, gres ve asit değmemelidir.

KREOZOT—Bkz: "Katran ruhu".

KROM CEVHERİ—Chrom ore. Chromic iron. Lead chromate—İ.F:12 dökme, 15/16 fıçılı. Çok ağır bir madendir. Krom, manganezle taşınırken dikkatli olmalı ve birbirine karışmamalıdır. Bkz: "Cevherler".

KROTONALDEİD—Crotonaldeyde—Özgül ağırlığı 0.85. Sıvı yük, tehlikelidir.

KUARTZ—Quartz—Bkz: "Fluorit".

KUM—Sand—İ.F: 19/20 dökme. Cam sanayiinde kullanılan kum taşınırken sintineler ve kuyuları iyice korunmalıdır. Kum'a kil, kireç, kömür, kok, tohum v.b. karıştığı takdirde kalitesi bozulabilir. Bkz: "İlmenit kumu".

KURŞUN BORU—Lead piping—Üstüne ağır yük konulmaz.

KURŞUN CEVHERİ—Lead ore. Galena—İ.F: 16 çuvallı. 13/14 dökme. Bkz: "Cevherler".

KURŞUN KONSANTRESİ—Lead concentrates—İ.F: 12/14 dökme. Bkz: "Cevherler". "Yoğunlaştırılmış yükler".

KURŞUN KROMAT—Bkz: "Krom cevheri".

KURŞUN, KÜLÇE—Lead ingot—İ.F:9/11 külçe halinde. Kurşun külçeler, kalıplar tank üstüne ya da güverteye iyice yayılarak istif edilmelidir. Fazla yüksek olma-

malıdır.

KURŞUN LEVHA—Sheet lead—İ.F: 20/22.

KURU OT—Hay —İ.F.30/140. Islak olduğu zaman kızışma yapabilir.

KUŞ YEMİ—Canary seed—İ.F: 58—Bkz: "Tohumlar".

KÜKÜRT—Sulphur. Brimstone—İ.F: 30/32 dökme, 45/50 varilli, 35/37 çuvallı. Sarı renkte, suda eriyen, kıvılcımla derhal tutuşabilen, volkanik ülkelerde bulunan bir maden. Tehlikeli bir yüktür. Kıvılcımla yanabilir. Gemide başka yükler bulunduğunda kükürt tozlarından korunmalıdır. Yangını su ile söndürülür.

KÜLÇE ALTIN GÜMÜŞ—Bullion—Çok değerli bir yük olduğundan yüklerken, taşırken ve boşaltırken çok dikkat edilmelidir. Konişmentoya bütün rizikolardan korunmak için gerekli kayıtlar korunmalıdır.

KÜMES HAYVANLARI—Poultry—Tavuk cinsinden dondurulmuş kümes hayvanları eti. İ.F: 75/80. Sert donmuş olarak yüklenmelidir. Yumuşak ve şüpheli olanlar yüklenmemelidir.

KÜLÇELER—Ingots. Pigs—Adlarına bakınız.

KÜRKLER—Furs—İ.F: 100/150 sandıklı ya da balyalı, iyi sayılmalı, ambalajı kontrol edilerek kilit altında taşınmalıdır. İyi havalandırılmalı, sağlık belgesi istenmelidir.

KÜSBE—Oil cake—Preslenmiş çeşitli tohumların, tanelerin v.b. yağı alındıktan sonra kalan posasıdır. Çok iyi bir davar yiyeceğidir. Taşımada kuruduğundan ağırlığından kaybedebilir. Kendi kendine kızışabilir. Kokulu yüklerden uzak yerlere yüklenmelidir. Yaş meyva dahil bütün yiyecek maddelerinden uzak tutulmalıdır. Yumuşayabileceğinden ıslak yüklerden ayrı yerlere konulmalı ve çok iyi havalandırılmalıdır. Kereste, arduvaz, taş, mermer gebe yüklerin üzerine konulmalıdır.

L

LAK—Lac—Stic lac. Seed lac. Shellac. Grain lac. Button lac. Garnet lac— İ.F: 75/90. Kuru, serin, sıcak yerlerden uzak olan yerlerde taşınır.

LATEKS—Bkz: "Kauçuk".

LİMON—Bkz: "Narenciye".

LİMON MİSKET— Limes— Limonun küçüğü ve yeşili. Limon suyu çıkarılır. Bkz: "Narenciye".

LİMON SUYU—Lime juice—İ.F:52/58 şişede sandıklı. Kilit altında taşınmalı. Dikkatle elleçlenmelidir.

LİNYİT— Lignite— Kahverengi bir tür kömür— Bkz: "Kömür".

M

MADEN DİREĞİ— Pitprops—İ.F: Bir kulaç hacim 230/260, uzunluklarına ve içerdiği rutubete göre ağırlığı 2 1/4 den 4 tona kadar değişir. 3 ile 10 pus çapında standard uzunlukları vardır. Bkz: "Kereste". Yüklenmesi genellikle iskelet bir ölçeği doldurmakla yapılır. Kaç kulaç maden direği yüklendiği hazırlanmış bir çizelgeden bulunur. Güvertede taşınan maden direği ambara yüklenen maden direğinin 1/3'ü ya da 1/4'ü olabilir. Güverte yükü yüklendiğinde manikalar iyice kapatılmalı ve alabandalara bababadlyalar konulmalıdır. Güverteye yüklenecek yük için çok dikkatli olmalı ve bu hususta gerekli bilgiler bilinmelidir. Tehlikeli durumlar doğabilir.

MADENİ YAĞLAR— Bkz: "Petrol ürünleri".

MAHUN AĞACI— Mahogany— İ.F: 27/30 kare tomruk. 40/45 tahta. Değerli bir ağaç olduğundan yüklerken ve boşaltırken hasar verilmemelidir.

MAKARNA— Macaroni— İ.F: 80/90 sandıklı. Nazik bir yüktür. Sarmısak, soğan, limon v.b. yüklerden uzak bulundurulmalıdır.

MALT— Malt— İ.F: 90/95 çuvallı. Nazik ve bozulabilen yüklerden uzak bulundurulmalıdır.

MANGANEZ CEVHERİ— Manganese ore- İ.F: 17/18 dökme, 22/25 çuvallı. Çelik yapımında kullanılan bir cevher. Renklendirme için de kullanılır. Krom cevheri ile birlikte taşındığında en küçük zerrelerin bile karışmamasına dikkat edilmelidir. Manganeze biraz krom karışırsa kullanılmaz duruma gelebilir. Islak yüklenince boşaltmada ağırlık kaybı olabileceğinden konişmentoya bu hususta kayıt konulmalıdır.

MANTAR— Cork— İ.F: 300/420 balyalı, 220 sıkı pres edilmiş. Çemberlerinden sapan kullanılmamasına dikkat edilmelidir.

MANTAR TALAŞI— Cork shavings— İ.F: 280/300 balyalı, 280/300 tane çuvallı. Çemberlerinden sapan kullanılmasına izin verilmemelidir.

MANYETİT— Magnetite — İ.F: 15/17 dökme. % 52 demir madeni içeren bir cevher. Bkz: "Cevherler".

MAYTAP FİŞEKLERİ— Fire crackers— İ.F: 90/100 Birinci sınıf tehlikeli bir yüktür. Üstüne başka yük yüklenmemelidir. Hırsızlığa karşı korunmalıdır.

MELAS— Molasses— İ.F: 50/60 varilli, 26,7 dökme. Özgül ağırlığı 1,34 dür. Rengi kahverengi olup şekerden elde edilen bir şuruptur. Fıçılı yüklenince sızma olabilir ve kayıp % 10'u bulabilir. Nazik ve kuru yüklerle temas etmemelidir.

MELAS, DÖKME— Molasses in bulk— Beher ton için İ.F: 26,7 kadem küp. Yükün konulacağı tankın uygunluğu için ekspertiz yaptırılmalıdır. Melası dışarı basmak için 90° F'e kadar ısıtılır. Fakat asla 105° F üstüne çıkılmamalıdır. Korozyonu önlemek için melas taşınan tank derhal temizlenmelidir. Ancak son yıkama tatlı su ile olmalıdır.

MELAS, SERT— Molasses hard— İ.F: 40/42 sepette. Yapışkan bir yük olduğundan sorunlar doğurur. Yükleme yapılmadan evvel çelik parçalar badanalanmalı ve iki kat hasırla örtülmelidir.

MERCAN— Coral— İ.F: 80/100- çuvallı. Kırılabilen yük olduğundan elleçlerken çok dikkat edilmelidir. Koku yaydığından iyi havalandırılmalıdır. Mercan süsleme işleri kilit altında taşınmalıdır.

MERMER— Marble— İ.F: 15/17 blok, 18/20 kalın dilim, 32/36 varilde, toz halinde. 25/26 kırpıntı. Mermer dilimleri dip ambara konulduğu zaman çok iyi istif edilmelidir. Mermer bloklara gerek yüklerken gerekse boşaltırken hasar verilmemeli, üstüne yağlı, gresli, asitli yükler yüklenmemelidir.

MEŞE— Oak— İ.F: 40/42 biçilmiş İngiliz, 43/47 biçilmiş, 50/55 tahta. Asetik asit yaydığından çelik, demir parçalarını paslandırır. Bkz: "Kereste".

METİL ALKOL— Methylated spirits— İ.F: 72/74 varilli, 70/72 fıçılı. Dokuz kısım alkol bir kısım odun ispirtosundan oluşur. Tehlikeli bir yüktür.

MEYVA, YAŞ— Bkz: "Yaş meyva".

MISIR— Maize, Corn— İ.F: 49/50 dökme, 54/55 çuvallı. Mısır kızışmaya ve buharlaşma yapmaya elverişli bir yüktür. Yüklemeden evvel bozuk olan ya da olabileceği düşünülen bu yük için konişmentoya "Shipped in apparent good condition— Dış görünüşü iyi durumda yüklenmiştir" ya da "Weight, quantity, quality and condition unknown— ağırlığı, kalitesi, miktarı ve durumu bilinmiyor" kayıtlarının konulması gemi sahibini ilerde doğabilecek sorumluluklardan kurtarabilir. Buharlaşmanın çelik parçaları etkilememesi için metal kısımlar istif gereçleri ile örtülmelidir. İyi havalandırılmalı, sıcak ve rutubetten etkilenen yüklerden uzağa konulmalıdır. Büyük Britanya'da "Corn" sözcüğü hertürlü tahıl için, A.B.D.'de maize-mısır için kullanılır.

MİKA — Mica, Talc - İ.F: 50/56 sandıklı. 45/55 çuvallı. Kuru bir yüktür.

MOBİLYA— Furniture— İ.F: 155 Kafes içinde.

MOHER — Mohair - İ.F: 50/60 çuvallı, 100/150 balyalı. Ankara keçisi kılı. Tiftik yünü.

MORİNA BALİĞI— Code, Codefish— İ.F: İzlanda malı güneşte kurutulmuş 54/56 balyalı, 50/52 tuzlu balyalı, 56/58 dökme. Kuzey Amerika malı güneşte kurutulmuş 68/72 fıçılarda, 60/62 sandıklı, tuzlu 70/72 varilli. Taşınması özel dikkat ve bilgi isteyen bir yüktür.

MUM— Wax, Paraffin wax— İ.F: 50/55 çuvallı, 70/75 varilli, 70/72 sandıklı. Erime noktası 100/125° F olduğundan serin yerde taşınmalıdır. Aktığında diğer yüklere zarar verebileceğinden nazik yüklerden ayrı taşınmalıdır.

MUŞAMBA— Oilcloth— Bu tür muşambalar tehlikeli yükler sınıfına girerler.

MUZ— Banana— İ.F: 130/140 özel yapılmış gemilerde en iyi 54/56° F ve 75° nemde taşınır. Taşınması özel dikkat ve bilgi isteyen bir yaş meyvadır. Bugün muz taşıma işi özel yapılmış gemilerle yerine getirilmektedir.

MÜCEVHERAT— Bkz: "Değerli yükler".

MÜCEVHERAT, TAKLİT— Jewellery cheap or imitation— Çalınabilir, paketleri dikkatli kontrol edilmelidir. Gerekirse içeriği sayılmalıdır.

N

NAFTALİN— Naphthalene— İ.F: 77/90 sandıklı. Çok ağır ve zararlı koku yayar. Gıda maddelerinden ve nazik yüklerden ayrı taşınır.

NARENCİYE— Citrus fruit— İ.F: 92/96 portakal, limon, greypfurt. Turunçgiller. Portakal 39/40° F, limon 46/47° F, greypfrut 52/53° F de açık sandık ambalaj içinde özel istif yapılarak taşınır.

NEFT YAĞI— Naphta— Bkz: "Petrol ürünleri" ve "Tehlikeli yükler".

NEFT YAĞI, SAF— Camphine— İ.F: 60/65 fıçılarda. Çok tehlikeli sıvı yük. Parlayıcıdır, kokusu etrafındaki yükleri etkiler.

NİKEL CEVHERİ— Nickel ore— İ.F: 24/25 varilli, 20 çuvallı, 13/14 külçe. Bakırla birleşince nikel levhayı, bakır ve çinko ile birleşince Alman gümüşünü oluşturur. Bkz: "Cevherler".

NİŞADIR— Ammonia— İ.F: 65 fıçıda. Serin yerde taşınmalıdır.

NİŞASTA— Starch— İF: 70/80 çuval ya da sandık içinde. Nem'den ve kimyasal etkiden korunmalıdır.

NİTRATLAR— Nitrates— Bütün nitrat türleri yangın çıkınca yangını hızla yayarlar. Bu nedenle kızışan yüklerden ayrı ve uzağa konulmalıdır. Özellikle sülfür, odun kömürü, asitlerden ayrı bulunmalıdır. Bkz: "Tehlikeli yükler".

O

OTOMOBİL— Automobils. Motor cars. Motor vehicles— İ.F: 150/300. Ambalaj içinde ya da ambalajsız taşınır.

P

PAÇAVRALAR— Rags— İ.F: 150/200 balyalı, 55/75 presli balyalı— Kendiliğinden kızışabilen ve yangın çıkaran, haşaratı barındırması nedeniyle dikkat isteyen bir yüktür. Temiz olduğuna dair sağlık yetkililerinden belge istenebilir. Gres, yağ ve yağlı maddelerden uzağa, üst ambar ağzına yakın, nazik ve gıda maddelerinden uzağa konulmalıdır.

PAMUK— Cotton— İ.F: Avustralya presli 130/135, Çin yoğun 50/60, Mısır (standard balya) 62/72, Hindistan (yoğun) 55/60, Türkiye (presli) 110/130, A.B.D. (balyasına göre) 130/135, 120/123, 85/88, 78/80. Yangın tehlikesi nedeniyle pamuk yüklemek, taşımak ve boşaltmak büyük dikkat isteyen bir yüktür. Yüklerken yangın söndürücü donanımlar hazırlanmalıdır. Yaş pamuk kızışma yapabilir. Pamuk yağlı maddelerle temas ettiğinde tehlike yaratabilir. Balyası ıslak, bozuk, yırtık; markası okunmayanlar yüklenmemelidir. Pamuk yangını çıktığı zaman her taraf iyice kapatılarak yangının hava ile olan teması kesilmelidir. Yangını söndürmek için devamlı stim kullanılmalı, su kullanılmamalıdır.

PAMUK YAĞI— Cotton seed oil— İ.F: 60/62 varilli, 39 dökme. Pamuk çekirdeğinden elde edilen bir yağdır. Bkz: "Bitkisel yağlar". Pamuk yağı 50/34° F de donar. Isıtma gerekli olduğu zaman kaynama noktasına gelmemesine dikkat edilmelidir. Aksi halde yağın kalitesi bozulabilir.

PATATES— Potatoes— İ.F: 70/75 varilli, 65 çuvallı, 55/60 dökme, uzun yollarda çuvallı, fıçılı ya da kafesler içinde taşınır. Kısa mesafelerde dökme taşınabilir. Ambalajı havalandırmayı sağlayacak biçimde olmalıdır. Havalandırma bu yük için çok önemlidir. Soğuk bölgelerde patatesin kalitesi etkilenebilir. Dondan etkilenmiş yük yüklenmemelidir. Sefer sırasında ağırlığından kaybedebilir.

PATLAYICILAR— Explosives— Deniz taşı-

macılığında patlayıcı maddeler için yasalar, yönetmelikler, tüzükler yapılmıştır. Yüklemeden evvel bunlar ve yükün kendisi çok iyi tetkik edilmelidir ve gereken önlemler alınmalıdır.

PELESENK AĞACI —Lignum vitae—İ.F: 25/30 sert bir ağaçtır.

PELESENK RUHU—Balsam copivi—İ.F: 60/65 tenekede, şişede, 55 sandıklı. Çok sert ve kötü kokulu bir sıvıdır. Diğer yüklerden ayrı bir yere yüklenmelidir.

PENCERE CAMI—Bkz: "Cam."

PETROL ÜRÜNLERİ— Petroleum products— Deniz taşımacılığında çok önemli yer tutan bir yüktür. Genellikle özel yapılmış tankerlerle taşınır. Taşımada önemli olan husus taşınan yükü iyi bilmektir. Burada petrol ürünlerini yeterince tanıtmak olanaksız olduğundan taşıyanlar taşımadan evvel bu yükler için yazılmış olan kitapları, yönetmelikleri çok iyi tetkik etmeleri gereklidir. Alınacak önlemleri yerine getirmemek can ve mal kaybına neden olabilir. Ayrıca taşıtandan taşınmasını istediği yükün özellikleri istemek ve buna göre hareket etmek büyük yarar sağlar. Akaryakıt olarak alınan yakıtları da tanımak ve gerekli önlemleri almak can ve mal kaybını önlemek bakımından çok önemlidir. Bkz: Sözlük bölümü "Akaryakıtlar."

PEYNİR— Cheese— İ.F:64/68. Taşıma sıcaklığı 40/45° F'dir. Yüklemede fazla yükseklik yapılamayacağından yer kaybına neden olabilir. Taşınırken uygulanan sıcaklığa çok dikkat edilmelidir.

PEYNİR ÖZÜ— Casein— İ.F: 66/70 çuvallı. Buğday unu gibi taşınır.

PİRİNÇ— Rice— İ.F:50/75 cinsine göre değişir. İlk ürün pirinç kızışmaya, buharlaşma yapmaya çok elverişlidir. Bu nedenle ağırlığından%1,5 ile %3,5 arasında kaybeder. Genellikle %2,5, kayıp normal kabul edilir.Kokusu kuvvetli olan yükler pirinci etkiler. Havalandırmalı, yoğunlaşan su buharının pirinçi etkilememesi için önlemler alınmalıdır. Rutubetli ya da ıslak pirinç derhal buharlaşma yapacağından varsa etrafındaki yükleri etkiler. Pirinç yükünde istif gereçleri gereğince kullanılmalıdır. Çıkan su buharı çelik parçalar üzerinde suya dönüşeceğinden pirinci etkilememesi ve iyi havalandırma sağlanması için gerekli olan istif gereçleri uygun biçimde yerleştirilmelidir. Pirinç yükünün gereğince havalandırılması çok önemlidir. Bu hususta anlaşmalara hükümler konulabilir. Pirinç çuvalları elleçlenirken kanca kullanılmaz. Yırtık çuvallara dikkat edilmelidir. Hava izin verirse ambar ağızları sık sık açılmalıdır.

PİRİT— Pyrites— İ.F:20/30 dökme. İstif faktörleri maden miktarına göre değişir. Demir sülfit ya da bakır sülfit şeklinde olup sülfirik asit yapımında kullanılır. Çelikle çarpıştığında kıvılcım çıkarabilir. Bkz: "Cevherler", tozlu bir yük olup boyayı bozar. Yükleme, boşaltmada her taraf kapatılmalıdır.

PORSELEN— Chinaware— İ.F: Çok hafif bir yük olup çeşitli ambalajlar içinde taşınır. Çok nazik ve kırılır bir yüktür. Üstüne yük konulmamalıdır.

PORTAKAL— Oranges— Bkz: "Narenciye".

POTAS— Potash (Muriate of potash, potassium chloride, dead sea potash). İ.F:35/38 çuval, 33 dökme. Lût gölünden çıkarılan maden. Yük hakkında yükleyiciden bilgi alınmalıdır.

POTAS KLORİT— Chlorate of potash— İ.F:55/58. Fıçı ya da damacanalarda taşınan tehlikeli bir yüktür.

R

REÇİNE— Rosin. Resin. İ.F:58/60 varilli. Isınınca erir. Yanıcı bir maddedir.

RİNGA BALIĞI— Herring— İ.F:60/62 fıçılı, tuzlu 45/48, taze 45/50 fıçılı. Su koyverdiğinden yanında varsa yabancı yükler korunmalıdır.

ROM —Rum— İ.F:66/70 sandıkta şişeli. Çalınabileceğinden kilit altında taşınması gerekli olan bir içkidir.

S

SABUN— Soap— İ.F:70/80 sandıklı, 50/55 adi. Kıymetli olanlar çalınabileceğinden

dikkat edilmelidir. Sabunun kokusu yanındaki yükleri etkileyebilir.

SAÇ— Bkz: "İnsan saçı."

SAÇ LEVHA— İ.F:10/12. Bkz: "Çelik demir."

SAKATAT— Offal— İ.F:80 sandıklı, 85 çuvallı. Taşıma sıcaklığı 10/15° F'dir. Bozuk olanlar yüklenmemelidir.

SAKIZ— Gum— İ.F:57/65. Tutuşabilir ve eriyebilir bir yüktür. Serin yerde, havalandırılarak taşınmalıdır. Yağlardan ve greslerden uzak bulundurulmalıdır.

SAMAN—Strow.Hay—İ.F:120/160 gevşek bağlı. Islak ya da rutubetli olanlar yüklenmemelidir. Fazla miktarda yüklendiği takdirde ahşap havalandırma tünelleri yapılmalıdır. İyi havalandırılmadığı takdirde kızışma yapabilir.

SAN'AT ESERLERİ— Curios— İ.F: 150/180 sandıklı. Nadide sanât eserleri ve benzerleri. Genellikle Japonya'dan ihraç edilir. Ambalajı sağlam olmalıdır.

SANDIKLI YÜKLER- Cases. Case goods.

SARIMSAK— Garlic— İ.F:95. Bozulabilir yüktür. Bkz: "Yaş meyve, soğan".

SEBZE,YAŞ— Fresh vegetables— Kafesli sandıklarda İ.F:100/110. Taşıma sıcaklığı 35/40° F'dir.

SEDEF— Mother of pearl— İ.F:45/47 sandıklı. Değerli ve temiz bir yüktür. Çalınmaya karşı korunmalıdır.

SEDİR AĞACI, BEYAZ—White cedar.

SELÜLOZ ODUNU— Pulpwood— İ.F:Bir kulaçı 220/245, ağırlığı 1 3/4'den 2 1/2 ton arası. Kuru ve temiz bir yüktür. Yağ, kömür ve diğer zararlı maddelerden etkilenmemesi sağlanmalıdır. Maden direği gibi ölçülerek yüklenir. Güverteye yüklerken yükler maden direği gibi işlem görür. Bazı ülkelerden yüklenen sellüloz odunu çok ağır olur ve ambarları doldurmadan gemi ilgili su çekimine kadar batabilir.

SIĞIR ETİ— Beef— İ.F:60/62 varilli ya da fıçıda. Tuzlu et kokulu yüklerden uzaklara istif edilmelidir. Bkz: "Sığır eti dondurulmuş".

SIĞIR ETİ, DONDURULMUŞ— Frozen beef— İ.F:85/95, kemiksiz İ.F:60/62. Bu yükü yüklerken palet sapan kullanılmalıdır. Taşıma sıcaklığı 12/15° F arasındadır. Yüklenirken bozuk olup olmadığına ve istifine dikkat edilmelidir.

SIĞIR ETİ, SOĞUTULMUŞ— Chilled beef— İ.F:115/120. Taşıma sıcaklığı 28,5/29,5° F arasındadır. Bu sıcaklığı genellikle yükleyici saptar. Yüklenirken etlerin bozuk olup olmadığına ve istifine dikkat edilmelidir.

SIVILAR— Fluids— Ağırlığı ve küp kapasiteleri aşağıda gösterilmiştir: 1) Tatlı su: Özgül ağırlığı = 1.000. Bir kadem küpün ağırlığı = 1000 onz = 62,5 libre. Bir tonu 35,84 kadem küp veya bir metreküp yer kaplar. Bir ton = 224 İngiliz galonu, 269 A.B.D. galonu. 2) Deniz suyu = Özgül ağırlığı 1.025. Bir kadem küpü 1025= . 64 libre bir tonu 35 kadem küp yer kaplar. Bir ton = 218,536 İngiliz galonu ya da 262,418 A.B.D.galonuna eşittir. 3) Bir İngiliz galonu = 227.28 kadem küpe, 4.54 litreye, 1.20 A.B.D. galonuna, 10.00 libre tatlı suya, 10.25 libre deniz suyuna eşittir. 4) Bir A.B.D. galon ise 231 küpe, 0.1337 kadem küpe, 3,785 litreye, 0.833 İngiliz galonuna, 8.328 libre tatlı suya, 8.536 libre deniz suyuna eşittir.

SİKLOHEKSAN— Cyclohexane— Özgül ağırlığı 0.78 sıvı yük.

SİKLOHEKSENAL— Cyclohexanom— Özgül ağırlığı 0.95. Sıvı yük.

SİRKE— Vinegar— İ.F:62/65— Asetik asit. Fermantasyon ile elde edilir.

SODA KÜLÜ— Soda ash— İ.F:44/48 varilli, 38/40 çuvallı. Sodyum karbonat. Cam ve sabun sanayiinde kullanılır. Kuru yüklerin yanına konulmaz.

SODYUM NİTRAT— Nitrate of soda— Bkz: "Güherçile, ham" ve "Gübreler".

SOĞAN— Onions— İF:80/82 sandıklı ve küfeli. 85/90 Çabuk bozulan bir yük olduğundan iyi havalandırılmalı ve dip ambara konulmalıdır. Metal kısımlara değmemelidir. Kokudan ve buharlaşmadan etkilenmeyen yüklerle bir arada taşınabilir. Bkz: "Yaş meyve".

SOM BALIĞI— Salmon— Fıçılarda, tuzlu. İ.F:45/50. Füme 60/65. Donmuş 90/95

SORGUM— Sorghum— Bkz: "Akdarı".

SOYA FASULYESİ— Soya bean— İ.F: 44/46 dökme. 50/53 çuvallı. Rutubetli olarak yüklendiğinde bozulabilir. Şüpheli durumlarda konişmentoya kayıt konulmalıdır. "Dış görünüşü(haricen) iyi durumda yüklendi— Shipped in apparent good condition" gibi. Kanca kullanılmasına ve patlak çuvalların yüklenmesine izin verilmemelidir. Havalandırmayı engelleyebilir. Gerekli istif gereçleri kullanılmalı ve iyi havalandırılmalıdır.

SOYA FASULYESİ KÜSBESİ— Soya bean cake— İ.F:72/75 çuvallı. 65/70 dökme. Bkz: "Küsbe".

SOYA FASULYESİ YAĞI— Soya bean oil— İ.F:38.8 dökme. 50/55 kasalı, 63 varilli. Sızıntılar başka yüklere zarar verebilir. Bkz: "Bitkisel yağlar".

SÜNGER— Sponges— İ.F:140/180 balyalı. Temizlenmemiş olanı fena koku çıkarır.

SÜNGER TAŞI— Pumice— İ.F:105/115 çuvallı.

SÜPERFOSFAT— Superphosphate— İ.F: 38/40 çuvallı. Sülfürik asit işlemi ile yapılmış fosfatlı yapay gübre. Çıkardığı

gaz tekstil, yivecek ve galvenizli maddeleri etkiler. Bkz: "Gübreler".

SÜPÜRGE— Broom— İ.F:245.

SÜT ÖZÜ— Condenced milk— İ.F:45/46 tenekekutularda sandıklı. Çalınabilen bir yüktür. Kazan ve makine dairelerinden uzakta, serin yerlerde taşınmalıdır. Çabuk bozulur.

Ş

ŞAP— Alum— İ.F:50/60. Sandık ya da fıçılı. Diğer yüklerden uzak istif edilmelidir.

ŞARAP— Wines— İ.F:59/64 fıçılı. 60/70 sandıklı. Konişmentoya akma, sızma için gemiyi koruyacak biçimde kayıt konulmalıdır. Ancak geminin fıçı istifine çok dikkat etmesi gereklidir. Fıçıların, kapların durumu iyi tetkik edilmelidir. Şarap ısınınca değerini kaybedebileceğinden, kızışan yüklerden, makine dairelerinden, yağlardan ve keskin kokulu yüklerden uzağa konulmalıdır. Şişeli şaraba da, viskiye gösterilen özen gösterilmelidir.

ŞEKER— Sugar— İ.F:Kuru 52/56 fıçılı, 46/48 çuvallı, yeşil 40/42 çuvallı, 48/50 sepette. İki türlü taşınır. 1) Kuru şeker— Dry sugar— Şurupsuzdur. Islak yüklerin kendiliğinden ısınan yüklerin yanına yüklenmez. 2) Yeşil şeker (ham, rutubetli, yumuşak şeker) Şurup koyverir. %10-12 kadar ağırlığından kaybedebilir. Kuru şekerin yanına yüklenmemelidir. Deniz suyu ile ıslanmış şeker çuvalları yüklenmemelidir. Ambarlar ve sintineler yüklenmeden evvel çok iyi temizlenmelidir. Yağmurlu, rutubetli havalarda yüklenen şekerler bundan zarar görebilirler. Gerekli istif gereçleri kullanılmalıdır. Şekerin çıkardığı buhar nazik ve yenilebilir yükleri etkileyebileceğinden aynı yerlere yüklenmez. Havalandırma bu yük için çok önemlidir. Şeker yükünün çıkardığı gaz insanı zehirleyebilir ve yük yanabilir. Bu tür yangınları söndürmek çok zordur. Yeşil şekeri boşalttıktan sonra ambarlar deniz suyu ve sonra tatlı su ile yıkanmalıdır.

ŞEKERLEME— Confectionery— Çeşitli sandıklarda, çalınabilir yüktür. Çoğu sıcak yerlerde eriyerek akar. Kokulu yüklerden muhakkak uzak bulundurulmalıdır.

ŞEKER PEKMEZİ— Bkz: "Melas".

ŞERBETÇİ OTU— Common hop— İ.F: 245 balyalı, kokusuz, serin ve kuru yerde taşınır.

ŞİŞELER, BOŞ— Bottles empty— İ.F:65/85. Şişelerin boş ve süzdürülmüş olması gereklidir.

T

TAHIL VE TOHUMLAR— Grain and seeds— Yaş yüklenenler kızışabilir ve bozulabilir. Yüklenen yerler iyi temizlenmeli ve eksper tarafından kontrol edilerek belge alınmalıdır. Karada iyi korunmamış tahıl gemide bozulunca gemi sorumlu tutulabileceğinden yüklemede çok dikkat edilmelidir. Bu nedenle konişmentolara daima şu kayıt konulmalıdır: "Vessel not responsible for quality or character of the goods on shipment or any loss, claim or consequence arising out of the shipment of the goods on imperfect quality or which prove in fact to have been unfit for shipment"— Miktar ve kalite için de şu kloz konulur: "Weight and quality unkown". Bütün tahıllar istifde %5 kadar yerleştiğinden iyi hap etmek ve iyi havalandırmak çok önemlidir. Tahıl çuvalları yüklendiğinde çuvallara çok dikkat edilmelidir. Kanca kullanılmamalıdır. Dökme alınan tahıl yükünün %15'i kadar çuvallı yük verilir. Bunun tayin edilmesi çok önemlidir. Tahıl yükünün taşınması bir çok uluslararası yönetmeliklerle saptanmış bulunmaktadır. Bunlara uyulması gereklidir. İ.F. için tahılların adlarına bakınız.

TAPYOKA— Tapioca— İ.F:54/56 un, 68/70 pul, 62/64 inci gibi 62/64 tohum halinde. Kızışan bir yüktür. Kokulu yüklerden etkilenebilir. Gıda maddesi olarak da kullanılır. Gerekli olan istif gereçleri kullanılmalı ve havalandırması sağlanmalıdır.

TARÇIN— Cinnamon— İ.F:130 bağ halinde, 100 sandıklı. Ağaç iç kabukları. Koku vericidir. Kuru taşınır. Yiyecek maddelerinden ayrı taşınmalıdır.

TAVŞAN DERİSİ— Rabbit skins— İ.F: 160/180 balyalı. Çıkardığı koku yiyecek maddelerini bozabileceğinden uzak bulundurulmalıdır.

TEBEŞİR— Chalk— İ.F:42/45 varilde, 36/40 dökme. Değerli yüklerin üstüne yüklenmemelidir. Çok tozlu olduğundan diğer yükler korunmalıdır.

TEHLİKELİ YÜKLER— Dangerous goods— Patlayıcı, parlayıcı kendiliğinden yanan etki ile kızışan, zehirleyen, kayan v.b. yükler. Bkz: "İMCO" yayınları. Başlıcaları şunlardır:

I. Patlama tehlikesi olan maddeler:
ı a. Patlayıcı maddeler ve benzeri diğer patlamaya elverişli maddeler;
a) Dinamitler,
b) Klorat ve perkloratlı patlayıcı maddeler,
c) Amonyanitratlı patlayıcı maddeler,
d) Karabarut ve benzeri patlayıcı maddeler,
e) Organik nitro bileşikleri,
f) Dumansız sevk barutları
ı b. Cephane
ı c. Tutuşturucu maddeler, şenlik ve oyuncak maddeleri (El'abı nariye) ve benzeri maddeler,
ı d. Sıkıştırılmış, mayi haline getirilmiş ve tazyikle eritilmiş gazlar,
ı e. Su ile teması neticesinde tutuşucu veya yanmayı kolaylaştırıcı gazlar çıkaran maddeler,

II. Kendiliğinden ateş alan maddeler,
III. Yanıcı mayiler, kolay tutuşan katı maddeler,
IIIa. Yanıcı mayiler,
IIIb. Tutuşturucusu katı maddeler,
IV. Zehirli maddeler,
V. Kimyevi tesirle aşındırıcı maddeler,
VI. Diğer yangın tehlikeli yükler,
VI a. Kendiliğinden tutuşmadığı halde "200 c." dereceden yukarı sıcaklıkta oksijen ve benzeri yanmayı kolaylaştırıcı gazlar çıkaran maddeler,
VI b. Kendi kendine kızışan dökme yükler,
VVII. Birlikte ambalajlarına müsaade olunan tehlikeli maddeler,
VIII. İstifleri bakımından tehlikeli yükler: (Hayvan, kereste, hububat ve benzerleri).

TEKSTİL— Textiles— İ.F:70/105 kuru taşınır. Kimyasal maddelerden rutubetten korunmalı. Kanca kullanmamalı.

TENEKE LEVHALARI— Tin plates— İ.F: 15/18 kafes ya da sandıklarda. Paslanmamasına ve biçimi bozmadan iyi istif edilmesine dikkat edilmelidir.

TEREBENTİN— Turpentine— İ.F: 60/62 varilli. 55/56 sandıkta tenekeli. Reçinenin damıtılması ile elde edilen saydam bir sıvı. Buharı derhal tutuşabilir ya da kokusu, buharı diğer yükleri etkileyebilir. Çok dikkat edilmesi gerekli tehlikeli bir yüktür.

TEREYAĞ— Butter— İ.F:52/54 sandıklı, 60/64 küçük fıçıda. Serin ve kokulu yüklerden ayrı bir yerde taşınır. Donmuş tereyağının taşıma sıcaklığı 10/15° F'dir. Yüklerden ve taşırken istifine dikkat edilmelidir.

TİFTİK KEÇİSİ KILI— Bkz: "Moher".

TİK AĞACI— Teak— İ.F:75/80. Biçilme şekline göre İ.F. çok değişir. Dayanıklı ve değerli bir ağaçtır.

TİNKAL— Tincal— Bkz: "Boraks".

TOHUMLAR— Bkz: "Tahıl ve tohumlar".

TOMRUK— Log— Bkz: "Kereste."

TUĞLA— Bricks— İ.F:20/22.

TUNGSTEN— CEVHERİ— Tungsten ore— İ.F:16/18 çuvallı. Diğer adı "Volfram"dır. Bkz: "Cevherler".

TUTKAL— Glue— İ.F:150/200 balyalı, 120 fıçılı. 65/70 sandıklı. Kendiliğinden yanabilir. Üst kısımlarda taşınmalıdır. Kuru ya da sıvı olarak taşınır.

TUTYA— Zinc— İ.F:10. Asit ve deniz suyundan korunmalıdır.

TUZ— Salt— İ.F:36/38 dökme, 50/52 varilli, 38/40 çuvallı. Dökme yükün demir parçalarla temas etmemesi gereklidir. Uzun seferlerde tuz ağırlığından %5 kadar kaybeder. Kuru yükler buharlaşmadan etkilenebilir. Tuz da ıslak yüklerden etkilenir.

TÜTÜN— Tobacco— İ.F: Türk 140/160 balyalı, Japon 150/200 balyalı, A.B.D. 95/150 fıçılı, Batı Hint 150/180 varilli. Yaprak tütün kızışmaya, rutubetlenmeye elverişlidir. İyi havalandırılmalıdır. Tütün kokusu nazik yükleri etkileyebilir. Bu nedenle ayrı yerlere istif edilmelidir.

TÜYLER— Feathers— İ.F:65/90 presli balya, 350/400 ambalajda. Yatak yorgan yapımında kullanılır. Sağlık belgesi istenmelidir. Değerli tüyler alınırken çok dikkat edilmeli ve kilit altında taşınmalıdır.

U

UÇAK— Aeroplanes Aircraft— İ.F: Çok yüksek ve değişik. Uçak parçalar halinde ambalaj içinde taşınır. Yüklerken, boşaltırken sapanlamaya dikkat edilmelidir.

UÇUCU YAĞLAR— Bkz: "Yağlar, esas".

URANYUM CEVHERİ— Uranium ore— İ.F:17/18 çuvallı. Bkz: "Cevherler".

Ü

ÜSTÜBEÇ— Bkz: "Beyaz üstübeç".

ÜSTÜPÜ— Waste. Cotton waste— İ.F: 170/200 balyalı. Pamuk artığı. Yağlı olduğu takdirde kendiliğinden tutuşabilir. Tehlikeli bir yüktür.

ÜSTÜPÜ, KALAFAT— Oakum— İ.F: 90/100 adi balyalı, 70/75 pres balyalı. Rutubetli bir yük olarak düşünülmeli ve içinde varsa katran zarar verebilir. Nazik yüklerin üzerine yüklenmez.

ÜZÜM, KURU— Raisins— İ.F:50/52— Islak nemli ve kokulu yüklerden ayrı yüklenmeli, kızışabilir.

V

VANİLYA— Vanilla— İ.F:60/65 sandıklı. Kokulu bir yüktür. Koku alan ve salan yüklerden çok uzak bulundurulmalıdır. Kuru olarak taşınır.

VAZELİN— Vaseline— İ.F:58/62 varilli, 52/54 sandıklı. Bir petrol ürünü olup, kokusuz, sarımtrak renklidir. Kuru yüklerden uzak, serin yerde taşınır.

VİSKİ— Whisky— İ.F:66/72 varilli, 60/65 sandıklı. Bu yük için çok uyanık davranmak gereklidir. Hafif sandıklara dikkat edilmelidir. Şişeler boşaltılmış olabilir. Gerek duyulduğu takdirde şişeler açılıp muayene edilebilir. Ayrıca ambarlarda bir zabit ya da güvenilir bir gözcü devamlı olarak yükleme ya da boşaltma başında bulunmalıdır. Olanak varsa viski daimi kilit altında taşınmalıdır. Yüklenen viski fiçısı ise üstü sür'atle başka yükle kapatılmalıdır.

VOLFRAM— Wolfram— Bkz: "Tungsten".

Y

YAĞLAMA YAĞI— Lubricating oil— İ.F: 45/48 sandıklı, 58/60 varilli. Petrolün ayrıştırılmasından elde edilir. Bazı ülkelerde tehlikeli yüklerden sayılır.

YAĞLAR— Oils and fats— Bkz: "Yağlar esas", "İç yağı", "Bitkisel yağlar".

YAĞLAR, ESAS— Essential oils— Bitkisel kokulu uçucu yağlardır. Birçoğu tehlikeli olabilir. Buharlaşabilir ve tutuşabilir. Yiyecek maddeleri, çay, tütün, v.b. etrafa dökülürse bu yağlar tarafından bozulabilir. Bu yağların bazıları çok değerlidir. Bu nedenle ambalajına çok dikkat edilmelidir. İyi havalandırılmalı ve üst bölmelere konulmalıdır. Gerekirse kilit altında taşınmalıdır. Gereken istif gereçleri kullanılmalı ve gereçler ikinci defa kullanılmamalıdır. Önemli esas yağlar

şunlardır: Anissed, Attar of roses, Almond, Bay, Bergamot, Cajaput, Calamus, Carraway, Cassia, Cedawood, Cinnamon, Citron, Cloves, Copaiba, Eucalyptus, Fennel, Garlic, Ginger, Jasmine, Laveder, Lemon, Lime, Marjoram, Mint, Mustard, Myrrth, Myrtle, Nutmeg, Oolang, Orange, Patchouli, Peppermint, Rose, Rosemary, Rosewood, Sandalwood, Sassafraş, Spearmint, Thyme, Valerian, Verbona, Wormwood.

YAKACAK ODUN— Firewood— Alışılmış olarak uzunlamasına sıralar halinde yüklenir, boşaltılır.

YAŞ MEYVE— Green fruit— Kısa seferlerde normal havalandırma ile taşınabilir. Havalandırmanın bir zaman durması bile meyveyi bozabilir. Başlıca yaş meyveler elma, portakal, limon, greypfrut ve soğandır. Havalandırmadan amaç ısınmış havayı ve gazları dışarı atmaktır. Bunu sağlamak amacı ile birçok yöntemler uygulanmaktadır. Çürümüş meyvelerin çıkardığı gazlar insanlara bile zararlı olabilirler. Başlıca yaş meyvelerin İF.'leri aşağıda gösterilmiştir: Elma İ.F: 75/85 sandıklı, 97/110 fıçılı. Limon İ.F:85/90 sandıklı, Portakal 85/90 sandıklı. Soğan 85/90 çuvallı. 75/85 sandıklı. Greyfrut 85/90 sandıklı. Meyvelerin diğer özellikleri için adlarına bakınız.

YER FISTIKLARI— Ground nuts— İ.F: 60/65 kabuklu, 120/130 kabuksuz, 100/105 (monkey nuts). Fazla rutubetli bir yüktür. Ortalama %45 yağ verir. Taze fıstık kızışabilir ve bozuşabilir. Bu nedenle havalandırma çok önemlidir. Çelik parçalarla temas etmemelidir. Rutubetten etkilenen yüklerden, kazan ve makine dairelerinden uzak yerlerde taşınmalıdır.

YOĞUNLAŞTIRILMIŞ YÜKLER— Concentrates - Kısmen yıkanmış ve fiziksel yöntemlerle yoğunlaştırılmış, özü çıkarılmış yükler. Bakır, kurşun ve çinko yoğunlaştırılmış, özü çıkarılmış olarak dökme olarak taşınırlar. Taşıma sırasında içerdiği su yüze çıkıp oynak yüzey oluşturduğundan tehlike yaratabilir. Bu nedenle kayma perdesi (shifting board) gereklidir.

YONCA TOHUMU— Cloven seed— İ.F— 48/49 çuvallı. Kuru yerde sağlam çuvallarda taşınmalıdır.

YULAF (YULAF TANESİ)— Oat— İ.F: 74 çuvallı. 66 dökme. Kızışabilen bir tahıl cinsi olduğundan havalandırma gereklidir. Mısırla aynı yere yüklendiğinde mısırın çıkardığı buharlaşma yulafı bozabilir. Dip ambarlara fider yapılması istenebilir. Taşınmasında bazı ülkeler kendi tüzüklerine uyulmasını isteyebilir.

YUMURTA— Egg— İ.F:95/105. Taşıma sıcaklığı 35/40° F'dir. Kırılabilir ve kokudan etkilenen bir yüktür. Yüklerken ve taşırken dikkat edilmelidir. Özel istif gereçleri kullanılır.

YÜN— Wool— İ.F:40/50 presli balyalar. Çin malı. 50/65 Hint, Yeni Zelanda. 140/240 Avustralya. 95/110 Arjantin. Görüldüğü üzere bu yükün istif faktörleri ülkeye ve cinsine göre değişmektedir. Yün yağlı, pis ya da temiz olarak yüklenir. Bir arada yüklenmemesine dikkat edilmelidir. Yün kendiliğinden kızışabileceğinden yangın çıkarabilir. Islak, rutubetli olanlar gemiye alınmamalıdır. Ayrıca, cevher ya da rutubetli yükler üstüne yeterli ayırım yapmadan yüklenmemelidir. Bu tür istifler zarar, ziyan ve sonuçta isteme yol açabilir. Yünde bulunan hastalıkların işçilere geçmemesi için eldiven kullanılmalıdır. Hastalık görülünce hızla tıbbî müdahale yapılmalıdır.

Z

ZAMBAK SOĞANI— Lily bulb- Kuru, rutubetsiz yerde taşınır. Aksi halde bozulabilir. Rizikosu taşıtana ait olmak üzere konişmentoya kayıt konulmalıdır.

ZENCEFİL KÖKÜ— Ginger rod— İ.F: 120 balyalı. Kuru yerde, orta sıcaklıkta taşınır.

ZEYTİN— Olive— İ.F:68/70 sepette. %40/55 yağ içerir. Su koyveren bir yüktür.

ZEYTİNYAĞI— Olive oil— İ.F:60/62 varilli. Bkz: "Bitkisel yağlar".

ZIMPARA— Abrasives— İ.F:20/30 varil ya da çuvallı. Boşaltmadan sonra ambarlar iyi temizlenmelidir.

ZİFT-Pitch - İ.F:45/50 varilli, 30/35 dökme.

3.
BÖLÜM

TÜRKÇE-İNGİLİZCE EKLER

DENİZDE ÇATIŞMAYI ÖNLEME TÜZÜĞÜ 1972

□

1974 YORK-ANVERS KURALLARI

□

İNKOTERMS 1953

□

LLOYD'UN STANDART KURTARMA ANLAŞMASI FORMU

INTERNATIONAL REGULATIONS FOR PREVENTING COLLISIONS AT SEA, 1972

PART A-GENERAL

RULE 1
APPLICATION

(a) These Rules shall apply to all vessels upon the high seas and in all waters connected therewith navigable by seagoing vessels.

(b) Nothing in these Rules shall interfere with the operation of special rules made by an appropriate authority for roadsteads, harbours, rivers, lakes or inland waterways connected with the high seas and navigable by seagoing vessels. Such special rules shall conform as closely as possible to these Rules.

(c) Nothing in these Rules shall interfere with the operation of any special rules made by the Government of any State with respect to additional station or

1972 ULUSLARARASI DENİZDE ÇATIŞMAYI ÖNLEME TÜZÜĞÜ

BÖLÜM A - GENEL

Kural 1
Uygulama

(a) Bu Kurallar, açık denizlerde ve açık denizlerle bağlantılı olan ve açık deniz teknelerinin seyredebileceği sularda bulunan teknelerin tümüne uygulanacaktır.

(b) Bu Kurallarda bulunan hiçbir hüküm, açık denizlerle bağlantılı olan ve açık deniz teknelerininseyrettiği demir yerleri, limanlar, göller, iç su yolları için yetkili makamlarca yapılan özel kuralların çalışması ile çelişki halinde bulunmayacaktır. Bu gibi özel kurallar, olanağı nisbetinde, bu kurallara uyacaktır.

(c) Bu Kurallarda bulunan hiçbir hüküm, herhangi bir Devletin Hükümeti tarafından savaş gemileri ya da konvoy halinde ilerleyen teknelere özgü ek is-

signal lights or whistle signals for ships of war and vessels proceeding under convoy, or with respect to additional station or signal lights for fishing vessels engaged in fishing as a fleet. These additional station or signal lights or whistle signals shall, so far as possible, be such that they cannot be mistaken for any light or signal authorized elsewhere under these Rules.

(d) Traffic separation schemes may be adopted by the Organization for the purpose of these Rules.

(e) Whenever the Government concerned shall have determined that a vessel of special construction or purpose cannot comply fully with the provisions of any of these Rules with respect to the number, position, range or arc of visibility of lights or shapes, as well as to the disposition and characteristics of sound signalling appliances, without interfering with the special function of the vessel, such vessel shall comply with such other provisions in regard to the number, position, range or arc of visibility of lights or shapes, as well as to the disposition and characteristics of sound signalling appliances, as her Government shall have determined to be the closest possible compliance with these Rules in respect of that vessel.

RULE 2
RESPONSIBILITY

(a) Nothing in these Rules shall exonerate any vessel, or the owner, master or crew thereof, from the consequences of any neglect to comply with these Rules or of the neglect of any precaution which may be required by the ordinary practice of seamen, or by the special circumstances of the case.

(b) In construing and complying with these Rules due regard shall be had to all dangers of navigation and collision and to any special circumstances, including the limitations of the vessels involved, which may make a departure from these Rules necessary to avoid immediate danger.

RULE 3
GENERAL DEFINITIONS

For the purpose of these Rules, except where the context otherwise requires:

tasyon ya da işaret ışıkları ya da düdük işaretleri ya da filo halinde balık valayan balıkçı teknelerine özgü ek istasyon ya da işaret ışıkları için konulan özel kuralların işleyişi ile çelişki halinde olmayacaktır. Bu ek istasyon ya da işaret ışıkları ya da düdük işaretleri, olanağı kadar, bu Kurallar altında başka yerlere konulmasına yetki verilen ışık ya da işareti karıştırmayacak şekilde olacaktır.

(d) Bu Kuralların amacının gerçekleşmesi için teşkilât tarafından trafik ayırım düzenleri benimsenebilir.

(e) Özel bir şekilde veya özel bir amaç için inşa edilmiş olan bir teknenin fenerlerinin sayısı, yeri, kapasitesi veya görünüş açıları veya şekilleri ile sesli işaret aletlerinin yeri veya nitelikleri bakımından bu Kuralların hükümlerine uymadığının ilgili hükümetçe saptanmış olması halinde, teknenin özel faaliyetine müdahale etmeden, böyle bir teknenin fenerlerinin sayısı, yeri, kapasitesi, görünüş mesafe veya açıları ile sesli işaret aletlerinin yerleri ve nitelikleri bakımından o tekne için Hükümeti bu Kurallara mümkün olduğu kadar yakın olanını saptayacaktır.

Kural 2
Sorumluluk

(a) Bu Kurallardaki hükümlerden hiçbiri, herhangi bir tekneyi veya sahibini, kaptanı veya gemi adamlarını, bu Kurallara uyma veya gemicilerin her zamanki görevlerinin veya özel durum ve koşullarının gerektirdiği herhangi bir tedbirin alınması hususundaki ihmallerinin sonuçlarından kurtaramaz.

(b) Bu Kuralları yorumlarken ve uygularken ilgili teknelerin sınırlı oluşları hususu da dahil, âni bir tehlikeden kaçınırken bu Kuralların hükümlerinden ayrılmayı gerektirebilecek olan hususlar dahil navigasyon ve çatışmanın ve herhangi bir özel şartın tüm tehlikeleri gözönünde tutulacaktır.

Kural 3
Genel Tanımlamalar

Bu Metin içinde aksine bir hüküm bulunmadıkça, bu Kuralların amacı için :

(a) The word "vessel" includes every description of water craft, including non-displacement craft and seaplanes, used or capable of being used as a means of transportation on water.

(b) The term "power-driven vessel" means any vessel propelled by machinery.

(c) The term "sailing vessel" means any vessel under sail provided that propelling machinery, if fitted is not being used.

(d) The term "vessel engaged in fishing" means any vessel fishing with nets, lines, trawls or other fishing apparatus which restrict manoeuvrability, but does not include a vessel fishing with trolling lines or other fishing apparatus which do not restrict manoeuvrability.

(e) The word "seaplane" includes any aircraft designed to manoeuvre on the water.

(f) The term "vessel not under command" means a vessel which through some exceptional circumstance is unable to manoeuvre as required by these Rules and is therefore unable to keep out of the way of another vessel.

(g) The term "vessel restricted in her ability to manoeuvre" means a vessel which from the nature of her work is restricted in her ability to manoeuvre as required by these Rules and is therefore unable to keep out of the way of another vessel.

The following vessels shall be regarded as vessels restricted in their ability to manoeuvre:

(i) a vessel engaged in laying, servicing or picking up a navigation mark, submarine cable or pipeline;

(ii) a vessel engaged in dredging, surveying or underwater operations;

(iii) a vessel engaged in replenishment or transferring persons, provisions or cargo while underway;

(iv) a vessel engaged in the launching or recovery of aircraft;

(a) "**Tekne**" **sözcüğü** : Su üstünde kalkarak seyreden ve deniz uçakları dahil, su üzerinde taşıma aracı olarak kullanılmakta olan veya kullanılmaya elverişli bulunan her türlü deniz aracını içine alır.

(b) "**Kuvvetle yürütülen tekne**" deyimi : Makine ile yürütülen herhangi bir tekne anlamına gelecektir.

(c) "**Yelkenli tekne deyimi**" : Var olsa bile yürüten makinesinin kullanılmaması şartıyla, yelken ile seyreden bir tekne anlamına gelecektir.

(d) "**Balıkçılık yapan tekne**" deyimi: Manevra kabiliyetini sınırlayan, ağlar oltalar, troller veya diğer avlanma araçları ile balık avlayan bir tekne anlamına gelecek fakat manevra kabiliyetini kısıtlamayacak olan oltalar veya diğer avlanma araçları ile balık avlayan bir tekneyi kapsamıyacaktır.

(e) "**Deniz Uçağı**" sözcüğü : Su üstünde manevra yapmak üzere inşa edilmiş hertürlü hava aracını kapsar.

(f) "**Kumanda altında bulunmayan tekne**" deyimi : Bazı istisnai şartlar sebebi ile bu Kuralların gereğine uygun olarak manevra yapma gücü olmayan ve bu yüzden diğer bir teknenin yolundan çıkma yeteneği bulunmayan bir tekne anlamına gelecektir.

(g) "**Manevra kabiliyeti sınırlı tekne**" deyimi : Yaptığı iş nedeniyle bu Kuralların gereğine uygun olarak manevra yapma gücü sınırlanan ve bu yüzden diğer bir teknenin yolundan çıkma yeteneği olmayan bir tekne anlamına gelecektir.

Aşağıda yazılı olan tekneler manevra kabiliyetleri sınırlı olan tekneler olarak kabul edilecektir.

(i) Bir seyir işareti, denizaltı kablosu veya boru hattının döşenmesi, çalışması veya toplanmasında bulunan bir tekne.

(ii) Tarama, sörvey veya sualtı çalışmaları yapan bir tekne.

(iii) Üzerinde yol bulunduğu halde ikmal yapan veya insan, kumanya veya yük aktaran bir tekne.

(iv) Bir hava aracını denize indirme veya denizden alma işi ile uğraşan bir tekne.

(v) a vessel engaged in minesweeping operations;

(vi) a vessel engaged in a towing operation such as severely restricts the towing vessel and her tow in their ability to deviate from their course.

(h) The term "vessel constrained by her draught" means a power - driven vessel which because of her draught in relation to the available depth of water is severely restricted in her ability to deviate from the course she is following.

(i) The word "underway" means that a vessel is not at anchor, or made fast to the shore, or aground.

(j) The words "length" and "breadth" of a vessel mean her length overall and greatest breadth.

(k) Vessels shall be deemed to be in sight of one another only when one can be observed visually from the other.

(l) The term "restricted visibility" means any condition in which visibility is restricted by fog, mist, falling snow, heavy rainstorms, sandstorms or any other similar causes.

PART B-STEERING AND SAILING RULES

SECTION I-CONDUCT OF VESSELS IN ANY CONDITION OF VISIBILITY

RULE 4
APPLICATION

Rules in this Section apply in any condition of visibility.

RULE 5
LOOK – OUT

Every vessel shall at all times maintain a proper look-out by sight and hearing as well as by all available means appropriate in the prevailing circumstances and conditions so as to make a full appraisal of the situation and of the risk of collision.

(v) Mayın tarama işleri yapan bir tekne,

(vi) Gerek yedekleyen ve gerekse yedeklenenin rotalarından ayrılma yetenekleri önemli bir şekilde kısıtlanan yedekleme işiyle uğraşan bir tekne,

(h) "Su çekimi nedeniyle kısıtlı tekne" deyimi: Mevcut su derinliğinin kendi çektiği su ile ilişkisi nedeniyle izlediği rotadan ayrılma gücü önemli bir şekilde kısıtlanan, kuvvetle yürütülen bir tekne anlamına gelecektir.

(i) "Üzerinde yol bulunan" deyimi : Bir teknenin demirli olmadığı veya karaya bağlı bulunmadığı veya karaya oturmadığı anlamına gelecektir.

(j) Bir teknenin "boyu" ve "eni" sözcükleri : O teknenin tam boyu ve en geniş eni anlamlarına gelecektir.

(k) Teknelerden birinin diğeri tarafından gözle görülmesi halinde, teknelerin birbirlerini gördükleri varsayılacaktır.

(l) "Kısıtlı görüş" deyimi : görüşün sis, pus, kar yağışı, şiddetli yağmur fırtınası, kum fırtınası veya herhangi diğer benzeri sebeple kısıtlı oluşu anlamına gelecektir.

BÖLÜM B - MANEVRA VE SEYİR KURALLARI

KISIM I - HERTÜRLÜ GÖRÜŞ KOŞULLARINDA TEKNELERİN YÖNETİMİ

Kural 4
Uygulama

Bu kısımdaki Kurallar hertürlü görüş koşulunda uygulanır.

Kural 5
Gözcülük

Her tekne içinde bulunulan durum ve koşullarda, durumun ve çatışma tehlikesinin tamamen değerlendirilmesini sağlamak üzere, elde mevcut tüm uygun araçların kullanılması yanısıra her zaman tam bir görme ve işitme gözcülüğü de yapacaktır.

RULE 6
SAFE SPEED

Every vessel shall at all times proceed at a safe speed so that she can take proper and effective action to avoid collision and be stopped within a distance appropriate to the prevailing circumstances and conditions.

In determining a safe speed the following factors shall be among those taken into account:

(a) By all vessels:

(i) the state of visibility;

(ii) the traffic density including concentrations of fishing vessels or any other vessels;

(iii) the manoeuvrability of the vessel with special reference to stopping distance and turning ability in the prevailing conditions;

(iv) at night the presence of background light such as from shore lights or from back scatter of her own lights;

(v) the state of wind, sea and current, and the proximity of navigational hazards;

(vi) the draught in relation to the available depth of water.

(b) Additionally, by vessels with operational radar:

(i) the characteristics, efficiency and limitations of the radar equipment;

(ii) any constraints imposed by the radar range scale in use;

(iii) the effect on radar detection of the sea state, weather and other sources of interference;

(iv) the possibility that small vessels, ice and other floating objects may not be detected by radar at an adequate range;

(v) the number, location and movement of vessels detected by radar;

(vi) the more exact assessment of the visibility that may be possible when radar is used to determine the range of vessels

Kural 6
Emniyetli Hız

Her tekne çatışmayı önlemek üzere, uygun ve etkili harekete geçebilmek ve içinde bulunulan durum ve koşulların gerektirdiği bir mesafede durdurulabilmesi için, her zaman emniyetli bir hızla ilerleyecektir.

Emniyetli hız saptanırken aşağıda yazılı faktörler dikkate alınacaktır.

(a) Tüm tekneler tarafından :

(i) Görüş durumu,

(ii) Balıkçı tekneleri veya diğer teknelerin bir araya toplanmış durumu dahil trafik yoğunluğu,

(iii) Teknenin durdurulma mesafesine ve içinde bulunduğu koşullarda dönme yeteneğine özel surette dikkat edilerek teknenin manevra yapabilme yeteneği,

(iv) Sahil ışıkları ve kendi ışıklarının geceleyin geriye doğru yayılması gibi arka cephe ışıklarının varlığı,

(v) Rüzgâr, deniz ve akıntının durumu ve seyir tehlikelerinin yakınlığı,

(vi) O yerde var olan su derinliği ile tekne su çekiminin ilişkisi,

(b) Çalışır radarı olan tekneler için ek olarak:

(i) Radar cihazının karakteri, yeterlilik ve sınırlılığı,

(ii) Kullanılmakta olan radar mesafe ayarının zorunlu kıldığı kısıtlamalar,

(iii) Denizin durumu, hava ve diğer müdahale kaynaklarının radar alıcılığı üzerindeki etkisi,

(iv) Küçük tekneler buz ve diğer yüzer maddelerin yeterli bir radar mesafesinde, radar tarafından alınamaması durumu,

(v) Radarda görülen teknelerin sayısı bulundukları yer ve hareketleri,

(vi) Yakın çevrede bulunan tekneler ve diğer maddelerin radar kullanılarak mesafesi saptanırken görü-

or other objects in the vicinity.

RULE 7
RISK OF COLLISION

(a) Every vessel shall use all available means appropriate to the prevailing circumstances and conditions to determine if risk of collision exists. If there is any doubt such risk shall be deemed to exist.

(b) Proper use shall be made of radar equipment if fitted and operational, including long-range scanning to obtain early warning of risk of collision and radar plotting or equivalent systematic observation of detected objects.

(c) Assumptions shall not be made on the basis of scanty information, especially scanty radar information.

(d) In determining if risk of collision exists the following considerations shall be among those taken into account:

(i) such risk shall be deemed to exist if the compass bearing of an approaching vessel does not appreciably change;

(ii) such risk may sometimes exist even when an appreciable bearing change is evident, particularly when approaching a very large vessel or a tow or when approaching a vessel at close range.

RULE 8
ACTION TO AVOID COLLISION

(a) Any action taken to avoid collision shall, if the circumstances of the case admit, be positive, made in ample time and with due regard to the observance of good seamanship.

(b) Any alteration of course and/or speed to avoid collision shall, if the circumstances of the case admit, be large enough to be readily apparent to another vessel observing visually or by radar; a succession of small alterations of course and/or speed should be avoided.

(c) If there is sufficient sea room, alteration of course alone may be the most

şün daha kesin olarak saptanmasına olanak bulunacağı.

Kural 7
Çatışma Tehlikesi

(a) Her tekne çatışma tehlikesi olup olmadığını saptamak için içinde bulunduğu durum ve koşullara uygun olan elde mevcut araçların tümünü kullanacaktır. Herhangi bir tereddüt mevcut olduğu takdirde, böyle bir tehlike varsayılacaktır.

(b) Radar varsa ve çalışıyorsa, çatışma tehlikesini önceden saptamak ve radarla ard arda mevki koymak veya buna benzer radar ekranında görülen cisimlerin usulüne uygun gözlemlerini yapmak üzere uzak mesafe taramalar da dahil radar cihazından gerekli şekilde faydalanılacaktır.

(c) Varsayımlar, yetersiz bilgi, özellikle yetersiz radar bilgisi üzerine oturtulmayacaktır.

(d) Çatışma tehlikesinin mevcut olup olmadığı saptanırken aşağıda yazılı hususlar dikkate alınacaktır :

(i) Yaklaşan bir teknenin pusula kerterizinin farkedilir derecede değişmemesi halinde tehlike var sayılacaktır.

(ii) Özellikle çok büyük bir tekneye veya yedek çekene veya yakın mesafede olan bir tekneye yaklaşırken farkedilir derecede kerteriz değişmesi görüldüğü durumlarda da çatışma tehlikesi bazen mevcut olabilir.

Kural 8
Çatışmayı Önleme Hareketi

(a) Çatışmayı önlemek için yapılan her hareket, olayın koşulları elverdiğince, olumlu, zamanında ve iyi gemiciliğe uygun olacaktır.

(b) Olayın koşulları elverişli olduğu takdirde çatışmayı önlemek üzere yapılacak her rota ve /veya hız değişimi gözle veya radarla diğer bir teknenin çabucak görebileceği kadar büyük olacak ve birbiri ardından yapılacak küçük rota ve/ veya hız değişimlerinden kaçınılacaktır.

(c) Eğer yeterli manevra sahası varsa, yakın düşme durumundan sakınmak

effective action to avoid a close-quartes situation provided that it is made in good time, is substantial and does not result in another close-quarters situation.

(d) Action taken to avoid collision with another vessel shall be such as to result in passing at a safe distance. The effectiveness of the action shall be carefully checked until the other vessel is finally past and clear.

(e) If necessary to avoid collision or allow more time to assess the situation, a vessel shall slacken her speed or take all way off by stopping or reversing her means of propulsion.

RULE 9
NARROW CHANNELS

(a) A vessel proceeding along the course of a narrow channel or fairway shall keep as near to the outer limit of the channel or fairway which lies on her starboard side as is safe and practicable.

(b) A vessel of less than 20 metres in lenght or a sailing vessel shall not impede the passage of a vessel which can safely navigate only within a narrow channel or fairway.

(c) A vessel engaged in fishingshall not impede the passage of any other vessel navigating within a narrow channel or fairway.

(d) A vessel shall not cross a narrow channel or fairway if such crossing impedes the passage of a vessel which can safely navigate only within such channel or fairway. The latter vessel may use the sound signal prescribed in Rule 34 (d) if in doubt as to the intention of the crossing vessel.

(e)
(i) In a narrow channel or fairway when overtaking can take place only if the vessel to be overtaken has to take action to permit safe passing, the vessel intending to overtake shall indicate her intention by sounding the appropriate signal prescribed in Rule 34 (c)(i). The vessel to be overtaken shall, if in agreement, sound the appropriate signal prescibed in Rule 34(c)(ii)and take steps to permit safe passing. If in doubt she may sound the signals prescribed in Rule 34

için sadece zamanında yapılmış rota değişikliği, oldukça önemli ve diğer yakın düşmelere sebep olmuyorsa en etkili bir hareket olabilir.

(d) Diğer bir tekne ile çatışmayı önlemek üzere girişilecek hareket, bu tekneyi emniyetli bir mesafeden geçme ile sonuçlanacak harekettir. Hareketin etkili olup olmadığı diğer tekne tam olarak geçilinceye ve neta oluncaya kadar dikkatle kontrol edilecektir.

(e) Çatışmayı önlemek veya durumu değerlendirmek için biraz daha zaman kazanmak üzere, bir tekne gerekiyorsa yürütücü kuvvetlerini durdurarak veya geri çalıştırarak hızını azaltacak veya ilerleyişini durduracaktır.

Kural 9
Dar Kanallar

(a) Dar bir kanal veya geçit boyunca ilerleyen bir tekne geçit veya kanalın kendi sancak tarafındaki dış sınırına emin ve uygulayabildiği kadar yakın seyredecektir.

(b) Boyu 20 metreden az olan bir tekne veya yelkenli bir tekne dar bir kanal veya geçitte emniyetle seyreden bir teknenin geçişine engel olmayacaktır.

(c) Balıkçılıkla uğraşan bir tekne dar bir kanal veya geçitte seyreden bir teknenin geçişine engel olmayacaktır.

(d) Dar bir kanal veya geçitte karşıdan karşıya geçen bir tekne, sadece böyle bir kanalın veya geçidin içinde emniyetle seyredebilecek bir teknenin geçişine engel olacaksa, bu geçişi yapmayacaktır. Karşıdan karşıya geçen teknenin niyetinden şüphe eden bir tekne Kural 34 (d)de belirlenen ses işaretini kullanabilir.

(e)
(i) Dar bir kanal veya geçitte, yetişen tekne, yetişilen tekneyi geçme niyetini 34 (c) (i) sayılı Kuralda belirtilen uygun ses işaretini vererek gösterirse yetişilen tekne emniyetle geçişe izin veren tedbirini alırsa ancak o zaman geçiş yapılabilir. Anlaşmaya varıldığı takdirde, yetişilen tekne 34 (c) (ii) sayılı Kuralda belirtilen uygun ses işaretini verecek, emniyetli geçişe izin vermek üzere harekete

(d).

(ii) This Rule does not relieve the overtaking vessel of her obligation under Rule 13.

(f) A vessel nearing a bend or an area of a narrow channel or fairway where other vessels may be obscured by an intervening obstruction shall navigate with particular alertness and caution and shall sound the appropriate signal prescribed in Rule 34(e).

(g) Any vessel shall, if the circumstances of the case admit, avoid anchoring in a narrow channel.

RULE 10
TRAFFIC SEPARATION SCHEMES

(a) This Rule applies to traffic separation schemes adopted by the Organization.

(b) A vessel using a traffic separation scheme shall:

(i) proceed in the appropriate traffic lane in the general direction of traffic flow for that lane;

(ii) so far as practicable keep clear of a traffic separation line or separation zone;

(iii) normally join or leave a traffic lane at the termination of the lane, but when joining or leaving from the side shall do so at as small an angle to the general direction of traffic flow as practicable.

(c) A vessel shall so far as practicable avoid crossing traffic lanes, but if obliged to do so shall cross as nearly as practicable at right angles to the general direction of traffic flow.

(d) Inshore traffic zones shall not normally be used by through traffic which can safely use the appropriate traffic lane within the adjacent traffic separation scheme.

(e) A vessel, other than a crossing vessel, shall not normally enter a separation zone or cross a separation line except:

geçecektir. Şüpheli durumda, yetişilen tekne 34 (d) sayılı Kuralda belirtilen ses işaretini verebilir.

(ii) Bu Kural yetişen teknenin 13.cü Kuralda belirtilen yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(f) Araya giren bir engel sebebiyle diğer teknelerin görülmesinin engellendiği dar bir kanal veya bir geçitin bir dönüm yerine veya bir alanına yaklaşan bir tekne özel tedbir ve dikkatle seyredecek, 34 (e) sayılı Kuralda belirtilen uygun ses işaretini verecektir.

(g) Olayın koşulları elverdiği takdirde, hiç bir tekne dar bir kanalda demirlemeyecektir.

Kural 10
Trafik Ayırım Düzenleri

(a) Bu Kural Teşkilâtın kabul ettiği trafik ayırım düzenlerine uygulanacaktır.

(b) Trafik ayırım düzenlerini kullanan bir tekne :

(i) Uygun trafik şeridinde, o şeridin genel trafik akımı yönünde ilerleyecektir.

(ii) Uygulanabildiği kadar trafik ayırım hattı veya ayırım bölgesinden açık bulunacaktır.

(iii) Normal olarak, şeridin bitiminde trafik şeridine girecek veya çıkacaktır. Fakat yan taraftan girer veya çıkarken genel trafik akım yönüne, uygulanabildiği kadar, küçük bir açı ile girip çıkacaktır.

(c) Bir tekne mümkün olduğu kadar, trafik şeritlerinde karşıdan karşıya geçmekten kaçınacaktır. Fakat böyle bir geçiş zorunluluğunda olduğu zaman, geçişi uygulayabileceği kadar genel trafik akımı yönüne dik açıya en yakın bir açı ile yapacaktır.

(d) Bitişik ayırım düzenindeki uygun trafik şeridini emniyetle kullanabilecek olan akan trafik, normal olarak kıyıya yakın trafik bölgelerini kullanmayacaktır.

(e) (i) Acil durumlarda, ani bir tehlikeden kaçınmak ve

(ii) to engage in fishing within a separation zone.
(i) in cases of emergency to avoid immediate danger;

(f) A vessel navigating in areas near the terminations of traffic separation schemes shall do so with particular caution.

(g) A vessel shall so far as practicable avoid anchoring in a traffic separation scheme or in areas near its terminations.

(h) A vessel not using a traffic separation scheme shall avoid it by as wide a margin as is practicable.

(i) A vessel engaged in fishing shall not impede the passage of any vessel following a traffic lane.

(j) A vessel of less than 20 metres in length or a sailing vessel shall not impede the safe passage of a power - driven vessel following a traffic lane.

SECTION II-CONDUCT OF VESSELS IN SIGHT OF ONE ANOTHER

RULE 11
APPLICATION

Rules in this Section apply to vessels in sight of one another.

RULE 12
SAILING VESSELS

(a) When two sailing vessels are approaching one another, so as to involve risk of collision, one of them shall keep out of the way of the other as follows:

(i) when each has the wind on a different side, the vessel which has the wind on the port side shall keep out of the way of the other;

(ii) when both have the wind on the same side, the vessel which is to windward shall keep out of the way of the vessel which is to leeward;

(ii) Bir ayırım bölgesi içinde balıkçılıkla uğraşmak hariç, karşıdan karşıya geçen tekne dışında bir tekne; normal olarak, ayırım bölgesine girmeyecek ve ayırım hattını geçmeyecektir.

(f) Trafik ayırım düzeni sonlarına yakın alanlarda seyreden bir tekne özel bir dikkat gösterecektir.

(g) Bir tekne bir trafik ayırım düzeni içinde veya bu düzenin sonlarına yakın alanlarda demirlemekten mümkün olduğu kadar kaçınacaktır.

(h) Bir trafik ayırım düzenini kullanmayan bir tekne mümkün olduğu kadar, uzak geçerek bu düzenden kaçınacaktır.

(i) Balıkçılıkla uğraşan bir tekne bir trafik şeridini takib eden hiçbir teknenin geçişini engellemeyecektir.

(j) Boyu 20 metreden az olan bir tekne veya yelkenli bir tekne bir trafik şeridini takibeden herhangi bir kuvvetle yürütülen teknenin emniyetle geçişini engellemeyecektir.

KISIM II - BİRBİRİNİ GÖREN TEKNELERİN DAVRANIŞLARI

Kural 11

Bu kısımda mevcut Kurallar birbirini gören tekneler için uygulanır.

Kural 12
Yelkenli Tekneler

(a) Çatışma tehlikesi mevcut olacak şekilde iki yelkenli tekne birbirine yaklaşırken bu teknelerden biri aşağıda yazılı olan şekilde diğerinin yolundan çıkacaktır.

(i) Rüzgâr değişik taraflardan kullanan teknelerden rüzgârı iskele taraftan kullanan tekne diğerinin yolundan çıkacaktır.

(ii) Her iki tekne de rüzgârı aynı taraftan kullanıyorsa rüzgâr üstünde olan tekne, rüzgâr altında olan teknenin yolundan çıkacaktır.

side sees a vessel to windward and cannot determine with certainty whether the other vessel has the wind on the port or on the starboard side, she shall keep out of the way of the other.

(b) For the purposes of this Rule the windward side shall be deemed to be the side opposite to that on which the mainsail is carried or, in the case of a square - rigged vessel, the side opposite to that on which the largest fore-and-aft sail is carried.

RULE 13
OVERTAKING

(a) Notwithstanding anything contained in the Rules of this Section any vessel overtaking any other shall keep out of the way of the vessel being overtaken.

(b) A vessel shall be deemed to be overtaking when coming up with another vessel from a direction more than 22.5 degrees abaft her beam, that is, in such a position with reference to the vessel she is overtaking, that at night she would be able to see only the sternlight of that vessel but neither of her sidelights.

(c) When a vessel is in any doubt as to whether she is overtaking another, she shall assume that this is the case and act accordingly.

(d) Any subsequent alteration of the bearing between the two vessels shall not make the overtaking vessel a crossing vessel within the meaning of these Rules or relieve her of the duty of keeping clear of the overtaken vessel until she is finally past and clear.

RULE 14
HEAD-ON SITUATION

(a) When two power-driven vessels are meeting on reciprocal or nearly reciprocal courses so as to involve risk of collision each shall alter her course to starboard so that each shall pass on the port side of the other.

(b) Such a situation shall be deemed to exist when a vessel sees the other ahead

tekne rüzgâr üzerinde bir tekne görür ve bu gördüğü teknenin rüzgârı iskele tarafından mı yahut sancak tarafından mı kullandığını saptayamazsa gördüğü diğer teknenin yolundan çıkacaktır.

(b) Bu Kuralın amaçları için, ana yelkenin şiştiği taraf veya seren yelkenli bir teknede baştan kıça doğru olan en büyük yan yelkenin şiştiği tarafın aksi tarafı rüzgâr üstü sayılacaktır.

Kural 13
Yetişme

(a) Bir tekneye yetişen diğer her hangi bir tekne bu bölümün Kurallarında mevcut hükümlere bakılmaksızın yetişilen teknenin yolundan çıkacaktır.

(b) Herhangi bir tekneye, kemeresinin 22.5 (2 kerte) dereceden daha fazla gerisindeki herhangi bir yönden yaklaşan bir tekne; yani yetişmekte olduğu tekneye göre, geceleyin o teknenin sadece pupa fenerini görüp borda fenerlerinden hiçbirini göremiyecek mevkide bulunan tekne "yetişen bir tekne" sayılacaktır.

(c) Bir tekne diğer bir tekneyi yetişip geçtiği hususunda herhangi bir tereddüde düştüğü takdirde, kendini yetişen tekne sayarak buna göre hareket edecektir.

(d) İki tekne arasındaki kerterizlerde sonraki herhangi bir değişim, yetişen tekneyi bu Kurallara göre, aykırı geçen bir tekne yapmayacak veya yetişilen tekne tam olarak geçilinceye ve neta oluncaya kadar, yetişen teknenin yükümlülüğünü kaldırmayacaktır.

Kural 14

Pruva Pruvaya Geliş Durumu

(a) Kuvvetle yürütülen iki teknenin, çatışma tehlikesi söz konusu edilecek surette, birbirlerine karşı veya karşıya yakın birer rota ile yaklaşmaları halinde, bu teknelerden herbiri, diğerinin iskelesinden geçmek üzere, rotasını sancağa değiştirecektir.

(b) Bir teknenin diğerini pruvasında veya pruvasına yakın ve gece silyon

or nearly ahead and by night she could see the masthead lights of the other in a line or nearly in a line and/or both sidelights and by day she observes the corresponding aspect of the other vessel.

(c) When a vessel is in any doubt as to whether such a situation exists she shall assume that it does exist and act accordingly.

RULE 15
CROSSING SITUATION

When two power-driven vessels are crossing so as to involve risk of collision, the vessel which has the other on her own starboard side shall keep out of the way and shall, if the circumstances of the case admit, avoid crossing ahead of the other vessel.

RULE 16
ACTION BY GIVE-WAY VESSEL

Every vessel which is directed to keep out of the way of another vessel shall, so far as possible, take early and substantial action to keep well clear.

RULE 17
ACTION BY STAND-ON VESSEL

(a)
(i) Where one of two vessels is to keep out of the way the other shall keep her course and speed.

(ii) The latter vessel may however take action to avoid collision by her manoeuvre alone, as soon as it becomes apparent to her that the vessel required to keep out of the way is not taking appropriate action in compliance with these Rules.

(b) When, from any cause, the vessel required to keep her course and speed finds herself so close that collision cannot be avoided by the action of the give-way vessel alone, she shall take such action as will best aid to avoid collision.

(c) A power-driven vessel which takes action in a crossing situation in accor-

fenerlerini bir doğru üzerinde veya doğruya yakın bir halde ve / ya da her iki borda fenerini birlikte gördüğü, gündüz ise, diğer tekneyi buna benzer bir durumda gördüğü zaman, yukardaki durumun mevcut olduğu varsayılacaktır.

(c) Böyle bir durumun varlığından tereddüte düşen bir tekne bu durumun gerçekten var olduğunu varsayacak ve buna uygun olarak hareket edecektir.

Kural 15
Aykırı Geçiş

Kuvvetle yürütülen iki teknenin çatışma tehlikesi doğuracak şekilde birbirini aykırı olarak geçmeleri halinde, diğer tekneyi sancak tarafından gören tekne onun yolundan çıkacak, koşullar elverdiği takdirde diğerinin pruvasından geçmekten kaçınacaktır.

Kural 16
Yol veren Teknenin Davranışı

Diğer bir tekneye yol vermekle yükümlü olan her tekne iyice neta olmak üzere, olanağı kadar erken ve belirgin manevra yapacaktır.

Kural 17
Yol verilen Teknenin Davranışı

(a) (i) İki tekneden biri diğerinin yolundan çıkmak zorunluluğunda bulunduğu yerlerde diğeri kendi rotasını ve hızını koruyacaktır.

(ii) Bu Kurallar uyarınca yol vermesi gereken teknenin uygun manevra yapmadığı görülür görülmez, manevra yapmakla yükümlü olmayan tekne çatışmayı sadece kendi manevrası ile önlemek üzere harekete geçebilir.

(b) Rotasını ve hızını muhafaza etmesi gereken tekne, her hangi bir sebepten dolayı, sadece yol vermesi gereken teknenin yapacağı manevra ile çatışmanın önüne geçilemiyecek kadar kendisini yakın bulursa, çatışmayı önlemeye yardımcı olacak en iyi hareketi yapacaktır.

(c) Bir aykırı geçiş durumunda diğer kuvvetle yürütülen bir tekne ile çatış-

dance with sub-paragraph (a)(ii) of this Rule to avoid collision with another power-driven vessel shall, if the circumstances of the case admit, not alter course to port for a vessel on her own port side.

(d) This Rule does not relieve the give-way vessel of her obligation to keep out of the way.

RULE 18
RESPONSIBILITIES BETWEEN VESSELS

Except where Rules 9, 10 and 13 otherwise require:

(a) A power - driven vessel underway shall keep out of the way of:

(i) a vessel not under command;

(ii) a vessel restricted in her ability to manoeuvre;

(iii) a vessel engaged in fishing;

(iv) a sailing vessel.

(b) A sailing vessel underway shall keep out of the way of:

(i) a vessel not under command;

(ii) a vessel restricted in her ability to manoeuvre;

(iii) a vessel engaged in fishing.

(c) A vessel engaged in fishing when underway shall, so far as possible, keep out of the way of:

(i) a vessel not under command;

(ii) a vessel restricted in her ability to manoeuvre.

(d)

(i) Any vessel other than a vessel not under command or a vessel restricted in her ability to manoeuvre shall, if the circumstances of the case admit, avoid impeding the safe passage of a vessel constrained by der draught, exhibiting the signals in Rule 28.

(ii) A vessel constrained by her draught

mayı önlemek üzere, bu Kuralın (a) (ii) sayılı alt paragrafı uyarınca manevra yapan kuvvetle yürütülen bir tekne, olayın koşulları elverdiği takdirde, kendi iskele tarafında gördüğü bir tekne için rotasını kendi iskelesine alarak değiştirmeyecektir.

(d) Bu Kural, yol vermesi gereken teknenin yol verme yükümlülüğünü kaldırmaz.

Kural 18
Tekneler Arasındaki Sorumluluklar

9, 10 ve 13 sayılı Kuralların aykırı hükümleri hariç :

(a) Üzerinde yol bulunan kuvvetle yürütülen bir tekne:

(i) Kumanda altında bulunmayan,

(ii) Manevra yapma gücü kısıtlı olan,

(iii) Balıkçılıkla uğraşan,

(iv) Yelkenli,

bir teknenin yolundan çıkacaktır.

(b) Üzerinde yol bulunan bir yelkenli tekne:

(i) Kumanda altında bulunmayan,

(ii) Manevra yapma gücü kısıtlı olan,

(iii) Balıkçılıkla uğraşan,

diğer bir teknenin yolundan çıkacaktır.

(c) Üzerinde yol bulunan balıkçılıkla uğraşan bir tekne olanağı kadar :

(i) Kumanda altında bulunmayan,

(ii) Manevra yapma gücü kısıtlı olan,

bir teknenin yolundan çıkacaktır.

(d) (i) Kumanda altında olmayan veya manevra yapma gücü kısıtlı olan bir teknenin dışında herhangi bir tekne, içinde bulunduğu koşulların elvermesi halinde, kendi su çekimi nedeniyle kısıtlı olan ve 28.ci Kuraldaki işareti gösteren bir teknenin emniyetle geçişine engel olmayacaktır.

(ii) Kendi su çekimi nedeniyle kısıtlı

shall navigate with particular caution having full regard to her special condition.

(e) A seaplane on the water shall, in general, keep well clear of all vessels and avoid impeding their navigation. In circumstances, however, where risk of collision exists, she shall comply with the Rules of this Part.

SECTION III-CONDUCT OF VESSELS IN RESTRICTED VISIBILITY

RULE 19
CONDUCT OF VESSELS IN RESTRICTED VISIBILITY

(a) This Rule applies to vessels not in sight of one another when navigating in or near an area of restricted visibility.

(b) Every vessel shall proceed at a safe speed adapted to the prevailing circumstances and conditions of restricted visibility. A power-driven vessel shall have her engines ready for immediate manoeuvre.

(c) Every vessel shall have due regard to the prevailing circumstances and conditions of restricted visibility when complying with the Rules of Section I of this Part.

(d) A vessel which detects by radar alone the presence of another vessel shall determine if a close-quarters situation is developing and/or risk of collision exists. If so, she shall take avoiding action in ample time, provided that when such action consists of an alteration of course, so far as possible the following shall be avoided:

(i) an alteration of course to port for a vessel forward of the beam, other than for a vessel being overtaken;

(ii) an alteration of course towards a vessel abeam or abaft the beam.

(e) Except where it has been determined that a risk of collision does not exist, every vessel which hears apparently forward of her beam the fog signal of

olan bir tekne özel durumunu gözönünde tutarak dikkatle seyredecektir.

(e) Su üzerinde bulunan bir deniz uçağı, genellikle, bütün teknelerden tamamen neta bir halde bulunacak ve bunların seyrini engellemekten kaçınacaktır. Çatışma tehlikesinin var olduğu koşullarda bu bölümdeki Kurallara uyacaktır.

KISIM III - KISITLI GÖRÜŞ KOŞULLARINDA TEKNELERİN DAVRANIŞLARI

Kural 19
Kısıtlı görüş Koşullarında Teknelerin Davranışları

(a) Bu Kural, görüş şartları kısıtlı olan bir alanda veya böyle bir alana yakın yerlerde seyrederken birbirini görmeyen teknelere uygulanacaktır.

(b) Her tekne, kısıtlı görüşün içinde bulunulandurum ve koşullarına göre ayarlanacak olan emniyetli bir hızla ilerleyecektir. Kuvvetle yürütülen bir tekne, ani manevralar için makinelerini hazır bulunduracaktır.

(c) Her tekne bu Bölümün 1.ci Kısmındaki Kuralları uygularken, kısıtlı görüşün içinde bulunulan durum ve koşullarını dikkate alacaktır.

(d) Sadece radarla diğer bir teknenin varlığını anlayan bir tekne bir yakın düşme durumuna girme halinin oluşup oluşmadığını ve/veya çatışma tehlikesinin bulunup bulunmadığını saptayacaktır. Böyle bir durumun mevcut olması halinde önleyici manevrayı zamanında yapacak, ancak, bu manevra bir rota değiştirilmesini gerektiriyorsa aşağıdaki hususlardan olanağı ölçüsünde kaçınılacaktır.

(i) Yetişilen bir tekne hariç, kemere doğrultusunun ilerisinde bulunan bir tekne için rotanın iskeleye alınması.

(ii) Rotanın kemere doğrultusunda veya kemere doğrultusunun gerisinde olan bir tekneye doğru değiştirilmesi.

(e) Çatışma tehlikesinin var olmadığının saptandığı haller hariç, kendi kemere doğrultusunun ön tarafında başka bir teknenin sis işaretini duyan veya ke-

another vessel, or which cannot avoid a close-quarters situation with another vessel forward of her beam, shall reduce her speed to the minimum at which she can be kept on her course. She shall if necessary take all her way off and in any event navigate with extreme caution until danger of collision is over.

mere doğrultusu önünde bulunan bir tekne ile yakın düşme durumlarından kaçınamıyan bir tekne hızını rotasını koruyabileceği alt düzeye indirecektir. Böyle bir tekne çatışma tehlikesi geçinceye kadar üzerindeki bütün yolu kesecek ve her durumda çok dikkatle seyir edecektir.

PART C-LIGHTS AND SHAPES

BÖLÜM C- FENERLER VE ŞEKİLLER

RULE 20
APPLICATION

(a) Rules in this Part shall be complied with in all weathers.

(b) The Rules concerning lights shall be complied with from sunset to sunrise, and during such times no other lights shall be exhibited, except such lights as cannot be mistaken for the lights specified in these Rules or do not impair their visibility or distinctive character, or interfere with the keeping of a proper look-out.

(c) The lights prescribed by these Rules shall, if carried, also be exhibited from sunrise to sunset in restricted visibility and may be exhibited in all other circumstances when it is deemed necessary.

(d) The Rules concerning shapes shall be complied with by day.

(e) The lights and shapes specified in these Rules shall comply with the provisions of Annex I to these Regulations.

Kural 20
Uygulama

(a) Bu bölümdeki Kurallara her türlü hava kosullarında uyulacaktır.

(b) Fenerlere ait Kurallar güneşin batışından doğuşuna kadar uygulanacak ve bu süre içerisinde Kurallarda belirlenen fenerlerle karıştırılmayacak veya bunların görünüşlerini veya ayırıcı karakterlerini bozmayacak veya iyi bir gözcülük yapılmasını engellemeyecek olan fenerler dışında diğer hiçbir ışık gösterilmeyecektir.

(c) Bu Kurallarda belirtilen fenerler, taşındığı takdirde, kısıtlı görüşlerde güneşin doğuşundan batışına kadar da gösterilecek ve gerekli görülen diğer bütün koşullarda da gösterilebileceklerdir.

(d) Şekillerle ilgili kurallar gündüzleri uygulanacaktır.

(e) Bu Kurallarda belirlenen fenerler ve şekiller bu Tüzüğün 1 sayılı Ek hükümlerine uygun olacaktır.

RULE 21
DEFINITIONS

(a) "Masthead light" means a white light placed over the fore and aft centreline of the vessel showing an unbroken light over an arc of the horizon of 225 degrees and so fixed as to show the light from right ahead to 22.5 degrees abaft the beam on either side of the vessel.

(b) "Sidelights" means a green light on the starboard side and a red light on the port side each showing an unbroken light over an arc of the horizon of 112.5 degrees and so fixed as to show the light from right ahead to 22.5 degrees abaft the beam on its respective side. In a vessel of less than 20 metres in length the

Kural 21
Tanımlamalar

(a) "Silyon feneri" deyimi : Teknenin baş kıç orta hattı üzerine konulan, 225 derecelik bir ufuk yayı üzerinde kesiksiz bir ışık gösteren ve teknenin her iki tarafında, tam pruvadan itibaren kemerenin 22,5 derece gerisine kadar ışık gösterecek surette yerleştirilmiş beyaz bir fener anlamına gelecektir.

(b) "Borda fenerleri" deyimi : Herbiri 112.5 derecelik bir ufuk yayı üzerinde tam pruvadan kendi tarafındaki kemerenin 22,5 derece gerisine kadar kesiksiz bir ışık gösterecek surette yerleştirilmiş sancak tarafında yeşil, iskele tarafında kırmızı fener anlamına gelecektir. Boyu 20 metreden kısa

sidelights may be combined in one lantern carried on the fore and aft centreline of the vessel.

(c) "Sternlight" means a white light placed as nearly as practicable at the stern showing an unbroken light over an arc of the horizon of 135 degrees and so fixed as to show the light 67.5 degrees from right aft on each side of the vessel.

(d) "Towing light" means a yellow light having the same characteristics as the "sternlight" defined in paragraph (c) of this Rule.

(e) "All-round light" means a light showing an unbroken light over an arc of the horizon of 360 degrees.

(f) "Flashing light" means a light flashing at regular intervals at a frequency of 120 flashes or more per minute.

RULE 22
VISIBILITY OF LIGHTS

The lights prescribed in these Rules shall have an intensity as specified in Section 8 of Annex I to these Regulations so as to be visible at the following minimum ranges:

(a) In vessels of 50 metres or more in length:

- a masthead light, 6 miles;
- a sidelight, 3 miles;
- a sternlight, 3 miles;
- a towing light, 3 miles;
- a white, red, green or yellow all-round light, 3 miles.

(b) In vessels of 12 metres or more in length but less than 50 metres in length:

- a masthead light, 5 miles; except that where the length of the vessel is less than 20 metres, 3 miles;

- a sidelight, 2 miles;
- a sternlight, 2 miles;
- a towing light, 2 miles;
- a white, red, green or yellow all-round light, 2 miles.

(c) In vessels of less than 12 metres in

teknelerde, borda fenerleri teknenin baş-kıç orta hattı üzerinde bulunan bir fanus içinde birleşik olarak taşınabilir.

(c) "Pupa feneri" deyimi : Olanağı kadar teknenin kıç tarafına yakın bir yere konulan, ufkun 135 derecelik bir yayı üzerinde kesiksiz beyaz bir ışık gösteren, tam kıçtan itibaren geminin her iki tarafına 67,5 derecelik bir ışık göstermek üzere yerleştirilmiş beyaz ışık veren bir fener anlamına gelecektir.

(d) "Yedekleme feneri" deyimi : Bu Kuralın (c) paragrafında belirlenen "Pupa feneri" ile aynı nitelikte olan sarı ışık veren bir fener anlamına gelecektir.

(e) "Her yönden görünür fener" deyimi : Ufkun 360 derecelik yayı üzerinde kesiksiz ışık gösteren bir fener anlamına gelecektir.

(f) "Çakar fener" deyimi : Düzenli aralıklarla dakikada 120 veya daha fazla çakan bir fener anlamına gelecektir.

Kural 22
Fenerlerin görünüşü

Bu Kurallarda belirtilen fenerler en az aşağıda yazılı mesafelerde görünebilmeleri için bu Tüzüğün 1.ci Ek'in 8.ci kısmında belirlenen şiddette olacaklardır :

(a) Boyları 50 metre veya daha fazla olan tekneler:

- 6 milden görünür silyon feneri;
- 3 milden görünür borda feneri;
- 3 milden görünür pupa feneri;
- 3 milden görünür yedekleme feneri;
- 3 milden ve her yönden görünür beyaz, kırmızı, yeşil veya sarı fener.

(b) Boyları 12 metre veya daha fazla olan fakat 50 metreden az olan tekneler:

- 5 milden görünür silyon feneri, ancak boyu 20 metreden az olan teknelerde 3 milden görünür olacaktır;

- 2 milden görünür borda feneri;
- 2 milden görünür pupa feneri;
- 2 milden görünür yedekleme feneri;
- 2 milden ve her yönden görünür beyaz, kırmızı, yeşil veya sarı fener.

(c) Boyu 12 metreden az olan tekneler:

length:
- a masthead light, 2 miles;
- a sidelight, 1 miles;
- a sternlight, 2 miles;
- a towing light; 2 miles;
- a white, red, green or yellow all-round light, 2 miles.

RULE 23
POWER-DRIVEN VESSELS UNDERWAY

(a) A power-driven vessel underway shall exhibit:

(i) a masthead light forward;
(ii) a second masthead light abaft of and higher than the forward one; except that a vessel of less than 50 metres in lenght shall not be obliged to exhibit such light but may do so;

(iii) sidelights;

(iv) a sternlight.

(b) An air-cushion vessel when operating in the non-displacement mode shall, in addition to the lights prescribed in paragraph (a) of this Rule, exhibit an all-round flashing yellow light.

(c) A power-driven vessel of less than 7 metres in length and whose maximum speed does not exceed 7 knots may, in lieu of the lights prescribed in paragraph (a) of this Rule, exhibit an all-round white light. Such vessel shall, if practicable, also exhibit sidelights.

RULE 24
TOWING AND PUSHING

(a) A power-driven vessel when towing shall exhibit:

(i) instead of the light prescribed in Rule 23 (a)(i), two masthead lights forward in a vertical line. When the length of the tow, measuring from the stern of the towing vessel to the after end of the tow exceeds 200 metres, three such lights in a vertical line;

(ii) sidelights;

(iii) a sternlight;

- 2 milden görünür silyon feneri;
- 1 milden görünür borda feneri;
- 2 milden görünür pupa feneri;
- 2 milden görünür yedekleme feneri;
- 2 milden ve her yönden görünür, beyaz, kırmızı, yeşil veya sarı fener.

Kural 23
Üzerinde yol bulunan Kuvvetle Yürütülen Tekneler

(a) Kuvvetle yürütülen bir tekne üzerinde yol olduğu zaman :

(i) Baş tarafta bir silyon feneri;
(ii) Boyu 50 metreden daha kısa olan bir teknenin gösterme yükümlülüğü bulunmaması hali hariç, kıç tarafa doğru ve baş taraftakinin yukarısında ikinci bir silyon feneri;
(iii) Borda fenerleri;

(iv) Bir pupa feneri.

(b) Bir hava yastıklı tekne su üzerinde kalkarak çalıştığı zaman, bu Kuralın (a) paragrafında belirtilen fenerlere ek olarak, her yönden görünür sarı renkte çakar bir fener taşıyacaktır.

(c) Boyu 7 metreden kısa ve hızı en çok 7 deniz milini geçmeyen kuvvetle yürütülen bir tekne bu Kuralın (a) paragrafında belirtilen fenerler yerine, her yönden görünür beyaz bir fener gösterebilir. Uygulanabildiği takdirde böyle bir tekne borda fenerlerini de gösterecektir.

Kural 24
Çekerek ve iterek yedekleme

(a) Kuvvetle yürütülen bir tekne yedeklerken :

(i) Kural 23 (a) (I) de belirtilen fener yerine baş tarafta dikey bir doğru üzerinde, iki silyon feneri gösterecektir. Yedekleyen bir teknenin kıçından yedeklenenin kıç sonuna kadar olan mesafenin 200 metreden fazla olması halinde dikey bir doğru üzerinde üç adet adı geçen fener gösterecektir.

(ii) Borda fenerleri;

(iii) Bir pupa feneri;

(iv) a towing light in a vertical line above the sternlight;

(v) when the length of the tow exceeds 200 metres, a diamond shape where it can best be seen.

(b) When a pushing vessel and a vessel being pushed ahead are rigidly connected in a composite unit they shall be regarded as a power-driven vessel and exhibit the lights prescribed in Rule 23.

(c) A power-driven vessel when pushing ahead or towing alongside, except in the case of a composite unit, shall exhibit:

(i) instead of the light prescribed in Rule 23 (a)(i), two masthead lights forward in a vertical line;

(ii) sidelights;

(iii) a sternlight.

(d) A power-driven vessel to which paragraphs (a) and (c) of this Rule apply shall also comply with Rule 23 (a)(ii).

(e) A vessel or object being towed shall exhibit:

(i) sidelights;

(ii) a sternlight;

(iii) when the length of the tow exceeds 200 metres, a diamond shape where it can best be seen.

(f) Provided that any number of vessels being towed alongside or pushed in a group shall be lighted as one vessel,

(i) a vessel being pushed ahead, not being part of a composite unit, shall exhibit at the forward end, sidelights;

(ii) a vessel being towed alongside shall exhibit a sternlight and at the forward end, sidelights.

(iv) Pupa feneri üzerinde, dikey bir doğru üzerinde bir yedekleme feneri;

(v) Yedek boyu 200 metreden fazla olduğu zaman, en iyi görülebilecek bir yerinde bir eşkenar dörtgen (mayın) şekli,

gösterecektir.

(b) İten tekne ile ileri itilen tekne birleşik tek bir tekne gibi birbirlerine sıkıca bağlı iseler, bunlara, kuvvetle yürütülen bir tekne gözüyle bakılacak ve bu tekneler 23.cü Kuralda belirtilen fenerleri göstereceklerdir.

(c) Birleşik tek bir tekne hali hariç, kuvvetle yürütülen bir tekne diğer bir tekneyi ileri itiyor veya bordasında yedekliyorsa :

(i) Kural 23 (a) (i)'de belirtuen fenerin yerine baş tarafta dikey bir doğru üzerinde iki silyon fenerini;

(ii) Borda fenerlerini;

(iii) Bir pupa fenerini;

gösterecekdir.

(d) Bu Kuralın (a) ve (c) paragraflarının uygulanacağı kuvvetle yürütülen bir tekne, aynı zamanda Kural 23. (a) (ii)nin hükümlerini de uygulayacaktır.

(e) Yedeklenen bir tekne veya cisim :

(i) Borda fenerlerini;

(ii) Bir pupa fenerini;

(iii) Yedek boyunun 200 metreden fazla olması halinde, en iyi görülebilecek yerinde bir eşkenar dörtgen şekli gösterecektir.

(f) Sayıları belirsiz tekneler : Bir grup halinde bordada yedeklendiği veya itildiği zaman tek bir tekne gibi fener göstereceklerdir.

(i) Birleşik bir birimin parçası olmadığı zaman ileri itilerek yürütülen bir tekne başucunda borda fenerlerini gösterecektir.

(ii) Diğer bir teknenin bordasında yedeklenen bir tekne pupa fenerini ve başucunda borda fenerlerini gösterecektir.

(g) Where from any sufficient cause it is impracticable for a vessel or object being towed to exhibit the lights prescribed in paragraph (e) of this Rule, all possible measures shall be taken to light the vessel or object towed or at least to indicate the presence of the unlighted vessel or object.

RULE 25
SAILING VESSELS UNDERWAY AND VESSELS UNDER OARS

(a) A sailing vessel underway shall exhibit:

(i) sidelights;

(ii) a sternlight.

(b) In a sailing vessel of less than 12 metres in length the lights prescribed in paragraph (a) of this Rule may be combined in one lantern carried at or near the top of the mast where it can best be seen.

(c) A sailing vessel underway may, in addition to the lights prescribed in paragraph (a) of this Rule, exhibit at or near the top of the mast, where they can best be seen, two all-round lights in a vertical line, the upper being red and the lower green, but these lights shall not be exhibited in conjunction with the combined lantern permitted by paragraph (b) of this Rule.

(d)

(i) A sailing vessel of less than 7 metres in length shall, if practicable, exhibit the lights prescribed in paragraph (a) or (b) of this Rule, but if she does not, she shall have ready at hand an electric torch or lighted lantern showing a white light which shall be exhibited in sufficient time to prevent collision.

(ii) A vessel under oars may exhibit the lights prescribed in this Rule for sailing vessels, but if she does not, she shall have ready at hand an electric torch or lighted lantern showing a white light which shall be exhibited in sufficient time to prevent collision.

(g) Bir tekne veya yedekte çekilen bir cismin yeterli herhangi bir sebeple, bu Kuralın (e) paragrafında önerilen fenerleri göstermesinin pratik olmayacağı yerlerde, yedekte çekilen teknenin veya cismin aydınlatılması veya fenersiz tekne veya bir cismin varlığının gösterilmesi için, olanağı bulunan, tüm tedbirler alınacaktır

Kural 25
Üzerinde Yol bulunan Yelkenli Tekneler ve Kürekli Tekneler

(a) Üzerinde yol bulunan bir yelkenli tekne :

(i) Borda fenerlerini;

(ii) Bir pupa fenerini,

gösterecektir.

(b) Boyu 12 metreden kısa olan bir yelkenli teknede bu Kuralın (a) paragrafında belirtilen fenerler, en iyi görülebilecekleri yer olan direk başı veya direk başına yakın bir yerde taşınacak olan bir fanus içinde birleşik bir halde bulunabilirler.

(c) Üzerinde yol bulunan bir yelkenli tekne, bu Kuralın (a) paragrafında belirtilen fenerlere ek olarak, en iyi görülebilecekleri yer olan direk başı veya direk başına yakın bir yerde dikey bir doğru üzerinde her yönden görünür üstteki kırmızı, alttaki yeşil olan iki fener taşıyabilirler.
Ancak, bu fenerler, bu Kuralın (b) paragrafında izin verilen birleşik fanusla bir arada gösterilmeyecektir.

(d) (i) Boyu 7 metreden kısa olan bir yelkenli tekne uygulayabildiği takdirde bu Kuralın (a) veya (b) paragrafında belirtilen fenerleri gösterecektir, fakat gösteremezse çatışmayı önleyecek kadar yeterli bir sürede gösterilmek üzere bir elektrikli cep fenerini veya beyaz bir ışık gösteren ve yanık halde bulunan bir feneri el altında hazır bulunduracaktır.

(ii) Kürekli bir tekne bu Kurallarda yelkenli tekne için belirtilen fenerleri gösterebilir. Bunu yapmadığı takdirde çatışmayı önleyecek kadar yeterli bir süre içinde, gösterilmek üzere, bir elektrikli cep fenerini veya beyaz bir ışık gösteren ve yanık halde bulunan bir

(e) A vessel proceeding under sail when also being propelled by machinery shall exhibit forward where it can best be seen a conical shape, apex downwards.

RULE 26
FISHING VESSELS

(a) A vessel engaged in fishing, whether underway or at anchor, shall exhibit only the lights and shapes prescribed in this Rule.

(b) A vessel when engaged in trawling, by which is meant the dragging through the water of a dredge net or other apparatus used as a fishing appliance, shall exhibit:

(i) two all-round lights in a vertical line, the upper being green and the lower white, or a shape consisting of two cones with their apexes together in a vertical line one above the other; a vessel of less than 20 metres in length may instead of this shape exhibit a basket;

(ii) a masthead light abaft of and higher than the all-round green light; a vessel of less than 50 metres in length shall not be obliged to exhibit such a light but may do so;

(iii) when making way through the water, in addition to the lights prescribed in this paragraph, sidelights and a sternlight.

(c) A vessel engaged in fishing, other than trawling, shall exhibit:

(i) two all-round lights in a vertical line, the upper being red and the lower white, or a shape consisting of two cones with apexes together in a vertical line one above the other; a vessel of less than 20 metres in length may instead of this shape exhibit a basket;

(ii) when there is outlying gear extending

feneri el altında hazır bulundura-caktır.

(e) Yelkenle seyreden ve aynı zamanda makine ile de yürütülen bir tekne baş tarafında ve ufkun her tarafından en iyi görülebilecek bir yerinde sivri ucu aşağı doğru olan bir koni gösterecek-tir.

Kural 26
Balıkçı Tekneleri

(a) Balıkçılıkla uğraşan bir tekne üzerin-de yol bulunduğu veya demirli olduğu zamanlarda sadece bu Kuralda belir-tilen fenerleri ve şekilleri göstereceк-tir.

(b) Balıkçılık takımı olarak tarama ağları veya diğer takımları kullanarak su içinde sürükleme anlamına gelen trol çekme işiyle uğraşan bir tekne :

(i) Üstteki yeşil alttaki beyaz renkte olan ve dikey bir doğru üzerinde bulunan ve her yönden görünür iki fener veya dikey bir doğru üzerinde ve biri diğerinin üstünde tepeleri birbirine bitişik iki koni gösterecek, boyu 20 metreden kısa olan bir tekne, bu şekiller yerine bir sepet gösterebilecektir.

(ii) Her yönden görünür yeşil fenerin üstünde ve gerisinde bir silyon feneri gösterecek ve boyu 50 metreden kısa olan bir tekne böyle bir feneri göstermek zorun-luluğunda olmayacak fakat ister-se gösterebilecektir.

(iii) Su üzerinde yol alırken bu parag-rafta belirtilen fenerlere ek olarak borda fenerlerini ve bir pupa fenerini gösterecektir.

(c) Trol çekmek dışında balıkçılıkla uğraşan bir tekne;

(i) Üstteki kırmızı, alttaki beyaz renkte olan ve dikey bir doğru üzerinde bulunan, her yönden görünür iki fener veya dikey bir doğrultuda ve biri diğerinin üs-tünde tepeleri birbirine bitişik iki koni gösterecek, boyu 20 metre-den kısa olan bir tekne bu şekil yerine bir sepet gösterebilecektir.

(ii) Denize döşedikleri takımlar

more than 150 metres horizontally from the vessel, an all-round white light or a cone apex upwards in the direction of the gear;

(iii) when making way through the water, in addition to the lights prescribed in this paragraph, sidelights and a sternlight.

(d) A vessel engaged in fishing close proximity to other vessels engaged in fishing may exhibit the additional signals described in Annex II to these Regulations.

(e) A vessel when not engaged in fishing shall not exhibit the lights or shapes prescribed in this Rule, but only those prescribed for a vessel of her length.

RULE 27

VESSELS NOT UNDER COMMAND OR RESTRICTED IN THEIR ABILITY TO MANOEUVRE

(a) A vessel not under command shall exhibit:

(i) two all-round red lights in a vertical line where they can best be seen;

(ii) two balls or similar shapes in a vertical line where they can best be seen;

(iii) when making way through the water, in addition to the lights prescribed in this paragraph, sidelights and a sternlight.

(b) A vessel restricted in her ability to manoeuvre, except a vessel engaged in minesweeping operations, shall exhibit:

(i) three all-round lights in a vertical line where they can best be seen. The highest and lowest of these lights shall be red and the middle light shall be white;

(ii) three shapes in a vertical line where they can best be seen. The highest and lowest of these shapes shall be balls and the middle one a diamond;

tekneden yatay olarak 150 metreden daha açığa doğru uzandığı takdirde, takımlar doğrultusunda her yönden görünür beyaz bir fener veya tepesi yukarı doğru olan bir koni şekli gösterecektir.

(iii) Su üzerinde yol alırken, bu paragrafta belirtilen fenerlere ek olarak borda fenerlerini ve pupa fenerini de gösterecektir.

(d) Balıkçılıkla uğraşan diğer teknelerin çok yakınında bulunan ve balıkçılıkla uğraşan bir tekne bu Tüzüğün II sayılı Ek'inde belirlenen ek işaretleri de gösterecektir.

(e) Balıkçılıkla uğraşmadığı zaman bir tekne bu Kuralda belirtilen fener ve şekilleri göstermeyecek ve fakat ancak kendi boyundaki bir tekne için belirtilen fenerleri gösterecektir.

Kural 27

Kumanda altında bulunmayan veya Manevra Gücü Kısıtlı olan Tekneler

(a) Kumanda altında bulunmayan bir tekne :

(i) En iyi görülebilecek yerde dikey bir doğru üzerinde her yönden görünür iki kırmızı fener,

(ii) En iyi görülebilecekleri yerde, dikey bir doğru üzerinde iki küre veya benzeri şekilleri,

(iii) Su üzerinde ilerlerken, bu paragrafta belirtilen fenerlere ek olarak borda fenerleri ve bir pupa feneri gösterecekdir.

(b) Mayın tarama faaliyetleri ile uğraşan bir tekne dışında manevra gücü kısıtlı bir tekne :

(i) En iyi görülebilecekleri bir yerde dikey bir doğru üzerinde her yönden görünür, üç fener gösterecektir. Bu fenerlerden en üstteki ve en alttaki kırmızı, ortadaki beyaz olacaktır.

(ii) En iyi görülebilecekleri bir yerde, dikey bir doğru üzerinde üç şekil gösterecektir. Bu şekillerden en üstteki ve en alttaki küre, orta-

(iii) when making way through the water, masthead lights, sidelights and a sternlight, in addition to the lights prescribed in subparagraph (i);

(iv) when at anchor, in addition to the lights or shapes prescribed in sub-paragraphs (i) and (ii), the light, lights or shape prescribed in Rule 30.

(c) A vessel engaged in a towing operation, such as renders her unable to deviate from her course shall, in addition to the lights or shapes prescribed in sub-paragraphs (b)(i) and (ii) of this Rule, exhibit the lights or shape prescribed in Rule 24 (a).

(d) A vessel engaged in dredging or underwater operations, when restricted in her ability to manoeuvre, shall exhibit the lights and shapes prescribed in paragraph (b) of this Rule and shall in addition, when an obstruction exist exibit:

(i) two all-round red lights or two balls in a vertical line to indicate the side on which the obstruction exists;

(ii) two all-round green lights or two diamonds in a vertical line to indicate the side on which another vessel may pass;

(iii) when making way through the water, in addition to the lights prescribed in this paragraph, masthead lights, sidelights and a sternlight;

(iv) a vessel to which this paragraph applies when at anchor shall exhibit the lights or shapes prescribed in sub-paragraphs (i) and (ii) instead of the lights or shape prescribed in Rule 30.

(e) Whenever the size of a vessel engaged in diving operations makes it impracticable to exhibit the shapes prescribed in paragraph (d) of this Rule, a rigid replica of the International Code flag "A" not less than 1 metre in height shall be exhibited. Measures shall be taken to ensure all-round visibility.

daki eşkenar dörtgen şeklinde olacaktır.

(iii) Su üzerinde ilerlerken alt paragraf (i)'de belirtilen fenerlere ek olarak, silyon ve borda fenerleri ile bir pupa fenerini gösterecektir.

(iv) Demirli iken bu Kuralın (i) ve (ii) sayılı alt paragraflarında belirtilen fenerler veya şekillere ek olarak, 30 ncu Kuralda belirtilen fenerleri ve şekli gösterecektir.

(c) Rotasından sapma gücü bulunmayan yedekleme işi ile uğraşan bir tekne, bu Kuralın (b) (i) ve (ii) sayılı alt paragraflarında belirtilen fenerler veya şekillere ek olarak, 24 (a) sayılı Kuralda belirtilen fenerleri veya şekli gösterecektir.

(d) Tarama veya sualtı işleri ile uğraşan bir tekne manevra yapabilme gücünün kısıtlı olduğu zamanlarda, bu Kuralın (b) paragrafında belirtilen fenerler ve şekilleri gösterecek ve engel mevcut olduğu zamanlarda da bunlara ek olarak :

(i) Engelin bulunduğu tarafı işaret etmek üzere dikey bir doğru üzerinde her yönden görünür iki kırmızı fener veya iki küre.

(ii) Diğer teknenin geçebileceği tarafı işaret etmek üzere, dikey bir doğru üzerinde her yönden görünür iki yeşil fener veya iki eşkenar dörtgen.

(iii) Su üzerinde ilerlerken bu paragrafta belirtilen fenerler ve ek olarak silyon ve borda fenerleriyle bir pupa feneri.

(iv) Bu paragraf hükümlerinin uygulanacağı bir tekne demirli iken 30 sayılı Kuralın belirttiği fenerler ve şekil yerine (i) ve (ii) sayılı alt paragraflarda belirtilen fenerleri veya şekli, gösterecektir.

(e) Dalgıç işleri ile uğraşan bir teknenin bu Kuralın (b) paragrafında belirtilen şekilleri göstermesinin mümkün olmadığı hallerde uluslararası kodunun A flamasının yüksekliği 1 metreden az olmayan eğilmez sağlam bir kopyası gösterilecektir. Bu flama örneğinin her yönden görülmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

(f) A vessel engaged in minesweeping operations shall, in addition to the lights prescribed for a power-driven vessel in Rule 23, exhibit three all-round green lights or three balls. One of these lights or shapes shall be exhibited at or near the foremast head and one at each end of the fore yard. These lights or shapes indicate that it is dangerous for another vessel to approach closer than 1.000 metres astern or 500 metres on either side of the minesweeper.

(g) Vessels of less than 7 metres in length shall not be required to exhibit the lights prescribed in this Rule.

(h) The signals prescribed in this Rule are not signals of vessels in distress and requiring assistance. Such signals are contained in Annex IV to these Regulations.

RULE 28
VESSELS CONSTRAINED BY THEIR DRAUGHT

A vessel constrained by her draught may, in addition to the lights prescribed for power-driven vessels in Rule 23, exhibit where they can best be seen three all-round red lights in a vertical line, or a cylinder.

RULE 29
PILOT VESSELS

(a) A vessel engaged on pilotage duty shall exhibit:

(i) at or near the masthead, two all-round lights in a vertical line, the upper being white and the lower red;

(ii) when underway, in addition, sidelights, and a sternlight;

(iii) when at anchor, in addition to the lights prescribed in subparagraph (i), the anchor light, lights or shape.

(b) A pilot vessel when not engaged on pilotage duty shall exhibit the lights or

(f) Mayın tarama işleriyle uğraşan bir tekne 23 sayılı Kuralda kuvvetle yürütülen bir tekne için belirtilen fenerlere ek olarak her yönden görünür, üç yeşil fener veya 3 küre gösterecektir. Bu fenerlerden veya şekillerden birisi pruva direği başı veya yakınında diğerleri de pruva direği seren cundalarında gösterilecektir. Bu fenerler veya şekiller diğer bir teknenin, mayın tarayıcı teknenin kıç tarafına 1000 metre veya her iki bordasına 500 metreden fazla yaklaşmasının tehlikeli olacağını gösterecektir.

(g) Boyları 7 metreden daha kısa olan teknelerden bu Kuralda belirtilen fenerleri göstermeleri istenmeyecektir.

(h) Bu Kuralda belirtilen işaretler tehlikede olan ve yardım isteyen teknelerin işaretleri değildir. Bu işaretler, bu Tüzüğün IV. Ek'inde bulunmaktadırlar.

Kural 28
Su çekimleri nedeniyle seyirleri kısıtlı olan Tekneler

Su çekimleri nedeniyle seyirleri kısıtlı olan tekneler 23 sayılı Kuralda kuvvetle yürütülen tekneler için belirtilen fenerlere ek olarak, en iyi görülebilecek bir yerde, her yönden görünür ve dikey bir doğru üzerinde bulunan üç kırmızı fener veya bir silindir gösterebilir.

Kural 29
Kılavuz Tekneleri

(a) Kılavuzluk görevi ile uğraşan bir tekne :

(i) Direk başı veya direk başına yakın bir yerde her yönden görünür ve dikey bir doğru üzerinde üstteki beyaz, alttaki kırmızı olan iki fener,

(ii) Seyir halinde olduğu zaman bunlara ek olarak, bordo fenerleri ile bir pupa feneri,

(iii) Demirde iken alt paragraf (i)'de belirtilen fenerlere ek olarak, demir feneri veya fenerleri veya şeklini gösterecektir.

(b) Bir kılavuz teknesi kılavuzluk görevi ile uğraşmadığı zaman kendi boyun-

shapes prescribed for a similar vessel of her length.

RULE 30
ANCHORED VESSELS AND VESSELS AGROUND

(a) A vessel at anchor shall exhibit where it can best be seen:

(i) in the fore part, an all-round white light or one ball:

(ii) at or near the stern and a lower level than the light prescribed in sub-paragraph (i), an all-round white light.

(b) A vessel of less than 50 metres in length may exhibit an all-round white light where it can best be seen instead of the lights prescribed in paragraph (a) of this Rule.

(c) A vessel at anchor may, and a vessel of 100 meters and more in length shall, also use the available working or equivalent lights to illuminate her decks.

(d) A vessel aground shall exhibit the lights prescribed in paragraph (a) or (b) of this Rule and in addition, where they can best be seen:

(i) two all-round red lights in a vertical line;

(ii) three balls in a vertical line.

(e) A vessel of less than 7 metres in length, when at anchor or aground, not in or near a narrow channel, fairway or anchorage, or where other vessels normally navigate, shall not be required to exhibit the lights or shapes prescribed in paragraphs (a), (b) or (d) of this Rule.

RULE 31
SEAPLANES

Where it is impracticable for a seaplane to exhibit lights and shapes of

daki benzeri bir tekne için belirtilen fenerler veya şekilleri gösterecektir.

Kural 30
Demirli ve Karaya oturmuş Tekneler

(a) Demirli olan bir tekne en iyi görülebilecek bir yerinde :

(i) Baş tarafında, her yönden görünür bir beyaz fener veya bir küre,

(ii) Kıç veya kıç tarafa yakın bir yerinde ve alt paragraf (i)'de belirtilen fenerden daha az yükseklikte her yönden görünür bir beyaz fener,

gösterecektir.

(b) Boyu 50 metreden daha kısa olan bir tekne bu Kuralın (a) paragrafında belirtilen fenerler yerine en iyi görülebilecek bir yerinde her yönden görünür bir beyaz fener gösterebilir.

(c) Demirli bir tekne isterse ve boyu 100 metre ve daha uzun olan bir tekne zorunlu olarak güvertelerini, sağlanabilen iş veya buna eşit ışıklarla aydınlatacaklardır.

(d) Karaya oturan bir tekne bu Kuralın (a) veya (b) paragraflarında belirtilen fenerleri gösterecek ve bunlara ek olarak, en iyi görülebilecek yerlerinde,

(i) Dikey bir doğru üzerinde her yönden görünür iki kırmızı fener,

(ii) Dikey bir doğru üzerinde üç küre,

gösterecektir.

(e) Boyu 7 metreden kısa olan ve dar bir kanal veya geçit içinde veya demir yerinde ve diğer teknelerin normal olarak seyir yaptığı alanlarda veya bunlara yakın yerlerde olmamak üzere demirlemiş veya karaya oturmuş olan bir tekneden bu Kuralın (a), (b) veya (d) paragraflarında belirtilen fenerleri ve şekilleri göstermesi istenmeyecektir.

Kural 31
Deniz Uçakları

Bu bölümdeki Kurallarda belirtilen özellikler veya pozisyonlardaki fener-

the characteristics or in the positions prescribed in the Rules of this Part she shall exhibit lights and shapes as closely similar in characteristics and position as is possible.

PART D-SOUND AND LIGHT SIGNALS

RULE 32
DEFINITIONS

(a) The word "whistle" means any sound signalling, appliance capable of producing the prescribed blasts and which complies with the specifications in Annex III to these Regulations.

(b) The term "short blast" means a blast of about one second's duration.

(c) The term "prolonged blast" means a blast of from four to six seconds' duration.

RULE 33
EQUIPMENT FOR SOUND SIGNALS

(a) A vessel of 12 metres or more in length shall be provided with a whistle and a bell and a vessel of 100 metres or more in length shall, in addition, be provided with a gong, the tone and sound of which cannot be confused with that of the bell. The whistle, bell and gong shall comply with the specifications in Annex III to these Regulations. The bell or gong or both may be replaced by other equipment having the same respective sound characteristics, provided that manual sounding of the required signals shall always be possible.

(b) A vessel of less than 12 metres in length shall not be obliged to carry the sound signalling appliances prescribed in paragraph (a) of this Rule but if she does not, she shall be provided with some other means of making an efficient sound signal.

RULE 34
MANOEUVRING AND WARNING SIGNALS

(a) When vessels are in sight of one another, a power-driven vessel underway, when manoeuvring as authorized or required by these Rules, shall indicate

lerin ve şekillerin konulmasının mümkün olmaması halinde bir deniz uçağı bu özellikler ve pozisyonlardaki fenerler ve şekillere mümkün olduğu kadar yakın olan fenerleri ve şekilleri gösterecekdir.

BÖLÜM D - SES VE IŞIK İŞARETLERİ

Kural 32
Tanımlamalar

(a) "Düdük" sözcüğü, belirtilen düdük seslerini meydana getirme gücünde olan ve bu Tüzüğün III sayılı Ek'inin niteliklerine uyan herhangi bir sesle işaret verme aleti anlamına gelecektir.

(b) "Kısa düdük" deyimi : Bir saniye süreli bir düdük sesi anlamına gelecektir.

(c) "Uzun düdük" deyimi : 4-6 saniye süreli bir düdük sesi anlamına gelecektir.

Kural 33
Ses İşaretleri İçin Aletler

(a) Boyu 12 metre veya daha uzun olan bir teknede bir düdük ve bir kampana ve boyu 100 metre veya daha uzun olan bir teknede bunlara ek olarak bir gong bulunacak ve bu gongun tonu ve sesi kampananınki ile karıştırılmayacak şekilde olacaktır.
Düdük, kampana ve gong bu Tüzüğün III sayılı Ek'in niteliklerine uyacaktır. İstenilen ses işaretlerinin elle verilmesine her zaman olanak bulunması şartıyla, kampana veya gong veya herikisinin yerine aynı ses niteliğine sahip olan diğer bir alet konulabilir.

(b) Boyu 12 metreden daha kısa olan bir tekne bu Kuralın (a) paragrafında belirtilen ses ile işaret veren aletleri taşıma zorunluğunda olmayacaktır. Böyle bir alet bulunmayan bir teknede yeterli ses işareti verebilecek başka bir alet bulundurulacaktır.

Kural 34
Manevra ve Uyarma İşaretleri

(a) Kuvvetle yürütülen ve seyir halinde bulunan bir tekne diğerini gördüğü zaman bu Kurallar uyarınca manevra yaptığında düdüğü ile aşağıdaki işa-

tl.at manoeuvre by the following signals on her whistle:

- one short blast to mean "I am altering my course to starboard",
- two short blasts to mean "I am altering my course to port",
- three short blasts to mean "I am operating astern propulsion".

(b) Any vessel may supplement the whistle signals prescribed in paragraph (a) of this Rule by light signals repated as appropriate, whilst the manoeuvre is being carried out:

(i) these light signals shall have the following significance:

- one flash to mean "I am altering my course to starboard";
- two flashes to mean "I am altering my course to port";
- three flashes to mean "I am operating astern propulsion";

(ii) the duration of each flash shall be about one second, the interval between flashes shall be about one second, and the interval between successive signals shall be not less than ten seconds;

(iii) the light used for this signal shall, if fitted, be an all-round white light, visible at a minimum range of 5 miles, and shall comply with the provisions of Annex I.

(c) When in sight of one another in narrow channel or fairway:

(i) a vessel intending to overtake another shall in compliance with Rule 9 (e)(i) indicate her intention by the following signals on her whistle:

- two prolonged blasts followed by one short blast to mean "I intend to overtake you on your starboard side";

- two prolonged blasts followed by two short blasts to mean "I intend to overtake you on your port side":

(ii) the vessel about to be overtaken when

retleri vererek manevrasını belli edecektir.

- Bir kısa düdük "Rotamı sancağa değiştiriyorum".
- İki kısa düdük "Rotamı iskeleye değiştiriyorum".
  Üç kısa düdük "Tornistan çalıştırıyorum".

anlamına gelecektir.

(b) Herhangi bir tekne bu kuralın (a) paragrafında belirtilen düdük işaretlerine ek olarak, manevra esnasında uygun bir surette tekrarlanacak olan ışıklı bir işaret de gösterebilir.

(i) Bu ışıklı işaretler aşağıda yazılı olduğu gibi yorumlanacaktır :
- Bir çakar "Rotamı sancağa değiştiriyorum"
- İki çakar "Rotamı iskeleye değiştiriyorum"
- Üç çakar "Tornistan çalıştırıyorum".

anlamına gelecektir.

(ii) Her çakar, yaklaşık olarak bir saniye, iki çakar arasındaki süre yaklaşık olarak bir saniye sürecektir. Birbiri ardından verilecek işaretler arasındaki süre 10 saniyeden az olmayacaktır.

(iii) Var ise bu işaret için kullanılacak olan ışık, her yönden görünür beyaz bir ışık olacak ve en azından 5 milden görülecek ve Ek 1 hükümlerine uyacaktır.

(c) Dar bir kanal veya geçitte birbirini gören teknelerden :

(i) 9 (e) (i) sayılı Kurala uyarak diğerine yetişip geçme niyetinde olan bir tekne düdükle aşağıdaki işaretleri vererek niyetini bildirecektir :

- İki uzun düdüğü takibeden bir kısa düdük :

  "Senin sancak tarafından yetişip geçmek niyetindeyim"

- İki uzun düdüğü takibeden iki kısa düdük :

  "Senin iskele tarafından yetişip geçmek niyetindeyim" anlamına gelecektir.

(ii) Yetişilip geçilecek olan bir tekne

acting in accordance with Rule 9 (e)(i) shall indicate her agreement by the following signal on her whistle:

- one prolonged, one short, one prolonged and one short blast, in that order.

(d) When vessels in sight of one another are approaching each other and from any cause either vessel fails to understand the intentions or actions of the other, or is in doubt whether sufficient action is being taken by the other to avoid collision, the vessel in doubt shall immediately indicate such doubt by giving at least five short and rapid blasts on the whistle. Such signal may be supplemented by a light signal of at least five short and rapid flashes.

(e) A vessel nearing a bend or an area of a channel or fairway where other vessels may be obscured by an intervening obstruction shall sound one prolonged blast. Such signal shall be answered with a prolonged blast by any approaching vessel that may be within hearing around the bend or behind the intervening obstruction.

(f) If whistles are fitted on a vessel at a distance apart of more than 100 metres, one whistle only shall be used for giving manoeuvring and warning signals.

RULE 35

SOUND SIGNALS IN RESTRICTED VISIBILITY

In or near an area of restricted visibility, whether by day or night, the signals prescribed in this Rule shall be used as follows:

(a) A power-driven vessel making way through the water shall sound at intervals of not more than 2 minutes one prolonged blast.

(b) A power-driven vessel underway but stopped and making no way through the water shall sound at intervals of not more than 2 minutes two prolonged blasts in succession with an interval of about 2 seconds between them.

9 (e) (i) sayılı Kurala uyarak hareket ediyorsa, mutabakatını aşağıda yazılı işaret düdüğü ile vererek yetişen gemiye bildirecektir :

- Bir uzun, bir kısa, bir uzun ve bir kısa sırasıyla verilecek düdük işareti.

(d) Birbirini gören iki teknenin birbirine yaklaşması ve bu teknelerden birinin diğerinin niyetini ve hareketlerini anlayamaması veya çatışmayı önlemek üzere yeteri kadar harekete geçtiğinde tereddüde düşmesi halinde, tereddüde düşen tekne düdüğü ile derhal en azından beş kısa ve seri işaret vererek böyle bir tereddüt içinde olduğunu gösterecektir. Böyle bir işaret en azından beş kısa ve seri çakmalar şeklinde bir ışık işareti ile kuvvetlendirilebilir.

(e) Araya giren bir engel sebebiyle diğer teknelerin görülmesine olanak bulunmayan bir kanal veya geçidin dönüş yerine yaklaşan bir tekne uzun bir düdük çalacaktır. Dönüş yerinin öbür tarafında veya aradaki engelin arkasında olan ve düdüğün duyulabileceği mesafede bulunan herhangi bir yaklaşan tekne de uzun bir düdükle bu işarete cevap verecektir.

(f) Bir teknede aralarındaki mesafe 100 metreden fazla olan birden çok düdük mevcut olduğu takdirde manevra ve uyarma işaretleri sadece bir düdükle verilecektir.

Kural 35

Kısıtlı Görüş hallerinde verilecek Ses İşaretleri

Görüş şartları kısıtlı olan bir alan içinde veya yakınında, gece veya gündüz, bu Kuralda belirtilen işaretler aşağıda yazılı olduğu gibi kullanılacaklardır :

(a) Üzerinde yol bulunan kuvvetle yürütülen bir tekne iki dakikadan fazla olmayan aralıklarla bir uzun düdük çalacaktır.

(b) Yolda olan fakat durup su üzerinde ilerlemeyen, kuvvetle yürütülen bir tekne iki dakikadan fazla olmayan aralıklarla birbiri ardından iki uzun düdük çalacak ve bu iki düdük arasında da yaklaşık iki saniyelik süre

(c) A vessel not under command, a vessel restricted in her ability to manoeuvre, a vessel constrained by her draught, a sailing vessel, a vessel engaged in fishing and a vessel engaged in towing or pushing another vessel shall, instead of the signals prescribed in paragraphs (a) or (b) of this Rule, sound at intervals of not more than 2 minutes three blasts in succession, namely one prolonged followed by two short blasts.

(d) A vessel towed or if more than one vessel is towed the last vessel of the tow, if manned, shall at intervals of not more than 2 minutes sound four blasts in succession, namely one prolonged followed by three short blasts. When practicable, this signal shall be made immediately after the signal made by the towing vessel.

(e) When a pushing vessel and a vessel being pushed ahead are rigidly connected in a composite unit they shall be regarded as a power-driven vessel and shall give the signals prescribed in paragraphs (a) or (b) of this Rule.

(f) A vessel at anchor shall at intervals of not more than one minute ring the bell rapidly for about 5 seconds. In a vessel of 100 metres or more in length the bell shall be sounded in the forepart of the vessel and immediately after the ringing of the bell the gong shall be sounded rapidly for about 5 seconds in the after part of the vessel. A vessel at anchor may in addition sound three blasts in succession, namely one short, one prolonged and one short blast, to give warning of her position and of the possibility of collision to an approaching vessel.

(g) A vessel aground shall give the bell signal and if required the gong signal prescribed in paragraph (f) of this Rule and shall, in addition, give three separate and distinct strokes on the bell immediately before and after the rapid ringing of the bell. A vessel aground may in addition sound an appropriate whistle signal.

bulunacaktır.

(c) Kumanda altında bulunmayan bir tekne, manevra yapma gücü kısıtlı olan bir tekne, su çekimi nedeniyle kısıtlı olan bir tekne, yelkenli bir tekne, balıkçılıkla uğraşan bir tekne, diğer bir tekneyi çekerek veya yedekleme işi ile uğraşan bir tekne, bu Kuralın (a) veya (b) paragraflarında belirtilen işaretler yerine aralarında iki dakikadan fazla bir süre olmayan aralıklarla üç düdüğü birbiri ardından çalacak ve bu üç düdükten birisi uzun olacak ve bunu iki kısa düdük takip edecektir.

(d) Bir tekne veya birden fazla tekne yedekleniyorsa, yedeklenen son tekne eğer içinde adam varsa aralarında iki dakikadan fazla bir süre olmayan aralıklarla 4 düdüğü birbiri ardından çalacak ve bu dört düdükten biri uzun olacak ve bunu üç kısa düdük takibedecektir. Eğer mümkün olursa bu işaret, yedekleyen teknenin verdiği işaretten hemen sonra verilecektir.

(e) İterek yedekleyen bir tekne ile bunun önünde ileri itilerek yedeklenen bir teknenin birleşik bir birim teşkil etmek üzere birbirlerine sıkıca bağlandıkları durumda bunlar kuvvetle yürütülen bir tekne gibi sayılacak ve bu Kuralın (a) veya (b) paragraflarında belirtilen işaretleri göstereceklerdir.

(f) Demirli olan bir tekne bir dakikadan daha uzun olmayan aralıklarla, seri bir şekilde ve yaklaşık olarak beş saniye süre ile bir kampana çalacaktır. Boyları 100 metre veya daha uzun olan teknelerde kampana teknenin baş tarafından ses verecek ve kampanaın çalınmasından hemen sonra teknenin kıç tarafından bir gong yaklaşık olarak, beş saniye süre ile ses verecektir. Demirli olan bir tekne ek olarak, yaklaşan bir tekneye bulunduğu yeri ve çatışma olasılığını ihtar etmek üzere, bir kısa bir uzun ve yine bir kısa olmak üzere birbiri ardından üç düdük çalabilir.

(g) Karaya oturan bir tekne bu Kuralın (f) paragrafında belirtilen kampana işaretini, gerekiyorsa gong işaretini verecek, buna ek olarak, kampanasını çalmaya başlamadan hemen önce ve kampana çalınması bittikten hemen sonra kampanasına üç ayrı ve belirgin darbeli vuruşlar yapacaktır. Karaya oturan bir tekne ek olarak, uygun düdük işareti de verebilir.

(h) A vessel of less than 12 metres in length shall not be obliged to give the above-mentioned signals but, if she does not, shall make some other efficient sound signal at intervals of not more than 2 minutes.

(i) A pilot vessel when engaged in pilotage duty may in addition to the signals prescribed in paragraphs (a), (b) or (f) of this Rule sound an identity signal consisting of four short blasts.

RULE 36
SIGNALS TO ATTRACT ATTENTION

If necessary to attract the attention of another vessel any vessel may make light or sound signals that cannot be mistaken for any signal authorized elsewhere in these Rules, or may direct the beam of her searchlight in the direction of the danger, in such a way as not to embarrass any vessel.

RULE 37
DISTRESS SIGNALS

When a vessel is in distress and requires assistance she shall use or exhibit the signals prescribed in Annex IV to these Regulations.

PART E—EXEMPTIONS

RULE 38
EXEMPTIONS

Any vessel (or class of vessels) provided that she complies with the requirements of the International Regulations for Preventing Collision at Sea, 1960, the keel of which is laid or which is at a corresponding stage of construction before the entry into force of these Regulations may be exempted from compliance therewith as follows:

(a) The installation of lights with ranges prescribed in Rule 22, until four years after the date of entry into force these Regulations.

(b) The installation of lights with colour specifications as prescribed in Section 7 of Annex I to these Regulations, until four years after the date of entry into force of these Regulations.

(c) The repositioning of lights as a

(h) Boyu 12 metreden daha kısa olan bir tekne yukarda belirlenen işaretleri vermek zorunluluğunda olmayacak, vermediği takdirde, aralarında iki dakikadan fazla süre bulunmayan diğer bir yeterli ses işareti verecektir.

(i) Kılavuzluk görevi ile uğraşan bir kılavuz teknesi bu kuralın (a) (b) veya (f) paragraflarında belirtilen ses işaretlerine ek olarak, dört kısa düdükten oluşan bir tanınma işareti verebilir.

Kural 36
Dikkat çekme işaretleri

Gerekli olduğu takdirde herhangi bir tekne bu Kurallarda verilmesi istenen işaretlerle karıştırılmamak üzere, diğer bir teknenin dikkatini çekmek için ışık ve ses işaretleri verebilir veya herhangi bir tekneyi güç duruma düşürmemek üzere projektörünü tehlike yönüne doğru çevirebilir.

Kural 37
Tehlike İşaretleri

Tehlike içinde bulunan ve yardım isteyen bir tekne bu Tüzüğün IV sayılı Ek'inde belirtilen işaretleri kullanacak veya gösterecektir.

BÖLÜM E - İSTİSNALAR

Kural 38
İstisnalar

1960 Uluslararası Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü gereklerine uyması şartıyla, bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihte omurgası atılmış olan veya inşa durumu buna benzer bir halde bulunan bir tekne (veya bir sınıf tekneler) aşağıda yazılı olduğu şekilde bu Kurallara uymaktan istisna edilebilirler.

(a) Bu Tüzüğün yürürlüğe gireceği tarihten sonra geçecek dört yıl sonuna kadar 22.ci Kuralda belirtilen mesafeleri ile beraber fenerlerin yerlerine konulmasından,

(b) Bu Tüzüğün yürürlüğe gireceği tarihten sonra geçecek dört yıl sonuna kadar, Bu Tüzüğün I sayılı Ek'inin 7.ci kısmında renk nitelikleri belirtilen fenerlerin yerlerine konulmasından,

(c) İngiliz Kraliyet sisteminden metrik

result of conversion from Imperial to metric units and rounding off measurement figures, permanent exemption.

(d)
(i) The repositioning of masthead lights on vessels of less than 150 metres in length, resulting from the prescriptions of Section 3 (a) of Annex I, permanent exemption.

(ii) The repositioning of masthead lights on vessels of 150 metres or more in length, resulting from the prescriptions of Section 3 (a) of Annex I to these Regulations, until nine years after the date of entry into force of these Regulations.

(e) The repositioning of masthead lights resulting from the prescriptions of Section 2 (b) of Annex I, until nine years after the date of entry into force of these Regulations.

(f) The repositioning of sidelights resulting from the prescriptions of Sections 2 (g) and 3 (b) of Annex I, until nine years after the date of entry into force of these Regulations.

(g) The requirements for sound signal appliances prescribed in Annex III, until nine years after the date of entry into force of these Regulations.

ANNEX I

POSITIONING AND TECHNICAL DETAILS OF LIGHTS AND SHAPES

1.DEFINITION

The term "height above the hull" means height above the uppermost continuous deck.

2.VERTICAL POSITIONING AND SPACING OF LIGHTS

(a) On a power-driven vessel of 20 metres or more in length the masthead lights shall be placed as follows:

(i) the forward masthead light, or if only one masthead light is carried, then that light, at height above the hull of not less

birim sistemine dönülmesi ve ölçü rakkamlarını, yuvarlak bir hale getirilmesi sonucu olarak, fenerlerin yeniden yerleştirilmesinden sürekli,

(d) (i) Ek 1 (3) (a) kısmında belirtilenlerin sonucu olarak boyları 150 metreden daha kısa olan teknelerin silyon fenerlerinin yeniden yerleştirilmesinden sürekli,

(ii) Bu tüzüğün yürürlüğe gireceği tarihten sonra geçecek 9 yıl sonuna kadar bu Tüzüğün 1. Ek'inin 3 (a) kısmında belirtilenlerin sonucu olarak boyları 150 metre veya daha uzun olan teknelerin silyon fenerlerinin yeniden yerleştirilmesinden,

(e) Bu Tüzüğün yürürlüğe gireceği tarihten sonra geçecek 9 yıl sonuna kadar 1'nci Ek, 2 (b) önerileri sonucu olarak silyon fenerlerinin yeniden yerleştirilmesinden,

(f) Bu Tüzüğün yürürlüğe gireceği tarihten sonra geçecek 9 yıl sonuna kadar 1'nci Ek, Kısım 2 (g) ve 3 (b) de belirtilenlerin sonucu olarak borda fenerlerinin yeniden yerleştirilmesinden,

(g) Bu Tüzüğün yürürlüğe gireceği tarihten sonra geçecek 9 yıl sonuna kadar II. Ek'de belirtilen ses işareti aletleri için konulan hükümlerden istisnalar yapılabilir.

EK 1

FENERLERİN VE ŞEKİLLERİN YERLEŞTİRİLMELERİ VE TEKNİK AYRINTILARI

1. Tanımlama :

"Tekne üstünden yükseklik" deyimi : En üstteki devamlı güverte üzerinden olan yükseklik demektir.

2. Fenerlerin dikey yerleştirilmeleri ve aralarındaki mesafe :

(a) Boyu 20 metre veya daha uzun olan ve kuvvetle yürütülen teknenin silyon fenerleri aşağıdaki şekilde yerleştirilecektir :

(i) Pruva silyon feneri, veya sadece bir silyon feneri taşıyorsa bu fener tekne üstünde 6 metreden

than 6 metres, and, if the breadth of the vessel exceeds 6 metres, then at a height above the hull not less than such breadth, so however that the light need not be placed at a greater height above the hull than 12 metres;

(ii) when two masthead lights are carried the after one shall be at least 4.5 metres vertically higher than the forward one.

(b) The vertical separation of masthead lights of power-driven vessels shall be such that in all normal conditions of trim the after light will be seen over and separate from the forward light at a distance of 1000 metres from the stem when viewed from sea level.

(c) The masthead light of a power-driven vessel of 12 metres but less than 20 metres in length shall be placed at height above the gunwale of not less than 2.5 metres.

(d) A power-driven vessel of less than 12 metres in length may carry the uppermost light at a height of less than 2.5 metres above the gunwale. When however a masthead light is carried in addition to sidelights and a sternlight, then such masthead light shall be carried at least 1 metre higher than the sidelights.

(e) One of the two or three masthead lights prescribed for a power-driven vessel when engaged in towing or pushing another vessel shall be placed in the same position as the forward masthead light of a power-driven vessel.

(f) In all circumstances the masthead light or lights shall be so placed as to be above and clear of all other lights and obstructions.

(g) The sidelights of a power-driven vessel shall be placed at a height above the hull not greater than three quarters of that of the forward masthead light. They shall not be so low as to be interfered with by deck lights.

daha az olmayan bir yükseklikte olacak ve teknenin genişliği 6 metreden daha fazla olduğu takdirde, bu fenerin tekne üstünden yüksekliği bu genişlikten daha az olmayacak, fakat fenerin tekne üstünde 12 metreden daha fazla yükseklikte bulunması zorunlu olmayacaktır.

(ii) Çift silyon feneri mevcut olduğu takdirde, grandi silyonu pruva silyonundan dikey olarak en az 4.5 metre daha yüksekte olacaktır.

(b) Kuvvetle yürütülen teknelerdeki silyon fenerlerinin dikey ayırımı trimin bütün normal koşullarında deniz seviyesinden ve bodoslamanın bin metre ilerisinden bakıldığı zaman grandi silyonunun pruva silyonundan ayrı ve pruva silyonunun üzerinde görülmesini sağlayacak bir nitelikte olacaktır.

(c) Boyu 12 metre veya 20 metreden daha kısa olan ve kuvvetle yürütülen bir teknenin silyon feneri küpeşteden 2.5 metreden daha az olmayan bir yüksekliğe konulacaktır.

(d) Bou 12 metreden kısa olan, kuvvetle yürütülen bir tekne, en yüksekte bulunması gerekli fenerini küpeşteden 2.5 metreden daha az yükseklikte bulundurulabilir. Ancak, borda fenerleri veya pupa fenerine ek olarak bir silyon feneri mevcut olduğu zaman, bu silyon feneri, bordo fenerlerinin bulunduğu yerden en azından 1 metre daha yükseklikte bulundurulacaktır.

(e) Diğer bir tekneyi iterek veya çekerek yedekleyen kuvvetle yürüten bir teknede bulundurulacak yürüten bir teknede bulundurulacak olan iki veya üç silyon fenerlerinden biri, kuvvetle yürütülen bir teknenin pruva silyon fenerinin bulunduğu yere konulacaktır.

(f) Bütün bu koşullarda silyon feneri veya fenerleri diğer fenerlerin tümünün ve engellerinin üzerinde ve bunlardan neta bir yere konulacaktır.

(g) Kuvvetle yürütülen bir teknenin borda feneri, aynı teknenin pruva silyon fenerinin tekne üstünden olan yüksekliğinin dörtte üçünden daha yukarı konulmayacaktır. Bu bordo fenerleri güverte ışıklarıyla karıştırılabilecekleri kadar da aşağıya konulmayacaktır.

(h) The sidelights, if in a combined lantern and carried on a power-driven vessel of less than 20 metres in length, shall be placed not less than 1 metre below the masthead light.

(i) When the Rules prescribe two or three lights to be carried in a vertical line, they shall be spaced as follows:

(i) on a vessel of 20 metres in length or more such lights shall be spaced not less than 2 metres apart, and the lowest of these lights shall, except where a towing light is required, not be less than 4 metres above the hull;

(ii) on a vessel of less than 20 metres in length such lights shall be spaced not less than 1 metre apart and the lowest of these lights shall, except where a towing light is required, not be less than 2 metres above the gunwale;

(iii) when three lights are carried they shall be equally spaced.

(j) The lower of the two all-round lights prescribed for a fishing vessel when engaged in fishing shall be at a height above the sidelights not less than twice the distance between the two vertical lights.

(k) The forward anchor light, when two are carried, shall not be less than 4.5 metres above the after one. On a vessel of 50 metres or more in length this forward anchor light shall not be less than 6 metres above the hull.

3.HORIZONTAL POSITIONING AND SPACING OF LIGHTS

(a) When two masthead lights are prescribed for a power-driven vessel, the horizontal distance between them shall not be less than one half of the length of the vessel but need not be more than 100 metres. The forward light shall be placed not more than one quarter of the length of the vessel from the stem.

(h) Boyu 20 metreden kısa olan ve kuvvetle yürütülen bir teknenin borda fenerleri birleşik bir fanus içinde taşındığı zaman; bu fanus bir metreden daha az olmamak üzere silyon fenerinin altına yerleştirilmiş olacaktır.

(i) Kuralların dikey bir doğru üzerinde iki veya üç fener taşınmasını belirttiği zamanlarda, bunların arasındaki mesafe, aşağıda yazılı olduğu gibi olacaktır :

(i) Boyu 20 metre veya daha fazla olan bir teknede bu fenerler, birbirinden 2 metreden daha az olmayan bir mesafeye konulacak, bir yedekleme feneri bulundurulması istenilen durum hariç bu fenerlerden en altta bulunanın tekne üstünden olan yüksekliği 4 metreden az olmayacaktır.

(ii) Boyu 20 metreden daha kısa olan bir teknede bu fenerler birbirinden 1 metreden daha az olmayan bir mesafeye konulacak, bir yedekleme feneri bulundurulması istenilen durum hariç bu fenerlerden en altta bulunanın küpeşteden olan yüksekliği 2 metreden az olmayacaktır.

(iii) Üç fener taşındığı zaman, bu fenerler arasındaki mesafeler eşit olacaktır.

(j) Bir balıkçı teknesinin balıkçılıkla uğraştığı zaman için belirtilen her yönden görünür iki fenerden altta olanı, iki dikey fener arasındaki mesafenin iki katından daha az olmamak üzere borda fenerlerinin üzerindeki bir yükseklikte olacaktır.

(k) İki demir feneri taşındığı zaman, baş taraftaki demir feneri kıç tarafta olandan en az 4,5 metre yükseklikte olacaktır. Boyu 50 metre veya daha uzun olan bir teknede bu baş taraftaki demir feneri tekne üstünden en az 6 metre yükseklikte olacaktır.

3. Fenerlerin Yatay yerleştirilmeleri ve Aralarındaki mesafe :

(a) Kuvvetle yürütülen bir tekne için iki silyon feneri istenildiği zaman, bunlar arasındaki yatay mesafe, gemi uzunluğunun yarısından az olmayacak fakat bu mesafenin 100 metreden fazla olmasına da gerek bulunmayacaktır. Baş taraftaki silyon feneri bodoslamadan itibaren gemi boyunun dörtte birinden daha uzağa konulmayacaktır.

(b) On a vessel of 20 metres or more in length the sidelights shall not be placed in front of the forward masthead lights. They shall be placed at or near the side of the vessel.

4. DETAILS OF LOCATION OF DIRECTION-INDICATING LIGHTS FOR FISHING VESSELS, DREDGERS AND VESSELS ENGAGED IN UNDERWATER OPERATIONS

(a) The light indicating the direction of the outlying gear from a vessel engaged in fishing as prescribed in Rule 26 (c)(ii) shall be placed at a horizontal distance of not less than 2 metres and not more than 6 metres away from the two all-round red and white lights. This light shall be placed not higher than the all-round white light prescribed in Rule 26 (c)(i) and not lower than the sidelights.

(b) The lights and shapes on a vessel engaged in dredging or underwater operations to indicate the obstructed side and/or the side on which it is safe to pass, as prescribed in Rule 27 (d)(i) and (ii), shall be placed at the maximum practical horizontal distance, but in no case less than 2 metres, from the lights or shapes prescribed in Rule 27 (b) (i) and (ii). In no case shall the upper of these lights or shapes be at a greater height than the lower of the three lights or shapes prescribed in Rule 27 (b)(i) and (ii).

5.SCREENS FOR SIDELIGHTS

The sidelights shall be fitted with inboard screens painted matt black, and meeting the requirements of Section 9 of this Annex. With a combined lantern, using a single vertical filament and a very narrow division between the green and red sections, external screens need not be fitted.

6.SHAPES

(a) Shapes shall be black and of the following sizes:

(i) a ball shall have a diameter of not less than 0.6 metre;

(ii) a cone shall have a base diameter of not less than 0.6 metre and a height equal to its diameter;

(b) Boyu 20 metre veya daha fazla olan bir teknede borda fenerleri, baş taraftaki silyon fenerlerinin önünde bulunmayacaktır. Bu fenerler teknenin bordasına veya bordasına yakın bir yere konulacaktır.

4. Balıkçı tekneleri tarak dubaları ve sualtı işleriyle uğraşan tekneler için yön gösteren fenerlerin bulunacakları yerlerin ayrıntıları :

(a) Kural 26 (c) (ii)'de belirtilen balıkçılıkla uğraşan bir teknenin denize döşediği takımların yönünü gösteren fener, her yönden görünür biri kırmızı, biri beyaz olan iki fenerden 2 metreden az ve 6 metreden çok olmayan yatay bir mesafeye konacaktır. Bu fener Kural 26 (c) (i)'de belirtilen her yönden görünür beyaz fenerden yukarıya, borda fenerlerinden de aşağıya konulmayacaktır.

(b) Tarama işleriyle veya sualtı işleriyle uğraşan bir teknede bulunacak olan, Kural 27 (d) (i) ve (ii) de belirtildiği şekilde engelli olan veya emniyetle geçilebilecek olan tarafı gösteren fener ve şekiller, uygulanabildiği kadar en fazla yatay mesafeye konulacak fakat bunlar hiçbir zaman Kural 27 (b) (i) ve (ii)'de belirtilen fener ve şekillerden 2 metreden daha yakın mesafeye konulmayacaktır. Bu fenerlerden veya şekillerden üstte bulunanı hiçbir zaman Kural 27 (b) (i) ve (ii) de belirtilen üç fenerden veya şekillerden en altta olanından daha yüksekte olmayacaktır.

5. Borda fenerleri için Siperlikler :

Borda fenerlerinin iç kısımları bu Ek'in 9.cu kısmı hükümlerine uymak üzere, mat siyah boyalı siperliklerle donatılacaktır. Bir dikey filaman kullanan ve yeşil ve kırmızı kısımları arasında çok dar bir bölme bulunan birleşik bir fanusta dış siperlikler konulmasına gerek bulunmayacaktır.

6. Şekiller :

(a) Şekiller siyah ve aşağıda yazılı ölçülerde olacaklardır :

(i) Bir kürenin 0,6 metreden daha az olmayan bir çapı olacaktır.

(ii) Bir koninin 0,6 metreden daha az olmayan bir taban çapı olacak ve yüksekliği de çapına eşit olacaktır.

(iii) a cylinder shall have a diameter of at least 0.6 metre and a height of twice its diameter:

(iv) a diamond shape shall consist of two cones as defined in (ii) above having a common base.

(b) The vertical distance between shapes shall be at least 1.5 metres.

(c) In a vessel of less than 20 metres in length shapes of lesser dimensions but commensurate with the size of the vessel may be used and the distance apart may be correspondingly reduced.

7.COLOUR SPECIFICATION OF LIGHTS

The chromaticity of all navigation lights shall conform to the following standards, which lie within the boundaries of the area of the diagram specified for each colour by the International Commission on Illumination (CIE).

The boundaries of the area for each colour are given by indicating the corner co-ordinates, which are as follows:

(i) White

x	0.525	0.525	0.452	0.310	0.310	0.443
y	0.382	0.440	0.440	0.348	0.283	0.382

(ii) Green

x	0.028	0.009	0.300	0.203
y	0.385	0.723	0.511	0.356

(iii) Red

x	0.680	0.660	0.735	0.721
y	0.320	0.320	0.265	0.259

(iv) Yellow

x	0.612	0.618	0.575	0.575
y	0.382	0.382	0.425	0.406

8. INTENSITY OF LIGHTS

(a) The minimum luminous intensity of lights shall be calculated by using the formula:

$$I = 3.43 \times 10^{6} \times T \times D^{2} \times K^{-D}$$

where

I is luminous intensity in candelasunder service conditions,

T is threshold factor 2×10^{-7} lux,

D is range of visibility (luminous range) of the light in nautical miles.

(iii) Bir silindirin en az 0,6 metre olan bir çapı olacak ve yüksekliği de çapının iki katı olacaktır.

(iv) Bir eşkenar dörtgen şekli, yukarda (ii) sayılı alt paragrafta belirlenen müşterek bir taban üzerinde iki koniden oluşacaktır.

(b) Şekiller arasındaki dikey mesafe en az 1,5 metre olacaktır.

(c) Boyu 20 metreden kısa olan bir teknede daha küçük ve fakat teknenin boyutları ile orantılı şekiller kullanılabilir ve aralarındaki mesafe buna paralel olarak azaltılabilir.

7. Fener ışıklarının rengine ait teknik özellikleri :

Tüm seyir fenerlerinin rengi uluslararası aydınlatma Komisyonu (CIE) tarafından belirtilen renk diagramının alanının sınırları içinde bulunan aşağıda yazılı değerlere uyacaktır.

Köşe koordinatları gösterilmek suretiyle her renk alanının sınırları aşağıda gösterildiği gibidir :

(i) Beyaz

x	0.525	0.525	0.452	0.310	0.310	0.443
y	0.382	0.440	0.440	0.348	0.283	0.382

(ii) Yeşil

x	0.028	0.009	0.300	0.203
y	0.385	0.723	0.511	0.356

(iii) Kırmızı

x	0.680	0.660	0.735	0.721
y	0.320	0.320	0.265	0.259

(iv) Sarı

x	0.612	0.618	0.575	0.575
y	0.382	0.382	0.425	0.406

8. *Işıkların Şiddeti:*

(a) Fenerlerin minimum ışık şiddeti aşağıda yazılı formül kullanılarak hesabedilecektir.

$$I = 3.43 \times 10^{6} \times T \times D^{2} \times K^{-D}$$

Bu formülde;

I: Hizmet koşulları altında mum olarak ışık şiddetidir.

T: (2×10^{-7}) lüx olarak ışık şiddetinin başlangıç değeri.

D: Işığın deniz mili olarak görünebilme mesafesi (Aydınlatma mesafesi).

K is atmospheric transmissivity. For prescribed lights the value of K shall be 0.8, corresponding to a meteorological visibility of approximately 13 nautical miles.

(b) A selection of figures drived from the formula is given in the following table:

Range of visibility (luminous range) of light in nautical miles D	Luminous intensity of light in candelas for K=0.8 I
1	0.9
2	4.3
3	12
4	27
5	52
6	94

NOTE: The maximum intensity of navigation lights should be limited to avoid undue glare.

9. HORIZONTAL SECTORS

(a)

(i) In the forward direction, sidelights as fitted on the vessel must show the minimum required intensities. The intensities must decrease to reach practical cut-off between 1 degree and 3 degrees outside the prescribed sectors.

(ii) For sternlights and masthead lights and at 22.5 degrees abaft the beam for sidelights, the minimum required intensities shall be maintained over the arc of the horizon up to 5 degrees within the limits of the sectors prescribed in Rule 21. From 5 degrees within the prescribed sectors the intensity may decrease by 50 per cent up to the prescribed limits; it shall decrease steadily to reach practical cut-off at not more than 5 degrees outside the prescribed limits.

(b) All-round lights shall be so located as not to be obscured by masts, topmasts or structures within angular sectors of more than 6 degrees, except anchor lights, which need not be placed at an

K: Atmosferik geçirgenliği. Meteorolojik görüş mesafesinin yaklaşık olarak 13 deniz mili oluşuna karşılık K değeri, belirtilen fenerler için 0.8 olacaktır.

(b) Bu formülden çıkarılan rakkamlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Deniz mili olarak ışığın görünme mesafesi (Aydınlatma mesafesi) D	K=0.8 için mum ışığının şiddeti. I
1	0.9
2	4.3
3	12
4	27
5	52
6	94

NOT: Gereksiz göz kamaştırmasını önlemek amacıyla seyir fenerlerinin maksimum ışık şiddeti sınırlanmalıdır.

9. *Yatay dilimler:*

(a) (i) Gemilere monte edilen borda fenerleri ileri yönde istenilen ışığı minimum şiddette göstermekle yükümlüdür. Belirtilen sektörler dışında 1 ve 3 cü dereceler arasında ışık şiddeti pratik olarak tamamen kesilmiş izlenimi verebilecek şekilde azaltılmalıdır.

(ii) Pupa fenerleri, silyon fenerleri ve borda fenerleri için de kemere doğrultusunun 22.5 derece gerisinde, istenilen en az şiddetler 21 ci Kuralda belirtilen dilimlerin sınırları içinde ufuktan itibaren uzaya doğru 5 derecelik yay yapacak şekilde tutulacaktır. Belirtilen sektörlerin içinde 5 dereceden sonra belirtilen şiddet sınırlara kadar, % 50 civarında azaltılabilir. Belirtilen sınırların dışında 5 dereceyi geçmemek üzere veya pratik olarak gözle görülmeyecek hale getirilinceye kadar şiddet sürekli olarak azaltılacaktır.

(b) Tekneden pratik olmayan bir yüksekliğe konulmasına gerek bulunmayan demir fenerleri hariç, her yönden görünür fenerler, açı dilimleri 6 dereceden fazla olan direkler,

impracticable height above the hull.

10. VERTICAL SECTORS

(a) The vertical sectors of electric lights, with the exception of lights on sailing vessels shall ensure that:

(i) at least the required minimum intensity is maintained at all angles from 5 degrees above to 5 degrees below the horizontal;

(ii) at least 60 per cent of the required minimum intensity is maintained from 7.5 degrees above to 7.5 degrees below the horizontal.

(b) In the case of sailing vessels the vertical sectors of electric lights shall ensure that:

(i) at least the required minimum intensity is maintained at all angles from 5 degrees above to 5 degrees below the horizontal;

(ii) at least 50 per cent of the required minimum intensity is maintained from 25 degrees above to 25 degrees below the horizontal.

(c) In the case of lights other than electric these specifications shall be met as closely as possible.

11. INTENSITY OF NON-ELECTRIC LIGHTS

Non electric lights shall so far as practicable comply with the minimum intensities, as specified in the Table given in Section 8 of this Annex.

12. MANOEUVRING LIGHT

Notwithstanding the provisions of paragraph 2 (f) of this Annex the manoeuvring light described in Rule 34 (b) shall be placed in the same fore and aft vertical plane as the masthead light or lights and, where practicable, at a minimum height of 2 metres vertically above the forward masthead light, provided that it shall be carried not less than 2 metres vertically above or below the after masthead light. On a vessel where only one masthead light is carried the manoeuvring light, if fitted, shall be

gabya çubukları veya diğer yapıların görünüşlerini kapamayacakları yerlere konulacaktır.

10. *Dikey Dilimler:*

(a) Yelkenli teknelerdeki fenerler hariç, elektrikli fenerlerin dikey dilimleri

(i) Yatay düzlemin 5 derece üstü ve 5 derece altındaki her açıda istenilen minimum şiddetin muhafaza ettirilmesini.

(ii) Yatay düzlemin 7,5 derece üstünde ve 7.5 derece altında istenilen minimum şiddetin % 60'ının muhafaza ettirilmesini sağlayacak nitelikte olacaktır.

(b) Yelkenli teknelerde elektrikli fenerlerin dikey dilimleri:

(i) Yatay düzlemin 5 derece altı ve 5 derece üstündeki her açıda istenilen minimum şiddetin muhafaza ettirilmesini.

(ii) Yatay düzlemin 25 derece üstünde ve 25 derece altında istenilen minimum şiddetin % 50'sinin muhafaza ettirilmesini;

sağlayacak nitelikte olacaktır.

(c) Elektrikli olmayan fenerlerde bu özelliklere mümkün olduğu kadar yakın olarak uyulmaya çalışılacaktır.

11. *Elektrikli olmayan fenerlerin şiddeti:*

Elektrikli olmayan fenerler bu Ek'in 8.ci kısmındaki tabloda belirlenen minimum şiddetlere mümkün olduğu kadar uyacaklardır.

12. *Manevra ışığı:*

Bu Ek'in 2 (f) sayılı hükmüne bakılmaksızın 34 (b) sayılı Kuralda belirtilen manevra ışığı, uygulanabildiği kadar Pruva silyon fenerinin enaz 2 metre dikey olarak üstüne, ancak grandi silyon fenerinin dikey olarak 2 metre altında veya üstünde olmamak ve silyon feneri veya fenerlerinin aynı düşey düzlemi üzerinde bulunmak üzere, konulacaktır. Sadece bir silyon feneri olan teknede, varsa manevra ışığı, silyon fenerinden dikey olarak 2 metreden daha az olmamak üzere en

carried where it can best be seen, not less than 2 metres vertically apart from the masthead light.

13. APPROVAL

The construction of lanterns and shapes and the installation of lanterns on board the vessel shall be to the satisfaction of the appropriate authority of the State where the vessel is registered.

ANNEX II

ADDITIONAL SIGNALS FOR FISHING VESSELS FISHING IN CLOSE PROXIMITY

1. GENERAL

The lights mentioned herein shall, if exhibited in pursuance of Rule 26 (d), be placed where they can best be seen. They shall be at least 0.9 metre apart but at a lower level than lights prescribed in Rule 26 (b)(i) and (c)(i). The lights shall be visible all round the horizon at a distance of at least 1 mile but at a lesser distance than the lights prescribed by these Rules for fishing vessels.

2. SIGNALS FOR TRAWLERS

(a) Vessels when engaged in trawling, whether using demersal or pelagic gear, may exhibit:

(i) when shooting their nets:
two white lights in a vertical line;

(ii) when hauling their nets:
one white light over one red light in a vertical line;

(iii) when the net has come fast upon a obstruction:
two red lights in a vertical line.

(b) Each vessel engaged in pair trawling may exhibit:

(i) by night, a searchlight directed forward and in the direction of the other vessel of the pair;

(ii) when shooting or hauling their nets or when their nets have come fast upon an obstruction, the lights prescribed in 2 (a) above.

iyi görülen yere konulacaktır.

13. *Onay:*

Fenerlerin ve şekillerin yapısı ve fenerlerin teknede yerlerine konulması teknenin tescil edildiği Devletin gerekli yetkiyi verdiği makamları tatmin edici bir tarzda olacaktır.

EK: II

BİRBİRLERİNE YAKIN BİR HALDE BALIKÇILIK YAPAN BALIKÇI TEKNELERİ İÇİN EK İŞARETLER

1. *Genel olarak:*

Burada sözkonusu edilen fenerler, Kural 26 (d) hükümlerine uygun olarak gösterildikleri takdirde, en iyi görülebilecekleri yerlere konulacaklardır. Bunlar, en azından, birbirinden 0.9 metre aralıklı olacak fakat Kural 26 (b) (i) ve (c) (i)'de belirtilen fenerlerden daha aşağı bir seviyede bulunacaklardır. Fenerler ufkun her tarafından ve en az 1 milden, fakat bu Kurallarda balıkçı tekneleri için belirtilen fenerlerden daha az bir mesafeden görüleceklerdir.

2. *Trol için olan işaretler:*

(a) İster dip (durağan) veya ister yüzey (göçmen) ağ takımları kullanan trol işiyle uğraşan tekneler:

(i) Ağlarını atarken:
Dikey bir doğru üzerinde iki beyaz fener;

(ii) Ağları toplarken dikey bir doğru üzerinde kırmızı bir fener üstünde beyaz bir fener;

(iii) Ağın bir engele takılması halinde:
Dikey bir doğru üzerinde iki kırmızı fener gösterebilirler.

(b) Birlikte trol işiyle uğraşan iki tekneden herbiri:

(i) Geceleyin çifti teşkil eden diğer teknenin doğrultusunda ve ileriye doğru yöneltilen bir projektör ışığı ile,

(ii) Ağlarını atarken veya toplarken veya ağlarının bir engele takılması halinde yukarda 2 (a) da belirtilen fenerleri;

gösterebilirler.

3. SIGNALS FOR PURSE SEINERS

Vessels engaged in fishing with purse seine gear may exhibit two yellow lights in a vertical line. These lights shall flash alternately every second and with equal light and occultation duration. These lights may be exhibited only when the vessel is hampered by its fishing gear.

ANNEX III

TECHNICAL DETAILS OF SOUND SIGNAL APPLIANCES

1. WHISTLES

(a) Frequencies and range of audibility

The fundamental frequency of the signal shall lie within the range 70-700 Hz.

The range of audibility of the signal from a whistle shall be determined by those frequencies, which may include the fundamental and/or one or more higher frequencies, which lie within the range 180-700 Hz (± 1 per cent) and which provide the sound pressure levels specified in paragraph 1 (c) below.

(b) Limits of fundamental frequencies

To ensure a wide variety of whistle characteristics, the fundamental frequency of a whistle shall be between the following limits:

(i) 70-200 Hz, for a vessel 200 metres or more in length;

(ii) 130-350 Hz, for a vessel 75 metres but less than 200 metres in length;

(iii) 250-700 Hz, for a vessel less than 75 metres in length.

(c) Sound signal intensity and range of audibility.

A whistle fitted in a vessel shall provide, in the direction of maximum intensity of the whistle and at a distance of 1 metre from it, a sound pressure level in at least one 1/3 rd-octave band within the range of frequencies 180-700 Hz (± 1 per cent) of not less than the appropriate figure given in the table below.

3. *Torbalı ağ için olan işaretler:*

Torbalı ağ (gırgır) ile balıkçılık yapmakla uğraşan tekneler dikey bir doğru üzerinde iki sarı fener gösterebilir. Bu fenerler her saniyede bir sıra ile parlayacak ve sönük kalma süresi ışık süresine eşit olacaktır. Bu fenerler sadece teknenin balık avlama takımları tarafından engellendiği zamanlarda gösterilebilirler.

EK: III

SESLE İŞARET VEREN ALETLERİN TEKNİK AYRINTILARI

1. *Düdükler:*

(a) Frekanslar ve duyulma mesafeleri

İşaretin esas frekansı 70-700 Hz bandı içersinde olacaktır.

Düdükten verilen işaretin duyulabilme mesafesi:

180-700 Hz (Yüzde 1±) bandı içinde bulunan ve aşağıda yazılı 1 (c) paragrafında belirtilen ses basınç seviyelerini sağlayan esas frekansları ve/veya bir veya daha yüksek frekansları da içeren bu frekanslarla saptanacaktır.

(b) Başlıca frekans sınırları:

Çok çeşitli düdük özelliklerini sağlamak üzere, bir düdüğün esas frekansı aşağıda yazılı olan sınırlar içinde olacaktır:

(i) Boyu 200 metre veya daha uzun olan bir teknede 70-200 Hz.;

(ii) Boyu 75 metreden uzun, 200 metreden kısa olan bir teknede 130-350 Hz.;

(iii) Boyu 75 metreden kısa olan bir teknede 250-700 Hz.

(c) Ses işaretinin şiddeti ve duyulma mesafesi:

Bir tekneye yerleştirilmiş bir düdük, düdüğün maksimum şiddeti doğrultusunda ve düdükten 1 metre uzaklıkta 180-700 Hz. (± yüzde 1) frekans bandları içinde en azından bandın 1/3 oktav nisbetinde bir ses basınç seviyesi sağlayacak, ve bu aşağıdaki tabloda verilen uygun rakamlardan az olmayacaktır.

Length of vessel in metres	1/3 rd-octave band level at 1 metre in dB referred to $2 \times 10^{-5} N/m^2$	Audibility range in nautical miles
200 or more	143	2
75 but less than 200	138	1.5
20 but less than 75	130	1
Less than 20	120	0.5

The range of audibility in the table above is for information and iss approximately the range at which a whistle may be heard on its forward axis with 90 per cent probability in conditions of still air on board a vessel having average background noise level at the listening posts (taken to be 68 dB in the octave band centred on 250 Hz and 63 dB in the octave band centred on 500 Hz.)

In practice the range at which a whistle may be heard is extremely variable and depends critically on weather conditions; the values given can be regarded as typical but under conditions of strong wind or high ambient noise level at the listening post the range may be much reduced.

(d) Directional properties

The sound pressure level of a directional whistle shall be not more than 4 dB below the sound pressure level on the axis at any direction in the horizontal plane within ± 45 degrees of the axis. The sound pressure level at any other direction in the horizontal plane shall be not more than 10 dB below the sound pressure level on the axis, so that the range in any direction will be at least half the range on the forward axis. The sound pressure level shall be measured in that 1/3 rd-octave band which determines the audibility range.

(e) Positioning of whistles

When a directional whistle is to be used as the only whistle on a vessel, it shall be installed with its maximum intensity directed straight ahead.

Metre olarak teknenin boyu	2×10^{-5} N/m^2'ye nazaran 1 metre mesafede 1/3 oktav band içindeki ses basıncı, dB olarak	Deniz mili duyulabilme mesafesi
200 veya daha fazla	143	2
75 fakat 200'den az	138	1,5
20 fakat 75'den az	130	1
20'den az	120	0,5

Yukarki tabloda belirtilen duyulma mesafesi bilgi içindir ve bu mesafe dinleme mevkilerinde mevcut fon gürültülerinin ortalama bir seviyede olduğu hallerde, teknenin güvertesinde sakin hava koşullarında teknenin ilerisindeki ekseninde düdüğün % 90 olasılıkla duyulabileceği bir mesafedir. (250 Hz. üzerinde oktav bandında 68 dB ve 500 Hz. üzerinde oktav bandında 63 dB olarak alınmıştır.)

Uygulamada bir düdüğün duyulabileceği mesafe son derece değişiklikler gösterir ve büyük çapta hava koşullarına dayanır. Verilen değerler tipik olarak düşünülmeli fakat dinleme mevkilerinde sert rüzgâr veya çevre gürültü koşulları altında mesafenin önemli derecede azalabileceği unutulmamalıdır.

(d) Yönsel özellikler:

Sesi yönlendirilmiş düdüklerde, bir düdüğün ses basınç seviyesi, aynı sesin herhangi bir eksen yönünde ve yatay düzlemle ± 45 derece yapan yöndeki seviyesinden 4 dB den daha aşağı olmayacaktır. Yatay bir düzlem üzerinde 45 dereceden fazla herhangi bir diğer yöndeki ses basınç seviyesi, eksen üzerindeki basınç seviyesindekinden 10 dB den daha aşağı olmayacak; ön eksendekinin en az yarısı olacaktır. Ses basınç seviyesi, duyulabilme mesafesini saptayan bu 1/3 oktav bandında ölçülecektir.

(e) Düdüklerin yerleri:

Sesi yönlendirilmiş bir düdüğün bir teknedeki tek düdük olarak kullanılacağı hallerde, bu düdüğün maksimum şiddeti tam pruvaya yöneltil-

A whistle shall be placed as high as practicable on a vessel, in order to reduce interception of the emitted sound by obstructions and also to minimize hearing damage risk to personnel. The sound pressure level of the vessel's own signal at listening posts shall not exceed 110 dB (A) and so far as practicable should not exceed 100 dB (A).

(f) Fitting of more than one whistle
If whistles are fitted at a distance apart of more than 100 metres, it shall be so arranged that they are not sounded simultaneously.

(g) Combined whistle systems.
If due to the presence of obstructions the sound field of a single whistle or of one of the whistles referred to in paragraph 1 (f) above is likely to have a zone of greatly reduced signal level, it is recommended that a combined whistle system be fitted so as to overcome this reduction. For the purposes of the Rules a combined whistle system is to be regarded as a single whistle. The whistles of a combined system shall be located at a distance apart of not more than 100 metres and arranged to be sounded simultaneously. The frequency of any one whistle shall differ from those of the others by at least 10 Hz.

2. BELL OR GONG

(a) Intensity of signal
A bell or gong, or other device having similar sound characteristics shall produce a sound pressure level of not less than 110 dB at 1 metre.

(b) Construction
Bells and gongs shall be made of corrision-resistant material and designed to give a clear tone. The diameter of the mouth of the bell shall be not less than 300 mm for vessels of more than 20 metres in length, and shall be not less than 200 mm for vessels of 12 to 20 metres in length. Where practicable, a power-driven bell striker is recommended to ensure constant force but manual operation shall be possible. The mass of the striker shall be not less than 3 per cent of the mass of the bell.

mek üzere yerine monte edilecektir. Verilen sesin engeller tarafından durdurulmasını azaltmak,tekne personelinin duyma zararı rizikosunu minimuma indirmek amacıyla bir düdük bir teknede mümkün olduğu kadar yükseğe konulacaktır. Bir teknenin kendi işaretinin dinleme mevkilerindeki ses basınç seviyesi 110 dB (A), mümkün olursa 100 dB (A)'yı geçmeyecektir.

(f) Birden fazla düdükle donatma:
Düdükler, aralarında 100 metreden fazla bir mesafe bulunacak şekilde tekneye monte edildiği zaman, bunların aynı anda öttürülmemeleri için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

(g) Birleşik düdük sistemi:
Engellerin varlığı dolayısiyle yukarda 1 (f) paragrafında söz konusu edilen tek düdük veya düdüklerin ses alanı içinde ses seviyesi çok azalan bölgelerin var olması olasılığı bulunduğu takdirde, bu azalmanın üstesinden gelmek üzere birleşik düdük sisteminin yerleştirilmesi önerilebilir. Kuralların amaçları için bir birleşik düdük sistemine tek bir düdük gözü ile bakılacaktır. Birleşik düdük sisteminde düdükler birbirlerinden 100 metreden daha uzak mesafeye konulmayacak, aynı anda öttürülmeleri için gerekli tedbirler alınacaktır. Bir düdüğün frekansı, diğerlerinin frekansından en az 10 Hz farklı olacaktır.

2. *Kampana veya gong:*

(a) İşaret şiddeti:
Bir kampana veya gong veya benzeri ses özelliği olan diğer herhangi bir alet, 1 metrede 110 dB den az olmayan bir ses basınç seviyesi meydana getirecek güçte olacaktır.

(b) Yapımlar:
Kampana veya gonglar paslanmaya dayanıklı bir maddeden ve berrak bir ton verebilecekleri bir şekilde yapılacaklardır.

Yapılacak kampananın ağız çapı:
Boyları 20 metreden daha fazla olan tekneler için 300 mm'den, boyları 12 ile 20 metre arasında olan tekneler için 200 mm'den daha az olmayacaktır. Mümkün olduğu takdirde devamlı bir tesir sağlamak üzere makine ile hareket eden bir kampana vurucusu önerilebilir. Fakat elle

3. APPROVAL

The construction of sound signal appliances, their performance and their installation on board the vessel shall be to the satisfaction of the appropriate authority of the State where the vessel is registered.

ANNEX IV

DISTRESS SIGNALS

1. The following signals, used or exhibited either together or separately, indicate distress and need of assistance:

(a) a gun or other explosive signal fired at intervals of about a minute;

(b) a continuous sounding with any fog-signalling apparatus;

(c) rockets or shells, throwing red stars fired one at a time at short intervals;

(d) a signal made by radiotelegraphy or by any other signalling method consisting of the group ·····--··· (SOS) in the Morse Code;

(e) a signal sent by radiotelephony consisting of the spoken word "Mayday";

(f) the International Code Signal of distress indicated by N.C.;

(g) a signal consisting of a square flag having above or below it a ball or anything resembling a ball;

(h) flames on the vessel (as from a burning tar barrel, oil barrel, etc.);

(i) a rocket parachute flare or a hand flare showing a red light;

(j) a smoke signal giving off orange-coloured smoke;

(k) slowly and repeatedly raising and lowering arms outstretched to each side;

(l) the radiotelegraph alarm signal;

(m) the radiotelephone alarm signal;

(n) signals transmitted by emergency position-indicating radio beacons.

çalıştırma her zaman mümkün olacaktır. Kampana tokmağının ağırlığı kampana ağırlığının yüzde 3'ünden daha az olmayacaktır.

3. *Onay:*

Ses işaret aletlerinin yapımı, bunların iş görme ve tekneye montesi, teknenin tescil edildiği Devletin yetkili kıldığı uygun makamları tatmin edici nitelikte olacaktır.

EK: IV

TEHLİKE İŞARETLERİ

1. Aşağıda yazılı işaretler birlikte veya ayrı ayrı kullanıldığı veya gösterildiği zaman, tehlikeyi ve yardım ihtiyacını gösterecektir.

(a) Yaklaşık olarak 1'er dakika ara ile patlatılan bir top veya diğer bir top veya diğer bir patlayıcı işaret;

(b) Herhangi bir sis işaret aletinin devamlı olarak çalınması;

(c) Kısa aralıklarla her seferinde kırmızı yıldızlar saçan roket veya mermi atılması;

(d) Mors kodu ile ·····--··· (SOS)'den ibaret bir grup işaretin telsiz telgraf veya herhangi bir diğer işaret verme metodu ile gönderilmesi;

(e) "Mayday" kelimesinin söylenmesinden ibaret bir işaretin telsiz telefonla gönderilmesi;

(f) N.C. harfleriyle Uluslararası Tehlike İşaret Kodunun gösterilmesi;

(g) Üzerinde veya altında bir küre veya küreye benzer herhangi bir şey bulunan dört köşe bir bayraktan ibaret bir işaret;

(h) Yanan bir katran veya yağ varili veya benzerinden çıkan alevlerin tekne üzerinde gösterilmesi;

(i) Paraşütlü bir roket maytabı veya kırmızı ışık gösteren bir el maytabı;

(j) Portakal rengi duman veren bir duman işareti;

(k) Her iki yana doğru açılan kolların ağır ağır ve tekrarlı olarak indirilip kaldırılması;

(l) Telsiz telgraf alarm işareti;

(m) Telsiz telefon alarm işareti;

(n) Acil mevkileri belirtmek üzere radyo kerterizleri yayınlayan vericiler.

2. The use or exhibition of any of the foregoing signals except for the purpose of indicating distress and need of assistance and the use of other signals which may be confused with any of the above signals is prohibited.

3. Attention is drawn to the relevant sections of the International Code of Signals, the Merchant Ship Search and Rescue Manual and the following signals:

(a) a piece of orange-coloured canvas with either a black square and circle or other appropriate symbol (for identification from the air);
(b) a dye marker.

2. Tehlike ve yardım istekleri hususlarının bildirilmesi hariç, yukarda yazılı işaretlerin kullanılması veya gösterilmesi ve yukarda yazılı bu işaretlerle karıştırılabilecek diğer işaretlerin kullanılması yasaklanmıştır.

3. Uluslararası İşaret Kodunun ilgili bölümleri, Ticaret Gemileri Arama ve Kurtarma El Kitabı ve aşağıda yazılı işaretlere:

(a) Havadan bakanların tanımaları için portakal rengi bir yelken bezi üzerine ya siyah kare veya daire veya diğer bir uygun sembol;
(b) Mevki markalama boyasına, dikkat edilmelidir.

□

THE YORK-ANTWERP RULES,1974

RULE OF INTERPRETATION

In the adjustment of general average the following lettered and numbered Rules shall apply to the exclusion of any Law and Practice inconsistent therewith.

Except as provided by the numbered Rules, general average shall be adjusted according to the lettered Rules.

Rule A.

There is a general average act when and only when, any extraordinary sacrifice or expenditure is intentionally and reasonably made or incurred for the common safety for the purpose of preserving from peril the property involved in a common maritime adventure.

Rule B.

General average sacrifices and expenses shall be borne by the different contributing interests on the basis hereinafter provided.

Rule C.

Only such losses, damages or expenses which are the direct consequence of the general average act shall be allowed as general average.

Loss or damage sustained by the ship or cargo through delay, whether on the voyage or subsequently, such as demurrage, and any indirect loss whatsoever, such as loss of market, shall not be admitted as general average.

1974 YORK-ANVERS KURALLARI

YORUM KURALI

Aşağıda harflerle ve rakamlarla gösterilmiş olan Kurallar, müşterek avarya paylaştırmasında, bu Kurallarla bağdaşmayan yasa ve uygulamaya bakılmaksızın uygulanır.

Rakamlı Kurallarda başka türlü öngörülmedikçe, müşterek avarya paylaştırılması harfli Kurallara göre yapılacaktır.

"A" KURALI

Bir müşterek avarya hareketi, ancak ve yalnız, müşterek deniz yolculuğuna girişmiş varlıkları (mâmelekleri) uğradıkları tehlikeden korumak amacıyla, müşterek esenlik (güvenlik, selâmet) için, bilerek ve makul şekilde olağanüstü fedakârlık ve harcama (masraf) yapıldığında vardır.

"B" KURALI

Müşterek avarya fedakârlık ve harcamaları, paylaşmaya katılan değişik ilgililer arasında aşağıda belirtilen esaslara göre paylaşılacaktır.

"C" KURALI

Ancak doğrudan müşterek avarya hareketinin sonucu olan zarar, ziyan ve harcamalar (masraflar) müşterek avarya olarak kabul edilecektir.

Gerek yolculuk sırasındaki, gerek yolculuktan sonraki gecikmeden dolayı geminin ya da yükün uğradığı, sürastarya gibi zarar ve ziyan ile gecikmenin dolaylı sonucu olan, pazar kaybetme (rayiç farkı) gibi zararlar müşterek avarya olarak kabul edilmeyecektir.

Rule D.

Rights to contribution in general average shall not be affected, though the event which gave rise to the sacrifice or expenditure may have been due to the fault of one of the parties to the adventure; but this shall not prejudice any remedies or defences which may be open against or to that party in respect of such fault.

Rule E.

The onus of proof is upon the party claiming in general average to show that the loss or expense claimed is properly allowable as general average.

Rule F.

Any extra expense incurred in place of another expense which would have been allowable as general average shall be deemed to be general average and so allowed without regard to the saving, if any, to other interests, but only up to the amount of the general average expense avoided.

Rule G.

General average shall be adjusted as regards both loss and contribution upon the basis of values at the time and place when and where the adventure ends.

This rule shall not affect the determination of the place at which the average statement is to be made up.

Rule I.-Jettison of Cargo

No jettison of cargo shall be made good as general average, unless such cargo is carried in accordance with the recognised custom of the trade.

Rule II. — Damage by Jettison and Sacrifice for the Common Safety

Damage done to a ship and cargo, or either of them, by or in consequence of a sacrifice made for the common safety, and by water which goes down a ship's hatches opened or other opening made for the purpose of making a jettison for the common safety, shall be made good as general average.

Rule III. — Extinguishing Fire on Shipboard

Damage done to a ship and cargo, or either of them, by water or otherwise, including damage by beaching or scuttling a burning ship, in extinguishing a fire on board the ship, shall be made good as general average; except that no compen-

"D" KURALI

Fedakârlık ya da harcamaya neden olan olay deniz yolculuğuna girişmiş taraflardan birinin kusurundan doğmuş olsa da müşterek avarya paylaşması gene yapılacaktır. Ancak bu Kural, böyle bir kusurdan zarar görenlerin kusurlu tarafa karşı ya da ona rücu etme ya da kendini savunma haklarını engelleyemeyecektir.

"E" KURALI

Zarar ya da harcamanın müşterek avarya olduğunu ispat yükü, bunu iddia eden tarafa düşer.

"F" KURALI

Müşterek avarya olarak kabul edilebilecek bir harcamanın yapılmaması için göze alınan her fazla harcama, varsa öteki ilgililerce elde edilebilecek tasarrufa bakılmaksızın, yapılması önlenmiş harcama (masraf) tutarına kadar müşterek avarya sayılacak ve kabul edilecektir.

"G" KURALI

Müşterek avarya, gerek kayıpların takdirinde, gerekse bölüştürülmesinde yolculuğun sona erdiği yer ve zamandaki değerler esas alınarak paylaştırılacaktır.

Bu kural avarya hesabının nerede hazırlanacağı hususunda etken değildir.

KURAL I-DENİZE YÜK ATILMASI

Yerleşmiş ticarî geleneklere uygun biçimde taşınmayan yükün denize atılması müşterek avarya olarak ödenmeyecektir.

KURAL II-MÜŞTEREK ESENLİK (GÜVENLİK, SELÂMET) UĞRUNA DENİZE MAL ATILMASI VE FEDAKÂRLIK

Müşterek esenlik uğruna yapılan fedakârlığın ve bunun sonucu olarak gene müşterek esenlik için denize mal atmak amacıyla açılan ambarağzı ve kaportalardan giren suyun gemi, yük ya da her ikisinde doğurduğu hasar müşterek avarya olarak ödenecektir.

KURAL III-GEMİDE ÇIKAN YANGININ SÖNDÜRÜLMESİ

Yanan gemiyi karaya oturtma ya da deniz valflarını açarak batırmanın doğurduğu hasar dahil olmak üzere, gemideki yangını söndürmek için suyla veya başka şekilde, gemiye, yüke, ya da her ikisine verilen hasar müşterek avarya olarak ödenecektir. Ancak, dumandan ve

sation shall be made for damage by smoke or heat however caused.

Rule IV.—Cutting away Wreck

Loss or damage sustained by cutting away wreck or parts of the ship which have been previously carried away or are effectively lost by accident shall not be made good as general average.

Rule V.—Voluntary Stranding

When a ship is intentionally run on shore for the common safety, whether or not she might have been driven on shore, the consequent loss or damage shall be allowed as general average.

Rule VI.—Salvage Remuneration

Expenditure incurred by the parties to the adventure on account of salvage, whether under contract or otherwise, shall be allowed in general average to the extent that the salvage operations were undertaken for the purpose of preserving from peril the property involved in the common maritime adventure.

Rule VII.—Damage to Machinery and Boilers

Damage caused to any machinery and boilers of a ship which is ashore and in a position of peril, in endeavouring to refloat, shall be allowed in general average when shown to have arisen from an actual intention to float the ship for the common safety at the risk of such damage; but where a ship is afloat no loss or damage caused by working the propelling machinery and boilers shall in any circumstances be made good as general average.

Rule VIII.—Expenses Lightening a Ship when Ashore, and Consequent Damage

When a ship is ashore and cargo and ship's fuel and stores or any of them are discharged as a general average act, the extra cost of lightening, lighter hire and reshipping (if incurred), and the loss or damage sustained thereby, shall be admitted as general average.

Rule IX.—Ship's Materials and Stores Burnt for Fuel

ısınmadan doğan hasar için tazminat ödenmez.

KURAL IV-KESİLEN ENKAZ

Kesilip atılan enkazın ya da önceden denize giden ya da kaza sonu gerçekten yiten gemi parçalarının doğurduğu zarar ya da hasar müşterek avarya olarak ödenmeyecektir.

KURAL V-BİLEREK KARAYA OTURTMA

Karaya düşüp düşmeme olasılığına bakılmaksızın bir geminin müşterek esenlik için bilerek karaya oturtulmasının sonucu olan zarar ya da hasar müşterek avaryadan sayılacaktır.

KURAL VI-KURTARMA ÜCRETİ

İster bir kurtarma sözleşmesi altında ya da ister başka surette yapılmış olsun, deniz yolculuğuna beraber çıkmış olan tarafların yapmış oldukları harcamalar, kurtarma ya da müşterek deniz yolculuğuna çıkmış varlıkların korunması amacıyla yapılmış olması koşuluyla, müşterek avarya içinde kabul edilecektir.

KURAL VII-MAKİNA VE KAZANLARA YAPILAN HASAR

Karaya oturmuş ve tehlikeli bir durumda bulunan bir geminin herhangi bir makinasına veya kazanlarına, gemiyi yüzdürmek için harcanan çabalar yüzünden verilen hasar, yüzdürmenin gerçekten müşterek esenlik uğrunda ve böyle bir hasar riskine rağmen göze alınmış olduğunun anlaşılması koşuluyla, müşterek avaryadan sayılacaktır; fakat, yüzmekte olan geminin ana makinasının ve kazanlarının çalıştırılmasından doğan zarar ya da hasar hiç bir şekilde müşterek avaryadan sayılmayacaktır.

KURAL VIII-OTURMUŞ GEMİNİN HAFİFLETİLMESİ GİDERLERİ VE BU ÖNLEMDEN DOĞAN ZARARLAR

Karaya oturmuş geminin yük, yakıt ve gereçlerinin tümü ya da bir kısmının boşaltılması bir müşterek avarya hareketi olarak yapılmışsa, hafifletmenin olağanüstü giderleri, limbo yapılacak teknenin kirası ve (varsa) yeniden gemiye yükleme giderleri ile bu eylemlerden doğan zarar ya da hasar da müşterek avaryadan sayılacaktır.

KURAL IX-YAKIT YERİNE GEMİ MALZEMESİNİN VE GEREÇLERİNİN YAKILMASI

Ship's materials and stores, or any of them, necessarily burnt for fuel for the common safety at a time of peril, shall be admitted as general average, when and only when an ample supply of fuel had been provided; but the estimated quantity of fuel that would have been consumed, calculated at the price current at the ship's last port of departure at the date of her leaving, shall be credited to the general average.

Rule X. — Expenses at Port of Refugee etc.

(a) When a ship shall have entered a port or place of refuge, or shall have returned to her port or place of loading in consequence of accident, sacrifice or other extraordinary circumstances, which render that necessary for the common safety, the expenses of entering such port or place shall be admitted as general average; and when she shall have sailed thence with her original cargo, or part of it, the corresponding expenses of leaving such port or place consequent upon such entry or return shall likewise be admitted as general average.

When a ship is at any port or place of refuge and is necessarily removed to another port or place because repairs cannot be carried out in the first port or place, the provisions of this Rule shall be applied to the second port or place as if it were a port or place of refuge and the cost of such removal including temporary repairs and towage shall be admitted as general average. The provisions of Rule XI shall be applied to the prolongaiton of the voyage occasioned by such removal.

(b) The cost of handling on board or discharging cargo, fuel or stores whether at a port or place of loading, call or refuge, shall be admitted as general average when the handling or discharge was necessary for the comon safety or to enable damage to the ship caussed by sacrifice or accident to be repaired, if the repairs were necessary for the safe prosecution of the voyage, except in cases where the damage to the ship is discovered at a port or place of loading or call without any accident or other extraordinary circumstance connected with such damage having taken place during the voyage.

The cost of handling on board or discharging cargo, fuel or stores shall not be admissible as general average when

Tehlike karşısında müşterek esenlik için yakıt yerine gemi gereçlerinin ve malzemesinin ya da herhangi birinin yakılması, geminin yeterli yakıt almış olması koşuluyla, müşterek avarya olarak kabul olunacaktır. Ancak, yakılanlar yerine harcanacağı hesaplanan yakıt miktarı son hareket limanındaki hareket tarihi rayicine göre hesaplanacak, bedeli müşterek avaryaya alacak kaydolunacaktır.

KURAL X-BARINMA LİMANI GİDERLERİ, vb.

(a) Bir gemi, kaza, fedakârlık veya diğer olağanüstü durumlar nedeniyle bir barınma yerine ya da limanına girer ya da yükleme yerine ya da limanına dönerse, müşterek esenlik için gerekli bir önlem olması koşuluyla bu liman ya da yere giriş harcamaları müşterek avarya sayılacaktır. Bundan başka, geminin o yer ya da limandan ilk yükünün tümü ya da bir bölümüyle sefere çıkışının gerektirdiği giderler de barınma ya da dönmenin sonucu sayılmak koşuluyla müşterek avarya olarak kabul olunacaktır.

Bir gemi herhangi bir limanda ya da barınma yerinde iken tamiri birinci limanda ya da yerde yerine getirilememiş ve başka limana ya da yere götürülmesi gerekmişse, bu Kuralın hükümleri, ikinci liman ya da yer de barınma limanı ya da yeriymiş gibi uygulanacak ve geçici onarım ve yedekleme harcamaları da dahil olmak üzere yer değiştirmenin doğurduğu bu eylemin harcaması da müşterek avarya olarak kabul edilecektir. Böyle bir yer değiştirmenin doğurduğu sefer uzatılmasına Kural XI'in koşulları uygulanacaktır.

(b) Müşterek esenlik için ya da seferin güven içinde tamamlanması bakımından onarılması zorunlu olan, kaza ya da fedakârlık sonucu gemide doğmuş, hasarın onarımı için gerekli olduğu hallerde, yük, yakıt ve gereçlerin yükleme ya da barınma limanı veya gemiden boşaltılması harcamaları müşterek avaryadan sayılacaktır. Ancak onarılacak hasar, yükleme ya da uğrama yeri'ya da limanında saptanmış olur ve yolculuk sırasında böyle bir hasara neden olabilecek kaza ya da olağan dışı bir durum ile ilgili bulunmazsa, aktarma ya da boşaltmanın giderleri müşterek avaryadan sayılmayacaktır.

Yük, yakıt ya da malzemenin sefer esnasında kaymasından ötürü salt istifi yeniden düzenlemek amacıyla gemi içinde

incurred solely for the purpose of restowage due to shifting during the voyage unless such restowage is necessary for the common safety.

(c) Whenever the cost of handling or discharging cargo, fuel or stores is admissible as general average, the costs of storage, including insurance if reasonably incurred, reloading and stowing of such cargo, fuel or stores shall likewise be admitted as general average.

But when the ship is condemned or does not proceed on her original voyage storage expenses shall be admitted as general average only up to the date of the ship's condemnation or of the abandonment of the voyage or up to the date of completion of discharge of cargo if the condemnation or abandonment takes place before that date.

Rule XI. — Wages and Maintenance of Crew and other Expenses bearing up for and in Port of Refuge etc.

(a) Wages and Maintenance of master, officer and crew reasonably incurred and fuel and stores consumed during the prolongation of the voyage occasioned by a ship entering a port or place of refuge or returning to her port or place of loading shall be admitted as general average when the expenses of entering such port or place are allowable in general average in accordance with Rule X (a).

(b) When a ship shall have entered or been detained in any port or place in consequence of accident, sacrifice or other extraordinary circumstances which render that necessary for the common safety, or to enable damage to the ship caused by sacrifice or accident to be repaired, if the repairs were necessary for the safe prosecution of the voyage, the wages and maintenance of the master, officers and crew reasonably incurred during the extra period of detention in such port or place until the ship shall or should have been made ready to proceed upon her voyage, shall be admitted in general average.

Provided that when damage to the ship is discovered at a port or place of loading or call without any accident or other extraordinary circumstance connected with such damage having taken place during the voyage, then the wages and maintenance of master, officers and crew and fuel and stores consumed during the

yapılan aktarma gideri ya da gemiden boşaltma gideri, bu istifin düzenlenmesi müşterek esenlik için gerekli olmadıkça, müşterek avarya olarak kabul edilmeyecektir.

(c) Yük, yakıt ve gereçlerin aktarma ya da boşaltılması giderleri müşterek avaryadan sayılırsa, bu yük, yakıt ve gereçlerin gemiye yeniden yüklenip istiflenmesi giderleriyle depolama ve makul sayılabilecek sigorta giderleri de müşterek avaryadan sayılacaktır.

Ancak, gemi mahkûm edilir ya da ilk yolculuğuna devam etmezse, geminin mahkûm edildiği ya da yolculuğun bırakıldığı tarihe kadar olan depolama giderleri, ya da geminin mahkûm edilmesi ya da yolculuğun bırakılması yük boşaltmanın tamamlanmasından önceki bir sürede meydana gelmişse bu boşaltmanın tamamlandığı tarihe kadar olan depolama giderleri müşterek avaryadan sayılacaktır.

KURAL XI-GEMİADAMLARININ BARINMA LİMANINA GİRERKEN VE LİMANDAKİ ÜCRET VE BAKIMLARI VE DİĞER GİDERLERİ

(a) Eğer geminin bir barınma limanı ya da yerine girmesi veya yükleme yerine ya da limanına dönmesi giderleri kural X (a) uyarınca müşterek avaryadan sayılıyorsa, bu barınma veya dönme dolayısıyla yolculuğun uzaması süresi içinde kaptan, zabitler ve tayfalar için makul ölçüde yapılmış ücret ve bakım giderleriyle, yakıt ve gereçlerden yapılan harcamalar müşterek avaryadan sayılır.

(b) Bir gemi, kaza, fedakârlık ya da başka olağanüstü durumlar sonucu olarak müşterek esenlik uğrunda, ya da fedakârlık ya da kaza sonucu gemide doğan hasarın yolculuğa güven içinde devam yönünden gerektirdiği onarım zorunluğu karşısında, herhangi bir liman ya da yere gider ya da orada bekletilirse, bu liman ya da yerde geminin yolculuğa devam edebilecek duruma geldiği ya da gelmesi gerektiği ana kadar geçen ek bekleme süresi içinde makul ölçüde verilmiş kaptan, zabit ve tayfa ücretleri ile bu kimseler için yapılmış bakım giderleri müşterek avarya içinde kabul edilecektir.

Yolculuk sırasında böyle bir hasara neden olabilecek kaza ya da olağan dışı bir durumla ilgili olmadığı halde, yükleme ya da sığınma yeri ya da limanında gemide hasar saptanmış olup, bu hasarın onarılması geminin yolculuğuna güven içinde devam edebilmesi yönünden gerekli de olsa, saptanan hasarın onarımı için

extra detention for repairs to damages so discovered shall not be admissible as general average even if the repairs are necessary for the safe prosecution of the voyage.

When the ship is condemned or does not proceed on her original voyage, wages and maintenance of the master, officers and crew and fuel and stores consumed shall be admitted as general average only up to the date of the ship's condemnation or of the abandonment of the voyage or up to the date of completion of discharge of cargo if the condemnation or abandonment takes place before that date.

Fuel and stores consumed during the extra period of detention shall be admitted as general average, except such fuel and stores as are consumed in effecting repairs not allowable in general average.

Port charges incurred during the extra period of detention shall likewise be admitted as general average except such charges as are incurred solely by reason of repairs not allowable in general average.

(c) For the purpose of this and the other Rules wages shall include all payments made to or for the benefit of the master, officers and crew, whether such payments be imposed by law upon the shipowners or be made under the terms or articles of employment.

(d) When overtime is paid to the master, officers or crew for maintenance of the ship or repairs, the cost of which is not allowable in general average, such overtime shall be allowed in general average only up to the saving in expense which would have been incurred and admitted as general average, had such overtime not been incurred.

Rule XII. — Damage to Cargo in Discharging, etc.

Damage to or loss of cargo, fuel or stores caused in the act of handling, discharging, storing, reloading and stowing shall be made good as general average, when and only when the cost of those measures respectively is admitted as general average.

Rule XIII. — Deductions from Cost of Repairs

Repairs to be allowed in general average shall not be subject to deductions in

geçen ek bekleme süresi içinde kaptan, zabit ve tayfaya ödenen ücretler ve bakım giderleri ile harcanan yakıt ve gereçler ve kumanya müşterek avaryadan sayılmayacaktır.

Gemi mahkum edilir ya da ilk yolculuğu yarıda bırakılırsa, yalnız geminin mahkum edilmesi ya da yolculuğunun bırakılması tarihine kadar olan kaptan, zabit ve tayfa ücretleri ve bakım giderleri ile harcanan yakıt ve gereçler giderleri; ya da geminin mahkum edilmesi ya da yolculuğunun bırakılması boşaltmanın tamamlanmasından önceki bir sürede meydana gelmişse, bu boşaltmanın bitimine kadar olan harcama ve giderler müşterek avarya olarak kabul edilecektir.

Müşterek avarya olarak kabul edilmeyen tamir sırasında harcanan yakıt ve gereçler hariç olmak üzere, ek bekleme süresi içinde harcanan yakıt ve gereçler, müşterek avarya olarak kabul edilecektir.

Ek bekleme süresi içinde doğan liman giderleri de müşterek avarya olarak kabul edilecek ancak, müşterek avaryadan sayılmayan tamir sırasında doğan bu tür giderler müşterek avarya olarak kabul edilmeyecektir.

(c) Gerek bu, gerek öteki Kuralların uygulanması yönünden, ister donatanın yasal yükümlülüğünden doğmuş olsun, ister iş sözleşmesine göre yapılsın, kaptan, zabit ve tayfalara veya onların yararına yapılan tüm ödemeler ücret sayılacaktır.

(d) Geminin bakımı ve onarımı için kaptan, zabit ve tayfaya ödenen fazla saatlerle çalışma ücreti müşterek avaryadan sayılmaz; ancak bu fazla çalışma yapılmamış olsa idi yapılması gerekecek ve müşterek avarya olarak kabul edilen giderlerin azaltılması için yapılan bu tür fazla çalışma müşterek avaryadan sayılacaktır.

KURAL XII-BOŞALTMADA YÜKE VERİLEN ZARARLAR, vb.

Yük, yakıt ve malzemenin aktarılması, boşaltılması, depolanması ve yeniden yüklenip istiflenmesi sırasında uğrayacakları hasar ya da yitme, bu eylemlerin giderleri müşterek avarya sayıldığı takdirde ve ancak o zaman müşterek avarya olarak kabul edilecektir.

KURAL XIII-ONARIM TUTARINDAN İNDİRİM

Müşterek avaryadan sayılan onarımlarda eski malzeme ve parçaların yenile-

respect of "new for old", where old material or parts are replaced by new unless the ship is over 15 years old in which case there shall be a deduction of one third. The deductions shall be regulated by the age of the ship from the 31st December of the year of completion of construction to the date of the general average act, except for insulation, life and similar boats, communications and navigational apparatus and exuipment, machinery and boilers for which the deductions shall be regulated by the age of the particular parts to which they apply.

The deductions shall be made only from the cost of the new material or parts when finished and ready to be installed in the ship.

No deduction shall be made in respect of provisions, stores, anchors and chain cables.

Drydock and slipway dues and costs of shifting the ship shall be allowed in full.

The costs of cleaning, painting or coating of bottom shall not be allowed in general average unless the bottom has been painted or coated within the 12 months preceding the date of the general average act in which case one-half of such costs shall be allowed.

Rule XIV. — Temporary Repairs

Where temporary repairs are effected to a ship at a port of loading, call or refuge, for the common safety, or of damage caused by general average sacrifice, the cost of such repairs shall be admitted as general average.

Where temporary repairs of accidental damage are effected in order to enable the adventure to be completed, the cost of such repairs shall be admitted as general average without regard to the saving, if any, to other interests, but only up to the saving in expense which would have been incurred and allowed in general average if such repairs had not been effected there.

No deductions "new for old" shall be made from the cost of temporary repairs allowable as general average.

Rule XV. — Loss of Freight

Loss of freight arising from damage to or loss of cargo shall be made good as general average, either when caused by a general average act, or when the damage to or loss of cargo is so made good.

Deduction shall be made from the

riyle değiştirilmesi dolayısıyla eski-yeni farkı indirimi yapılmaz; yalnız, gemi onbeş yaşından büyük olduğu takdirde üçte bir olarak böyle bir indirim yapılır. İndirimler gemi yapımının tamamlandığı yılın 31 Aralığından müşterek avaryanın vuku bulduğu tarihe kadar geçen süre dikkate alınarak saptanan gemi yaşına göre düzenlenir; ancak, tecrit malzemeleri, can filikaları ve benzerleri, haberleşme ve seyir cihaz ve aletleri, makina ve kazanlar için indirim bunlardan her birinin kendi yaşına göre düzenlenecektir.

İndirimler ancak yeni malzeme ya da parçaların bitmiş ve gemide yerine takılmaya hazır duruma getirilmiş halindeki değerinden yapılacaktır.

Kumanya, gereçler, demir (çapa) ve zincirler için indirim yapılmayacaktır.

Havuz ve kızaklama ücretleriyle geminin yerinin değiştirilmesi giderleri tam olarak kabul edilecektir.

Gemi karinası müşterek avarya hareketinden önceki 12 ay içinde astarlanıp boyanmışsa karina temizleme, astarlama ve boyama masraflarının yarısı müşterek avarya sayılacak, aksi halde karina temizleme, astarlama ve boyama masrafı müşterek avaryadan sayılmayacaktır.

KURAL XIV-GEÇİCİ ONARIMLAR

Bir yükleme, uğrama ya da barınma limanında bir gemi, müşterek esenlik için geçici olarak ya da müşterek avaryadan sayılacak bir fedakârlıktan doğan hasar geçici şekilde onarılırsa, bu onarım gideri müşterek avarya olarak kabul edilecektir.

Yolculuğun tamamlanmasını sağlamak için kazadan doğan hasar geçici olarak onarılmışsa, yapılan bu onarım masrafları, anılan onarım işleri yapılmamış olsaydı karşılaşılacak ve müşterek avarya olarak tazmin edilecek masraftan sağlanacak çıkar (tasarruf) ölçüsünde ve yapılmış masraflar yüzünden öteki ilgililerce elde edilebilecek çıkara (tasarrufa) bakılmaksızın müşterek avarya olarak kabul edilecektir.

Müşterek avaryadan sayılan geçici onarım masraflarından "eski-yeni farkı" için indirim yapılmayacaktır.

KURAL XV-NAVLUN YİTMESİ

İster bir müşterek avarya hareketinden, isterse yükün zararının müşterek avarya olarak kabul edilmesinden doğsun, yükün zararı (kaybı) ya da hasarından ötürü doğan navlun yitmesi müşterek avarya olarak ödenecektir.

amount of gross freight lost, of the charges which the owner thereof would have incurred to earn such freight, but has, in consequence of the sacrifice, not incurred.

Rule XVI.—Amount to be made good for Cargo Lost or Damaged by Sacrifice

The amount to be made good as general average for damage to or loss of cargo sacrificed shall be the loss which has been sustained thereby based on the value at the time of discharge, ascertained from the commercial invoice rendered to the receiver or if there is no such invoice from the shipped value. The value at the time of discharge shall include the cost of insurance and freight except insofar as such freight is at the risk of interests other than the cargo.

When cargo so damaged is sold and the amount of the damage has not been otherwise agreed, the loss to be made good in general average shall be the difference between the net proceeds of sale and the net sound value as computed in the first paragraph of this Rule.

Rule XVII.—Contributory Values

The contribution to a general average shall be made upon the actual net values of the property at the termination of the adventure except that the value of cargo shall be the value at the time of discharge, ascertained from the commercial invoice rendered to the receiver or if there is no such invoice from the shipped value. The value of the cargo shall include the cost of insurance and freight unless and insofar as such freight is at the risk of interests other than the cargo, deducting therefrom any loss or damage suffered by the cargo prior to or at the time of discharge. The value of the ship shall be assessed without taking into account the benefical or detrimental effect or any demise or time charterparty to which the ship may be committed.

To these values shall be added the amount made good as general average for property sacrificed, if not already included, deduction being made from the freight and passage money at risk of such charges and crew's wages as would not have been incurred in earning the freight had the ship and cargo been totally lost at the date of the general average act and have not been allowed as general average;

Yitirilmiş olan gayrısafi navlundan, donatanın onu kazanmak için yapmak zorunda bulunup da, fedakârlık dolayısıyla yapmaktan kurtulduğu harcamalar indirilecektir.

KURAL XVI-FEDAKARLIK SONUCU YÜK YİTMESİ (KAYBI) YA DA HASARI İÇİN TAZMİNAT TUTARI

Fedakârlık sonucu yitme ya da hasara uğrayan yük için müşterek avarya olarak ödenecek tazminat tutarı alıcıya verilmiş ticarî faturaya ya da böyle bir fatura yoksa yükleme değerine göre belirlenecek olan boşaltma zamanındaki değere dayanılarak saptanacaktır. Boşaltma zamanı değeri sigorta masrafını ve yükten başka ilgililerin riskinde olmak kaydıyla navlunu da kapsayacaktır.

Hasarlı yük satılmış ve hasar tutarı herhangi bir şekilde kararlaştırılmamış olursa, müşterek avaryadan tazmin edilecek zarar, birinci fıkraya göre hesaplanacak gerçek değerle satıştan sağlanan net para arasındaki fark kadar olacaktır.

KURAL XVII-GARAMEYE KATILMA DEĞERLERİ

Varlıklar (mâmelekler), müşterek avarya garamesine, yolculuk sonundaki gerçek safi (net) değerleriyle katılacaklar, ancak, yalnız yükün değeri, alıcıya verilmiş ticarî fatura ya da böyle bir fatura yoksa yükleme değerine göre saptanacak boşaltma zamanı değeriyle katılacaklardır. Yükün değeri saptanırken sigorta değeri ve navlun dahil edilir. Ancak navlun, navlunun yük ilgilileri dışında kalan ilgililerin riskinde olması halinde dahil edilir. Katılacak yük değerinden boşaltma zamanında ya da daha önce yükün karşılaştığı zarar ve ziyan tutarı indirilir. Gemiye değer biçilirken geminin bağlı bulunacağı çıplak ya da zaman esasına göre yapılmış navlun sözleşmesinin yararlı ya da zararlı etkisine bakılmayacaktır.

Bu değerlere daha önceden ilave edilmemişse, fedakârlıkta bulunan varlıklar için müşterek avarya olarak kabul edilen miktar eklenecektir. Geminin ve yükün müşterek avarya hareketi tarihinde tümüyle yitmesi halinde, navlunun kazanılması için giderler yapılmasına ve gemiadamlarının ücretlerinin ödenmesine gerek olmayacak ve müşterek avarya olarak kabul edilmeyecek rizikodaki navlun ve

deduction being also made from the value of the property of all extra charges incurred in respect thereof subsequently to the general average act, except such charges as are allowed in general average.

Where cargo is sold short of destination, however, it shall contribute upon the actual net proceeds of sale, with the addition of any amount made good as general average.

Passenger's luggage and personal effects not shipped under bill of lading shall not contribute in general average.

Rule XVIII.—Damage to Ship

The amount to be allowed as general average for damage or loss to the ship, her machinery and/or gear caused by a general average act shall be as follows:

(a) When repaired or replaced,

The actual, reasonable cost of repairing or replacing such damage or loss, subject to deductions in accordance with Rule XIII;

(b) When not repaired or replaced.

The reasonable depreciation arising from such damage or loss, but not exceeding the estimated cost of repairs. But where the ship is an actual total loss or when the cost of repairs of the damage would exceed the value of the ship when repaired, the amount to be allowed as general average shall be the difference between the estimated sound value of the ship after deducting therefrom the estimated cost of repairing damage which is not general average and the value of the ship in her damaged state which may be measured by the net proceeds of sale, if any.

Rule XIX.—Undeclared or Wrongfully Declared Cargo

Damage or loss caused to goods loaded without the knowledge of the Shipowner or his agent or to goods wilfully misdescribed at time of shipment shall not be allowed as general average, but such goods shall remain liable to contribute, if saved.

Damage or loss caused to goods which have been wrongfully declared on shipment at a value which is lower than their real value shall be contributed for at the

bilet ücretinden indirim yapılır. Aynı şekilde müşterek avarya içinde kabul edilmiş giderler dışında kalmak kaydıyla müşterek avarya hareketinden sonra yapılmış tüm ek giderler değerden düşülür.

Varış limanına varamadan satılan yük, garameye, net satış gelirine müşterek avarya tazminatı olarak kabul edilen herhangi bir meblağın eklenmesiyle bulunan değerle girer.

Konişmentolu olarak taşınmayan yolcu bagajı ve kişisel eşyalar müşterek avaryaya katılmayacaklardır.

KURAL XVIII-GEMİ HASARI

Bir müşterek avarya hareketi dolayısıyla gemide, makinasında ve / ya da donanımında olan zarar ya da hasar için müşterek avarya hesaplanması aşağıda gösterildiği şekilde olacaktır.

(a) Onarım ya da yenileme durumunda;

Kural XIII'deki indirimler yapılmak koşuluyla zarar ya da hasarın onarımı ya da yenilemenin gerçek ve makul bedeli kabul edilir.

(b) Onarım ya da yenileme yapılmamışsa;

Tahmini onarım bedelini aşmamak koşuluyla, zarar ya da hasardan doğan makul değer kaybı yapılır. Ancak, gemi gerçekten tam yittiği (ziyaya uğradığı) ya da onarıldığı takdirde onarım bedelinin gemi değerini aşacağının anlaşıldığı durumlarda müşterek avarya olarak kabul edilen meblağ, müşterek avarya sayılmayan hasarların tahmini onarım bedeli düşülerek bulunan geminin tahmini sağlam değeri ile ve varsa geminin satışından elde edilen safi gelirle belirlenebilecek geminin hasarlı değeri arasındaki fark olacaktır.

KURAL XIX-BİLDİRİLMEMİŞ YA DA YANLIŞ BİLDİRİLMİŞ YÜKLER

Donatan ya da temsilcisinin (acentesinin) haberi olmaksızın yüklenmiş yüklere ve yükleme sırasında nitelikleri bilerek yanlış bildirilmiş yüklere gelen zarar ve hasar müşterek avarya sayılmayacak, ancak bu mallar kurtarılmış olurlarsa garameye katılacaklardır (iştirak ettirileceklerdir).

Yüklemede yanlış olarak gerçek değerlerinden aşağı değerde oldukları bildirilmiş eşyalara olan zarar ya da hasar

declared value, but such goods shall contribute upon their actual value.

Rule XX. — Provision of Funds

A commission of 2 per cent. on general average disbursements other than the wages and maintenance of master, officers and crew and fuel and stores not replaced during the voyage, shall be allowed in general average, but when the funds are not provided by any of the contributing interests, the necessary cost of obtaining the funds required by means of a bottomry bond or otherwise, or the loss sustained by owners, of goods sold for the purpose, shall be allowed in general average.

The cost of insuring money advanced to pay for general average disbursements shall also be allowed in general average.

RULE XXI. — Interest on Losses Made Good in General Average

Interest shall be allowed on expenditure, sacrifices and allowances charged to general average at the rate of 7 per cent. per annum, until the date of the general average statement, due allowance being made for any interim reimbursement from the contributory interests or from the general average deposit fund.

Rule XXII. — Treatment of Cash Deposits

Where cash deposits have been collected in respect of cargo's liability for, general average, salvage or special charges, such deposits shall be paid without any delay into a special account in the joint names of a representative nominated on behalf of the shipowner and a representative nominated on behalf of the depositors in a bank to be approved by both. The sum so deposited together with accrued interest, if any, shall be held as security for payment to the parties entitled thereto of the general average, salvage or special charges payable by cargo in respect to which the deposits have been collected. Payments on account or refunds of deposits may be made if certified to in writing by the average adjuster. Such deposits and payments or refunds shall be without prejudice to the ultimate liability of the parties.

için bu eşyalar bildirilmiş değerlerine göre tazminat alacaklar, ancak garameye gerçek değerleriyle katılacaklardır.

KURAL XX-PARA AVANSLARI

Kaptan, zabit ve tayfa ücret ve bakım giderleriyle, yolculuk sırasında yenilenmemiş gereçler, yakıt ve kumanya için olan harcamalar hariç, müşterek avarya sayılan masraflar için % 2 oranında komisyon müşterek avarya içinde kabul edileceklerdir. Ancak, müşterek avarya gideri niteliğindeki harcama için gereken para garameye katılacak ilgililerden birisince sağlanmamışsa, paranın deniz ödüncü yoluyla ya da başka suretle elde edilmesi için yapılan harcamalar bu uğurda satılmış malların sahiplerinin uğradığı zararlar tümüyle müşterek avarya içinde kabul edileceklerdir.

Müşterek avarya giderlerini karşılamak için verilen paranın sigorta masrafı da müşterek avarya içinde kabul edilecektir.

KURAL XXI-MÜŞTEREK AVARYA ZARARLARI (KAYIPLARI) İÇİN FAİZ

Garameye iştirak eden ilgililerin yapmış oldukları ödemeler ya da hakkı olanların müşterek avarya mevcudundan (depozitosundan) alelhesap çektikleri paralar (ara ödemeler) gözönünde tutularak, müşterek avaryaya kabul edilen harcama, fedakârlıklar ve tazminat tutarına, müşterek avarya hesaplaşma (dispeç) tarihine kadar yıllık % 7 oranında faiz yürütülecektir.

KURAL XXII-NAKİT DEPOZİTOLARININ İŞLEMİ

Yükün müşterek avarya, kurtarma ücreti ya da özel masraflara iştirak borcunun teminatı olarak nakit depozitoları tahsil olunduğu takdirde, bu paralar bekletilmeksizin, biri donatan adına, öteki depo edenler adına seçilecek birer temsilci namına, her ikisinin kabul ettikleri bir bankada açılacak bir müşterek özel hesaba yatırılacaktır. Böylece yatırılmış olan paralar varsa faizleriyle birlikte, hak sahiplerinin teminatı olarak, yükün kendilerine müşterek avarya, kurtarma ya da özel harcamalardan dolayı yapmakla yükümlü bulunduğu ödemelere tahsis edilmek üzere saklanacaktır. Dispeççinin yazılı istemi ve izni ile mahsuben ödeme yapılabileceği gibi depozito iadesi de yapılabilir. Bu depozito, mahsuben yapılan ödemeler ya da iadelerin yapılması tarafların nihaî yükümlülüklerini etkilemeyecektir.

INCOTERMS 1953

EX WORKS

(ex factory, ex mill, ex plantation, ex warehouse, etc.)

A. *SELLER MUST:*

1. Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2. Place the goods at the disposal of the buyer at the time as provided in the contract, at the point of delivery named or which is usual for the delivery of such goods and for their loading on the conveyance to be provided by the buyer.

3. Provide at his own expense the packing, if any, that is necessary to enable the buyer to take delivery of the goods.

4. Give the buyer reasonable notice as to when the goods will be at his disposal.

5. Bear the cost of checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which are necessary for the purpose of placing the goods at the disposal of the buyer.

INKOTERMS 1953

İŞLETMELERDEN TESLİM

(Fabrikadan, imâlathaneden, zirai işletmeden, antrepodan, v.b. yerlerden yapılan teslimatlar)

A. SATICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Satış sözleşmesine uygun olarak malı sağlamak ve sözleşme gerektiriyorsa bunu kanıtlamak.

2. Malı sözleşme ile belirtilen zamanda ve yerde ya da bu tür malların alışılmış teslim yerinde alıcı tarafından sağlanacak taşıt araçlarına yüklemek üzere alıcının emrine hazır bulundurmak.

3. Alıcının malı teslim alabilmesi için malın ambalajlanması gerekiyorsa giderleri kendisine ait olmak üzere malı ambalajlatmak.

4. Malın ne zaman alıcının emrine hazır olacağını alıcıya uygun bir şekilde önceden bildirmek.

5. Malın alıcının emrine amâde tutabilmesi için gerekli olan kontrol işlemlerinin (kalite kontrolu, ölçü, tartı, sayma gibi) giderlerini karşılamak.

6- Bear all risks and expense of the goods until they have been placed at the disposal of the buyer at the time as provided in the contract, provided that the goods have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

7- Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents which are issued in the country of delivery and/or of origin and which the buyer may require for the purposes of exportation and/or of importation (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

B. BUYER MUST:

1- Take delivery of the goods as soon as they are placed at his disposal at the place and at the time, as provided in the contract, and pay the price as provided in the contract.

2- Bear all charges and risks of the goods from the time when they have been so placed at his disposal, provided that the goods have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

3- Bear any customs duties and taxes that may be levied by reason of exportation.

4- Where he shall have reserved to himself a period within which to take delivery of the goods and / or the right to choose the place of delivery, and should he fail to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the date of the expiration of the period fixed, provided that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

5- Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A.7, including the cost of certificates of origin, export licence and consular fees.

6. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, malı sözleşmede tayin edilen zamanda alıcının emrine amâde kılıncaya kadar bütün rizikolara ve giderlere katlanmak.

7. İhracat ve/ya da ithalât (ve gerekiyorsa başka ülkeden transit geçişleri) amaçları için alıcı istediği takdirde riziko ve gideri kendisine ait olmak üzere teslim ve/ya da çıkış ülkesinde düzenlenmiş bulunan her türlü belgelerin sağlanmasında her türlü yardımı yapmak.

B. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Malı sözleşmede şart koşulan yerde ve zamanda emrine amâde kılınır kılınmaz teslim almak ve sözleşmede şart koşulan mal bedelini ödemek.

2. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu; diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, malın emrine amâde kılındığı andan itibaren riziko ve giderlerine katlamak.

3. İhracat nedeniyle ödenmesi gerekli olan her türlü gümrük, resim ve vergilerine katlanmak.

4. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, malı teslim almak üzere bir süreyi ve/ya da teslim yerini seçmek hakkını kendine saklamış olup da zamanında talimat vermezse saptanan sürenin sona eriş tarihinden itibaren malların tüm rizikolarına ve bunun sonucu olarak ortaya çıkacak ek giderlere katlanmak.

5. Menşe şehadetnamesi, ihracat lisansı giderleri ve konsolosluk harçları dahil A.7 de belirtilen belgeleri elde etmek için yapılacak tüm giderleri karşılamak.

□

FOR-FOT

(free on rail).....(named departure point)

free on truck)...(named departure point)

A.SELLER MUST:

1- Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2- In the case of goods constituting either a wagon - load (carload, truckload) lot or a sufficient weight to obtain quantity rates for wagon loading, order in due time a wagon (car, truck) of suitable type and dimensions, equipped, where necessary, with tarpaulins, and load it as his own expense at the date or within the period fixed, the ordering of the wagon (car, truck) and the loading being carried out in accordance with the

FOR-FOT

Demirvolunda teslim.....(Saptanmış
(Franko vagon) hareket yeri
adı belirterek)

Taşıt aracında teslim.....(Saptanmış
(Franko kamyon, v.b.) hareket yeri
adı belirterek)

A.SATICININ YÜKÜMLÜLÜKLERI:

1. Satış sözleşmesine uygun olarak malı sağlamak ve sözleşme istiyorsa bunu kanıtlamak.

2. Mal bir vagon yükü (araba yükü, kamyon yükü) miktarında ise ya da bir vagon yükü ağırlığında ise, gerekli ise su geçirmez burandalı, uygun tipte ve boyutlarda donatılmış bir vagonu (arabayı, kamyonu) zamanında hazırlamak ve saptanmış tarih ya da zaman süresi içinde giderleri kendisine ait olmak üzere malı yükleyerek vagonu (araba, kamyon) hareket istasyonunun kurallarına uygun olarak hazırlamak ve yüklemeyi yerine

3- In the case of a load less than either a wagon-load, (carload, truckload) or a sufficient weight to obtain quantity rates for wagon loading, deliver the goods into the custody of the railway either at the dispatching station or, where such facilities are included in the rate of freight, into a vehicle provided by the railway, at the date or within the period fixed, unless the regulations of the dispatching station shall require the seller to load the goods on the wagon (car, truck).

Nevertheless, it shall be understood that if there are several stations at the point of departure, the seller may select the station which best suits his purpose, provided it customarily accepts goods for the destination nominated by the buyer, unless the buyer shall have reserved to himself the right to choose the dispatching station.

4- Subject to the provisions of article B.5 below, bear all costs and risks of the goods until such time as the wagon (car, truck) on which they are loaded shall have been delivered into the custody of the railway or, in the case provided for in article A.3, until such time as the goods shall have been delivered into the custody of the railway.

5- Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to dispatch the goods unpacked.

6- Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of loading the goods or of delivering them into the custody of the railway.

7- Give notice, without delay, to the buyer that the goods have been loaded or delivered into the custody of the railway.

8- At his own expense, provide the buyer, if customary, with the usual transport document.

9- Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.6), with the certificate of origin.

10- Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining the documents issued in the country of dispatch and/or of origin which the buyer may require for purposes of exportation and/or importation (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

B. BUYER MUST:

1. Give the seller in time the necessary instructions for dispatch

3. Malın bir vagon yükünden (araba yükü, kamyon yükü) az olması ya da ağırlık navlunu elde edebilecek bir vagon yükü ağırlığında olmaması durumunda hareket istasyonunun kuralları gereğince malın satıcı tarafından vagona (araba, kamyon) yüklenmesinin zorunlu bulunmaması şartıyla malın saptanan tarihte ya da süre içinde demiryolu idaresine ya da hareket istasyonuna kadar götürülmesi de navluna dahil ise demiryolu idaresi tarafından sağlanan bir araca koymak. Bununla beraber eğer hareket yerinde çeşitli istasyonlar var ise ve alıcı hareket istasyonunun seçim hakkını kendine saklamamışsa, alıcının bildirdiği varış yeri için mal alan alışılmış istasyon olmak şartıyla satıcının amacına en iyi şekilde uyan istasyonu seçebileceği anlaşılacaktır.

4. Aşağıdaki B.5 maddesine bağlı kalarak malın vagona (arabaya, kamyona) yüklenip demiryolu idaresine teslime ya da A.3 maddesinde belirtilen durumda malın demiryolu idaresine teslimine kadar geçen süre içinde malın bütün gider ve rizikolarına katlanmak.

5. Malı ambalajsız göndermek ticari gelenek değilse gideri kendisine ait olmak üzere malı alışılmış şekilde ambalajlatarak göndermek.

6. Malın yüklenmesi ya da demiryolu idaresine teslimi için olabilecek her türlü kontrol işlemlerinin (kalite kontrolu, ölçü, tartı, sayma gibi) giderlerini karşılamak.

7. Alıcıya, gecikmeden, malın yüklendiğini ya da demiryolu idaresine teslim edildiğini bildirmek.

8. Eğer gelenekse giderleri kendisine ait olmak üzere, alıcıya alışılmış taşıma belgesini sağlamak.

9. Alıcı istediği takdirde gideri (Bkz. B.6) alıcıya ait olmak üzere menşe şehadetnamesi sağlamak.

10. İhracat ve/ya da ithalat (ve gerekiyorsa başka ülkeden transit geçişleri) amaçları için alıcı istediği takdirde riziko ve gideri alıcıya ait olmak üzere gönderme ve/ya da çıkış ülkesinde düzenlenmiş bulunan her türlü belgeleri sağlamada her türlü yardımı yapmak.

B. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Malın gönderilmesi için satıcıya zamanında gerekli talimatı vermek

2. Take delivery of the goods from the time when they have been delivered into the custody of the railway and pay the price as provided in the contract.

2. Malın demiryolu idaresine teslimiden sonra teslim almak ve sözleşmede şart koşulan mal bedelini ödemek.

3. Bear all costs and risks of the goods (including the cost, if any, of hiring tarpaulins) from the time when the wagon (car, truck) on which the goods are loaded shall have been delivered into the custody of the railway or, in the case provided for in article A.3, from the time when the goods shall have been delivered into the custody of the railway.

3. Malın demiryolu idaresine teslim edilerek vagona (arabaya, kamyona) yüklenmesinden sonra ya da A.3 de belirtildiği üzere demiryolu idaresine teslimiden sonra (varsa buranda kira bedeli de dahil olmak üzere) malın bütün giderlerine ve rizikolarına katlanmak.

4. Bear any customs duties and taxes that may be levied by reason of exportation.

4. İhracat nedeniyle ödenmesi gerekli olan her türlü gümrük ve resimlerine katlanmak.

5. Where he shall have reserved to himself a period within which to give the seller instructions for dispatch and/or the right to choose the place of loading, and should he fail to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the time of expiration of the period fixed, provided, however, that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

5. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, malın gönderilmesi için satıcıya talimat vermek ve/ya da yükleme yerini seçme hakkını kendisine saklamış olup da zamanında talimat vermezse, bundan doğacak ek giderlerle saptanan sürenin sona ermesinden sonra yükü ilgilendiren bütün rizikolara katlanmak.

6. Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in articles A9 and 10 above, including the cost of certificates of origin and consular fees.

6. Menşe şehadetnamesi ve konsolosluk harçları dahil yukarıdaki A.9 ve 10 maddelerinde belirtilen belgelerin alınması için bütün gider ve resimleri karşılamak.

□

FAS

(free alongside ship).....
(named port of shipment)

A. SELLER MUST:

1. Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2. Deliver the goods alongside the vessel at the loading berth named by the buyer, at the named port of shipment, in the manner customary at the port, at the date or within the period stipulated, and notify the buyer, without delay, that the goods have been delivered alongside the vessel.

3. Render the buyer at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any export licence, or other governmental authorisation necessary for the export of the goods.

4. Subject to the provisions of articles B.3 and B.4 below, bear all costs and risks of the goods until such time as they shall have been effectively delivered

FAS

(Gemi bordasında teslim).....(saptanmış yükleme limanı adı belirtilerek)

A. SATICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Satış sözleşmesine uygun olarak malı sağlamak ve sözleşme istiyorsa bunu kanıtlamak.

2. Kararlaştırılan tarihte ya da süre içinde adı saptanan yükleme limanında, alıcı tarafından kararlaştırılan yükleme yerinde, limanın geleneklerine uygun olarak malı geminin bordasında teslim etmek ve gecikmeksizin alıcıya malın gemi bordasında teslim edildiğini bildirmek.

3. Alıcının istemesi üzerine gideri ve rizikosu alıcıya ait olmak üzere malın ihracı için gerekli olan her türlü ihracat lisansı ya da hükümet izninin alınmasında alıcıya her yardımı yapmak.

4. Aşağıdaki B.3 ve B.4 maddelerinin koşullarına bağlı kalarak, malın kararlaştırılan yükleme limanında gemi bordasında teslim edilmesi için satıcının

shipment, including the costs of any formalities which he shall have to fulfil in order to deliver the goods alongside the vessel.

5. Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to ship the goods unpacked.

6. Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of delivering the goods alongside the vessel.

7. Provide at his own expense the customary clean document in proof of delivery of the goods alongside the named vessel.

8. Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.5), with the certificate of origin.

9. Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents, other than that mentioned in article A.8, issued in the country of shipment and/or of origin (excluding a bill of lading and/or consular documents) and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

B. BUYER MUST:

1. Give the seller due notice of the name, loading berth of and delivery dates to the vessel.

2. Bear all the charges and risks of the goods from the time when they shall have been effectively delivered alongside the vessel at the named port of shipment, at the date or within the period stipulated, and pay the price as provided in the contract.

3. Bear any additional costs incurred because the vessel named by him shall have failed to arrive on time, or shall be unable to take the goods, or shall close for cargo earlier than the stipulated date, and all the risks of the goods from the time when the seller, shall have placed them at the buyer's disposal, provided, however, that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

4. Should he fail to name the vessel in

de dahil olmak üzere, malın fiilen gemi bordasında teslim edilmesine kadar olacak olan giderlerine ve rizikolarına katlanmak.

5. Malın ambalajsız olarak gemiye yüklenmesi ticari gelenek değilse gideri kendisine ait olmak üzere malı alışılmış şekilde ambalajlatarak teslim etmek.

6. Malın gemi bordasında teslimi için gerekli olan kontrol işlemleri (kalite kontrolu, ölçü, tartı, sayma gibi) için her türlü giderleri ödemek.

7. Gideri kendisine ait olmak üzere malın adı saptanan gemi bordasında teslim edildiğini kanıtlayan alışılmış temiz belgeyi sağlamak.

8. Alıcıya isteği üzerine, gideri ona ait olmak üzere menşe şehadetnamesi sağlamak. (Bkz: B. 5)

9. Alıcıya isteği üzerine, gideri ve rizikosu alıcıya ait olmak üzere, alıcının malları varış ülkesine ithal edebilmesi için (ve gerekiyorsa diğer bir ülkeden transit geçişleri için) isteyebileceği ve yukarıda A.8 de belirtilen belgelerden ayrı olmak üzere, yükleme ve/ya da çıkış ülkesince verilen (konişmento ve/ya da konsolosluk belgeleri dışında) gerekli belgelerin elde edilmesinde her türlü yardımı yapmak.

B. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Satıcıya malın yükleneceği geminin ve limanın adını, yükleme yerini ve gemiye teslim edileceği tarihleri, zamanında ve gerektiği şekilde bildirmek.

2. Sözleşmede şart koşulan süre içinde ya da tarihte belirtilen yükleme limanında malın gemi bordasında fiilen teslim edilmesinden sonra bütün giderlerine ve rizikolarına katlanmak ve sözleşmede şart koşulan mal bedelini ödemek.

3. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, alıcının tayin etmiş bulunduğu geminin zamanında limana varamaması ya da yükü alamaması ya da şart koşulan tarihten evvel yüklemesine son vermesi sonucunda doğacak bütün giderlere ve satıcının malı alıcının emrine amâde kılmış olmasından sonraki bütün rizikolara katlanmak.

4. Malın tümüyle sözleşme koşullarına

time or, if he shall have reserved to himself a period within which to take delivery of the goods and/or the right to choose the port of shipment, should he fail to give detailed instructions in time, bear any additional costs incurred because of such failure and all the risks of the goods from the date of expiration of the period stipulated for delivery, provided, however, that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

5. Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in articles A.3, A.8 and A.9 above.

uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, geminin ismini zamanında bildirmekte kusur ederse ya da kendine malı teslim alacağı bir süre ve/ya da yükleme limanını seçme hakkını saklamış olup da zamanında ayrıntılı talimat vermekte kusur ederse, böyle bir kusur yüzünden doğacak her türlü ek giderlere ve teslim için şart koşulan sürenin sona ermesi tarihinden itibaren malın bütün rizikolarına katlanmak.

5. Yukarıda A.3., A.8 ve A.9 maddelerinde belirtilen belgeleri elde etmek için yapılacak bütün giderleri karşılamak.

FOB

(free on board)....
(named port of shipment)

A. SELLER MUST:

1. Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2. Deliver the goods on board the vessel named by the buyer, at the named port of shipment, in the manner customary at the port, at the date or within the period stipulated, and notify the buyer, without delay, that the goods have been delivered on board the vessel.

3. At his own risk and expense obtain any export licence or other governmental authorisation necessary for the export of the goods.

4. Subject to the provisions of article B.3 and B.4 below, bear all costs and risks of the goods until such time as they shall have effectively passed the ship's rail at the named port of shipment, including any taxes, fees or charges levied because of exportation, as well as the costs of any formalities which he shall

FOB (1)

(Gemide teslim).....(Saptanan yükleme limanı belirtilerek)

A. SATICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Satış sözleşmesine uygun olarak malı sağlamak ve sözleşme gerektiriyorsa bunu kanıtlamak.

2. Malı satış sözleşmesinde kararlaştırılan yükleme limanında, sözleşmede saptanan tarihte ya da süre içinde liman geleneklerine uygun olarak, alıcı tarafından ismi bildirilen gemide teslim ederek gecikmeksizin malın gemiye teslim edildiğini alıcıya bildirmek.

3. Gideri ve rizikosu kendisine ait olmak üzere malın ihracı için gerekli her türlü ihracat lisansı ve diğer hükümet iznini almak.

4. Aşağıdaki B.3 ve B.4 maddelerinin koşullarına bağlı kalmak şartıyla malı gemiye yüklemek için gerekli olan formalitelerin giderleri ile beraber ihracat nedeniyle doğacak vergiler, ücretler, ya da harçlar da dahil olmak üzere malın gemi küpeştesini fiilen geçinceye kadar adı saptanan yükleme limanındaki bütün

have to fulfil in order to load the goods on board.

5. Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to ship the goods unpacked.

6. Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of delivering the goods.

7. Provide at his own expense the customary clean document in proof of delivery of the goods on board the named vessel.

8. Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.6), with the certificate of origin.

9. Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining a bill of lading and any documents, other than that mentioned in the previous article, issued in the country of shipment and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

giderlere ve rizikolara katlanmak.

5. Malın ambalajsız olarak gemiye yüklenmesi ticari gelenek değilse gideri kendisine ait olmak üzere malı alışılmış şekilde ambalajlatmak.

6. Malın teslimi için gerekli olacak her türlü kontrol işlemlerinin (kalite kontrolu, ölçme, tartma, sayma gibi) giderlerini ödemek.

7. Adı saptanan gemiye malın teslim edildiğini kanıtlayan alışılmış temiz belgeyi giderini karşılayarak sağlamak.

8. Alıcıya isteği üzerine gideri ona ait olmak üzere (Bkz: B.6) menşe şehadetnamesi sağlamak.

9. Alıcının isteği üzerine gider ve rizikosu kendisine ait olmak üzere malın varış ülkesine ithali için (ve gerekiyorsa başka ülkeden transit geçişi için) yükleme ve/ya da çıkış ülkesinde verilen ve bir evvelki maddede belirtilenden başka her türlü belgelerin ve bir konişmentonun sağlanmasında alıcıya her türlü yardımı yapmak.

(1) Dilimize FOB kısaltması "Gemi bordasında teslim" olarak geçmiştir. Ancak yapmış olduğum araştırma sonucunda "on board" deyiminin gemi bordası (yanı) ile bir ilişkisi olmadığını, buna karşılık geminin içini tanımladığı kanısını bende uyandırmış bulunmaktadır. Ayrıca, Türk Ticaret Kanunu Madde 1138, FOB satış için yükleme giderlerini de satıcıya yüklemiş olması bunu kanıtlamaktadır. FOB için diger bir uygulama da, "Gemi güvertesinde teslim" olarak yapılmaktadır. Her ne kadar gemi güvertesine de yük konulmakta ise de burada anlamı "Gemi ambarı" olmalıdır. Çünkü genellikle yükün yeri güverte değil ambar v.b. yerlerdir. İstifi de içine alan FOB satış için "FOB stowed" "Gemi bordasında teslim" için "FAS" kısaltmalarını kullanmak doğru olacaktır.

B. BUYER MUST:

1. At his own expense, charter a vessel or reserve the necessary space on board a vessel and give the seller due notice of the name, loading berth of and delivery dates to the vessel.

2. Bear all costs and risks of the goods from the time when they shall have effectively passed the ship's rail at the named port of shipment, and pay the price as provided in the contract.

3. Bear any additional costs incurred because the vessel named by him shall have failed to arrive on the stipulated date or by the end of the period specified or shall be unable to take the goods or shall close for cargo earlier than the stipulated date or the end of the period specified and all the risks of the goods from the date of expiration of the period stipulated, provided, however, that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

4. Should he fail to name the vessel in time or, if he shall havereservedto himself a period within which to take delivery of the goods and/or the right to choose the port of shipment, should he fail to give detailed instructions in time, bear any additional costs incurred because of such failure, and all the risks of the goods from the date of expiration of the period stipulated for delivery, provided, however, that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

5. Pay any costs and charges for obtaining a bill of lading if incurred under article A.9 above.

6. Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in articles A.8 and A.9 above, including the cost of certificates of origin and consular documents.

B. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Navlunu kendisine ait olmak üzere bir gemi kiralamak ya da yeterli yeri bir gemide ayırtmak ve geminin adını, yükleme yerini ve gemiye yükleme tarihlerini satıcıya zamanında gerektiği şekilde bildirmek.

2. Malın, adı belirtilen yükleme limanında geminin kıpeştesini fiilen geçtiği andan itibaren bütün giderlerine ve rizikolarına katlanmak ve sözleşmede şart koşulan mal bedelini ödemek.

3. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, kendisi tarafından adı belirtilen geminin şart koşulan tarihte ya da belirtilen süre sonunda varamaması ya da malları alamaması ya da şart koşulan tarihten ya da belirtilen sürenin sona ermesinden daha evvel yük almayı kesmesi nedeniyle doğacak her türlü ek giderlere ve şart koşulan sürenin sona ermesinden sonra malların tüm rizikolarına katlanmak.

4. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, geminin ismini zamanında bildirmekte kusur ederse ya da malı teslim almak için bir süreyi ve/ya da yükleme limanını seçmek hakkını kendine ayırmış olup ta zamanında ayrıntılı talimat vermekte kusur ederse bu gibi kusur yüzünden doğacak her türlü ek giderlere ve teslim için şart koşulan sürenin sonundan itibaren malın bütün rizikolarına katlanmak.

5. Yukarıdaki A.9 maddesine göre yapılmışsa, bir konişmento almak için her türlü giderleri ödemek.

6. Menşe şehadetnamesi ve konsolosluk belgeleri dahil yukarıdaki A.8 ve A.9 maddelerinde adı geçen belgeleri almak için yapılan tüm giderleri ödemek.

C and F

(cost and freight)....
(named port of destination)

A. SELLER MUST:

1. Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2. Contract on usual terms at his own expense for the carriage of the goods to the agreed port of destination by the usual route, in a seagoing vessel (not being a sailing vessel) of the type normally used for the transport of goods of the contract description, and pay freight charges and any charges for unloading at the port of discharge which may be levied by regular shipping lines at the time and port of shipment.

3. At his own risk and expense obtain any export licence or other governmental authorisation necessary for the export of the goods.

4. Load the goods at his own expense on board the vessel at the port of shipment and at the date or within the period fixed or, if neither date nor time have been stipulated, within a reasonable time.

C and F

(Mal bedeli ve navlun).....(Saptanmış varış limanı adı belirtilerek)

A. SATICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Satış sözleşmesine uygun olarak malı sağlamak ve sözleşme gerektiriyorsa bunu kanıtlamak.

2. Sözleşmedeki türden malı, anlaşmaya varılmış varış limanına, alışılmış yoldan normal olarak taşıyabilecek bir açık deniz gemisi (yelkenli gemi olmamak üzere) ile taşınması için giderleri kendisine ait olmak üzere alışılmış koşulları içeren bir sözleşme yaparak navlunu ve düzenli hat seferleri yapan gemicilik şirketi tarafından yükleme limanında ve yükleme zamanında alınan boşaltma limanındaki her türlü boşaltma giderlerini karşılamak.

3. Gideri ve rizikosu kendisine ait olmak üzere malın ihracı için gerekli her türlü ihracat lisansı ya da diğer hükümet izinin almak.

4. Gideri kendisine ait olmak üzere yükleme limanında saptanan tarih ya da süre içinde ya da tarih ya da süre şart koşulmamışsa makul bir süre içinde malı yüklemek ve malın gemiye yüklendiğini

and notify the buyer, without delay, that the goods have been loaded on board the vessel.

5. Subject to the provisions of article B.4 below, bear all risks of the goods until such time as they shall have effectively passed the ship's rail at the port of shipment.

6. At his own expense furnish to the buyer without delay a clean negotiable bill of lading for the agreed port of destination, as well as the invoice of the goods shipped. The bill of lading must cover the contract goods, be dated within the period agreed for shipment, and provide by endorsement or otherwise for delivery to the order of the buyer or buyer's agreed representative. Such bill of lading must be a full set of "on board" or "shipped" bills of lading, or a "received for shipment" bill of lading duly endorsed by the shipping company to the effect that the goods are on board, such endorsement to be dated within the period agreed for shipment. If the bill of lading contains a reference to the charter-party, the seller must also provide a copy of this latter document.

Note: A clean bill of lading is one which bears no superimposed clauses expressly declaring a defective condition of the goods or packaging.

The following clauses do not convert a clean into an unclean bill of lading:
a) clauses which do not expressly state that the goods or packaging are unsatisfactory, e.g. "second-hand cases", "used drums", etc.; *b*) clauses which emphasize carrier's non-liability for risks arising through the nature of the goods or the packaging; *c*) clauses which disclaim on the part of the carrier knowledge of contents, weight, measurement, quality, or technical specification of the goods.

7. Provide at his own expense the customary packaging of the goods, unless it is the custom of the trade to ship the goods unpacked.

8. Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of loading the goods.

9. Pay any dues and taxes incurred in respect of the goods up to the time of their loading, including any taxes, fees or charges levied because of exportation, as

alıcıya gecikmeksizin bildirmek.

5. Aşağıdaki B.4 maddesinin hükümlerine bağlı kalmak şartıyla yükleme limanında malın geminin küpeştesini fiilen geçmiş oluncaya kadar bütün rizikolarına katlanmak.

6. Gideri kendisine ait olmak üzere anlaşmaya varılan varış limanı için temiz ciro edilebilir bir konişmento ve yüklenen malın faturası gecikmeksizin alıcıya verilecektir. Konişmento sözleşme malını içermeli ve malın gemiye yüklenmesi için kararlaştırılan süre içinde olan bir tarihi taşımalı ve malın ciro ya da başka surette alıcının ya da alıcı mümessilinin emrine teslimini gerçekleştirmelidir. Böyle bir konişmento tam takım "gemide" ya da "yüklendi" konişmentosu ya da yükleme için kararlaştırılan süre içindeki tarihi içeren ve gemicilik şirketi tarafından malın gemide olduğunu gösteren gerektiği şekilde ciro edilmiş olan "tesellüm konişmentosu" olmalıdır. Eğer konişmentoda kira sözleşmesine (çarter partili) atıf yapılmışsa kira sözleşmesinden de bir kopya sağlanmalıdır.

Not: Temiz bir konişmento malın ya da ambalajının bir kusuru olduğunu ifade etmeyen bir konişmentodur.

Aşağıdaki klozlar (kayıtlar) bir konişmentoyu rezerveli konişmento yapmaz:
a) Malın ya da ambalajının yetersiz olduğunu kesin surette belirtmezse, örneğin "Kullanılmış sandıklar", "kullanılmış fıçılar" v.b. kayıtlar; b) "Malın ya da ambalajının doğasından doğacak rizikolardan taşıyıcının sorumlu olmayacağı kayıtları; c) Taşıyan tarafından malın içeriği, ağırlığı, niteliği, ölçüsü, teknik özellikleri bilinmiyor kayıtları.

7. Malı ambalajsız göndermek ticarî gelenek değilse gideri kendisine ait olmak üzere malı alışılmış şekilde ambalajlatmak.

8. Malın yüklenmesi için gerekli olan her türlü kontrol işlemlerinin (kalite kontrolu, ölçü, tartı, sayma gibi) giderlerini karşılamak.

9. Malın gemiye yüklenmesi için gerekli tüm işlem giderleri ile ihraç nedeniyle ödenmesi gerekli olan tüm vergi, resim ve harçlar da dahil olmak üzere yükleme

well as the costs of any formalities which he shall have to fulfil in order to load the goods on board.

10. Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.5), with the certificate of origin and the consular invoice.

11. Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents, other than those mentioned in the previous article, issues in the country of shipment and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

B.BUYER MUST:

1. Accept the documents when tendered by the seller, if they are in conformity with the contract of sale, and pay the price as provided in the contract.

2. Receive the goods at the agreed port of destination and bear, with the exception of the freight, all costs and charges incurred in respect of the goods in the course of their transit by sea until their arrival at the port of destination, as well as unloading costs, including lighterage and wharfage charges, unless such costs and charges shall have been included in the freight or collected by the steamship company at the time freight was paid.

Note: If the goods are sold "C & F landed", unloading coasts, including lighterage and wharfage charges, are borne by the seller.

3- Bear all risks of the goods from the time when they shall have effectively passed the ship's rail at the port of shipment.

4- In case he may have reserved to himself a period within which to have the goods shipped and/or the right to choose the port of destination, and he fails to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the date of the expiration of the period fixed for shipment, provided always that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside

anına kadar malla ilgili tahakkuk edecek her türlü resim ve harçları ödemek.

10. Alıcıya isteği üzerine, gideri kendisine ait olmak üzere (Bkz: B.5) menşe şehadetnamesi ve konsolosluk belgesi sağlamak.

11. Alıcının isteği üzerine gideri ve rizikosu alıcıya ait olmak üzere malın varış yeri ülkesine ithali için (ve gerekiyorsa başka ülkeden transit geçişi için) yükleme ve/ya da çıkış ülkesinde verilen ve bir evvelki maddede belirtilenden başka her türlü belgelerin sağlanmasında alıcıya her türlü yardımı yapmak.

B. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Satış sözleşmesine uygun olduğu takdirde satıcı tarafından verilen belgeleri kabul etmek ve sözleşmede şart koşulan mal bedelini ödemek.

2. Kararlaştırılmış bulunan varış limanında malı teslim almak ve navlun hariç olmak üzere malın varma limanına varışına kadar denizde taşıma sırasında olacak bütün giderlere ve navluna dahil olmamak ya da navlun ödendiği zaman gemi şirketi tarafından tahsil edilmemiş olmak şartıyla mavna ve rıhtıma kadar taşıma ücreti dahil boşaltma giderlerine katlanmak.

Not: Eğer mal "C and F landed (karaya çıkarma)" dahil olmak üzere satılmışsa mavna ve rıhtım taşıma ücreti de dahil olmak üzere boşaltma giderleri de satıcı tarafından karşılanacaktır.

3. Mal yükleme limanında gemi küpeştesini fiilen geçtikten sonra malın tüm rizikolarına katlanmak.

4. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, kendine malın yüklenmesi için bir süre ve/ya da varış limanını seçmek hakkını saklamış olup da zamanında talimat vermekte kusur ederse, bu yüzden doğacak ek giderlere ve yükleme için saptanan sürenin sona ermesinden itibaren bütün rizikolara katlanmak.

or otherwise identified as the contract goods.

5. Pay the costs and charges incurred in obtaining the certificate of origin and consular documents.

6. Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A.11 above.

7. Pay all customs duties as well as any other duties and taxes payable at the time of or by reason of the importation.

8. Procure and provide at his own risk and expense any import licence or permit or the like which he may require for the importation of the goods at destination.

5. Menşe şehadetnamesi ve konsolosluk belgeleri elde etmede doğacak tüm gider ve harçları ödemek.

6. Yukarıda A. 11 maddesinde belirtilen belgeleri elde etmede doğacak tüm giderleri ve harçları ödemek.

7. Malın ithali için ya da ithal sırasında gerekli olan her türlü resim ve vergilerle birlikte gümrük resimlerini ödemek.

8. Gider ve rizikosu kendisine ait olmak üzere, varış yerinde malın ithali için gerekli olan her türlü ithal lisansı ya da permisi ya da benzerini sağlamak.

□

CIF

(cost, insurance, freight)...
(named port of destination)

A. SELLER MUST:

1- Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2- Contract on usual terms at his own expense for the carriage of the goods to the agreed port of desination by the usual route, in a seagoing vessel (not being a sailing vessel) of the type normally used for the transport of goods of the contract description, and pay freight charges and any charges for unloading at the port of discharge which may be levied by regular shipping lines at the time and port of shipment.

3- At his own risk and expense obtain any export licence or other governmental authorisation necessary for the export of the goods.

4- Load the goods at his own expense on board the vessel at the port of shipment and the date or within the period fixed or, if neither date nor time

CIF

(Mal bedeli, sigorta, navlun).....(Saptanmış varış limanı adı belirtilerek)

A. SATICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Satış sözleşmesine uygun olarak malı sağlamak ve sözleşme gerektiriyorsa bunu kanıtlamak.

2. Sözleşmedeki türden malı, anlaşmaya varılmış varış limanına, alışılmış yoldan normal olarak taşıyabilecek bir açık deniz gemisi (yelkenli gemi olmamak üzere) ile taşınması için giderleri kendisine ait olmak üzere alışılmış koşulları içeren bir sözleşme yaparak navlunu ve düzenli hat seferleri yapan gemicilik şirketi tarafından yükleme limanında ve yükleme zamanında alınan boşaltma limanındaki her türlü boşaltma giderlerini karşılamak.

3. Gideri ve rizikosu kendisine ait olmak üzere malın ihracı için gerekli her türlü ihracat lisansı ya da diğer hükümet iznini almak.

4. Gideri kendisine ait olmak üzere yükleme limanında saptanan tarih ya da süre içinde ya da tarih ya da süre şart koşulmamışsa makul bir süre içinde malı

have been stipulated, within a reasonable time, and notify the buyer, without delay, that the goods have been loaded on board the vessel.

5. Procure, at his own cost and in a transferable form, a policy of marine insurance against the risks of the carriage involved in the contract. The insurance shall be contracted with underwriters or insurance companies of good repute on FPA terms as listed in the Appendix (1) and shall cover the CIF price plus ten per cent. The insurance shall be provided in the currency of the contract, if procurable (2).

(1) The insurance conditions listed in Part I of the Appendix (p.40) have been drawn up in consultation with the International Union of Marine Insurance as giving essential quarantees which are, in business practice, equivalent to each other.

Part II of the Appendix (p.44) contains, as an example, the full wording of one of the insurance conditions listed in Part I, namely, "Institute Cargo Clauses (FPA)" dated 11.2.46.

(2) CIF A.5 provides for the minimum terms (FPA) and period of insurance (warehouse to warehouse), as listed in Part I of the Appendix (p.40). Attention is invited to paragraphs 4-7 of the Introduction. The basis of "Incoterms 1953" is that, in matters on which there are major differences of practice, it provides that the contract-price will include minimum liabilities for the seller. Whenever the buyer wishes more than the minimum liability to be included in the contract, then he should take care to specifty that the basis of the contract is to be "Incoterms 1953" with whatever addition he requires. For instance, if he requires WA insurance instead of FPA insurance, the contract may specify "Incoterms 1953 CIF with WA insurance".

yüklemek ve malın gemiye yüklendiğini alıcıya gecikmeksizin bildirmek.

5. Gideri kendisine ait olmak üzere ve sözleşmede söz konusu olan taşımanın rizikolarına karşı devredilebilir şekilde yapılmış bir deniz sigorta poliçesi yaptırmak. Bu sigorta poliçesi Ek (1) de belirtilen FPA koşullarını ve % 10 fazlası ile CIF değeri içermek üzere iyi bilinen ve onurlu bir sigorta şirketi ya da sigortacılarla mümkünse sözleşmede yazılı olan para üzerinden yapılacaktır.(2)

(1) Ek'in (Bu çeviriye alınmamıştır) birinci bölümünde yazılı olan sigorta koşulları Uluslararası Deniz Sigortaları Birliği ile yapılan danışmadan sonra düzenlenmiş olup iş uygulamasından aynı anlamda olan ana güvenceleri vermektedir.
Ek'in (Bu çeviriye alınmamıştır) ikinci bölümü, birinci bölümde adı geçen sigorta koşullarından 11.2.46 tarihli "Enstitü Yük Koşulları (FPA)"nın tam metnini bir örnek olmak üzere içermektedir.

(2) CIF A.5,FPA olarak en az yükümlülükleri ve sigorta süreci olarak da EK'in (Bu çeviriye alınmamıştır) birinci bölümünde belirtilen (depodan depoya - mağazadan mağazaya)yı sağlar. Giriş yazısının (bu çeviriye alınmamıştır) 4-7 paragraflarına dikkat edilmelidir. 'Incoterms 1953'ün ana prensibi uygulamada büyük ayrıcalıklar olduğunda sözleşme bedelinin satıcı için en az yükümlülükleri getirecektir. Alıcı en az yükümlülükten daha fazlasının sözleşmeye konulmasını isterse, sözleşmenin gerekli gördüğü bu ilavelerle "1953 Incoterms"in üzerinden yapıldığını belirtmelidir. Örneğin FPA yerine WA istiyorsa sözleşmeye "Incoterms 1953 CIF with WA insurance - 1953 Incorterms CIF Hususi Avarya dahil sigortası" şartı konulmalıdır.

Unless otherwise agreed, the risks of carriage shall not include special risks that are covered in specific trades or against which the buyer may wish individual protection. Among the special risks that should be considered and agreed upon between seller and buyer are theft, pilferage, leakage, breakage, chipping, sweat, contact with other cargoes and others peculiar to any particular trade.

When required by the buyer, the seller shall provide, at the buyer's expense, war risk insurance in the currency of the contract, if procurable.

6- Subject to the provisions of article B.4 below, bear all risks of the goods until such time as they shall have effectively passed the ship's rail at the port of shipment.

7- At his own expense furnish to the buyer without delay a clean negotiable bill of lading for the agreed port of destination, as well as the invoice of the goods shipped and the insurance policy or, should the insurance policy not be available at the time the documents are tendered, a certificate of insurance issued under the authority of the underwriters and conveying to the bearer the same rights as if he were in possession of the policy and reproducing the essential provisions thereof. The bill of lading must cover the contract goods, be dated within the period agreed for shipment, and provide by endorsement or otherwise for delivery to the order of the buyer or buyer's agreed representative. Such bill of lading must be a full set of "on board" or "shipped" bills of lading, or a "received for shipment" bill of lading duly endorsed by the shipping company to the effect that the goods are on board, such endorsement to be dated within the period agreed for shipment. If the bill of lading contains a reference to the charter party, the seller must also provide a copy of this latter document.

Note: A clean bill of lading is one which bears no superimposed clauses expressly declaring a defective condition of the goods or packaging.

The following clauses do not convert a clean into an unclean bill of lading:

a) clauses which do not expressly state that the goods or packaging are unsatisfactory, e.g. "second-hand cases", "used

Aksi kararlaştırılmış olmadıkça taşıma rizikoları belirli ticarette güvence altına alınan özel rizikoları ya da alıcının isteyebileceği bireysel korumayı içermeyecektir. Satıcı ve alıcı anlaşmaya varırlarsa özel rizikolar arasında çalınma, aşırma, akma, kırılma, dağılma, terleme, başka yüklere değme ve her türlü özel ticarete özgü başka rizikolar kabul edilebilir.

Alıcı tarafından istendiğinde, satıcı, gideri alıcıya ait olmak üzere, mümkünse sözleşmede belirtilen para cinsi üzerinden bir savaş sigorta poliçesi sağlayacaktır.

6. Aşağıda B.4 koşulu saklı kalmak üzere, yükleme limanında malın gemi küpeştesini fiilen geçmesine kadar doğacak bütün rizikolara katlanmak.

7. Gideri kendisine ait olmak üzere alıcıya kararlaştırılan varış limanı için ciro edilebilir temiz bir konişmento ve yüklenen malın faturası ile sigorta poliçesi ya da belgeler verildiği zaman sigorta poliçesini sağlamak olanaksız ise, sigortacı tarafından düzenlenen, hâmiline sigorta poliçesinin verdiği hakları sağlayan ve sigorta poliçesinin ana hükümlerini içeren geçici sigorta belgesi gecikmeden verilecektir. Konişmento sözleşme malını içermeli ve malın gemiye yüklenmesi için kararlaştırılan süre içinde olan bir tarihi taşımalı ve malın ciro ya da başka surette alıcının ya da alıcı mümessilinin emrine teslimini gerçekleştirmelidir. Böyle bir konişmento tam takım "gemide" ya da "yüklendi" konişmentosu ya da yükleme için kararlaştırılan süre içindeki tarihi içeren ve gemicilik şirketi tarafından malın gemide olduğunu gösteren gerektiği şekilde cire edilmiş olan "tesellüm konişmentosu" olmalıdır. Eğer konişmentoda kira sözleşmesine (çarter parti) atıf yapılmışsa kira sözleşmesinden de bir kopya sağlanmalıdır.

Not: Temiz bir konişmento malın ya da ambalajının bir kusuru olduğunu ifade etmeyen bir konişmentodur.

Aşağıdaki kayıtlar (şerhler) bir konişmentoyu rezerveli konişmento yapmaz;

a) Malın ya da ambalajının yetersiz olduğunu kesin surette belirtmezse, örneğin "kullanılmış sandıklar", "kullanılmış

drums", etc.; b) clauses which emphasize the carrier's non-liability for risks arising through the nature of the goods or the packaging; c) clauses which disclaim on the part of the carrier knowledge of contents, weight, measurement, quality, or technical specification of the goods.

8- Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to ship the goods unpacked.

9- Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of loading the goods.

10- Pay any dues and taxes incurred in respect of the goods up to the time of their loading, including any taxes, fees or charges levied because of exportation, as well as the costs of any formalities which he shall have to fulfil in order to load the goods on board.

11. Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.5), with the certificate of origin and the consular invoice.

12. Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents, other than those mentioned in the previous article, issued in the country of shipment and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

B.BUYER MUST:

1- Accept the documents when tendered by the seller, if they are in conformity with the contract of sale, and pay the price as provided in the contract.

2- Receive the goods at the agreed port of destination and bear, with the exception of the freight and marine insurance all costs and charges incurred in respect of the goods in the course of their transit by sea until their arrival at the port of destination, as well as unloading costs, including lighterage and wharfage charges, unless such costs and charges shall have been included in the freight or collected by the steamship company at the time freight was paid.

If war insurance is provided, it shall be at the expense of the buyer (see A.6).

fiçilar" v.b. kayıtlar, b) "Malın ya da ambalajının doğasından doğacak rizikolardan taşıyıcının sorumlu olmayacağı kayıtları, c) Malın içeriği, ağırlığı, ölçüsü, teknik özellikleri bilinmiyor kayıtları.

8. Malı ambalajsız göndermek ticari gelenek değilse gideri kendisine ait olmak üzere malı alışılmış şekilde ambalajlatmak.

9. Malın yüklenmesi için gerekli olan her türlü kontrol işlemlerinin (kalite kontrolu, ölçü, tartı, sayma gibi) giderlerini karşılamak.

10. Malın gemiye yüklenmesi için gerekli tüm işlem giderleri ile ihraç nedeniyle ödenmesi gerekli olan tüm vergi, resim ve harçlar dahil olmak üzere yükleme anına kadar malla ilgili tahakkuk edecek her türlü resim ve harçları ödemek.

11. Alıcıya isteği üzerine gideri kendisine ait olmak üzere (Bkz: B.5) menşe şehadetnamesi ve konsolosluk belgesi sağlamak.

12. Alıcının isteği üzerine gideri ve rizikosu kendisine ait olmak üzere malın varış yeri ülkesine ithali için (ve gerekiyorsa başka ülkeden transit geçişi için) yükleme ve/ya da çıkış ülkesinde verilen ve bir evvelki maddede belirtilenden başka her türlü belgelerin sağlanmasında alıcıya her türlü yardımı yapmak.

B. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Satış sözleşmesine uygun olduğu takdirde satıcı tarafından verilen belgeleri kabul etmek ve sözleşmede şart koşulan mal bedelini ödemek.

2. Kararlaştırılmış bulunan varış limanında malı teslim almak ve navlun ve deniz sigortası hariç olmak üzere malın varma limanına varışına kadar denizde taşıma sırasında olacak bütün giderlere ve navluna dahil olmamak ya da navlun ödendiği zaman gemi şirketi tarafından tahsil edilmemiş olmak şartıyla mavna ve rıhtıma kadar taşıma ücreti dahil boşaltma giderlerine katlanmak.

Eğer savaş sigortası yapılmışsa bunun gideri alıcı tarafından ödenecektir. (Bkz: A.5)

Note: If the goods are sold "CIF landed', unloading costs, including lighterage and wharfage charges, are borne by the seller.

3. Bear all risks of the goods from the time when they shall have effectively passed the ship's rail at the port of shipment.

4. In case he may have reserved to himself a period within which to have the goods shipped and/or the right to choose the port of destination, and he fails to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the date of the expiration of the period fixed for shipment, provided always that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

5. Pay the costs and charges incurred in obtaining the certificate of origin and consular documents.

6. Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A.12 above.

7. Pay all customs duties as well as any other duties and taxes payable at the time of or by reason of the importation.

8. Procure and provide at his own risk and expense any import licence or permit or the like which he may require for the importation of the goods at destination.

Not: Eğer mal "CIF landed (karaya çıkarma)" dahil olmak üzere satılmışsa mavna ve rıhtıma taşıma ücreti de dahil olmak üzere boşaltma giderleri de satıcı tarafından karşılanacaktır.

3. Mal yükleme limanında gemi küpeştesini fiilen geçtikten sonra malın tüm rizikolarına katlanmak.

4. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, kendine malın yüklenmesi için bir süre ve/ya da varış limanını seçmek hakkını saklamış olup da zamanında talimat vermekte kusur ederse, bu yüzden doğacak ek giderlere ve yükleme için saptanan sürenin sona ermesinden itibaren bütün rizikolara katlanmak.

5. Menşe şehadetnamesi ve konsolosluk belgeleri elde etmede doğacak tüm gider ve harçları ödemek.

6. Yukarıda A.12 maddesinde belirtilen belgeleri elde etmede doğacak tüm giderleri ve harçları ödemek.

7. Malın ithali için ya da ithal sırasında gerekli olan her türlü resim ve vergilerle birlikte gümrük resimlerini ödemek.

8. Gider ve rizikosu kendisine ait olmak üzere, varış yerinde malın ithali için gerekli olan her türlü ithal lisansı ya da permisi ya da benzerini sağlamak.

FREIGHT OR CARRIAGE PAID TO ...

.... (named point of destination)
(Inland (1) Transport only)

A. SELLER MUST:

1. Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2. Forward the goods at his own expense, at the date or within the period fixed, to the agreed delivery point at the place of destination. If the delivery point is not agreed or is not determined by custom, the seller may select the delivery point at the place of destination which best suits his purpose.

3. Subject to the provisions of article B.3 below, bear all risks of the goods until they shall have been delivered into the custody of the first carrier, at the time as provided in the contract.

4. Give notice, without delay, to the buyer that the goods have been delivered into the custody of the first carrier.

5. Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to dispatch the goods unpacked.

6. Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of loading the goods or of delivering them into the custody of the first carrier.

(1) Includes all trade, national and international, by road, rail and inland waterways.

NAVLUN YA DA TAŞIMA ÜCRETİ ...A KADAR ÖDENMİŞ OLARAK

...(Saptanmış varış yeri adı belirtilerek)
(Yalnız kara (1) taşımacılığında)

A. SATICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Satış sözleşmesine uygun olarak malı sağlamak ve sözleşme gerektiriyorsa bunu kanıtlamak.

2. Malı saptanan tarihte ya da süre içinde gideri kendisine ait olmak üzere anlaşmaya varılan varış yerine göndermek. Eğer teslim yeri için bir anlaşma yoksa ya da geleneklerce tayin edilmemişse satıcı kendisinin amacına en uygun olan varış yerinde teslim yerini seçebilir.

3. Aşağıdaki B.3 hükmü saklı kalmak şartıyla, sözleşmede şart koşulan zaman içinde malı birinci taşıyıcının uhdesine teslim edinceye kadar malın bütün rizikolarına katlanmak.

4. Malın birinci taşıyıcının uhdesine teslim edildiğini gecikmeden alıcıya bildirmek.

5. Malı ambalajsız göndermek ticari gelenek değilse gideri kendisine ait olmak üzere malı alışılmış şekilde ambalajlatmak

6. Malın yüklenmesi ya da birinci taşıyıcının uhdesine teslimi için gerekli olan her türlü kontrol işlemlerinin (kalite, ölçü, tartı, sayma kontrolları gibi) giderlerini karşılamak.

(1) Bütün ticari, ulusal ve uluslararası kara yolu, tren yolu, ve iç su yollarını kapsar.

7. At his own expense, provide the buyer, if customary, with the usual transport document.

8. At his own risk and expense obtain any export licence or other governmental authorisation necessary for the export of the goods, and pay any dues and taxes incurred in respect of the goods in the country of dispatch, including any export duties, as well as the costs of any formalities he shall have to fulfil in order to load the goods.

9. Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.4), with the certificate of origin and consular invoice.

10. Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents, other than those mentioned in the previous article, issued in the country of loading and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

B. BUYER MUST:

1. Take delivery of the goods at the delivery point at the place of destination and pay the price as provided in the contract and bear all charges from the time of the arrival of the goods at the delivery point.

2. Bear all risks of the goods from the time when they shall have been delivered into the custody of the first carrier in accordance with article A.3.

3. Where he shall have reserved to himself a period within which to have the goods forwarded to him and/or the right to choose the point of destination, and should he fail to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the date of expiration of the period fixed, provided always that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

4. Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in articles A.9 and 10 above, including the cost of certificates of origin and consular fees.

5. Pay all customs duties as well as

7. Alışılmış ise gideri kendisine ait olmak üzere alıcıya gerekli taşıma belgesini sağlamak.

8. Gideri ve rizikosu kendisine ait olmak üzere malın ihracı için gerekli olan ihraç lisansını ya da diğer bir hükümet iznini sağlamak ve gönderilen ülkede mal ile ilgili olarak ödenmesi gereken tüm resim ve harçlarla ihraç vergilerini ve malın yüklenmesi için yerine getirilmesi gerekli tüm formalite giderlerini ödemek.

9. Alıcıya isteği üzerine gideri kendisine ait olmak üzere (Bkz: B.4) menşe şehadetnamesi ve konsolosluk belgesi sağlamak.

10. Alıcının isteği üzerine gideri ve rizikosu alıcıya ait olmak üzere malın varış yeri ülkesine ithali için (ve gerekiyorsa başka ülkeden transit geçişi için) yükleme ve/ya da çıkış ülkesinde verilen ve bir evvelki maddede belirtilenden başka her türlü belgelerin sağlanmasında alıcıya her türlü yardımı yapmak.

B. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Malı, varış yerinin teslim yerinde teslim almak ve sözleşmede şart koşulan mal bedelini ödemek ve malın teslim yerine varmasından sonra bütün giderlerine katlanmak.

2. A. 3 maddesi gereğince malın birinci taşıyıcının uhdesine tesliminden sonra bütün rizikolarına katlanmak.

3. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, kendine malın gönderilmesi için bir süre ve/ya da varış yerinin seçim hakkını saklamış olup da zamanında talimat vermekte kusur ederse bu yüzden doğacak ek giderlere ve saptanan sürenin sona ermesinden sonra tüm rizikolara katlanmak.

4. Menşe şehadetnameleri gideri ile konsolosluk harçları dahil olmak üzere A.9 ve A.10 maddelerinde belirtilen belgelerin alınmasında yapılan bütün giderleri ve harçları ödemek.

5. İthalat sırasında ve nedeniyle ödenme-

any other duties and taxes payable at the time of or by reason of the importation.

si gereken bütün gümrük resimleriyle diğer resimleri ve vergileri ödemek.

EX SHIP...

.... (named port of destination)

A. SELLER MUST:

1. Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2. Place the goods effectively at the disposal of the buyer, at the time as provided in the contract, on board the vessel at the usual unloading point in the named port, in such a way as to enable them to be removed from the vessel by unloading equipment appropriate to the nature of the goods.

3. Bear all risks and expense of the goods until such time as they shall have been effectively placed at the disposal of the buyer in accordance with article A.2, provided, however, that they have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

4. Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it

GEMİDEN TESLİM...

...(saptanmış varış limanı adı belirtilerek)

A. SATICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Satış sözleşmesine uygun olarak malı sağlamak ve sözleşme gerektiriyorsa bunu kanıtlamak.

2. Sözleşmede şart koşulan zamanda, saptanan limandaki alışılmış boşaltma yerinde malı, özelliğine uygun boşaltma aracıyla gemiden boşaltılmasını sağlayacak şekilde fiilen alıcının emrine gemide amâde kılmak.

3. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, A.2 maddesine uygun olarak malın fiilen alıcının emrine amâde tutulduğu ana kadar doğacak bütün rizikolarına ve giderlerine katlanmak.

4. Malı ambalajsız göndermek ticari gelenek değilse gideri kendisine ait olmak

is the custom of the trade to ship the goods unpacked.

5. Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of placing the goods at the disposal of the buyer in accordance with article A.2.

6. At his own expense, notify the buyer, without delay, of the expected date of arrival of the named vessel, and provide him in due time with the bill of lading or delivery order and/or any other documents which may be necessary to enable the buyer to take delivery of the goods.

7. Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.3), with the certificate of origin and the consular invoice.

8. Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any document, other than those mentioned in the previous articles, issued in the country of shipment and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and where necessary, for their passage in transit through another country).

B. BUYER MUST:

1. Take delivery of the goods as soon as they have been placed at his disposal in accordance with the provisions of article A.2, and pay the price as provided in the contract.

2. Bear all risks and expense of the goods from the time when they shall have been effectively placed at his disposal in accordance with article A.2, provided always that they have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

3. Bear all expenses and charges incurred by the seller in obtaining any of the documents referred to in articles A.7 and 8.

4. At his own risk and expense, procure all licences or similar documents which may be required for the purpose of unloading and/or importing the goods.

5. Bear all expenses and charges of

üzere malı alışılmış şekilde ambalajlatmak.

5. Yukarıdaki A.2 maddesine uygun olarak malın alıcının emrine amâde tutulması için gerekli olan her türlü kontrol işlemlerinin (kalite, ölçü, tartı, sayma kontrolları gibi) giderlerini karşılamak.

6. Gideri kendisine ait olmak üzere adı saptanmış geminin umulan varış tarihini alıcıya gecikmeksizin bildirmek ve konişmento ya da teslim ordinosunu ve/ya da alıcının gemiden malı teslim alabilmesini sağlamak için gerekli olabilecek diğer belgeleri alıcıya zamanında sağlamak.

7. Alıcıya isteği üzerine gideri alıcıya ait olmak üzere (Bkz: B.3) menşe şehadetnamesi ve konsolosluk belgesi sağlamak.

8. Alıcının isteği üzerine gideri ve rizikosu alıcıya ait olmak üzere malın varış yeri ülkesine ithali için (ve gerekiyorsa başka ülkeden transit geçici için) yükleme ve/ya da çıkış ülkesinde verilen ve bir evvelki maddede belirtilenden başka her türlü belgelerin sağlanmasında alıcıya her türlü yardımı yapmak.

B. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. A. 2 maddesi gereğince emrine amâde kılınır kılınmaz malı teslim almak ve sözleşmede şart koşulan mal bedelini ödemek.

2. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, A.2 maddesine göre mal fiilen emrine amâde kılındığı andan itibaren malın bütün giderlerine ve rizikolarına katlanmak.

3. A.7 ve A.8 maddelerinde belirtilen belgelerin her hangi birinin alınması için satıcının yapmış olduğu giderleri ve harçları ödemek.

4. Rizikosu ve gideri kendisine ait olmak üzere malın boşaltılması ve/ya da ithali için istenilebilecek bütün lisansları ya da benzeri belgeleri sağlamak.

5. Malın boşaltılması ve/ya da ithali

customs duties and clearance, and all other duties and taxes payable at the time or by reason of the unloading and/or importing of the goods.

nedeniyle ya da sırasında ödenmesi gerekli olan resim ve vergilerle birlikte bütün gümrükleme resim ve giderlerini karşılamak.

□

EX QUAY

(duty paid)...(named port) (1)

A. SELLER MUST:

1. Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2. Place the goods at the disposal of the buyer on the wharf or quay at the agreed port and at the time, as provided in the contract.

3. At his own risk and expense, provide the import licence and bear the cost of any import duties or taxes, including the cost of customs clearance, as well as any other taxes, fees or charges payable at the time or by reason of importation of the goods and their delivery to the buyer.

4. At his own expense, provide for customary conditioning and packing of the goods, regard being had to their nature and to their delivery from the quay.

RIHTIMDAN TESLİM

(resmi ödenmiş)... (saptanmış liman adı belirtilerek) (1)

A. SATICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. Satış sözleşmesine uygun olarak malı sağlamak ve sözleşme gerektiriyorsa bunu kanıtlamak.

2. Sözleşmede şart koşulduğu gibi anlaşmaya varılan limanda ve zamanda malı iskele ya da rıhtım üzerinde alıcının emrine amâde bulundurmak.

3. Rizikosu ve gideri kendisine ait olmak üzere ithal lisansını almak ve gümrükleme gideri ile malın ithali sırasında ya da ithalı nedeniyle ve alıcıya teslim edilmesi için ödenmesi gereken diğer bütün vergi, resim ve harçlar dahil tüm ithal vergi ve resimlerini ödemek.

4. Malın özelliği ve rıhtımda teslim edilmesi durumu göz önünde bulundurularak ve gideri kendisine ait olmak üzere malın alışılmış ambalajını ve sağlamlığını sağlamak.

5. Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of placing the goods at the disposal of the buyer in accordance with article A.2.

6. Bear all risks and expense of the goods until such time as they shall have been effectively placed at the disposal of the buyer in accordance with article A.2, provided, however, that they have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract good.

7. At his own expense, provide the delivery order and/or any other documents which the buyer may require in order to take delivery of the goods and to remove them from the quay.

B. BUYER MUST:

1. Take delivery of the goods as soon as they have been placed at his disposal in accordance with article A.2, and pay the price as provided in the contract.

2. Bear all expense and risks of the goods from the time when they shall have been effectively placed at his disposal in accordance with article A.2, provided always that they have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

(1) Ex Quay (duties on buyer's account).

There are two "Ex Quay" contract in use, namely Ex Quay (duty paid) which has been defined above and Ex Quay (duties on buyer's account) in which the liabilities specified in A.3 above are to be met by the buyer instead of by the seller.

Parties are recommended always to use the full descriptions of these terms, namely Ex Quay (duty paid) or Ex Quay (duties on buyer's account), or else there may be uncertainty as to who is to be responsible for the liabilities specified in A.3 above.

5. Yukarıdaki A.2 maddesine göre malı alıcının emrine amâde kılabilmek için gerekli olan kontrol işlemlerinin (kalite kontrolu, ölçme, tartma, sayma gibi) giderlerini karşılamak.

6. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, A.2 maddesi gereğince malı alıcının emrine fiilen amâde tutuncaya kadar malın bütün giderlerine ve rizikolarına katlanmak.

7. Alıcının malı teslim almak ve rıhtımdan kaldırmak için isteyebileceği teslim ordinosunu ve/ya da diğer belgeleri gideri kendisine ait olmak üzere sağlamak.

B. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

1. A.2 maddesi gereğince emrine amâde kılınır kılınmaz malı teslim almak ve sözleşmede şart koşulan mal bedelini ödemek.

2. Malın tümüyle sözleşme koşullarına uygun olduğu, diğer bir deyimle açıkça bir tarafa ayrılmış ya da sözleşme konusu yük olarak belirlenmiş olması şartıyla, A.2 maddesine göre mal fiilen emrine amâde kılındığı andan itibaren malın bütün giderlerine ve rizikolarına katlanmak.

(1) Rıhtımda teslim (resimler alıcının hesabına)

Rıhtımdan teslim sözleşmeleri iki türlüdür. Birisi yukarıda anlatılan Rıhtımda teslim (resmi ödenmiş) olup diğeri de yukarıda A.3 de belirtilen yükümlülüklerin satıcı yerine alıcı tarafından karşılanacağını belirten rıhtımdan teslim (resimler alıcıya ait) dir.

Yukarıda A.3 de belirtilen yükümlülüklerin kimin tarafından yerine getirileceği hususunda tereddüde düşmemek için taraflar, daima Rıhtımdan teslim (resmi ödenmiş) ya da Rıhtımdan teslim (resimler alıcıya ait) deyimlerini tam olarak kullanmalıdırlar.

LLOYDS'S STANDARD FORM OF SALVAGE AGREEMENT

(APPROVED AND PUBLISHED BY THE COMMITTEE OF LLOYD'S)

NO CURE – NO PAY

NOTES.

1. Insert name of person signing on behalf of owners of property to be salved. The Master should sign wherever possible.

2 The Contractor's name should always be inserted in line 3 and whenever the Agreement is signed by the Master of the Salving vessel or other person on behalf of the Contractor the name of the Master or other person must also be inserted in line 3 before the words "for and on behalf of". The words "for and on behalf of" should be deleted where a Contractor signs personally.

LLOYD'UN STANDART KURTARMA ANLAŞMASI FORMU

(LLOYD'S KOMİTESİNCE ONANMIŞ VE YAYINLANMIŞTIR)

NO-KÜR – NO-PEY
"KURTARMA YOK – ÜCRET YOK"
(KURTARMA GERÇEKLEŞMEZSE ÜCRET DE DOĞMAZ)

NOTLAR

1. Kurtarılacak varlığın sahipleri adına imzalayacak kişinin adını yazınız. Kaptan nerede mümkün olursa orada imzalayacaktır.

2. Kurtarıcının adı daima üçüncü satıra yazılacaktır. Anlaşma, Kurtarma gemisi kaptanı veya Kurtarıcı adına hareket eden başka bir kişi tarafından imzalanacaksa, Kaptanın veya bu başka kişinin adı üçüncü satırdaki "nam ve hesabına hareket eden" deyiminden önceki boşluğa yazılacaktır. Kurtarıcı bizzat imzaladığında, "nam ve hesabına hareket eden" deyimi çizilecektir.

On board the.....
Dated.....

It is hereby agreed between Captain (See Note 1 above).....
for and on behalf of the Owners of the "....." her cargo and freight and ..... for and on behalf of .....
(hereinafter called "the Contractor" (See Note 2 above):-.....

1. The Contractor agrees to use his best endeavours to salve the.... and/or her cargo and take them into ..... or other place to be hereafter agreed. The services shall be rendered and accepted as salvage services upon the principle of "no cure-no pay". In case of arbitration being claimed the Contractor's remuneration in the event of success shall be fixed by arbitration in London in the manner hereinafter prescribed: and any difference arising out of this Agreement or the operations thereunder shall be referred to arbitration in the same way. In the event of the services referred to in this Agreement or any part of such services having been already rendered at the date of this Agreement by the Contractor to the said vessel and/or her cargo it is agreed that the provisions of this Agreement shall apply to such services.

2. The Contractor may make reasonable use of the vessel's gear anchors chains and other appurtenances during and for the purpose of the operations free of expense but shall not unnecessarily damage abandon or sacrifice the same or any other of the property the subject of this Agreement.

3. The Master or other person signing this Agreement on behalf of the property to be salved is not authorised to make or give and the Contractor shall not demand or take any payment draft or order for or on account of the remuneration.

PROVISIONS AS TO SECURITY

4. The Contractor shall immediately after the termination of the services or sooner notify the Committee of Lloyd's of the amount for which he requires security (inclusive of costs, expenses and interest) to be given. Unless otherwise agreed by the parties such security shall be given to the Committee of Lloyd's, and security so

.....gemisinde
.....tarihinde
"....." gemisi sahipleri yükü ve navlunu nam ve hesabına hareket eden Kaptan (Yukarıda not 1'e bkz.) .....
..... ile (Aşağıda "kurtarıcı" (Yukarıda not 2'ye bkz.) diye anılacak olan) ..... nam ve hesabına hareket eden ....., burada belirtilmiş olan şartlar üzerinde anlaşmışlardır.

1. Kurtarıcı, ... yi ve/ya da yükünü kurtarmak ve onları ....'ya, ya da daha sonra kararlaştırılacak başka bir yere götürmek için elinden gelen bütün çabayı harcamayı taahhüt eder. Yerine getirilecek olan hizmet, "no cure - no pay" (Kurtarma gerçekleşmezse ücret de doğmaz) esasına dayalı bir kurtarma hizmeti olarak kabul edilecektir. Tahkim isteminde bulunulursa, kurtarıcının ücreti, başarı halinde, Londra'da aşağıda belirtilen hükümler uyarınca tahkim yoluyla saptanacak ve bu anlaşmadan, ya da bu anlaşma uyarınca yapılan işlerden doğacak herhangi bir anlaşmazlıkta da aynı şekilde hakeme başvurulacaktır. Bu anlaşmanın yapıldığı tarihte, anlaşmada belirtilen hizmetlerin tümü ya da bir kısmı, Kurtarıcı tarafından, adı geçen gemi ve/ya da yükü için önceden yapılmışsa, anlaşma şartlarının sözü geçen hizmetlere de uygulanacağı kabul edilmiştir.

2. Kurtarıcı, geminin donanımını, demir, zincir ve diğer takımlarını kurtarma işlemleri sırasında ve kurtarma amacıyla ücretsiz olarak uygun bir şekilde kullanabilir; ancak zorunlu olmadıkça Kurtarıcı bunları ya da bu anlaşmanın konusu olan varlığı hasara uğratmayacak, terk ya da feda etmeyecektir.

3. Bu anlaşmayı kurtarılacak varlık namına imzalayan Kaptan ya da diğer yetkili kişinin, kurtarma ücretine mahsuben çek ya da bono düzenlemek ya da vermek yetkisi bulunmadığı gibi, Kurtarıcının da bu konuda talepte bulunma hakkı yoktur.

TEMİNAT HÜKÜMLERİ

4. Kurtarıcı, kurtarma hizmetleri tamamlanır tamamlanmaz ya da daha önce Lloyd's Komitesince verilmesini istediği teminat (ücret, masraf ve faizi içerir) tutarını bildirecektir. Taraflarca aksine bir anlaşmaya varılmadıkça, bu teminat Lloyd's Komitesine verilecektir. Verilen teminat Komitece uygun bulunan bir bi-

given shall be in a form approved by the Committee and shall be given by persons firms or corporations resident in the United Kingdom either satisfactory to the Committee of Lloyd's or agreed by the Contractor. The Committee of Lloyd's shall not be responsible for the sufficiency (whether in amount or otherwise) of any security which shall be given nor for the default or insolvency of any person firm or corporation giving the same.

6. Pending the completion of the security as aforesaid, the Contractor shall have a maritime lien on the property salved for his remuneration. The salved property shall not without the consent in writing of the Contractor be removed from the place of safety to which the property is taken by the Contractor on the completion of the salvage services until security has been given as aforesaid. The Contractor agrees not to arrest or detain the property salved unless the security be not given within 14 days (exclusive of Saturdays and Sundays or other days observed as general holidays at Lloyd's) of the termination of the services (the Committee of Lloyd's not being responsible for the failure of the parties concerned to provide the required security within the said 14 days) or the Contractor has reason to believe that the removal of the property salved is contemplated contrary to the above agreement. In the event of security not being provided as aforesaid or in the event of any attempt being made to remove the property salved contrary to this agreement or of the Contractor having reasonable grounds to suppose that such an attempt will be made the Contractor may take steps to enforce his aforesaid lien. The Arbitrator appointed under Clause 10 or the person or persons appointed under Clause 12 hereof shall have power in their absolute discretion to include in the amount awarded to the Contractor the whole or such part of the expenses incurred by the Contractor in enforcing or in taking reasonable steps to enforce his lien as they shall think fit.

PROVISIONS AS TO ARBITRATION

6. Where security is given to the Committee of Lloyd's any claim for arbitration must be made in writing or by telegram or by telex and must be received by the Committee of Lloyd's within 42

çimde olacak ve İngiltere'de oturan ve Lloyd's Komitesince güvenilir addolunan veya Kurtarıcı tarafından kabul edilen kişiler, firmalar ya da şirketlerce verilecektir. Lloyd's Komitesi verilen teminatın (ne tutar ne de başka bir şekilde) yeterliliğinden, ne de teminatı veren kişi, firma ya da şirketlerin ödeme kusuru ya da iflâsından bir sorumluluk kabul etmeyecektir.

5. Teminatın, yukarıda belirtilen şekilde verilmesine kadar, Kurtarıcı kurtardığı varlık üzerinde kurtarma ücreti alacağına karşılık hapis hakkına sahiptir. Ayrıca teminatın belirtilen şekilde verilmesine dek, kurtarılan varlık, kurtarma işlemlerinin tamamlanmasından sonra, Kurtarıcının yazılı onayı alınmadıkça, güvenlik içinde bulunduğu yerden başka bir yere götürülemez. Teminatın, Kurtarma işleminin bitiminden itibaren (Cumartesi, Pazar ve Lloyd's Şirketince genel tatil günleri olarak kabul edilen günler hariç) 14 gün içinde verilmemesi, (Lloyd's Komitesi, belirtilen 14 gün içinde istenen teminatı verecek tarafın yükümlülüğünü yerine getirmemesinden sorumlu değildir), ya da Kurtarıcının, kurtarılan varlığın, anlaşma hükümlerine aykırı olarak, yerinin değiştirilmesinin düşünüldüğü hususunda geçerli gerekçelere sahip olması halleri bulunmadıkça, Kurtarıcı, kurtarılan mülk üzerinde, tutma ve alıkoyma hakkını kullanmamayı kabul eder. Teminat yukarıda belirtilen şekilde verilmezse, ya da bu anlaşma hükümlerine aykırı olarak kurtarılan varlık üzerinde herhangi bir yer değiştirme işlemi uygulanırsa, veya Kurtarıcı bu yönde bir çaba sarfedileceği yolunda mantıklı gerekçelere sahipse, Kurtarıcı sözü geçen hapis hakkını kullanmak üzere girişimde bulunabilir. 10. madde uyarınca tayin edilen Hakem, veya 12. madde uyarınca tayin edilen kişi ya da kişiler, takdir haklarını kullanırken, Kurtarıcıya ödenecek meblâğ içine, Kurtarıcının hapis hakkını kullanması, ya da hapis hakkını kullanmak üzere girişimlerde bulunması sırasında yaptığı harcamaların kendilerince uygun olacak şekilde tümünü ya da bir kısmını dahil etmek hakkına sahiptirler.

HAKEMLİK HÜKÜMLERİ

6. Eğer teminat Lloyd's Komitesine verilmişse, tahkim için her türlü istem, yazı, telgraf veya teleksle yapılmalı ve bu istem teminatın verilmesini takip eden 42 gün içinde Lloyd's Komitesine ulaşmalı.

days from the date of completion of such security. If such a claim is not made by any of the parties entitled or authorised to make a claim for arbitration in respect of the salved property on behalf of which security has been given, the Committee of Lloyd's shall after the expiry of the said 42 days call upon the party or parties concerned to pay the amount thereof and in the event of nonpayment shall realize or enforce the security and pay over the amount thereof to the Contractor. The receipt of the Contractor shall be a good discharge to the Committee of Lloyd's for any monies so paid and it shall incur no responsibility to any of the parties concerned for making such payment. No claim for arbitration shall be entertained or acted upon unless received by the Committee of Lloyd's within 42 days from the date of completion of the security.

7. Upon receipt of a written or telegraphic or telex notice of a claim for arbitration from any of the parties entitled or authorised to make such a claim the Committee of Lloyd's shall appoint an Arbitrator whether security has been given or not.

8. Any of the following parties may make a claim for arbitration viz: (1) The Owners of the ship. (2) The Owners of the cargo or any part thereof. (3) The Owners of any freight separately at risk or any part thereof. (4) The Contractor. (5) Any other person who is a party to this Agreement.

9. If the parties to any such Arbitration or any of them desire to be heard or to adduce evidence at the Arbitration they shall give notice to that effect to the Committee of Lloyd's and shall respectively nominate a person in the United Kingdom to represent them for all the purposes of the Arbitration and failing such notice and nomination being given the Arbitrator may proceed as if the parties failing to give the same had renounced their right to be heard or adduce evidence.

10. In case of arbitration being claimed the remuneration for the services shall be fixed by an Arbitrator to be appointed by the Committee of Lloyd's. The Arbitration shall (subject to the next succeeding Clause) be held in accordance with English law and shall be held in London.

CONDUCT OF THE ARBITRATION

dır. Böyle bir başvuru, teminatın üzerine verildiği kurtarılmış varlıkla ilgili hakemlik talep etme yetkisine sahip taraflarca yapılmazsa, Lloyd's Komitesi belirtilen 42 günlük sürenin tamamlanmasından sonra ilgili taraf ya da taraflara gerekli tutarı ödemeleri için başvuracak ve ödeme gerçekleşmezse, teminatı kullanarak ya da zorlayarak bedeli Kurtarıcıya ödeyecektir. Kurtarıcının makbuzu böyle ödenen her türlü paralardan Lloyd's Komitesinin aklanması (ibrası) için yeterli olduğu gibi, bu ödemeyi yapması nedeniyle ilgili taraflara karşı herhangi bir sorumluluğu da doğmayacaktır. Teminatın tamamlanma tarihinden sonraki 42 gün içinde Lloyd's Komitesinin eline geçmeyen hiçbir tahkim istemi kabul edilmeyecek ve yürürlüğe konmayacaktır.

7. Teminatın verilip verilmemesine bakmadan, tahkim isteminde bulunma yetkisi olan taraflardan herhangi birince, yazılı, telgraf ya da teleksle yollanmış bir tahkim isteminin alınmasından sonra Lloyd's Komitesi bir hakem tayin edecektir.

8. Aşağıda sıralanan taraflardan herhangi biri tahkim isteminde bulunabilir: 1) Gemi sahipleri, 2) Yükün tümü ya da bir kısmının sahipleri, 3) Ayrı olarak tehlikede olan herhangi bir navlunun ya da bir kısmının sahipleri, 4) Kurtarıcı, 5) Bu anlaşmada taraf olan herhangi başka bir kişi.

9. Eğer bu tahkimle ilgili taraflar veya bunlardan biri tahkim işlemi sırasında dinlenmek ve deliller öne sürmek isterlerse, Lloyd's Komitesine başvurmaları ve kendilerini tahkim işleminin her safhasında temsil etmek üzere Britanya Krallığı sınırları içinde oturan bir kişiyi tayin etmeleri gereklidir. Böyle bir başvuru ve tayin yapılmazsa, Hakem başvuruda bulunmayan tarafları dinlenme ve delil ileri sürme haklarından vazgeçmiş olarak kabul eder.

10. Tahkim isteminde bulunulursa, kurtarma hizmetlerinin karşılığı Lloyd's Komitesince atanan bir hakemce saptanacaktır. Tahkim işlemi (bundan sonraki madde konusudur) Londra'da ve İngiliz hukukuna göre yapılacaktır.

TAHKİM USULÜ

11. The Arbitrator shall have power to obtain call for receive and act upon any such oral or documentary evidence or information (whether the same be strictly admissible as evidence or not) as he may think fit, and to conduct the Arbitration in such manner in all respects as he may think fit and shall if in his opinion the amount of the security demanded is excessive have power in his absolute discretion to condemn the Contractor in the whole or part of the expense of providing such security and to deduct the amount in which the Contractor is so condemned from the salvage remuneration. Unless the Arbitrator shall otherwise direct the parties shall be at liberty to adduce expert evidence at the Arbitration. Any Award of the Arbitrator shall (subject to appeal as provided in this Agreement) be final and binding on all the parties concerned. The Arbitrator and the Committee of Lloyd's may charge reasonable fees for their services in connection with the Arbitration whether it proceeds to a hearing or not and all such fees shall be treated as part of the costs of the Arbitration. Interest at a rate per annum to be fixed by the Arbitrator from the expiration of 21 days (exclusive of Saturdays and Sundays or other days observed as general holidays at Lloyd's) from the date of the publication of the Award by the Committee of Lloyd's until the date of payment to the Committee of Lloyd's shall (subject to appeal as provided in this Agreement) be payable to the Contractor upon the amount of any sum awarded after deduction of any sums paid on account. Save as aforesaid the statutory provisions as to Arbitration for the time being in force in England shall apply.

PROVISIONS AS TO APPEAL

12. Any of the persons named under Clause 8 may appeal from the Award by giving written or telegraphic or telex Notice of Appeal to the Committee of Lloyd's within 14 days (exclusive of Saturdays and Sundays or other days observed as general holidays at Lloyd's) from the publication by the Committee of Lloyd's of the Award and may (without prejudice to their right of appeal under the first part of this Clause) within 7 days (exclusive of Saturdays and Sundays or other days observed as general holidays at Lloyd's) after receipt by them from the Committee of Lloyd's of notice of such appeal (such notice if sent by post to be deemed to be received on the day follow-

11. Hakem, herhangi bir sözlü ya da yazılı delil veya bilgiyi (kesinlikle delil olarak kabul edilsin ya da edilmesin) yararlı gördüğü takdirde çağırma, alma, elde etme ve kullanma hakkına sahip olup, tahkim işlemini her yönden kendince uygun bir şekilde yürütür ve istenen teminat miktarını yüksek bulursa, serbest muhakemesini kullanarak Kurtarıcıyı bu teminatın sağlanması için yapılan harcamaların tümü ya da bir kısmı kadar cezalandırmayı ve bu ceza miktarının kurtarma ücretinden düşülmesine karar verebilir. Hakemin aksi yönde kararı olmadıkça, tarafların tahkim sırasında uzman raporlarını delil olarak sunma serbestliği vardır. Hakemin vardığı hüküm, bu anlaşmadaki temyiz yollarına açık olmak üzere, ilgili taraflar için bağlayıcı ve kesindir. Hakem ve Lloyd's Komitesi, hakemlik hizmetleri için, tahkim işlemi duruşma safhasına ulaşsın ya da ulaşmasın, uygun ücretler saptayabilecek ve bu ücretlerin tümü tahkim giderleri içinde kabul edilecektir. Lloyd's Komitesince hükmün ilânını takip eden 21 günün (Cumartesi, Pazar ve Lloyd's tarafından genel tatil günü olarak kabul edilen günler dışında) sonundan Lloyd's Komitesine yapılacak ödemeye kadar geçen süre için Hakemce yıllık faiz oranı saptanır ve bu tutar (anlaşmadaki temyiz yollarına açık olarak) Kurtarıcıya önceden ödenmiş miktarlar çıkarıldıktan sonra kalan hükmedilmiş bedel üzerinden ödenir. Önceden belirtilenler saklı kalmak üzere, tahkim işlemi için şu anda İngiltere'de yürürlükteki yasal tahkim usulleri geçerli olacaktır.

TEMYİZ HÜKÜMLERİ

12. 8. maddede adı geçen kişilerin herhangi biri, hükmün temyizini isteyebilir. Bunun için gerekli şart, Lloyd's Komitesince hükmün ilânından itibaren 14 gün içinde (Cumartesi, Pazar ve Lloyd's tarafından genel tatil günü olarak kabul edilen günler dışında) yazı, telgraf ya da teleks yoluyla "Temyiz istemi"ni Lloyd's Komitesine yollamaktır. Ayrıca, aynı kişiler (bu maddenin ilk kısmında sözü edilen temyiz haklarını etkilemeksizin) Lloyd's Komitesince yollanmış, böyle bir "Temyiz istemi" bulunduğuna dair ihbarın (eğer bu ihbar postayla yollanmışsa, postaya verildiği günü takip eden ilk gün bu ihbar alınmış kabul edilir) ellerine geçmesinden başlamak üzere 7 gün içinde

ing that on which the said notice was posted) give written or telegraphic or telex Notice of Cross-Appeal to the Committee of Lloyd's. As soon as practicable after receipt of such notice or notices the Committee of Lloyd's shall refer the Appeal to the hearing and determination of a person or persons selected by it. Any Award on Appeal shall be final and binding on all the parties concerned.

CONDUCT OF APPEAL

13. No evidence other than the documents put in on the Arbitration and the Arbitrator's notes of the proceedings and oral evidence, if any, at the Arbitration and the Arbitrator's Reasons for his Award and the transcript, if any, of any evidence given at the Arbitration shall be used on the Appeal unless the Arbitrator or Arbitrators on the Appeal shall in his or their discretion call for or allow other evidence. The Arbitrator or Arbitrators on the Appeal may conduct the Arbitration on Appeal in such manner in all respects as he or they may think fit and may act upon any such evidence or information (whether the same be strictly admissible as evidence or not) as he or they may think fit and may maintain increase or reduce the sum awarded by the Arbitrator with the like power as is conferred by Clause 11 on the Arbitrator to condemn the Contractor in the whole or part of the expense of providing security and to deduct the amount disallowed from the salvage remuneration. And he or they shall also make such order as he or they may think fit as to the payment of interest on the sum awarded to the Contractor. The Arbitrator or Arbitrators on the Appeal may direct in what manner the costs of the Arbitration and of the Arbitration on Appeal shall be borne and paid and he or they and the Committee of Lloyd's may charge reasonable fees for their services in connection with the Arbitration on Appeal whether it proceeds to a hearing or not and all such fees shall be treated as part of the costs of the Arbitration on Appeal. Save as aforesaid the statutory provisions as to Arbitration for the time being in force in England shall aply.

PROVISIONS AS TO PAYMENT

14. (a) In case of arbitration if no No-

(Cumartesi, Pazar ve Lloyd's tarafından genel tatil günü olarak kabul edilen günler dışında) yazı, telgraf veya teleksle Lloyd's Komitesine başvurarak Karşı-Temyiz isteminde bulunabilirler. Bahsedilen ihbar ya da ihbarların eline geçmesinden sonra mümkün olan en kısa sürede Lloyd's Komitesi "Temyiz istemi'ni seçeceği kişi ya da kişilere yargılama ve karar verme işlemleri yerine getirilmek üzere havale eder. Herhangi bir temyiz hükmü, bütün ilgili taraflar için kesin ve bağlayıcı olacaktır.

TEMYİZ USULÜ

13. Temyiz sırasında, görevli hakem ya da hakemler takdir haklarını başka delillerin istenmesi ya da sunulması yönünde kullanmadıkça, varsa, ilk tahkim sırasında sunulan; belgeler, hakemin gelişmeler hakkındaki notları ve sözlü deliller, verilen hüküm ve hakemin hükme ilgili sebepleri sıraladığı belge ve herhangi bir delil dışında hiçbir şey temyiz işlemleri sırasında kullanılamaz. Temyiz hakemi ya da hakemleri temyiz tahkiminde uygun gördükleri şekilde hareket ederler ve kanıt ya da bilgi (sözü geçen delil ya da bilginin kesinlikle delil ya da bilgi olduğuna bakılmaksızın) hususunda uygun gördüğü ya da gördükleri şekilde işler yaparlar ve ilk hükümde saptanan ücreti uygun görerek aynen tutmaya, indirmeye ya da çoğaltmaya yetkili oldukları gibi 11. maddede ilk hakeme verilen aynı yetkilere sahip olup Kurtarıcıyı teminatı sağlamak için yapılan harcamaların tümü ya da bir kısmı kadar cezalandırmaya ve bu ceza miktarının kurtarma ücretinden düşülmesine karar verebilir. Temyiz hakem ya da hakemleri, Kurtarıcıya ödenmesi kararlaştırılan kurtarma ücreti üzerinden uygun görülen faize karar verebilirler. Temyiz sırasında hakem ya da hakemler, tahkim ve temyiz harcamalarının ne şekilde karşılanarak ödeneceğini belirtebilirler ve Lloyd's Komitesiyle birlikte temyizle ilgili hizmetler için, duruşma safhasına gelmiş olsun olmasın, uygun ücretler biçebilirler. Bu gibi ücretlerin tümü Hakem kararının temyizi ücretleri olarak değerlendirileceklerdir. Önceden belirtilenler saklı kalmak üzere, temyiz işlemi için de şu anda İngiltere'de yürürlükte olan yasal tahkim usulleri geçerli olacaktır.

ÖDEME HÜKÜMLERİ

14. a) Tahkim işlemi yapıldığında,

tice of Appeal be received by the Committee of Lloyd's within 14 days (exclusive of Saturdays and Sundays or other days observed as general holidays at Lloyd's) after the publication by the Committee of the Award the Committee shall call upon the party or parties concerned to pay the amount awarded and in the event of non-payment shall realize or enforce the security and pay therefrom to the Contractor (whose receipt shall be a good discharge to it) the amount awarded to him together with interest as herein before provided.

(b) If Notice of Appeal be received by the Committee of Lloyd's in accordance with the provisions of Clause 12 hereof it shall as soon as but not until the Award on Appeal has been published by it, call upon the party or parties concerned to pay the amount awarded and in the event of non-payment shall realize or enforce the security and pay therefrom to the Contractor (whose receipt shall be a good discharge to it) the amount awarded to him together with interest if any in such manner as shall comply with the provisions of the Award on Appeal.

(c) If the Award or Award on Appeal provides that the costs of the Arbitration or of the arbitration on Appeal or any part of such costs shall be borne by the Contractor, such costs may be deducted from the amount awarded before payment is made to the Contractor, by the Committee of Lloyd's, unless satisfactory security is provided by the Contractor for the payment of such costs.

(d) If any sum shall become payable to the Contractor as remuneration for his services and/or interest and/or costs as the result of an agreement made between the Contractor and the parties interested in the property salved or any of them the Commitee of Lloyd's in the

Lloyd's Komitesince verilen kararın ilânından itibaren 14 gün içinde (Cumartesi, Pazar ve Lloyd's Komitesince genel tatil günü olarak kabul edilen günler dışında) Komiteye bir "Temyiz İstemi" ulaşmazsa, Lloyd's Komitesi ilgili taraf ya da taraflara hükmedilen tutarın ödenmesi için çağrıda bulunur. Ödeme yapılmazsa, teminatı kullanarak ya da zorlayarak yukarıda açıklanan faizi de kapsayan hükmedilmiş tutarı Kurtarıcıya öder. (Kurtarıcının verdiği alındı (makbuz) Lloyd's Komitesinin aklanmasına (ibrasına) yeterli olacaktır.)

b) Eğer yukarıdaki 12. maddede belirtilen şartlara uyan bir Temyiz İstemi Lloyd's Komitesine ulaşırsa, Lloyd's Komitesi en kısa zamanda, fakat temyiz hükmünün Komitece ilânından önce olmamak üzere, Lloyd's Komitesi ilgili taraf veya taraflara hükmedilen tutarın ödenmesi için çağrıda bulunur. Ödeme gerçekleşmezse, teminatı paraya çevirerek ya da kullanarak Kurtarıcıya Temyiz Hükmü şartlarına uygun bir şekilde varsa faiziyle birlikte hükmedilen tutarı öder. (Kurtarıcının verdiği alındı (makbuz) Lloyd's Komitesinin aklanmasına (ibrasına) yeterli olacaktır.

c) Eğer ilk Tahkim Hükmü ya da Temyiz Hükmü, ilk tahkim ya da temyiz tahkimi harcamalarının ya da bu harcamaların bir kısmının Kurtarıcı tarafından ödenmesini şart koşuyorsa, Kurtarıcı bunlara karşılık güvenilir bir teminat vermemişse, Lloyd's Komitesince Kurtarıcıya ödeme yapılmadan önce bu harcamalar karşılığı bir tutar, hükmedilen kurtarma ücretinden düşülür.

d) Eğer Kurtarıcı ve kurtarılan varlık ile ilgili taraf ya da taraflar arasında varılan bir anlaşmanın sonucu olarak, Kurtarıcıya hizmetlerinin ve/ya da faizinin ve/ya da harcamalarının karşılığı olarak bir ücret ödenecek ise, ödeme yapılmaması halinde Lloyd's Komitesi teminatı kullanarak ya da zorlayarak, Kurtarıcıya taraflar arasında üzerinde

event of non-payment shall realize or enforce the security and pay therefrom to the Contractor (whose receipt shall be a good discharge to it) the amount agreed upon between the parties.

(e) Without prejudice to the provisions of Clause 4 hereof, the liability of the Committee of Lloyd's shall be limited in any event to the amount of security held by it.

GENERAL PROVISIONS

15. Notwithstanding anything herein before contained should the operations be only partially successful without any negligence or want of ordinary skill and are on the part of the Contractor or of any person by him employed in the operations, and any portion of the vessel or her appurtenances or her stores or the cargo be salved by the Contractor, he shall be entitled to reasonable remuneration and such reasonable remuneration shall be fixed in case of difference by arbitration in manner herein before prescribed.

16. The Master or other person signing this Agreement on behalf of the property to be salved enters into this Agreement as Agent for the vessel her cargo and freight and the respective owners thereof and binds each (but not the one for the other or himself personally) to the due performance thereof.

17. In considering what sums of money have been expended by the Contractor in rendering the services and/or in fixing the amount of the Award or Award on Appeal the Arbitrator or Arbitrator or Arbitrators on Appeal shall to such an extent and in so far as it may be fair and just in all the circumstances give effect to any change or changes in the value of money or rates of exchange which may have occured between the completion of the services and the date on which the Award or the Award on Appeal is made.

18. Any Award, notice, authority, order, or other document signed by the Chairman of Lloyd's or any person authorised by the Committee of Lloyd's for the purpose shall be deemed to have been duly made or given by the Committee of Lloyd's and shall have the same force and effect in all respects as if it had been signed by every member of the Commit-

anlaşılmış olan tutarı öder. (Kurtarıcının verdiği alındı (makbuz) Lloyd's Komitesinin aklanmasına (ibrasına) yeterli olacaktır).

e) Bu anlaşmanın 4. maddesi hükümlerini etkilememek üzere, Lloyd's Komitesinin sorumluluğu her olayda elindeki teminatla sınırlı olacaktır.

GENEL HÜKÜMLER

15. Yukarıdaki hükümler saklı kalmak şartıyla, Kurtarıcının ya da kurtarma işlemleri sırasında çalıştırdığı herhangi bir kişinin ihmali, normal ehliyet ve özen yetersizliği olmadıkça, kurtarma hizmetlerinin kısmen başarılı olması halinde ve geminin herhangi bir kısmı, ya da donanımı ya da gereçleri ya da yükünün bir kısmının Kurtarıcı tarafından kurtarılması halinde, Kurtarıcı uygun bir ücret almaya hak kazanacak ve anlaşmazlık halinde bu ücret önceden belirtilen şartlar ışığında tahkim yolu ile saptanacaktır.

16. Bu anlaşmayı kurtarılacak varlık adına imzalayan kaptan ya da diğer kişi anlaşmaya geminin, yükü ve navlunun ve bunların sahiplerinin temsilcisi sıfatıyla imzalayarak herbirini (fakat müteselsil ve kişisel sorumlulukla değil) yapılacak işleme bağlar.

17. İlk Hakem, ya da Temyiz Hakem ya da Hakemleri, Kurtarıcı tarafından kurtarma hizmetleri için yapılan harcamaları ve/ya da Hüküm ya da Temyiz Hükmünde hükmedilen tutarı saptarlarken, her halükârda ve mümkün olabileceği ölçüde, hizmetlerin tamamlanmasından Hüküm ya da Temyiz Hükmünün verildiği güne kadar geçen süre içinde, paranın ya da döviz kurlarının değerlerindeki değişmeleri de gözönüne alacaklardır.

18. Lloyd's Komitesi Başkanı veya Lloyd's Komitesince yetki verilmiş herhangi bir kişinin imzaladığı herhangi bir hüküm, ihbarname, yetki belgesi, talimatname, veya diğer bir belge, Lloyd's Komitesince usulüne uygun olarak düzenlenmiş ya da çıkarılmış kabul edilecek ve her yönden Lloyd's Komitesinin her üyesince imzalanmışcasına her hususta yap-

tee of Lloyd's.

For and on behalf of the Contractor

.....

(To be signed either by the Contractor personally or by the Master of the salving vessel or other person whose name is inserted in line 3 of this Agreement.)

For and on behalf of the Owners of property to be salved.

.....

(To be signed by the Master or other person whose name is inserted in line 1 of this Agreement.)

tırım gücüne sahip olacaktır.

Kurtarıcı nam ve hesabına

.....

(Ya Kurtarıcı tarafından şahsen, ya da Kurtaran geminin kaptanı ya da bu anlaşmanın üçüncü satırında adı yazılı diğer kişi tarafından imzalanacaktır.)

Kurtarılacak eşyanın (varlığın) sahipleri nam ve hesabına

.....

(Kaptan ya da bu anlaşmanın birinci satırında adı yazılı diğer kişi tarafından imzalanacaktır.)

Not: Anlaşma için kullanılmaz. Tam bilgi almak için orijinal anlaşmaya başvurunuz (R.A.)

□

TÜRKÇE INGILIZCE
ANSIKLOPEDİK DENİZCİLİK SÖZLÜĞÜ (1980)
Ekler bölümü

" 1953 incoterms " e
" 1980 incoterms " ekleri
ve
düzeltmeler

1) Yeni ekler :

1.1) Delivered at Frontier – Sınırda teslim.
1.2) Delivered duty paid – Gümrük resmi ödenmiş olarak.
1.3) FOB Airport – FOB hava limanı.
1.4) Free Carrier – Taşıyıcıya teslim.
1.5) Freight / Carriage paid to – Navlun / Taşıma ücreti ödenmiş olarak.
1.6) Freight / Carriage and insurance- paid to – Navlun / Taşıma ücreti ve sigorta ödenmiş olarak teslim

2) Sayfa 427 yeni şekli

3) 1953 Incoterms düzeltmeleri.

This term came into force 1967

Bu terim 1967 de yürürlüğe girmiştir.

DELIVERED AT FRONTIER

. . . . (named place of delivery at frontier) (1).

A. The seller must:

1- Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be stipulated in the contract of sale.

2- At his own risk and expense:

a) Put the contract goods at the disposal of the buyer at the named place of delivery at the frontier on the date or within the period stipulated in the contract of sale, and at the same time supply the buyer with a customary document of transport, warehouse warrant, dock warrant, delivery order, or the like, as the case may be, providing by endorsement or otherwise for the delivery of the goods to the buyer or to his order at the frontier and also with an export licence and such other documents, if any, as may be strictly required at that time and place for the purpose of enabling the buyer to take delivery of the goods for their subsequent movement, as provided in articles B.1 and 2.

The goods so put at the disposal of the buyer must be clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

SINIRDA TESLİM

. . . . (Sınırda teslim yeri adı saptanarak) (1)

A. Satıcının yükümlülükleri :

1- Malları, satış sözleşmesinin koşullarına uygun olarak sağlamak ve sözleşmede istenmişse bunu kanıtlamalı.

2- Riziko ve giderleri kendisine ait olmak üzere :

a) Satış sözleşmesinde saptanmış tarih ya da zaman süresi içinde sözleşmede belirtilen malları sınırda adı saptanmış yerde alıcının emrine hazır bulundurmak ve aynı zamanda alıcıya alışılmış taşıma belgesini, antrepo alındısını, rıhtım alındısını, gönderme pusulasını, ya da benzerini, durum gerektiriyorsa, malların alıcıya ya da emrine ciro ya da başka surette hudutta teslimini sağlayarak ve aynizamanda ihracat lisansıyla alıcıyı B.1 ve B.2 maddelerinde belirtildiği üzere alıcı malı teslim aldıktan sonra hareketine devamı sağlamak için teslim alınan yerde ve zamanda kesinlikle istenen belgeler varsa bunları sağlamak.

Alıcının emrine bu şekilde konulan mallar bir tarafa ayrılmalı ya da sözleşme konusu mallar olduğu başka şekilde belirlenmelidir.

(1) To avoid misunderstandings, it is recommended that parties contracting according to this trade term should qualify the word "frontier" by indicating the two countries separated by that frontier, and also the named place of delivery. For example. "Delivered at Franco-Italian frontier (Modane) ".

(1) Anlaşmazlıkları önlemek için, bu ticari terim üzerinde anlaşmaya varan tarafların, iki ülkenin de adı kullanılarak sınırı ve aynı zamanda teslim yerini belirtmelidirler. Örneğin Fransız - İtalya sınırı (Modane) gibi.

b) Comply with all formalities he may have to fulfil for these purposes, and pay any Customs fees and charges, internal taxes, excise duties, statistical taxes, and so on, levied in the country of dispatch or elsewhere, which he may have to incur in discharge of his duties up to the time when he puts the goods at the disposal of the buyer in accordance with article A.2 a).

b) Bu amaçla yapılması gereken tüm formaliteler yerine getirilmeli ve gönderilen ülkede ya da başka yerlerde tahakkuk eden her türlü gümrük resmi ve harçlarını, dahili vergileri, tüketim vergileri, istatistik vergilerini ya da A.2a gereğince malları alıcının emrine amade kılıncaya kadar tüm yükümlülüklerini yerine getirmelidir.

3- Bear all the risks of the goods up to the time when he has fulfilled his obligations under article A.2a).

3- Madde A.2a da belirtilen yükümlülükleri yerine getirinceye kadar malların bütün rizikolarına katlanmak.

4- Procure, at his own risk and expense, in addition to the documents contemplated in article A.2a) any exchange control authorization or other similar administrative document required for the purpose of clearing the goods for exportation at the named place of delivery at the frontier and any other documents he may require for the purpose of dispatching the goods to that place, passing them in transit through one or more third countries (if need be), and putting them at the disposal of the buyer in accordance with these Rules.

4- Madde A.2a da belirtilen belgelere ilaveten, rizikosu ve giderleri kendisine ait olmak üzere, sınırda adı saptanan teslim yerinde malların ihracatını gerçekleştirebilmek için gerekli olan her türlü kambiyo ve benzeri idari belgeleri sağlamak ve mallar bir ya da birden fazla ülkeden transit geçmesi (gerekiyorsa) halinde bu Kurallar gereğince malları alıcının emrine amade kılabilmek için istenen diğer belgeleri de sağlamak.

5- Contract on usual terms, at his own risk and expense, for the transport of the goods (including their passage in transit through one or more third countries, if necessary) to the named place of delivery at the frontier, bear and pay the freight or other costs of transport to that place and also, subject to the provisions of articles A.6 and 7, any other expenses of or incidental to any movement whatsoever

5- Giderleri ve rizikosu kendisine ait olmak üzere sınırda adı saptanmış yere kadar malların taşınması (eğer gerekiyorsa bir bir ya da birden fazla ülkelerden transit olarak geçmesini sağlamak dahil olmak üzere) için alışılmış koşullar altında sözleşme yapmak, bu yere kadar olacak olan navlun ya da diğer taşıma giderleri ve ayni zamanda A.6 ve A.7 maddelerindeki hükümler saklı kalmak üzere malların varış

of the goods up to the time when they are duly put at the disposal of the buyer at that place.

Nevertheless, the seller shall,subject to the provisions of articles A.6 and 7 at his own risk and expense, be at liberty to use his own means of transport, provided that in the exercise of such liberty he shall perform all his other duties under these Rules.

If no particular point (station, pier, quay, wharf, warehouse, or as the case may be) at the named place of delivery at the frontier is stipulated in the contract of sale or prescribed by the regulations of the Customs or other competent authority concerned, or by the regulations of the public carrier, the seller may, if there are several points to choose from, select the point which suits him best, provided it offers such Customs and other proper facilities as may be necessary to enable the parties to perform their respective duties under these Rules (1). The point so chosen by the seller must be notified to the buyer (2). and thereupon that point shall be deemed for the purposes of these Rules to be the point at the named place of delivery at which the goods shall be put at the disposal of the buyer and the risk of the goods shell pass.

6- Provide the buyer,at the buyer's request and risk, with a through document of transport normally

(1) If at the named place of delivery at the frontier there are two customs-posts of different nationalities, it is recommended that the parties should either stipulate which one has been agreed upon, or leave the choice to the seller.

(2) See article A. 8 footnote.

yerinde alıcının emrine kusursuz olarak amade kılıncaya kadar yapılan her türlü ya da her hangi hareketle ilgili arizi diğer giderlere katlanmak ve ödemek.

Bununla birlikte A.6 ve A.7 maddelerinin koşulları saklı kalmak üzere sâtıcı, rizikosu ve giderleri kendisine ait olmak üzere, taşıma için kendi araçlarını kullanmak serbestisine sahip olacak, ancak bu serbestisini uygularken bu Kural'lar altında yapması gereken diğer görevlerini yerine getirecektir.

Eğer satış sözleşmesinde şart koşulan sınırda adı saptanmış teslim yerinde ya da Gümrük yasasına göre ya da diğer yetkili makam ya da kamu taşıma kurallarına göre özel belirli bir yer (istasyon, iskele, rıhtım, depo, antrepo ya da her hangi bir yer) tayin edilmemiş ve seçilecek birçok yer varsa satıcı kendisine en uygun bir yeri seçebilir, ancak seçilen bu yerde tarafların bu Kurallar gereğince kendilerine düşen görevleri yerine getirmelerine imkan verebilecek Gümrük idaresine ve diğer eksiksiz olanaklara sahip olması gereklidir (1) . Böyle seçilen yer satıcı tarafından alıcıya bildirilmelidir. (2), ancak bundan sonra bu nokta bu Kuralların amaçlarına uygun olan adı saptanmış teslim yeri olarak kabul edilecek ve bu mallar bu noktada alıcının emrine amade olarak bulundurulacak ve malların rizikosu alıcıya geçecektir.

6- Alıcının talebi üzerine ve rizikosu alıcıya ait olmak üzere, gönderilen ülkeden normal olarak sağlanan

(1) Eğer sınırda adı saptanmış teslim yerinde iki devlete ait Gümrük İdareleri varsa, taraflar hangisi üzerinde mutabık kaldıklarını belirtmeli ya da satıcının tercihine bırakmalıdırlar.

(2) A.8 maddesi dipnotuna bakınız.

procurable in the country of dispatch covering on usual terms the transport of the goods from the point of departure in that country to the point of final destination in the country of importation named by the buyer, provided that in so doing the seller shall not be demend to assume any duty or to incur any risks or expenses other than those he would normally be called upon to incur, perform, bear and pay under these Rules.

ve malların gönderilen ülkenin hareket noktasından ithalatçı ülkenin adı alıcı tarafından bildirilen son varış yerine kadar taşınabilmesi için alıcıya alışılmış taşıma koşullarını içeren aktarmayı gerektirmeyecek bir taşıma belgesi sağlayacak, ancak satıcı bu Kuralların kendisine normal olarak yüklemiş bulunduğu ödemeler, yükümlülükler ve görevlerin dışında başka görevler, yükümlülükler, rizikolar ve giderleri yüklediği anlamına gelmeyecektir.

7- If it is necessary or customary for the goods to be unloaded, discharged or landed on their arrival at the named place of delivery at the fronter, bear and pay the expenses of such operations (including lightering and handling charges).
If the seller elects to use his own means of transport for sending the goods to the named place of delivery then, in such case, he shall bear and pay all the expenses of or incidental to the necessary or customary operations contemplated in the last preceding paragraph.

7- Eğer mallar sınırda adı belirtilmiş teslim yerine vardıklarında malların boşaltılması, karaya çıkarılması gerekli ve alışılmış ise böyle işlemlerin giderlerine (mavna ve elleçleme giderleri dahil olmak üzere) katlanmak ve ödemek.
Eğer satıcı malları kendi araçları ile adı saptanmış teslim yerine taşımayı tercih ederse, bu durumda yukarıda son paragraftaki işlemler için alışılmış ve gerek ekli giderlere katlanacak ve ödeyecektir.

8- Notify the buyer at seller's expense that the goods have been dispatched to the named place of delivery at the frontier. Such notice must be given in sufficient time to allow the buyer to take such measures as are normally necessary to enable him to take delivery of the goods (3).

8- Giderleri satıcıya ait olmak üzere malların sınırda adı saptanmış teslim yerine getirildiğine dair alıcıyı haberdar etmek. Bu bildirme alıcıya normal bir şekilde malları teslim almak için önlemler almak üzere yeterli zaman verecek şekilde önceden yapılmalıdır. (3).

(3) Such notice may be served by the seller upon the buyer by sending it through the post by air mail and address to the buyer at his place of business given in the contract of sale. But if the goods have been dispatched by air, or if the distance between the point of departure of the country of dispatch and the named place of delivery at the frontier is short, or if the business addresses of the seller and the buyer are so far apart as to be likely to cause undue delay in the delivery of notice sent through the post then, in any such case, the seller shall be bound to give such notice to the buyer by sending the same by cable, telegram or telex.

(3) Böyle bir bildiri satıcı tarafından alıcının satış sözleşmesindeki yazılı iş adresine uçak postası ile gönderilebilir. Ancak mallar hava yolu ile gönderilmişse ya da gönderme ülkesindeki hareket noktası ile sınırda adı saptanmış teslim yeri arasındaki mesafe kısa ise ya da satıcının adresi ile alıcının adresi arası çok uzaksa ve posta ile bildirinin gönderilmesi gereksiz gecikmelere neden olabilecekse bu durumlarda satıcı bildirisini denizaşırı telgraf, telgraf ya da teleksle yapacaktır.

9- Provide, at his own expense, packaging customary for the transport of goods of the contract description to the named place of delivery, unless it is the usage of the particular trade to dispatch goods of the contract description unpacked.

9- Söz konusu ticarette, sözleşme konusu malları ambalajsız göndermek alışılmış bir uygulama değilse giderleri kendisine ait olmak üzere sözleşmede belirtilen malları taşımada alışılmış şekilde adı saptanmış teslim yerine uygun ambalajlatmak.

10- Bear and pay the expenses of or incidental to any checking operations, such as measuring, weighing, counting or analysing of quality, which may be necessary to enable him to transport the goods to the named place of delivery at the frontier and to put them at the disposal of the buyer at that place.

10- Sınırda adı saptanmış teslim yerine malları taşıyabilmesi ve bu yerde alıcının emrine amade kılabilmesi için ölçme, tartma, sayma ya da kalite analizleri gibi kontrol işlemleri için giderlere katlanmak ve ödemek.

11- Bear and pay in addition to any expenses to be borne and paid by the seller in accordance with the preceding articles, any other expenses of or incidental to the performance of the seller's duty to put the goods at the disposal of the buyer at the named place of deliver at the frontier.

11- Yukarıdaki maddelerde belirtilen ve satıcı tarafından yüklenilen ve ödenilen giderlere ilaveten sınırda adı saptanmış teslim yerinde malları alıcının emrine amade kılabilmek için satıcıya düşen diğer giderlere katlanmak ve ödemek.

12- Render to the buyer, at buyer's request, risk and expense, a reasonable amount of assistance in obtaining any documents other than those already mentioned, which may be obtainable in the country of dispatch or of origin, or in both countries and which the buyer may require for the purposes contemplated in articles B.2 and 6.

12- Alıcının rizikosunda ve giderleri ona ait olmak üzere yukarıda zikredilenlerden başka malların gönderme (sevk) ya da çıkış (menşe) ülkelerinde ya da her iki ülkede elde edilebilecek ve B.2 ve B.6 maddelerinde öngörülen amaçlar için istenebilecek her türlü belgelerin elde edilebilmesinde makul ölçüde yardım etmek.

B. The buyer must:

B- Alıcının yükümlülükleri :

1- Take delivery of the goods as soon as the seller has duly put them at his disposal at the named place of delivery at the frontier, and be

1- Satıcı malları sınırda adı saptanmış teslim yerinde kusursuz şekilde emrine amade kılınca teslim almak ve malların bundan sonraki tüm ha-

responsible for handling all subsequent movements of the goods.

2- Comply at his own expense with any Customs and other formalities that may have to be fulfilled at the named place of delivery at the frontier, or elsewhere, and pay any duties that may be payable at the time or by reason of the entry of the goods into the adjoining country or of any other movement of the goods subsequent to the time when they have been duly put at his disposal.

3- Bear and pay the expenses of or incidental to unloading, discharging or landing the goods on their arrival at the named place of delivery at the frontier, in so far as such expenses are not payable by the seller in accordance with the provisions of article A.7.

4- Bear all risks of the goods and pay any expenses whatsoever incurred in respect thereof including Customs duties, fees and charges from the time when they have been duly put at his disposal at the named place of delivery at the frontier.

5- If he fails to take delivery of the goods as soon as they have been duly put at his disposal, bear all the risks of the goods and pay any additional expenses incurred, whether by the seller or by the buyer, because of such failure, provided that the goods shall have been clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

6- Procure, at his own risk and expense, any import licence, exc-

reketlerinin yapılmasından sorumlu olmak.

2- Giderleri kendisine ait olmak üzere sınırda adı saptanmış teslim yerinde ya da başka yerde gümrük ve diğer formalitelerin işlemlerini yerine getirmek ve zamanında ya da malların komşu ülkeye girmesi nedeniyle ya da malların eksiksiz olarak emrine amade kılınmasından sonra malların takip eden hareketlerinden doğacak her türlü resimleri ödemek.

3- Malların sınırda adı saptanmış teslim yerine varışlarında, A.7 maddesine göre satıcı tarafından ödenmeyecek olan boşaltma, karaya çıkarma giderlerine katlanmak ve ödemek.

4- Sınırda adı saptanmış teslim yerinde, mallar gerektiği şekilde emrine amade kılındıktan sonra gümrük vergileri, ücretler ve giderler dahil olmak üzere yapılacak tüm giderlere katlanmak ve ödemek.

5- Mallar gerektiği şekilde emrine amade konulur konulmaz teslim almadığı takdirde bu nedenden dolayı ister satıcıdan ister alıcıdan kaynaklansın yapılacak tüm ek giderleri ödemek ve malın tüm rizikolarını yüklenmek, ancak malların açıkça bir tarafa ayrılmış olması ya da sözleşme konusu mallar olarak belirlenmiş olması şarttır.

6- Malların, sınırda adı saptanan teslim yerinde gerektiği şekilde em-

hange control authorization, permits or other documents issued in the country of importation, or elsewhere, that he may require in connection with any movement of the goods subsequent to the time when they have been duly put at his disposal at the named place of delivery at the frontier.

rine amade konulunca, rizikosu ve giderleri kendisine ait olmak üzere ithal edilecek ülke ya da başka yere malların sonraki hareketi ile ilgili alınması gerekli ithal lisansını, kambiyo iznini, permiyi ya da diğer belgeleri sağlamak.

7- Bear and pay any additional expenses which the seller may have to incur for the purpose of obtaining a through document of transport in accordance with article A.6.

7- Madde A.6 gereğince alınması gerekli olan aktarmasız taşıma belgesi almak için satıcının yapmak zorunda kalacağı ilave giderleri yüklenmek ve ödemek.

8- At seller's request and at buyer's expense, place such import licence, exchange control authorization, permits and other documents, or certified copies thereof, at the disposal of the seller for the limited purpose of obtaining the through document of transport contemplated in article A.6.

8- Satıcının talebi üzerine ve giderleri alıcıya ait olmak üzere ilgili ithal lisansını, kambiyo iznini, permileri ve diğer belgeleri ya da bunların onaylı kopyalarını A.6 maddesinde öngörülen aktarmasız taşıma belgesini sağlamak için kullanmak üzere satıcının emrine amade bulundurmak.

9- Supply the seller, at his request, with the address of the final destination of the goods in the country of importation, if the seller requires such information for the purpose of applying for such licences and other documents as are contemplated in articles A.4 and A.6.

9- Talebi üzerine satıcıya A.4 ve A.6 maddelerinde öngörülen lisansı ve diğer belgeleri sağlayabilmesi için, eğer satıcı talep ettiği takdirde, malların ithal edileceği ülkedeki son varış yeri adresini bildirmek.

10. Bear and pay the expenses incurred by the seller in providing the buyer with any expert third - party certificate of conformity of the goods stipulated in the contract of sale.

10- Satış sözleşmesindeki malların kanıtlanmasını sağlamak amacıyla satıcının alıcıya sağladığı üçüncü şahısların yapmış olduğu ekspertiz belgesinin giderlerine katlanmak ve ödemek.

11- Bear and pay any expenses the seller may incur in or about his endeavours to assist the buyer in obtaining any of the documents contemplated in article A.12.

11- A.12 maddesinde öngörülen her türlü belgelerin sağlanmasında satıcının yapmış olduğu yardımlarla ilgili giderlere katlanmak ve ödemek

This term came into force 1967

Bu terim 1967 de yürürlüğe girmiştir.

DELİVERED DUTY PAID

. . . (named place of destination in the country of importation)

A.The seller must :

1- Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be stipulated in the contract of sale.

2- At his own risk and expense:

a) Put the contract goods at the disposal of the buyer,duty paid, at the named place of destination in the country of importation on the date or within the period stipulated in the contract of sale, and at the same time supply the buyer with a customary document of transport, warehouse warrant, dock warrant, delivery order, or the like, as the case may be, providing by endorsement or otherwise for the delivery of the goods to the buyer or to his order at the named place of destination in the country of importation and also with such other documents, if any, as may be strictly required at that time and place for the purpose of enabling the buyer to take delivery of the goods, as provided in article B.1.

The goods so put at the disposal of the buyer must be clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

b) Provide the import licence or permit and bear the cost of any import duties or taxes, including

GÜMRÜK RESMİ ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM

. . . (İthal (dışalım) ülkesinde varış yeri adı saptanmış olarak)

A. Satıcının yükümlülükleri :

1- Satış sözleşmesine uygun olarak mali sağlamak ve satış sözleşmesinde şart koşulmuşsa bunu kanıtlamak.

2- Rizikosu ve giderleri kendisine ait olmak üzere :

a) Sözleşme konusu olan malı gümrüğü ödenmiş olarak satış sözleşmesinde belirtilmiş bulunan tarih ya da süre içinde ithalatın yapıldığı ülkenin adı saptanmış varış yerinde alıcının emrine amade kılmak ve aynı zamanda alıcıya alışılmış taşıma belgesi, antrepo alındısını, gönderme pusulasını ya da benzerini durum gerektiriyorsa alıcıya ya da emrine ciro ya da başka surette, ithal ülkesinde adı saptanmış varış yerinde malın teslimini sağlamak ve aynı zamanda,varsa alıcıya B.1 maddesinde şart koşulduğu üzere,malı teslim alabilmesi için ,teslim anında ve yerinde istenen diğer belgeleri sağlamak.

Bu şekilde alıcının emrine amade kılınan mal açık olarak bir tarafa ayrılmalı ya da sözleşme konusu mal olduğu başka biçimde belirlenmelidir.

b) İthal permisi ya da permisini sağlayarak,satıcının adı saptanmış varış yerinde malı gümrüğü ö-

the cost of Customs clearance, as well as any other taxes, fees or charges payable at the named place of destination at the time of the importation of the goods, so far as such payments are necessary for the purpose of enabling the seller to put the goods duty-paid at the disposal of the buyer at that place.

denmiş olarak alıcının emrine amade kılabilmesi için malın ithali sırasında, bu yerde gümrük formalitelerı için yapılacak ödemeler, diğer vergiler, ücretler ve ödemeler dahil olmak üzere her türlü ithal resimleri ve vergilerine katlanmak ve ödemek.

c) Comply with all formalities he may have to fulfil for these purposes.

c) Bu amaçlar için yerine getirmesi gerekli olan tüm formaliteleri tamamlamak.

3- Bear all the risks of the goods up to the time when he has fulfilled his obligations under article A.2 a).

3- Madde A.2a da belirtilen yükümlülüklerini yerine getirinceye kadar malın tüm rizikolarına katlanmak.

4. Procure at his own risk and expense, in addition to the documents contemplated in article A.2 a), any export licence or permit, exchange control authorization, certificates, consular invoice and other documents issued by the public authorities concerned, which he may require for the purposes of dispatching the goods, exporting them from the country of dispatch, passing them in transit through one or more third countries (if necessary), importing them into the country of the named place of destination, and putting them at the disposal of the buyer at the place.

4- Riziko ve giderleri kendisine ait olmak üzere A.2a maddesinde belirtilen belgelere ilaveten, malların gönderilmesi, gönderme ülkesinden ihracı için, bir ya da birden fazla ülkelerden transit olarak geçebilmelerini sağlayabilmek için,(gerekli ise), adı saptanan varış ülkesindeki yere ithali için ve bu yerde alıcının emrine amade kılabilmek için, her türlü ihraç lisansını ya da permisini, kambiyo iznini, belgeleri, konsolosluk faturasını ya da ilgili resmi makamlarca verilen diğer belgeleri sağlamak.

5- Contract on usual terms, at his own risk and expense, for the transport of the goods from the point of departure in the country of dispatch to the named place of destination, bear and pay the freight or other costs of transport to that place, and also, subject to the provisions of article A.6, any other

5- Rizikosu ve giderleri kendisine ait olmak üzere malın gönderme ülkesi hareket noktasından adı saptanmış varış yerine kadar taşınması için, alışılmış bir sözleşme yaparak, bu yere kadar navluna ya da taşıma ile ilgili diğer giderlere ve aynı zamanda A.6 maddesi koşullarına bağlı kalarak adı saptanmış va-

expenses of or incidental to any movement whatsoever of the goods up to the time when they are duly put at the disposal of the buyer at the named place of destination.

Nevertheless, the seller shall, at his own risk and expense, be at liberty to use his own means of transport, provided that in the exercise of such liberty he shall perform all his other duties under these Rules.

If no particular point (station, pier, quay, wharf, warehouse, or as the case may be) at the named place of destination in the country of importation is stipulated in the contract of sale or prescribed by the regulations of the Customs or other competent authority concerned, or by the regulations of the public carrier, the seller may, if there are several points to choose from, select the point which suits him best, provided it offers such Customs and other proper facilities as may be necessary to enable the parties to perform their respective duties under these Rules. The point so chosen by the seller must be notified to the buyer (1), and thereupon that point shall be deemed for the purposes of these Rules to be the point at the named place of destination at which the goods shall be put at the disposal of the buyer and the risks of the goods shall pass.

6- If it is necessary or customary for the goods to be unloaded.

rış yerinde malı alıcının emrine tam olarak amade kılıncaya kadar her türlü hareketle ilgili giderlere katlanmak ve ödemek.

Her nekadar satıcı, rizikosu ve giderleri kendisine ait olmak üzere kendi taşıt araçlarını kullanmakta serbest ise de bu hakkını kullanırken bu Kurallar altındaki tüm diğer görevlerini yerine getirmekte kusur göstermiyecektir.

Diğer satış sözleşmesinde malın ithal edileceği ülkede adı saptanmış varış yeri, ya da gümrük yasasına göre, ya da diğer ilgili yetkili makam ya da kamu taşıma kurallarına göre özel belirli bir yer (istasyon, iskele, rıhtım, depo, antrepo ya da her hangi bir yer) tayin edilmemiş ve seçilecek birçok yer varsa satıcı kendisine en uygun bir yeri seçebilir, ancak seçilen bu yerde tarafların bu Kurallar gereğince kendilerine düşen görevleri yerine getirebilmelerine imkân verebilecek Gümrük idaresine ve diğer eksiksiz olanaklara sahip olması gereklidir. Böyle seçilen yer satıcı tarafından alıcıya bildirilmelidir (1), ancak bundan sonra bu nokta bu Kuralların amaçlarına uygun olan adı saptanmış varış yeri olarak kabul edilecek ve mal bu noktada alıcının emrine amade olarak bulundurulacak ve malların rizikosu alıcıya geçecektir.

6- Adı saptanmış varış yerinde, malı gümrüğü ödenmiş olarak alıcının

(1) See article A.7. footnote.

(1) Madde A.7 dipnotuna bakınız.

discharged or landed on their arrival at the named place of destination for the purpose of putting them duty paid at the disposal of the buyer at that place, bear and pay the expenses of such operations, including any lightering, wharfing, warehousing and handling charges.

emrine amade kılabilmek için boşaltmak ya da karaya çıkarmak gerekli ya da alışılmış ise bu yerde yükü mavnalara almak, rıhtıma çıkarmak, depolamak, işçilik için yapılacak giderler dahil olmak üzere böyle işlemlerin giderlerine katlanmak ve ödemek.

7- Notify the buyer, at seller's expense, that the goods have been placed in the custody of the first carrier for dispatch to the named place of destination, or that they have been dispatched to that destination by the seller's own means of transport, as the case may be. Any such notice must be given in sufficient time to allow the buyer to take such measures as are normally necessary for the purpose of enabling him to take delivery of the goods (2).

7- Giderleri satıcıya ait olmak üzere, malın adı saptanmış varış yerine gönderilmek üzere ilk taşıyıcıya teslim edildiğini, ya da satıcının kendi araçları ile varış yerine gönderilmiş olduğunu alıcıya bildirmek Alıcının malı teslim alabilmesi için, normal olarak gerekli önlemlerini almasını sağlamak için, bu bildiri zamanında gönderilmelidir (2).

8- Provide, at his own expense, packaging customary for transport of goods of the contract description to the named place of destination, unless it is the usage of the particular trade to dispatch goods of the contract description unpacked.

8- Söz konusu ticarette sözleşme konusu malı ambalajsız göndermek alışılmış bir uygulama değilse giderleri kendisine ait olmak üzere sözleşmede belirtilen malı taşımada alışılmış şekilde adı saptanmış varış yerine uygun şekilde ambalajlatmak.

9- Bear and pay the expenses of or incidental to any checking operations, such as measuring, weighing, counting or analysing of quality, which may be necessary

9- Varışta adı saptanmış teslim yerine malları taşıyabilmesi ve bu yerde alıcının emrine amade kılabilmesi için ölçme, tartma, sayma ya da kalite analizleri gibi kontrol işlem-

(2) Such notice may be served by the seller upon the buyer by sending it through the post by air mail, and addressed to the buyer at his place of business given in the contract of sale. But if the goods have been dispatched by air or if the distance between the point of departure in the country of dispatch and the named place of destination is short or if the business addresses of the seller and the buyer are so far apart as to be likely to cause undue delay in the delivery of notice sent through the post then, in any such case, the seller shall be bound to give such noticeto the buyer by sending the same by cable, telegram or telex.

(2) Böyle bir bildiri satıcı tarafından alıcının satış sözleşmesinde yazılı iş adresine uçak postası ile gönderilebilir. Ancak mallar hava yoluyla gönderilmişse ya da gönderme ülkesindeki hareket noktası ile adı saptanmış varış yerindeki mesafe kısa ise ya da satıcının adresi ile alıcının adresi arası çok uzaksa ve posta ile bildirinin gönderilmesi gereksiz gecikmelere neden olabilecekse bu durumlarda satıcı bildirisini derhal aşırı telgraf, telgraf ya da teleksle yapacaktır.

to enable him to transport the goods to the named place of destination and to put them at the disposal of the buyer at that place.

leri için giderlere katlanmak ve ödemek.

10- Bear and pay, in addition to any expenses to be borne and paid by the seller in accordance with articles A.1 to 9 inclusive, any other expenses of or incidental to the performance of the seller's duty to put the goods at the disposal of the buyer at the named place of destination in accordance with these Rules.

10- Yukarıda A.1 den 9 (dahil) a kadar maddelerde satıcı tarafından katlanılan ve ödenen giderlere ilaveten bu kurallara göre malın adı saptanmış varış yerinde alıcının emrine amade kılınabilmesi için satıcının görevini tamamlamasında her türlü diğer giderlere katlanmak ve ödemek.

B. The buyer must :

B. Alıcının yükümlülükleri :

1- Take delivery of the goods as soon as the seller has duly put them at his disposal at the named place of destination, and be responsible for handling all subsequent movement of the goods.

1- Satıcı malı adı saptanmış varış yerinde kusursuz şekilde emrine amade kılınca teslim almak ve malın bundan sonraki tüm hareketlerinin yapılmasından sorumlu olmak.

2- Bear and pay the expenses of or incidental to unloading, discharging or landing the goods on their arrival at the named place of destination, in so far as such expenses are not payable by the seller in accordance with the provisions of article A. 6.

2- Malın adı saptanmış varış yerine varışında, A.6 maddesine göre satıcı tarafından ödenmeyecek olan boşaltma, karaya çıkarma giderlerine katlanmak ve ödemek.

3- Bear all the risks of the goods and pay any expenses whatsoever incurred in respect thereof from the time when they have been put at his disposal at the named place of destination in accordance with article A.2 a).

3- A.2a maddesine göre adı saptanmış varış yerinde mal emrine amade kılınır kılınmaz bundan sonra yapılacak tüm giderlere katlanmak ve ödemek.

4- If he fails to take delivery of the goods as soon as they have been duly put at his disposal, bear all the risks of the goods and pay

4- Mallar gerektiği şekilde emrine amade konulur konulmaz teslim almadığı takdirde bu nedenden dolayı ister satıcıdan ister alıcıdan

any additional expenses incurred, whether by the seller or by the buyer, because of such failure, provided that the goods shall have been clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

kaynaklansın yapılacak tüm ek giderleri ödemek ve malın tüm rizikolarını yüklenmek, ancak malların açıkça bir tarafa ayrılmış olması ya da sözleşme konusu mallar olarak belirlenmiş olması şarttır.

5- Supply the seller, at his request, with the address of the final destination of the goods in the country of importation, if the seller requires such information for the purpose of applying for such documents as are contemplated in article A.2 b).

5- A.2b maddesinde istenilen belgeleri sağlayabilmesi için bilgiye ihtiyaç duyulduğunda, satıcı istediğinde ithal ülkesinde malın en son gideceği yerin adresini bildirmek.

6- Bear and pay the expenses incurred by the seller in providing the buyer with any expert third-party certificate of conformity of the goods stipulated in the contract of sale.

6- Satış sözleşmesindeki malların kanıtlanmasını sağlamak amacıyla satıcının alıcıya sağladığı üçüncü şahısların yapmış olduğu ekspertiz belgesinin giderlerine katlanmak ve ödemek.

7- Render to the seller, at seller's request, risk and expense, a reasonable amount of assistance in obtaining any documents which may be issued in the country of importation and which the seller may require for the purpose of putting the goods at the disposal of the buyer in accordance with these Rules.

7- Satıcının talebi üzerine rizikosu ve giderleri ona ait olmak üzere, bu Kurallar altında malı alıcının emrine amade kılabilmesi için satıcının isteyebileceği, ithalatın yapılacağı ülkeden sağlanabilecek belgelerin sağlanmasında makul ölçüler içinde yardımcı olmak.

This term came into force 1976

Bu terim 1976 da yürürlüğe girmiştir.

FOB
AIRPORT

F.O.B Hava Limanı

. . . (named airport of departure)

. . . (Kalkış hava limanı adı belirtilerek)

A. The seller must :

A.Satıcının yükümlülükleri:

1- Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

1 - Satış sözleşmesine uygun olarak malı sağlamak ve sözleşme gerektiriyorsa bunu kanıtlamak.

2- Deliver the goods into the charge of the air carrier or his agent or any other person named by the buyer, or, if no air carrier, agent or other person has been so named, of an air carrier or his agent chosen by the seller. Delivery shall be made on the date or within the period agreed for delivery, and at the named airport of departure in the manner customary at the airport or at such other place as may be designated by the buyer in the contract.

2- Malı alıcının adını verdiği hava yolu taşıyıcısı ya da acentesine ya da bir kişiye teslim etmek, ya da hava yolu taşıyıcısı, acentesi, ya da diğer bir kişi bildirmediğinde satıcı tarafından seçilen havayolu taşıyıcısına ya da onun acentesine teslim etmek. Teslimat anlaşmaya varılan tarih ya da süre içinde adı saptanmış kalkış hava limanında, hava limanı geleneklerine göre ya da alıcı tarafından sözleşmede gösterilen başka bir yerde yapılacaktır.

3- Contract at the buyer's expense for the carriage of the goods, unless the buyer or the seller gives prompt notice to the contrary to the other party. When contracting for the carriage as aforesaid, the seller shall do so, subject to the buyer's instructions as provided for under article B.1, on usual terms to the airport of destination named by the buyer, or if no such airport has been so named, to the nearest airport available for such carriage to the buyer's place of business, by a usual route in an aircraft of a type normally used for the transport of goods of the contract description.

3- Alıcı ya da satıcı karşı tarafa aksine acele bir bildirimde bulunmadıkça, malın taşınması için alıcının hesabına bir sözleşme yapmak. B.1 maddesindeki koşullara uyularak alıcının talimatlarına bağlı kalmak üzere yukarıda belirtildiği gibi, satıcı taşıma için sözleşme yaptığı takdirde, taşıma alıcı tarafından adı saptanmış hava alanına yapılacak ya da böyle bir hava alanı adı saptanmamışsa taşımayı, alıcının iş yerine yakın bir hava limanına, alışılmış koşullar altında sözleşmede belirtilen mal cinsine uygun olarak, normal tipte bir uçakta alışılmış rotada yapmak.

4- At his own risk and expense obtain any export licence or other official authorization necessary for the export of the goods.

4- Riziko ve giderleri kendisine ait olmak üzere ihraç lisansı ya da malın ihracını sağlamak üzere resmi izni sağlamak.

5- Subject to the provisions of articles B.6 and B.7 below, pay any taxes, fees and charges levied in respect of the goods because of exportation.

5- Aşağıda B.6 ve B.7 maddelerinde belirtilen koşullar saklı kalmak üzere malın ihracından kaynaklanan her türlü vergileri, ücretleri, rüsumları, giderleri ödemek.

6- Subject to the provisions of articles B.6 and B.7 below, bear any further costs payable in respect of the goods until such time as they will have been delivered, in accordance with the provisions of article A.2 above.

6- Aşağıda B.6 ve B.7 maddelerinde belirtilen koşullar saklı kalmak üzere , yukarıdaki A.2 maddesinde belirtilen koşullara göre mal teslim edilinceye kadar her türlü ek giderlere katlanmak.

7- Subject to the provisions of articles B.6 and B.7 below, bear all risks of the goods until such time as they will have been delivered, in accordance with the provisions of article A.2 above.

7- Aşağıdaki B.6 ve B.7 maddelerinde belirtilen koşullar saklı kalmak üzere, yukarıdaki A.2 maddesinde belirtilen koşullara göre mal teslim edilinceye kadar malın tüm rizikolarına katlanmak.

8- Provide at his own expense adequate protective packing suitable to dispatch of the goods by air unless it is the custom of the trade to dispatch the goods unpacked.

8- Malın ambalajsız olarak gönderilmesi yapılan ticarette alışılmış değilse, giderleri kendisine ait olmak üzere malın uçakla yollanmasına uygun olarak ambalajlatmak.

9- Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of delivering the goods.

9- Malın teslimatı için gerekli olan kontrol işlemlerinin (kalite kontrolu, ölçme, tartma, sayma) giderlerini ödemek.

10- Give the buyer notice of the delivery of the goods without delay by telecommunication channels at his own expense.

10- Giderleri kendisine ait olmak üzere, alıcıya, malın teslim edildiğine dair ihbarı gecikmeksizin iletişim (muhabere) araçları ile yapmak.

11- In the circumstances referred to in articles B.6 and B.7 below, give the buyer prompt notice by telecommunication channels of the occurrence of said circumstances.

11- Aşağıda B.6 ve B.7 maddelerindeki durumlar ortaya çıktığında alıcıya derhal bu durumlar hakkında iletişim yolları ile hızla ihbarda bulunmak.

12- Provide the buyer with the commercial invoice in proper form so as to facilitate compliance with applicable regulations and, at the buyer's request and expense, with the certificate of origin.

12- Yürürlükteki mevzuata uyumluğu sağlayabilmek için ticari faturayı kusursuz olarak alıcıya sağlamak ve alıcı istediği takdirde giderleri ona ait olmak üzere menşe şahadetnamesi sağlamak.

13- Render the buyer, at his request risk and expense, every assistance in obtaining any document other than those mentioned in article A.12 above issued in the country of departure and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

13- İstediği takdirde rizikosu ve giderleri ona ait olmak üzere, yukarıda madde A.12 de belirtilenlerden ayrı olarak, malın varış ülkesine ithali için (başka ülkeden transit olarak geçişi için gerekli olan) kalkış ve / ya da menşe ülkesinde düzenlenen her türlü belgenin sağlanmasında alıcıya her türlü yardımı yapmak.

14- Render the buyer, at his request, risk and expense and subject to the provisions of article B.9 below, every assistance in bringing any claim against the air carrier or his agent in respect of the carriage of the goods.

14- İstediği takdirde rizikosu ve giderleri ona ait olmak üzere ve aşağıda B.9 maddesi koşulları saklı kalmak üzere, malın taşınmasından hava yolu taşıyıcısı ya da onun acentesine karşı yapılacak her türlü talep için alıcıya her türlü yardımı yapmak.

B. The buyer must :

B. Alıcının yükümlülükleri :

1- Give the seller due notice of the airport of destination and give him proper instructions (where required) for the carriage of the goods by air from the named airport of departure.

1- Zamanında satıcıya varış hava limanını bildirmek ve malın adı saptanmış kalkış hava limanından hava yolu ile taşınması için ona kusursuz talimatları (istenirse)vermek.

2- If the seller will not contract for the carriage of the goods, arrange at his own expense for said carriage from the named airport of departure and give the seller due notice of said arrangements, stating the name of the air carrier or his agent or of any other person into whose charge delivery is to be made.

2- Eğer satıcı malın taşınması için sözleşme yapmayacaksa, giderleri kendisine ait olmak üzere adı saptanmış kalkış hava limanından, söz konusu taşımanın yapılmasını düzenlemek ve satıcıya zamanında adı geçen düzenlemeyi duyurarak, taşıyıcının ya da acentesinin ya da teslimatın yapılacağı başka bir kişinin adını bildirmek.

3- Bear all costs payable in respect of the goods from the time when they have been delivered in accordance with the provisions of article A.2 above, except as provided in article A.5 above.

3- Yukarıda A.5 maddesinde belirtilenler dışında, yukarıdaki A.2 maddesindeki hükümlere göre teslimatın yapılmasından sonra ödenmesi gereken bütün giderlere katlanmak.

4- Pay the price invoiced as provided in the contract as well as the cost of air freight if paid by or on behalf of the seller.

4- Satıcı ya da vekili tarafından ödenmişse hava yolu navlunu da dahil olmak üzere sözleşmede şart koşulduğu şekilde faturada belirtilen mal bedelini ödemek.

5- Bear all risks of the goods from the time when they have been delivered, in accordance with the provisions of article A.2 above.

5- Yukarıda A.2 maddesinde belirtilen koşullara uygun olarak teslimat yapıldıktan sonra malın tüm rizikolarına katlanmak.

6- Bear any additional costs incurred because the air carrier, his agent or any other person named by the buyer fails to take the goods into his charge who tendered by the seller, and bear all risk of the goods from the time of such tender, provided, however, that the goods will have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

6- Satıcı tarafından mal teslime arz edildiğinde, alıcı tarafından adı belirtilen hava yolu taşıyıcısı, acentesi ya da herhangi başka bir kişi, malı teslim almazsa, meydana gelecek her türlü ilave giderlere katlanmak ve malın sözleşmeye tam olarak uyması, diğer bir deyişle malın açıkça bir tarafa ayrılmış olması, ya da sözleşme konusu mal olduğu başka türlü tanınması koşulu ile, malın teslime arz edilmesinden sonra malın tüm rizikosuna katlanmak.

7- Should he fail to provide proper instruction (where required) to the seller for the carriage for the goods, bear any additional costs incurred because of said failure and all risks of the goods from the date agreed for delivery or from the end of the period agreed for delivery, provided however, that the goods will have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

7- Malın taşınması için tam talimatları (istenmişse) satıcıya göndermekte kusur işlerse , teslimat için anlaşmaya varılmış tarihten ya da anlaşmaya varılmış sürenin bitiminden sonra meydana gelecek her türlü ek giderlere, malın sözleşmeye tam olarak uyması, diğer bir deyişle, malın açıkça bir tarafa ayrılmış olması ya da sözleşme konusu mal olduğu başka türlü tanınması koşulu ile katlanmak.

8- Bear all costs, fees and charges incurred in obtaning the documents mentioned in article A.13 above including the costs of consular documents, as well as the costs of certificates of origin.

8- Yukarıda madde 13 A. da belirtilen belgelerin, konsolosluk belgeleri giderleri, menşe şehadetnamesi giderleri de dahil olmak üzere sağlanmasında yapılacak olan tüm giderlere, ücretlere, ödemelere katlanmak.

9- Bear all costs, fees and charges incurred by the seller in bringing

9- Malın taşınması ile ilgili olarak hava yolu taşımacısı ya da acentesi-

and pursuing any claim against the air carrier or his agent in respect of the carriage of the goods.

ne karşı yapılacak istemlerde, satıcı tarafından yapılacak her türlü giderlere, ücretlere ve harcamalara katlanmak.

This term came into force 1980.

Bu terim 1980 de yürürlüğe girmiştir.

FREE CARRIER

. . .(named point)

TAŞIYICIYA TESLİM

. . . (Adı saptanmış yerde)

A. The seller must :

A.Satıcının yükümlülükleri :

1- Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

1- Malları, satış sözleşmesinin koşullarına uygun olarak sağlamak ve sözleşmede istenmişse bunu kanıtlamak.

2- Deliver the goods into the charge of the carrier named by the buyer on the date or within the period agreed for delivery at the named point in the manner expressly agreed or customary at such point If no specific point has been named, and if there are several points available, the seller may select the point at the place of delivery which best suits his purposes.

2- Malı, alıcı tarafından adı bildirilmiş taşıyıcının sorumluluğuna anlaşmaya varılmış tarihte, ya da süre içinde adı saptanmış yerde, açıkça anlaşmaya varılmış şekilde ya da bu yerde alışılmış şekilde teslim etmek. Eğer belirli bir yer saptanmamışsa ve eğer uygun bir çok yer varsa, satıcı teslimat yerinde, kendi amaçlarına en uygun yeri seçebilir.

3- At his own risk and expense obtain any export licence or other official authorization necessary for the export of the goods.

3- Giderleri ve rizikosu kendisine ait olmak üzere, malın ihracı için gerekli olan her türlü ihracat lisansını ya da başka resmi belgeyi sağlamak.

4- Subject to the provisions of article B. 5 below, pay any taxes, fees and charges levied in respect of the goods because of exportation.

4- Aşağıdaki B.5 maddesi koşulları saklı kalmak üzere, malın ihracı ile ilgili her türlü vergileri, ücretleri ve harcamaları ödemek.

5- Subject to the provisions of article B.5 below, bear all costs payable in respect of the goods until such time as they will have been delivered in accordance with the provisions of article A.2. above.

5- Aşağıdaki madde B.5 koşulları saklı kalmak üzere, yukarıdaki A.2 koşullarına göre, mal teslim edilinceye kadar malla ilgili tüm giderleri ödemek.

6- Subject to the provisions of article B. 5 below, bear all risks of

6- Aşağıdaki madde B.5 koşulları saklı kalmak üzere, yukarıdaki A.2 koşullarına göre mal teslim edilince-

the goods until such time as they have been delivered in accordance with the provisions of article A.2 above.

ye kadar, malın tüm rizikolarına katlanmak.

7- Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to dispatch the goods unpacked.

7- Malın ambalajsız olarak yollanması bu ticarette alışılmış değilse, giderleri kendisine ait olmak üzere alışılmış şekilde malı ambalajlatmak.

8- Pay the cost of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of delivering the goods.

8- Malın teslimi için gerekli olacak her türlü kontrol (kalite kontrol, ölçme, tartma, sayma) işlemlerinin giderlerini ödemek.

9- Give the buyer without delay notice by telecommunication channels of the delivery of the goods.

9- Alıcıya, gecikmeksizin iletişim (muhabere) araçları ile malın teslim edildiğine dair ihbarda bulunmak.

10. In the circumstances referred to in article B.5 below, give the buyer prompt notice by telecommunication channels of the occurrence of said circumstances.

10- Aşağıdaki madde B.5 deki durumlar için alıcıya iletişim araçları ile acele olarak adı geçen durumların oluşlarını bildirmek.

11- At his own expense, provide the buyer, if customary, with the usual document or other evidence of the delivery of the goods in accordance with the provisions of article A.2 above.

11- Giderleri kendisine ait olmak üzere alışılmış ise mutad belge ile ya da aşağıdaki madde A. 2 de bildirildiği şekilde, malın teslimi ile ilgili diğer belgeyi alıcıya sağlamak.

12- Provide the buyer with the commercial invoice in proper form so as to facilitate compliance with applicable regulations and, at the buyer's request and expense, with the certificate of origin.

12- Alıcıya, uygulanan tüzüklere uygun olmak üzere, eksiksiz düzenlenmiş ticari faturayı ve alıcının talebi üzerine ve gideri ona ait olmak üzere menşe şehadetnamesini sağlamak.

13- Render the buyer, at his request risk and expense, every assistance in obtaining any document other than those mentioned in article A.

13- İstediği takdirde ve rizikosu ve giderleri ona ait olmak üzere, yukarıda madde A.12 de belirtilenlerden ayrı olarak, malın varış ülkesine it-

12 above issued in the country of departure and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

hali için (ve gerekli ise başka ülkeden transit olarak geçişi için) kalkış ve/ya da menşe ülkesinde düzenlenen her türlü belgenin sağlanmasında alıcıya her türlü yardımı yapmak.

B.The buyer must :

1- At his own expense, contract for the carriage of the goods from the named point and give the seller due notice of the name of the carrier and of the time for delivering the goods to him.

2- Bear all costs payable in respect of the goods from the time when they have been delivered in accordance with the provisions of article A.2 above, except as provided in article A.4 above.

3- Pay the price as provided in the contract.

4- Bear all risks of the goods from the time when they have been delivered in accordance with the provisions of article A.2 above.

5- Bear any additional costs incurred because the buyer fails to name the carrier, or the carrier named by him fails to take the goods into his charge, at the time agreed, and bear all risks of the goods from the date of expiry of the period stipulated for delivery, provided however, that the goods will have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

B.Alıcının yükümlülükleri :

1- Giderleri kendisine ait olmak üzere , adı saptanmış yerden malın taşınması için taşıma sözleşmesi yapmak ve satıcıya gerektiği şekilde taşıyıcının adını ve kendisine malın teslimi zamanını bildirmek.

2- Yukarıda A.4 maddesinde belirtilenlerin dışında, yukarıdaki A.2 maddesindeki hükümlere göre teslimatın yapılmasından sonra ödenmesi gereken bütün giderlere katlanmak.

3- Sözleşmede şart koşulduğu şekilde malın bedelini ödemek.

4- Yukarıda A.2 maddesine göre teslimden sonra malın tüm rizikolarına katlanmak.

5- Alıcı, taşıyıcının adını bildirmekte kusur ederse ya da onun tarafından adı bildirilen taşıyıcı malı anlaşmaya varılan zamanda sorumluluğuna almakta kusur ederse, malın sözleşmeye uygun olması ya da başka bir deyişle açıkça bir tarafa ayrılmış olması ya da sözleşme konusu mal olduğu başka türlü belirlenmesi şartiyle, teslimat için şart koşulan sürenin bitiminden sonra malın tüm rizikolarına katlanmak.

6- Bear all costs, fees and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A. 13 above, including the cost of consular documents, as well as the costs of certificates of origin.

6- Konsolosluk belgeleri ile menşe şehadetnamesi dahil olmak üzere, yukarıda A.13 maddesinde belirtilen belgelerin sağlanması için tüm giderlere, ücretlere ve harcamalara katlanmak.

This term came into force 1980

Bu terim 1980 de yürürlüğe girmiştir.

FREIGHT CARRIAGE } PAID TO

NAVLUN TAŞIMA ÜCRETİ } ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM

. . . (named point of destination)

. . . (Saptanan varış yeri belirtilerek)

A. The seller must.

A- Satıcının yükümlülükleri :

1- Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

1 - Malları satış sözleşmesinin koşullarına uygun olarak sağlamak ve sözleşmede istenmişse bunu kanıtlamak.

2- Contract at his own expense for the carriage of the goods by a usual route and in a customary manner to the agreed point at the place of destination. If the point is not agreed or is not determined by custom, the seller may select the point at the place of destination which best suits his purpose.

2- Giderleri kendisine ait olmak üzere, adı saptanmış varış yerinde anlaşmaya varılmış yere kadar, malın alışılmış bir yolda, geleneksel biçimde taşınması için sözleşme yapmak. Eğer bir yer üzerinde anlaşmaya varılmamış ya da geleneklere göre saptanmamışsa, satıcı kendisine varış yerinde en uygun gelen yeri seçmek hakkına sahip olacaktır.

3- Subject to the provisions of article B. 3 below, bear all risks of the goods until they shall have been delivered into the custody of the first carrier, at the time as provided in the contract.

3- Aşağıdaki B.3 maddesi koşulları saklı kalmak üzere, sözleşmede şart koşulduğu gibi malın birinci taşıyıcının sorumluluğuna tevdi edilinceye kadar, sorumluluğuna katlanmak.

4- Give the buyer without delay

4- Malın birinci taşıyıcının sorum-

notice by telecommunication channels that the goods have been delivered into the custody of the first carrier.

luluğuna verildiğini alıcıya gecikmeden iletişim(muhabere) araçları ile bildirmek.

5- Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to dispatch the goods unpacked.

5- Ambalajsız olarak gönderilmesi ticari adet değilse, giderleri kendisine ait olmak üzere, malı adet olduğu şekilde ambalajlatmak.

6- Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of loading the goods or of delivering them into the custody of the first carrier.

6- Malın yüklenmesi ya da birinci taşıyıcıya teslim edilebilmesi için gerekli olacak kontrol (kalite kontrolu, ölçme, tartma, sayma gibi) işlemlerinin giderlerini ödemek.

7- At his own expense, provide the buyer, if customary, with the usual transport document.

7. Alıcıya giderleri kendisine ait olmak üzere,adet ise, mutad taşıma belgesini sağlamak.

8- At his own risk and expense obtain any export licence or other governmental authorization necessary for the export of the goods, and pay any dues and taxes incurred in respect of the goods in the country of dispatch, including any export duties, as well as the costs of any formalities he shall have to fulfil in order to load the goods.

8- Rizikosu ve giderleri kendisine ait olmak üzere, malın ihracı için gerekli olan her türlü ihracat lisansını ya da idari belgeyi sağlamak, malın yüklenebilmesini sağlayabilmesi için yapılacak giderler dahil olmak üzere, ihracat resimleri dahil, kalkış ülkesinde tahakkuk edecek resimleri ve vergileri ödemek.

9- Provide the buyer with the commercial invoice in proper form so as to facilitate compliance with applicable regulations and, at the buyer's request and expense, with the certificate of origin.

9- Alıcıya , uygulanan tüzüklere uygun olmak üzere eksiksiz düzenlenmiş ticari faturayı ve alıcının talebi üzerine ve gideri ona ait olmak üzere menşe şehadetnamesi sağlamak.

10. Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every asistance in obtaining any documents, other than those mentioned

10- Alıcının talebi üzerine, riziko ve giderleri alıcıya ait olmak üzere önceki maddede belirtilenlerden ayrı olarak, malın varış ülkesine ithali için (ve gerekli ise başka ülkeden transit olarak geçişi için)yükleme

in the previous article, issued in the country of loading and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

ve / ya da menşe ülkesinden düzenlenen her türlü belgenin sağlanmasında alıcıya her türlü yardımı yapmak.

B.The buyer must:

1- Receive the goods at the agreed point at the place of destination and pay the price as provided in the contract, and bear, with the exception of the freight, all costs and charges incurred in respect of the goods in the course of their transit until their arrival at the point of destination, as well as unloading costs unless such costs and charges shall have been included in the freight or collected by the carrier at the time freight was paid.

2- Bear all risks of the goods from the time when they shall have been delivered into the custody of the first carrier in accordance with article A.3.

3- Where he shall have reserved to himself a period within which to have the goods forwarded to him and/or the right to choose the point of destination, and should he fail to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the date of expiry of the period fixed, provided always that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

B. Alıcının yükümlülükleri :

1- Malı, varış yerinde anlaşmaya varılan yerde teslim almak ve sözleşmede şart koşulduğu üzere mal bedelini ödemek ve navlun hariç, boşaltma giderleri navlun içinde değilse ya da navlun ödendiği sırada taşıyıcı tarafından tahsil edilmemişse boşaltma giderleri ile birlikte malın transit yolculuğu sırasında varış yerine kadar olan tüm giderleri ve ücretleri ödemek.

2- A.3 maddesi gereğince malın birinci taşıyıcının sorumluluğuna teslim edildikten sonra tüm rizikolarına katlanmak.

3- Malın kendisine gönderilmesi için bir süre hakkına sahip olup da bu süre içinde ve/ ya da varış yerini seçme hakkına sahip olup da zamanında talimat vermediği takdirde bundan doğacak ek giderlere katlanmak ve malın sözleşme koşulu mal olması, diğer bir deyişle bir tarafa ayrılmış bulunması ya da sözleşme koşulu mal olmasının başka türlü belirlenmesi şartiyle saptanan sürenin bitiminden sonra malın tüm rizikolarına katlanmak.

4- Bear all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A. 10 above, including the cost of consular documents, as well as the costs of certificates of origin.

5- Pay all customs duties as well as any other duties and taxes payable at the time of or by reason of the importation.

4- Menşe şehadetnamesi ve konsolosluk belgeleri giderleri dahil olmak üzere yukarıda madde A.10 da belirtilen belgelerin sağlanmasında meydana gelecek her türlü giderlere ve ücretlere katlanmak.

5- İthalat nedeniyle ya da sırasında ödenecek diğer vergiler ve resimlerle birlikte tüm gümrük resimlerini ödemek.

This term came into force 1980

Bu terim 1980 de yürürlüğe girmiştir.

FREIGHT CARRIAGE AND INSURANCE DAID TO

NAVLUN TAŞIMA ÜCRETİ VE SİGORTA ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM

... (named point of destination)

. . . (Saptanan varış yeri belirtilerek)

A. The seller must :

A. Satıcının yükümlülükleri :

1- Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

1- Malları satış sözleşmesinin koşullarına uygun olarak sağlamak ve sözleşmede istenmişse bunu kanıtlamak.

2- Contract at his own expense for the carriage of the goods by a usual route and in a customary manner to the agreed point at the place of destination. If the point is not agreed or is not determined by custom, the seller may select the point at the place of destination which best suits his purpose.

2- Giderleri kendisine ait olmak üzere adı saptanmış varış yerinde, anlaşmaya varılmış yere kadar, malın alışılmış bir yolda, geleneksel biçimde taşınması için sözleşme yapmak. Eğer bir yer üzerinde anlaşmaya varılmamış ya da geleneklere göre saptanmamışsa, satıcı kendisine varış yerinde en uygun gelen yeri seçmek hakkına sahip olacaktır.

3- Subject to the provisions of article B. 3 below, bear all risks of the goods until they shall have been delivered into the custody of the first carrier, at the time as provided in the contract.

3- Aşağıdaki B.3 maddesi koşulları saklı kalmak üzere, sözleşmede şart koşulduğu gibi, malın birinci taşıyıcının sorumluluğuna tevdi edilinceye kadar sorumluluğuna katlanmak.

4- Give the buyer without delay notice by telecommunication channels that the goods have been delivered into the custody of the first carrier.

4- Malın birinci taşıyıcının sorumluluğuna verildiğini alıcıya gecikmeden iletişim (muhabere) araçları ile bildirmek.

5- Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to dispatch the goods unpacked.

5- Ambalajsız olarak gönderilmesi ticari âdet değilse giderleri kendisine ait olmak üzere malı âdet olduğu şekilde ambalajlatmak.

6- Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of loading the goods or of delivering them into the custody of the first carrier.

6- Malın yüklenmemesi ya da birinci taşıyıcının sorumluluğuna tevdi edilebilmesi için gerekli olacak kontrol (kalite kontrolu, ölçme, tartma, sayma gibi) işlemlerinin giderlerini ödemek.

7- At his own expense, provide the buyer, if customary, with the usual transport document.

7- Alıcıya, giderleri kendisine ait olmak üzere adet ise mutad taşıma belgesini sağlamak.

8- At his own risk and expense obtain any export licence or other governmental authorization necessary for the export of the goods, and pay any dues and taxes incurred in respect of the goods in the country of dispatch, including any export duties, as well as the costs of any formalities he shall have to fulfil in order to load the goods.

8- Rizikosu ve giderleri kendisine ait olmak üzere, malın ihracı için gerekli olan her türlü ihracat lisansını ya da idari belgeyi sağlamak, malın yüklenebilmesini sağlayabilmesi için, yapılacak giderler dahil olmak üzere ihracat resimleri dahil gönderilen ülkede tahakkuk edecek resimleri ve vergileri ödemek.

9- Provide the buyer with the commercial invoice in proper form so as to facilitate compliance with applicable regulations and, at the buyer's request and expense, with the certificate of origin.

9- Alıcıya, uygulanan tüzüklere uygun olmak üzere eksiksiz düzenleşmiş ticari faturayı ve alıcının talebi üzerine ve gideri ona ait olmak üzere menşe şehadetnamesi sağlamak.

10- Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents, other than those mentioned in the previous article, issued in the country of loading and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

10- Alıcının talebi üzerine, riziko ve giderleri alıcıya ait olmak üzere önceki maddede belirtilenlerden ayrı olarak, malın varış ülkesine ithali için (ve gerekli ise başka ülkeden transit olarak geçişi için) yükleme ve ya da menşe ülkesinden düzenlenen her türlü belgenin sağlanması için her türlü yardımı yapmak.

11- Procure, at his own cost, transport insurance as agreed in the contract and upon such terms that the buyer, or any other person having an insurable interest in the goods, shall be entitled to claim directly from the insurer,and provide the buyer with the insurance policy or other evidence of insurance cover. The insurance shall be contracted with parties of good repute and, failing express agreement, on such terms as are in the seller's view appropriate having regard to the custom of the trade, the nature of the goods and other circumstances affecting the risk. In this latter case, the seller shall inform the buyer of the extent of the insurance cover so as to enable him to take out any additional insurance that he may consider necessary before the risks of the goods are borne by him in accordance with article B.2.

The insurance shall cover the price provided in the contract plus ten per cent and shall be provided in the currency of the contract, if

11- Gideri kendisine ait olmak üzere sözleşmede anlaşmaya varıldığı üzere, alıcıya ya da malda sigorta edilebilir çıkarı olan her hangi bir kişiye sigortacıdan doğrudan doğruya talepde bulunma hakkını verecek şekilde alıcıya bir sigorta poliçesini ya da sigorta teminatının başka delilini sağlamak. Sigorta, şöhreti iyi olan bir sigorta şirketi ile yapılmalı ve aksi belirtilmedikçe, ticari gelenekler, malın tabiatı ve rizikoyu artıran durumlar nazari dikkate alınarak satıcı yönünden uygun koşullarda olmalıdır. Riziko konusunda satıcı, alıcıyı sigorta teminatının kapsamı konusunda haberdar ederek B. 2 maddesine göre malların rizikolarının kendisi tarafından karşılanması ile ilgili olarak gerekli görülen ek sigorta yaptırılması hakkında bir karara varması olanağını sağlayacaktır.

Sigorta, sözleşmede belirtilen fiyattan % 10 fazla olacak ve sözleşmedeki para cinsi üzerinden düzenlenecektir. Alıcı tarafından istendiği takdirde satıcı, giderleri alıcıya ait

procurable. When required by the buyer, the seller shall provide, at the buyer's expense, war risk insurance in the currency of the contract, if procurable (1).

B. The buyer must:

1- Receive the goods at the agreed point at the place of destination and pay the price as provided in the contract, and bear, with the exception of the freight and the cost of transport insurance, all costs and charges incurred in respect of the goods in the course of their transit until their arrival at the point of destination, as well as unloading costs, unless such costs and charges shall have been included in the freight or collected by the carrier at the time freight was paid.

2- Bear all risks of the goods from the time when they shall have been delivered into the custody of the first carrier in accordance with article A.3.

3- Where he shall have reserved to himself a period within which to have the goods forwarded to him and/or the right to choose the point of destination, and should he fail to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the date of expiry of the period fixed, provided always that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

olmak üzere, mümkünse (1) sözleşme para cinsi üzerinden harp sigorta poliçesi sağlayacaktır.

B. Alıcının yükümlülükleri :

1- Malı varış yerinde anlaşmaya varılan yerde teslim almak ve sözleşmede şart koşulduğu üzere, mal bedelini ödemek ve navlun ve taşıma sigorta giderleri hariç olmak üzere boşaltma giderleri navlun içinde değilse ya da navlun ödendiği sırada taşıyıcı tarafından tahsil edilmemişse boşaltma giderleri ile birlikte malın yolculuğu sırasında varış yerine kadar olan tüm giderleri ve ücretleri ödemek.

2- A.3 maddesi gereğince mal birinci taşıyıcının sorumluluğuna teslim edildikten sonra tüm rizikolarına katlanmak.

3- Malın kendisine gönderilmesi için bir süre hakkına sahip olup da bu süre içinde ve / ya da varış noktasını seçme hakkına sahip olup da zamanında talimat vermediği takdirde bundan doğacak ek giderlere, malın sözleşme koşulu mal olması, diğer bir deyişle bir tarafa ayrılmış bulunması ya da sözleşme koşulu mal olmasının başka türlü belirlenmesi şartiyle saptanan sürenin bitiminden sonra malın tüm rizikolarına katlanmak.

(1) It should be observed that the insurance provision under A.11 of the present term differs from that under A.5 of the C.I.F term.

(1) A.11 maddesindeki sigorta hükmü C.I.F 'daki A.5 sigorta hükmünden farklı olduğuna dikkat edilmelidir.

4- Bear all costs, fees and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A.10 above, including the cost of consular documents, as well as the costs of certificates of origin.

5- Pay all customs duties as well as any other duties and taxes payable at the time of or by reason of the importation.

4- Menşe şehadetnamesi ve konsolosluk belgeleri giderleri, dahil olmak üzere yukarıda madde A.10 da belirtilen belgelerin sağlanmasında meydana gelecek her türlü giderlere ve ücretlere katlanmak.

5- İthalat nedeniyle ya da sırasında ödenecek diğer vergiler ve resimlerle birlikte tüm gümrük resimlerini ödemek.

Sayfa 427 yeni şekli.

has been stipulated, within a reasonable time, and notify the buyer, without delay, that the goods have been loaded on board the vessel.

5- Procure, at his own coast and in a transferable form, a policy of marine insurance against the risks of carriage involved in the contract. The insurance shall be contracted with underwriters or insurance companies of good repute on FPA terms, and shall cover the CIF price plus ten per cent. The insurance shall be provided in the currency of the contract, if procurable (1)

yüklemek ve malın gemiye yüklendiğini alıcıya gecikmeksizin bildirmek.

5- Gideri kendisine ait olmak üzere ve sözleşmede söz konusu olan taşımanın rizikolarına karşı devredilebilir şekilde yapılmış bir deniz sigorta poliçesi yaptırmak. Bu sigorta poliçesi FPA koşullarını ve % 10 fazlası ile CIF değeri içermek üzere iyi bilinen ve saygın bir sigorta şirketi ya da sigortacılarla mümkünse sözleşmede yazılı olan para kuru üzerinden yapılacaktır.(1)

(1) CIF A.5 provides for the minimum terms (FPA) and period of insurance (warehouse to warehouse).
Whenever the buyer wishes more than the minimum liability to be included in the contract, then he should take care to specify that the basis of the contract is to be "Incoterms" with whatever addition he requires.

(1) CIF A.5, (FPA) olarak en az yükümlülükleri ve sigorta süreci olarak da (depodan depoya - mağazadan mağazaya) yı sağlar. Alıcı en az yükümlülükten daha fazlasının sözleşmeye konulmasını isterse, sözleşmenin gerekli görüldüğü bu ilavelerle, "Incoterms" in üzerinden yapıldığını belirtmelidir.

1953 İncoterms düzeltmeleri :

- Eski metinde tüm (Seller must) lar (The seller must) ve Tüm (Buyer must) lar (The Buyer must) olacak.

- Sayfa 423 Türkçe metinde not bölümü b) de (taşıyıcının) (taşıyan) olacak,

- Sayfa 424 ' de İngilizce metinde, madde 11'de (issues) (issued) olacak,

- Sayfa 428, madde 7'de (cire) (ciro) olacak,

- Sayfa 429'da Türkçe metinde madde 11'de (Konsolosluk belgesi), (Konsolos onaylı fatura) olacak,

- Sayfa 437'de başlıkta (resmi ödenmiş) (gümrük vergi ve resimleri ödenmiş olarak) olacak,

- Sayfa 438'de Türkçe metinin 1 no'lu dipnotunda (resimler alıcının hesabına) (gümrük vergi ve resimleri alıcının hesabına) olacaktır.

1953 İncoterms düzeltmeleri :

a) Eski metinde tüm "Seller must" lar " The seller must" ve tüm "Buyer must" lar " The Buyer must" olacak

b) Sayfa 423 Türkçe metinde not bölümü b) de taşıyıcının taşıyan olacak.

c) Sayfa 424 de İngilizce metinde, madde 11 de issues issued olacak.

d) Sayfa 428, madde 7'de cire ciro olacaktır.

f) Sayfa 429'da Türkçe metinde madde 11'de konsolosluk belgesi, Konsolos onaylı fatura olacaktır.

g) Sayfa 437'de başlıkta (resmi ödenmiş) (gümrük Vergi ve resimleri ödenmiş olarak) olacaktır.

h) Sayfa 438'de Türkçe metnini 1 no'lu dipnotunda (resimler alıcının hesabına) (gümrük vergi ve resimleri alıcının hesabına) olacaktır.